

GAZETA

wyborcza

wyborcza.pl

NIE MA WOLNOŚCI BEZ SOLIDARNOŚCI

Piątek, 20 marca 2026 | Redaktor prowadzący Piotr Rozpara | Cena gazety 11,99 zł (w tym 8% VAT) | nr 66.11165, 1

Nakład 87 tys. + 317 tys. prenumerat cyfrowych

Temat dnia

DZIECIOM NIE CHCE SIĘ
ĆWICZYĆ ▶ 4-5

FOT. SHUTTERSTOCK

FOT. JÉRÔME PRÉBOIS/BEST FILM

Kultura

POLSKA JEST KRAINĄ KINA

– Te filmy pokazują, jak wspaniale i ciekawe mogą być bohaterki po 40. roku życia – mówi „Wyborczej” Rebecca Zlotowski, reżyserka „Ostatniej sesji w Paryżu”, która dziś wchodzi do kin. Ojciec Zlotowski urodził się w Gdańsku, tam spędził dzieciństwo ▶ 16-17
Na zdjęciu: Jodie Foster i Virginie Efira, czyli Lilian i Paula w filmie „Ostatnia sesja w Paryżu”

Wydaje Wyborcza Sp. z o.o.
nr indeksu 348198

ISSN 0860-908X

9 770860 908150

12>

Opinie

Nikt nie jest
odporny na
dezinformację

▶ 14-15

Gazowe „oko za oko”

Energetyczny
kryzys u bram

Ceny gazu w Europie o jedną trzecią w górę. To skutek wzajemnych bombardowań na Półwyspie Arabskim. Do wysokich rachunków za tankowanie aut mogą dojść słone za prąd.

Andrzej Kublik

Wizja kolejnego kryzysu energetycznego może się stać głównym tematem rozpoczętego wczoraj w Brukseli szczytu przywódców państw Unii Europejskiej. Tuż przed inauguracją obrad możliwość takich problemów objawiła się w notowaniach na gazowych rynkach Europy.

Wczoraj rano na holenderskim parkiecie TTF, największej giełdzie gazu w Europie, cena surowca w bezpośrednich dostawach podskoczyła o ponad 30 proc. – do 72 euro za 1 MWh. To najwyższe ceny od pierwszej zimy po inwazji Rosji na Ukrainę. Wówczas Moskwa zakreślała Europie kurki z gazem, by wywołać kryzys energetyczny i zmusić ją do rezygnacji ze wspierania Ukrainy.

Teraz wzrostem cen świat zareagował na rozkręcające się na zasadzie „oko za oko” starcie na Bliskim Wschodzie.

Uderzenia po gazie

W środę wieczorem Izrael zaatakował podziemne złoża Południowy Pars, z których pochodzi ok. 80 proc. gazu zużywanego w Iranie. To część największych na świecie pól gazowych, które to państwo dzieli z Ka-

tarem. I w odwecie za izraelski atak Iran rakietą balistyczną uderzył w największe na świecie katarskie zakłady wytwarzania skroplonego gazu LNG, dokonując w nich „poważnych zniszczeń” – jak ogłosiła firma Qatar Energy. Już dwa tygodnie temu wstrzymała ona produkcję LNG po ataku irańskich dronów, ale teraz przerwa w produkcji może się znacznie przeciągnąć. A to oznacza globalny deficyt gazu, bo z Kataru pochodziło 20 proc. LNG sprzedawanego na świecie. Dlatego wzrosły ceny i w Europie, mimo że większość gazu Katar eksportował do Azji.

Oliwy do ognia dołał prezydent Donald Trump. Stwierdził, że Stany Zjednoczone nie były uprzedzone o ataku Izraela na gazowe złoża Iranu, i zażądał od Izraela, by powstrzymał się od takich uderzeń. Ale jednocześnie zagroził, że jeśli Teheran będzie nadal atakować Katar, to USA „wysadzą w powietrze całe pole gazowe South Pars z siłą i mocą, jakiej Iran nigdy wcześniej nie widział ani nie był świadkiem”.

Po oświadczeniu Trumpa panika nieco ustąpiła. Przed południem 1 MWh gazu na TTF kosztowała już „tylko” 64 euro. Ale to nadal wzrost ceny z dnia na dzień o ponad 17 proc.

Skokowy wzrost cen gazu jest wielkim wyzwaniem dla Europy. Bo to rzutuje na ceny energii elektrycznej w UE. Głównie z gazu wytwarza się prąd, gdy na przykład z powodu słabego wiatru produkują go za mało elektrownie wiatrowe.

Zapowiedź podwyżek

Sytuację, w której znalazła się UE, doskonale opisał europejski dyplomata w rozmowie z BBC. – Zamiast skupić się na bardzo potrzebnych długoterminowych planach – na tym, jak uczynić Europę bardziej konkurencyjną w tym coraz bardziej niestabilnym świecie – [europejczy] premierzy i prezydenci panikują teraz z powodu cen [energii], martwią się o rozgniewanych wyborców i szukają krótkoterminowych rozwiązań – powiedział.

I dodał: – To podobnie jak w kryzysie po pełnoskalowej inwazji Rosji na Ukrainę. Inny konflikt, ale te same podziały w Europie, te same dylematy energetyczne. Nie możemy dalej tkwić w tym kole. Coś musi się zmienić.

Escalacja starć zbrojnych na Bliskim Wschodzie winduje też ceny ropy naftowej. Już w środę nocą na giełdzie w Londynie europejska ropa naftowa Brent kosztowała 107,4 dol. za baryłkę, czyli o ponad 7 proc. Wczoraj przed południem za baryłkę Brent trzeba było zapłacić już 114,3 dol., a rano – blisko 119 dol.

To zapowiada kolejną falę podwyżek cen na stacjach paliw. ● ▶ 13

Bartosz T.
Wieliński

Nie można ustępować

Najbliższy czas w polskiej polityce upłynie nam pod znakiem udowadniania Karolowi Nawrockiemu, że nie jest królem Polski i że seryjne wetowanie ustaw niesie ze sobą poważne konsekwencje. Tak należy rozumieć decyzję marszałka Włodzimierza Czarzastego o pozostawieniu prezydenckiego projektu ustawy o tzw. SAFE 0 proc. w sejmowej zamrażarce.

Logika personelu Pałacu Prezydenckiego jest taka, że skoro w wyborach na Karola Nawrockiego głosowało ponad 10 mln ludzi (niestety, dokładnej liczby ciągle nie znamy), to z racji bardzo silnej społecznej legitymacji powinien mieć w polskiej polityce ostatnie słowo w każdej sprawie. A Sejm i rząd powinny bez szemrania wykonywać jego wolę. Takiej sytuacji nie przewiduje jednak polska konstytucja, której autorzy i tak byli dla prezydenckiego urzędu szczodrzy, wyposażając go w prawo weta. Nawrocki próbuje konstytucję omijać, a przy okazji szkodzi Polsce.

Spójrzmy na toczący się od początku jego kadencji spór o ambasadorów. Mimo bezpośrednich rozmów z szefem MSZ Radosławem Sikorskim i osobistych zobowiązań prezydent nie powołał żadnego nowego ambasadora ani nie odwołał żadnego starego. W kluczowych stolicach Polskę reprezentują kierownicy placówek w randze chargé d'affaires. Niby można z tym żyć, ale brak ambasadora nie wygląda dobrze i Polsce nie służy, skuteczną dyplomacją rządzą jednak konwenanse. Nawrockiego to nie obchodzi.

Karol Nawrocki od początku nie kryje, że jego celem jest obalenie rządu

Prezydent dalej nie podpisał też awansów na pierwsze stopnie oficerskie dla przeszło setki funkcjonariuszy służb specjalnych. Odmawia nominacji sędziowskich i profesorskich, odmawia nawet przyznania jubileuszowych odznaczeń. Wkrótce czeka nas odmowa przyjęcia ślubowania – do czego prezydent jest zobowiązany – od legalnie wybranych sędziów Trybunału Konstytucyjnego.

Do tego na potęgę wetuje ustawy. Lech Wałęsa w ciągu pięcioletniej prezydentury po weto sięgnął 27 razy. Nawrocki w ciągu niespełna ośmiu miesięcy zrobił to 28 razy. I uważa, że może jeszcze więcej.

Nawrocki od początku nie kryje, że jego celem jest obalenie rządu i utorowanie drogi skrajnie prawicowej większości sejmowej. Taka destruktywna postawa prezydenta jest sprzeczna z duchem obowiązującej konstytucji. Takiemu prezydentowi nie można ustępować. Trzeba stawiać mu czoła i, mówiąc znanym Nawrockiemu językiem bokserkim, odpowiadać na ciosy. Skoro wetuje przyjęte przez Sejm ustawy, niech jego projekty ustaw lądują w sejmowej zamrażarce. Nawrockiemu też można powiedzieć: „Nie mamy pańskiego płaszcza i co nam pan zrobi”.

Nawrocki zrealizuje swój polityczny plany tylko wtedy, gdy jego obozowi uda się zastraszyć demokratów. Jeśli będą – tak jak do tej pory – podejmować walkę, jeśli będą obchodzić jego weta, szybko się okaże, że prezydent nie ma politycznej sprawczości. A wtedy jego personelowi zostanie tylko pisanie długich postów na platformach społecznościowych. ●

Andrzej rysuje

Kuba

„Maluch” na węgiel drzewny sposobem na kryzys

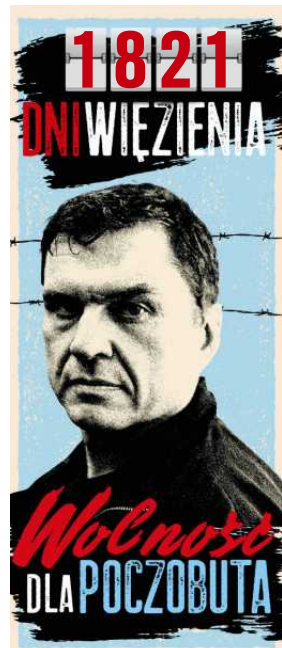

Kubańczyk Juan Carlos Pino oraz polski Fiat 126p bohaterami reportażu Agencji Reutera. 56-letni mechanik z miasteczka Aquacate przerobił „malucha” (rocznik 1980) z wersji benzynowej na napędzaną węglem drzewnym. Nie chodzi nawet o oszczędności, ale przede wszystkim o gigantyczne problemy z dostępnością paliwa, jakie od kilku tygodni dotyczą Kuby.

Liczba dnia

105

TYSIĘCY
Usunięcia tylu utworów wygenerowanych przez AI zażądało od platform streamingowych Sony Music. Jak informuje BBC, podszywano się w nich m.in. pod Beyoncé, Queen i Harry'ego Stylesa.

www.nekrologi.wyborcza.pl/34426194

Z głębokim smutkiem przyjęliśmy wiadomość

o śmierci

Ś.P.
Tadeusza Ceglarza

Wyrazy głębokiego żalu i współczucia

składają

Arturowi, Rodzinie i Bliskim

Zarząd oraz Pracownicy firmy ROBYG

ODESZLI.pl

STWÓRZ MIEJSCE PAMIĘCI

Dziel się wspomnieniami o bliskich, których już z nami nie ma

Manowska recenzuje orzeczenia

Małgorzata Manowska została zobowiązana do zwołania pełnego składu Trybunału Stanu do 4 kwietnia. Uznała to za niedopuszczalne.

ROZMOWA Z
PRZEMYSŁAWEM ROSATIM
członkiem Trybunału Stanu

EWA IVANOVA: 11 marca trzysobowy skład TS pod pana przewodnictwem – przy okazji rozpoznawania wniosku o wyłączenie sędziego od sprawy Macieja Świrskiego, byłego szefa KRRiT – zdecydował się na skierowanie pytań prawnych do pełnego składu TS. Dotyczą zarządzenia przewodniczącej Małgorzaty Manowskiej w sprawie wyznaczania składów oraz zakresu stosowania procedury karnej przed TS. Nałożono przy tym na nią obowiązek zwołania pełnego składu do 4 kwietnia. W odpowiedzi przewodnicząca opublikowała oświadczenie. W dużym skrócie: recenzuje orzeczenie TS i uznaje, że niedopuszczalne jest wydawanie jej poleceń przez skład. Czy taka reakcja mieści się granicach prawa?

PRZEMYSŁAW ROSATI: Pojawienie się tego oświadczenia jest sytuacją nieprawdopodobną, wręcz skandaliczną. Takie wypowiedzi nie mają absolutnie żadnej podstawy prawnej. Komentowanie przez przewodniczącą orzeczenia wydanego przez Trybunał nie mieści się w zakresie jej kompetencji. To także niedopuszczalna praktyka ingerowania w działalność składu orzekającego.

Przypomnę, że w tej sprawie Trybunał działał jako sąd. Rolą przewodniczącego nie jest recenzowanie działalności orzeczniczej. To tak, jakby prezes sądu komentował orzeczenia w nim wydawane. Rolą przewodniczącej jest czuwanie nad prawidłowym funkcjonowaniem Trybunału i autorytetem instytucji. Tego rodzaju oświadczenia podważają standardy bezstronności i powściągliwości, które są fundamentem każdego sądu, w tym również Trybunału Stanu.

Do tego Małgorzata Manowska zademonstrowała w swym oświadczeniu oczywisty brak znajomości procedury. Ustawa o Trybunale Sta-

nu, w zakresie w niej nieuregulowanym, odsyła do odpowiedniego stosowania przepisów procedury karnej. Ze stanowiska przewodniczącej wynika, że według niej przepisy te stosuje się wprost. Rozumiem, że Małgorzata Manowska nie jest karnistką, natomiast jeżeli nie czuje się pewnie w tym obszarze, to nie powinna się na ten temat wypowiadać.

A w jakim trybie zostało przedstawione publiczne stanowisko przewodniczącej TS?
– Bez żadnego trybu. Postanowienie Trybunał Stanu jest wykonalne i niezaskarżalne. A pani Manowska, zamiast zajmować się komentowaniem orzeczenia, powinna przystąpić do jego wykonania. Na dziś obciąża ją obowiązek niezwłocznego zwołania pełnego składu Trybunału, najpóźniej do 4 kwietnia.

Przewodnicząca Trybunału Stanu dowodzi m.in., że zobowiązanie jej do zwołania pełnego składu na podstawie przepisów dotyczących pomocy prawnej jest niedopuszczalne. Inaczej mówiąc, zarzuca, że TS sięgnął po przepisy, które nie mogą mieć zastosowania.
– Jeszcze raz przypomnę ustawę o Trybunale Stanu. Art. 18 ust. 2 stanowi: „W postępowaniu przed Trybunałem Stanu stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego, chyba że niniejsza ustawa stanowi inaczej”. Dlatego byliśmy uprawnieni do tego, aby sięgnąć do przepisów procedury karnej, w tym do art. 15 kpk dotyczącego pomocy prawnej, i zastosować go odpowiednio. Trybunał Stanu ma prawo zobowiązać daną osobę do podjęcia czynności, zwłaszcza gdy dana osoba powinna podejmować ją z urzędu, ale istnieje ryzyko, że nie wypełni obowiązku.

Czy to ryzyko ma związek z tym, że przewodnicząca Trybunału Stanu, wbrew ciążącemu na niej obowiązkowi, od blisko dwóch lat nie zwołuje pełnego składu TS? A Prokuratura Krajowa chce jej postawić za to zarzuty karne.
– Ta zaszłość historyczna została przez Trybunał Stanu wzięta pod uwagę. Gdyby nie obstrukcja po stronie przewodniczącej i ignorowanie obowiązku zwołania pełnego składu, nie trzeba byłoby sięgać po takie rozwiązania. Trybunał, dysponując narzędziami procesowymi, sięgnął po te, które zapewniają mu skuteczne działanie, są adekwatne, proporcjonalne i niezbędne w da-

nej sprawie. Pani Manowska może się z tą decyzją zgadzać albo nie, ale ma obowiązek wykonać wydane postanowienie.

Przewodnicząca TS twierdzi, że zwołanie pełnego składu do rozpoznania pytań prawnych wymaga „z natury rzeczy czasu”. I narzeka, że trzeba dokonać wielu czynności: wyznaczyć sprawozdawcę, przygotować projekt rozstrzygnięcia oraz zasadnicze tezy do dyskusji. Poda je przykład sprawy przed TS, w której zagadnienie prawne dotyczące przedawnienia rozpoznano po dwóch latach. Dodaje: „Taki sam standard zamierzam zachować również obecnie”. Podkreśla także, iż oczekiwanie, że zagadnienie tej rangi zostanie rozpoznane w terminie półtora miesiąca, „można byłoby uznać za przejaw naiwności, gdyby nie to, że całokształt okoliczności wskazuje, iż chodzi raczej o działanie o wyrażnie politycznym podłożu”. Państwa orzeczenie ma charakter polityczny?
– Rozumiem, że pani Manowska mierzy innych własną miarą.

Gdyby nie obstrukcja po stronie przewodniczącej i ignorowanie obowiązku zwołania pełnego składu, nie trzeba byłoby sięgać po takie rozwiązania

Zdaniem Trybunału Stanu półtora miesiąca to czas wystarczający na zwołanie i zorganizowanie posiedzenia pełnego składu. To także wystarczający czas dla każdego członka TS na przemyślenie przedstawionych przez nas zagadnień prawnych. Większość z nich odnosi się do oceny wydanego przez panią Manowską zarządzenia. Dla prawników nie jest to bardzo złożone zagadnienie.

Przyznam także, że nie bardzo rozumiem, w jaki sposób pani Manowska chce przygotowywać projekty przyszłego rozstrzygnięcia bez zwołania pełnego składu. Przecież konieczne jest poznanie stanowisk wszystkich członków, być może nawet 19 sędziów TS, wtedy wyklaruje się kierunek rozstrzygnięcia. Natomiast w oświad-

czeniu sugeruje się, że ktoś przyjdzie na posiedzenie pełnego składu z jakimś gotowcem. Dla mnie to absolutnie nieakceptowalne. To naruszanie niezależności Trybunału Stanu i niezawisłości każdego członka.

Uważam także, że okoliczności wymagają niezwłocznego działania. Pan Świrski ma prawo do rozpatrzenia jego sprawy w rozsądnym terminie. Jeżeli pani Manowska sugeruje, że są nim dwa lata oczekiwania na rozstrzygnięcie zagadnień prawnych, to chyba mamy do czynienia z jednym wielkim nieporozumieniem. To byłaby obstrukcja.

Czy niezwołanie w terminie określonym w państwa postanowieniu pełnego składu narusza prawo do sądu Macieja Świrskiego?
– Każda zwłoka w rozpoznaniu sprawy, która będzie leżała po stronie przewodniczącego czy też innej osoby wchodzącej w skład Trybunału, może stanowić naruszenie prawa do rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie. Każdy, przeciwko komu toczy się postępowanie o charakterze represyjnym, a taki charakter ma sprawa dotycząca odpowiedzialności konstytucyjnej, ma prawo do niezwłocznego rozstrzygnięcia jego sprawy. A z drugiej strony pociąganie do odpowiedzialności konstytucyjnej nie może być mechanizmem iluzorycznym. Organy państwa muszą działać sprawnie.

Czy po lekturze oświadczenia przewodniczącej ma pan pewność, że Małgorzata Manowska wykona obowiązek nałożony na nią orzeczeniem Trybunału Stanu?
– Spokojnie czekam na zwołanie pełnego składu. Termin został określony, czas biegnie.

Trybunał Stanu zastrzegł, że niewykonanie obowiązku może spowodować nałożenie na przewodniczącą TS kary porządkowej. Jaka może być jej wysokość?
– Do 3 tys. zł.

Niewiele.
– Jeśli będzie potrzeba, Trybunał będzie w tej sprawie rozważał dalsze kroki, o ile nałożony obowiązek nie zostanie wykonany.

Jakie dalsze kroki?
– To zależy od decyzji Trybunału. ●
Rozmawiała Ewa Ivanova

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

Kraj/34414013

JUTRO W „WYBORCZEJ”

Wydanie sobotnie „Wyborczej” możesz kupić OD SOBOTY DO CZWARTKU!

Szukaj w punkcie sprzedaży prasy.

NAJNIEBEZPIECZNIEJSI I NAJBOGATSI W IRANIE

W ich lokalach Iranka może zdjąć chustę i wypić drinka. Kim są Strażnicy Rewolucji, którzy zepsuli plan Trumpa?

ZUZANNA STAŃSKA

Superbohaterka Roku 2025

Wysokich Obcasów

Kondycja fizyczna dzieci

Polska bezradnych rodziców

Co jest nie tak z naszymi dziećmi,
że nie chce im się ćwiczyć,
gdy w tym czasie rówieśnicy
w Skandynawii robią
dziesiąty kilometr
na nartach?

FOT. GRZEGORZ DĄBROWSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

ROZMOWA Z

MICHAŁEM LENARTOWICZEM

socjologiem sportu z AWF Warszawa,
prezydentem Europejskiego
Stowarzyszenia Socjologii Sportu

RADOSŁAW LENIARSKI, DARIUSZ WOŁOWSKI: Co jest z polskimi dziećmi, że tak bardzo boją się sportu?

MICHAŁ LENARTOWICZ: Z nimi nic. Nie da się tego wyjaśnić jednym zdaniem, choć właśnie tego pewnie wszyscy byśmy chcieli. Niech punktem wyjścia do tej odpowiedzi będą badania, które od 2021 roku robimy z innymi AWF-ami. Niepokój o kondycję dzieci i młodzieży w pandemii COVID-19 sprawił, że rząd zwrócił się do nas z pytaniem, czy moglibyśmy przyjrzeć się sytuacji. Czując, że faktycznie dzieje się coś złego, zespoły z AWF-ów sięgnęły po wyniki dawnych badań sprawności fizycznej polskich dzieci, które przez lata prowadził m.in. profesor Ryszard Przewęda, a po nim kolejne pokolenie badaczy. Już porównanie wyników badań z 2021 r. z wynikami z 2011 r. pokazało, że sprawność fizyczna polskich uczniów w badaniu z roku 2021 jest wyraźnie niższa. Wstępna interpretacja była taka, że za zapaść sprawnościową odpowiada pandemia.

Chce pan powiedzieć, że to jednak nie pandemia jest winna, albo że nie tylko ona?

– No właśnie, nie tylko ona była problemem. Zakończyliśmy edycję badań z roku 2025. Były na to pieniądze, gdyż sprawa okazała się poważna; wzrasta otyłość dzieci, spada sprawność, zmniejsza się zainteresowanie sportem i spada aktywność fizyczna. Jeśli ponad 50 proc. badanych dzieci

ze szkół podstawowych nie potrafi przeskoczyć przez skakankę nawet jeden raz, to znaczy, że sytuacja staje się dramatyczna. A problemy na poziomie jednej trzeciej badanych dotyczą także prób rzutu i chwytu piłki, co może sygnalizować rozwojowe zaburzenia koordynacyjne.

Początkowo myśleliśmy, że może na używane wyniki, na przykład wynik próby ze skakanką, wpływ miała sama przyjęta metodologia badań. Na przykład po II wojnie światowej do badania inteligencji dzieci wykorzystywano m.in. zdjęcia, na których pokazywano domki w zimowej scenerii i pytano, co się na rysunkach nie zgadza. Większość bystrych dzieci zauważała, że nie ma dymu nad kominem. A przecież w zimie budynek powinien być ogrzewany. Które dziecko wpadłoby na to dziś? Skok przez skakankę może być podobnym błędem testu – tak sądziliśmy. Bo dziś na podwórkach dzieci nie bawią się już skakanką i nie rozwijają tej umiejętności. Kiedyś mogło im to w związku z tym przychodzić łatwiej, ze względu na posiadanie takich doświadczeń.

Zastosowaliśmy więc ocenę tzw. fundamentalnych umiejętności ruchowych w sporcie, tzw. FUS – bieg przez plotki, skoki przez skakankę, przewrót w przód, kołowanie w ruchu, rzut i chwyt piłki oraz strzał i przyjęcie piłki. Kolejne wyniki były jednak tak samo złe i wykazywały konieczność podjęcia natychmiastowej interwencji. Badania w 2023 r. pokazały, że 94 proc. polskich uczniów ma niewystarczający poziom kompetencji ruchowych. Co gorsza, pojawiła się kolejna dramatyczna informacja: odsetek uczniów prezentujących niewystarczający poziom kompetencji ruchowych nawet w szkołach sportowych wyniósł 83 proc.

Korzystając z wzorów kanadyjskich, wprowadziliśmy koncepcję kształtowa-

nia alfabetu ruchowego dla dzieci 8-12 lat. Alfabetyzacja to przeniesienie umiejętności czytania, pisania, podstaw liczenia na umiejętności ruchowe. Okazało się, że tylko 50 proc. polskich dzieci w wieku 8-12 lat osiąga prawidłowy poziom alfabetyzacji ruchowej. To baza, na podstawie której w kolejnych dekadach życia można rozwijać różnorodne umiejętności sportowe i rekreacyjne, bez których trudno wyobrazić sobie prawidłowe uczestnictwo w kulturze fizycznej. Kruchość tych podstaw może wywoływać efekt błędnego koła: nie potrafię czegoś zrobić, więc nawet nie próbuję. Nie próbuję, więc nie mogę osiągnąć poprawy i tak dalej. Skutkiem może być trwała rezygnacja z uczestnictwa w sporcie i rekreacji ruchowej.

Trzeba było przeprowadzić szkolenia dla nauczycieli wychowania fizycznego, żeby im pokazać skalę problemu, ale też nowe metody nauczania i testy, które powinny stosować. W jednym roku w szkoleniach projektu WF z AWF brało udział 36 tys. nauczycieli WF-u i wychowania przedszkolnego. To bardzo dobry bodziec rozwojowy dla nauczycieli i szansa na wprowadzanie realnych zmian.

Panika, można powiedzieć.

– Tak, trochę się przestraszyliśmy. W pierwszych latach badań administracja państwa przeznaczyła sporo środków na działania interwencyjne. I należy to bardzo docenić. Ponad pół miliona dzieci wzięło udział w dodatkowych sportowych zajęciach aktywizujących. Wtedy powstał pomysł klubów sportowych, czyli otwarcia szkół po lekcjach z dofinansowaniem pracy nauczycieli wychowania fizycznego oraz nauczycieli wychowania wczesnoszkolnego w tych klubach. Zajęcia były wizytowane i monitorowane.

Efekty?

– Badania pokazały natychmiastową poprawę wyników i fundamentalnych umiejętności alfabetu ruchowego. Był to bardzo pozytywny bodziec: jeżeli rzeczywiście wprowadzi się coś innowacyjnego, to u dzieci jest poprawa. Ale po pewnym czasie ministerstwa zredukowały aspekt interwencyjny projektu na rzecz rozwoju jego części naukowej i aplikacyjnej. W 2025 r. kluby sportowe dostały z tego źródła dofinansowanie po raz ostatni.

Wtedy pojawił się, jako pozytywny bohater, ówczesny podsekretarz stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego Maciej Gdula, którego jako socjologa zainteresował wymiar społeczny problemów: dlaczego się pojawiły i czy przyczyną są złe lekcje wychowania fizycznego i systemu sportu, czy jest jakiś szerszy kontekst społeczny, który ma wpływ na te negatywne tendencje. Między innymi dzięki niemu pracę rozpoczął mój zespół socjologiczny i w roku 2025 zbadaliśmy bariery uczestnictwa dzieci i młodzieży w sporcie. Okazało się, że przyczyny mają wieloletnią historię i faktycznie są złożone.

Zawsze tak się mówi, gdy brakuje odpowiedzi.

– Tym razem naprawdę przyczyny mają długą brodę. Można postawić tezę, że generalnie winny jest model rozwoju kultury fizycznej przyjęty w Polsce po 1989 r. Zakładał on, podobnie jak w całej gospodarce, liberalizację rynku. Kultura fizyczna w Polsce, a zwłaszcza rekreacja ruchowa, została zupełnie skomercjalizowana. Ciężar opłacania udziału dzieci i młodzieży w zajęciach sportowych i rekreacyjnych spadł w dużym stopniu na rodziców. Nie ma w tym nic złego, bo to się wszędzie na

Kondycja fizyczna dzieci

świecie zdarza. Chodzi jednak o proporcje i to, na ile system się sprawdza.

W Polsce się nie sprawdził?

– Po analizie badań własnych, po rozmowach, konferencjach, mam bardzo silne przekonanie, że formuła rozwoju kultury fizycznej i sportu powszechnego przyjęta w Polsce po 1989 r. się wyczerpuje i konieczna jest zmiana, jeśli mamy odwrócić katastrofalne trendy w sprawności i zdrowiu naszych dzieci.

Osiągnęliśmy punkt nasycenia, który bardzo trudno przekroczyć. Państwo nadal inwestuje sporo pieniędzy w sport, rekreację ruchową, mamy bardzo poprawioną infrastrukturę, wszystkie wskaźniki ekonomiczne Polski poszły w górę, a my cały czas jesteśmy nieusatsfakcjonowani tym, jak wyglądają osiągnięcia polskich sportowców na arenach międzynarodowych i jak wygląda zaangażowanie dzieci i młodzieży w sport. Ministerstwa mają generalnie wystarczającą ilość pieniędzy na realizację różnych projektów w dziedzinie kultury fizycznej. Ale ministerstwo w tej sprawie przypomina trochę stację benzynową. Podjeżdżają chętni z pustym bakiem, czyli z projektami do realizacji, i biorą to pięć litrów bezolowiowej, to 15 litrów Diesla, ile im brakuje. Inny napompuje koła, ktoś weźmie barięk płynu do spryskiwania szyb. W dodatku mamy nieuzasadnione przekonanie, że jak rozdzielimy zasoby w ten sposób, to suma częściowych działań przyniesie duży efekt, a system będzie się sam regulował.

Chce pan powiedzieć, że to nie jest plan?

– Jest coraz więcej wątpliwości, czy jakkolwiek wyraźny efekt się pojawi, albo czy będzie zgodny z oczekiwaniami i ambicjami.

Dlaczego?

– Z powodu barier. Od tego zaczęliśmy. Bariery uczestnictwa w sporcie i rekreacji ruchowej, bariery budowania kapitału kultury fizycznej, mają społeczne przyczyny, trochę psychologiczne, trochę ekonomiczne. Ich wyjaśnienie jest wymagające. Nie da się powiedzieć na przykład, że Polska ma dziś słabą infrastrukturę sportową, że wystarczy zbudować nowe hale, baseny, boiska, i otworzyć je dla czekających na nie obywateli. Już 10 lat temu ankietowani nie wskazywali, że mają problem z dostępem do hal i boisk. Może trochę gorzej było na terenach wiejskich, gdzie problem stanowi także transport na zajęcia sportowe. Natomiast problemem sygnalizowanym i dekadę temu, i obecnie była niechęć dzieci i młodzieży do sportu. Czyli coś trudno uchwytne. Niechęć. Bardzo dużo dzieci nie chce uczestniczyć w sporcie.

Postanowiliśmy sprawdzić, dlaczego tak się dzieje, zbadać dzieci, które nie są aktywne w sporcie lub rekreacji ruchowej, oraz ich rodziców. Trzeba więc było zbadać lukę w systemie, czyli tych, których w sporcie nie ma. Skorzystaliśmy z pomocy firmy zewnętrznej z jej bazą polskich respondentów z panelu „Opinie.pl”. Firma wyselekcjonowała rodziców z dziećmi w wieku szkolnym, które nie są zaangażowane w żadne zajęcia sportowe. Doszliśmy do kilkusetosobowej próby wykorzystanej do badania sondażowego. Z tej grupy wyodrębniliśmy jeszcze osoby do wywiadów pogłębionych, tak, żeby spojrzeć lepiej na problem z perspektywy rodziców i zrozumieć ich podejście do aktywności ich dzieci w wolnym czasie. Badania sondażowe wskazały, że jedną z głównych przyczyn nieaktywności dzieci w ocenie rodziców są problemy transportowe. Czyli np. rodzice z terenów wiejskich albo z małych miejscowości mówili: „Owszem, jest oferta sportowa, ale wie pan, autobus

nie dojeżdża, zajęcia są późnym wieczorem, zima, dziecko wraca ze szkoły i w zasadzie potem już zostaje w domu”. Problem transportowy jest bardzo duży i niby oczywisty.

Dlaczego użył pan słowa „niby”?

– Rodzice nie wskazywali już na barierę finansową. Kłopoty transportowe wydały nam się jednak kwestią dyskusyjną, bo z innych badań wiemy, że bardzo wielu rodziców nie ma wiedzy na temat tego, jaka jest oferta sportowa dla ich dzieci. Gdzie je można posłać i ile to kosztuje. Ktoś ich pyta, czy chciałby pan/pani, żeby dzieci zajmowały się sportem, rekreacją? Odpowiadają, że tak, oczywiście. Zgodnie ze społecznym oczekiwaniem. Ale jeśli zapytamy ich, jaka jest ta oferta dla dzieci, to mogą mieć duży problem z odpowiedzią. Są poza lub na obrzeżach systemu kultury fizycznej. Nie mają dostępu do informacji i ich nie poszukują. Nie są zawieszani w sieci społecznej, która przekazuje sobie takie informacje. Trochę podobnie jest z udziałem w kulturze wyższej. Jeśli ktoś nie wie, jakie ma w mieście teatry, jaki jest w nich repertuar, co warto obejrzeć, no to trudno mu zadawać dalsze pytania o bariery w dostępie do kultury.

Jeśli ponad połowa badanych dzieci ze szkół podstawowych nie potrafi przeskoczyć przez skakankę nawet jeden raz, to znaczy, że sytuacja staje się dramatyczna

MICHAŁ LENARTOWICZ

Naprawdę zasadnicze informacje, bardzo niepokojące, dostaliśmy jednak z 20 wywiadów pogłębionych. Słuchałem niektórych z nich na bezdechu. Wylaniał się z nich obraz rodziców bezradnych.

Żyjemy w świecie dzieci wrażliwych, płatków śniegu. Jeżeli nauczyciel raz i drugi, publicznie, przy grupie, skomentuje negatywnie ruchowe występy na WF, dziecko zaczyna unikać takiej aktywności fizycznej. Konkretny przypadek: mama mówi, że ze względu na wychowanie fizyczne przeniosła dziecko do innej szkoły. Ma poczucie, że jej dziecko – z nadwagą – po prostu na takich zajęciach cierpi, ponieważ jest źle oceniane. Jakie działania zaradcze podejmuje mama? W pierwszym odruchu wypisuje dziecko z lekcji WF. To wydaje się nielogiczne. Ankietka pyta, czy mama uważa, że zajęcia sprawnościowe są jej dziecku potrzebne. Mama mówi, że tak, nawet bardziej niż innym, ma tego pełną świadomość.

To dlaczego postępuje wbrew dobru dziecka?

– Bo dziecko po prostu męczy się na WF. Matka widzi, jak podupada psychicznie. Przenosi je więc do innej szkoły. W innej szkole mówi, że nauczyciel lepiej do dziecka podchodzi, że je angażuje. Niechęć dziecka do WF się zmniejszyła. Co się dzieje z tym dzieckiem w czasie wolnym, poza szkołą? Czy dziecko uprawia sport albo po prostu ćwiczy fizycznie? No, bo gdyby niezbyt dobrze mu szło z matematyką, niemal na pewno mama zatrudniłaby korepetytora. Nie, dziecko nie ćwiczy, nie uprawia sportu. Nic takiego się nie dzieje po lekcjach. „Wielokrotnie próbowaliśmy coś zacząć” – mówi ewidentnie wspierająca mama. Pierwsze spotkanie, pierwsze zajęcia sportowe, dziecko się natychmiast zniechęca, bo coś mu nie wychodzi, bo jest słabsze od rówieśników.

I natychmiast odpada, informuje, że nigdy już na coś takiego nie pójdzie. Niski poziom alfabetyzacji ruchowej już je wyklucza i problem nieaktywności zaczyna się dalej nakręcać. „Jakie są aktywności dziecka po szkole?” – pyta ankietka. Uczy się języka obcego. Staramy się też raz w tygodniu albo dwa pójść na mały spacer wokół bloku, w którym mieszkamy. Czyli poziom aktywności fizycznej raczej emerycki. Choć znam też bardzo wielu bardzo aktywnych fizycznie emerytów. Dziecko jest dowożone do szkoły. Nie lubi samo do szkoły iść lub jechać.

Drugi przypadek: ojciec 17-letniej córki mówi, że zawsze zachęcał ją do aktywności ruchowej. Niespecjalnie była zainteresowana. Wychowanie fizyczne nie ma dla niej znaczenia. Ale lubi dobrze wyglądać. W którymś momencie ojca zaniepokoiło jedno zdarzenie: rzucił jej coś, żeby chwyciła, i to coś przeleciało jej przez ręce. Nie była w stanie tego złapać. Nagle uświadomił sobie, że jego córka jest niesprawna fizycznie. Pytanie ankietki: „Co pan zrobił w tej sytuacji? Czy zachęcał ją do udziału w zajęciach fizycznych?”. Odpowiedział: „Rozmawialiśmy o tym, ale wie pani, że dziś dzieci nie wolno zmuszać do niczego. Jeżeli ona odpowiada »nie«, to ja mogę spróbować jeszcze raz, mogę spróbować drugi i trzeci raz. Ale »nie« oznacza »nie«. Nie wolno zmuszać do niczego ani dorosłej osoby, ani dzieci”.

Niepokojące.

– Niepokojące? Z tych badań wyrósł obraz straszliwej bezradności rodziców nieaktywnych fizycznie dzieci. Jest gdzie ćwiczyć, jest szeroka oferta, są instruktorzy, rodzice mają świadomość potrzeby ruchu, nie trzeba ich przekonywać. Ale jest też jakaś szklana ściana, której nie można przekroczyć. Rodzice są bezradni, gdy dzieci im odpowiadają: „nie chcę, nie lubię, nie podoba mi się”.

I co z tym robić?

– Rekomendacji jest wiele, ponieważ znaleźliśmy się na etapie przełomowym, jeśli chodzi o myślenie o kulturze fizycznej.

Po pierwsze – wychowanie przedszkolne. Dzieci nie rozwijają umiejętności ruchowych, na których można później coś zbudować. Jest to łatwe do wyjaśnienia: zamknięte place zabaw albo brak placów zabaw; ogrodzone osiedla; „helicopter parents”, nadzorujący dziecko, żeby nie biegało po drzewach, nie skakało, bo ryzykuje. Brak niekontrolowanej przez rodziców aktywności jest dostrzegany nie tylko w Polsce, ale także w krajach podobnych do naszego. Eksperci ze Słowenii, którzy do nas niedawno przyjechali, mówili, że na lekcjach wychowania fizycznego w szkołach prowadzą zajęcia, które nazywają risky play. Mają one w ramach kontrolowanego ryzyka budzić odwagę, wiarę w siebie. Są to skoki z wysokości, pokonywanie przeszkód i tym podobne. Dobrze byłoby, abyśmy i my się nad czymś takim zastanowili. Pytanie tylko, czy przystałoby na to Ministerstwo Edukacji Narodowej i czy takich zajęć nie bali by się nauczyciele i rodzice. Kiedyś takie zabawy miały miejsce często poza wzrokiem rodziców, na podwórkach, w parkach. Poczucie siły sprawczej i wiary we własne siły, także fizyczne, rozwijało harcerstwo. Organizacje skautowe to zresztą jedno z niewielu współcześnie podmiotów, które takie cechy statutowo rozwijają.

Z drugiej strony, jeżeli się czegoś nie wyćwicz w warunkach kontrolowanych, to nie zrobi się pewnie tego nigdy. Być może na więcej studentów poruszających się o kulach można spotkać na AWF, co nie znaczy, że są to najbardziej niebezpieczne uczelnie. Słoweńscy rodzice też się pewnie niepokoją, że dziecko może sobie coś zrobić, ale jakoś

to robią. Sportowo to wyróżniający się naród w skali Europy, a nawet świata. Patrzymy na ich osiągnięcia z podziwem i pewną może zazdrością.

Jak przełamać bezsilność rodziców? Może niech dadzą dobry przykład dzieciom?

– Czasami się to sprawdza, natomiast nie jest to rozwiązanie systemowe. Trudno, żeby rodzic zarządzał czasem i zainteresowaniami 16-latka czy 17-latka. Taki nastolatek po prostu przestaje słuchać rodzica, nie tylko, jeśli chodzi o aktywność sportową, ale i w innych dziedzinach.

No dobrze, to dlaczego w Norwegii ten problem nie występuje właściwie w ogóle? 90 procent dzieci zaczynających sport uprawia go do końca życia.

– W społeczeństwach krajów skandynawskich istnieje i dominuje od dawna pewna kultura organizacyjna i kultura fizyczna. Gdyby każdy z nas pojechał tam ze swoimi dziećmi, zobaczyłby, że natychmiast nasze dzieci robią to samo co rówieśnicy. Wszyscy po szkole idą na zajęcia sportowe. Wszyscy. Nawet jeśli ktoś ma duży problem jakiejś dysfunkcji, to znajduje dla siebie zajęcie lub pomoc w poszukiwaniu takiego zajęcia. To nie wymaga nadmiernego wysiłku. Niedawno byłem w Finlandii. Zima, a prawie wszyscy jeżdżą na rowerze. Zmieniają opony na zimowe i jeżdżą. Taki to jest kraj, taka kultura.

Dlaczego u nas nie jeżdżą?

– To jest pytanie, jak przełamać sytuację, w której jesteśmy? Po analizach badań, po wywiadach, formularzach, ankietach, które zrobiliśmy, jedyną nadzieję na istotną zmianę, przynajmniej jeśli chodzi o kształtowanie dzieci i młodzieży, widzę w szkole. Podobnie to widzieli badani rodzice. Mówili: „Wie pan, ja nie mogę dziecka zmusić, ale są instytucje, które potrafią dzieci do różnych rzeczy zmusić”. Jak dziecko słabo się uczy matematyki i mu to nie idzie, szkoła uruchamia swoje procedury i mechanizmy: zalicza, nie zalicza, zmusza do nauki, dodatkowych korepetycji, a jak nie uda się, to młody człowiek pozostaje w tej samej klasie, aż osiągnie zakładane efekty. Są systemy egzaminacyjne. Szkoła zmusza dzieci słabsze z matematyki czy polskiego do osiągnięcia jakiegoś poziomu minimalnego. Tymczasem czy ktoś zna przypadek ucznia, który nie przeszedł do następnej klasy z powodu WF? Czy ktoś, będąc analfabetą, mógłby zdać do następnej klasy? Oczywiście nie. Nie pozwoli na to system. Czy ktoś, będąc analfabetą ruchowym, nie zdał do następnej klasy? Również nie. Brak takich kompetencji traktujemy pobłażliwie.

Niektórzy rodzice z naszych badań mówili: „Uwolnijcie nas od tego, pomóżcie nam, weźcie odpowiedzialność”. Jak tata lub mama usiłują nauczyć dziecko pływać, to w którymś momencie dziecko mówi, „Daj mi spokój, po co mnie męczysz”. I rodzic najczęściej zaakceptuje taką prośbę. Ale gdy to samo dziecko trafia do instruktora, to z nim już rozmawia inaczej. Instruktor ma pewną rolę społeczną, autorytet. Jeśli powie: „Proszę pięć razy przepłynąć długość basenu”, to dziecko płynie, zwłaszcza kiedy widzi, że inne dzieci robią to samo.

Idąc dalej tym tropem, według mnie dzieci w szkole podstawowej powinny mieć obowiązek bycia członkiem klubu sportowego, jakiegokolwiek, o dowolnej dyscyplinie. To mogą być rzutki, futsal, hokej na trawie, frisee, cokolwiek. Już mówiliśmy o tym, że infrastruktura sportowa przestała być od dawna problemem, a ludzie są zamożniejsi. Powinniśmy umieć sobie z tym poradzić. ●

ROZMOWA Z

PROF. RENATA MIENKOWSKA-NORKIENE
politolożką i socjolożką
z Uniwersytetu Warszawskiego

TOMASZ NYCZKA: Wzięła pani udział w programie „Kłamstwo nie przejdzie” w TVP Info i stała się celem ataku ze strony Konfederacji i jej lidera Sławomira Mentzena. Po programie rzecznik Konfederacji Wojciech Machulski stwierdził, że to miało być nowe fact-checkingowe show, a stało się „dokładnie odwrotnie, był to wyłącznie propagandowy materiał”.

PROF. RENATA MIENKOWSKA-NORKIENE: Staram się nie zaglądać w te miejsca internetu, w których wylewa się hejt na mnie, robię to dla własnego dobrego samopoczucia. Choć oczywiście zauważyłam te komentarze, że mogłam jednak zostać w kuchni. Dostałam też maila z jakimś wykwarem inwektyw.

Co się stało?

– Doszło do spięcia między mną i rzecznikiem Konfederacji.

Przerwała mu pani wypowiedź, co tak bardzo oburzyło Sławomira Mentzena.

– Bo od razu należało pokazać, że Unia Europejska to jesteśmy my. A nie, jak twierdzą konfederaci, jakaś wymaginowana wspólnota. Art. 1 Traktatu o Unii Europejskiej wyraźnie stanowi, że Unia Europejska została powołana do realizacji celów wspólnych. Tymczasem on mówił, że mamy różne cele. Nie, mamy wspólne cele.

Jestem ekspertką od Unii Europejskiej, powtarzam moim studentom, że jesteśmy w Unii, podpisaliśmy traktaty i powinniśmy robić wszystko, żeby osiągnąć jak najwięcej wspólnych celów Unii, z których my też będziemy korzystali. Tym bardziej, że interes Polski i interes Unii pokrywa się w tak wielu obszarach i trudno znaleźć kraj, w którym byłoby to bardziej widoczne. A rzecznik Konfederacji opowiada, że „na szczęście” nie jesteśmy jednym państwem.

Przedstawiciele Konfederacji często wychodzą i publicznie opowiadają różne rzeczy, a później tłumaczą się, że to w sumie była tylko niewinna opinia. Tak było przecież ze słynną „piątką Konfederacji”.

Podczas programu w TVP pozwoliłam sobie, nawet trochę prowokacyjnie, wcisnąć przycisk i przerwać wypowiedź rzecznika Konfederacji. Bo jeśli my eksperci, nie będziemy zwracali uwagi na to, że nie jest to żadna opinia, tylko utwierdzenie ludzi w przekonaniu, iż Unia Europejska to jakaś „biurokracja brukselska”, wówczas taki wizerunek będzie się w ludziach utrwał. Aż w końcu przyjdzie masa krytyczna.

Pamiętajmy, aby wyjść z Unii nie potrzeba nawet referendum, wystarczy zwykła większość w Sejmie.

Oficjalny komunikat Konfederacji jest taki, że o polexicie nie ma mowy. Jednak dużą część narracji – w tym w kampanii wyborczej Mentzena – Konfederacja opiera na krytyce Unii Europejskiej, Zielonego Ładu, ETS. – To nie jest żadna „opinia”, że nie chcemy ETS, ale chcemy być w Unii. To nie jest żadna „opinia”, że jesteśmy w Unii, ale TSUE nie ma prawa decydować o tym, czy polskie prawo jest zgodne z prawem UE. To nieprawda. Bo albo jesteśmy z Unią związani traktatowo, albo nie jesteśmy. Jeśli nie jesteśmy, to nie ma nas w Unii, czyli podejmujemy decyzję o opuszczeniu Unii Europejskiej.

Nawet Orban dostaje kary, ale nadal jest w unijnym obiegu. To, co postuluje Konfederacja, jest wyjściem z niego.

Europosłanka Anna Brylka mówiła, że w ewentualnym referendum zagłosowała by za wyjściem z Unii.

– Teraz temu zaprzeczają, ale przecież sam Mentzen, w swojej „piątce”, mówił, że nie chce m.in. Unii Europejskiej. Jego późniejsze tłumaczenia, że to nie jest program Konfederacji, były mało przekonujące.

• Od lewej: Grzegorz Braun, Krzysztof Bosak i Sławomir Mentzen w Pałacu Prezydenckim, 25 października 2023 roku FOT. SŁAWOMIR KAMIŃSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

Chcą zepchnąć Brauna pod próg wyborczy

Myślę, że koalicja KO z Konfederacją się nie wydarzy, ale uważam, że Tusk wcale tego nie wyklucza. On w głębi serca jest bardzo prawicowym politykiem.

Lider Korony Grzegorz Braun mówi wprost, że Polska musi opuścić Unię Europejską. To być może przyszły koalicjant Kaczyńskiego, Mentzena i Bosaka.

– Gdy przyjdzie do zawiązania koalicji z Braunem, konfederaci od Mentzena i Bosaka powiedzą, że przecież każda partia polityczna idzie po władzę. A poza tym oni przecież będą pilnować PiS. Jeśli prawicy zabraknie głosów, to nie ulega wątpliwości, że sięgnie po Brauna. Przecież to ich dawny towarzysz broni.

Prezes Jarosław Kaczyński oficjalnie mówi, że Braun Polsce szkodzi, nie jest patriotą i nie ma mowy o koalicji z nim. Przemysław Czarnek, tuż po namaszczeniu go na kandydata na premiera, powiedział w Polsce o tej koalicji: „na 200 proc. nie”. Tyle że wcześniej jej nie wykluczał.

– PiS wyklucza koalicję z Braunem, bo przecież retorycznie musi tak robić, gdyż chce iść bardziej na prawo i podebrać, czy odzyskać wyborców Brauna. Ludzi, którzy przecież odeszli z PiS-u do niego.

Czarnek został kandydatem PiS na premiera, żeby powalczyć o elektorat PiS, który odpłynął do dużej i małej Konfederacji. Uda mu się?

– Tu chodzi oczywiście o obojętne Konfederacji z prawej strony.

Czarnek jest testem Kaczyńskiego, prezes od zawsze tak robi. Czarnkiem testuje obecnie rządzących, społeczeństwo, swoje ugrupowanie, Konfederację. Sprawdza, co ludzie będą mówili. Jeśli „projekt Czarnek” się nie powiedzie, wtedy zastąpi go kimś innym.

A jeśli się powiedzie, czyli Czarnek odzyska wyborców Brauna, a Korona będzie poniżej progu albo oscylowała w tych okolicach, wówczas może „brauniści” poczują, że nie są na statku, który będzie płynął dalej.

W mojej ocenie celem PiS i KO jest zepchnięcie Brauna pod próg wyborczy. Mają wspólny cel. Tyle, że PiS może w ten sposób zyskać i dostać szansę na rządzenie z Konfederacją bez konieczności układania się z Braunem.

Donald Tusk będzie miał znacznie trudniejszą sytuację. Jeśli Braun zostanie zepchnięty pod

próg, wtedy KO musi mieć swoich koalicjantów powyżej progu, a to nie będzie takie proste.

W „dużej” Konfederacji oficjalnie mówią, że nic się nie dzieje. Jednak Mentzen i Bosak nerwowo zareagowali na ogłoszenia Czarnka kandydatem PiS na premiera. Natychmiast ruszyli do ataku i próbują „przykleić” Czarnka do błędów rządu Mateusza Morawieckiego.

– To bardzo dobra strategia Konfederacji i ona będzie efektywna. Wśród wyborców Konfederacji dominują ludzie, którzy są totalnie przeciwko PiS i przeciwko KO. Oni nie popierają Konfederacji dlatego, że ma wspaniały program, tylko dlatego, że nie chcą popierać PiS i KO.

Chodzi też o pokazanie, że Konfederacja nie zamierza wejść w koalicję z PiS, bo większość ich wyborców sobie tego nie wyobraża.

Konfederaci mają nadzieję, że Czarnek bardziej zabierze poparcie Braunowi, niż im.

– Tak rzeczywiście będzie. Tych, którzy z PiS odeszli do Konfederacji, nie jest wcale tak dużo. Wyborcy Mentzena to przecież wolnościowcy, chcą zniesienia wszystkich świadczeń socjalnych. Oni z Konfederacji do PiS nie będą mieli po co wracać.

Oficjalny przekaz Konfederacji jest taki: mamy czas, nie spieszy nam się do władzy, jak nie teraz, to po kolejnych wyborach parlamentarnych.

– Nie do końca tak jest. Oni mają swoje biznesy, starannie budowany system klientelistyczny. Nie jest tak, że partia tym ludziom nie będzie musiała nic dać. Istnieje cała grupa osób, które będą chciały skorzystać z dobrodziejstw władzy.

Dlatego Konfederacja buduje lokalne struktury, organizuje spotkania, generuje jakiś ruch. Wierzy, że przełoży się to na głosy na poziomie krajowym.

Mentzen mówi, że będzie rozmawiał z każdym i przekonuje, że nic nie jest przesądzane. Wyobraża pani sobie koalicję KO z Konfederacją?

– Tak, uważam, że to byłoby możliwe.

Nie jest tak, że Tusk wyklucza koalicję z Konfederacją, Mentzen też niczego nie wyklucza. W mojej ocenie Tusk w głębi serca jest bardzo prawicowym politykiem. Trochę widać to po działaniach, ale też po tym, co mówią jego współpracownicy.

Ale musiałoby się to zdarzyć w bardzo konkretnej konfiguracji głosów. Gdyby do Sejmu nie weszły Polska 2050, PSL, Nowa Lewica, a wybory – i to dosyć wyraźnie – wygrałaby Koalicja Obywatelska. KO wystarczyłaby wtedy tylko Konfederacja, bo o Braunie nie ma mowy.

Uważam, że byłaby to „katastrofalna katastrofa”, totalne zalegitymizowanie skrajnej prawicy. Nie dałoby się tego wytłumaczyć wyborcom, ale Tusk nie musi tego wiedzieć, bo on w wielu kwestiach nie bardzo rozumie własny elektorat. Przed wyborami prezydenckimi nie zrozumiał, że czekanie z ważnymi dla ludzi tematami nie jest dobrym pomysłem. Wydawało mu się, że ten elektorat jest cierpliwy i spokojny – poczeka do wyborów i zagłosuje na Rafała Trzaskowskiego. Tak się nie stało.

Myślę, że koalicja KO z Konfederacją się nie wydarzy. Ale równocześnie uważam, że Tusk wcale tego nie wyklucza.

Po programie, w którym startowała pani z rzecznikiem Konfederacji, politycy tej partii wrócili do pomysłu likwidacji TVP Info. Twierdzą, że Telewizja Polska za Tuska jest gorsza niż ta za rządów PiS i władza zamienia ją „w tubę propagandową”. Ale to w czasach PiS i prezesa Jacka Kurskiego Konfederacja nie była zapraszana TVP, bo PiS chciał ją zepchnąć na margines.

– To konkretny argument, ale im wcale nie o argumenty chodzi. Zaproszono mnie do tego programu jako ekspertkę, nie zapłaciła mi ani telewizja, ani żadna partia polityczna. Konfederacja i Sławomir Mentzen od bardzo dawna zgłaszają postulat likwidacji TVP Info.

Wyborcy popierają Konfederację, bo mają poczucie bycia w wyjątkowej wspólnotocie, w której oni wszyscy są wybitnie inteligentni. I mogą się pośmiać z innych, a zwłaszcza z takich z wyższymi stopniami naukowymi. Wtedy czują się dowartościowani

PROF. RENATA MIENKOWSKA-NORKIENE
politolożka i socjolożka

W Sejmie jest ich projekt, chcą likwidacji TVP Info i abonamentu radiowo-telewizyjnego.

– Tusk obiecywał likwidację abonamentu, więc mógłby spróbować to wykorzystać i powiedzieć, że Konfederacja ściąga od rządzących i że to wtórne.

Finansowanie mediów publicznych jest bardzo trudnym tematem. Trzeba byłoby zasadniczo zmienić strukturę finansowania telewizji. Znamy dobre przykłady z różnych krajów, np. z Francji czy ze Szwajcarii, gdzie telewizja publiczna jest nieco inaczej finansowana, z różnych źródeł i niekoniecznie z abonamentu. Są też kraje, gdzie abonamentu wcale nie ma, a telewizje sobie radzą.

W Polsce ten problem wymagałby zmiany kompleksowej i systemowej. A nawet gdyby rząd chciał zlikwidować abonament, to istnieje duże prawdopodobieństwo, że prezydent nie podpisze tej ustawy.

Mentzen poświęcił pani część swojego programu na YouTube. Nazwał panią „pseudo-ekspertką, oderwaną od problemów i rzeczywistości, w której żyją Polacy”. Stwierdził, że jest pani „zdecydowanie wykształcona ponad swój intelekt”.

Konfederacja Mentzena i Bosaka to bardzo dobry przykład tzw. narcyzmu grupowego.

Oni są nieszczerze spójni programowo, liderzy Konfederacji często opowiadają głupstwa. Ale wyborcy popierają Konfederację – nawet, gdy słyszą np. o płatnych studiach – bo mają poczucie bycia w wyjątkowej wspólnocie, w której oni wszyscy są wybitnie inteligentni. I mogą się pośmiać z innych, a zwłaszcza z takich z wyższymi stopniami naukowymi. Wtedy czują się dowartościowani.

Pochodzę z bardzo małej wsi w województwie podlaskim, w której są 23 domy. Moi rodzice wciąż tam mieszkają, brat ma tam piekarnię. Stamtąd pochodzę, chodziłam do liceum w Łomży, studiowałam na Uniwersytecie Warszawskim. Później jeździłam po świecie, bo dostawałam różne stypendia, ale nie dlatego, że ktoś na siłę mnie gdzieś pchał. Zarzucanie mi, że jestem oderwana od rzeczywistości, jest absurdalne.

To się powtarza, konfederaci używają takiego języka wobec kobiet. Nawet wicemarszałek Sejmu Krzysztof Bosak, który buduje wizerunek bardziej eleganckiego, spokojniejszego i merytorycznego, gdy ogłaszał, że Konfederacja złoży wotum nieufności wobec ministrowi Pauliny Hennig-Kłoski mówił, że „na każdym kroku udowadnia, iż jest osobą tendencyjną, nieobiektywną, a czasami zwyczajnie nierozzgardniętą, by nie powiedzieć – niemądrą”.

– Ta mizoginia w Konfederacji jest dosyć dobrze widoczna. Jest tam kilka kobiet, które uchodzą za błyskotliwe, mądre, oni je w tym duchu promują i zestawiają z kobietami, które myślą inaczej, żeby pokazać, że Konfederacja dba o kobiety. Rzekomo ma to legitymizować kwestię obecności kobiet w Konfederacji.

Krytyka kobiet, która odnosi się do ich cech intelektualnych, jest jak najbardziej celowym zabiegiem. Chodzi o to, żeby wzmocnić poczucie, iż wszyscy mężczyźni Konfederacji, ale też kobiety, są wybitnie inteligentni, niezależnie od wykształcenia.

W Konfederacji jest wysoki poziom narcyzmu – grupowego, ale i indywidualnego, co widać po wynikach badań. Uznają, że czują się wyjątkowi, mądrzejsi, wiedzą więcej, przejrze-li system, nie idą za mainstreamem. A liderzy Konfederacji muszą ich w tym przekonaniu utwierdzać. To dopieszczanie tego ego, narcyzmu wyborców.

I Konfederacja może sobie pozwolić na używanie takiego języka?

– Tak, bo ma niewielu starszych wyborców, dlatego w taki sposób może formułować swój przekaz. Nie musi się martwić o ich odpływ. Dla nich nie jest to kosztowne politycznie, a przecież młodzi wyborcy lubią takie rzeczy. ●

Rozmawiał Tomasz Nyczka

Dodatkowe 400 mln zł na akademiki i obietnica niskich opłat

• **Na Uniwersytecie Morskim w Gdyni na powstanie 395 nowych miejsc w akademikach**

FOT. BARTOSZ BAŃKA / AGENCJA WYBORCZA.PL

Dziesięć uczelni w Polsce dostanie środki na remont lub budowę akademików z rządowego Funduszu Dopłat.

Alicja Gardulska

– Program działa. Już wiemy, że wykorzystamy wszystkie zaplanowane środki – ogłosił w środę minister nauki Marcin Kulasek. – I nie dzieje się to kosztem finansowania nauki – zastrzegł.

Chodzi o środki z Funduszu Dopłat Banku Gospodarstwa Krajowego, które rząd przeznacza co roku na budownictwo komunalne i społeczne. Po nowelizacji przepisów, 10 proc. z tej puli zostało wydzielone na budowę, modernizację i remonty akademików. W tym roku będzie to 400 mln zł.

Dofinansowanie pokrywa 80 proc. wartości inwestycji (w przypadku zabytków – 90 proc.). W styczniu tego roku uczelnie mogły po raz pierwszy o nie zawnioskować.

Modernizacja i budowa nowych akademików

Jak ogłosił minister Kulasek, zrobiło to dziesięć szkół wyższych. Do BGK wpłynęło 14 wniosków o łącznej wartości 464 mln zł. Większość, bo siedem dotyczy modernizacji budynków w sumie za 166 mln zł, trzy kolejne zakładają remonty za 63 mln zł. Pozostałe cztery wnioski dotyczą budowy nowych akademików za około 235 mln zł.

Na razie podpisano jedną umowę, z Uniwersytetem Morskim w Gdyni. Dzięki inwestycji ma powstać 395 nowych miejsc. Wiadomo też, że o dofinansowanie wnioskował Uniwersytet Warszawski. Podczas konferencji prasowej „Wyborcza” dopytywała o pozostałe projekty, ale na razie nie podano żadnych szczegółów.

Wiadomo za to, że ta pierwsza edycja programu przyniesie 3,2 tys. nowych lub odtworzonych miejsc w domach studenckich w całym kraju. Uczelnie mają 36 miesięcy na realizację projektów.

Żeby dostać dofinansowanie, trzeba mieć pozwolenie na budowę. Nie finansujemy marzeń uczelni, tylko konkretne projekty – zaznaczył wiceminister rozwoju i technologii Tomasz Lewandowski.

Uczelnie, które dostaną dofinansowanie, będą musiały utrzymać stosunkowo niskie opłaty dla studentów. Mają one pokrywać jedynie koszty eksploatacyjne budynków. W ub. roku podczas spotkania ze studentami w Warszawie wiceminister Lewandowski podawał szacunkowy maksymalny czynsz za pokój o wielkości 15 mkw.: 670 zł w Warszawie, 539 zł w Poznaniu, 426 zł w Łodzi.

Ministrowie przyznali, że kwestia tak zamrożonych opłat wywołuje największe kontrowersje po stronie uczelni. Wiceminister nauki Marek Gzik najpierw uspokajał rektorów, że trwają analizy programu i „pewne rzeczy” można zmienić podczas kolejnej nowelizacji. Ale potem dodał, że czynsze powinny być prostudenckie, tak by każdego było stać na wysoki standard. – Zachęcamy rektorów, by już na etapie projektowania dopilnowali, by eksploatacja budynków była tania – powiedział.

– Na razie czynsze będą na niskim poziomie – zaznaczył wiceminister Lewandowski.

„Jowita” na razie bez pieniędzy na remont

Na pomoc nadal czeka akademik, od którego – można powiedzieć – wszystko się zaczęło. W 2023 r. w pierwszych dniach

urzędowania, poprzedni minister nauki Dariusz Wieczorek pojechał do Poznania, gdzie grupa studentów walczyła o „Jowitę” – wyłączony z użytkowania, kultowy akademik w centrum miasta.

Tam minister Wieczorek obiecał, że znajdzie pieniądze na remont „Jowity” i innych akademików w Polsce.

Studenci z Poznania domagali się przygotowania przez resort planu, który pozwoliłby zagwarantować miejsca w domach studenckich dla co najmniej 10 proc. studentów każdej publicznej uczelni w kraju. Minister szacował wówczas, że potrzeba 3-4 mld zł, by podwoić liczbę miejsc w domach studenckich. Zapowiedział też, że będzie zabiegał, by te pieniądze znalazły się w Funduszu Dopłat.

Ale sama „Jowita” nadal czeka. Pod koniec 2023 r. Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu otrzymał jednorazowe zwiększenie subwencji o 500 tys. zł, z przeznaczeniem na przeprowadzenie konkursu architektonicznego na modernizację i przebudowę tego akademika. Konkurs rozstrzygnięto w październiku 2025 r. UAM wystąpił więc o pieniądze na realizację projektu architektonicznego, ale w grudniu ub. roku dostał odmowę.

Uczelnia „stoi przed koniecznością znalezienia innego źródła finansowania realizacji projektu architektonicznego, przy równoczesnym braku zapewnienia finansowania przebudowy DS Jowita” – informowała wówczas Polską Agencję Prasową rzeczniczka UAM. By zawalczyć o środki z Funduszu Dopłat, uczelnia musi zdobyć nie tylko pozwolenie na przebudowę, ale także 20 mln zł wkładu własnego.

Zapytany o tę sprawę minister Kulasek stwierdził: – Jesteśmy w procesie. „Jowita” będzie remontowana, to jest nasze zobowiązanie.

Jak podało ministerstwo we wszystkich domach studenckich w kraju jest w sumie 100 tys. miejsc. Tyle że blisko jedna trzecia jest niedostępna ze względu na stan techniczny. Z danych GUS wynika, że w 2024 r. miejsce w akademiku miało 6,4 proc. studentów. ●

Wiadomo za to, że pierwsza edycja programu przyniesie 3,2 tys. nowych lub odtworzonych miejsc w domach studenckich w całym kraju. Uczelnie mają 36 miesięcy na realizację projektów

Supermiasta i Superregiony 2026

Polskie miasta się starzeją

Z danych Unii Metropolii Polskich wynika, że do 2050 roku liczba seniorów w Polsce wzrośnie niemal o 2,5 miliona. Oznacza to, że co trzeci mieszkaniec naszego kraju będzie w wieku emerytalnym.

Przemysław Jedlecki

W 2023 roku liczba ludności Polski spadła o ponad pół miliona, do 37,637 mln, a w 2024 roku do 37,489 mln, czyli niemal o kolejne 150 tys. osób – piszą w swoim rankingu najszybciej wyludniających się gmin prof. Paweł Swianiewicz oraz dr Julita Łukomska.

Zestawienie opublikował miesięcznik „Współnota”. Naukowcy zebrali dane z każdej polskiej wsi, małych miasteczek, miast oraz wielkich metropolii. Aby pokazać skalę zmian, wzięli pod uwagę lata 2009-2024. Okazało się, że w tym czasie 14 gmin traciło średnio rocznie 1,5 proc. swoich mieszkańców, a w kolejnych 206 spadek przekraczał 1 proc.

Miasta prezydenckie się kurczą

Wśród miast na prawach powiatu, a więc tych „prezydenckich”, które jednocześnie nie są miastami wojewódzkimi, nie ma ani jednego, które zyskiwałoby mieszkańców. W najlepszej sytuacji są Żory i Suwałki, gdzie spadek liczby mieszkańców był symboliczny.

Złe jest w Bytomiu, gdzie w latach 2009-2024 miasto straciło 19,95 proc. mieszkańców, Zabrze (18,76 proc.), Wałbrzychu i Sopocie (odpowiednio 18,63 proc. i 18,24 proc.).

Wśród dużych miast wojewódzkich mieszkańców zyskało jedynie kilka: Wrocław (wzrost o 6,44 proc.), Gdańsk (7,02 proc.), Kraków (7,16 proc.), Warszawa (8,71 proc.) oraz Rzeszów (9,15 proc.). Przybywało za to mieszkańców w małych gminach, które są „obwarzankami” wielkich metropolii.

„Depopulacja nie jest jednak wyłącznie statystycznym trendem, to proces o poważnych konsekwencjach ustrojowych i społecznych. Wpływa na koszty i dostępność usług publicznych, osłabia potencjał administracyjny gmin oraz może prowadzić do spadku konkurencyj-

ności wyborów samorządowych i pogorszenia jakości demokracji lokalnej. Pojawia się także ryzyko „spirali upadku”, w której likwidacja szkół, transportu czy usług publicznych dodatkowo przyspiesza odpływ mieszkańców” – podkreślają autorzy raportu.

Unia Metropolii Polskich: Starzejemy się

Polska jednocześnie szybko się starzeje. Z danych Unii Metropolii Polskich, która skupia dwanaście największych miast w Polsce, wynika, że do 2050 roku liczba seniorów w Polsce wzrośnie niemal o 2,5 miliona. Oznacza to, że co trzeci mieszkaniec naszego kraju będzie w wieku emerytalnym.

W latach 2002–2022 przeciętne trwanie życia w Polsce znacząco się wydłużyło – w przypadku kobiet z 78,8 do 81,1 lat, a mężczyzn z 70,4 do 73,4 lat.

Wiele zależy od tego, gdzie żyjemy. W 2022 r. najwyższą przeciętną długość życia kobiet zanotowano w województwach: podkarpackim (82,5 roku), podlaskim (82,6 roku) i małopolskim (82,2 roku), a najniższą w województwach: kujawsko-pomorskim (80,2 roku), łódzkim (80 lat) oraz śląskim (80,2 roku). Wśród mężczyzn najdłuższe oczekiwane trwanie życia zaobserwowano w województwach małopolskim (74,9 roku) i podkarpackim (74,7 roku), a najkrótsze w województwach łódzkim (72,1 roku) oraz warmińsko-mazurskim (72,5 roku).

GUS prognozuje, że w 2040 r. przeciętne trwanie życia dla kobiet wyniesie 83,5 roku, a dla mężczyzn 76,4 roku. Dekadę później wzrośnie do 85,1 roku dla kobiet oraz 77,6 roku dla mężczyzn. Efektem będzie zwiększenia liczby i odsetka osób w wieku 60/65 plus. – Jeszcze bardziej będą potrzebne usługi związane z opieką zdrowotną i opieką długoterminową – zwracają uwagę eksperci Unii Metropolii Polskich.

• W latach 2002–2022 przeciętne trwanie życia w Polsce znacząco się wydłużyło

FOT. PIOTR SKÓRNIKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

Z każdym rokiem będzie się powiększała grupa seniorów, którym trzeba będzie dostarczyć odpowiednich usług

Do 2040 roku, w porównaniu z 2023 rokiem, w sześciu z dwunastu miast UMP przybędzie seniorów: w Białymstoku o 9 proc., Rzeszowie o 10 proc., Krakowie o 5 proc., Warszawie o 7 proc., Gdańsku o 5 proc. i Szczecinie o 4 proc. W Lublinie będzie nieznacznie więcej seniorów (o 2 proc.), a we Wrocławiu porównywalnie tyle samo, ile jest obecnie.

Wiecej usług, mniej pieniędzy?

UMP w swoim raporcie podkreśla, że miasta będą musiały przystosować swoje usługi i infrastrukturę do potrzeb starzejącego się spo-

łeczeństwa. Najważniejsze wyzwania to zapewnienie mieszkańcom opieki zdrowotnej, społecznej i dostosowanie transportu miejskiego oraz tworzenie mieszkań przystosowanych do osób starszych.

Kilkanaście dni temu w Warszawie odbyła się konferencja „Przygotowanie do starości. Polacy w wieku przedemerytalnym o swojej przyszłości”, którą zorganizował Instytut Pracy i Spraw Socjalnych. Zaprezentowano tam nowe badania o tym, jak przygotowujemy się do starości. Naukowcy przepytali 1500 osób z całej Polski, którzy są jeszcze w wieku przedemerytalnym. Jednym z najważniejszych pytań, które im zadano, dotyczyło tego, kto się będzie nimi opiekował w ostatnich latach życia.

Zdaniem 53,5 proc. respondentów właściwą pomoc w przyszłości zapewni im żona/mąż (partner/partnerka), a zdaniem 24,6 proc. respondentów będą to ich dzieci. Tyle że to ostatnie oczekiwanie, z powodu luki pokoleniowej, wcale nie jest takie pewne. „Musimy powrócić do idei tworzenia miast dostępnych dla wszystkich, od najmłodszych po najstarszych. Bezpieczna przestrzeń dla ośmiolatka powinna być również przyjazna dla osiemniesięciolatka. Inwestujmy w infrastrukturę, która jest dostępna dla każdego, eliminując konieczność późniejszych adaptacji” – komentował dane UMP o starzeniu się mieszkańców Daniel Wrzosek, dyrektor biura Stowarzyszenia Metropolia Krakowska.

– Zmiany demograficzne, które są przed nami, spowodują obciążenie systemu usług. Będziemy mieli dużo większą grupę seniorów, którym trzeba będzie dostarczyć odpowiednich usług. To jest temat, który się przebija w dyskusji, ale musimy też pamiętać, że zmieni się baza podatkowa. Większy w niej udział będą mieli seniorzy, a wpływy z podatków będą niższe. W związku z tym będziemy mieli do czynienia z kolejnym wyzwaniem, czyli odpowiednią dystrybucją środków, które zostaną zapisane w budżetach miast czy kraju – dodawała Paulina Nowicka-Karpińska, pełnomocniczka prezydenta ds. strategii rozwoju miasta i zastępczyni dyrektora Biura Strategii i Analiz Urzędu m.st. Warszawy. ●

Supermiasta i Superregiony 2026

Dotyka nas zmiana demograficzna

Zmiana demograficzna stawia przed nami ważne pytania, np. jak zmienia się rynek pracy i system opieki społecznej, czy będzie nas stać na utrzymanie obecnie obowiązującego wieku przejścia na emeryturę?

W „Wyborczej” dyskutujemy o tym od lat. Wyzwaniom związanym ze starzejącym się społeczeństwem pragniemy też poświęcić rozpoczynającą się dzisiaj edycję akcji Supermiasta i Superregiony.

W publikacjach i dyskusjach na łamach „Wyborczej” będziemy się zastanawiać m.in. czy jesteśmy przygotowani do zmiany demograficznej? Przed jakimi wyzwaniami stoją duże miasta, a z czym muszą się mierzyć małe miasteczka i wsie? Co zrobić, żeby system opieki zdrowotnej był wydolny, a seniorzy jak najdłużej zachowywali sprawność?

Pamiętajmy, że starość to nie koniec życia, to często czas na realizację swoich pasji. Zastanowimy się jak można wykorzystać wiedzę i doświadczenie osób starszych, jak ich skłonić do działania? Jak sprawić, by osoby starsze mogły czuć się potrzebne i spełnione?

Polskie miasta i regiony już z powodzeniem realizują elementy polityki społecznej, której celem jest poprawa dobrostanu seniorów. Starają się poprawiać warunki mieszkaniowe osób starszych, dbać o ich bezpieczeństwo, zapobiegać wykluczeniu cyfrowemu. Sprawdzimy, jakie działania podejmuje Kościół i jakie ma oferty? Jak samorząd tworzy przestrzeń integrującą różne grupy, np. młodzież i seniorów? W wielu miejscach sprawdzają się wspierane przez samorządy pomysły, np. uzupełniające wiedzę uniwersyte-ty trzeciego wieku, telefony zaufa-

nia dla seniorów, prowadzone przez ich rówieśników, mieszkania, w których osoby w podobnym wieku mogą razem żyć i się wspierać, usługi „złotej rączki”, kluby, warsztaty, spotkania... Bardzo liczymy na Wasze doświadczenia, spostrzeżenia i opinie (piszcie na supermiasta@wyborcza.pl).

Naszej tegorocznej akcji będzie towarzyszył plebiscyt Supermiast i Superregionów, w którym chcemy razem z Czytelnikami wybrać najlepsze pomysły i praktyki, które wspierają seniorów, ułatwiają im życie i zapobiegają ich wykluczeniu.

Zwieńczeniem projektu będzie konferencja o tym, jak się odnaleźć w czasach zmiany demograficznej, którą zorganizujemy w październiku w Warszawie z udziałem samorządowców i ekspertów, którzy na co dzień zajmują się tematyką zmiany demograficznej. ●

OGŁOSZENIE

Kraj/34423763

REKLAMA

PARTNERZY GŁÓWNI

PARTNERZY

WSPRZEDAŻY

wysokieobcasy
extra

**ANJA RUBIK: SAMOBADANIE PIERSI
NIE WYSTARCZY**

Halina Poświatowska: Miłość ważniejsza niż życie

Kinga Preis: Nie uspokajam sumienia

**Zdrada kontrolowana: Dlaczego jawność
może być dojrzała niż ukrywanie?**

Joga twarzy. Ćwiczenia, które zdejmują napięcie

Numer dostępny z prezentem:
płatkami złuszczącymi
SILCATIL w prezencie

• **Ukraińscy żołnierze w obwodzie zaporoskim. 18 marca 2026 r.** FOT. UKRAINIAN ARMED FORCES

Piotr Andrusieczko

KORESPONDENCJA Z KIJOWA

Od początku lutego z frontu docierają informacje o kontruderzeniach ukraińskich sił na południu Ukrainy. Prezydent Wołodymyr Zelenski w wywiadzie dla telewizji CNN opublikowanym piętnastego marca oświadczył, że Siłom Zbrojnym Ukrainy (SZU) udało się zapobiec dużej rosyjskiej ofensywie.

– Udało się zmienić sytuację na froncie, jeśli nie radykalnie, to przynajmniej w bardzo znaczący sposób. Dzięki naszym kontratakom na oleksandriwskim odcinku frontu [położony na granicy obwodów: dniepropietrowskiego, donieckiego i zaporoskiego] udało się odepchnąć wroga z przyczółków, które sami stworzyli – mówi komentator wojskowy Bohdan Myrosznychow.

Podkreśla, że kiedy Rosjanie atakowali Hulajpole w obwodzie zaporoskim, poszli na północ od miasta wzdłuż rzeki Hajczul i stworzyli przyczółek na jej zachodnim brzegu. To otworzyło im możliwości dalszego ruchu w obwodzie zaporoskim i w kierunku obwodu dniepropietrowskiego. – Obecnie tego przyczółku już nie ma. Oznacza to, że ich plany zostały na tym odcinku zniweczone – dodaje Myrosznychow.

Przypomina również, że od września 2025 roku mniej więcej do listopada ukraińscy żołnierze pokrzyżowali rosyjskie plany dojsia do Dobropola w obwodzie donieckim.

Tam siły wroga miały się rozdzielić. Jedno ugrupowanie miało pójść na wschód i atakować w kierunku Drużkiwki. Doprowadziłoby to do otoczenia ukraińskich sił broniących się wokół Konstantynówki. Drugie ugrupowanie miało atakować na północ w kierunku obwodu charkowskiego, aby odciąć ukraińską logistykę dla ukraińskich sił broniących się na północy obwodu donieckiego.

Ile terytorium udało się odzyskać Ukraińcom?

17 marca prezydent Wołodymyr Zelenski, występując przed brytyjskim parlamentem, oświadczył, że w ciągu ostatnich 30 dni ukraińskie siły zbrojne odzyskały więcej terytorium niż Rosji udało się zająć wcześniej.

Ukraińskie kontrdziałania od razu przyciągnęły uwagę. Niektórzy zaczęli je nawet na wyrost nazywać ukraińską kontrofensywą. Ale wojskowi i eksperci wskazują, że te działania mają ograniczony stabilizujący charakter.

Wszyscy są jednak zgodni, co do tego że ukraińscy żołnierze pokazali, iż są w stanie przejąć inicjatywę i prowadzić działania zaczepne.

9 marca dowódca naczelny SZU gen. Oleksandr Syrski powiadomił, że ukraińska operacja na odcinku oleksandriwskim trwa. A od momentu jej rozpoczęcia udało się odzyskać kontrolę nad ponad 400 km kw. terytorium.

Zachodni i ukraińscy eksperci są bardziej ostrożni w szacowaniu odbitego terytorium. Według oceny amerykańskiego Instytutu Badań nad Wojną (ISW) z 10 marca, ukraińskiej armii od początku roku udało się przejąć kontrolę nad około 279 km kw.

Również ukraiński projekt OSINT DeepState pokazuje bardziej konserwatywne podejście do obliczania odzyskanych terytoriów. – Nie mam pojęcia, skąd wzięło się te czterysta kilometrów kwadratowych – powiedział współzałożyciel DeepState Roman Pohorily w Radiu Swoboda.

Jego zdaniem w kwestii terytorium dochodzi do manipulacji i spekulacji. Według obliczeń DeepState tydzień temu było to około 200 km kw. I to łącznie z tzw. szarą strefą, czyli obszarem przez nikogo niekontrolowanym oraz czerwoną, w której trwają walki. Bez tych stref liczba wyzwolonych kilometrów spada poniżej 100.

Rosja szykuje się do ofensywy

– Tempo rosyjskich działań w ostatnich tygodniach spadło, ale wydaje mi się, że to cisza przed burzą, czyli przed nową kampanią wro-

Ukraińcy stawiają opór Rosjanom

– Nowa rosyjska ofensywa rozpocznie się już wkrótce – ostrzegają ukraińscy analitycy.

ga, którą rozpocznie zapewne w drugiej połowie kwietnia – zaznacza Myrosznychow.

– Możemy przeprowadzać lokalne kontrataki, ale nie mamy sił na przeprowadzenie dużej operacji wojskowej. Ten okres dobiega końca, a wróg wkracza w nową fazę kampanii ofensywnej, której rozpoczęcia spodziewam się w kwietniu – tłumaczy Myrosznychow.

Jego zdaniem, w nowej odsłonie ofensywy, Rosjanie będą atakowali na kilku odcinkach frontu. Zapewne skoncentrują swoją uwagę na aglomeracji Kramatorsk-Słowiańsk, do której starają się podejść od wschodu. Jednocze-

śnie dalej będą atakowali w kierunku Konstantynówki, która blokuje dostęp do wspomnianej aglomeracji od południa.

Trzecim miejscem rosyjskich ataków w obwodzie donieckim będzie kierunek na Dobropole i dalej na północ do Barwinkowa w obwodzie charkowskim. – Oznacza to, że wróg nie zrezygnował z planów całkowitego odcięcia naszej logistyki w obwodzie donieckim – zaznacza ekspert.

Jego zdaniem Rosjanie będą równolegle atakować w obwodach donieckim i zaporoskim. Zależy im, by z południa podejść jak najbliżej do Zaporozia. Ukraińskie kontrataki w tym roku powstrzymały ich w rejonie miejscowości Stepnohirska. Obecnie rosyjskie lotnictwo ściera tę miejscowość z powierzchnią ziemi.

– Jeśli wyjdą na północ od Stepnohirska, będą mogli ostrzeliwać co najmniej południowe obrzeża Zaporozia z artylerii lufowej. Oznacza to, że miasto będzie powoli niszczone – dodaje Myrosznychow.

Obecnie większość uwagi koncentruje się na użyciu dronów typu FPV [First Person View, technologia pozwalająca na zdalne sterowanie dronem, w taki sposób, że operator drona może doświadczać lotu, jakby sam znajdował się na jego pokładzie] na froncie, jako głównego środka rażenia po obu stronach. Ekspert podkreśla jednak, że artyleria też jest aktywnie wykorzystywana przez obydwa strony.

– Obecnie zarówno drony, jak i artyleria są równie ważnymi elementami ogniowego rażenia – wskazuje ekspert.

Kolejnym kierunkiem, w którym Rosjanie skoncentrują swoje ataki, będzie Kupiańsk na wschodzie obwodu charkowskiego oraz Wołczańsk na jego północy. W nim walki trwają od maja 2024 roku.

Czy Ukraińcom uda się utrzymać Kramatorsk i Słowiańsk?

18 marca dowódca Sił Systemów Bezzałogowych Ukrainy Robert „Madziar” Browdi poinformował, że gwałtowna zmiana pogody na wiosnę spowodowała, że przeciwnik zintensyfikował szturm w obwodzie donieckim i zaporoskim.

Celem Kremla jest co najmniej zajęcie całego obwodu donieckiego z Kramatorskiem i Słowiańskiem, dwoma największymi miastami na północy obwodu. To dla Putina szczególnie ważne ze względów propagandowych. W kwietniu 2014 roku Słowiańsk został zajęty przez rosyjskich najemników i tam rozpoczęła się trwająca do dziś wojna. Jednym z pretekstów do rosyjskiej inwazji była obrona rosyjskiej i rosyjskojęzycznej ludności na tym terytorium.

Tyle że walki o ten jeden obwód trwają już wiele lat. Rosja ponosi ogromne straty, starając się zrealizować swoje cele. Do tego, zdaniem gen. Syrskiego, w ciągu ostatnich trzech miesięcy Rosjanie stracili na polu walki więcej żołnierzy niż udało im się zmobilizować.

Rosjanie zapłacili wysoką cenę za zdobycie w tym roku Pokrowska i Myrnohradu w obwodzie donieckim i na pewno nie będą szczędzili swoich żołnierzy w dojsiu do Kramatorska i Słowiańska.

Zdaniem Myrosznychowa, rosyjska armia najszybciej jest w stanie dojsć do Słowiańska ze wschodu. Czeka ją tam jednak ciężkie walki, bo po drodze znajduje się duże przemysłowe terytorium Słowiańskiej Elektrociepłowni.

Rosyjska armia rujnuje obydwa miasta, zabijając ich mieszkańców dronami i bombami lotniczymi. Szacuje się, że razem w Kramatorsku i Słowiańsku wciąż mieszka około 100 tys. ludzi, a w całej kontrolowanej przez Ukrainę części obwodu donieckiego około 200 tys. ●

Linia frontu w Ukrainie

© TOMASZ LEBIODA, WYBORCZA.PL

Irański program nuklearny to kot Schrödingera. Jak go zabić?

Choć administracja Trumpa przekonuje, że program nuklearny Iranu został „całkowicie” zniszczony, to w rękach napadniętego reżimu pozostały tony wzbogaconego uranu, stanowiące poważne zagrożenie.

Robert Stefanicki

W słynnym eksperymencie myślowym z 1935 roku w zamkniętym pudełku znajduje się kot, któremu grozi śmierć wskutek rozpadu materiału radioaktywnego. Dopóki nie otworzymy pudełka, kot znajduje się w superpozycji dwóch stanów, będąc dla obserwatora jednocześnie żywym i martwym. W przeciwieństwie do kota Schrödingera irański program nuklearny istnieje, ale też, sądząc po deklaracjach administracji Donalda Trumpa, znajduje się w obu stanach: choć został „całkowicie zniszczony” w czerwcowych nalotach (co potwierdziła ostatnio przed komisją senacką szefowa wywiadu Tulsi Gabbard), to dalej stanowi zagrożenie tak poważne, że Pentagon wysłał w stronę Iranu specjalną jednostkę zadaniową piechoty morskiej, która, jak się nieoficjalnie mówi, mogłaby zostać użyta do przejścia lub zniszczenia obiektów mogących posłużyć do stworzenia broni atomowej.

Gdzie Irańczycy przechowują wzbogacony uran?

Rzecz w tym, że chociaż ataki USA i Izraela poważnie uszkodziły główne irańskie obiekty jądrowe i zabiły kilku naukowców związanych z programem nuklearnym, to wydaje się, że Iran przechowywał znaczną część lub całość swojego wzbogaconego uranu w głębokich tunelach, które nie zostały zniszczone. W środę głos w tej sprawie zabrał Rafael Mariano Grossi, dyrektor gene-

ralny Międzynarodowej Agencji Energii Atomowej (MAEA). Uważa on, że nawet po tak zmasowanych nalotach, jakie obecnie widzimy, pewna część irańskiego programu nuklearnego przetrwa. – Oczywiście, nastąpiła ogromna degradacja infrastruktury, ale najprawdopodobniej po zakończeniu [operacji militarnej] materiał [radioaktywny] nadal będzie dostępny, możliwości wzbogacania będą dostępne, być może nawet jakaś infrastruktura nadal będzie istnieć – powiedział Grossi w radiu NPR, zauważając, że Iran to bardzo duży kraj z zaawansowaną bazą naukową, technologiczną i przemysłową, a jego program jest „rozproszony na uniwersytetach, w obiektach i laboratoriach”. Dodał również, że agencja nie zna sytuacji w zakładzie wzbogacania uranu w podziemnym kompleksie nuklearnym w Isfahanie. MAEA została poinformowana przez Iran o tym nowym obiekcie 11 czerwca 2025 roku i wysłała tam inspektorów. Izrael rozpoczął ataki na Iran 13 czerwca, inspektorzy musieli zostać ewakuowani.

Upadek reżimu w Iranie nie rozwiązuje kwestii uranu

Negocjacje między Waszyngtonem a Teheranem – przerwane decyzją Trumpa i Netanjahu o rozpoczęciu nalotów 28 lutego – koncentrowały się na tym, co zrobić z posiadanymi przez Iran zasobami około 441 kg uranu wzbogaconego do 60 proc. Iran

oferował, że całość rozrzędzi, ale po ataku jest to już nieaktualne. Materiał ten jest podobno składowany w trzech lokalizacjach: głębokich podziemnych tunelach w pobliżu Isfahanu, w podziemnym ośrodku w pobliżu Natanz, znanym jako Góra Kilołów, oraz w Fordow, jednym z miejsc zbombardowanych w 2025 r. General Dan Caine, przewodniczący Kolegium Połączonych Szefów Sztabów USA, przyznał, że tunele w Isfahanie są zbyt głębokie, by zniszczyć je bombami penetrującymi bunkry, takimi jak te użyte w Fordow zeszłego lata. Góra Kilołów, pokryta granitowym piaskiem, byłaby co najmniej równie trudnym celem. Matthew Bunn, ekspert z Harvard Kennedy School, napisał w „The Conversation”, że dysponując zaledwie setką wirówek, Iran mógłby w ciągu kilku tygodni wzbogacić posiadany materiał z 60 do 90 proc. To stężenie niezbędne do opracowania broni nuklearnej. Nawet bez dalszego wzbogacania, sześćdziesięcioprocentowy uran mógłby zostać użyty w tzw. brudnej bombie, choć jej siła rażenia byłaby znacznie mniejsza w porównaniu z normalną głowicą atomową. Wymarzony przez Netanjahu i Trumpa upadek rządu w Teheranie

Wymarzony przez Netanjahu i Trumpa upadek rządu w Teheranie nie rozwiązałby problemu, bo nie wiadomo w czym posiadaniu znalazłby się wówczas niebezpieczne materiały

nie rozwiązałby problemu, bo nie wiadomo w czym posiadaniu znalazłby się wówczas niebezpieczne materiały. Istnieje ryzyko, że pracownicy strzegący magazynów mogliby podjąć próbę jego sprzedaży, tak jak miało to miejsce po upadku Związku Radzieckiego. A to oznacza, że zaawansowana technicznie grupa terrorystyczna mogłaby dzięki wzbogaconemu uranowi stworzyć prymitywną bombę atomową. Wysłanie komandosów, aby przejeśli te zapasy w trakcie wojny, to raczej fantazja. Mark Esper, sekretarz obrony w pierwszej kadencji Trumpa, ostrzegł, że przeprowadzenie takiej operacji wymagałoby użycia dużych sił i byłoby bardzo niebezpieczne. Sam prezydent USA powiedział, że zrobi to tylko wtedy, gdyby Iran został „tak zdziesiątkowany, że nie będzie w stanie walczyć”, ale Trump oczywiście może zmienić zdanie.

Od eksplozji do transportu

Bunn tłumaczy, że materiał jądrowy w Iranie ma postać sześćiofluorku uranu, przechowywanego w pojemnikach nieco przypominających butle do nurkowania. Najprostszy, ale najbardziej ryzykownym rozwiązaniem, byłoby zniszczenie kontenerów, w których składowane są pojemniki, przy pomocy ładunków wybuchowych. Sześćiofluorek uranu osadziłby się na ścianach, podłogach i gruzie tunele, utrudniając jego odzyskanie i późniejsze użytkowanie. Jednak tunele byłyby wówczas skażone i bezużyteczne, a zespół musiałby zadbać o własne bezpieczeństwo. Bardziej schludnym rozwiązaniem byłoby spakowanie i wywiezienie materiału drogą powietrzną, jednak dziesiątki kontenerów, ważących łącznie tony, znajdują się w wielu lokalizacjach. „Wojska musiałyby zbierać materiał

z kilku miejsc, zabezpieczać pas startowy w pobliżu każdego z nich, transportować sprzęt i materiały ciężarówkami lub helikopterem na pas startowy i z powrotem oraz bronić się przed atakami sił irańskich” – wylicza ekspert. Inną opcją jest zmieszanie materiału z uranem o mniejszym stężeniu, aby uniemożliwić jego użycie w bombie atomowej. Byłoby to również trudne, ponieważ wymagałoby dostarczenia na miejsce koniecznego sprzętu. Amerykańska Narodowa Administracja Bezpieczeństwa Jądrowego opracowała służący do tego mobilny sprzęt, choć nigdy nie został on użyty w strefie działań wojennych. Transport takiego ładunku do i z Iranu drogą lotniczą byłby kolejnym logistycznym koszmarem. Zresztą operacja taka dotyczyłaby tylko wysoko wzbogaconego uranu. Tymczasem Iran posiada również ponad 6 ton materiału wzbogaconego do 5 proc., z których część mogła przetrwać bombardowania. „Może się to wydawać niewiele, ale aby osiągnąć ten poziom, dwie trzecie prac związanych ze wzbogacaniem do 90 proc. zostało już wykonanych. Wirówki i części do wirówek, które Iran prawdopodobnie nadal posiada, zawsze mogą zostać wykorzystane do produkcji większej ilości uranu” – ostrzega Bunn. Najskuteczniejszym sposobem na oddalenie zagrożenia byłby powrót do dialogu z Teheranem. Jednak USA i Izrael, przerywając obiecujące negocjacje i zabijając wielu najważniejszych polityków irańskich, zamknęli te drzwi. Irańczycy plują sobie w brody, że zamiast budować bombę atomową jak najszybciej się da, zwlekali z tym, licząc na porozumienie z Zachodem. Drugi raz tego błędu nie popelnia. ●

OGŁOSZENIE PŁATNE

Kraj/34425892

WYCIĄG Z OGŁOSZENIA O ROKOWANIACH BURMISTRZ NOWOGRODU BOBRZAŃSKIEGO informuje

że w sposób zwyczajowo przyjęty, na tablicy ogłoszeń (I piętro) w siedzibie Urzędu Miasta Nowogród Bobrzański przy ul. Słowackiego 11, na miejskiej stronie internetowej: [www.nowogrodbobrz.pl](https://bip.nowogrodbobrz.pl/), w Biuletynie Informacji Publicznej- <https://bip.nowogrodbobrz.pl/> zostało podane do publicznej wiadomości ogłoszenie o rokowaniach po drugim przetargu zakończonym wynikiem negatywnym na sprzedaż nieruchomości gruntowej zabudowanej, stanowiącej własność Gminy Nowogród Bobrzański.

Tryb zbycia nieruchomości	Położenie nieruchomości	Numer działki	Powierzchnia działki w ha	Numer obrębu	Numer księgi wieczystej	Cena wywoławcza do rokowań dla zbywanej nieruchomości	Zaliczka wniesiona w pieniądzu	Godzina posiedzenia Komisji przeprowadzającej rokowania
Rokowania	Dragowina	386/3	0,7572 ha	0006	ZG1E/00101675/6	660 000,00 zł (zwolnione z VAT)	66 000 zł	12:00

Posiedzenie Komisji odbędzie się dnia: 22 maja 2026 r. w budynku Urzędu Miejskiego w Nowogrodzie Bobrzańskim przy ul. Słowackiego 11, pok. nr 100.

Dane teleadresowe, pod którymi można uzyskać szczegółowe informacje: Referat gospodarki nieruchomościami, inwestycji i ochrony środowiska Urzędu Miasta Nowogród Bobrzański, ul Słowackiego 11, 66-010 Nowogród Bobrzański, pok. 207, tel.: 517886286, e-mail: m.wojtowicz@nowogrodbobrz.pl

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

34426283

OGŁOSZENIE PŁATNE

Kraj/34426068

OGŁOSZENIE PŁATNE

Kraj/34426289

OGŁOSZENIE PŁATNE

Kraj/34426215

Slówko
Literówka
Quizy, Sudoku
Krzyżówki
Szukaj w APLIKACJI WYBORCZEJ

Zeskanuj QR kod i pobierz aplikację

Na podstawie art. 609 § 2 k.p.c. Sąd Rejonowy w Grajewie wzywa do udziału w sprawie z wniosku Alicji Łojewskiej i Marka Piotra Łojewskiego o zasiedzenie własności nieruchomości oznaczonej numerem działek rolnych oznaczonych numerami geodezyjnymi 60 o powierzchni 0,86 ha, 324 o powierzchni 0,49 ha oraz 325 o powierzchni 1,00 ha położonych w obrębie 0023 wsi Racibory, gmina Radziłów, powiat grajewski, województwo podlaskie, dla której nie ma założonej księgi wieczystej - ewentualnych zainteresowanych w terminie 3 miesięcy od dnia ukazania się ogłoszenia.

Poszukuję starych zdjęć / widokówek Pszczyny.
Proszę o kontakt na Pszczyna@gmx.net

GGN.II.6821.39.2025

Płock, dnia 13.03.2026r.

OGŁOSZENIE O ZAMIARZE OGRANICZENIA SPOSOBU KORZYSTANIA Z NIERUCHOMOŚCI

Na podstawie art. 124 oraz art. 124a w związku z art. 113 ust. 5, 7 art. 114 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997r. o gospodarce nieruchomościami (Dz.U. z 2024, poz. 1145 ze zm.),

Starosta Płocki

podaje do publicznej wiadomości informację o zamiarze wszczęcia postępowania administracyjnego dotyczącego wydania decyzji ograniczającej sposób korzystania z nieruchomości o nieuregulowanym stanie prawnym oznaczonej jako działka ewidencyjna nr 51 o pow. 0,14 ha położona w obrębie ewidencyjnym **Liszyno gm. Słupno** w związku z budową linii kablowej SN 15 kV.

W związku z powyższym jeżeli w terminie **2 miesięcy** od dnia ogłoszenia, nie zgłoszą się osoby, które wykażą, że przysługują im prawa rzeczowe do tej nieruchomości, zostanie wszczęte postępowanie.

Zgłoszenia można dokonać na adres Starostwa Powiatowego w Płocku ul. Bielska 59 lub osobiście w Wydziale Geodezji i Gospodarki Nieruchomościami.

Polak szuka ciepła i jest w kropce

Nie pompa ciepła, nie gaz, ale miks technologii z naciskiem na kolektory słoneczne. Gdy ceny gazu rosną, specjaliści radzą, jak uniknąć podwyżek. Polacy są jednak tak zdezorientowani, że po prostu rezygnują z zakupów nowych źródeł ogrzewania.

Ireneusz Sudak

W Zatoce Perskiej trwa wojna, terminale eksportujące gaz i ropę naftową stoją, albo są uszkodzone. Nawet jeśli jutro skończyłyby się walki, powrót rynku energii do sytuacji sprzed wojny może zająć miesiące.

Analitycy banku HSBC przewidują, że europejskie ceny gazu ziemnego będą w tym roku średnio o 40 proc. wyższe niż wcześniej prognozowano. Zdaniem ekspertów mają pozostać wysokie także w 2027 r. Wszystko przez niedobór dostaw spowodowanych wojną USA i Izraela z Iranem oraz niskie poziomy europejskich rezerw gazu z powodu srogiej zimy. Jak podaje Bloomberg, te rezerwy są o tej porze roku o 15 proc. niższe niż wynosi średnia z ostatnich 15 lat.

Tak jak w czasie kryzysu energetycznego w sezonie grzewczym 2022/2023 rosła obawa właścicieli domów o podaż i ceny gazu. Ale inaczej niż 4 lata temu, Polacy nie myślą o rezygnacji z gazu na rzecz pelletu i pomp ciepła – decyzje są wstrzymywane ze względu na niewiadomą co do przyszłych kosztów.

Ministerstwo Energii uspokaja: mamy kontrakty długoterminowe

Ceny gazu na europejskim rynku wzrosły od czasu ataku na Iran z 27 euro za megawatogodzinę (MWh) do 57-60 euro za MWh, ale konsumenci ciągle płacą tyle samo. Firma MyOrlen (dawniej PGNiG) nie zmieniła taryf za gaz (czego nie można powiedzieć o droższych paliwach na stacjach).

Z czasem jednak, zgodnie z prognozą HSBC, mogą też wzrosnąć rachunki za gaz i ogrzewanie domów tym paliwem. Choć trzeba mieć na uwadze, że cena 60 euro za MWh nie jest rekordowa – tyle kosztował gaz przed rokiem czy jesienią 2023 roku.

– Na obecnym etapie nie ma ona bezpośredniego przełożenia na ceny gazu dla gospodarstw domowych w Polsce – obowiązujące taryfy na 2026 rok zostały zatwierdzone przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki i zapewniają odbiorcom stabilność oraz przewidywalność kosztów – informuje nas biuro prasowe Ministerstwa Energii.

– Przedsiębiorstwa energetyczne prowadzą zdywersyfikowaną politykę zakupową i zabezpieczają znaczną część wolumenów gazu z wyprzedzeniem. Oznacza to, że część wolumenu została już zabezpieczona – informuje ME.

Sytuacja jest trudna, ale nie na tyle zła, że potrzebne byłoby mrożenie cen energii.

– W odniesieniu do energii elektrycznej, ceny w taryfach dla gospodarstw domowych na 2026 rok kształtują się poniżej wcześniej obowiązującego poziomu ceny maksymalnej (500 zł/MWh). Nie ma dziś przesłanek do stosowania mechanizmu mrożenia cen, stosowanego w warunkach nadzwyczajnych – informuje resort.

Pytanie, które zadaje sobie jednak teraz mnóstwo Polaków i Europejczyków, to

• **Nie chińska fotowoltaika, ale polskie kolektory słoneczne – najprostszy sposób na obniżkę rachunków za ogrzewanie, w tym ograniczenie zużycia gazu**

FOT. KRZYSZTOF KAROLCZYK / AGENCJA WYBORCZA.PL

czyż ogrzać domy, by zabezpieczyć się przed kolejnymi szokami.

Kryzys i podwyżki cen ogrzewania

Po surowej zimie Polacy witają wiosnę z cieńszymi portfelami. Koszty ogrzewania były statystycznie najwyższe od czasu kryzysu energetycznego z 2022 r. Zamiast chwili oddechu, w związku z wojną w Zatoce są obawy o kolejną falę podwyżek i pytania, jak i czym się ogrzewać, żeby nie przepłacić. W 2022 r. Polacy dosłownie rzucili się na pompy ciepła i założyli ich wtedy ok. 200 tys. Dziś na rynku dominuje niepewność, a klienci wstrzymują zakupy, bo nie wiedzą, jaka będzie polityka UE i rządu.

– Ludzie są zdezorientowani, nie wiedzą, z jakiego źródła ogrzewania korzystać. Ekolodzy mówią im pompy ciepła – ale to nie jest niestety rozwiązanie do zastosowania dla każdego, szczególnie w nieocieplonych domach, chyba że godzimy się z dużymi kosztami inwestycyjnymi – mówi nam Janusz Starościk, prezes Stowarzyszenia Producentów i Importerów Urządzeń Grzewczych.

Inni likwidują kopciuchy na rzecz gazu, bo słyszą, że mają walczyć ze smogiem, a wtedy czytają, że dostaną wyższe rachunki przez ETS2 (rozszerzenie systemu ETS związane z nową opłatą, KE opóźniła je o rok-red.) i czują się w tym wszystkim oszukani – dodaje Starościk.

Faktycznie, te obawy i rozczarowanie opisała w liście do redakcji pani Monika, która wymieniła kopciucha na kocioł gazowy, a teraz boi się nowej opłaty: „Zaufa-

łam państwu, spełniłam wszystkie wymagania, a teraz mam być karana, że zrobiłam wszystko zgodnie z prawem i dobrymi intencjami”.

Zdaniem tę niepewność i wahania widać już od 2 lat. Polacy nie mają jasnej informacji w co inwestować i wstrzymują się z wymianą źródła ogrzewania. W praktyce zostają głównie przy „kopciuchach”.

Nie pompa, nie gaz, ale miks

Co więc wybrać? – Nie ma obecnie jednej technologii, która gwarantowałaby stałe i tanie dostawy ciepła. Konsumenci powinni stawiać na miks różnych źródeł i nośników energii opartych możliwie w jak największym stopniu na OZE, tak aby ograniczać zużycie paliw kopalnych – mówi Starościk.

A konkretnie chodzi o to, by dom poddać termomodernizacji, która ogranicza zapotrzebowanie na energię, wyposażyć w instalacje hybrydowe łączące różne technologie, np. pompę ciepła i kocioł gazowy, albo kominek, albo kocioł na dostępną lokalnie biomasę (pellet). Na co dzień korzysta się z pompy ciepła, a paliwa spala tylko w sytuacji wyjątkowo dużego mrozu.

Zdaniem Starościka Polacy nie doszacowują roli kolektorów słonecznych, czyli montowanych na dachach relatywnie tanich i krajowej produkcji instalacji, w której woda jest podgrzewana przez słońce. Jesienią, wczesną wiosną, ale nawet zimą (choć w ograniczonym zakresie) kolektory słoneczne mogą podgrzewać wodę, dzięki czemu wydatnie zmniejsza się zużycie gazu i obniżają się rachunki.

O ile fotowoltaika to obecnie technologia głównie chińska, to kolektory słoneczne produkowane są przez polskie firmy.

– Musimy rozwijać OZE i magazynowanie energii elektrycznej i ciepła nie dlatego, że planeta płonie, ale że ograniczony staje się dostęp do paliw kopalnych. Polski węgiel jest drogi, szlaki żeglugowe mogą zostać przerwane, gazu czy prądu może w którymś momencie zabraknąć – musimy być samowystarczalni – mówi Starościk.

Mamy gaz z importu, mamy ryzyko kryzysów

W 2022 r. konsumenci – w obliczu zagrożenia dostaw gazu i wysokich cen, zaczęli

montować pompy ciepła, zgodnie z założeniem, że energii elektrycznej nie powinno zabraknąć. Ale rynek się dosłownie przegrzał – pompy ciepła były montowane w nieocieplonych domach, powstał cały łańcuszek nieuczciwych firm monterskich, które inkasowały dotacje w ramach programu „Czyste Powietrze”, ale montaż był niskiej jakości i niedopasowany do konkretnej nieruchomości.

– W obecnej sytuacji kryzysu energetycznego wracamy do podstawowej zasady: konsumenci powinni wybierać urządzenia o najwyższej efektywności energetycznej. Pompy ciepła są pod tym względem bezkonkurencyjne, bo osiągają efektywność od trzech do nawet pięciu razy wyższą niż technologie oparte na spalaniu paliw – mówi nam Paweł Lachman, prezes Polskiej Organizacji Rozwoju Technologii Pomp Ciepła.

W kontekście dyskusji o ETS i ETS 2 zwraca uwagę, że prąd do pomp ciepła obciążony jest opłatą ETS, a gaz czy węgiel nie.

– Dziś koszt emisji CO2 jest pośrednio zawarty w cenie energii elektrycznej, natomiast spalanie gazu ziemnego czy węgla w ogrzewaniu domowym nadal nie jest obciążone w podobny sposób. To oznacza realną nierównowagę konkurencyjną. Gdyby nie ten mechanizm, ogrzewanie pompami ciepła byłoby jeszcze o około 10–15 proc. tańsze – mówi Lachman.

Jak zauważa ekspert problem polega na tym, że kryzysy energetyczne występują coraz częściej – kiedyś zdarzały się raz na dekadę, dziś wracają co kilka lat. A pompy ciepła wykorzystują przede wszystkim energię dostępną lokalnie – ciepło z powietrza, gruntu i wody oraz energię elektryczną produkowaną w Polsce.

Największy problem polega jednak na tym, że polski rząd nie komunikuje jasno, jakie źródła ogrzewania będzie wspierał w najbliższych latach i które technologie będą najtańsze nie tylko dziś, ale również w perspektywie pięciu czy dziesięciu lat. Nie dziwie się więc konsumentom, że wstrzymują decyzje o wymianie źródła ogrzewania, skoro nie otrzymują od państwa przewidywalnego sygnału – mówi prezes PORT PC. ●

Nie ma obecnie jednej technologii, która gwarantowałaby stałe i tanie dostawy ciepła. Konsumenci powinni stawiać na miks różnych źródeł i nośników energii opartych możliwie w jak największym stopniu na OZE, tak aby ograniczać zużycie paliw kopalnych

JANUSZ STAROŚCIK

prezes Stowarzyszenia Producentów i Importerów Urządzeń Grzewczych

Wraca kryzys energetyczny

Skokowy wzrost cen gazu jest wielkim wyzwaniem dla Europy. Bo to rzutuje na ceny energii elektrycznej w UE. Z Kataru pochodziła jedna piąta LNG importowanego do Polski przez Orlen.

Andrzej Kublik

Głównie z gazu wytwarza się prąd, gdy na przykład z powodu słabego wiatru wytwarzają go za mało elektrownie wiatrowe.

Sytuację, w jakiej znalazła się UE doskonale opisał europejski dyplomata w rozmowie z BBC.

„Zamiast skupić się na bardzo potrzebnych długoterminowych planach – na tym, jak uczynić Europę bardziej konkurencyjną w tym coraz bardziej niestabilnym świecie – [europejcy] premierzy i prezydenci panikują teraz z powodu cen [energii], martwią się o rozniewanych wyborców i szukają krótkoterminowych rozwiązań” – powiedział.

I dodał: To podobnie jak w kryzys po pełnoskalowej inwazji Rosji na Ukrainę. Inny konflikt. Ale te same podziały w Europie; te same dylematy energetyczne. Nie możemy dalej tkwić w tym kole. Coś musi się zmienić.

Escalacja starć zbrojnych na Bliskim Wschodzie winduje także ceny ropy naftowej. Już w środę nocą na giełdzie w Londynie cena europejskiej ropy naftowej Brent podskoczyła o ponad 7 proc., do 107,4 dol. za baryłkę. W czwartek przed południem za baryłkę Brent trzeba było zapłacić już 114,3 dol., a rano – blisko 119 dol.

To zapowiada kolejną falę podwyżek cen paliw na stacjach benzynowych.

Polska bezpieczna

Z Kataru pochodziła jedna piąta LNG importowanego do Polski przez Orlen. Koncern w komentarzu dla Wyborcza.biz zapewnił jednak: eskalacja konfliktu na Bliskim Wschodzie nie stanowi zagrożenia dla bezpieczeństwa dostaw gazu do Polski.

Orlen wskazał, że dysponuje „różnicowanym i stabilnym portfelem zaopatrzenia w gaz ziemny, opartym na własnym wydobywaniu w Polsce i Norwegii, dostawach realizowanych gazociągami Baltic Pipe oraz LNG pozyskiwanym z różnych kierunków świata, w szczególności ze Stanów Zjednoczonych”.

Import LNG z Kataru odpowiadał w 2025 roku za około 10 proc. zapotrzebowania generowanego przez Orlen i jego odbiorców, co oznacza, że ewentualne ograniczenia z tego kierunku nie mają kluczowego znaczenia dla bilansu dostaw – podkreśliła spółka.

Poinformowała również, że realizowane są wszystkie planowane na marzec dostawy skroplonego gazu, również z Kataru.

• Pola gazowe South Pars w prowincji Buszehr w Iranie, po izraelskim ataku, 18 marca 2026 roku FOT. REUTERS / SOCIAL MEDIA

W obecnej sytuacji Polsce sprzyja też dbałość firm o bezpieczeństwo energetyczne. Na początku zimy podziemne magazyny gazu w Polsce były niemal całkowicie pełne

Natomiast prezes Gaz-Systemu Sławomir Hinc przypomniał, że większość gazu do Polski jest sprowadzana rurociągami, głównie systemem Baltic Pipe z Norwegii. „Tak więc jeśli chodzi o import, to jesteśmy w dużej części zabezpieczeni dzięki tym dostawom przez gazociąg podmorski” – powiedział Hinc, cytowany przez PAP.

Cena braku przezorności

W obecnej sytuacji Polsce sprzyja też dbałość firm o bezpieczeństwo energetyczne.

Na początku zimy podziemne magazyny gazu w Polsce były niemal całkowicie pełne. Obecnie, mimo

ostrzejszej niż w ostatnich latach zimy, są napelnione jeszcze w 47,6 proc. – podaje europejska organizacja Gas Infrastructure Europe (GIE).

To kontrastuje z sytuacją w innych państwach UE. Wiele z nich nie wypełniło unijnego obowiązku zgromadzenia odpowiednich zapasów surowca na zimę. I teraz czasami ich magazyny gazu niemal świecą pustkami.

Holenderskie podziemne magazyny gazu, o jedną trzecią mniej niż w Polsce, są teraz napelnione w zaledwie w 7,4 proc. – co jest rekordowo niskim wskaźnikiem o tej porze roku.

Niemcy, które mają największe podziemne magazyny gazu w Europie, przed ostatnią zimą nie zatłoczyły do ich tyle gazu, ile wymagają przepisy UE, i obecnie są one wypełnione w 22 proc.

Zachodnie koncerny energetyczne prawdopodobnie chciały ściąć wydatki na tworzenie rezerw gazu. Teraz mogą za to słono zapłacić.

Obecnie firmy energetyczne powinny się szykować do gromadzenia zapasów gazu na kolejną zimę. Gazprom odnotował, że na giełdzie gazu TTF

kontrakty na dostawy surowca na najbliższe lato są droższe od kontraktów na najbliższą zimę.

„Taka sytuacja sprawia, że zatlaczanie latem gazu do podziemnych magazynów jest nierentowne” – wskazał rosyjski koncern. Bo to znaczy, że europejskie firmy powinny zapłacić za gaz na zimowe rezerwy cenę wyższą od ceny sprzedaży surowca zimą, czyli z góry złożyć straty.

Z drugiej jednak strony, jeśli firmy energetyczne nie podejmą takiego ryzyka i nie zgromadzą odpowiednich zapasów, to zimą ceny gazu w Europie mogą wystrzelić.

Kryzys na rękę Rosji

Kreml i rosyjskie firmy energetyczne z wielką uwagą śledzą sytuację na światowych rynkach energetycznych po ataku Izraela i USA na Iran oraz późniejsze odwetowe uderzenia Teheranu. Bo to dla Moskwy okazja, aby rzutem na taśmę spróbować

nych restrykcji na ropę naftową i gaz wziął się Kirill Dmitrijew, zaufany współpracownik Putina i jego przedstawiciel w negocjacjach z administracją Donalda Trumpa o rewitalizacji amerykańsko-rosyjskich stosunków gospodarczych.

W tym tygodniu Dmitrijew odnotował depeszę agencji Bloomberg, która podała, że według banku HSBC w tym roku ceny gazu w Europie mogą być o 40 proc. wyższe niż prognozowano, co mocno uderzy po kieszeni przedsiębiorców i gospodarstwa domowe.

„Prognozujemy, że [ceny gazu] będą co najmniej 100 proc. wyższe niż wcześniej przewidywano, bo Europa potrzebuje czasu, aby nieuchronnie zebrać Rosję o więcej gazu” – z satysfakcją skomentował Dmitrijew depeszę Bloomberg.

Rosja już zaczęła zarabiać krocie na wojnie w Iranie. Po pierwszym tygodniu starć zbrojnych na

Kreml i rosyjskie firmy energetyczne z wielką uwagą śledzą sytuację na światowych rynkach energetycznych po ataku Izraela i USA na Iran oraz późniejsze odwetowe uderzenia Teheranu. Bo to dla Moskwy okazja, aby rzutem na taśmę spróbować uchylić unijne zakazy importu paliw kopalnych z Rosji

uchylić unijne zakazy importu paliw kopalnych z Rosji. Embargo na rosyjską ropę naftową transportowaną tankowcami obowiązuje od grudnia 2022 r. W tym tygodniu wszedł też w życie zakaz importu rosyjskiego gazu do UE i teraz można realizować tylko podpisane w przeszłości kontrakty, maksymalnie do listopada 2027 r. w przypadku długoterminowych umów z Gazpromem.

Od początku wojny w Iranie z niezwykłą werwą za atakowanie unij-

Bliskim Wschodzie administracja Trump uchyliła na 30 dni sankcje na zakupy rosyjskiej ropy naftowej przez Indie. Tydzień później Waszyngton przyznał takie zwolnienie z sankcji dla wszystkich nabywców ropy i paliw z Rosji, załadowanych na tankowce do 12 marca. Te dwie ulgi zapewnią Rosji co najmniej 10 mld dol. eksportu dochodów z eksportu ropy naftowej. Kreml dostał więc zastrzyk pieniędzy na kontynuowanie agresji wobec Ukrainy. ●

REKLAMA

Kraj/34422420

The Power of Dialogue

EEC

XVIII Europejski Kongres Gospodarczy

22-24.04 2026

Międzynarodowe Centrum Kongresowe & Spodek, Katowice

JOIN US

WWW.EECPOLAND.EU

Społeczeństwo

NIKT NIE JEST ODPORNY
NA DEZINFORMACJĘ

Celem propagandy było zbudowanie wiary w określoną „prawdę”. Celem dezinformacji jest zniszczenie wiary w istnienie prawdy, wywołanie chaosu poznawczego i paraliżu decyzyjnego.

ROZMOWA Z
PRZEMYSŁAWEM SADURĄ
Profesorem Wydziału Socjologii
Uniwersytetu Warszawskiego

AGNIESZKA KUBLIK: Czy jest pan odporny na dezinformację?
PROF. PRZEMYSŁAW SADURA: – Nikt nie jest odporny. Czasami wydaje się nam, że jesteśmy. Ale to jest tak jak z reklamami, ulegamy im nieświadomie. Więc wiem, że nie jestem odporny na dezinformację, ale jestem czujny.

Zaczyna pan dzień od przeglądania newsów?

– Tak, przeglądam strony portali informacyjnych, tych, o których wiem, że są wiarygodne. Algorytm oczywiście mi coś podsuwa, ale sprawdzam newsy tam, gdzie sam docieram, a nie gdzie kieruje mnie algorytm.

Ile trwa ta codzienna rutyna?

– 15-20 minut, żeby się zorientować, co się wydarzyło, i żeby wiedzieć, co jeszcze sam chciałbym posprawdzać, żeby pogłębić wiedzę.

W pańskim raporcie „Wiem, że to manipulacja, ale i tak się denerwuję. Polacy w epoce dezinformacji” czytamy, że „problem dezinformacji w Polsce osiągnął krytyczny poziom. 84 proc. Polaków napotkało fake newsy w ciągu ostatniego roku, a 9 na 10 respondentów potwierdziło prawdziwość przynajmniej jednej fałszywej informacji”. Dezinformacja to problem globalny, bo dotyczy całego świata, i totalny, bo wciągnął już większość ludzi.

– Ci, którzy twierdzą, że nie spotkali się z dezinformacją, niestety raczej nie wiedzą, że się z nią spotkali. Bo doprawdy mała jest świadomość tego, jak często się z dezinformacją stykamy. Dziś większość informacji w obiegu jest nieprawdziwa. I to nie dlatego, że ktoś się pomylił, tylko dlatego, że ktoś chce nami manipulować.

Kłamstwo jest bardziej atrakcyjne, szybciej się rozprzestrzenia, zwłaszcza na platformach społecznościowych, co znaczy, że da się na nim świetnie zarabiać. Polaryzacja temu sprzyja. Każda ze

• **Podczas pandemii Covid-19 w siłę dzięki dezinformacji urosły m.in. ruchy antyszczepionkowe** FOT. PATRYK OGORZALEK / AGENCJA WYBORCZA.PL

stron buduje alternatywną wizję rzeczywistości. I obie uskrajniają swój przekaz, nie bawią się w niuanse, bo tylko taka strategia jest skuteczna.

Populiści budują społeczeństwo populistów.

– Tak, to jest sprzężenie zwrotne. Dezinformacja powoduje, że ludzie są zniechęceni. Bo nie wiedzą komu wierzyć, dostają dwa różne przekazy, albo nawet więcej i musieliby wszystkie weryfikować. W efekcie większość prędzej czy później się wypala i przestaje wierzyć jakiegokolwiek telewizji, jakiegokolwiek prasie, radiu, medium w ogóle.

Zaufanie do mediów informacyjnych spadło do 39 proc. – to jeden z najniższych wskaźników w Europie. Co jest przyczyną, a co skutkiem? Dezinformacja ma się świetnie, bo nie wierzymy tradycyjnym mediom? Czy nie wierzymy, bo tyle jest dezinformacji?

– Z jednej strony świadomość dezinformacji oczywiście podnosi czujność, nie tak łatwo wtedy jej ulegamy. Z drugiej, to prowadzi do wypalenia informacyjnego. Jeśli media, które powinny być wiarygodne, podają często sprzeczne informacje, to zaczynasz popadać w cynizm poznawczy. Bo skoro wszyscy kłamią, to jak weryfikować kłamstwa u kłamcy? A skutkiem tego jest brak zainteresowania sferą społeczną czy polityczną. Po tem mamy brak zaangażowania.

W raporcie piszecie o dwóch zjawiskach – dezinformacji i chaosie informacyjnym. To drugie to skutek tego pierwszego?

– Dezinformacja to świadome kłamstwo. Chaos informacyjny to też zły warsztat dziennikarski, pomyłka, niechlujstwo. To nie tylko dezinformacja, ale i jej skutki. Chaos poznawczy jest jednym z głównych celów operacji dezinformacyjnych.

Klasyczna propaganda była swego rodzaju „nalotem dywanowym” – ten sam przekaz przeznaczony był dla wszystkich. Dezinformacja to „rakiety samonaprowadzające” – dzięki m.in. analizie big

data możliwe jest mikrotargetowanie, tzn. dostosowanie przekazu do wąskich grup przy wykorzystaniu ich specyficznych lęków i słabości poznawczych.

Celem propagandy było zbudowanie wiary w określoną „prawdę”. Celem dezinformacji jest raczej zniszczenie wiary w istnienie jakiegokolwiek obiektywnej prawdy, wywołanie chaosu poznawczego i paraliżu decyzyjnego. Ostatecznym celem wrogich operacji informacyjnych jest sianie wątpliwości, wprowadzanie chaosu, podsycanie animozji i konfliktów.

I wpływanie na decyzje opinii publicznej, a w efekcie – polityków. W raporcie stawiacie tezę, iż „dezinformacja wzbudza strach oraz destabilizuje sytuację społeczną i polityczną na całym świecie, stanowiąc zagrożenie o charakterze globalnym. Coraz więcej danych ukazuje głęboki negatywny wpływ kampanii dezinformacyjnych na kluczowe obszary funkcjonowania polskiego państwa, takie jak migracje, kwestie ukraińskie czy relacje z Unią Europejską”.

– Sami politycy albo ulegają dezinformacji, albo cynicznie powielają treści, które nie są prawdziwe – i albo tego nie wiedzą, albo cynicznie to wykorzystują.

Ważne, że mają swoich zwolenników, którzy im wierzą. Np. każdy, kto opowiada, że nie musimy stosować żadnego miks energetycznego, bo mamy miks węglowy, swój darmowy węgiel, którego zapasy wystarczą nam na 100 lat, dezinformuje. Bo węgiel, owszem, jest w Polsce, ale na takich głębokościach, że jego wydobycie nie jest opłacalne. Od dawna nie stoimy na swoim węglu, tylko paliliśmy węgiel rosyjski czy z Kazachstanu.

A jednak bardzo wielu polityków pracy będzie to powtarzać, bo ma elektorat, który chce to usłyszeć.

W raporcie postawiłem tezę, że w niektórych dziedzinach – takich jak zmiany klimatu oraz polityka klimatyczna i energetyczna UE – realny wpływ dezinformacji jest całkowicie niedoszacowany.

Nadal nie jest jasne, jak destabilizująco dezinformacja klimatyczna wpływa pośrednio nie tylko na postawy użytkowników mediów, ale także na oficjalne decyzje polityczne. Bo politycy powołują się na „społeczną aprobatę”, która może być realna, ale równie dobrze może być sztucznie wykreowana przez manipulację informacjami.

Badaliście skuteczność strategii antydezinformacyjnych właśnie w sprawie dezinformacji klimatycznej w kontekście Europejskiego Systemu Handlu Emisjami (ETS 2).

– Tak, bo ETS 2 jest, podobnie jak Europejski Zielony Ład, flagowym obiektem działań dezinformacyjnych w sprawie polityki klimatycznej. Wiele wskazuje na to, że takie działania będą się powtarzać – tu coraz rzadziej chodzi o fakty, a coraz częściej o emocje. Narracje wokół ETS

2 stały się jednym z głównych narzędzi destabilizacji społecznej w Polsce – pod pozorem troski o „rachunki Polaków” czy „suwerenność energetyczną” rozpowszechniano przekazy, które osłabiały zaufanie do instytucji europejskich, wywoływały lęk przed transformacją i zniechęcały do działań proklimatycznych. Nie był to czysty przypadek, lecz spójna strategia mająca na celu utrudnienie modernizacji gospodarki i utrwalenie zależności od paliw kopalnych.

Powtarzam: tu wpływ dezinformacji jest na pewno niedoszacowany. Ale my generalnie jesteśmy stroną wojny informacyjnej, bo wojna informacyjna jest jednym z ważnych wymiarów współczesnej wojny hybrydowej.

Piszecie o szczepionce i leku na dezinformację. O prebunkingu i debunkingu. O co tu chodzi?

– Prebunking to strategia budowania odporności psychologicznej na dezinformację, zanim odbiorca się z nią zetknie. To ta „szczepionka poznawcza” – uprzednie ostrzeżenie przed nadchodzącą próbą manipulacji i przedstawienie osłabionej „dawki” tej manipulacji pozwala odbiorcy zbudować poznawcze „przeciwciała”.

Debunking to działanie po. To obalanie fałszywych informacji, które już krążą w obiegu informacyjnym, poprzez weryfikację faktów i publiczne ich prostowanie.

Wśród osób zajmujących się dezinformacją istnieje spór, co jest skuteczniejsze?

– W naszym badaniu wyszło, że lek działa lepiej niż szczepionka.

Szczepionka w przypadku tego eksperymentu zupełnie nie wyszła. Ona nawet pogłębiała chaos poznawczy. Czyli nie ma szczepionki na dezinformację. Ale to był tylko eksperyment, bo eksperci generalnie większe nadzieje wiążą właśnie z prebunkingiem.

Jeżeli np. widzowie TV Republika słyszą, że to nieprawda, co tam będą pisać na paskach, że Tusk to niemiecki polityk, to...

– Ale kto miałby ich o tym uprzedzić? Jeśli „Wyborcza”, to to do nich nie dotrze, a jeśli nawet dowiedzą się poprzez inne media, to na pewno nie dadzą wiary „Wyborczej”.

Widzowie Telewizji Republika nikomu nie uwierzą, to wyznawcy prawdy, a nie jej poszukiwacze. Oni wierzą, że wiedzą, jaka jest prawda. Są raczej nie do odratowania.

Sprostowanie też ich wiarą nie zachwieje.

– Nie. W naszym badaniu są oczywiście osoby, które mają skłonność do wiary w teorie spiskowe, ale paradoksalnie okazało się, że na te osoby stosunkowo dobrze działają narzędzia prostujące

dezinformację. Bo ci ludzie, którzy mają skłonność do spiskowych teorii, mają też skłonność do zmiany zdania. Łatwo uwierzyli w teorię spiskową, łatwo mogą zmienić ją na inną.

To jest fenomen populizmu. Populizm jest prosty, liberalna demokracja jest złożona, skomplikowana. A tam, gdzie wygrywa prostota, tam wygrywa reszta. Wulgaryzacja i uproszczenia, populizm i polaryzacja. Efekt to np. redukovanie wyborów do plebiscytu.

To jak z dezinformacją walczyć? W raporcie jest mowa o „protokole weryfikacji w 60 sekund”.

– To cztery kroki, które opisaliśmy.

Zacytuję:

Krok 1. Sprawdź źródło (15 sekund): Czy strona internetowa ma sekcję „O nas”, dane kontaktowe, redakcję Czy domena wygląda podejrzanie. Np. „tv-n24info.pl” zamiast „tvn24.pl” – to technika „doppelgänger”, czyli tworzenie wiernych, ale fałszywych kopii adresów.

Krok 2. Sprawdź autora (15 sekund): Czy artykuł ma podpis? Wpisz nazwisko autora w wyszukiwarce – czy istnieje, czy ma dorobek dziennikarski? Czy ma profil na LinkedIn lub na stronie redakcji?

Krok 3. Sprawdź datę (10 sekund): Starsze artykuły często są udostępniane jako „aktualne” dla wywołania paniki lub złości. Sprawdź, czy zdarzenie faktycznie ma miejsce teraz, czy tekst opisuje sytuację sprzed lat.

Krok 4. Sprawdź w wyszukiwarce internetowej (20 sekund): Wpisz w Google kluczowe fragmenty nagłówka lub główną tezę artykułu. Jeśli jest to prawdziwa informacja o doniosłym znaczeniu, będzie o niej pisać wiele redakcji. Jeśli tylko jedna strona (szczególnie podejrzana) nagłaśnia „sensację” – to najprawdopodobniej fake news.

W 60 sekund można dokonać wstępnej weryfikacji, dającej odpowiedź na pytanie, czy to wiarygodne informacje, czy nie.

Sami musimy zadbać o zdrowie informacyjne.

– Tak. Ale nie tracę nadziei. Spodziewam się, że za jakiś czas będziemy mieli do czynienia z tendencją wzmacniania mediów wiarygodnych.

Tyle że bez wsparcia państwa to się nie uda. To musi być element polityki publicznej, zwłaszcza teraz, kiedy mamy czasy przedwojnia lub gorzej. Bo to, co dzieje się na świecie to już wojna, wojna XXI wieku, jakiej dotąd nie znaliśmy.

To hybrydowa konfrontacja z Federacją Rosyjską i jej sojusznikami, która łączy presję ekonomiczną, technologiczną i demograficzną z tradycyjnymi formami walki, jak szpiegostwo, sabotaż, dywersja czy prowokacje.

Wszystko to służy najważniejszemu starciu, jakim jest wojna informacyjna ●
Rozmawiała Agnieszka Kublik

Dlaczego kandyduję do Krajowej Rady Sądownictwa, odc. I

Aby neo-KRS jak najszybciej przestała działać

Jarosław Łuczaj

Autor jest sędzią Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie, kandydat do KRS ze wspólnej listy popieranej m.in. przez sędziowskie stowarzyszenia: Iustitię, Themis, OSSSA i Stowarzyszenie Sędziów Rodzinnych (wyborykrs.pl). W najbliższych tygodniach będziemy publikować świadectwa sędziów, którym na sercu leży przywrócenie praworządności i którzy ubiegają się o wybór do KRS

Zwymiarom sprawiedliwości jestem związany od 29 lat, z czego już prawie 27 lat spędziłem za stołem sędziowskim w todzie i z łańcuchem z wizerunkiem orła na piersiach. Przeszedłem całą ścieżkę zawodową i pełniłem służbę w różnych sądach. Wiem, jak funkcjonuje wymiar sprawiedliwości. Nigdy nie doświadczał on tak trudnych chwil, jak w latach 2016-2023, kiedy władza polityczna podjęła bezpardonowe, nieznane w historii III RP działania przeciwko władzy sądowniczej. Destrukcji poddano m.in. Krajową Radę Sądownictwa. To nie tylko zmiany ustawodawcze, dla zmylenia opinii publicznej nazywane reformami, ale też obsadzenie sędziowskiej części KRS ludźmi gotowych na udział w działaniach niszczących praworządność. Odbiło się to m.in. utratą konstytucyjnej funkcji KRS, czyli stania na straży niezawisłości sędziów i niezależności sądów.

W tych latach polscy sędziowie poddawani byli wielu sprawdzianom i co do zasady udowodnili, że są godni sprawowanych urzędów.

Równie ważny test czeka nas w najbliższej przyszłości, a związany jest z wyborem sędziowskiej części KRS. Wprawdzie nie tak wyobrażaliśmy sobie ten ważny krok, na który czekaliśmy od ośmiu lat, ale dziś możemy liczyć tylko na zastosowanie niekonstytucyjnych przepisów obecnie obowiązującej ustawy, aby nadać im konstytucyjne znaczenie.

Dlatego tak ważne jest, aby jak największa liczba sędziów skorzystała

● 27 lutego 2026 r. w Warszawie, Aleja Róż 2. Minister Sprawiedliwości Waldemar Żurek podczas konferencji prasowej o Krajowej Radzie Sądownictwa i cyfryzacji wymiaru sprawiedliwości FOT. ROBERT KOWALEWSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

z możliwości wskazania swoich przedstawicieli w tym kluczowym dla funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości organie. Da to niewątpliwą legitymację kandydatom faktycznie wyłonionym spośród sędziów i przez sędziów. Jako środowisko mamy szansę pokazać, na ile ważne są dla nas wartości, o które upominaliśmy się w niedawnej przeszłości. Już 20 kwietnia będziemy mo-

gli dać tego dobre świadectwo, wskazując tych spośród nas, którzy będą reprezentować wszystkich sędziów. Mam nadzieję, że pokażemy, iż warto było być przyzwolitym.

A dlaczego podjąłem niełatwą decyzję, aby zgłosić swoją kandydaturę do Krajowej Rady Sądownictwa? Przede wszystkim uważam, że skoro pojawiła się szansa na realną zmianę w tym względzie, to musimy podjąć próbę jej dokonania. A poza tym, trzeba zrobić wszystko, aby tzw. neo-KRS jak najszybciej przestała działać, gdyż szkodzi nam wszystkim. ●

Dziś możemy liczyć tylko na zastosowanie niekonstytucyjnych przepisów obecnie obowiązującej ustawy, aby nadać im znaczenie zgodne z konstytucją

Kto podpala świat? Piszczie: listy@wyborcza.pl
Trzeba bronić interesów Polski, tak jak robi to obecny rząd

Andrzej Kogus

podpułkownik w stanie spoczyniku

Intensywne 20-letnie perswasuje premiera Netanjahu, który usiłował poszczuć Amerykę na Iran, sugerując, że ładu dzień zbuduje on bombę atomową przyniosły efekty. Prezydent Trump trawiony żądzą Pokojowej Nagrody Nobla, 9 dni po inauguracji Rady Pokoju, 2 miesiące po napaści

na Wenezuelę wszczął wojnę z Iranem. Pogwałcił konstytucję, prawo międzynarodowe i kartę ONZ.

Choć inwazję odradzali mu wojskowi, m.in. szef szefów sztabów gen. Dan Caine, a Iran zapewniał, że nie buduje i nie zamierza budować bomby atomowej. Wywiad USA donosił o tym w 2003 r.

Trump jednostronnie anulował układ Iranem z 2015 r.

podpisany przez prezydenta Obamę. I napadł na 93 milionowy naród irański, który od 200 lat nie zainicjował inwazji na inny kraj. Warto przypomnieć, że 1942 r. Iran przyjął Armię Andersa i całą resztę cywilnych Polaków i dzieci, groby ich są do dzisiaj pielęgnowane przez rząd Iranu.

Nasz obecny sojusznik w 1945 r. zdradził nas sprzedając Rosjanom, a za przela-

ną krew naszych żołnierzy, nie zaprosił ich do defilady zwycięstwa. Historia zatacza koło. W latach 2002 – '21 polscy żołnierze wspierali Amerykanów w Afganistanie i ginęli. Prezydent Trump pogardliwie powiedział, że byli gdzieś z tyłu. Na pytanie kto podpala świat, trzeba samemu odpowiedzieć i bronić interesów Polski, tak jak robi to obecny rząd. ●

● **Wyborcza to Wy. Piszczie: listy@wyborcza.pl**

Reżyserka Rebecca Zlotowski
dla „Wyborczej”

POLSKA JEST KRAINĄ KINĄ

To jest bardzo silne, tajemnicze powiązanie,
a jednak Polska jest dla mnie obcym krajem.
Nie znam języka polskiego, z wyjątkiem kilku
niecenzuralnych słów.

ROZMOWA Z
REBECCĄ ZLOTOWSKI*
reżyserką filmu „Ostatnia sesja w Paryżu”

MARIOLA WIKTOR: Nosisz polskie nazwisko. Do jakiego stopnia czujesz się Polką i jak dziedzictwo twojego polskiego ojca wpływa na twoją pracę i osobowość?
REBECCA ZLOTOWSKI: To bardzo dobre i ważne pytanie o moją polską tożsamość. Mój tata urodził się w Polsce w Gdańsku. Tam spędził dzieciństwo, a potem wyjechał z rodzicami do Francji. To było w połowie lat 50. XX wieku. Cała moja rodzina to Żydzi. Moi dziadkowie, rodzice ojca, wyjechali z Polski z zamiarem, by nigdy do niej nie wracać. Nie widzieli w Polsce perspektyw dla siebie.

Ja urodziłam się we Francji i tutaj wzrastalam, a moja mama jest Marokanką. Mam więc bardzo złożoną tożsamość. Moja wielokulturowość to atut! Dała mi wiele perspektyw i nie ukrywam, że korzystam z tego doświadczenia obficie w moim kinie.

Temat tożsamości i kulturowej reprezentacji podejmuję także w najnowszym filmie „Ostatnia sesja w Paryżu”.

Zanim do niego wrócimy, ciekawa jestem, czy byłaś kiedyś w Polsce?

– Tak, w ubiegłym roku w wakacje pojechałam z tatą i moim rodzeństwem po raz pierwszy do Polski. To wyglądało trochę tak, jak z filmu „Prawdziwy ból” Jesie Eisenberga, kiedy on z kuzynem przyjeżdżają do Polski by poznać kraj ich przodków. Taka podróż sentymentalna, bardzo wzruszająca.

Mój ojciec mówi po polsku, ja nie. I ta moja polska tożsamość, o którą pytasz, jest dla mnie wielkim znakiem zapytania. Jest ze mną związana, nie tylko faktem, że w Polsce naziści zlikwidowali Żydów, ale właśnie przez język taty. Ojciec jest nie tyle tłumaczem literatury czy poezji, co interpretatorem na konferencjach prasowych, przekłada symultanicznie, głównie z angielskiego na francuski.

wych, przekłada symultanicznie, głównie z angielskiego na francuski.

To jest bardzo silne, tajemnicze powiązanie, a jednak Polska jest dla mnie obcym krajem, w tym sensie, że nie znam języka polskiego. Z wyjątkiem kilku niecenzuralnych słów.

Mam 45 lat, jestem matką i dopiero teraz zaczynam myśleć o moich dziadkach ze strony ojca, kim byli, jacy byli, co robili w Polsce. I o tym była ta nasza podróż do Polski.

Czy w Polsce odkryłaś coś, co cię zszokowało, zdziwiło, zaskoczyło?

Słońce, światło. Polska jest krainą kina. Jako reżyserka i filmowiec podziwiam szczerze filmy z okresu Polskiej Szkoły Filmowej: dzieła Skolimowskiego, Polańskiego, Kawalerowicza. Uwielbiam jego „Pociąg”. Kocham także powstały później „Dekalog” Kieślowskiego. Polskie nostalgiczne krajobrazy, czarno-biała zima, letni szum drzew, zawsze mi się to kojarzyło z kinem komunistycznym i postkomunistycznym.

Kiedy pojechałam do Polski, poczułam się jak u siebie w domu. To były tylko trzy dni, ale miałam wrażenie, że łączy mnie z tą ziemią jakaś przedziwna więź.

Byliśmy w Trójmieście, w Warszawie, Łodzi. Ach te industrialne łódzkie fabryki i przestrzenie. Takiej scenografii nikt nigdy w LA nie wybuduje. Wcale się nie dziwię, że David Lynch był zakochany w Łodzi i zrealizował tu część zdjęć do „Inland Empire”. Muszę koniecznie tam wrócić.

Tymczasem powróćmy do twojego filmu „Ostatnia sesja w Paryżu”. Co cię zafrapowało w tej historii?

– Kiedy po raz pierwszy otrzymałam 15-stronicowy scenariusz od powieściopisarki Anny Berest ten tekst od razu mnie zaintrygował. Uznałam, że to taki lekki Woody Allen. Historia kręci się wokół Lilian Steiner, wybitnej psychoterapeutki, mieszkającej i pracującej w Paryżu. Pomyslałam: „OK, to jest coś ciekawego”.

• **Bohaterkę „Ostatniej sesji w Paryżu” Lilian Steiner gra Jodie Foster** FOT. GEORGES LECHAPTOIS

W scenariuszu jest dużo zabawy, pojawia się wiele żydowskich żartów.

Czegoś mi jednak w tym brakowało. Jodie Foster! Tak. Ta dwukrotna laureatka Oscara jest Amerykanką, świetnie zna język francuski. A ja poczułam, że to musi być Amerykanka żyjąca w Paryżu.

No więc połączyłam Jodie, żydowskie żarty i sztuczną inteligencję, żeby stworzyć mój psychologiczny thriller.

Dla mnie twój film to przede wszystkim refleksja o tym, co tak naprawdę wiemy o innym człowieku w świecie, w którym iluzje maskują ciemne i skrywane strony każdego z nas.

– Dokładnie tak. Jako psychoterapeutka, która ma rozpoznawać emocje ludzi, Lilian sama ma kłopoty ze sobą. Ona jest fatalną terapeutką na początku filmu, płacze podczas sesji, nagrywa swoich pacjentów. Freud by tego nie zniósł (śmiech). Nasza bohaterka przechodzi ostatecznie metamorfozę, bo zaczyna wreszcie słuchać swoich podopiecznych, wyrzuca magnetofon, uwalnia się od krępujących lez.

Te sesje faktycznie odzwierciedlają jej własne trudności, problemy. Nie mogłam oprzeć się wrażeniu, że to ona jest pacjentką na tych terapiach.

– Tak, to jest zabawna rzecz. Jak masz taką bohaterkę, to ona jest świetna jako po-

stać komiczna, ona myśli, że wszystko rozumie, a tymczasem jest sztywna, zamknięta, nieelastyczna. Lilian jest przekonana, że świetnie zna życie. Nie zdaje sobie sprawy z tego, jak jest ślepa w stosunku do siebie, innych, świata, w którym żyje. Pacjenci nie mają do niej zaufania, kobieta wpada więc w histerię, dlatego płacze i udaje się do okulisty, który okazuje się jej byłym mężem. Jej problemy z oczyma to oczywiście przypadek metaforycznej ślepoty.

To jest film o wielu warstwach, inteligentny, do odkrywania i smakowania. Igrasz z oczekiwaniami widzów. Opowiadasz o bardzo poważnych sprawach w lekki, komiczny sposób, no i te żydowskie żarty...

– Chciałam dostarczyć widzom zabawę, trochę przyjemności. Lilian mierzy się wprawdzie z poważnymi tematami, przeżywa największy kryzys w swoim życiu, ale starałam się nie otwierać jakiegos totalnie mrocznego fragmentu jej egzystencji. Zamiast tego zaproponowałam rodzaj przygody. Nasza psychoterapeutka zamienia się w panią detektyw i policjantkę razem z jej ex mężem. Pod koniec tej podróży widz otwiera albo zamyka różne drzwi. Prowadzą one w stronę dziecinnych fantazji. Widzimy strome schody, korytarze, docieramy do sekretów, tajemnic tak, jak w baśniach.

Ten miks napięcia i humoru ma na celu rozbrojenie złości i lęków postaci?

– Tak. Myślę, że poprzez wzruszające sceny, w których komedia sąsiaduje z tragedią filmowi udaje się uchwycić tę zasadniczą dualność ludzkiego charakteru. Służy temu skupienie uwagi na głęboko skomplikowanych postaciach, dialogach oscylujących między humorem a dramatycznym napięciem i komedią kryminalną.

Gdzieś w tle czułam więc z klimatami Woody Allena i Hitchcocka oraz całą paletą różnorodnych emocji, które ci twórcy kreowali w swoich filmach.

Myślę, że poprzez wzruszające sceny, w których komedia sąsiaduje z tragedią filmowi udaje się uchwycić tę zasadniczą dualność ludzkiego charakteru

REBECCA ZLOTOWSKI

Użyłaś AI do wykreowania wizji hipnotycznych bohaterki, która w pewnym momencie sama udaje się do jasnowidzki. Jaki jest twój stosunek do AI w kinie?

– Nie tak wiele użyłam AI. Te obrazy, które wykreowała oddały atmosferę hipnotycznego transu bohaterki. Uważam, że to są bardzo pożyteczne narzędzia graficzne dla filmowca. Kiedy coś nas przeraża to próbujemy to złapać, dotknąć, poczuć. Chodzi o sposób wyrażania wizji surrealistycznych, takich lynchowskich, jakby malowania kamerą. Filmy Salvadora Dali, na przykład, kreują design, inne światy, marzenia, podświadomość, sny i to też w moim filmie się pojawia.

„Ostatnia sesja w Paryżu” od dziś w polskich kinach

Ludzie, którzy wyjechali ze swoich krajów, emigranci często noszą w pamięci i przed oczyma wyobrażenia swojego kraju, których już nie ma. I to właśnie AI pomaga wyrazić, wykreować pamięć, wspomnienia, dawne emocje, świat, który już nie istnieje. Czytałam także, że na przykład chorzy na Alzheimera, którzy wszystko zapomnieli, ale mają przy sobie kilka osobistych przedmiotów, pamiątek z przeszłości, mogą dzięki sztucznej inteligencji na chwilę powrócić do klimatów i emocji sprzed lat, odtworzyć jakieś fragmenty pamięci. AI to po prostu narzędzie, z którym praca jest bardzo ciekawa, bo ostatecznie stanie się naszą przyszłością.

Jak zareagowała Jodie Foster na twoją propozycję? Jodie ma niesamowity francuski, i wiem, że bardzo chciała zagrać główną rolę w filmie francuskim.

– W „Bardzo długich zaręczynach” Jodie miała zaledwie epizod. Pojawiła się na ekranie tylko przez 5 minut. A u mnie dostała główną rolę. Jest jakaś tajemnica dookoła niej, jej perfekcyjnego francuskiego; ona nie ma nawet amerykańskiego akcentu. Mówi po francusku jak native. W wywiadach Jodie podkreśla, że to było marzenie jej mamy, aby świetnie opanować francuski. Mamie się nie udało, ale Jodie już tak.

Według psychoanalizy ta niespełniona tęsknota matki, którą zrealizowała jej córka to jakby schron dla Jodie. Podążając za taką interpretacją, dzięki perfekcyjnej znajomości francuskiego, Jodie, tak jak jej bohaterka, stworzyła dla siebie przestrzeń, miejsce, które pozwala zapomnieć, że pochodzi z Ameryki, z innej kultury.

Co ciekawe, Jodie genialnie i bez akcentu posługuje się także językiem włoskim, jakby była aktorką europejską. Nie wiem, może ona w ten sposób ucieka od samej siebie, od swojej amerykańskości, od przeszłości?

Czy ten jej perfekcyjny francuski paradoksalnie nie okazał się jednak przeszkodą w twoim filmie?

Musieliśmy do jej dialogów dograć trochę przekleństw, niecenzuralnych słów w postprodukcji, bo byłoby to zbyt francuskie.

A Frederick Wiseman? Właśnie dowiedzieliśmy się o jego śmierci. Ciekawa jestem, dlaczego ktoś, kto tak jak on, ca-

łe życie pozostawał konsekwentnie po drugiej stronie kamery jako dokumentalista, nagle zgodził się zagrać u ciebie, pokazać swoją twarz? I ten film to jego ostatnia rola.

– Wiseman, słynny żydowski dokumentalista, był niewidzialny w swoich dokumentach całe jego długie życie, a teraz zobaczyliśmy go w moim filmie. On miał niezwykłą twarz, jakby był bohaterem kina Lyncha. Jego nazwisko Wisemem oznacza człowieka mądrego, wiedzącego. Frederick jednak pojawił się na ekranie już wcześniej. Zagrał ginekologa w filmie „Tylko my dwoje” o toksycznej miłości, a u mnie jest doświadczonym terapeutą, którego radzi się Lilian. Widziałam go już jako kardiologa w moim kolejnym filmie. Obsadzenie Fredericka wzmacnia żydowski prestiż filmu. On wymyślił gramatykę dokumentów, by być niewidzialnym, a teraz po prostu cieszył się tą obecnością i widzialnością na ekranie

Zatrzymajmy się chwile przy aspekcie żydowskim. Tożsamość Lilian jest nie tylko amerykańska, choć od niej ucieka, ale i żydowska.

– To coś, od czego ja sama nie mogę uciec. Pracując nad scenariuszem wiele o tym myślałam. Mam żydowskie spojrzenie, mam spojrzenie Rebeki, mam też spojrzenie francuskie. I powiedziałbym, że judaizm jako kultura – nie jako religia, bo nie jestem osobą religijną, nawet wierzącą – jest całkiem bogata. W filmie „Ostatnia sesja w Paryżu” bohaterka to Amerykanka osiadła w Paryżu, a więc cudzoziemka, ekspatka, która zapomniała całkowicie, skąd pochodzi.

Ona nawet myśli, że nie jest Żydówką, a bardziej czuje się Europejką. Dopiero w scenie czuwania nad zmarłą pacjentką w jej w domu ktoś przypomina Lilian o żydowskim folklorze dybuku, czyli zło-

*Rebecca Zlotowski

• Francuska reżyserka i scenarzystka, urodzona w 1980 roku. Twórczyni filmów: „Grand Central”, „Planetarium”, „Gorące lato z Sofią”. Współpracowała m.in. z Natalie Portman, Naomi Watts, Lily-Rose Depp i Jodie Foster.

śliwym duchu, uważanym za przesiedloną duszę zmarłej osoby. Całkowicie rozumiem, że film powinien zadawać pytania, a nie udzielać odpowiedzi. Uważam, że to w pewnym sensie filmowe, bo to tak, jakbyś pokazywała drzwi, które widz może otworzyć lub nie.

Relacja między Lilian a jej byłym mężem, grany przez Daniela Auteuila, stanowi jedną z najbardziej zaangażowanych intryg w filmie. Zamiast skoncentrować się wyłącznie na tajemnicy kryminalnej, przenosisz tajemnice życia prywatnego w szersze ramy

– Interakcja między tymi dwiema postaciami ilustruje konieczność odkrycia na nowo ludzkich więzi, nawet po wielu latach separacji. Ich wymiana, zarówno tkliwa, jak i frustrująca, ujawnia fundamentalną potrzebę ludzkiej więzi. Kiedy film zagłębia się w przeszłość tych postaci, widz zaczyna się zastanawiać nad ciężarem osobistej historii oraz tym, jak kształtuje ona nasze interakcje. Ten powrót do istoty relacji międzyludzkiej jest również sposobem skonfrontowania widzów z ich własnymi wspomnieniami.

Masz talent do angażowania hollywoodzkich gwiazd w swoich filmach: Jodie Foster, Natalie Portman, Naomi Watts. Co takiego widzą w twoich filmach, że chcą z tobą pracować?

– Być może te moje scenariusze trafiają na dobry czas, kiedy rośnie zainteresowanie kinem kobiet reżyserek. U mojej francuskiej koleżanki po fachu Alice Winocour zagrała niedawno Angelina Jolie w filmie „Couture”. Myślę sobie, że te filmy pokazują amerykańskiemu przemysłowi filmowemu, jak wspaniale i ciekawe mogą być bohaterki po 40. roku życia. We Francji i w Europie dostają rolę, które je interesują, rozwijają, pozwalają iść dalej.

Na starym kontynencie więcej jest kina artystycznego, niekomercyjnego. Poza tym w Ameryce rządzi Trump mizogin, który nie tylko nie lubi Hollywood, ale przede wszystkim nie znosi kina kobiet odważnych, niezależnych, ambitnych. Te wspaniałe, dojrzałe aktorki amerykańskie pozostają jakby na wygnaniu w LA. My z tych powodów czerpiemy korzyści, bo one bardzo chętnie przyjmują nasze europejskie propozycje. ●

REKLAMA

Kraj/3442554

U-jazdowski
21/03/2026—13/08/2026
wystawa zbiorowa

**Ten kot został
narysowany
w czasie wojny**

Artystki i artyści

Kateryna Buchatska
Peggy Buth
Mario de Vega
Ksenia Hnylytska
Wojciech Fangor
Agnieszka Kalinowska
Oksana Kazmina
Pavlo Khailo
Tarik Kiswanson
Yulia Krivich
Aleksandra Kubiak
Zbigniew Libera
i Darek Foks
Kateryna Libkind
Honorata Martin
Ivan Moudov

Lada Nakonechna
Ilona Németh
Olaf Nicolai
Mariola Przyjemska
Tanel Rander
Monika Sosnowska
Ivan Svitlychnyi
Miloš Trakilović
Variable Name
(Valeria Karpan
i Maryna Marynichenko)
Zbigniew Warpechowski

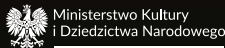
Kuratorki

Anna Łazar
Lada Nakonechna

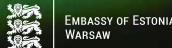
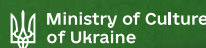
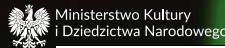
Kuratorka programu publicznego
Kateryna Iakovlenko

Architektura wystawy
Ivan Melnychuk

Wystawa sfinansowana ze środków

Patronat honorowy

Witamy
w Polsce

Cykl
Witamy w Polsce
tworzy zespół
kilkudziesięciu
reporterów
„Wyborczej”
pracujących
w redakcjach
w całym kraju.

KLIENT SZUKA PREZESA

Krzysztof stracił w internetowym kantorze Cinkciarz.pl równowartość domu w USA. Na własną rękę rozpoczął poszukiwania właściciela spółki, który przez poznańską prokuraturę ścigany jest czerwoną notą Interpolu.

– Jaka czerwona nota? Marcin P. jest znany zarówno służbom amerykańskim jak i polskim. Nikt mu nie przeszkadza w swobodnej egzystencji w USA. Takie prawo. Byłem, widziałem, rozmawiałem – mówi Krzysztof. Nie rozumie, jak to możliwe, że Marcin P. pozostaje bezkarny.

Prezesa spółki Conotoxia, kantoru walutowego Cinkciarz.pl, Prokuratura Regionalna w Poznaniu ściga listem gończym od lipca 2025 r. W listopadzie mężczyzna został objęty przez Interpol czerwoną notą, czyli tzw. międzynarodowym listem gończym. Prokuratorzy od półtora roku prowadzą śledztwo w sprawie oszustw. Straty ponad 8 tys. klientów sięgają aż 178 mln zł, nadal mogą zgłaszać się kolejni poszkodowani. Krzysztof: – A prezes mieszka w Chicago, jeździ wypasionym samochodem i śmieje mi się w twarz.

PIENIĄDZE NIE DOTARŁY

Krzysztof z rodziną (ze względów bezpieczeństwa nie podaje nazwiska) mieszka w USA od kilkunastu lat. Z Polski wyjechał w 2009 roku. Wrócił do kraju na parę lat pod koniec 2020 roku, w pandemii. Wtedy zaczął korzystać z platformy Cinkciarz.pl, by móc zamieniać dolary na złotówki. Założył konto walutowe, podobne do tego w popularnych bankach.

– Działo to dość sprawnie. Nie wydarzyło się nic, co mogło zburzyć moje zaufanie – mówi Krzysztof. W lipcu 2024 postanowił wrócić do USA. Sprzedał dom w Polsce. Chciał kupić nowy, w stanie Ohio. Pieniądze umieścił na koncie Cinkciarza.

– Pierwszy przelew wykonany w sierpniu na kwotę 5 tys. dolarów szedł niepokojąco długo. Drugi, wysłany w październiku, także. Wtedy zdecydowałem, że jak najszybciej opróżnię konto i przeleję pozostałość kwoty ze sprzedaży domu. Planowałem zakup nowego domu w USA i zacząłem się martwić, że pieniądze nie dotrą o czasie. Niestety, nie dotarły nigdy – opowiada.

Pieniądzy nie odzyskał do tej pory. Utknęły przelewy na kwoty 95 tys. dolarów i 83 tys. dolarów. Razem – 178 tys. dolarów. By zadek na zakup nowego domu nie przepadł, zapożyczył się u znajomych.

– To był straszny czas dla mojej rodziny. Mam czwórkę dzieci, nie wiedziałem, co z nami będzie – wspomina.

Gdy zorientował się, że jest jednym z tysięcy poszkodowanych klientów, włączył się w poszukiwania właściciela. Z polskich gazet dowiadywał się, że prokuratura zatrzymała część pracowników Cinkciarza, ale nadal poszukuje właściciela kantoru Marcina P. Gdy wydano za nim czerwoną notę Interpolu, Krzysztof liczył, że mężczyzna zostanie szybko deportowany do Polski z USA. Ale do deportacji nie doszło.

PRYWATNE ŚLEDZTWO

Kiedy zaczęły się problemy z wypłatą pieniędzy, Krzysztof rozpoczął prywatne śledztwo. Chciał uzyskać jak

najwięcej informacji o kondycji spółki i liczbie oszukanych. Postanowił dowiedzieć się także, kim jest właściciel kantoru. Dowiedział się, że mieszka w Chicago: – W Stanach nie ma RODO, ustalenie telefonów do P. nie stanowiło większego problemu – tłumaczy Krzysztof.

W lutym 2025 roku zadzwonił do Marcina P. Rozmowa trwała 13 minut. Jej zapis Krzysztof przesłał do prokuratury. Puszczam mi nagranie:

– Kiedy odda mi pan moje pieniądze? – rozpoczyna rozmowę. Krzysztof.

– Proszę dzwonić do prokuratury, ja panu niczego nie zabrałem – odpowiada P.

– 178 tys. dolarów to jest nic?

– Niczego nie zabrałem.

– To kto zabrał?

– Ja straciłem 2 miliardy dolarów, nie interesuje mnie zbyt wszystko inne. Muszę teraz bronić tej niesprawiedliwości, która się w Polsce wydarzyła – odpowiada P. I poleca, żeby mężczyzna próbował odzyskać pieniądze, wykorzystując drogę prawną.

– Chętnie bym to zrobił, ale nie ma ani złotówki. Straciłem dom, zostałem z niczym. Zresztą, tam nie ma z czego tego odzyskać, wie pan, że konta są puste – tłumaczy Krzysztof.

P. odpowiada, że są miejsca, o których nie wiedzą klienci, ale wie prokuratura. Więc klienci powinni ją pytać. Nie odpowiada na pytania, dlaczego w grudniu 2024 r. zniknęły pieniądze z kont firmy.

– Siedzi pan w (...) i ma pan to wszystko w nosie – żali się Krzysztof.

FOT. WŁADYSŁAW CZULAK / AGENCJA WYBORCZA.PL

P. odpowiada, że niczego nie ma w nosie, bo od pięciu miesięcy siedzi po kilka godzin z prawnikami, żeby bronić swojej firmy. Winą za jej upadek obwinia Komisję Nadzoru Finansowego, która uznała m.in., że spółka „nie stosowała ochrony środków pieniężnych” klientów.

– Dopóki KNF nie zabrał nam licencji, wszystko szło dobrze, robiliśmy dziennie dziesiątki tysięcy transakcji – twierdzi P. – Przekazałem ponad 1,3 tysiąca dokumentów, ale nikt z tego durnego KNF nie potrafił zapoznać się z nimi. Dlatego będę pozywał państwo polskie.

Kiedy Krzysztof zauważył, że spółka przynosiła straty, P. upiera się, że jest w gorszej sytuacji, niż jego były klient.

– Ale to nie pan nie ma za co wykarmić dzieci. Nie stracił pan domu, pieniędzy – wypomina Krzysztof.

P. kończy rozmowę.

TESLA ZA PÓŁ MILIONA ZŁOTYCH

Krzysztof starał się powiadomić o swoich ustaleniach policjantów i prokuratorów. Nie udało mu się połączyć

Co dalej z poszkodowanymi klientami? Zdaniem ekspertów jest mało prawdopodobne, by odzyskali swoje pieniądze w całości

z prokuratorem prowadzącym śledztwo. Dostał tylko numer ogólny, pod którym ofiary mogą zgłaszać przestępstwa. Rozmowę z prezesem Cinkciarza, którą nagrał, wysłał więc mailem.

Trzy miesiące później Krzysztof wyjechał służbowo do Chicago.

– Dowiedziałem się, gdzie mieszka Marcin P. i że jeździ srebrną Teslą za pół miliona złotych. Postanowiłem go odwiedzić – wspomina Krzysztof. – Wziąłem moje potwierdzenia przelewów i zastukałem do drzwi, prosząc o zwrot pieniędzy. P. znowu był bardzo arogancki. Powiedziałem, że wrócę tu z kimś innym, oczywiście miałem na myśli policję. P. wystraszył się, próbował zatrzaskać drzwi, szarpnąłem je. Trochę mnie poniosło.

W rewanżu usłyszałem, „że mam uważać, bo mi leć upierdoli”.

P. najście odebrał jako groźbę. Krzysztof dostał wieczorem telefon z miejscowej policji.

– Przyszła na mnie skarga, że nachodzę człowieka. Potem otrzymałem zakaz zbliżania się do Marcina P. Mam teraz związane ręce – mówi mężczyzna.

Ma żal do polskiej prokuratury.

– Wysłałem im wszystkie nagrania, opisy i dane. Nie piszcie, że ktoś go szuka, bo oni go nie szukają. Czerwona nota w USA znaczy tyle, co nic – mówi „Wyborczej” mężczyzna. Dodaje, że wie, że Polacy, którzy zostali oszukani przez kantor, zgłaszają też sprawę do FBI i urzędu migracyjnego.

Krzysztof: – Ale co robi polska prokuratura, nie wiem.

CZERWONA NOTA

O sprawę pytam Annę Marszałek, rzecznik Prokuratury Regionalnej w Poznaniu. Dopytuję, dlaczego mimo wystawienia czerwonej noty nie można zatrzymać Marcina P. w USA i dokonać ekstradycji do Polski. Co prokuratura musi zrobić, by mogło dojść do skutecznego zatrzymania? Wreszcie – jak długo Marcin P. może czuć się bezpieczny w USA? Prokurator na pytania odpowiada oszczędnie, podając jedynie wytyczne, jakie stosuje się w takich sytuacjach.

– Zatrzymanie na podstawie czerwonej noty Interpolu jest realizowane przez państwo członkowskie, na terenie którego zlokalizowano osobę, której nota dotyczy. Zatrzymanie takiej osoby jest wówczas realizowane przez organy tego państwa i w oparciu o jego prawo krajowe. Prokuratura Regionalna w Poznaniu zrealizowała na obecnym etapie prowadzonego śledztwa wszystkie niezbędne i prawnie dopuszczalne czynności, mające doprowadzić do zatrzymania, przekazania do Polski oraz wykonania czynności procesowych z udziałem podejrzanego Marcina P. – odpowiada Anna Marszałek.

Tłumaczy, że zatrzymanie osoby, której dotyczy czerwona nota Interpolu, nie może zostać zrealizowane na terenie obcego państwa przez organy państwa, które zawnioskowało o notę.

– W tym zakresie przewidziana jest szczegółowa procedura prawna, która obowiązuje wszystkie państwa członkowskie niezależnie od informacji przekazywanych przez osoby trzecie – tłumaczy. Nie wyjaśnia jednak – dla dobra śledztwa – czy procedura została uruchomiona.

ZATRZYMANIA

W lutym 2026 roku policjanci poznańskiego CBS i wydziału kryminalnego lubuskiej komendy zatrzymali cztery osoby związane ze spółką – dwóch byłych człon-

ków zarządu spółek Cinkciarz.pl i Conotoxia oraz dwie osoby odpowiedzialne za zarządzanie płynnością środków walutowych na rachunkach służących do rozliczania transakcji z klientami spółki Cinkciarz.pl. Podejrzanym przedstawiono zarzut udziału w zorganizowanej grupie przestępczej.

– Chodzi o przestępstwa przeciwko mieniu, dokumentom i przeciwko obrotowi gospodarczemu, a także związane z nierzetelnym prowadzeniem ksiąg rachunkowych oraz zawarciem w sprawozdaniach finansowych nierzetelnych danych – wylicza prokurator. Dodaje, że kolejny zarzut dotyczył oszustw na szkodę klientów. Pracownicy zatajali przed nimi bieżącą kondycję finansową spółki. Ostatni zarzut dotyczy tzw. prania brudnych pieniędzy. Podejrzani nie przyznali się do winy, złożyli wyjaśnienia w sprawie. Prokurator nie wnosił o ich areszt, mają stawiać się co kilka dni na komendzie policji. Do tego musieli wpłacić poręczenie majątkowe – w kwotach od 10 tys. zł do 200 tys. zł. Grozi im do 25 lat pozbawienia wolności.

W maju 2025 roku zatrzymano Monikę J., księgową spółki. Kobieta przyznała się do winy i złożyła w sprawie obszerne wyjaśnienia, co pozwoliło rozszerzyć zarzuty wobec prezesa Marcina P. W tym samym czasie aresztowano także prokurenta spółki. W marcu 2025 zatrzymany został Robert G., członek zarządu spółki. Wszyscy przebywają już na wolności.

Co dalej z poszkodowanymi klientami? Zdaniem ekspertów jest mało prawdopodobne, by odzyskali swoje pieniądze w całości. Postępowanie upadłościowe może to umożliwić w niewielkim stopniu. W grudniu 2025 r. Sąd Rejonowy w Zielonej Górze wyznaczył syndyka masy upadłościowej spółki Cinkciarz.pl. Stał się wyłącznym dysponentem środków pieniężnych zgromadzonych na rachunkach bankowych spółki Cinkciarz.pl., które zajęte zostały w toku prokuratorowskiego śledztwa. Poszkodowani mogą kontaktować się z syndykiem mailowo: cinkciarz@kancelaria-grenda.pl.

Co z komentarzami, które P. wypowiadał w oświadczeniach i wypuszczał do sieci? – Aktywność medialną podejrzanego Marcina P. w powyższym zakresie uznajemy za próbę odsunięcia od siebie odpowiedzialności za zarzucone przestępstwa – komentuje prokurator. I dodaje, że Sąd Okręgowy w Zielonej Górze we wrześniu 2025 roku utrzymał w mocy postanowienie o blokadach rachunków bankowych spółek Cinkciarz.pl. sp. z o.o., Conotoxia sp. z o.o. oraz Conotoxia Holding sp. z o.o.

– Sąd uznał, iż zażalenia pełnomocnika wskazanych spółek oraz Marcina P., prezesa zarządu tych podmiotów, nie zasługiwały na uwzględnienie. Blokadę zostały przeprowadzone zgodnie z prawem, były uzasadnione – tłumaczy Anna Marszałek. ●

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

Kraj/34424479

DO 24 MARCA

Zamów PRENUMERATĘ TECZKOWĄ „Wyborczej”

— na kwiecień u swojego sprzedawcy prasy

- Masz pewność, że każde wydanie będzie na Ciebie czekać (zamawiasz gazetę na cały miesiąc z góry)
- Masz niższą cenę niż przy zakupie pojedynczych wydań każdego dnia
- Masz bezpłatny dostęp do Wyborcza.pl*
- Masz gwarancję niezmienności cen w okresie realizacji prenumeraty
- Możesz zostać członkiem Klubu Wyborczej i mieć dostęp do archiwum tekstów

CENA
199,99 zł**
OSZCZĘDZISZ
CO NAJMNIEJ
47 zł

Dostęp także do
Wyborcza.pl*

*Prenumeratorów teczkowych zapraszamy do Klubu „Wyborczej”. Jego członkowie mogą m.in. uczestniczyć w spotkaniach online z redakcją i jej gośćmi. Dodatkowo Klubowicze mają dostęp do archiwum tekstów „Wyborczej”. Co zrobić, by zostać członkiem Klubu: 1. Skontaktuj się z naszą infolinią, tel. 22 555 54 55 (od poniedziałku do piątku w godz. 8-17). 2. Podaj numer dowodu zakupu prenumeraty teczkowej.

**Cena sugerowana. Kwota oszczędności wynika z różnicy ceny sugerowanej i sumy cen codziennej sprzedaży detalicznej.

TYLKO ZDROWIE

NIE MIESZAJ...

dr n. med. Joanna
Głogowska-Szeląg*...ciepłej kąpieli
z kriokomorą

Rano kriokomora w minus stu dwudziestu stopniach, następnie kąpiel siarczkowa lub okłady borowinowe w czterdziestu. Brzmi jak idealny dzień w sanatorium. Tyle że fizjologia mówi: to sabotaż własnego leczenia. Kriostymulacja działa przez gwałtowne skurcze naczyń krwionośnych i stymulację układu nerwowego. Organizm uruchamia kaskadę reakcji przeciwzapalnych i przeciwbólowych. Kąpiele lecznicze działają odwrotnie – rozszerzają naczynia, zwiększają przepływ krwi, rozluźniają mięśnie. Obie metody są skuteczne. Ale łączenie ich to jak wciskanie gazu i hamulca jednocześnie – efekty się osłabiają, a organizm dostaje sprzeczne sygnały.

Dobre ośrodki medyczne rozdzielają te zabiegi kilkugodzinnym odstępem albo planują je na różne dni. To nie ostrożność – to wiedza poparta fizjologią odpowiedzi naczyniowej. Podobna zasada dotyczy innych kontrastów termicznych w kontekście leczniczym. Jeśli twój harmonogram zabiegów wygląda inaczej, zapytaj lekarza, czy przypadkiem nie tracisz połowy efektu terapii. ●

*reumatolożka, prof. ANS, dyrektorka ds. Naukowych
w Bristol Art & Medical SPA

PRAWDA CZY MIT

Margit Kossobudzka

Otyłość to problem
silnej woli?

Falsz. Wiele osób wciąż ma problem z zaakceptowaniem tego, co lekarze wiedzą już od dawna: otyłość jest chorobą, a nie kwestią słabej woli osoby, której to schorzenie dotyka. Jako choroba przewlekła wymaga leczenia długoterminowego, a nie oceny moralnej.

Według definicji WHO, otyłość to przewlekła, nawracająca choroba, wynikająca ze złożonych interakcji biologii (m.in. regulacji apetytu), genetyki, zachowań, środowiska i warunków społeczno-ekonomicznych.

Nieleczona otyłość powoduje szereg powikłań, m.in. choroby sercowo-naczyniowe, cukrzycę typu 2, nowotwory, udar, a także problemy natury psychicznej, takie jak depresja czy zaburzenia lękowe. Co szczególnie istotne, otyłość i towarzyszące jej schorzenia mogą stanowić zagrożenie dla życia, wymagają zatem stałego leczenia. Polacy chorujący na otyłość żyją krócej średnio o ok. 4 lata w porównaniu z osobami o prawidłowej masie ciała.

Zgodnie z wynikami badań, co podkreśla w swojej wypowiedzi prezes Polskiego Towarzystwa Leczenia Otyłości, chirurg bariatra dr hab. n. med. Mariusz Wyleźół, tzw. „odchudzanie” bardzo rzadko rozwiązuje problem otyłości na stałe. Skuteczne postępowanie wymaga długofalowej opieki, często z udziałem całego zespołu specjalistów – lekarzy różnych specjalności, dietetyka, psychologa, fizjoterapeuty, a w wielu przypadkach także leczenia farmakologicznego czy zabiegowego. ●

Gazy z jelit

32

• tyle razy
średnio na dobę
zdrowi dorośli
puszczają bąki,
czyli wypusz-
czają gazy z jelit.
To znacznie
częściej, niż
twierdziły pod-
ręczniki. Żeby to
zbadać, naukow-
cy stworzyli spe-
cjalną bieliznę

Książka

„Jak aktywnie żyć z chorobą Leśniowskiego-Crohna” to praktyczny poradnik skierowany do osób zmagających się z nieswoistymi zapaleniami jelit. Jego autorka Michaela Schara, która prowadzi blog „Drogi Panie Crohn!”, podaje konkretne wskazówki, jak żyć i nie rezygnować z aktywności mimo diagnozy.

Michaela Schara

Jak aktywnie żyć z chorobą
Leśniowskiego-Crohna

wyd. Vital

Wellness

Lepiej być
młodym
niż bogatym

Symbole statusu to umięśnione ramiona, płaski brzuch i wiek biologiczny niższy od metrykalnego. Najbardziej pożądane jest to, co zdobywa się trudniej, niż drogą torebkę czy auto.

Katarzyna Staszak

W poprzedniej dekadzie człowiek sukcesu był wiecznie zajęty. Praca pochłaniała go tak bardzo, że musiał rezygnować z wielu aktywności.

Teraz symbolem statusu jest to, co robimy z czasem wolnym. Z zamożnością kojarzy się chodzenie na zajęcia pilates lub na basen, regularna gra w tenisa czy pickleball. Chwalić można się spotkaniami z „najlepszym” trenerem i „wybitną” masażystką.

Prestiż oznacza rozbudowany grafik aktywności, które poprawiają zdrowie i wygląd. Leżenie na kanapie prestiżowe nie jest, życie tylko pracą – też nie.

ZDROWIE. KONIEC
CZEKANIA NA CHOROBE

„Luksus kiedyś mruczał w silniku V12 i odbijał się echem w cichym trzasku korka od szampana. Dziś brzmi jak nicość. Żadnych powiadomień. Żadnych terminów. Tylko oddech, cisza i przywilej bycia obecnym. Okazuje się, że prawdziwy luksus to nie stymulacja, lecz ukojenie – przestrzeń do myślenia, regeneracji i bycia w pełni, świadomie żywym. Wellness po cichu zastąpił sygnały bogactwa sygnałami zdrowia” – napisał szef grupy finansowej Arbra Philip Harris.

Tłumaczy, że nie liczy się już luksusowy zegarek na nadgarstku, ale jakość fazy REM w czasie snu poprzedniej nocy.

Wellness ewoluował w globalną siłę napędową, która do 2028 roku osiągnie wartość 9 bilionów dolarów. „Gospodarka wellness rozwija się szybciej niż farmaceutyki i dobra luksusowe. Wellness nie jest już branżą poboczną; to

nowa kulturowa i ekonomiczna infrastruktura współczesnego luksusu. Dążenie do dobrego samopoczucia stało się ostatecznym celem statusu: mierzalnym, opartym na danych i głęboko osobistym. To, co zaczęło się jako estetyka, stało się dyscypliną – taką, która na nowo definiuje sukces” – stwierdza Harris.

Luksus to możliwość oderwania się od pracy, telefonu i czas na dbanie o siebie, to inwestowanie w zdrowie i samopoczucie.

Przedstawiciele pokolenia millenialsów i zetek wydają o wiele więcej na zdrowie i wellness niż osoby od nich starsze – wynika z raportu firm konsultingowej McKinsey. Dotyczy to różnego rodzaju produktów i usług – od tych poprawiających wygląd, przez wydatki związane z fitnesssem, aż po optymalizację snu z pomocą materacy chłodzących, kocy obciążających czy suplementów do lykania wieczorem.

Te wydatki i starania nie wynikają ze złego stanu zdrowia, tylko z filozofii „lepiej zapobiegać niż leczyć”.

To rewolucyjna zmiana. Przedstawiciele starszych pokoleń mieli reaktywne podejście do zdrowia – reagowali na problemy, nie poświęcali wiele uwagi profilaktyce. „Młodsze pokolenia coraz częściej podejmują proaktywne podejście do zdrowego starzenia się. Ponad 60 proc. konsumentów deklaruje, że zakup produktów związanych z długowiecznością jest dla nich niezwykle ważny lub bardzo ważny” – czytamy w raporcie McKinsey.

Długowieczność to wydłużenie okresu życia w zdrowiu – bez bólu, pobytów w szpitalu, ograniczeń ruchowych i konieczności korzystania z czyjejś opieki. Branża wellness, czyli zdrowia i dobrego samopoczucia, obiecuje, że jeśli podejmiemy różne wysiłki i kupimy właściwe produkty, to uda nam się ostatni etap życia przeżyć lepiej niż poprzednim pokoleniom.

TYLKO ZDROWIE

• **Gdy widzisz wysportowaną osobę, tak naprawdę widzisz, że ma czas i środki, by o siebie dbać – trenować i zdrowo jeść**

FOT. SHUTTERSTOCK

Można już nawet zmierzyć swoje szanse na dłuższe życie w dobrej formie. W laboratoriach diagnostycznych w Polsce można już zbadać z krwi wiek biologiczny.

Jeśli organizm jest biologicznie młody, to znaczy, że m.in. dobrze radzi sobie ze stanami zapalnymi, ma sprawniejszy system odpornościowy, lepiej radzi z ryzykiem chorób. Jeśli zainwestujesz czas i pieniądze w dbanie o siebie, możesz swój biologiczny wiek obniżyć. Twój dawny kolega z klasy wciąż może mieć 55 lat, ale ty już tylko 50.

Kiedyś odmładzająco działać miało sportowe auto, teraz imponować możemy prawdziwym odmłodzeniem.

STATUS. OBIETNICA SZYBKICH EFEKTÓW

Wszystkie symbole statusu mają podwójną rolę – jednych łączą, innych wykluczają. Gdy zdobywamy wymarzony symbol statusu, odczuwamy zadowolenie i mamy poczucie, że zbliżamy się do grupy, z którą chcemy się identyfikować.

– Za naszymi wyborami może stać chęć dbania o zdrowie, ale branża wellness to po prostu wielki biznes. Media społecznościowe napędzają nasze pragnienia, rozbudzają aspiracje dotyczące zachowań, nawyków i zakupów. Kupujemy więc nowe stroje na siłownię, odżywki białkowe czy akcesoria. To wciąż konsumpcjonizm, tylko podbity filozofią dobrostanu – komentuje Maja Musznicka-Janiec, badaczka trendów, która pomaga firmom budować strategie biznesowe.

Czy jest coś złego w tym, że Instagram lub TikTok zachęci nas do sportu? Nie, ale często bywa tak, że filmy z siłowni czy z łazienki wysportowanej influencerki, zamiast ściągnąć nas z kanapy, skłaniają nas do kliknięcia w promowane produkty.

– Sporo aktualnie mówimy o długowieczności i długofalowych działaniach, co z pewnością jest ważnym kierunkiem, ale branża wellness w dużej mierze obiecuje przede wszystkim szybkie efekty. Do tego platformy społecznościowe wciąż pokazują idealne życie, a my zapominamy, że wymarzonej sylwetki z internetu nie osiągniemy w tydzień. Ale możemy przybliżyć się do tego celu, kupując coś, co influencer promuje – mówi Musznicka-Janiec.

Co właściwie kupujemy, gdy płacimy za suplementy na lepszy sen albo napój, z którym celebrytka idzie na pilates? – Produkt ma nas zbliżyć do stylu życia osoby, którą podziwiamy. Kiedyś aspiracje rozbudzał samochód czy torebka, dziś pragnienia rozbudza widok zdrowego ciała. Luksusowa torebka też wciąż jest, ale w tle, najpierw widzimy, że jesteśmy w szatni studia fitness. Jeszcze nie płacimy za godzinę zajęć pilates 180 zł, ale już mamy te same suplementy – wyjaśnia badaczka trendów.

LUKSUS. EFEKT CZERWONEJ SZMINKI

Gdy przytłaczają nas wzrosty cen, wiadomości o kolejnych konfliktach zbrojnych, czujemy się niepewnie na rynku pracy, a uzbieranie na własne mieszkanie wydaje się nierealne, możemy szukać pocieszenia w drobnych przyjemnościach.

Ekonomiści nazywają to efektem czerwonej szminki – rezygnujemy z prawdziwie kosztownych zakupów, ale nie z drobnych drogiej rzeczy.

Wręcz przeciwnie – jesteśmy skłonni wydać na nie więcej. W czasach recesji w latach 30. XX wieku kosmetyki sprzedawały się lepiej niż przed kryzysem. Tak było też po zamachach z 11 września 2001 r. Teraz „czerwoną szmin-

Jeśli masz poczucie ciągłej porażki, to dlatego, że gra jest tak zaprojektowana, żeby wciąż zmieniały się jej zasady

JAY CHOICE TIBBITTS

projektant i komentator kultury

ką” jest jedzenie i produkty wspierające zdrowie. Matcha zmieszana z napojem roślinnym i słodkimi dodatkami jest droga, ale młodzież uznaje noszenie plastikowego kubka z takim napojem za symbol dobrego gustu.

– Jedzenie to przyjemność i poczucie, że dajemy sobie dobre paliwo. A produkty wellnessowe łączą się z wiarą, że możemy mieć kontrolę nad swoim zdrowiem. Nie możemy wprowadzić ładu w chaotycznym świecie, ale możemy zatroszczyć się o swoje ciało i dobrostan – tłumaczy Musznicka-Janiec.

W Warszawie powstała właśnie pierwsza kawiarnia wellnessowa. Poza kawą i jedzeniem oferuje naświetlanie czerwonymi lampami, które mają czynić cuda dla skóry.

Studia fitness już dawno zamieniły się w centra długowieczności. Przy okazji treningu można analizować skład ciała, zaplanować regenerację, omówić dietę i... zrobić zakupy.

Zabiegi na poprawę zdrowia i samopoczucia oferują już nawet kliniki medycyny estetycznej. Robisz botoks, a potem zostajesz na wdychanie wodoru.

Dodatkowe elementy do zdrowotnej układanki dodały leki na otyłość. Gdy szczupłość staje

się bardziej osiągalna, sama w sobie przestaje być dobrem luksusowym – twierdzi Jay Choice Tibbitts, projektant i komentator kultury.

– Przy dobrym ubezpieczeniu zdrowotnym i kilku wklucjach możesz być szczupły już za 25 dol. miesięcznie. A elity zawsze zmieniają zasady gry, gdy coś staje się wszechobecne – mówi na Instagramie Tibbitts. I tłumaczy: szczupłość była przez dekady symbolem statusu. Ale wraz z dostępnością leków, cel zmienił się z bycia szczupłym na bycie silnym. Jednak nie da się łatwo sygnalizować siły. To m.in. stąd bierze się obsesja na punkcie budowania mięśni i jedzenia białka.

– Pokazywanie, że jemy dużo białka, jest jak pokazywanie „żyje właściwie”. W dawnych czasach symbolem statusu była cięższa sylwetka. Dowodziła, że ktoś nie musi pracować, może dużo odpoczywać. Chudy człowiek kojarzył się z brakiem bezpieczeństwa żywieniowego. Potem nadeszły czasy, gdy jedzenia już nie brakowało i modna stała się szczupła sylwetka.

Jeśli masz poczucie ciągłej porażki, to dlatego, że gra jest tak zaprojektowana, żeby wciąż zmieniały się jej zasady – podsumowuje Tibbitts.

Gdy widzisz wysportowaną osobę, tak naprawdę widzisz, że ma czas i środki, by o siebie dbać – trenować i zdrowo jeść. Może panować nad swoim grafikiem i priorytetyzować swoją kondycję. Pokazywanie zdrowego stylu życia jest niesłychanie popularne w portalach społecznościowych. Nie budzi negatywnych emocji i jawnej zazdrości, choć cała lista rytuałów zdrowotnych może kosztować tyle, co torebka Chanel.

– Ciekawe, na ile takie osoby motywuje to, że inni na nie patrzą. Czy gdyby platformy społecznościowe zniknęły albo przestałybyśmy spędzać w nich tyle czasu, ci, których obserwujemy, wciąż mieliby motywację do dbania o ciało – zastanawia się Maja Musznicka-Janiec. ●

Drogiemu Koledze,

*Jackowi Protasowi*najszczerze wyrazy współczucia
i słowa otuchy w trudnych chwilach po śmierci**Żony**

składają

Donald Tusk

Przewodniczący Koalicji Obywatelskiej

oraz przyjaciele z Koalicji Obywatelskiej

www.nekrologi.wyborcza.pl/34426075

Dziel się wspomnieniami o bliskich
Wejdź na serwis **odeszli.pl****Prezydent Wrocławia****ogłasza****przetarg ustny nieograniczony na sprzedaż
wolnego lokalu mieszkalnego:****ul. Miernicza nr 13 m. 9-9A**Powierzchnia lokalu - **99,15 m²**
Cena wywoławcza w zł - **775 000,00 zł**
Wadium - **77 500,00 zł**Lokal mieszkalny oglądać można w dniach: 11.05.2026 r. w godz. 9⁰⁰ – 11⁰⁰, 12.05.2026 r. w godz. 11⁰⁰ – 13⁰⁰ oraz 13.05.2026 r. w godz. 12⁰⁰ – 14⁰⁰ po uprzednim ustaleniu terminu z Biurem Obsługi Klienta nr 5, ul. Komuny Paryskiej 39-41, 50-451 Wrocław, tel. 71 798-69-75.**UWAGI:**

- Przetarg odbędzie się w siedzibie Urzędu Miejskiego Wrocławia, pl. Nowy Targ 1-8 w sali nr 215, o godz. 10:00 dnia **26 maja 2026 r.**
- Wadium na w/w lokal uczestnik przetargu winien wpłacić **najpóźniej do dnia 19 maja 2026 r.** na konto Gminy Wrocław – **Bank PKO BP S.A. nr 36 1020 5226 0000 6302 0417 7655**. Datą dokonania wpłaty wadium jest data uznania rachunku bankowego Gminy.
- Dowodem wniesienia wadium jest potwierdzenie z banku.
- Pełną informację dotyczącą przetargu zawiera ogłoszenie wywieszone na tablicy w siedzibie Urzędu Miejskiego Wrocławia ul. G. Zapolskiej 4, I p.
Ogłoszenia o przetargach dostępne są również w internecie pod adresem: <http://bip.um.wroc.pl>
- Prezydent Wrocławia może odwołać przetarg z ważnych powodów.

Szczegółowe informacje uzyskać można w Wydziale Sprzedaży Lokali Urzędu Miejskiego Wrocławia przy ul. G. Zapolskiej 4, pok. 143 tel. 71 777 78 15.

Kraj/34425967

NEWSLETTERY WYBORCZEJWszystkie piszą ludzie, nie maszyny
Nasi najlepsi redaktorzy.Możesz wybrać z bogatej oferty
ponad **40** różnych newsletterów.Zapisz się na: **wyborcza.pl/newslettery****OBWIESZCZENIE**

Na podstawie art. 8 ust. 1 pkt 3 w związku z art. 19b ust. 1 i art. 39 ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2009 r. o inwestycjach w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu (tekst jednolity Dz. U. 2025 poz. 1222) oraz art. 10 § 1 i art. 49 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jednolity Dz. U. 2025 poz. 1691 ze zmianami – dalej: K.p.a.)

WOJEWODA MAŁOPOLSKI

zawiadamia, że na wniosek Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A., działającego przez pełnomocnika, zostało wszczęte postępowanie administracyjne w sprawie wydania decyzji o zezwoleniu na wejście na teren nieruchomości oznaczonych jako **działki ewidencyjne nr: 331, 343/4 i 344/4** obręb **Dobczyce**, jednostka ewidencyjna Dobczyce – miasto, powiat myślenicki, oraz jako **działka nr 111/1**, obręb **Nowy Wiśnicz**, jednostka ewidencyjna Nowy Wiśnicz – miasto, powiat bocheński, województwo małopolskie, w celu wykonania robót geologicznych, wykopów kontrolnych i dojazdu do miejsca prac, w ramach zadań: „Gazociąg Łukanowice – Skawina – Zelczyna DN500 (skrzyżowanie z drogą lokalną w m. Dobczyce) – wymiana” oraz „Gazociąg Łukanowice – Skawina – Zelczyna przebudowa na przekroczeniu ul. Bocheńskiej w miejscowości Nowy Wiśnicz”.

Strony postępowania mogą zapoznać się ze zgromadzonym materiałem dowodowym i wypowiedzieć się, co do zebranych dowodów i materiałów w Małopolskim Urzędzie Wojewódzkim w Krakowie, ul. Basztowa 22, pok. 310. Prosimy o wcześniejszy kontakt telefoniczny pod nr 12 39-21-887, w godzinach 8⁰⁰-15⁰⁰.

Zgodnie z art. 41 K.p.a. w toku postępowania strony oraz ich przedstawiciele i pełnomocnicy mają obowiązek zawiadomić organ o każdej zmianie swego adresu, ponieważ w razie zaniebdania tego obowiązku doręczenie pisma pod dotychczasowym adresem ma skutek prawny.

Zgodnie z brzmieniem art. 49 K.p.a. zawiadomienie uważa się za dokonane po upływie czternastu dni od dnia, w którym nastąpiło publiczne obwieszczenie, tj. od dnia ukazania się niniejszego obwieszczenia.

W przypadku, gdy po doręczeniu niniejszego zawiadomienia, nastąpi:

- zbycie własności lub prawa użytkowania wieczystego nieruchomości objętej wnioskiem o wydanie decyzji o zezwoleniu na wejście na teren nieruchomości,
- przeniesienie wskutek innego zdarzenia prawnego własności lub prawa użytkowania wieczystego nieruchomości objętej wnioskiem o wydanie decyzji o zezwoleniu na wejście na teren nieruchomości,

– nabywca, a w przypadku, o którym mowa w pkt 1, nabywca i zbywca, są obowiązani do zgłoszenia właściwemu wojewodzie danych nowego właściciela lub użytkownika wieczystego.

Niedokonanie powyższego zgłoszenia i prowadzenie postępowania bez udziału nowego właściciela lub użytkownika wieczystego nie stanowi podstawy do wznowienia postępowania (art. 8 ust. 3 i 3a ustawy o inwestycjach w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu).

Obwieszczenie podlega publikacji:

- na tablicy ogłoszeń, stronie internetowej oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie (art. 8 ust. 1 pkt 3 ustawy o inwestycjach w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu)
- na tablicy ogłoszeń, stronie internetowej oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy i Miasta Dobczyce i Urzędu Miejskiego w Nowym Wiśniczu (art. 8 ust. 1 pkt 3 i 4 ww. ustawy) w prasie o zasięgu ogólnopolskim (art. 8 ust. 1 pkt 3 ww. ustawy)

Kraj/34426171

**Dziel się
wspomnieniami
o bliskich****Żyją
w naszej
pamięci****Wejdź
na serwis
odeszli.pl****Wyciąg z ogłoszenia o I przetargu ustnym nieograniczonym
na sprzedaż działek niezabudowanych położonych
w Starogardzie Gdańskim, według wykazu w tabelce:**

Lp.	Nr działki i obręb	Pow. w m2	Numer księgi wieczystej	Położenie	Przeznaczenie w obowiązującym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego	Cena wywoławcza w zł (zawiera 23% VAT)	wadium w zł
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	22/29 obręb 7	13 368	GD1A/00024794/3	ul. Kochanki	A.181.P2.U1 tereny zabudowy techniczno-produkcyjnej, magazyny, składy, bazy, parkingi, garaże, handel hurtowy a także zabudowa usługowa komercyjna	805 000,00	80 500,00
2.	5/42 obręb 1	6 026	GD1A/00034706/3	ul. Chrztu Polski	A.31.U1 tereny zabudowy usługowej, komercyjnej; dopuszcza się funkcje mieszkaniowe jako towarzyszące funkcji podstawowej, jako lokale wbudowane związane integralnie z przeznaczeniem terenu, wyklucza się usługi uciążliwe	580 000,00	58 000,00

Nieruchomości przeznaczono do zbycia Zarządzeniem Nr 03/01/2026 Prezydenta Miasta Starogard Gdański z dnia 5 stycznia 2026 r.

Przetarg ustny nieograniczony odbędzie się dnia 27 maja 2026 r. (środa) o godz. 11:00 w sali 101 Urzędu Miasta Starogard Gdański, ul. Gdańska 6. Wadium w pieniądzu należy wnieść najpóźniej do dnia 21 maja 2026 r. (czwartek) na konto Urzędu Miasta Starogard Gdański Nr 83 8340 0001 0001 1400 2000 0005. Ogłoszenie o przetargu wywieszono na tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta Starogard Gdański, ul. Gdańska 6 (obok pokoju 204) i TBS Ziemi Kociewskiej sp. z o.o. w Starogardzie Gdańskim, ul. Traugutta 56 oraz zamieszczono na stronach internetowych: www.bip.starogard.pl i www.starogard.pl. Bliższych informacji dotyczących ogłoszenia o przetargu udziela Wydział Gospodarki Gruntami, Geodezji i Rolnictwa Urzędu Miasta Starogard Gdański, ul. Gdańska 6, pok. 204, II piętro, tel. (58) 5306075, e-mail: joanna.felska@um.starogard.pl

Kraj/34426170

OGŁOSZENIE**Metro Warszawskie Sp. z o.o.**z siedzibą w Warszawie, ul. Wilczy Dół 5
Ogłasza przetarg pisemny ofertowy na wynajem**LOKALI HANDLOWYCH ZNAJDUJĄCYCH
SIĘ NA STACJACH II LINII METRA**Dokumentację przetargową oraz potrzebne informacje
do złożenia oferty można pobrać ze strony internetowej
www.metro.waw.pl, zakładka „Kontrahenci”Oferty należy składać w siedzibie Wynajmującego:
Warszawa ul. Wilczy Dół 5, w biurze podawczym**do dnia 09.04.2026 r., do godziny 9⁰⁰**

a ich otwarcie (w części jawnej) nastąpi

dnia 09.04.2026 r. o godzinie 10⁰⁰

w sali konferencyjnej (pok. 100)

w siedzibie Metra Warszawskiego, przy ul. Wilczy Dół 5
Tel. kontaktowy 784-561-607Metro Warszawskie sp. z o.o. zastrzega sobie prawo
unieważnienia przetargu w całości
lub w części, w dowolnym czasie.

Kraj/34425914

Warszawa, dnia 16.03.2026 r.

S.M. SŁUŻEWIEC
02-695 WARSZAWA, ul. BELDAN 2
tel. 22 843 68 51, fax 22 843 64 16
E mail: sekretariat@smsluzewiec.pl

**OGŁASZA ROZPOCZĘCIE
POSTĘPOWANIA PRZETARGOWEGO
nr 4/2026**

**„Montaż nawodnionej instalacji
przeciwpożarowej w budynku
mieszkalnym wielorodzinnym
przy ul. Orzyckiej 4A w Warszawie”.**

Termin wykonania przedmiotu zamówienia
– do końca 2026 r.

Formularz specyfikacji (SIWZ) zawierającej
szczegółowe materiały przetargowe
można otrzymać w siedzibie Organizatora
przetargu: Warszawa, ul. Beldan 2, pok. 12,
w dniach 20.03.2026 r. do 10.04.2026 r.
w godz. pracy biura Spółdzielni, po
wpłaceniu kwoty 100,00 zł na konto
SM Służewiec nr 28 1020 1169 0000
8302 0011 3696.

Wszelkie zapytania prosimy przysyłać
na email: sekretariat@smsluzewiec.pl /
grzegorz.lubecki@smsluzewiec.pl,
tel. 22 843 68 51 / 533 325 588

Termin związania z ofertą z Organizatorem
przetargu – 30 dni.

Od oferentów wymagane jest wniesienie
wadium w wysokości 8 000,00 zł
w pieniądzu na konto Organizatora
przetargu nr 28 1020 1169 0000 8302 0011
3696, najpóźniej w dniu składania ofert.

Składanie ofert w siedzibie Spółdzielni:
Warszawa, ul. Beldan 2 do dnia
13.04.2026 r. do godz. 16.00

Otwarcie ofert odbędzie się w siedzibie
Spółdzielni: Warszawa, ul. Beldan 2
w dniu 16.04.2026r . godz. 9.00

Organizator przetargu zastrzega sobie
prawo do unieważnienia przetargu
bez podania przyczyn.

Kraj/34425888

Warszawa, dnia 16.03.2026 r.

S.M. SŁUŻEWIEC
02-695 WARSZAWA, ul. BELDAN 2
tel. 22 843 68 51, fax 22 843 64 16
E mail: sekretariat@smsluzewiec.pl

**OGŁASZA ROZPOCZĘCIE
POSTĘPOWANIA PRZETARGOWEGO
nr 2/2026**

**„Remont balkonów w budynku
mieszkalnym wielorodzinnym
przy ul. Beldan 5 w Warszawie”.**

Termin wykonania przedmiotu zamówienia
– 2026 r. – do 12 tygodni od wprowadzenia
na roboty.

Formularz specyfikacji (SIWZ) zawierającej
szczegółowe materiały przetargowe można
otrzymać w siedzibie Organizatora przetargu:
Warszawa, ul. Beldan 2, pok. 12, w dniach
20.03.2026 r. do 9.04.2026 r. w godz. pracy
biura Spółdzielni, po wpłaceniu kwoty 100,00 zł
na konto SM Służewiec nr 28 1020 1169
0000 8302 0011 3696.

Wszelkie zapytania prosimy przysyłać
na email: sekretariat@smsluzewiec.pl /
grzegorz.lubecki@smsluzewiec.pl,
tel. 22 843 68 51 / 533 325 588

Termin związania z ofertą z Organizatorem
przetargu – 30 dni.

Od oferentów wymagane jest wniesienie
wadium w wysokości 10 000,00 zł
w pieniądzu na konto Organizatora
przetargu nr 28 1020 1169 0000 8302 0011
3696, najpóźniej w dniu składania ofert.

Składanie ofert w siedzibie Spółdzielni:
Warszawa, ul. Beldan 2 do dnia
10.04.2026 r. do godz. 14.00

Otwarcie ofert odbędzie się w siedzibie
Spółdzielni: Warszawa, ul. Beldan 2
w dniu 15.04.2026 r. godz. 10.00

Organizator przetargu zastrzega sobie
prawo do unieważnienia przetargu bez
podania przyczyn.

Kraj/34425886

Warszawa, dnia 16.03.2026 r.

S.M. SŁUŻEWIEC
02-695 WARSZAWA, ul. BELDAN 2
tel. 22 843 68 51, fax 22 843 64 16
E mail: sekretariat@smsluzewiec.pl

**OGŁASZA ROZPOCZĘCIE
POSTĘPOWANIA PRZETARGOWEGO
nr 5/2026**

**„Przebudowa instalacji gazu w budynku
mieszkalnym przy ul. Rzymowskiego 20
w Warszawie”.**

Termin wykonania przedmiotu zamówienia
– 2026 r. – do 16 tygodni od wprowadzenia
na roboty.

Formularz specyfikacji (SIWZ) zawierającej
szczegółowe materiały przetargowe
można otrzymać w siedzibie Organizatora
przetargu: Warszawa, ul. Beldan 2,
pok. 12, w dniach 20.03.2026 r.
do 10.04.2026 r. w godz. pracy biura
Spółdzielni, po wpłaceniu kwoty 100,00 zł
na konto SM Służewiec nr 28 1020 1169
0000 8302 0011 3696.

Wszelkie zapytania prosimy przysyłać na
email: sekretariat@smsluzewiec.pl /
grzegorz.lubecki@smsluzewiec.pl,
tel. 22 843 68 51. / 533 325 588.

Termin związania z ofertą z Organizatorem
przetargu – 30 dni.

Od oferentów wymagane jest wniesienie
wadium w wysokości 7 000,00 zł
w pieniądzu na konto Organizatora
przetargu nr 28 1020 1169 0000 8302 0011
3696, najpóźniej w dniu składania ofert.

Składanie ofert w siedzibie Spółdzielni:
Warszawa, ul. Beldan 2 do dnia
14.04.2026 r. do godz. 16.00

Otwarcie ofert odbędzie się w siedzibie
Spółdzielni: Warszawa, ul. Beldan 2
w dniu 17.04.2026 r. godz. 9.00

Organizator przetargu zastrzega sobie
prawo do unieważnienia przetargu
bez podania przyczyn.

Kraj/34425889

Warszawa, dnia 16.03.2026 r.

S.M. SŁUŻEWIEC
02-695 WARSZAWA, ul. BELDAN 2
tel. 22 843 68 51, fax 22 843 64 16
E mail: sekretariat@smsluzewiec.pl

**OGŁASZA ROZPOCZĘCIE
POSTĘPOWANIA PRZETARGOWEGO
nr 3/ 2026**

**„Montaż nawodnionej instalacji
przeciwpożarowej w budynku
mieszkalnym wielorodzinnym
przy ul. Orzyckiej 4 w Warszawie”.**

Termin wykonania przedmiotu zamówienia
– do końca 2026 r.

Formularz specyfikacji (SIWZ) zawierającej
szczegółowe materiały przetargowe można
otrzymać w siedzibie Organizatora przetargu:
Warszawa, ul. Beldan 2, pok. 12, w dniach
20.03.2026 r. do 10.04.2026 r. w godz.
pracy biura Spółdzielni, po wpłaceniu
kwoty 100,00 zł na konto SM Służewiec
nr 28 1020 1169 0000 8302 0011 3696.

Wszelkie zapytania prosimy przysyłać
na email: sekretariat@smsluzewiec.pl /
grzegorz.lubecki@smsluzewiec.pl,
tel.22 843 68 51. / 533 325 588

Termin związania z ofertą z Organizatorem
przetargu – 30 dni.

Od oferentów wymagane jest wniesienie
wadium w wysokości 8 000,00 zł
w pieniądzu na konto Organizatora
przetargu nr 28 1020 1169 0000 8302 0011
3696, najpóźniej w dniu składania ofert.

Składanie ofert w siedzibie Spółdzielni:
Warszawa, ul. Beldan 2 do dnia 13.04.26
do godz. 16.00

Otwarcie ofert odbędzie się w siedzibie
Spółdzielni: Warszawa, ul. Beldan 2
w dniu 16.04.2026 r. godz. 9.00

Organizator przetargu zastrzega sobie
prawo do unieważnienia przetargu
bez podania przyczyn.

Kraj/34425887

Warszawa, dnia 16.03.2026 r.

S.M. SŁUŻEWIEC
02-695 WARSZAWA, ul. BELDAN 2
tel. 22 843 68 51, fax 22 843 64 16
E mail: sekretariat@smsluzewiec.pl

**OGŁASZA ROZPOCZĘCIE
POSTĘPOWANIA PRZETARGOWEGO
nr 6/2026**

**„Montaż nawodnionej instalacji
przeciwpożarowej w budynku
mieszkalnym wielorodzinnym
przy ul. Śniardwy 2 w Warszawie”.**

Termin wykonania przedmiotu zamówienia
– 2026 r. – do końca 2026 r.

Formularz specyfikacji (SIWZ) zawierającej
szczegółowe materiały przetargowe
można otrzymać w siedzibie Organizatora
przetargu: Warszawa, ul. Beldan 2, pok. 12,
w dniach 20.03.2026 r. do 10.04.2026 r.
w godz. pracy biura Spółdzielni,
po wpłaceniu kwoty 100,00 zł
na konto SM Służewiec nr 28 1020
1169 0000 8302 0011 3696.

Wszelkie zapytania prosimy przysyłać
na email: sekretariat@smsluzewiec.pl /
grzegorz.lubecki@smsluzewiec.pl,
tel.22 843 68 51 / 533 325 588

Termin związania z ofertą z Organizatorem
przetargu – 30 dni.

Od oferentów wymagane jest wniesienie
wadium w wysokości 8 000,00 zł
w pieniądzu na konto Organizatora
przetargu nr 28 1020 1169 0000 8302 0011
3696, najpóźniej w dniu składania ofert.

Składanie ofert w siedzibie Spółdzielni:
Warszawa, ul. Beldan 2 do dnia
13.04.2026 r. do godz. 16.00

Otwarcie ofert odbędzie się w siedzibie
Spółdzielni: Warszawa, ul. Beldan 2
w dniu 16.04.2023r. godz. 9.00

Organizator przetargu zastrzega sobie
prawo do unieważnienia przetargu bez
podania przyczyn.

Kraj/34425890

Warszawa, dnia 16.03.2026 r.

S.M. SŁUŻEWIEC
02-695 WARSZAWA, ul. BELDAN 2
tel. 22 843 68 51, fax 22 843 64 16
E mail: sekretariat@smsluzewiec.pl

**OGŁASZA ROZPOCZĘCIE
POSTĘPOWANIA PRZETARGOWEGO
nr 1/2026**

**„Wymiana instalacji elektrycznej
w częściach wspólnych dla budynku
mieszkalnego przy ul. Beldan 3
w Warszawie”.**

Termin wykonania przedmiotu zamówienia
– 2026 r. – do 12 tygodni
od wprowadzenia na roboty.

Formularz specyfikacji (SIWZ) zawierającej
szczegółowe materiały przetargowe można
otrzymać w siedzibie Organizatora przetargu:
Warszawa, ul. Beldan 2, pok. 12, w dniach
20.03.2026 r. do 09.04.2026 r. w godz.
pracy biura Spółdzielni, po wpłaceniu
kwoty 100,00 zł na konto SM Służewiec
nr 28 1020 1169 0000 8302 0011 3696.

Wszelkie zapytania prosimy przysyłać
na email: sekretariat@smsluzewiec.pl /
grzegorz.lubecki@smsluzewiec.pl,
tel.22 843 68 51 / 533 325 588

Termin związania z ofertą z Organizatorem
przetargu – 30 dni.

Od oferentów wymagane jest wniesienie
wadium w wysokości 15 000,00 zł
w pieniądzu na konto Organizatora
przetargu nr 28 1020 1169 0000 8302 0011
3696, najpóźniej w dniu składania ofert.

Składanie ofert w siedzibie Spółdzielni:
Warszawa, ul. Beldan 2 do dnia 10.04.2026
r. do godz. 14.00

Otwarcie ofert odbędzie się w siedzibie
Spółdzielni: Warszawa, ul. Beldan 2
w dniu 14.04.2026 r. godz. 10.00

Organizator przetargu zastrzega sobie
prawo do unieważnienia przetargu
bez podania przyczyn.

Kraj/34425885

SYNDYK MASY UPADŁOŚCI DAFI TRANSPORT SPEDYCJA SP. Z O.O. W UPADŁOŚCI UL.BARLICKIEGO 13,26-617 RADOM – ZESTAWIENIE URZĄDZEŃ I POJAZDÓW			
lp.	Nazwa	Opis skrócony	Cena ofertowa [zł] 75% ceny oszacowania
1	KLIMATYZACJA DO AUT	Stacja do obsługi klimatyzacji TEXA KONFORT typ modelu 715R EVO, producent TEXA Via 1, nr seryjny AKSNT295775, wyprodukowana w 2022 r. we Włoszech	7400,00
2	WYWAŻARKA DO OPON TROLL 2451L	Wyważarka do kół TROLL 2451L została zakupiona w Polsce dla potrzeb firmy DAFI Sp. z o.o. związanej z prowadzeniem działalności gospodarczej w zakresie transportu i spedycji (podczas oględzin nie okazano dokumentu zakupu). Maszyna została wyprodukowana w Polsce w 2021	5 800,00
3	Opel Astra Sports Tourer IV	Opel Astra Sports Tourer IV z 2014 r. – numer rejestracyjny WR 319CK – kolor szary, typu kombi, 5 drzwiowy, 5 miejscowy, zarejestrowany jako pojazd ciężarowy. Przebieg w dniu oględzin wynosił 31589 km.	8 100,00
4	VW Golf VI WR 852CS	VW Golf VI z 2010 r. – numer rejestracyjny WR 852CS – kolor granatowy, typu hatchback, 5 drzwiowy, 5 miejscowy, zarejestrowany jako pojazd osobowy. Przebieg w dniu oględzin wynosił 267126 km.	7 100,00
5	Nissan Patrol WR 015AP	Nissan Patrol z 1990 r. – numer rejestracyjny WR 015AP – kolor szary, 3 drzwiowy, 2 miejscowy, zarejestrowany jako ciężarowy. Przebieg wskazywał 191 158 km.	5 500,00
6	IVECO WND 93717	IVECO z 2020r. – numer rejestracyjny WND 93717 – kolor grantowy, 2 drzwiowy, 3 miejscowy, zarejestrowany jako ciężarowy do 3,5 T, rodzaj skrzynia o przebiegu 550436 km. Aktualne badanie przeglądu technicznego ważne do 25.11.2025 r. według zapisu raportu serwisu historia pojazdu gov.pl. Polisa OC ważna do 24.11.2025 r.	58 200,00
7	IVECO WR 308EC	IVECO z 2020r. – numer rejestracyjny WR 308EC – kolor szary, 2 drzwiowy, 3 miejscowy, zarejestrowany jako ciężarowy do 3,5 T, rodzaj zabudowy skrzynia o przebiegu podanym 580240 km. Aktualne badanie przeglądu technicznego pojazdu ważne do 13.10.2025 r. według zapisu raportu serwisu historia pojazdu gov.pl. Polisa OC ważna do 12.10.2025 r.	46 700,00
8	IVECO WR 872AY	IVECO z 2019 r. – numer rejestracyjny WR 872AY – kolor biały, 2 drzwiowy, 3 miejscowy, zarejestrowany jako ciężarowy do 3,5 T, rodzaj skrzynia o przebiegu 625623 km. Aktualne badanie przeglądu technicznego ważne do 28.01.2026 r. – informacja z raportu serwisu historia pojazdu gov.pl. Polisa OC ważna do 10.07.2025 r. Uszkodzona prawa tylna lampa, przód maski (pokrywa) wgnieciona, brak liter I oraz C w nazwie IVECO, wgnieciony prawy błotnik oraz obdarta prawa strona zderzaka plastikowego czarnego (uwzględniona w oszacowaniu).	36 800,00
9	IVECO WR 871AY	IVECO z 2019r. – numer rejestracyjny WR 871AY – kolor biały, 2 drzwiowy, 3 miejscowy, zarejestrowany jako ciężarowy do 3,5 T, rodzaj skrzynia o przebiegu 625316 km. Aktualne badanie przeglądu technicznego ważne do 25.09.2025 r. – informacja z raportu serwisu historia pojazdu gov.pl. Polisa OC ważna do 10.07.2025 r.	48 600,00
10	IVECO WR 842AU	IVECO z 2019 r. – numer rejestracyjny WR 842AU – kolor czarny, 2 drzwiowy, 3 miejscowy, zarejestrowany jako ciężarowy do 3,5 T, rodzaj skrzynia (plandeka). Przebieg 865000 km, który został podany przez pracownika firmy. Podczas oględzin samochodu nie można było go uruchomić z powodu prawdopodobnie niesprawnego akumulatora. Nieaktualne badanie przeglądu technicznego, którego ważność upłynęła w dniu 15.04.2025 r. i wpisany wówczas przebieg wynosił 784460 km. Informacja uzyskana z raportu serwisu historia pojazdu gov.pl. Polisa OC ważna do 03.07.2025 r. Pęknięta przednia szyba na całej szerokości szyby (uwzględniona w oszacowaniu).	38 400,00
11	Peugeot Boxer WRA 7448E	Peugeot Boxer z 2015 r. numer rejestracyjny WRA 7448E – kolor żółty, 2 drzwiowy, 3 miejscowy, zarejestrowany jako ciężarowy do 3,5 T, rodzaj Skrzynia (plandeka) o przebiegu 274247 km. Brak ważnego badania technicznego pojazdu. Ostatnie okresowe badanie techniczne było ważne do 19.10.2024 r. zgodnie z zapisem raportu serwisu historia pojazdu gov.pl. Polica OC ważna do 08.07.2025 r.	20 800,00
12	IVECO WR 1493W	IVECO z 2017r. – numer rejestracyjny WR 1493W – kolor biały, 2 drzwiowy, 3 miejscowy, zarejestrowany jako pojazd ciężarowy do 3,5 T, rodzaj zabudowy skrzynia o przebiegu podanym 774000 km. Aktualne badanie przeglądu technicznego pojazdu ważne do 22.08.2025 r. według zapisu raportu serwisu historia pojazdu gov.pl. Polisa OC ważna do 19.07.2025 r.	22 000,00
13	Dacia Logan WR 384AN	Dacia Logan MCV z 2010 r. – numer rejestracyjny WR 384AN – kolor biały, typu kombi, 5 drzwiowy, 2 miejscowy, zarejestrowany jako pojazd ciężarowy. Przebieg w dniu oględzin wynosił 295 553 km	3 600,00
14	IVECO WR 527ES	IVECO z 2017 r. – numer rejestracyjny WR 527ES – kolor biały, 2 drzwiowy, 3 miejscowy, zarejestrowany jako ciężarowy, rodzaj furgon MKD 61-M-E. Przebieg 319983 km. Aktualne badanie przeglądu technicznego ważne do 03.10.2025 r. – informacja z raportu serwisu historia pojazdu gov.pl. Polisa OC ważna do 02.10.2025 r. Brak foteli pasażerskich (uwzględniona w oszacowaniu).	54 800,00
15	PRZYCZEPA NIEWIADÓW PNTKS92	Przyczepa ciężarowa Niewiadów (platforma) w zabudowie z plandeką z 2020 r. – numer rejestracyjny PNT KS92 – VIN-SZRB82000L0010656. Przyczepa dwuosiowa o masie własnej 1220 kg i dopuszczalnej masie całkowitej 3500 kg, typ BR2 oraz wymiarach platformy ładunkowej 7,56 m x 2,36 m. Brak ważnego badania przeglądu technicznego, którego termin upłynął w dniu 02.03.2025 r. według zapisu raportu z usługi historia pojazdu serwisu gov.pl. Polisa OC ważna do 01.03.2026 r.	14 900,00
16	NACZEPA SCHMITZ CARGOBULL WR 5854P	Naczepa ciężarowa Schmitz Cargobull typ SCB*S3T numer rejestracyjny WR 5854P, nr VIN WSM000.000.03246872, rok produkcji 2016. Ważne badanie techniczne. Polisa OC ważna do dnia 31.08.2025r. Ostatni zapis w dniu 21.02.2025 r. i ważne okresowe badanie techniczne do dnia 21.02.2026 r. zgodnie z raportem z usługi Historia pojazdu serwisu Gov.pl.	25 500,00
17	NACZEPA SCHMITZ WR 5257P	Naczepa ciężarowa Schmitz Cargobull typ SCB*S3T (platforma) numer rejestracyjny WR 5257P, nr VIN WSM000.000.03326218, rok produkcji 2019. Brak informacji o ważnym badaniu technicznym. Polisa OC brak informacji. Ostatni zapis w dniu 07.03.2024 r. i ważne okresowe badanie techniczne do dnia 07.03.2025 r. zgodnie z raportem z usługi Historia pojazdu serwisu Gov.pl.	39 000,00
18	NACZEPA SCHMITZ CARGOBULL WR 0219Y	Naczepa ciężarowa Schmitz Cargobull typ SCB*S3T numer rejestracyjny WR 0219Y, nr VIN WSM000.000.03335313, rok produkcji 2019. Brak informacji o ważnym badaniu technicznym. Polisa OC ważna do dnia 19.11.2025r. Ostatni zapis w dniu 29.05.2024 r. i ważne okresowe badanie techniczne do dnia 29.05.2025 r. zgodnie z raportem z usługi Historia pojazdu serwisu Gov.pl. Na zdjęciu znajdują się nie zmienione nr tablicy rejestracyjnej WR 6486P.	39 000,00
19	NACZEPA SCHMITZ CARGOBULL WR 6485P	Naczepa ciężarowa Schmitz Cargobull typ SCB*S3T numer rejestracyjny WR 6485P, nr VIN WSM000.000.03334877, rok produkcji 2019. Ważne badanie techniczne. Polisa OC ważna do dnia 19.11.2025r. Ostatni zapis w dniu 03.03.2025 r. i ważne okresowe badanie techniczne do dnia 03.03.2026 r. zgodnie z raportem z usługi Historia pojazdu serwisu Gov.pl.	41 300,00

- Przedmiotem sprzedaży są w/w pojazdy i urządzenia
- Oferty należy składać w terminie do dnia 08.04 2026 roku do godz. 15:00,
 - w formie pisemnej na adres: Kancelarii Doradcy Restrukturyzacyjnego,
ul. Biznesowa 9 lok.8 26-600 Radom (decyduje data wpływu oferty do Kancelarii).
 - w formie elektronicznej na adres e-mail: doradcaw.kowalski01@gmail.com
 - warunkiem rozpoznania oferty jest wpłata wadium w wysokości 10% ceny wywoławczej na rachunek
DAFI Transport Spedycja Sp. z o.o. w upadłości
Nr rachunku Santander: 98 1090 2835 0000 0001 5445 5155
 - rozstrzygnięcie przetargu nastąpi w terminie do dwóch tygodni po złożeniu ofert
- Osoby zainteresowane mogą uzyskać szczegółowe informacje pod adresem email:
doradcaw.kowalski01@gmail.com i nr telefonu 601 374 220
- Opinie i zdjęcia dotyczące poszczególnych ruchomości są udostępnione na portalu Syndyk aukcje.

Kraj/34426053

Boniek ostrzega w sprawie Pietuszewskiego

– Jan Urban słusznie tonuje euforię mediów wokół 17-letniego Oskara Pietuszewskiego, bo wie, że debiut w pierwszej reprezentacji Polski wiąże się z pokonaniem psychologicznej bariery. Tymczasem stawka barażu z Albanią jest ogromna i nie ma tu miejsca na nieuzasadnione ryzyko

ROZMOWA ZE
ZBIGNIEWEM BONKIEM
80 meczów, 24 gole
w reprezentacji Polski

DARIUSZ WOŁOWSKI: Dzisiaj selekcjoner Jan Urban poda nazwiska piłkarzy, którzy powalczą o awans na tegoroczny mundial. 26 marca w Warszawie Polska podejmie Albanię w półfinale barażu i musi wygrać, by 31 marca zmierzyć się w finale na wyjeździe z lepszym z pary Ukraina – Szwecja.

ZBIGNIEW BONIEK: Wszyscy wiemy, jaka jest stawka. Porażka z Albanią wywołałaby trzęsienie ziemi w polskiej piłce. Selekcjoner przeżywałby bardzo ciężkie dni, Robert Lewandowski pewnie zrezygnowałby z gry w drużynie narodowej. Nikt z nas sobie tego nie wyobraża, tymczasem rywal jest naprawdę niewygodny i przeżywa teraz swój najlepszy moment. To drużyna doświadczona, mądra, która w eliminacjach Euro 2024 wyprzedziła Polaków, a mecz w Warszawie w marcu 2023 roku zakończył się szczęśliwym zwycięstwem naszego zespołu 1:0. W półfinale barażu o mundial reprezentacja Polski jest faworytem, ale to nie będzie formalność. Nie spodziewam się łatwego zwycięstwa. Albańczycy są nieobliczalni.

Myśli pan, że Jan Urban powoła na baraż 17-letniego skrzydłowego Oskara Pietuszewskiego, który bardzo dobrze gra w FC Porto po zimowym transferze z Jagiellonii Białystok?

– Spodziewam się, że tak. Gdyby jednak tego nie zrobił, nie byłbym w głębokim szoku. Sam kiedyś wchodziłem do pierwszej reprezentacji Polski, znam te emocje i wiem, jakie są bariery i skala trudności. Urban też zresztą przez to przeszedł. Debiutant w drużynie narodowej wychodzi na boisko z myślą, żeby popełnić jak najmniej błędów i niczego nie zawalić. Nie porywa się, by zrobić różnicę, rozstrzygać mecz, być najlepszy na boisku. O wyniku muszą decydować starsi, tacy jak Lewandowski, Piotr Zieliński i inni. Dlatego rozumiem Urbana, że tonuje euforię mediów wobec Pietuszewskiego. Nie ma sensu nakładać na 17-latkę dodatkowej presji. Z pewnością jednak Pietuszewski to jedno z największych objawień w polskiej piłce ostatniej dekady i selekcjoner może go nie tylko powołać, ale wręcz posłać do gry w podstawowej jedenastce. Zławsza że Nicola Zalewski pauzuje za

• **Zbigniew Boniek**

FOT. JAN RUSEK / AGEN-
CJA WYBORCZA.PL

kartki. Nie wynosimy jednak Pietuszewskiego do rangi zbawiciela narodowej drużyny, bo to nie ma sensu. Nie jest dobre ani dla piłkarza, ani dla zespołu.

Urban to doświadczony trener i jest tego świadomy. Dlatego wypowiada się na temat Pietuszewskiego rzeczowo i spokojnie. Z pewnością nie chce zabierać 17-latkę z reprezentacji młodzieżowej tylko po to, żeby posadzić go w barażu z Albanią na ławce. Drużyna młodzieżowa Jerzego Brzęczka też ma swoje cele – walczy o awans na mistrzostwa Europy i igrzyska olimpijskie.

Drużyna Brzęczka spisuje się tak dobrze, że już jesienią była presja na Urbana, by jak najszybciej dał szansę młodzieżowcom w pierwszej reprezentacji.

– Można na Albanię wystawić naszą młodzież po to, żeby przegrała 0:5. Bo taka jest różnica między futbolem młodzieżowym a seniorskim. Każdy piłkarz wykonywał kiedyś krok ku dorosłości i wie, że to nie jest sprawa banalna. W pierwszej reprezentacji Polski musi być stabilizacja. Ciągłe roszady w składzie wywołują chaos, nie pozwalają piłkarzom się zgrać, wypracować schematów. Z drugiej jednak strony kadra nie może być hermetyczna, zamknięta i niedostępna, bo to wywołuje stagnację. Urban, jak każdy selekcjoner, musi znaleźć złoty środek – kompromis między rozwijaniem drużyny przez stabilizację składu a wzmacnianiem jej lepszymi piłkarzami. Być może Pietuszewski ołśni nas już w meczu z Albanią, a może poczeka jeszcze chwilę na swoją szansę. Na pewno ją jednak dostanie.

Jesienią pomocnik Jakub Moder leczył ciężką kontuzję. Teraz jest zdrowy, gra w Feyenoordzie od początku lutego, w ostatnich pięciu meczach po 90 minut. Wystarczy, by dostał powołanie do kadry?

– Tak sądzę. Zwłaszcza że w reprezentacji był dotąd tylko jeden defensywny pomocnik – Bartosz Slisz, który zmienił zimą klub na duńskie Broendby. Jest zawodnikiem typowo defensywnym, czyli takim, który 90 proc. wysiłku wkłada w przeszkadzanie w grze rywalom. Tymczasem Moder jest pomocnikiem uniwersalnym, mają-

cym więcej atutów ofensywnych, w tym bardzo mocny strzał z dystansu. Na pewno jest w stanie pomóc drużynie Urbana.

Jesienią Urban powoływał do kadry Przemysław Wiśniewskiego, Bartosza Kapustkę, Pawła Wszółka, czyli obecnie piłkarzy dwóch klubów walczących o ligowy byt w ekstraklasie: Widzewa Łódź i Legii Warszawa.

– To nie ma znaczenia. Liczy się ich klasa i forma. Obrońca Przemysław Wiśniewski jest kandydatem do podstawowej jedenastki w meczu z Albanią. Obok pary z FC Porto – Jana Bednarka i Jakuba Kiwiora. Sądzę, że Urban ustawi zespół z trójką obrońców. Oczywiście za Wiśniewskiego może grać Tomasz Kędziora z PAOK Saloniki al-

Jest takie mądre polskie przysłowie o indyku, który myślał o niedzieli. Nie wybiegajmy w przyszłość dalej niż do 26 marca, bo żeby zachować szansę na mundial, trzeba ograć Albańczyków

ZBIGNIEW BONIEK

bo Jan Ziółkowski, choć ten drugi za rzadko gra w Romie. Kapustka nie zasługuje teraz na powołanie, nie jest w formie. Raczej zastanawiałbym się nad kandydaturą Bartosza Nowaka z GKS Katowice, który gra bardzo dobrze. Problem w tym, że różnica wymagań w ekstraklasie i reprezentacji Polski jest bardzo duża.

Kto powinien zastąpić w bramce kontuzjowanego Łukasza Skorupskiego?

– Zapewne ktoś z dwójki Kamil Grabara – Bartłomiej Drągowski. Bramkarz Wolfsburga ma wysokie notowania w polskich mediach, potrafił zadbać o swój wizerunek. Kiedy nie było go w kadrze lub siadał na ławce, dziennikarze natychmiast się o niego upominali. Drągowski jest spokojniejszy, mniej się udziela w mediach, ale broni bardzo dobrze. Problem polega na tym, że wprawdzie w Polsce jest wciąż urodzaj na dobrych bramkarzy, ale po kontuzji Skorupskiego nie ma oczywistego numeru 1. Sam jestem ciekawy, na kogo postawi selekcjoner.

Omówiliśmy już ustawienie obrony: Bednarek, Kiwior, Wiśniewski. Przejdźmy do pomocników...

– Jako wahadłowych widzę Matty'ego Casha z Aston Villi i Michała Skórasię z Gentu, którzy zastąpią Zalewskiego w meczu z Albanią. Tutaj jest ewentualnie miejsce dla Pietuszewskiego, choć może on grać jako skrzydłowy przed Sebastianem Szymańskim lub Jakubem Kamińskim, ewentualnie jako drugi napastnik obok Lewandowskiego. Niepodważalne miejsce lidera w środku pomocy ma Piotr Zieliński, a obok niego Slisz lub Moder, choć przewaga Slisza polega na tym, że grał u Urbana jesienią. A jak już wspominałem, baraż z Albanią to nie jest właściwy moment na podejmowanie zbyt dużego ryzyka. Stawka jest za wysoka. Albańczyków trzeba pokonać za wszelką cenę. Podstawą jest świadomość skali trudności, żeby 27 marca nie wybudzać się z szoku.

Kogo by pan wołał w finale barażu: Ukrainę czy Szwecję?

– Jest takie mądre polskie przysłowie o indyku, który myślał o niedzieli. Nie wybiegajmy w przyszłość dalej niż do 26 marca, bo żeby zachować szansę na mundial, trzeba ograć Albańczyków. To taki moment, w którym nic innego się nie liczy i nie powinno nas rozpraszać. Dywagacje, z kim Polska zagra w finale barażu, uważam dziś za całkowicie bezzasadne. Mam jednak nadzieję, że do tego tematu jeszcze wrócimy. ●

Rozmawiał Dariusz Wołowski

SPORT.PL

■ **Relacje z meczów Polaków na turniejach ATP i WTA w Miami**

■ **Analizy spotkań polskich drużyn w Lidze Konferencji**

■ **Dlaczego w Lidze Mistrzów drużyny z Premier League dostały lanie od zespołów z La Liga**

Wiadomości, wyniki, historie sportowe znajdziesz na Sport.pl

wyborcza

REDAKCJA
ul. Czerska 8/10, 00-732 Warszawa
Telefon: 22 555 66 00 (czynny w dni powszednie w godz. 10-17);
E-mail: redakcja@wyborcza.pl
Listy do redakcji: listy@wyborcza.pl
Redakcja nie zwraca tekstów niezamówionych oraz zastrzega sobie prawo ich redagowania i skracania. Wnioski i pytania w sprawie ochrony danych osobowych: iod@wyborcza.pl
REDAKTOR NACZELNY: Adam Michnik
PIERWSZY ZASTĘPCA, REDAKTOR NACZELNY WYBORCZA.PL: Roman Imielski
ZASTĘPCY: Agata Żelazowska, Bartosz T. Wielński
PROJEKT GRAFICZNY: Jacek Utko
KOLPORTAŻ: Michał Szalański
Problemy z dostępnością „Wyborczej” lub z właściwą mutacją lokalną: kolportaz@wyborcza.pl
Prenumerata cyfrowa: prenumerata.wyborcza.pl; pomoc@wyborcza.pl, 22 555 54 55, 519 255 455

Inne formy prenumeraty: wyborcza.pl/prenumerataGW
Gazeta Wyborcza w serwisach społecznościowych:
facebook.com/wyborcza, bsky.app/profile/wyborcza.pl,
instagram.com/gazeta_wyborcza
LICENCJE NA TREŚCI: licencje@wyborcza.pl

WYDAWCA

Wyborcza sp. z o.o., ul. Czerska 8/10
00-732 Warszawa; NIP: 521-403-30-11

PREZESKA ZARZĄDU: Aleksandra Sobczak

REKLAMA

Dyrektor sprzedaży: Bartosz Wysocki

Biuro reklam i ogłoszeń:

ul. Czerska 8/10, 00-732 Warszawa

reklama@wyborcza.pl; 22 555 55 55, faks: 22 555 54 44

DRUK: Polska Press

ISSN 0860-908X

Rozpowszechnianie redakcyjnych materiałów publicystycznych bez zgody wydawcy jest zabronione.

34425378

KATOWICE
TYGODNIK

Piątek, 20 marca 2026 | Redaktor prowadzący Wojciech Todur

katowice.wyborcza.pl | Kontakt z redakcją: katowice@wyborcza.pl

Tramwaj na południe Katowic

Prezydent ogłosił
przetarg na budowę

Kilkanaście lat temu „Wyborcza” zachęcała władze miasta do budowy tramwaju na południe. Właśnie ogłoszono przetarg na jego budowę. Firmy mogą składać oferty do 20 kwietnia.

Przemysław Jedlecki

– Będzie to jedna z najważniejszych inwestycji transportowych w historii Katowic – powiedział w poniedziałek 16 marca podczas konferencji w centrum przesiadkowym w Brynowie Marcin Krupa, prezydent Katowic. Dziś tu kończy się linia tramwajowa, którą przedłużą do Kostuchny.

Tam przy ul. Bażantów powstanie centrum przesiadkowe. – Z niego mieszkańcy południa Katowic dotrą tramwajem do rynku w około 25 minut – mówi prezydent Krupa.

Zgodnie z wcześniejszymi zapowiedziami wzdłuż torowiska tramwajowego powstanie droga dla samochodów i rowerzystów. Katowice zdecydowały się na to, by skorzystać z tzw. specustawy drogowej i szybciej przejąć potrzebne na inwestycję grunty.

Linia tramwajowa z CP Brynow do ul. Bażantów będzie miała ok. 4,6 km. Tramwaj pojedzie m.in. obok ulicy Rzepakowej, wzdłuż torów kolejowych, w pobliżu Górnośląskiego Centrum Medycznego, do ul. Bażantów. Tam, pomiędzy ulicami Radockiego, Bażantów i Gołębią powstanie pętla i węzeł Kostuchna. Centrum przesiadkowe w tym miejscu ma tworzyć m.in. parking na 120 samochodów i dwa parkin-gi rowerowe, które pod dachem zmieszczą 90 jednośladów.

Zielone torowisko

Wzdłuż ul. Rzepakowej, w rejonie Górnośląskiego Centrum Medycznego oraz wzdłuż ul. Bażantów, przewidziano zabudowę tzw. zielonego torowiska. Na pozostałych odcinkach torowisko wykonane będzie w technologii pod-sypkowej z zastosowaniem strunobetonowych podkładów z przytwierdzeniem sprężystym szyn. Przy ul. Cegielnia Murcki zaprojektowano trójkąt torowy, który w razie potrzeby, umożliwi zmianę kierunku tramwajów.

Zaprojektowano sześć przystanków tramwajowych. Znajdą się one w rejonie skrzyżowania ul. Rzepakowej z ul. Kolejową, w rejonie skrzyżowania ul. Noworzepakowej z ul. Bolesława Prusa, przy Górnośląskim Centrum Medycznym, w okolicy ul. Bażantów i Krynicznej, w rejonie skrzyżowania ul. Bażantów z ul. Marcina Radockiego oraz przy Pętli Kostuchna.

• Prezydent Marcin Krupa zapowiedział, że budowa tramwaju na południe powinna potrwać 30 miesięcy FOT. GRZEGORZ CELEJEWSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

• Brynów. Marek Wójcik, wojewoda śląski, w centrum przesiadkowym

FOT. GRZEGORZ CELEJEWSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

Przy ul. Cegielnia Murcki
zaprojektowano trójkąt
torowy, który w razie
potrzeby, umożliwi zmianę
kierunku tramwajów

Nowa droga, o której wspominał prezydent Krupa, powstanie od skrzyżowania z ul. Kolejową do ul. Ziółowej i ul. Cegielnia Murcki. Przy okazji zostanie zbudowany nowy parking przy Górnośląskim Centrum Medycznym.

Przetarg na tramwaj na południe ogłosiła miejska spółka Katowickie Inwestycje, która jest odpowiedzialna za ten projekt. Firmy, które chciałyby budować tramwaj na południe, oferty mogą składać do 20 kwietnia. Prace zaś mają potrwać 30 miesięcy od dnia podpisania umowy.

Wcześniej Katowice zdobyły ok. 287,8 mln unijnej dotacji na budowę tramwaju i centrum przesiadkowego, przy czym wszystkie prace mogą kosztować ok. 640 mln zł.

Akcja „Tramwaj na południe”

Władze miasta zaczęły myśleć o budowie nowej linii tramwajowej w 2013 roku, po tekście w „Wyborczej”. Napisaliśmy wtedy, że „Piotrowice, Ligota, Podlesie i Ochojec stoją w porannych i wieczornych korkach. Problemu nie rozwiąże budowa nowych dróg ani poszerzenie już istniejących. Jeśli te dzielnice mają się nadal rozwijać, potrzebują tramwaju”.

Podkreślaliśmy, że współczesne miasto nie powinno stawiać na samochód, bo to skazywanie go na powolną śmierć. Samochód potrzebuje dróg i parkingów. Sprawia, że każdy pieszy użytkownik miasta staje się w nim intruzem. Dochodzi do paradoksu, bo każda nowa droga w mieście doprowadza do tego, że aut w mieście jest jeszcze więcej, bo wygodniej dojechać.

Przypomnieliśmy też, że plan budowy tramwaju na południe zapisano już dawno w miejskich dokumentach i czas je realizować, jeżeli południe miasta ma być atrakcyjnym miejscem do życia. Poparli nas wtedy architekci, urbaniści, eksperci ds. transportu, miejscy i dzielnicowi radni i przede wszystkim mieszkańcy Katowic. Pod petycją w tej sprawie zebraliśmy bowiem około 6 tys. podpisów.

– Nie przekreślamy tego tramwaju. Może być zrealizowany w nowej unijnej perspektywie finansowej – powiedział w 2014 roku Piotr Uszok, wtedy jeszcze prezydent Katowic.

Decyzja o budowie tramwaju na południe Marcin Krupa, kolejny prezydent Katowic podjął w 2015 roku. W 2016 roku zaplanowano przebieg tramwaju. Rozpoczęto prace nad szczegółową trasą, zamówiono projekt, wreszcie w lutym 2019 roku miasto złożyło wnioszek o decyzję środowiskową. Bez niej nie ma mowy o rozpoczęciu prac.

Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska wydała ją, ale w 2020 roku została zaskarżona przez Górnośląskie Towarzystwo Przyrodnicze im. Andrzeja Czudka oraz Stowarzyszenie „Razem z Naturą”. Sprawa trafiła do Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, a ta wielokrotnie odkładała rozstrzygnięcie sprawy. Ostatecznie potrzebny dokument miasto otrzymało w 2023 roku. ●

wyborcza.pl

• Więcej czytaj na katowice.wyborcza.pl

Ołowiane dzieci w Brzezina Śląskich

Ołów w ich krwi wciąż przekracza dopuszczalne normy

Raporty z badań wskazują, że ołów nadal zbyt często znajduje się we krwi dzieci. – „Ołowiane dzieci” to nie serialowa fikcja. To codzienność w Brzezina Śląskich – mówią badacze.

Michalina Bednarek

Zacząłem się od maila do redakcji: „Wszyscy zachwycają się serialem »Ołowiane dzieci«, a u nas to nadal codzienność”. Postanowiliśmy sprawdzić, co dzieje się w Brzezina Śląskich.

Idziemy wzdłuż budynków z czerwonej cegły. Na wielu z nich kibicowskie bazgroły, przy drodze kościół i szkoła, także z czerwonej cegły. Na podwórkach familoków życie toczy się spokojnie. Na ławkach siedzą starsi, dzieci dokazują na prowizorycznym placu zabaw.

Pytamy o ołowicę. – Ołowica? – pyta ze zdziwieniem młoda kobieta. – Jak może być, kiedy tu huta dawno już nie ma – mówi stanowczo. Jej synek bawi się w piaskownicy obok. Nigdy nie był badany na zawartość ołowiu we krwi, bo nikt matce nie powiedział, że warto to sprawdzić. Chłopczyk ma dopiero sześć lat. Ona sama przeprowadziła się do Brzezina zaledwie kilka lat wcześniej, do swojego partnera.

– Czy ten ołów może być dalej niebezpieczny? Regularnie chodzę z synkiem do lekarza i nic nigdy nie mówił – zastanawia się.

– Nawet jak robią badania uczniom w szkole, na które można się dobrowolnie zgłosić, to rodzice zgodę podpiszą, ale już po wyniki nie wszyscy przyjdą. Tu chyba nikt w ten ołów nie wierzy – mówi nam nauczycielka związana z jedną ze szkół w Brzezina.

Starsi mieszkańcy pamiętają fedrującą kopalnię i hutę „Orzeł Biały”, ale dziś o Brzezina Śląskich mówią tylko, że są zaniedbane i opuszczone.

Dawniej było inaczej, o czym świadczą pozostałości kamienice i ratusz, stojące wśród familoków. To pozostałości po czasach, kiedy Brzezina Śląska były jeszcze odrębnym miastem. Dziś już to dzielnica Piekara Śląskich.

Ci, którzy mieszkali na przeciwko huty cynku i ołowiu, z okien widzieli otwór pieca przevalowego i wieczny w nim ogień. Dziś jedyne ślady po nich to hałdy, które wpisały się w krajobraz dzielnicy.

– Wszyscy tam pracowali, głównie ci mieszkający na Górcie, czyli najbliższe zakłady. Huta dymiała, ale ile to już lat minęło. Teraz to już nie truje, zresztą Unia by nie pozwoliła – mówi nam starsze małżeństwo, zmierzające do kościoła pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa.

Diagnoza jest jednoznaczna. W Brzezina Śląskich nadal panuje ołowica, a ołowiane dzieci to nie tylko tytuł serialu na Netfliksie. To współczesna, piekarska codzienność. Ołowiane dzieci żyły i żyją wśród nas

STANISŁAW KORFANTY

dawniej prezydent Piekara Śląskich i dyrektor Centrum Leczenia Oparzeń w Siemianowicach Śląskich, dziś społecznik

• **Okolice Szkoły Podstawowej nr 14 w Piekarach Śląskich, to jedna ze szkół, które znalazły się w badaniu Mieczysława Dumieńskiego dotyczących ołowicy**

FOT. GRZEGORZ CELEJEWSKI
/ AGENCJA WYBORCZA.PL

zmieniono. Okazało się, że skutki oddziaływania trucizny na układ nerwowy dzieci występują już przy o wiele niższych stężeniach – obecnie referencyjne stężenie to 2,5-3,5 µg/dl.

„Pomimo że w ostatnich latach nastąpiło znaczne ograniczenie emisji pyłów z hut metali nieżelaznych, to zanieczyszczenie środowiska metalami toksycznymi, zwłaszcza gruntu ołowiem, jest nadal znaczne. Te związki mogą zagrażać przez kilkadziesiąt lat. Ołów i kadm to metale bezwzględnie toksyczne, każda ich ilość w organizmie jest niepożądana. Nawet przewlekłe narażenie na stosunkowo niskie stężenia toksycznych związków tych metali może przyczynić się do negatywnych zmian w rozwoju dzieci, a ta szczególna wrażliwość dziecka wynika z procesów metabolicznych w młodym organizmie. (...) Objawiają się one zaburzeniami układów: krwiotwórczego i nerwowego” – czytamy w raporcie, który powstał po badaniach. Te zaburzenia to głównie anemia i obniżenie wskaźnika inteligencji.

Przed 2015 rokiem przebadano kolejną grupę 773 dzieci z przedszkoli. Okazało się, że aż 61,6 proc. było nadmiernie narażonych na działanie ołowiu obecnego w ich krwi.

– Badaniami objęto również dzieci z przedszkoli w Brzezina Śląskich, u których stwierdzono najwyższe stężenia ołowiu we krwi – mówi Stanisław Korfanty.

Po tym badaniu, jeszcze w 2015 roku, przebadano 64 uczniów w dwóch szkołach podstawowych w Brzezina Śląskich. Wyniki potwierdziły znaczną obecność ołowiu w ich krwi.

Przeglądaliśmy raport. W pierwszej ze szkół średni poziom ołowiu we krwi w grupie 28 dzieci wyniósł ponad 6,6 µg/dl. Średnie stężenie powyżej 10 µg/dl miało aż 21 proc. dzieci. W drugiej szkole było trochę lepiej – średni poziom ołowiu we krwi w grupie 36 dzieci wynosił 4,3 µg/dl. Dla całej grupy średnia wyszła 5,3 µg/dl. Siedmiu dzieci skierowano na dodatkowe konsultacje medyczne.

– Od badań w 2015 roku zaniechano regularnego monitorowania obecności ołowiu w krwi dzieci – mówi Korfanty.

„NASZE DZIECI WCIĄŻ SĄ ZAGROŻONE OŁOWICĄ”

Do tematu wrócono dopiero w październiku 2024 roku. Zorganizowano zrzutkę na sfinansowanie badań uczniów w Brzezina Śląskich. Zebrane pieniądze przekazano Fundacji na rzecz dzieci Miasteczko Śląskie, która przeprowadziła badanie.

Fundację w latach 90. założył Mieczysław Dumieński, który jako pierwszy monitorował stan zdrowia w regionie. Spotykamy go w ośrodku zdrowia w Miasteczku Śląskim, gdzie znajduje się Laboratorium Toksykologii Metali Ciężkich. Bada się w nim m.in. stężenie ołowiu we krwi.

– Nie ma bezpiecznego stężenia ołowiu. Nasze dzieci w Miasteczku Śląskim, Brzezina Śląskich czy Szopienicach wciąż są zagrożone ołowicą – mówi Dumieński, który jest przekonany, że jego córka w dzieciństwie również miała ołowicę.

W 2024 roku fundacja przebadła 49 dzieci w dwóch szkołach w Brzezina Śląskich. Prawie 40 proc. badanych miało przekroczony dopuszczalny poziom ołowiu we krwi. Pozostałe dzieci miały podwyższony poziom.

– Wyniki mieściły się w granicach od 1,4 do 8,9 µg/dl. Wartości średnie były zdecydowanie

Przekonują, że na Śląsku ludzie na wszystko się uodpornili. – Chorowali ci, co przyjeżdżali do nas do pracy. Ściągano ich z całej Polski. Zaraz padali jak muchy. Myślę, że ich dzieci rodziły się już z odpornością na te smrody – mówi nam starszy mężczyzna.

KOMINY NIE DYMIA, ALE OŁÓW WCIĄŻ CHOWA SIĘ W ZIEMI

To nieprawda. O ołowicy w Brzezina Śląskich od lat przypomina Stanisław Korfanty, dawniej prezydent Piekara Śląskich i dyrektor Centrum Leczenia Oparzeń w Siemianowicach Śląskich. Dziś społecznik.

– Skażenie środowiska metalami ciężkimi, rozkopane hałdy, wtórne zapylenie powietrza, którym oddychają ludzie. Przecież to wszystko najbardziej szkodzi dzieciom – wylicza.

Ostatnie masowe badania profilaktyczne piekarskich dzieci na obecność metali ciężkich we krwi – roczniki 2007-2010 z 15 przedszkoli – wykonano 13 lat temu. Był to wspólny projekt Instytutu Ekologii Terenów Uprzemysłowionych i Piekara Śląskich.

Z raportu wynika, że większość zbadanych dzieci było narażonych na oddziaływanie ołowiu. Nie można określić dopuszczalnych stężeń ołowiu w organizmie, ale w celach badawczych w latach 90. XX wieku przyjęto bezpieczne, referencyjne stężenie ołowiu we krwi na poziomie 10 µg/dl (mikrogramy na decylitr). Po latach to

wyższe, nawet 2,5-krotnie od tych notowanych na terenach miejskich, ale bez oddziaływania przemysłu metali – ocenił Dumieński.

Dodaje, że dzieci mimowolnie „zjadają” ołów z otoczenia i żadna prewencja tego nie zmieni. Jego zdaniem ołowicę w Brzezinach Śląskich potwierdzają także zdecydowanie pogorszone wyniki egzaminów szkolnych u dzieci z tamtejszych podstawówek. Światowe badania udowodniły, że IQ spada nawet o 1,2 punktu na każdy mikrogram ołowiu na decylitr krwi.

– Aktualnie stężenia ołowiu we krwi dzieci są wielokrotnie niższe od tych, które na tym terenie notowano przed 30 laty. Jednak to dziś znamy doskonale toksyczność ołowiu. Zgodnie z wytycznymi WHO nie ma bezpiecznego stężenia tego pierwiastka we krwi, ale dopuszczalnym poziomem jest 3,5 µg/dl. W 2024 roku przekroczoną normę wykryto u prawie 40 proc. przebadanych dzieci z Brzezin Śląskich. Najwyższe stężenia wystąpiły w grupie najmłodszej: dzieci w wieku 8-9 lat. 29 proc. badanych dzieci miało podwyższone stężenia ołowiu na poziomie 4,8 µg/dl – mówi Mieczysław Dumieński.

Badanie powtórzone w 2025 roku. Wyniki były podobne. W badaniu uczestniczyło 22 dzieci w wieku od 8 do 10 lat. U ponad 77 proc. dzieci zanotowano przekroczenie normy 3,5 µg/dl ołowiu we krwi.

– To był najgorszy rezultat w kraju. Tyle samo dzieci przed 30 laty przekraczało wartość 10 µg/dl, czyli, biorąc pod uwagę wartości dopuszczalne obecności ołowiu we krwi dzieci, nic się nie zmieniło – podkreśla Dumieński.

– Diagnoza jest jednoznaczna. W Brzezinach Śląskich nadal panuje ołowica, a ołowiane dzieci to nie tylko tytuł serialu na Netfliksie. To współczesna, piekarska codzienność. Ołowiane dzieci żyły i żyją wśród nas – mówi Stanisław Korfanty.

PIENIĘDZY NA PROFILAKTYKĘ ZABRAKŁO

Dlatego złożył petycję do rady miasta, aby samorządowcy natychmiast wrócili do powszechnych badań dzieci. Radni uchwalę w tej sprawie przyjęli, ale nic więcej się nie wydarzyło. Na jego petycję odpisała Sława Umińska-Kajdan, prezydentka Piekar Śląskich.

Napisała, że „intoksykacja w dużej mierze zależy od warunków społeczno-ekonomicznych rodziny, nawyków, zachowania czy nawet wykształcenia rodziców, a nie jedynie od miejsca zamieszkania”.

„Niezaprzeczalnie duże koncentracje metali ciężkich w środowisku występują (...) duże znaczenie ma pylenie wtórne z hałd, ale źródła

dla narażenia na ołów są różnorodne i nie ograniczają się jedynie do postindustrialnej degradacji. Źródłem jest np. spalanie węgla miernej jakości, niszczące stare farby, które zawierały ołów, regularne spożywanie pokarmów zanieczyszczonych ołowiem, ale też dym z papierosa. Problem jest złożony” – napisała prezydentka.

Korfanty: – Nie tyle zanegowano wyniki badań, co urzędnicy zwrócili uwagę, że nie było wywiadu środowiskowego i od razu przyjęli założenie, że winne jest miejsce zamieszkania.

„Samo zamieszkanie w pobliżu hałd może mieć mniejszy wpływ na stężenie ołowiu we krwi niż regularne spożycie zanieczyszczonej żywności czy przebywanie w dymie papierosowym w domu. Bezpośredni wpływ na intoksykację ołowiem ma częste przebywanie poza domem, jedzenie w trakcie zabaw na powietrzu, bez mycia rąk i brak troski o higienę. Do tego niedożywienie czy niedobory witamin” – czytamy w odpowiedzi, która trafiła do Korfante go.

W odpowiedzi odniesiono się też do niższych wyników z egzaminów: „Sprawność intelektualna dzieci może zależeć od ekspozycji na ołów, ale to nie jedyny czynnik. To zależy od położenia socjalnego rodziny, poziomu wykształcenia rodziców, uwarunkowań bytowych”.

Wyniki badań w 2024 roku wypadły lepiej niż w 2015, więc zdaniem urzędników sytuacja się poprawia.

– Dlaczego zdrowie „ołowianych dzieci” nie jest ważnym tematem dla pani prezydent? Nie dostrzega go, umywa ręce. Dlaczego nie chce dać pieniędzy na program profilaktyki ołowicy? Tego nie rozumiem – mówi Korfanty.

Korfanty sprawą próbował zainteresować Rzecznika Praw Dziecka. Jego pismo odesłano do włodarzy Piekar Śląskich i do wojewody. – Nic się nie zadziało – dodaje.

Zapytaliśmy dyrektorów dwóch szkół w Brzezinach Śląskich o gorsze wyniki w nauce ich uczniów. Odesłano nas do rzecznika prasowego Urzędu Miasta w Piekarach Śląskich.

Rzecznik Wojciech Maćkowski w odpowiedzi przesłał nam raport, który zamówił urząd miasta. Badanie przeprowadzano od 15 do 24 grudnia 2025 roku wśród 139 dzieci ośmiu piekarskich szkół podstawowych w wieku 7-9 lat.

Zdaniem urzędników, uzyskane średnie wartości poziomu ołowiu we krwi nie są na tyle wysokie, aby można było jednoznacznie stwierdzić zagrożenie. Raport jednak wskazuje, że u dzieci ze szkół w Brzezinach Śląskich stężenia ołowiu we krwi były wyższe niż u dzieci z innych placówek. W wywiadzie pytano także m.in. o pracę rodzica w narażeniu na ołów, duży ruch uliczny blisko domu czy palenie papierosów.

– Średnie wyższe wartości ołowiu zostały zaobserwowane wśród dzieci, których rodzice mają wykształcenie zawodowe i podstawowe. Zjawisko to może być związane ze zróżnicowaną jakością warunków życia oraz poziomem świadomości zdrowotnej. Jednak wykształcenie opiekunów to pośredni wskaźnik sytuacji ekonomicznej, a nie czynnik biologiczny wpływający na stężenie ołowiu we krwi – wyjaśnił „Wyborczej” Maćkowski.

Dodał, że zebrane dane nie pozwalają w sposób jednoznaczny wskazać przyczyny zwiększonych wartości ołowiu, bo czynników może być wiele.

– Problem w żadnym stopniu nie jest bagatelizowany przez władze Piekar Śląskich, jednak wyniki są mocno niejednoznaczne i nie pozwa-

Obecne pokolenie rodziców z Brzezin Śląskich nie jest odpowiedzialne za skażenie ołowiem, ale nie można udawać, że problemu nie ma

GRZEGORZ DZIUBANEK
profesor ŚUM

lają na stwierdzenie przyczyn obecności ołowiu we krwi dzieci. Od wielu lat na terenie Piekar Śląskich nie funkcjonują zakłady mogące być przyczyną skażenia – dodał rzecznik.

Przebadanym dzieciom zalecono regularne przyjmowanie witaminy D3.

PROFESOR: W BRZEZINACH ŚLĄSKICH JEST PROBLEM I TRZEBA DZIAŁAĆ

Doktor habilitowany Grzegorz Dziubanek, kierownik Katedry Zdrowia Środowiskowego Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach, profesor ŚUM zna sprawę dzieci z Brzezin Śląskich.

– Pierwszym bezspornym faktem jest poprzemysłowe dziedzictwo tej dzielnicy, wiążące się z silnym skażeniem gleby metalami ciężkimi, szczególnie ołowiem. Po drugie, przeprowadzone przez fundację badania wykazały podwyższone stężenia, problem jest więc aktualny. Wyniki wskazują też na wyższą zawartość ołowiu we krwi dzieci z Brzezin Śląskich w porów-

naniu z badanymi w tym samym czasie dziećmi z innych miejscowości.

Ołów w młodym organizmie ma silne działanie neurotoksyczne, zatem nawet śladowe jego ilości powodują osłabienie zdolności poznawczych i obniżenie IQ. Bez cienia wątpliwości Brzeziny Śląskie są jednym z miejsc, gdzie istnieje narażenie dzieci na ołów – wyjaśnia profesor Dziubanek.

Przyznaje, że warunki społeczne i ekonomiczne, w tym wykształcenie rodziców, wysokość dochodów czy nalogi mają wpływ na narażenie na ołów.

– Jednak jeśli generalnie średnia zawartość ołowiu wśród dzieci na danym terenie jest podwyższona, jak w Brzezinach Śląskich, należy uznać, że występuje problem związany z jakością środowiska, szczególnie że w przypadku najmłodszych dzieci, największa część dawki ołowiu trafia do organizmu w wyniku polykania cząsteczek gleby i kurzu podczas zabawy na zewnątrz – mówi profesor. I dodaje, że nie da się skutecznie wyeliminować lokalnego skażenia, ale można wdrożyć profilaktykę i wyedukować mieszkańców, jak chronić dzieci przed ołowiem.

– Badania powinny być regularne. Obecne pokolenie rodziców z Brzezin Śląskich nie jest odpowiedzialne za skażenie ołowiem, ale nie można udawać, że problemu nie ma – mówi prof. Dziubanek.

W SZOPIENICACH OD PONAD 20 LAT BADAJĄ DZIECI

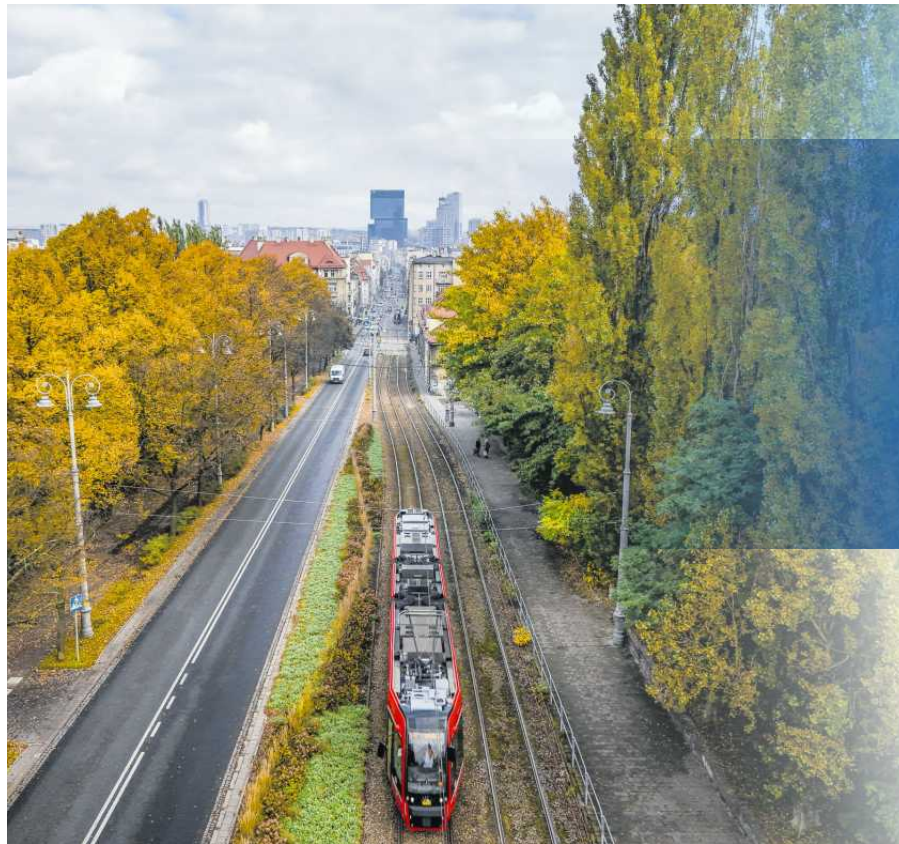
Tymczasem na obecność ołowiu regularnie badane są dzieci w katowickich Szopienicach. Szkoła Podstawowa nr 45 pod koniec marca po raz kolejny zorganizuje dla uczniów badania krwi pod kątem narażenia na ołów. Taka diagnostyka organizowana jest w placówce od ponad 20 lat we współpracy z Fundacją Miasteczko Śląskie.

W Szopienicach skutki wieloletniej emisji zanieczyszczeń były przedmiotem licznych analiz i reportaży. Ostatnio przypomniał o tym serial „Ołowiane dzieci”, który przybliży działalność lekarki Jolanty Wadowskiej-Król. Pediatrka w latach 70. XX wieku ujawniła masowe zatrucie dzieci ołowiem.

Przedstawiciele szopienickiej podstawówki podkreślają, że systematyczne badania umożliwiają wczesne wykrycie podwyższonego poziomu ołowiu we krwi oraz wdrożenie odpowiednich działań. Program zostanie sfinansowany ze środków Urzędu Miasta Katowice oraz Fundacji Miasteczko Śląskie, dzięki czemu udział w nim jest bezpłatny. ●

REKLAMA

Katowice/34423205

Weź udział w konsultacjach projektu

STREFY CZYSTEGO TRANSPORTU W KATOWICACH

Termin konsultacji:
od 16 marca do 7 kwietnia 2026 r.

Dowiedz się więcej:
Katowice.eu/SCT

KATOWICE
dla admiany

Co się wydarzyło w azylu dla zwierząt w Rybniku?

Z 54 nutrii ocalały tylko dwie

Z nutrii, które trafiły do azylu Anety Biegun, przeżyły tylko dwa osobniki. – Pozostałe otruto – mówi hodowczyni i właścicielka ośrodka. Obrońcy zwierząt podejrzewają, że mogły zostać zjedzone przez drapieżniki.

Adrian Karpeta

– Nie zjedliśmy naszych nutrii! – denerwuje się Aneta Biegun, która do niedawna prowadziła azyl dla nutrii w Rybniku. – Ani ja, ani moje serwale, ani mój ryś – dodaje Rybniczanka, która prowadzi hodowlę dzikich zwierząt i azyl dla nutrii.

9 marca na posesję Anety Biegun weszli policjanci z lekarzem weterynarii, który jest biegłym sądowym, przedstawicielami Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska i Towarzystwa Opieki nad Zwierzętami. Zabrali pięć dzikich zwierząt i dwie nutrie. To ostatnie osobniki, które przeżyły w azylu Biegun. Gryzonie trafiły do Nutriowiska Fundacji Łapa i Las.

Co z 52 nutriami? Biegun twierdzi, że zostały otrute. Obrońcy zwierząt przekonują: – Mogły stać się pokarmem dla innych zwierząt pani Anety.

Wyrok śmierci

Azyle dla nutrii w Rybniku zaczęły powstawać, gdy okazało się, że wolno żyjące nad rzeką gryzonie są gatunkiem inwazyjnym i muszą zostać odłowione. W Rybniku, gdzie nutrie stały się maskotkami, a ich zdjęcia znalazły się nawet w miejskim kalendarzu, sądzono, że zwierzęta w najgorszym razie zostaną odłowione i umieszczone w jakimś azylu. Szybko się jednak okazało, że takich miejsc nie ma.

Tymczasem w 2024 r. Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Katowicach ogłosiła przetarg na odlów i eliminację nutrii na terenie województwa śląskiego.

Na uśmiercenie 200 nutrii przeznaczono 450 tys. zł. Ta wiadomość zszokowała mieszkańców Rybnika i obrońców zwierząt w całej Polsce. Rozpoczął się wyścig z czasem o ocalenie gryzoni. W obronę rybnickich nutrii zaangażowało się miasto – apelując do prywatnych osób, ośrodków i firm o przyjęcie nutrii. Wtedy zgłosiła się m.in. Aneta Biegun, hodowczyni dzikich zwierząt z Rybnika. Miała swoją ziemię, dzierżawiła też spory kawałek gruntu od miasta, w sumie ponad 1,5 ha. Ziemia położona jest tuż nad rzeką Nacyną, gdzie żyją nutrie. Hodowczyni miała zagrody i woliery, w których mogła zmieścić nutrie. – Jestem w stanie przyjąć całą populację rybnickich nutrii – deklarowała Rybniczanka w „Wyborczej”.

Złożyła wniosek do Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska o stworzenie azylu dla nutrii. Nie czekając na oficjalną zgodę, zaczęła przyjmować nutrie – stanęła za to przed sądem. W końcu spełniła wymogi i mogła legalnie prowadzić azyl dla nutrii.

Pet Patrol

– To od początku budziło zastrzeżenia i wątpliwości. Mieliśmy uprzedzenia, bo pani Aneta handluje egzotycznymi zwierzętami, my się z tym nie zgadzamy, choć ma do tego prawo. Staraliśmy się zdystansować, obserwowaliśmy, co się dzieje – mówi Izabela Koziół, prezeska fundacji Pet Patrol, która pomaga zwierzętom w regionie.

Społecznicy PP nie sprawdzali azylu, bo nie mają takich uprawnień. W prywatnych rozmowach społecznicy z Pet Patrolem przyznają, że drżeli o los nutrii w azylu pani Anety. – Ta pani hoduje rysie, serwale, to mięsożerni drapieżcy z rodziny kotowatych. Na tej samej posesji trzymała nutrie, te biedne zwierzęta musiały cały czas czuć się zagrożone – mówią.

• **Azyle dla nutrii w Rybniku zaczęły powstawać, gdy okazało się, że wolno żyjące nad rzeką gryzonie są gatunkiem inwazyjnym**

FOT. DOMINIK GAJDA / AGENCJA WYBORCZA.PL

Kilka miesięcy był spokój. 23 kwietnia ub.r. inspektorzy Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska kontrolowali azyl pani Anety. Żyły tam 54 nutrie. Przedstawiciele RDOŚ wrócili do Rybnika 15 stycznia br. Żyło tu już tylko 12 nutrii. – Przedłożona na dzień kontroli dokumentacja weterynaryjna potwierdza zgon 34 osobników. Nie przedstawiono dokumentacji w zakresie zgonu lub przekazania innemu uprawnionemu podmiotowi 8 nutrii – informuje Natalia Zapala, rzeczniczka RDOŚ w Katowicach.

9 marca do azylu Biegun wkroczyli policjanci i na polecenie prokuratora przeszukali posesję. – Komenda prowadzi dochodzenie dot. podejrzenia naruszenia przepisów ustawy o ochronie przyrody – informuje Malwina Paweła-Szendzielorz, zastępczyni prokuratora rejonowego w Rybniku. Zawiadomienie złożyło Towarzystwo Opieki nad Zwierzętami w Polsce – oddział w Krynicy Zdroju. – Zabezpieczono 5 zwierząt z listy CITES [konwencja CITES chroni ponad 38 tys. gatunków roślin i zwierząt], co do których stwierdzono braki w dokumentacji legalizującej ich pochodzenie, oraz dwie nutrie, których stan zdro-

wia wymagał konsultacji weterynaryjnej. Nutrie przekazano innej osobie ze zezwoleniem na ich przetrzymywanie – przekazuje Paweła-Szendzielorz.

Ocalały tylko dwa osobniki

Onet napisał, że hodowczyni zmieniła swój azyl w Alcatraz dla nutrii. Cytował wolontariuszkę Pet Patrolu: „Pod bramę posesji [Anety Biegun] przestano dowozić mięso dla rysia i serwali. Jednocześnie zniknęły nutrie”. W mediach zaczęły krążyć sensacyjne informacje o szczątkach zwierząt odkrytych na posesji i zarzuty, że właścicielka karmiła swoje drapieżne koty nutriami. – To kompletna bzdura – denerwuje się Aneta Biegun. – Z każdej nutrii musiałam się rozliczyć, a na mojej posesji nie znaleziono szczątków, tylko cztery zęby – dodaje.

Hodowczyni oskarża

Aneta Biegun twierdzi, że kilka osobników odeszło naturalnie ze starości. Reszta zwierząt miała zostać otruta. Hodowczyni twierdzi, że po Bożym Narodzeniu ktoś zostawił pod bramą posesji worki ze zbożem. – Nic niezwykłego, czasem ktoś przynosi jakieś warzywa, owoce czy właśnie zboże – mówi pani Aneta. Twierdzi, że dosypywała zboże do ziemniaków, które podawała nutriom. – Końcem grudnia widzę: jedna nutria leży, potem kolejna, z początku nie łączyłam tego z darowanym zbożem – mówi Aneta Biegun. Potem wysypała pszenicę do rynienek. – Nutrie sobie chrupały. A jak przyszedł na drugi dzień, był już prawdziwy pomór, zbierałam martwe zwierzęta z woliery – mówi.

Twierdzi, że zawiozła truchła gryzoni do weterynarza, ten przeprowadził sekcję zwłok.

– Nie wszystkich, ale kilku osobników. Weterynarz stwierdził krwotocz-

ne zmiany w jelitach i żołądku i podejrzenie zatrucia pestycydami lub inną trucizną. Dlatego twierdząc: moje nutrie w podstępny sposób zostały zatrute, a ja mam przypuszczenia, kto mógł się tego dopuścić – mówi Aneta Biegun.

– Kto mógł to zrobić? – pytam. – Nikogo nie zlapałam za rękę i nie mam dowodu, ale komuś zależy na tym, by w Rybniku działał tylko jeden azyl dla zwierząt – odpowiada. Obrońcy zwierząt nie pozostawiają na Anecie Biegun suchej nitki. – Jej intencje od początku były wątpliwe, jak można jednocześnie hodować dzikie zwierzęta i pokarm dla nich? – pytają.

Biegun zapowiada walkę o dobre imię. – Jakie koszty? Pan wie, ile w hurcie kosztuje marchewka dla nutrii? To są grosze – mówi. – Nie zjadłam, nie przerobiłam na pokarm dla zwierząt, nie otrulałam i nie zakopałam nutrii. Za utylizację jednego truchła zapłaciłam 150 zł. Może pan policzyć, ile to kosztowało – dopowiada. Sprawdzam: 7,5 tys. zł.

Prokuratura sprawdza

Rybnicka prokuratura przyjrzy się też sprawie nutrii w azylu Anety Biegun, choć głównym wątkiem zawiadomienia Towarzystwa Opieki nad Zwierzętami były osobniki chronione. – Sprawdzimy, czy nie doszło do zaniechań – mówi Malwina Paweła-Szendzielorz.

W Nutriowisku, przez które przewinęła się blisko setka nutrii, w ciągu 17 miesięcy odeszło 9 osobników.

Piątka w wyniku powikłań związanych z zastosowaniem znieczulenia podczas obowiązkowych kastracji i przy amputacji ogona. Cztery osobniki odeszły z przyczyn naturalnych: jedna, kilkunastoletnia nutria po krótkiej chorobie nerek, trzy osobniki zeszły nagle (dwa udary, jedna wada rozwojowa) – wylicza Agnieszka Kulakowska z Nutriowiska. ●

REKLAMA

Katowice/34424065

WWW.DOLNYSLASK.TRAVEL

DOLNY ŚLĄSK

ZGŁĘBIJAJ TAJEMNICE

Podziemny

DOLNY ŚLĄSK

Miejsca, których nie znajdziesz na zwykłych mapach.
Historia zaczyna się pod ziemią

Tajemnicze zniknięcie pary z Sosnowca

Wyjechali z miasta BMW

Marcina Sobczyka uznano za zmarłego. Anna Ficek, mimo upływu 26 lat, wciąż jest zaginioną. Co stało się z właścicielką klubu nocnego i studentem politechniki?

Anna Malinowska

Pochodząca z Wadowic 29-letnia Anna Ficek w Sosnowcu zamieszkała w 1999 roku. Była po rozwodzie. Chciała zacząć nowe życie.

Wybór miasta nie był przypadkowy. Brat Anny prowadził w Sosnowcu przy ulicy Wysokiej lokal o nazwie Alibi. Funkcjonował jako klub nocny, ale kto miał wiedzieć, to wiedział, że to również agencja towarzyska. Anna z czasem zaczęła zarządzać tym miejscem.

Marcin pojawił się w życiu Anny przez przypadek. 22-latek z Sosnowca studiował na Politechnice Śląskiej, ale dorabiał, jeżdżąc taksówką w firmie Polonia. Poznali się, gdy kobieta zamówiła kurs.

Po jakimś czasie zaczęli się spotykać i zostali parą.

– Anna sprawiała wrażenie milej osoby. Wiedzieliśmy jedynie, że prowadzi klub, ale w tamtym okresie nie znaliśmy żadnych szczegółów. Wiedziałam, że między nią a synem jest różnica wieku, ale to byli dorośli ludzie, rodzice nie mają wpływu na to, z kim chce się spotykać dorosły syn. Marcin mieszkał z nami. Wolny czas spędzał z Anną. Bywali u jej brata w Bobolicach, gdzie ten przeniósł się z Sosnowca – wspomina Bożena Sobczyk, mama Marcina.

OSTATNIA NOC W ALIBI

Kobieta dodaje, że jej syn był spokojnym, dość zamkniętym w sobie człowiekiem. Rzadko mówił o uczuciach lub je okazywał. Od dziecka interesowały go samochody i informatyka.

W listopadzie 2000 roku Marciniowi udało się zamienić samochód – mercedesa, którym jeździł – na czarne BMW należące do mieszkańca Krakowa.

– Nie działało się nic niepokojącego. Nie było widać, że ma jakieś problemy, że coś go gnębi – mówi pani Bożena.

9 grudnia 2000 roku Marcin wyszedł z domu. Umówił się z rodzicami, że następnego dnia będzie na obiedzie. Domyślili się, że umówił się z Anną. I rzeczywiście oboje przyjechali do Alibi około godz. 23.30. Spędzili tam całą noc, wyszli około godz. 9.

W klubie zepsuł się odtwarzacz płyt kompaktowych. Marcin zabrał go do naprawy i wieczorem miał przywieźć z powrotem. Następnego dnia para miała jechać także do Wadowic w odwiedziny do rodziców Anny.

Po wyjściu z lokalu, odjechali BMW do mieszkania Anny, które znajdo-

wało się w jednym z budynków przy ul. Łukasiewicza. Marcin tego dnia nie pojawił się w rodzinnym domu, nie zawiózł naprawionego odtwarzacza do night klubu, razem nie dotarli też do rodziców Anny. Ich komórki nie odpowiadały. Rodziny zgłosiły się na policję.

SPALONE AUTO PRZY TRASIE

Śledczy ustalili, że 10 grudnia – po opuszczeniu lokalu – Anna z Marcinem udali się do wspomnianego już mieszkania. Z ulicy Łukasiewicza wyjechali BMW około godziny 19.30. Od tego momentu nie ma już potwierdzonych informacji o ich dalszym losie.

15 grudnia z komisariatu w Żabiej Woli w powiecie Grodzisk Mazowiecki przekazano informację, że w lesie w miejscowości Władysławów znaleziono spalony samochód BMW, którego właścicielem jest Marcin Sobczyk. Dane ustalono na podstawie numerów nadwozia pojazdu. Na wraku brakowało tablic rejestracyjnych. Samochód przed spaleniem został najprawdopodobniej rozkradziony.

– Byłam w tym miejscu. Znajduje się przy trasie Katowice-Warszawa. Wyglądało jakby jechali od strony stolicy. Auto zostało spalone, nie udało się znaleźć żadnych rzeczy. Nie wiem, czy zabezpieczono jakieś ślady. To było zwykle pobocze porośnięte krzakami. W pobliżu dom, ale gdy tam byłam, nikogo nie zastałam, być może w ogóle nie był zamieszkały – wspomina pani Bożena, która starała się wszędzie szukać pomocy.

Udała się nawet do jasnowidza, który przekazał, że Marcin więziony w jakimś opuszczonym domu w miejscowości Rajszew w powiecie legiоновskim. – To się nie potwierdziło – relacjonuje matka.

Jak dodaje od tamtej pory, jeśli pojawiała się jakaś informacja na temat jej syna i jego partnerki, to bardzo szybko była negatywnie weryfikowana. Z czasem nastąpiła w tej sprawie zupełna cisza.

– Jak kamień w wodę. Wyszli, wsiedli do auta i rozplynęli się – mówi zrezygnowana kobieta.

NIE POTWIERDZONO ŻADNEJ HIPOTEZY

– Braliśmy pod uwagę wiele hipotez. Wzięto m.in. pod uwagę, że Anna Ficek mogła paść ofiarą przestępstwa – były to lata, w których w Polsce działały różnego rodzaju grupy przestęp-

• Anną Ficek jest uznana za zaginioną od 26 lat FOT. MATERIAŁY POLICJI

cze. Zakładano także, że zaginięni mogli dobrowolnie opuścić Sosnowiec. Pomimo przeprowadzenia wielu czynności nie potwierdzono żadnej wersji zdarzeń. Śledczy ustalili, że przed zniknięciem Marcin Sobczyk pożyczył sporą kwotę pieniędzy od swoich rodziców, a Anna Ficek nie rozliczyła się z pieniędzy wziętych z targu lokalu – mówi Katarzyna Cypel-Dąbrowska, rzeczniczka sosnowieckiej policji.

Poszukiwania pary nagłośniono w mediach. Policjanci zaczęli otrzymywać różne informacje. – Między innymi o tym, że zaginiona miała być regularnie widywana z nieznanym mężczyzną na terenie Rzeszowa. Funkcjonariusze sprawdzili ten trop i okazało się, że faktycznie w Rzeszowie przebywała osoba o tym samym imieniu i nazwisku, jednak nie była to zaginiona – dodaje rzeczniczka.

FRANCUSKI TROP

Policjanci weryfikowali również informację dotyczącą podobieństwa zaginionej do wizerunku kobiety, odtworzonego metodą superprojekcji, której zwłoki odnaleziono 3 lipca 2001 roku we Francji w miejscowości Mimeure.

– Po przeprowadzonej analizie porównawczej ponad wszelką wąt-

pliwość wykluczono jednak, że to zwłoki zaginionej Anny Ficek – dodaje Cypel-Dąbrowska.

Koło Sanoka znaleziono czaszkę należącą do mężczyzny w wieku od 20 do 30 lat. Jednak okazało się, że nie może ona należeć do Marcina.

Policja przypomina, że Sosnowiczanin w momencie zaginięcia miał przy sobie dowód osobisty, prawo jazdy, dowód rejestracyjny i komórkę marki Nokia. Dokumenty i telefon miała też przy sobie Anna. Nie ustalono, by zabrali ze sobą inne rzeczy. Nie odnotowano użycia ich kart bankowych, a ich komórki były wyłączone.

Śledczy sprawdzali także możliwe porachunki mafijne możliwe w związku z prowadzonym night clubem.

– Żadna z hipotez nie została potwierdzona. Anna Ficek widnieje w policyjnych rejestrach jako osoba zaginiona, natomiast Marcina Sobczyk sosnowiecki sąd 5 lipca 2012 roku uznał za zmarłego – mówi rzeczniczka sosnowieckiej policji.

ANNA I MARCIN ZAGINĘLI BEZ ŚŁADU

Sądowe akta w sprawie uznania Marcina Sobczyka za osobę zmarłą są cienką teczką. Oprócz zeznań rodziców, są w nich jedynie te, które zło-

żyła jedna z barmanek z klubu oraz były mąż Anny, który zapewniał, że po raz ostatni miał z nią kontakt pół roku przed zaginięciem.

– Nie wiem, czy udało się zebrać zeznania innych osób pracujących w lokalu, klienteli, która tam się zbierała. Takie środowisko z pewnością prowadziło ze sobą różne ciemne interesy. Tylko kto z nas w tamtym czasie mógł o tym wiedzieć – mówi Przemysław, brat Marcina, który w chwili jego zaginięcia miał 7 lat.

Oficjalnie sprawa zaginięcia Anny Ficek jest wciąż otwarta. Akta operacyjne policji dotyczące sprawy są jednak utajnieniu.

– Dziś, po 26 latach, nie mam poczucia, że wszyscy zrobili wszystko, by ustalić, co stało się z moim bratem. Policja otrzymała informację, że Anna po rozwodzie była związana z mężczyzną, który później trafił do więzienia. Gdy wyszedł, była już w związku z moim bratem. Nie wiemy, czy ten trop był w ogóle badany. Mama chodziła na policję i słyszała jedynie, że są w kontakcie z jej byłym mężem. Mam też świadomość, że ówczesna rzeczywistość różniła się od obecnej. Ludzie bali się o wielu rzeczach mówić. Ale, niestety, po latach nikt niczego nowego nie powiedział w tej sprawie – przyznaje pan Przemysław.

PROGRAM Z CYKLU 997 NIE POMÓGŁ

Jak wspomina jego mama po zaginięciu powstały programy w telewizyjnym cyklu magazynu 997. Po emisji nie pojawiło się jednak nic nowego.

– W pewnym momencie uznałam, że musimy to wszystko zamknąć, bo inaczej będziemy stać w próżni, nie pójdziemy dalej. Musieliśmy też uporządkować sprawy formalne. Dlatego podjęliśmy decyzję, że nie ma innego wyjścia. Musieliśmy prosić sąd o uznanie Marcina za zmarłego – mówi pani Bożena.

Podkreśla, że przestała liczyć na cud. Nie spodziewa się już nowych tropów, wieści. – Jeśli ktoś mnie pyta, co mogło się stać, jaka jest moja hipoteza, mówię krótko: nie wiem – przyznaje.

Brat Marcina uważa, że gdyby para zdecydowała się z jakichś powodów na ucieczkę, w obawie przed czymś zaczęła żyć gdzieś daleko, po latach Marcin dałby znać, że nic mu nie jest.

– Wiedział przecież, że zostawił rodziców, młodsze rodzeństwo. Pozostaje mi tylko teoria, że oboje zginęli, a sprawy nigdy nie zostali ukarani – dodaje.

Anna Ficek wciąż figuruje w bazie zaginionych Fundacji Itaka. Jest też poszukiwana przez sosnowiecką policję. ●

wyborcza.pl

• Więcej czytaj na katowice.wyborcza.pl

Prezes Kolei Śląskich:

Rozwijamy siatkę połączeń

Kluczowy będzie rozwój kolei metropolitalnej – mówi prezes Kolei Śląskich.

ROZMOWA Z
KRZYSZTOFEM KLIMOSZEM
prezesem Kolei Śląskich

PRZEMYSŁAW JEDLECKI: Koleje Śląskie formalnie zostały właścicielem pogórniczego terenu w Gliwicach-Bojkowie. Co tu powstanie?

KRZYSZTOF KLIMOSZ: Chcemy przekształcić te tereny w nowoczesną bazę techniczną – Centrum Serwisowe Kolei Śląskich. To kolejny krok w rozwoju spółki i konsekwencja dynamicznie rosnącej liczby elektrycznych zestawów trakcyjnych, które w najbliższych latach pojawiają się w regionie. Ten projekt ma jednak znacznie szerszy wymiar niż tylko budowa zaplecza. To przykład zielonej transformacji regionu – teren po kopalni zyska nowe życie i zostanie wykorzystany na potrzeby nowoczesnego i ekologicznego transportu publicznego. Wspólnie z samorządem województwa, miastem Gliwice, Polską Grupą Górniczą i PKP PLK pracujemy nad tym, by inwestycja była impulsem do rewitalizacji tej części miasta.

Chcemy także wykorzystać istniejącą bocznice kolejową i odbudować kilka kilometrów torów prowadzących do sieci kolejowej. Dzięki temu mogłyby powstać nowe przystanki w tej części Gliwic, co ułatwiłoby mieszkańcom oraz pracownikom pobliskiej strefy ekonomicznej dojazd do pracy kolejają.

Kiedy może się rozpocząć inwestycja? Czy już wiadomo, ile będzie kosztowała?

– Budowa hali będzie kosztować około 154 mln zł brutto. Znaczna część pieniędzy będzie pochodzić z funduszy własnych spółki, ale staramy się także o 16 mln euro dofinansowania z funduszy unijnych – wniosek w tej sprawie jest już na końcowym etapie przygotowań. W najbliższym czasie planujemy ogłosić przetarg na budowę hali w formule „zaprojektuj i zbuduj”. Po wyłonieniu wykonawcy powstanie projekt budowlany, a następnie wystąpimy o pozwolenie na budowę. Zakończenie prac planujemy na koniec 2028 roku.

A co z bazą w Katowicach przy ul. Raciborskiej?

– Oprócz planów budowy bazy w Gliwicach, równolegle rozwijamy nasze dotychczasowe zaplecze przy ul. Raciborskiej w Katowicach. Trwa tam rozbudowa i doposażenie bazy utrzyma-

• **Krzysztof Klimosz, prezes Kolei Śląskich:** W 2025 r. z naszych usług skorzystało ponad 20 mln pasażerów. FOT. GRZEGORZ CELEJEWSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

niowej Kolei Śląskich o wartości ponad 72 mln zł, z czego blisko 50 mln zł stanowi dofinansowanie z funduszy europejskich.

Inwestycja obejmuje m.in. rozbudowę hali utrzymania taboru, przebudowę układu torowego i sieci trakcyjnej, instalację nowoczesnej tokarki podtorowej oraz modernizację myjni, która będzie mogła działać przez cały rok.

Koleje Śląskie w tym roku kończą 15 lat działalności. Jak przez półtora dekady zmieniła się oferta dla pasażerów?

– Przez 15 lat Koleje Śląskie przeszły ogromną zmianę – aktualnie obsługujemy 24 linie, ponad 230 stacji i przystanków, a każdego dnia uruchamiamy średnio ponad 570 pociągów. W ubiegłym roku z naszych usług skorzystało ponad 20 mln pasażerów. Rozwijamy także siatkę połączeń. W ostatnim czasie uruchomiliśmy m.in. linię między Częstochową a Krakowem oraz z Chorzowa do Chorzowa Siemkowic, przywróciliśmy codzienne połączenia Gliwice – Rybnik i ruch pasażerski na trasie Tychy – Orzesze Jaśkowice po ponad dwóch dekadach przerwy.

Ogromna zmiana dotyczy też taboru. Dziś mamy około 70 pociągów i konsekwentnie odmładzamy flotę – dzięki inwestycjom województwa i fundusjom europejskim na tory trafi łącznie 35 najnowszych Impulsów. Równolegle rozwijamy integrację transportu publicznego, m.in. poprzez Max Bilet – to wspólny bilet Transportu Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii, Polregio i Kolei Śląskich, który ułatwia podróżowanie po naszym regionie. Stawiamy też na wygodę – aplikacja mobilna Kaeśka, która zadebiutowała w 2025 roku ułatwia planowanie podróży i zakup biletów. Dzięki temu kolej staje się coraz ważniejszym elementem codziennej mobilności mieszkańców regionu.

Gdy spotkaliśmy się kilka dni temu na debacie w ramach cyklu Miasta Idei, pojawił się wątek nowych połączeń. Czego możemy być pewni?

– Coraz więcej pociągów daje nam realną przestrzeń do rozwijania oferty i uruchamiania nowych połączeń. Dobrym przykładem jest linia Częstochowa – Kraków. Uruchomiliśmy też połączenie S82 łączące województwo śląskie z łódzkim i w przyszłości myślimy o jego wydłużeniu nawet do Łodzi. Z kolei linia Tychy – Orzesze Jaśkowice może zostać przedłużona w kierunku Bierunia, co zwiększyłoby dostępność do kolei w tej części regionu.

W perspektywie kilku lat kluczowy będzie rozwój kolei metropolitalnej. Po zakończeniu inwestycji infrastrukturalnych będzie można zwiększać częstotliwość kursów – docelowo nawet do poziomu co 10-15 minut na najważniejszych trasach. Wtedy kolej stanie się naturalnym kręgosłupem transportu publicznego w regionie.

A co z pociągami z Katowic w kierunku Tychów przez Ochojec i Murcki? Czy jest szansa, by pociągi regularnie obsługiwały ten odcinek?

– Dotychczas linia 142 była wykorzystywana okazjonalnie – podstawowa obsługa pasażerów między Katowicami a Tychami odbywa się krótszą i szybszą trasą przez Piotrowice i Podlesie. Uruchomienie stałych, codziennych połączeń dla przystanków położonych przy linii 142 będzie możliwe po zakończeniu inwestycji prowadzonych przez PKP PLK. Jeśli infrastruktura zostanie odpowiednio przebudowana i dostosowana do regularnego ruchu pasażerskiego, chcielibyśmy wykorzystać tę trasę w większym zakresie. Jednym z pomysłów jest skierowanie części pociągów do Tychów właśnie linią 142.

W Katowicach trwa inwestycja PKP PLK. Jak bardzo prace komplikują codzienną działalność Kolei Śląskich?

– Przebudowa katowickiego węzła kolejowego to jedna z najważniejszych inwestycji infrastrukturalnych w regionie. Rzeczywiście stanowi duże wyzwanie dla pasażerów i przewoźników. Mniejsza przepustowość torów oznacza mniejszą liczbę połączeń i opóźnienia – szczególnie na tych odcinkach, na których ruch musi być prowadzony jednotorowo w obu kierunkach.

Staramy się jednak tak przekształcać naszą ofertę, aby pasażerowie odczuwali te utrudnienia w jak najmniejszym stopniu. Trzeba też pamiętać, że jest to inwestycja, która w przyszłości znacząco poprawi możliwości prowadzenia ruchu kolejowego w całej aglomeracji. Dzięki dodatkowym torom będzie można oddzielić ruch aglomeracyjny od dalekobieżnego, a to pozwoli znacznie zwiększyć częstotliwość kursów.

PKP PLK buduje dodatkową parę torów między Będzinem a katowickimi Piotrowicami.

Co zakończenie inwestycji zmieni w codziennych podróżach pociągiem w tym miejscu?

– Ta inwestycja otwiera możliwość stworzenia metropolitalnej siatki połączeń kolejowych – częstych, szybkich i dostępnych jak komunikacja miejska. To również szansa na lepsze połączenia wojewódzkie oraz krajowe. Oddzielenie ruchu lokalnego i dalekobieżnego przyczyni się do zbliżenia kolei do mieszkańców. Moda na podróże koleją trwa, a zakończenie prac będzie impulsem, który sprawi, że wejdziemy w złoty wiek kolei na terenie GZM.

Ciągle jednak brakuje podobnych prac między Będzinem a Żabkowicami, nie wspominając o odcinku Katowice-Gliwice. Samorządowcy, ale również Koleje Śląskie podkreślali wagę tych propozycji. Dlaczego to takie ważne?

– Rozwój Metropolii, a w konsekwencji całego regionu, wymaga nowoczesnej infrastruktury – nie tylko drogowej, ale także kolejowej. Dlatego tak ważne są inwestycje na odcinkach Będzin – Dąbrowa Górnicza Żabkowice oraz Katowice – Gliwice. Kluczowe jest tworzenie tras pozwalających oddzielić ruch lokalny od dalekobieżnego, co umożliwi zwiększenie liczby połączeń regionalnych i poprawę ich punktualności.

Na ile pana zdaniem jest realne, że również te inwestycje zostaną zrealizowane?

– Województwo śląskie, samorządy oraz Koleje Śląskie od lat podkreślają znaczenie tych projektów i dokładają starań, by zostały one zrealizowane – od rozwoju infrastruktury kolejowej w Metropolii zależy przyszłość transportu publicznego w regionie w najbliższych dekadach.

Inwestycje w ramach programu Kolei Plus zmieniają podróż po GZM. Czego się spodziewać i kiedy?

– Województwo śląskie jest największym beneficjentem tego programu, a jego efekty – rozpisane na lata 2029-35, a docelowo do 2040 roku, mają w dużej mierze wyeliminować wykluczenie transportowe w regionie. W planach jest m.in. rewitalizacja linii do Pyskowic Miasta, uruchomienie połączenia Katowice – Jastrzębie-Zdrój, a także rozwój infrastruktury na odcinku Gliwice – Pyskowice. Program zakłada również uzupełnienie sieci kolejowej w Zagłębiu, w tym na trasie Będzin – Dąbrowa Górnicza – Dąbrowa Górnicza Żabkowice z dalszym połączeniem w kierunku Zawiercia.

Dzięki tym inwestycjom kolej ma stać się bardziej dostępna dla mieszkańców miejscowości dotąd słabiej skomunikowanych, a w całym regionie pojawiają się nowe możliwości podróżowania, częstsze połączenia i alternatywne ciągi komunikacyjne. ●

REKLAMA

Katowice/34423295

BILETY

FAKTURY

POŁĄCZENIA

ZWROTY

Pobierz aplikację:

GOOGLE PLAY

APPSTORE

W województwie śląskim pojawiły się wiosenne grzyby

Mozna zbierać czarki i naparstniczki

Grzybiarze wyruszyli na łowy. O tej porze roku można już zbierać smaczne, jadalne grzyby. Jeśli pogoda dopisze, za kilka tygodni mogą pojawić się pierwsze borowiki.

Ewa Furtak

Justyn Kolek, znany grzybiarz i grzyboznawca mówi, że zdarzało mu się zbierać w kwietniu krasnoborowiki ceglasto-pore oraz borowiki sosnowe. – Jeśli nie będzie dużych mrozów, także w tym roku mogą się pojawić już za kilka tygodni – przypuszcza Kolek.

Wiosną w naszych lasach, ogrodach, parkach i na łąkach pojawiają się różne inne jadalne grzyby. Jednym z nich jest wodnica wiosenna, która zaczyna pojawiać się po stopnieniu śniegów, czasem już w lutym.

Grzyb ten jest w Polsce bardzo rzadki, spotyka się go na południu kraju, w górach. To gatunek mykoryzowy, występuje w lasach jodlowych, świerkowych oraz w buczynach. Wodnica znaleziona została m.in. w Wodnichu znaleziona została m.in. w Beskidzie Żywieckim, na Babiej Górze., na Babiej Górze. dodać

• **Czarka**
FOT. SHUTTERSTOCK

przecinek po 'Słowacji' W Polsce nie jest pod ochroną, ale ze względu na rzadkość najlepiej zostawić ją w lesie.

Można zbierać teraz grzyby, które rosną na szyszkach

Szeroko rozprzestrzeniona w Polsce, w ogóle w całej Europie, jest szyszkówka świerkowata. To grzyb saprotroficzny. Pojawia się na leżących w ściółce lub zagrzebanych w ziemi szyszkach świerkowych. Grzyb ten jest bardzo pospolity w beskidzkich lasach, często wokół jednej szyszki świerkowej występuje po kilkanaście owocników. Grzyby te zaczynają pojawiać się już od marca.

O tej porze roku pojawiają się także inne gatunki grzybów, to np. czarka szkarłatna oraz austriacka, które w 2014 roku zostały wykreślone z listy gatunków chronionych w Polsce. „Choć w większości atlasów czarki są opisane jako grzyby niejadalne, smakosze grzybów uważają, że zjadane na surowo przypominają smakiem rzodkiewkę. Jednak lepiej, aby ze względu na swój charakterystyczny i piękny wygląd pozostały w lesie” – czytamy na stronie Nadleśnictwa Bogdaniec.

Oba gatunki są bardzo podobne, laikowi trudno je będzie odróżnić. Jak mówi Justyn Kolek, rozpoznać je można tylko po wyglądzie zarod-

ników. Grzyby te mają intensywny, czerwony kolor i charakterystyczny kształt, wyglądają jak małe talerze albo czarki na zupe. Są tak niepodobne do borowików czy koźlarzy, że mało kto zwraca na nie uwagę.

Czekanie na smardze

W Polsce można występuje kilka gatunków smardzów. To jedne z najsmaczniejszych grzybów, jakie u nas rosną. Widać to po ich cenie: za kilogram świeżych grzybów trzeba zapłacić kilkaset złotych. W Polsce grzyben do 2014 r. podlegał ochronie ścisłej, teraz podlega ochronie częściowej, czyli nie wolno zbierać grzybów rosnących np. poza terenem ogrodów.

Smardze pojawiają się w marcu i kwietniu. – Jeszcze ich w tym roku nie spotkałem – mówi Justyn Kolek. Grzybiarze napotkali już naparstniczkę czeską, podobną do nich. To grzyb saprotroficzny, rośnie od marca, nie tylko w lasach, ale też np. w parkach, pod osikami, jesionami i olszami. Jest bardzo smacznym grzybem jadalnym.

Zbierając smardzys, trzeba wyka-
zać się uwagą, bo można je pomylić
z bardzo trującym grzybem, który tak-
że pojawia się o tej porze roku. Pomył-
ka jest bardzo groźna, bo piestrzenica

kasztanowata – o niej mowa – zawiera gyromitrynę, która powoduje zaburzenia żołądkowo-jelitowe, uszkodzenia wątroby, śledziony, nerek, szpiku kostnego i wzroku.

„Leśny kurczak”

Niedługo zaczną pojawiać się kolejne grzyby jadalne. To np. żółciak siarkowy, grzyby te pojawiają się głównie w maju i czerwcu. Najczęściej spotkać można je w parkach, sadach i ogrodach oraz na przydrożnych drzewach, rzadziej w lasach. Rosną przede wszystkim na drzewach liściastych, atakują m.in. drzewa owocowe.

Najczęściej grzyby te pojawiają się na jeszcze żywym drzewie. Żółciak powoduje, niestety, intensywną brunatną zgniliznę drewna, drzewo zaatakowane przez tego grzyba jest skazane na obumarciu. Żółciak słarkowy występuje na całym świecie.

Grzyby te, potocznie nazywane „leśnym kurczakiem”, mają swoich wielbicieli. Niektórzy porównują jego smak właśnie do kurczaka, inni uważają, że bardziej przypomina smak tofu. Można z niego przyrządzić np. kotlety. Nie wolno tego grzyba jeść na surowo, bo może wywołać zatrucie. Starszy natomiast jest niejadalny. ●

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

34425991

**W SPRZEDAŻY,
RÓWNIEŻ Z DOSTAWĄ
DO PACZKOMATU**

- Paweł Sołtys: Dlaczego Warszawa jest dla Niego ważna?
- Randka, czyli fiasko. A może rzucić wszystko i zostać swatką? Bo Tinder nie daje rady
- Dlaczego Agatha Christie jest ciągle w modzie - wyjaśnia Sophie Hannah, która dopisuje kolejne śledztwa do kolekcji Herkulesa Poirot
- Najlepsze książkowe nowości przed wiosną

Zamów magazyn z darmową dostawą na: **Prenumerata24.pl**

Więcej na: **Wyborcza.pl/ksiazki**

Seniorzy w województwie śląskim

Z troską o najstarszych

– Nasze działania prosenioralne traktujemy jako inwestycję w jakość życia mieszkańców, ale też jako budowę silnej i solidarnej społeczności – mówi Jarosław Klimaszewski, prezydent Bielska-Białej.

Przemysław Jedlecki

Bielsko-Biała zwiększa liczbę ośrodków wsparcia dla seniorów prowadzonych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Na razie jest ich osiem, ale w tym roku zostanie otwarty dziewiąty na terenie nowo wybudowanego komunalnego osiedla mieszkalnego przy ul. Solskiego. To miejsca, gdzie starsze osoby uczestniczą w zorganizowanych zajęciach od poniedziałku do piątku i dodatkowo mają zapewniony posiłek.

– Chcemy, aby Bielsko-Biała było miejscem, w którym osoby urodzone nieco wcześniej czuły się potrzebne, były aktywne oraz zauważane i doceniane – dodaje Jarosław Klimaszewski.

Podkreśla, że zależy mu na tym, aby osoby wcześniej urodzone czuły się w mieście bezpieczne i by każda z nich była w stanie znaleźć tu dla siebie przyjazne miejsce.

Nieco inaczej działa Centrum Seniora, które jest w śródmieściu. Tu starsze osoby mogą uczestniczyć w zajęciach artystycznych i ruchowych, w prelekcjach zdrowotnych, historycznych i w wielu innych formach spędzania wolnego czasu. Ale można tu też przyjść tylko po to, by napić się kawy, porozmawiać z innymi, po prostu spędzić czas.

Od kilku lat miasto na przełomie września i października organizuje Dni Seniora. To seria wydarzeń kulturalnych, sportowych i edukacyjnych. Wtedy też odbywa się rozstrzygnięcie konkursu artystycznego dla seniorów oraz plebiscyt na Seniora Roku – osobę, która jest aktywna, ale działa również dla grup senioralnych, udziela się wolontarystycznie i jest wzorem do naśladowania dla innych osób.

MIEJSCA PRZYJAZNE

Od 2019 roku w Bielsku-Białej funkcjonuje Program „Miejsce przyjazne seniorom”. Jego partnerami są wszystkie miejskie jednostki oferujące zniżki na zajęcia, bilety do teatru, na basen i wiele innych benefitów. – Seniorzy korzystają również z badań profilaktycznych i porad, które organizujemy podczas Dni Zdrowia we współpracy z Urzędem Marszałkowskim Województwa Śląskiego oraz Starostwem Powiatowym – dodaje prezydent Klimaszewski.

Miasto oferuje seniorom usługi Złotej Rączki. Chodzi o drobne prace do wykonania w domu, np. przy-

• Dni Seniora to seria wydarzeń kulturalnych, sportowych i edukacyjnych
FOT. RADOŚLAW KAŻMIERZAK DLA UM KATOWICE

kręcenie szafki czy wymianę żarówki. Usługę realizuje Spółdzielnia Socjalna Synergia, w której prace mogą znaleźć np. osoby bezrobotne, osoby z niepełnosprawnością lub inne osoby, które mają trudność w znalezieniu pracy.

Osoby powyżej 65. roku życia mogą też w Bielsku-Białej korzystać bez opłat z miejskich autobusów. Dodatkowo wprowadzono usługę transportu „door to door”. Przystosowane do wożenia osób z niepełnosprawnościami busy wzywa się telefonicznie.

STAWIAĆ NA SENIORÓW

Województwo śląskie z kolei wspiera projekty ułatwiające życie seniorom m.in. poprzez przekształcenie ośrodków społecznych w centra usług społecznych, organizację konferencji, szkoleń, czy nawet doradztwa zawodowego. Szkolone są także dodatkowo służby w zakresie roli związanej ze starzeniem się społeczeństwa. Dorocznie odbywają się targi Silver Silesia skierowane do seniorów. Działa też Śląska Rada Seniorów.

– Współczesnych seniorów cechuje aktywność i kreatywność. Co więcej, ich głos jest cenny i opiniotwórczy. Jesteśmy otwarci na wszelkie sugestie, zawsze gotowi do współpracy i realizacji wspólnych zadań, czego przykładem jest między innymi projekt Silver Silesia. Program tych corocznych targów i cyklu imprez towarzyszących jest bogaty i bez wątpienia każdy znajdzie w nim coś dla siebie. Ważne, że zapoczątkowana przez nas strategia wsparcia seniorów – w ramach działań Śląskie dla Seniora – jest nadal kontynuowana, co świadczy o symbiozie seniorów i samorządu województwa. Cieszę się, że jako województwo jesteśmy w awangardzie takich projektów, bo są one raczej domeną poszczególnych miast, a nie całych regionów. Zauważmy też, że seniorzy mają czas, doświadczenie i pomysły, dlatego warto korzystać z ich wiedzy i budować naszą wspólną przestrzeń – komentuje

je Wojciech Saługa, marszałek województwa śląskiego.

NIECH ŻYJE SIĘ LEPIEJ

Z kolei Katowice na początku roku rozstrzygnęły pierwszy z trzech otwartych konkursów ofert na działania senioralne w 2026 r. Organizacje pozarządowe będą oferowały zajęcia, które sprzyjają poprawie jakości życia, budowaniu relacji oraz aktywnemu spędzaniu czasu. Miasto wyda na to ok. 628 tys. zł. – W Katowicach wychodzimy z założenia, że inwestowanie w zdrowie i aktywność mieszkańców, zwłaszcza tych starszych, jest w interesie nas wszystkich. Musimy pamiętać, że seniorzy stanowią ważną społecznie i zaangażowaną w życie miasta grupę, dlatego w 2026 r. na działania senioralne przeznaczymy łącznie prawie 1,43 mln zł i będzie to o ponad 400 tys. zł więcej niż w ub.r. – mówi Marcin Krupa, prezydent Katowic. – Mamy w Katowicach wiele ciekawych programów – jak możliwość naprawy drobnej usterki w ramach programu „Złota rączka dla seniora” (w ubiegłym roku z tej możliwości skorzystało 460 seniorów, u których wykonano 642 naprawy) czy opcja dowozu książki z biblioteki w ramach programu „Katowicka srebrna książka dla seniora”. Starsze mieszkańcy i mieszkańców naszego miasta zachęcamy również do udziału w zajęciach sportowych. Wszystkie te działania mają wspólny mianownik – mają sprawiać, że seniorom w Katowicach żyje się lepiej – dodaje prezydent.

BYĆ FIT

W efekcie pierwszego z trzech zaplanowanych konkursów w mieście odbywa się w tym roku m.in. cykl zajęć „Fit senior”. To bezpłatne zajęcia sportowe w dzielnicach, które mają na celu zwiększenie aktywności i poprawę kondycji fizycznej mieszkańców Katowic, którzy ukończyli 60. rok życia. Program obejmuje również działalność prozdrowotną i edukacyjną. Będzie mogło z niego skorzystać ok. 500 osób. Za realizację zadania odpowiada Akademicki Związek Sportowy Uniwersytetu Śląskiego.

Wsparcie dostały też Kluby Seniora. To miejsca spotkań katowickich seniorów, dzięki którym mogą oni zwiększyć swoje aktywności poprzez dostęp do różnych form wsparcia. Zajęcia dla seniorów będą odbywały się w następujących lokalizacjach: • Klub Seniora – Katowice, ul. Hetmańska 1, w każdy wtorek i czwartek od godz. 14.00 – 70 miejsc, • Klub Seniora – Katowice, ul. Panewnicka 75 – w każdy czwartek od godz. 14.00 – 50 miejsc, • Klub Seniora – Katowice, ul. Witośa 17, ostatni piątek miesiąca od godz. 14.00 – 50 miejsc, • Klub Seniora – Katowice, ul. Boya Żeleńskiego 83 – 3 razy w tygodniu – każdorazowo ustalany jest termin następnego spotkania – 30 miejsc. •

Supermiasta i Superregiony 2026. Długowieczni Wybierzemy najlepsze pomysły

Starzejemy się w szybkim tempie – już co czwarty Polak przekroczył sześćdziesiątkę, a jednocześnie rodzi się coraz mniej dzieci. W pierwszym kwartale 2025 roku współczynnik dzietności spadł do rekordowego poziomu 1,03, co oznacza, że statystyczna Polka urodzi w ciągu swojego życia tylko jedno dziecko (próg zastępowalności pokoleń wynosi 2,1). Dotyka nas zmiana demograficzna i stawa przed nami ważne pytania, np. jak zmienia się rynek pracy i system opieki społecznej, czy będzie nas stać na utrzymanie obecnie obowiązującego wieku przejścia na emeryturę?

W „Wyborczej”, w ramach projektu „Długowieczni”, dyskutujemy o tym od lat. Wyzwaniom związanym ze starzejącym się społeczeństwem pragniemy też poświęcić rozpoczynającą się 20 marca tegoroczną edycję akcji Supermiasta i Superregiony. Zmiana demograficzna to szeroka przestrzeń niezwykle ważnej dyskusji o tym, jak odmieni ona nasze życie, nawyki, zwyczaje czy prawo.

W publikacjach i dyskusjach na łamach „Wyborczej” będziemy się zastanawiać m.in. czy jesteśmy przygotowani do zmiany demograficznej?

Przed jakimi wyzwaniem stoją duże miasta, a z czym muszą się mierzyć małe miasteczka i wsie? Co zrobić, żeby system opieki zdrowotnej był wydolny, a seniorzy jak najdłużej zachowywali sprawność? Sprawdzimy, jak zmieni się nasze otoczenie i jaki wpływ zmiana demograficzna odciśnie na polityce miast. Jaki wpływ na decyzje samorządowców będą mieli coraz starsi wyborcy?

Pamiętajmy, że starość to nie koniec życia, to często czas na realizację swoich pasji. Zastanowimy się jak można wykorzystać wiedzę i doświadczenie osób starszych? Jak ich zachęcać, by nie spędzali życia na kanapie przed telewizorem, jak skłonić do działania? Jak sprawić, by osoby starsze mogły czuć się potrzebne i spełnione? Gdzie mają szukać wsparcia, nowych znajomości, grup rówieśniczych? Jak dotrzeć do nich z zachętą i informacją?

Polskie miasta i regiony już z powodzeniem realizują elementy polityki społecznej, której celem jest poprawa dobrostanu seniorów. Starają się poprawiać warunki mieszkaniowe osób starszych, dbać o ich bezpieczeństwo, zapobiegać

wykluczeniu cyfrowemu. Sprawdzimy, jakie działania podejmuje Kościół i jakie ma oferty? Jak samorząd tworzy przestrzeń integrującą różne grupy, np. młodzież i seniorów? W wielu miejscach sprawdzają się wspierane przez samorządy pomysły, np. uzupełniające wiedzę uniwersytety trzeciego wieku, telefony zaufania dla seniorów, prowadzone przez ich rówieśników, mieszkania, w których osoby w podobnym wieku mogą razem żyć i się wspierać, usługi „złotej rączki”, kluby, warsztaty, spotkania... Bardzo liczymy na Wasze doświadczenia, spostrzeżenia i opinie (piszcie na supermiasta@wyborcza.pl).

Naszej tegorocznej akcji będzie towarzyszył plebiscyt Supermiast i Superregionów, w którym chcemy razem z Czytelnikami wybrać najlepsze pomysły i praktyki, które wspierają seniorów, ułatwiają im życie i zapobiegają ich wykluczeniu.

Zwieńczeniem projektu będzie konferencja o tym, jak się odnaleźć w czasach zmiany demograficznej, którą zorganizujemy w październiku w Warszawie z udziałem samorządowców i ekspertów, którzy na co dzień zajmują się tematyką zmiany demograficznej. •

OGŁOSZENIE

Katowice/34426000

REKLAMA

PARTNERZY GŁÓWNI

PARTNERZY

OFF Festival

Powrót The Flaming Lips

Legendarna i kipiąca rockową energią grupa The Flaming Lips będzie jednym z tegorocznych headlinerów OFF Festivalu. W Dolinie Trzech Stawów wystąpi wielu innych znakomitych artystów sceny alternatywnej.

Łukasz Karkoszka

The Flaming Lips zagrali już na katowickim festiwalu w 2010 roku. Zaskoczyli wówczas scenicznym rozmachem. Organizatorzy musieli zaangażować dodatkowo wolontariuszy (postaci przebrane na scenie), obsługę cateringu (odpalanie confetti), nawet medyków (balony). W tym roku amerykańska grupa pod wodzą charyzmatycznego frontmana Wayne’a Coyne’a, zagra na żywo swój najbardziej znany album „Yoshimi Battles the Pink Robots”. Płyta przyniosła zespołowi jedną z trzech statetek Grammy oraz wyniosła go na deski Broadwayu, gdzie „Yoshimi” doczekała się musicalu.

Trzeba na żywo

– Są zespoły, których wystarczy posłuchać na płycie i takie, które absolutnie musisz zobaczyć na żywo. Do tej drugiej kategorii należą The Flaming Lips. To zdecydowanie jedna z najważniejszych i najbardziej zjawiskowych grup alternatywnych na świecie oraz jedno z moich najpiękniejszych scenicznych przeżyć i wspomnień na OFF Festivalu. Pamiętam, że Wayne Coyne mówił wtedy ze sceny: »Macie tutaj świetny festiwal, oby się rozwijał przez sto kolejnych lat«. W tym roku zapiszemy kolejny ważny rozdział w historii OFF-a. Niesamowitą płytę »Yoshimi Beats the Pink Robots.« The Flaming Lips zagrają u nas w całości – zaprasza Artur Rojek, dyrektor artystyczny OFF Festivalu.

Gwiazdami tegorocznej edycji będą również Yung Lean & Bladee – dwie wielkie postaci współczesnego szwedzkiego rapu, współpracujące ze sobą od ponad dekady. Ich album „Psykos” stał się manifestem emocjonalnej szczerości i artystycznej odwagi. W muzyce, którą tworzą, słychać przejścia od charakterystycznych, lekkich bitów do mocnych brzmień inspirowanych postpunkiem i alt-rockiem.

W całkowicie inne rejony, emanujące punkową energią, zabierze nas australijska formacja Amyl and the Sniffers. Na jej czele stoi ekspresyjna Amy Taylor. Jej charakterystyczny szorstki wokal i emocjonalne teksty, nierzadko o feministycznym zabarwieniu czynią z niej niepokorną, zanurzoną w punkowej tradycji wokalistkę o nieokiełznanej energii.

Mocne kobiece głosy

Do tegorocznego line-upu festiwalu dołączyły niedawno też inne mocne, kobiece głosy. Publikę z pewnością zaskoczą australijska producentka muzyki elektronicznej i DJ-ka Ninajirachi. Artystka zaliczyła głośny debiut albumem „I Love My Computer”, za który otrzymała m.in. prestiżową nagrodę Australian Music

• **The Flaming Lips** FOT. MATERIAŁY PRASOWE

Prize oraz trzy statuetki ARIA Awards, w tym za najlepsze wydanie niezależne. Dziś robi „dziewczęcą EDM” – euforyczny miks dubstepu, tech-house’u, speed garage’u i hyperpopu. Połączenie piękna i harmonii, hałasu i brzydoty zapewni amerykańska, rockowa grupa Wednesday, na czele której stoi wyrazista wokalistka Karly Hartzman. W Katowicach wystąpi też Dobra Czochoch – kompozytorka i instrumentalistka. Jej subtelna, ale i intensywna muzyka oparta jest na wiolonczeli, syntezatorach, elektronicie oraz ujmującym wokalu. Wśród wcześniej ogłoszonych artystek na uwagę zasługuje też Oklou tworząca na pograniczu eksperymentalnego popu. Jej debiutancki album „Choke Enough” z 2025 roku zebrał entuzjastyczne recenzje krytyków i słuchaczy.

Elektryzujące nazwiska

To niejedynie elektryzujące nazwiska, które zasilą tegoroczny OFF Festival. Wyjątkowy koncert zagra Johnny Marr, genialny gitarzysta i kompozytor wielkich przebojów The Smiths.

W tym roku zapiszemy kolejny ważny rozdział w historii OFF-a

ARTUR ROJEK
dyrektor artystyczny OFF Festivalu

Muzyk wydał też cztery albumy solo, na których potwierdził swój gitarowy geniusz. Jego występy to połączenie elegancji, energii i mistrzowskiej precyzji. Intrigująco zapowiada się też koncert grupy NuGenea, związanej z Neapolem. W swojej muzyce łączą romantyczne włoskie melodie i rytmiczny język neapolitański z disco, funkiem i jazzem.

W katowickiej dolinie pojawią się także: pionierzy palestyńskiego hip-hopu DAM, rapujący o zbrodniach i prawach człowieka, niemieccy ojcowie industrialu Einstürzende Neubauten, innowator future popu Baby-morocco i Los Thuthanaka, zespół łączący w swojej twórczości historie rdzennych mieszkańców Andów z cyfrowym i klubowym hałasem. Wśród wcześniej ogłoszonych artystów znaleźli się także: Black Country, New Road, Earl Sweatshirt, Sunny Day Real Estate, Johnny Marr, Deafheaven, Clams Casino, Current Robots, Rusowsky, Chat Pile, Joanne Robertson, Getdown Services, Sega Bodega, W.I.T.C.H., The Mary Wallopers, Surf Gang, Nu Genea Live Band, Joshua Idehen, Chalk, HTRK, Los Thuthanaka, Frankie & The Witch Fingers, Madra Salach, M(h)ao!, Drabusheyka, Ludzie Wschodu grają Nową Aleksandrię, Współgłosy, Sw@da x Niczos, Allarme, Mleczko. OFF Festival Katowice odbędzie się 7-9 sierpnia, tradycyjnie w Dolinie Trzech Stawów w Katowicach. ●

OGŁOSZENIE PŁATNE

Katowice/34425773

Wyciąg z ogłoszenia – pełna treść ogłoszenia na bip.gliwice.eu oraz na stronie internetowej Zakładu Gospodarki Mieszkaniowej – www.zgm-gliwice.pl (wraz z rzutami lokali i fotografiami). Dodatkowych informacji na temat warunków przetargu udziela Zakład Gospodarki Mieszkaniowej, tel. 32/338-39-53.

Prezydent Miasta Gliwice

ogłasza

20 kwietnia 2026 r. w Zakładzie Gospodarki Mieszkaniowej przy pl. Inwalidów Wojennych 3 (II piętro, pokój nr 4) odbędą się przetargi na sprzedaż niżej wymienionych nieruchomości:

o godz. 9.00 rozpocznie się IV ustny przetarg nieograniczony na sprzedaż lokalu **mieszkalnego nr 13** usytuowanego w budynku przy **ul. WINCENTEGO STYCZYŃSKIEGO 10**

- FORMA ZBYCIA: sprzedaż lokalu wraz ze sprzedażą ułamkowej części działki
- POWIERZCHNIA LOKALU: 36,88 m²
- POWIERZCHNIA POMIESZCZENIA PRZYNALEŻNEGO – brak
- SKŁAD LOKALU: 1 pokój, kuchnia, łazienka z WC, przedpokój, spiżarnia
- KONDYGNACJA: IV piętro
- NIERUCHOMOŚĆ GRUNTOWA: działka nr 328 o powierzchni 195 m², **obręb** Nowe Miasto

CENA WYWOŁAWCZA NIERUCHOMOŚCI: 153 160,00 zł

WADIUM: 7700,00 zł

o godz. 9.30 rozpocznie się III ustny przetarg nieograniczony na sprzedaż lokalu **mieszkalnego nr 19** usytuowanego w budynku przy **ul. CYRANECKI 6**

- FORMA ZBYCIA: sprzedaż lokalu wraz ze sprzedażą ułamkowej części działki
- POWIERZCHNIA LOKALU: 36,10 m²
- POWIERZCHNIA POMIESZCZENIA PRZYNALEŻNEGO – brak
- SKŁAD LOKALU: 2 pokoje, kuchnia, łazienka z WC, przedpokój
- KONDYGNACJA: IV piętro
- NIERUCHOMOŚĆ GRUNTOWA: Cyraneczki 2, 4, 6, działka nr 702 o powierzchni 2792 m², **obręb** Sikornik

CENA WYWOŁAWCZA NIERUCHOMOŚCI: 192 720,00 zł

WADIUM: 9700,00 zł

o godz. 10.00 rozpocznie się III ustny przetarg nieograniczony na sprzedaż lokalu **użytkowego nr 7** usytuowanego w budynku przy **ul. PIWNEJ 13**

- FORMA ZBYCIA: sprzedaż lokalu wraz ze sprzedażą ułamkowej części działki
- POWIERZCHNIA LOKALU: 42,37 m²
- POWIERZCHNIA POMIESZCZENIA PRZYNALEŻNEGO – piwnica: 8,12 m²
- SKŁAD LOKALU: 5 pomieszczeń
- KONDYGNACJA: III piętro
- NIERUCHOMOŚĆ GRUNTOWA: działka nr 269 o powierzchni 296 m², **obręb** Centrum

CENA WYWOŁAWCZA NIERUCHOMOŚCI: 106 560,00 zł

WADIUM: 5400,00 zł

o godz. 10.30 rozpocznie się I ustny przetarg nieograniczony na sprzedaż lokalu **mieszkalnego nr 11** usytuowanego w budynku przy **ul. RYBITWY 9**

- FORMA ZBYCIA: sprzedaż lokalu wraz ze sprzedażą ułamkowej części działki
- POWIERZCHNIA LOKALU: 37,65 m²
- POWIERZCHNIA POMIESZCZENIA PRZYNALEŻNEGO – brak
- SKŁAD LOKALU: 2 pokoje, kuchnia, łazienka z WC, przedpokój
- KONDYGNACJA: II piętro
- NIERUCHOMOŚĆ GRUNTOWA: Rybitwy 7, 9, 11, działka nr 699, 700 o łącznej powierzchni 2619 m², **obręb** Sikornik

CENA WYWOŁAWCZA NIERUCHOMOŚCI: 261 600,00 zł

WADIUM: 13 100,00 zł

o godz. 11.00 rozpocznie się I ustny przetarg nieograniczony na sprzedaż **garażu nr 1** usytuowanego przy ulicy **KOZIELSKIEJ 13**

- FORMA ZBYCIA: sprzedaż lokalu wraz ze sprzedażą ułamkowej części działki
- POWIERZCHNIA LOKALU: 16,92 m²
- POWIERZCHNIA POMIESZCZENIA PRZYNALEŻNEGO – brak
- SKŁAD LOKALU: 1 pomieszczenie
- KONDYGNACJA: parter
- NIERUCHOMOŚĆ GRUNTOWA: działka nr 483 o powierzchni 834 m², **obręb** Nowe Miasto

CENA WYWOŁAWCZA NIERUCHOMOŚCI: 49 800,00 zł

WADIUM: 2500,00 zł

OGŁOSZENIE PŁATNE

Katowice/34425841

BK-GN.6845.14.2026

Burmistrz Miasta Czeladź

działając na podstawie art. 35 ust. 1 ustawy o gospodarce nieruchomościami z dnia 21 sierpnia 1997r. informuje, że na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miasta Czeladź od dnia 20.03.2026 r. do dnia 10.04.2026 r. będą wywieszone do publicznej wiadomości

WYKAZY NIERUCHOMOŚCI:

- nr 43/2026 dotyczący przeznaczonej do dzierżawy działki gruntu położonej przy ul. Staszica w Czeladzi,
- nr 44/2026 dotyczący przeznaczonej do dzierżawy działki gruntu położonej przy ul. Letniej w Czeladzi.

Powstanie Śląski Szlak Filmowy

Murale nośnikiem opowieści

– Nasz region budzi ciekawość filmowców z całego świata, bo oferuje plenery, których nie da się znaleźć nigdzie indziej – mówi Ewa Sadkowska, dyrektorka Instytucji Filmowej Silesia Film.

Łukasz Karkoszka

Instytucja Filmowa Silesia Film w Katowicach obchodzi 80-lecie. Zajmuje się szeroko rozumianą działalnością w zakresie kinematografii, ochrony dziedzictwa filmowego oraz promocją i upowszechnianiem sztuki srebrnego ekranu. Jest jednym z najważniejszych punktów na kulturalnej mapie Górnego Śląska, łącząc kino, historię i współczesną energię filmową regionu.

ROZMOWA Z

EWĄ SADKOWSKĄ

dyrektorką Instytucji Filmowej Silesia Film

ŁUKASZ KARKOSZKA: Gdyby 80-letnią historię Silesia Film przenieść na duży ekran, to o czym byłaby to opowieść?

EWĄ SADKOWSKA: O pełnej zwrotów akcji historii instytucji, która przez dekady torowała sobie drogę przez meandry społecznych, politycznych i samorządowych przemian.

Silesia Film powstała w 1945 roku jako państwowa jednostka odpowiedzialna za dystrybucję filmów, później przejęła sieć kin, a z czasem stała się instytucją samorządową. To historia nieustannego dostosowywania się do rzeczywistości. Silesia Film zajmowała się wszystkim, co pozwalało jej przetrwać i iść naprzód: od przegrywania i produkcji kaset VHS, przez stworzenie pierwszej regionalnej filмотeki i Centrum Sztuki Filmowej, po wejście w erę digitalizacji. W tym czasie wiele razy wieszczono śmierć kin, a tymczasem one wciąż żyją i mają się świetnie.

Naszą historię można by opowiedzieć w formie wieloodcinkowego serialu o ludziach, którzy mają odwagę i pomysły na rozwój sztuki filmowej, ale równie dobrze dałoby się ją skondensować w dynamiczny półtoragodzinny film, w którym zmiana goni zmianę.

Kinową część historii Silesia Film przybliży zapowiedziana na wiosnę książka Olgi Drendy. Skąd pomysł na takie wydawnictwo?

– Nasze kina kryją mnóstwo nieznanych i wciągających historii. Zapewniam, że będzie to książka do czytania, a nie odłożenia na półkę. Bo czyż nie jest uwodząca opowieść o rzeźniku z Żywca, który postanowił założyć kino? Albo moment, w którym powstaje dworzec kolejowy, a tuż obok wyrasta Światowid? Nie zabraknie też opowieści o designerskim Kosmosie na Koszutce czy Rialcie działającym do dziś w unikatowej formule kinoteatru.

Przez lata krążyło wiele opowieści o naszych kinach i pracownikach, które funkcjonowały bardziej jako „wieść gminna” niż udokumentowana historia. Teraz o nich opowiemy.

• Kadr z filmu „Jesteś Bogiem”, reż. Leszek Dawid (2012) FOT. MATERIAŁY PRASOWE

Olga do każdego kina znalazła osobny klucz narracyjny. Będzie to opowieść o ludziach, którzy tworzyli tę instytucję, jak i wyraźny manifest w obronie kina jako przestrzeni wspólnego przeżywania filmu. Bo choć dziś możemy włączyć film w domu, na komputerze, a nawet w telefonie, to wciąż trudno porównać to z doświadczeniem wspólnego oglądania na dużym ekranie. Tylko kino daje możliwość pełnego skupienia, odcięcia się od codzienności i doświadczenia filmu w sposób, którego nic nie zastąpi.

Powstanie też Śląski Szlak Filmowy. Co to za inicjatywa?

– Od dawna marzył nam się szlak pokazujący filmowy potencjał regionu. Długo zastanawialiśmy się nad formułą, bo nie chcieliśmy, żeby to była „ławeczka pamięci” czy tablica informacyjna. Pomysłów mieliśmy mnóstwo – od szlaku dźwiękowego po gadające kratki ściekowe. Ostatecznie jednak ograniczenia technologiczne i finansowe sprawiły, że musieliśmy poszukać rozwiązania, które będzie efektywne i realne do wykonania. I wtedy dotarło do nas, że Katowice, a właściwie cały Śląsk, to przestrzeń niezwykle „muralowa”. Dlatego zdecydowaliśmy, że to właśnie murale będą nośnikiem opowieści o kręconych tu filmach.

Na start mamy trzy lokalizacje i trzy filmy. Mural odwołujący się do „Paciorków jednego różańca” Kazimierza Kutza powstanie na Giszowcu. Nad lokalizacją malowidła nawiązującego do „Angelusa” Lecha Majewskiego wciąż pracujemy. Podobnie jak do „Jesteś Bogiem” Leszka Dawida – w tym przypadku najprawdopodobniej będzie to Śródmieście Katowic, oko-

lice dworca lub ronda. Odsłonięcie murali planujemy na jesień. To jednak dopiero początek, bo marzy mi się, by ten szlak objął wiele miast – od Pszczyny, gdzie Michał Kwieciński kręcił film „Chopin, Chopin!” po Gliwice, w których powstały „Strzępy” Beaty Dżianowicz.

To nie jedyne niespodzianki, które przygotowaliście na swój jubileusz.

– Część wydarzeń już ruszyła. Przy naszym kinie Światowid powołaliśmy do życia klasyczny klub filmowy REPLAY! Nazwa nie jest przypadkowa – wracamy do filmów, które warto obejrzeć ponownie, tym razem w towarzystwie zaproszonych kuratorów.

Naszym pierwszym gościem jest Michał Oleszczyk, filmoznawca pochodzący z Tarnowskich Gór i autor podcastu „SpoilerMaster”. Michał wybrał cztery tytuły, które oglądał w Światowidzie jako nastolatek – czasem z rodzicami, czasem podczas wagarów. Na pierwszym spotkaniu wyciągnął swój legendarny zielony zeszyt A4, w którym skrupulatnie notował obejrzone filmy i wystawiał im oceny. To było niesamowite!

12 marca zaprosiliśmy widzów na kolejną odsłonę cyklu „Kultowe po naszymu”. Tym razem pokazaliśmy „Seksmisję” po śląsku. Do tej pory tłumaczyliśmy produkcje anglojęzyczne, a teraz po raz pierwszy sięgnęliśmy po klasyk polskiego kina i przełożyliśmy go z polskiego „na nasze” (śmiech). Kto się nie zapalał teraz, śląską „Seksmisję” będzie mógł zobaczyć też jesienią. Wtedy również zaprosimy widzów do NOSPR na koncert muzyki filmowej. Specjalnie na nasz jubileusz Marcin Masecki komponuje suitę na dwa fortepiany, którą wykona z Tymkiem Bielem, pianistą, aktorem i bohaterem filmu „Chleb i sól” Damiana Kocura. Zaśpiewa również Joanna Kulig, gwiazda „Zimnej wojny” i serialu „Ołowiane dzieci”.

Nie zabraknie też filmowych premier, wspartych ze środków Śląskiego Funduszu Filmowego. Będą to m.in. „Powiedz mi, co czujesz” w reżyserii Łukasza Rondudy oraz „Ujście” Tomasz Woźniczki.

Filmowcy coraz chętniej wybierają nasz region na plan swoich produkcji. Dlaczego chcą tutaj pracować?

– Śląsk jest nieograny. W Warszawie zamykanie ulic na plan filmowy bywa dla mieszkańców uciążliwe, a u nas wciąż jest atrakcją. Samorządy są otwarte na współpracę, a mieszkańcy reagują z życzliwością i entuzjazmem. To naprawdę robi różnicę. Poza tym bardzo intensywnie pracujemy nad tym, by nasz region był wybierany przez filmowców.

W ramach programu „Silesia. Film Friendly” promujemy miasta województwa na targach lokacyjnych. Niedawno byliśmy w Londynie, za chwilę jedziemy do Cannes.

Nasz region budzi ciekawość filmowców z całego świata, bo oferuje plenery, których nie da się znaleźć nigdzie indziej: mamy jeziora, które mogą „grać” morze, góry, pustynię, że o industrialnych przestrzeniach nie wspomnę. Gdy byliśmy w Londynie, na stoisku Polskiego Instytutu Sztuki Filmowej było zdjęcie jednego z zamków Szlaku Orlich Gniazd. Wielu gości do nas podchodziło i pytało czy to Szkocja, a może Irlandia. Byli zaskoczeni, gdy słyszeli, że Śląsk.

Tak budujemy rozpoznawalność regionu. Kasia Adamik na potrzeby swojego ostatniego filmu „Zima pod znakiem Wrony” długo szukała bloków przed termomodernizacją i znalazła je właśnie u nas. Jan Holoubek swój najnowszy serial „Wśród nocnej ciszy” kręcił w Częstochowie, bo tu ma do dyspozycji przestrzenie, które sprawdzają się w odtworzeniu klimatu minionych dekad. Dlatego z trwogą przyglądam się procesom rewitalizacyjnym wielu przestrzeni, bo dla filmowców to zła wiadomość (śmiech).

Poprzez Śląski Fundusz Filmowy i Silesia Film Commission zachęcamy twórców, by realizowali swoje projekty właśnie tutaj. Nasz budżet może nie jest największy, ale wystarczający, by pomóc domknąć finansowanie produkcji. O dofinansowanie ze środków ŚFF mogą ubiegać się projekty, które są powiązane z województwem śląskim tematycznie, poprzez twórców lub miejsce realizacji.

Co stanowi o sile waszej instytucji?

– Naszą siłą jest to, że działamy na wielu polach jednocześnie. Mamy pięć mocnych kin studyjnych z wierną publicznością. Obok tych katowickich są to kino Bałtyk w Raciborzu i Janosik w Żywcu. Drugim filarem jest działalność produkcyjna. Dzięki środkom dostępnym w ramach Śląskiego Funduszu Filmowego oraz Silesia Film Commission wspieramy wartościowe produkcje filmowe. Naszym atutem jest także FilMOTEKA Śląska – jedyne takie regionalne archiwum filmowe. Zbieramy i digitalizujemy zarówno profesjonalne, jak i amatorskie materiały filmowe. W archiwach mamy unikalne filmy z biedaszybów, dokumentujące budowę Spodka czy pokazujące narodziny Parku Śląskiego. To nasze dziedzictwo, które nie tylko chronimy, ale też udostępniamy.

Do tego dochodzą działania edukacyjne, promocyjne i upowszechniania kultury filmowej. Silesia Film ma już ugruntowaną pozycję na rynku i cały czas pracujemy nad tym, by była jeszcze silniejszym graczem na rynku. Nie zapominajmy, że film to biznes, który realnie wpływa na rozwój regionu. Produkcje realizowane na Śląsku przekładają się na wzrost rozpoznawalności miast, budują ich markę i przyciągają turystów zainteresowanych miejscami znanymi z dużego i srebrnego ekranu. ●

Rozmawiał **Łukasz Karkoszka**

Informacje o planowanych wydarzeniach związanych z jubileuszem 80-lecia Instytucji Filmowej Silesia Film na stronie: silesiafilm.com

NEWSLETTER

Nowości w przepisach,
zamówienia publiczne,
porady ekspertów,
raporty, ogłoszenia.

Dla przedsiębiorców,
urzędników,
zainteresowanych
gospodarką.

ZAPISZ SIĘ

Wejdź na stronę **komunikaty.pl**
lub użyj kodu QR

**KATOWICKIE
CMENTARZE
KOMUNALNE**

POMOC W ORGANIZOWANIU POGRZEBÓW

ul. Murckowska 9
40-266 Katowice

CAŁODOBOWE USŁUGI

tel.: 32 255 21 32,
32 255 15 51, 607 399 321
mail: kck@kck.katowice.pl

Katowice/34414054

Prezydent Miasta Zawiercie informuje,

że zamieszczono na stronie internetowej www.zawiercie.eu w zakładce Obwieszczenia oraz wywieszono na okres 21 dni na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miejskiego w Zawierciu przy ul. Leśnej 2 **Wykaz Nr 2/2026**, obejmujący nieruchomości położone w Zawierciu przeznaczone do wydzierżawienia w trybie bezprzetargowym na okres oznaczony dłuższy niż 3 lata.

Katowice/34426022

WYCIĄG Z OGŁOSZENIA O DRUGIM PRZETARGU USTNYM NIEOGRANICZONYM.

BURMISTRZ MIASTA ŁĘDZINY

**INFORMUJE O PRZEZNACZENIU DO SPRZEDAŻY
– w drodze przetargu ustnego nieograniczonego
– niżej wymienionej nieruchomości.**

Przedmiotem przetargu jest **sprzedaż niezabudowanej nieruchomości gruntowej położonej w Łędzinach**, województwo śląskie, powiat bieruńsko-łędziński, jednostka ewidencyjna 241403_1, Łędziny, **obręb ewidencyjny 0005 Smardzowice**, zlokalizowanej **przy ul. Spokojnej**, oznaczonej jako działka numer **3073/51 o powierzchni 0,0802 ha**, zapisanej w jednostce rejestrowej gruntów pod pozycją **G434**, symbol użytku **RV1, PsVI wraz z udziałem wynoszącym 1/3 części w działce numer 3077/51 o powierzchni 0,0292 ha**, zapisanej w jednostce rejestrowej gruntów pod pozycją **G515**, symbol użytku **RV1, PsVI**. Dla nieruchomości oznaczonej jako działka numer 3073/51 prowadzona jest przez Wydział V Ksiąg Wieczystych Sądu Rejonowego w Tychach księga wieczysta numer KA1T/00053732/6, natomiast dla nieruchomości oznaczonej jako działka numer 3077/51 prowadzona jest przez Wydział V Ksiąg Wieczystych Sądu Rejonowego w Tychach księga wieczysta numer KA1T/00085586/0, w której Gmina Łędziny wpisana jest jako współwłaściciel w udziale 2/3 części. Działy I-SP ksiąg wieczystych są wolne od wpisów. W działkach III ksiąg wieczystych wpisane są trzy ograniczone prawa rzeczowe związane z innymi nieruchomościami i nie dotyczą nieruchomości będącej przedmiotem zbycia. Działy IV ksiąg wieczystych są wolne od wpisów. Wpiszy Działu III księgi wieczystej numer KA1T/00053732/6 przeniesione zostaną do księgi wieczystej nabywcy nieruchomości. Przedmiotowe nieruchomości nie są przedmiotem praw i zobowiązań względem osób trzecich. Nieruchomości przeznaczone do zbycia położone są w północno-wschodniej części miasta Łędziny w obrębie Smardzowice przy ul. Spokojnej (droga wewnętrzna częściowo utwardzona). Najbliższe sąsiedztwo stanowią tereny niezabudowane, zadrzewione, rolne oraz zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna. Przedmiotowe działki są niezabudowane, nieogrodzone o lekkim nachyleniu w kierunku zachodnim. Nieruchomości są niezagospodarowane, porośnięte trawą, krzewami oraz pojedynczymi drzewami. Działka nr 3073/51 kształtem zbliżona jest do prostokąta. Działka nr 3077/51 stanowiąca drogę wewnętrzną kształtem zbliżona jest do prostokąta. Obsługa komunikacyjna możliwa jest z drogi publicznej ul. Fredry poprzez wydzielone pod drogę działki nr 2568/409, 3902/409, 3904/409, 3569/409, 3075/51, 3066/53, 3109/51. Nieruchomości są nieuzbrojone. Media (energia elektryczna, woda, kanalizacja, gaz) w drodze publicznej ul. Zacisze i ul. Fredry. Zbywane nieruchomości położone są w granicach terenu górniczego „Łędziny I”.

Przedmiotowe nieruchomości są objęte miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego Miasta Łędziny zatwierdzonym przez Radę Miasta Łędziny Uchwałą Nr XLI/297/13 z dnia 24 października 2013 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w rejonie ulic: Miłej, Żeromskiego, Ułańskiej i Fredry w Łędzinach, który ustala dla przedmiotowego terenu przeznaczenie 18MU – teren zabudowy mieszkaniowo-usługowej. Zagospodarowanie nieruchomości nastąpi zgodnie z zapisami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

W dniu 14 listopada 2025 r. na sprzedaż przedmiotowej nieruchomości został przeprowadzony przetarg ustny nieograniczony, który zakończył się wynikiem negatywnym.

Cena wywoławcza nieruchomości: 130 000,00 zł
(słownie: sto trzydzieści tysięcy złotych 00/100).

Sprzedaż nieruchomości podlega opodatkowaniu podatkiem od towarów i usług na podstawie ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług według obowiązującej stawki 23%.

Wadium ustalone zostało na kwotę: 13 000,00 zł
(słownie: trzynaście tysięcy złotych 00/100).

**Przetarg na sprzedaż nieruchomości odbędzie się
w dniu 24 kwietnia 2026 r. o godz. 11.00
w sali 013 Urzędu Miasta Łędziny przy ul. Łędzińskiej 55.**

Warunkiem przystąpienia do przetargu jest wniesienie wadium w pieniądzu w terminie do dnia 20 kwietnia 2026 r. Szczegółowych informacji dotyczących przetargu udziela Wydział Gospodarki Nieruchomościami Urzędu Miasta Łędziny, 43-143 Łędziny, ul. Łędzińska 55 (I piętro, pok. 101, tel. 32/ 216-65-11 do 13 wew. 140 w godzinach pracy Urzędu).

Ogłoszenie o przetargu zostało wywieszone na tablicach ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miasta Łędziny przy ul. Łędzińskiej 55, a ponadto informacja o ogłoszeniu przetargu podana została do publicznej wiadomości poprzez wywieszenie na tablicach ogłoszeń Urzędu Miasta Łędziny, a także na stronach internetowych Urzędu Miasta Łędziny www.ledziny.pl i w Biuletynie Informacji Publicznej.

Katowice/34426026

Prezydent Miasta Mysłówice informuje:

Na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Miasta Mysłówice, na II piętrze oraz na stronie internetowej www.myslowice.pl, BIP podano do publicznej wiadomości szczegółowe

wykazy nieruchomości stanowiących własność Gminy Mysłówice przeznaczonych do:

sprzedaży w drodze ustnego przetargu nieograniczonego:

- nieruchomości niezabudowanych, stanowiących własność Gminy Mysłówice, położonych w Mysłowicach przy ul. Fabrycznej, wyznaczonych do sprzedaży w drodze ustnego przetargu nieograniczonego, z przeznaczeniem na cele zgodne z zapisami obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, zarządzenie 135,
- nieruchomości niezabudowanych, stanowiących własność Gminy Mysłówice, położonych w Mysłowicach przy ul. Andrzeja Mielęckiego, wyznaczonych do sprzedaży w drodze ustnego przetargu nieograniczonego, z przeznaczeniem pod zabudowę na cele zgodne z zapisami obowiązującego Stadium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Mysłówice wraz ze sprzedażą udziałów w gruncie przeznaczonym pod wewnętrzną drogę dojazdową, zarządzenie 136.

Osoby, którym na podstawie art. 34 ust. 1 pkt. 1 i pkt. 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami (tekst jednolity Dz. U. z 2024 r. poz. 1145 z późn. zm.), przysługujące pierwszeństwo w nabyciu wyżej opisanej nieruchomości Gminy Mysłówice, mogą w terminie 6 tygodni, licząc od dnia wywieszenia niniejszego wykazu, złożyć wnioszek o jej nabycie.
termin wywieszenia: 20.03.2026r. do 01.05.2026r.

dzierżawy:

- na czas nieoznaczony przy ulicy Fryderyka Chopina nieruchomości niezabudowanej stanowiącej własność Gminy Mysłówice – z przeznaczeniem pod miejsca postojowe, pas zieleni (nowa dzierżawa).

termin wywieszenia: 20.03.2026r. do 10.04.2026r.

Katowice/34425898

Działając na podstawie art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1145 z późn. zm.)

BURMISTRZ MIASTA IMIELIN

informuje,

że na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miasta Imielin, 41 – 407 Imielin, ul. Imielińska 81 oraz na stronach internetowych bip.imielin.pl oraz www.imielin.pl – zakładka ogłoszenia urzędowe, na okres 21 dni, został zamieszczony

WYKAZ NIERUCHOMOŚCI:

- położonych w rejonie ul. Maratońskiej w Imielinie przeznaczonych do oddania w dzierżawę na drogę dojazdową na czas oznaczony do 3 lat, stanowiący załącznik do Zarządzenia Nr BM.0050.19.2026 z dnia 18 marca 2026 r. (wywieszono w terminie 19.03.2026 r. - 09.04.2026 r.);
- położonej przy ul. Szafirowej w Imielinie przeznaczonej do oddania w dzierżawę z przeznaczeniem na ogród przydomowy na czas oznaczony do 3 lat, stanowiący załącznik do Zarządzenia Nr BM.0050.20.2026 z dnia 18 marca 2026 r. (wywieszono w terminie 19.03.2026 r. - 09.04.2026 r.).

Dodatkowe informacje można uzyskać w Urzędzie Miasta Imielin pod numerem tel. (32) 2254140.

Katowice/34426032

WYCIĄG Z OGŁOSZENIA

O PIERWSZYM PRZETARGU USTNYM NIEOGRANICZONYM.

BURMISTRZ MIASTA ŁĘDZINY

**INFORMUJE O PRZEZNACZENIU DO SPRZEDAŻY
– w drodze przetargu ustnego nieograniczonego
– niżej wymienionej nieruchomości.**

Przedmiotem przetargu jest **sprzedaż niezabudowanej nieruchomości gruntowej położonej w Łędzinach**, województwo śląskie, powiat bieruńsko-łędziński, jednostka ewidencyjna 241403_1, Łędziny, **obręb ewidencyjny 0005 Smardzowice**, **przy ul. Spokojnej**, oznaczonej jako działka numer **3093/51 o powierzchni 0,0835 ha**, zapisanej w jednostce rejestrowej gruntów pod pozycją **G434**, symbol użytku **PsVI**.

Dla nieruchomości prowadzona jest przez Wydział V Ksiąg Wieczystych Sądu Rejonowego w Tychach księga wieczysta numer KA1T/00053732/6. W dziale I-O wpisana jest wzmianka o wniosku, nie dotycząca przedmiotowej nieruchomości. Dział I-SP księgi wieczystej jest wolny od wpisów. W dziale III księgi wieczystej wpisane są trzy ograniczone prawa rzeczowe związane z innymi nieruchomościami i nie dotyczą nieruchomości będącej przedmiotem zbycia. Dział IV księgi wieczystej nie zawiera wpisów. Wpiszy Działu III księgi wieczystej przeniesione zostaną do księgi wieczystej nabywcy nieruchomości. Przedmiotowa nieruchomość nie jest przedmiotem praw i zobowiązań względem osób trzecich.

Nieruchomość przeznaczona do zbycia położona jest w północno-wschodniej części miasta Łędziny w obrębie Smardzowice przy ul. Spokojnej (droga wewnętrzna częściowo utwardzona). Najbliższe sąsiedztwo stanowią tereny niezabudowane, zadrzewione, rolne oraz zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna. Działka nr 3093/51 o regularnym kształcie zbliżonym do prostokąta oraz o lekkim nachyleniu w kierunku zachodnim, jest niezabudowana i nieogrodzona. Nieruchomość jest niezagospodarowana, porośnięta krzewami oraz drzewami. Obsługa komunikacyjna możliwa jest z drogi publicznej ul. Fredry poprzez wydzielone pod drogę publiczną działki nr 2568/409, 3902/409, 3904/409, 3569/409, 3075/51, 3066/53, 3109/51 lub z drogi publicznej ul. Zacisze poprzez działki nr 3109/51, 3108/51 oraz 3106/51. Nieruchomość jest nieuzbrojona. Media (energia elektryczna, woda, kanalizacja, gaz) w drodze publicznej ul. Zacisze i ul. Fredry.

Przedmiotowa nieruchomość położona jest w granicach terenu górniczego „Łędziny I”, objęta jest miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego Miasta Łędziny zatwierdzonym przez Radę Miasta Łędziny Uchwałą Nr XLI/297/13 z dnia 24 października 2013 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w rejonie ulic: Miłej, Żeromskiego, Ułańskiej i Fredry w Łędzinach, który ustala dla przedmiotowego terenu przeznaczenie 18MU – teren zabudowy mieszkaniowo-usługowej. Zagospodarowanie nieruchomości nastąpi zgodnie z zapisami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Cena wywoławcza nieruchomości: 151 000,00 zł
(słownie: sto pięćdziesiąt jeden tysięcy złotych 00/100).

Sprzedaż nieruchomości podlega opodatkowaniu podatkiem od towarów i usług na podstawie ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług według obowiązującej stawki 23%.

Wadium ustalone zostało na kwotę: 15 000,00 zł
(słownie: piętnaście tysięcy złotych 00/100).

**Przetarg na sprzedaż nieruchomości odbędzie się
w dniu 24 kwietnia 2026 r. o godz. 12.00
w sali 013 Urzędu Miasta Łędziny przy ul. Łędzińskiej 55.**

Warunkiem przystąpienia do przetargu jest wniesienie wadium w pieniądzu w terminie do dnia 20 kwietnia 2026 r.. Szczegółowych informacji dotyczących przetargu udziela Wydział Gospodarki Nieruchomościami Urzędu Miasta Łędziny, 43-143 Łędziny, ul. Łędzińska 55 (I piętro, pok. 103, tel. 32/ 216-65-11 do 13 wew. 140 w godzinach pracy Urzędu).

Ogłoszenie o przetargu zostało wywieszone na tablicach ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miasta Łędziny przy ul. Łędzińskiej 55, a ponadto informacja o ogłoszeniu przetargu podana została do publicznej wiadomości poprzez wywieszenie na tablicach ogłoszeń Urzędu Miasta Łędziny, a także na stronach internetowych Urzędu Miasta Łędziny www.ledziny.pl i w Biuletynie Informacji Publicznej.

Katowice/34426027

WYCIĄG Z OGŁOSZENIA O PIERWSZYM PRZETARGU USTNYM NIEOGRANICZONYM.

BURMISTRZ MIASTA ŁĘDZINY

**informuje o przeznaczeniu do sprzedaży
– w drodze przetargu ustnego nieograniczonego
– niżej wymienionej nieruchomości.**

Przedmiotem przetargu jest **sprzedaż niezabudowanej nieruchomości gruntowej położonej w Łędzinach**, województwo śląskie, powiat bieruńsko-łędziński, jednostka ewidencyjna 241403_1, Łędziny, **obręb ewidencyjny 0005 Smardzowice**, **przy ul. Spokojnej**, oznaczonej jako działka numer **3114/51 o powierzchni 0,0843 ha**, zapisanej w jednostce rejestrowej gruntów pod pozycją **G434**, symbol użytku **RV1, PsVI, N**.

Dla nieruchomości prowadzona jest przez Wydział V Ksiąg Wieczystych Sądu Rejonowego w Tychach księga wieczysta numer KA1T/00053732/6. W dziale I-O wpisana jest wzmianka o wniosku, nie dotycząca przedmiotowej nieruchomości. Dział I-SP księgi wieczystej jest wolny od wpisów. W dziale III księgi wieczystej wpisane są trzy ograniczone prawa rzeczowe związane z innymi nieruchomościami i nie dotyczą nieruchomości będącej przedmiotem zbycia. Dział IV księgi wieczystej nie zawiera wpisów. Wpiszy Działu III księgi wieczystej przeniesione zostaną do księgi wieczystej nabywcy nieruchomości. Przedmiotowa nieruchomość nie jest przedmiotem praw i zobowiązań względem osób trzecich.

Nieruchomość przeznaczona do zbycia położona jest w północno-wschodniej części miasta Łędziny w obrębie Smardzowice przy ul. Spokojnej (droga wewnętrzna częściowo utwardzona). Najbliższe sąsiedztwo stanowią tereny niezabudowane, zadrzewione, rolne oraz zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna. Działka nr 3114/51 o regularnym kształcie zbliżonym do prostokąta oraz o lekkim nachyleniu w kierunku zachodnim, jest niezabudowana i nieogrodzona. Nieruchomość jest niezagospodarowana, porośnięta trawą, krzewami oraz drzewami. Obsługa komunikacyjna możliwa jest z drogi publicznej ul. Fredry poprzez wydzielone pod drogę publiczną działki nr 2568/409, 3902/409, 3904/409, 3569/409, 3075/51, 3066/53, 3109/51 lub z drogi publicznej ul. Zacisze poprzez działki nr 3109/51, 3108/51 oraz 3106/51. Nieruchomość jest nieuzbrojona. Media (energia elektryczna, woda, kanalizacja, gaz) w drodze publicznej ul. Zacisze i ul. Fredry.

Przedmiotowa nieruchomość położona jest w granicach terenu górniczego „Łędziny I”, objęta jest miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego Miasta Łędziny zatwierdzonym przez Radę Miasta Łędziny Uchwałą Nr XLI/297/13 z dnia 24 października 2013 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w rejonie ulic: Miłej, Żeromskiego, Ułańskiej i Fredry w Łędzinach, który ustala dla przedmiotowego terenu przeznaczenie 12MU – teren zabudowy mieszkaniowo-usługowej. Zagospodarowanie nieruchomości nastąpi zgodnie z zapisami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Cena wywoławcza nieruchomości: 153 000,00 zł
(słownie: sto pięćdziesiąt trzy tysiące złotych 00/100).

Sprzedaż nieruchomości podlega opodatkowaniu podatkiem od towarów i usług na podstawie ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług według obowiązującej stawki 23%.

Wadium ustalone zostało na kwotę: 15 000,00 zł
(słownie: piętnaście tysięcy złotych 00/100).

**Przetarg na sprzedaż nieruchomości odbędzie się
w dniu 24 kwietnia 2026 r. o godz. 10.00
w sali 013 Urzędu Miasta Łędziny przy ul. Łędzińskiej 55.**

Warunkiem przystąpienia do przetargu jest wniesienie wadium w pieniądzu w terminie do dnia 20 kwietnia 2026 r. Szczegółowych informacji dotyczących przetargu udziela Wydział Gospodarki Nieruchomościami Urzędu Miasta Łędziny, 43-143 Łędziny, ul. Łędzińska 55 (I piętro, pok. 103, tel. 32/ 216-65-11 do 13 wew. 140 w godzinach pracy Urzędu).

Ogłoszenie o przetargu zostało wywieszone na tablicach ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miasta Łędziny przy ul. Łędzińskiej 55, a ponadto informacja o ogłoszeniu przetargu podana została do publicznej wiadomości poprzez wywieszenie na tablicach ogłoszeń Urzędu Miasta Łędziny, a także na stronach internetowych Urzędu Miasta Łędziny www.ledziny.pl i w Biuletynie Informacji Publicznej.

Katowice/34426029

Rachunki za energię

Są pieniądze na spółdzielnie

W Katowicach są pieniądze na zakładanie spółdzielni energetycznych. W konsekwencji można zaoszczędzić na rachunkach za prąd.

Michał Hyra

Spółdzielnie energetyczne to nowy pomysł. Powstały w odpowiedzi na dążącą energię i rewolucję OZE (Odnawialne Źródła Energii), która sprawia, że system idzie w stronę energetyki rozproszonej. W uproszczeniu: wytwarzanie energii przez małe jednostki lub obiekty produkcyjne dla użytku lokalnego

Pierwsza spółdzielnia energetyczna w Polsce zaczęła działać w połowie 2021 roku, składała się z czterech członków i powstała na terenie gmin Raszyn, Nadarzyn i Michałowice w woj. mazowieckim.

• Farma paneli fotowoltaicznych

FOT. PATRYK OGORZALEK / AGENCJA WYBORCZA.PL

WYSTARCZĄ TRZY OSOBY

Zgodnie z przepisami spółdzielnia energetyczna zajmuje się wytwarzaniem energii elektrycznej lub biogazu, lub biometanu, lub ciepła z odnawialnych źródeł energii. Spółdzielnie dokonują obrotu wytworzoną energią, a także ją magazynują. Co ważne, wytworzony prąd, gaz czy ciepło trafiają wyłącznie do członków danej spółdzielni.

Nie jest to jedyny wymóg stawiany przed spółdzielni. W pierwszych latach funkcjonowa-

nia tego rozwiązania, zainstalowane odnawialne źródła energii musiały pokrywać zapotrzebowanie członków spółdzielni w 40 proc. Od 1 stycznia 2026 roku jest to już 70 proc.

Spółdzielnie energetyczne mogą założyć minimum trzy osoby prawne lub dziesięć fizycznych. Konieczne jest przygotowanie statutu i wpisu do KRS. Ostatnim etapem, pozwalającym korzystać z korzyści nadanych spółdzielniom energetycznym, jest wpis w rejestrze Krajowe-

go Ośrodka Wsparcia Rolnictwa, bo tego typu podmioty mogą działać na razie tylko na terenie gmin wiejskich lub miejsko-wiejskich. Choć coraz więcej słychać, że do udziału w spółdzielniach zostaną dopuszczone miasta.

Model udziału w spółdzielni jest korzystny, dlatego, że jej członkowie mogą korzystać z szeregu ulg i zwolnień. Przede wszystkim są zwolnieni z opłaty OZE, a także opłaty mocowej za energię wytworzoną i skonsumowaną wewnątrz. Do tego energia wyprodukowana w spółdzielni jest zwolniona z opłaty kogeneracyjnej. Kolejną korzyść to zwolnienie członków spółdzielni z części zmiennej opłaty za dystrybucję energii. Wreszcie prąd wyprodukowany z odnawialnych źródeł energii, których moc nie przekracza 1 MW, jest zwolniona z akcyzy.

SYMULACJA
POKAZE KORZYŚCI

Dla członków spółdzielni daje to wymierne korzyści. Firma Doekeo w opracowaniu dla Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach przygotowała symulację pokazującą korzyści finansowe.

W przypadku spółdzielni zrzeszającej jednostki samorządowe mowa jest o oszczędnościach sięgających nawet 46 proc. rocznie. Osoby fizyczne mogą liczyć na podobny wynik, ale tylko w przypadku, gdy mają zainstalowane panele fotowoltaiczne. Posiadacze domów bez mikroinstalacji i tak skorzystają, ale w tym wypadku oszczędność wyniesie ok. 20 proc.

Spółdzielnie wciąż rozliczają się na podstawie tzw. net-meteringu, czyli systemu, w którym użytkownicy mają wirtualny magazyn energii, do którego oddają nadwyżkę produkcji, a później mogą za darmo odebrać 60 proc. w ciągu 12 miesięcy. Na podstawie net-meteringu rozliczali się indywidualnie użytkownicy, którzy kilka lat temu zdecydowali się na panele fotowoltaiczne.

Od kwietnia 2022 roku nowi posiadacze paneli mogą się rozliczać jedynie na podstawie net-billingu, w którym sprzedaje się nadwyżki energii, a w czasie, gdy instalacja nie pracuje, posiadacz mikroinstalacji kupuje prąd po cenach na umowie.

NABÓR
DO PROGRAMU

Fundusz rozpoczął nabór do programu, który ma pomóc w tworzeniu spółdzielni energetycznych. O pieniądze mogą się ubiegać samorządy, a także osoby prawne, w tym spółdzielnie, oraz osoby fizyczne. W przypadku samorządów fundusz dofinansuje zadania obejmujące m.in. opracowanie wariantów miksu energetycznego, bilansu i diagnozy energetycznej, analizy ekonomiczno-finansowej, koncepcji bilansowania i systemu zarządzania energią, czy opracowania biznesplanów.

W tym drugim przypadku fundusz dofinansuje budowę instalacji fotowoltaicznych, magazynów energii, elektrowni wiatrowych, wodnych czy biogazowni. ●

Zielona pracownia w szkole w Zrębicach

Czas na eksperymenty

W naszym regionie jest olbrzymie zainteresowanie zielonymi pracownikami. W 2026 roku projekt będzie wart ponad 5 milionów złotych.

Michał Hyra

Szkola podstawowa w podczęstochowskich Zrębicach może się pochwalić nową salą dydaktyczną. Dzięki współpracy gminy Olsztyn oraz Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach powstała tam pracownia „Świat Jurajskiej Przyrody”.

– Inwestowanie w edukację i świadomość ekologiczną najmłodszych jest jedną z najważniejszych inwestycji w przyszłość gminy. Nowoczesna przestrzeń edukacyjna pozwoli uczniom uczyć się poprzez doświadczenie i rozbudzać ciekawość świata. Gratulacje dla szkoły – mówił podczas otwarcia zielonej pracowni Tomasz Kucharski, burmistrz miasta i gminy Olsztyn.

Inspiracja dla uczniów

– Edukacja ekologiczna to jedna z najważniejszych inwestycji w przyszłość. Dzięki takim inicjatywom młodzi ludzie mogą nie tylko zdobywać wie-

dzę, ale także rozwijać wrażliwość na przyrodę i uczyć się odpowiedzialności za środowisko – dodawał prezes WFOŚiGW w Katowicach Mateusz Pindel.

Fundusz dołożył do inwestycji 48 tys. zł w ramach programu na 2025 rok. Dzięki tym środkom szkoła może pochwalić się nowoczesną pracownią, w której młodzi ludzie mają zgłębiać tajniki przyrody. Sala została wyposażona m.in. w tablicę interaktywną, mikroskopy cyfrowe oraz sensory środowiskowe do pomiaru jakości i wilgotności powietrza. To tylko część wyposażenia, dzięki któremu uczniowie będą

mogli poznawać biologię czy chemię poprzez doświadczenia oraz eksperymenty. W nowej pracowni uczniowie będą się też uczyć korzystania z map i kompasów.

– Zielona pracownia to miejsce, które z pewnością będzie inspirować uczniów do odkrywania świata przyrody jurajskiej i rozwijania pasji naukowych – zaznaczył Wojciech Kucia, dyrektor szkoły podstawowej w Zrębicach.

Będą kolejne
zielone pracownie

WFOŚiGW kontynuuje projekt zielonych pracowni. W edycji 2026 zain-

teresowanie było ogromne, do funduszu wpłynęło ponad dwieście wniosków, ostatecznie pieniądze na ich utworzenie otrzymało 95 placówek oświatowych. WFOŚiGW w Katowicach na tegoroczną edycję programu przeznaczył ponad 5,6 mln zł.

Najwięcej pracowni powstanie w Sosnowcu, miasto otrzymało pieniądze na utworzenie ich w sześciu szkołach. W Rybniku dofinansowanie dostały cztery wnioski, a w Białymostku i Bytomiu po trzy. ●

• Więcej czytaj na katowice.wyborcza.pl

Kolumnę dofinansowano ze środków

**Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej w Katowicach**

Za treści zawarte w publikacji dofinansowanej ze środków WFOŚiGW w Katowicach odpowiedzialność ponosi Redakcja

Bloki w Krakowie powstają w szczerym polu

Wszędzie leje się beton

W sąsiedztwie pól, na których jeszcze niedawno podkrakowscy rolnicy uprawiali ziemię, wyrasta nowe ogromne blokowisko. Na Górcie Narodowej wkrótce może powstać ponad tysiąc nowych mieszkań.

Anna Kolet

Na łąkach przy ulicy księdza Meiera we wschodniej części Górki Narodowej prace budowlane idą pełną parą. W kilka miesięcy deweloper z Katowic TDJ Estate wystawił już po cztery kondygnacje dwóch planowanych w tym miejscu bloków. W sumie zamierza oddać 294 mieszkania o metrażu od 27 do 95 metrów kwadratowych. Zakończenie inwestycji planowane jest na koniec 2027 roku. Ale to dopiero początek; plany dewelopera idą dalej na północ.

Do wielkich inwestycji w tym miejscu przygotowuje się również Dom Development. Bloki powstają kosztem jednego terenu zielonego w okolicy.

„Tworząc to miejsce, zależało nam na stworzeniu osiedla, które nie tylko zapewnia komfort na co dzień, ale także wpisuje się w tkankę miasta i ułatwia życie mieszkańcom” – przekonuje TDJ Estate.

15,6 tys. zł za metr kwadratowy w promocji

Jak usłyszeliśmy, w biurze sprzedaży do tej pory udało się sprzedać ok. 30-40 mieszkań. Ceny w promocji zaczynają się od 12,6 tys. zł za metr kwadratowy, ale są lokale, za które trzeba zapłacić nawet 15,6 tys. zł za metr. To sporo jak na tę lokalizację. Co prawda deweloper kusi bliskością tramwaju na Górkę Narodową, ale prawda jest taka, że nowe bloki powstają w szczerym polu. Przewyżsili lokatorzy do przystanku tramwajowego będą musieli iść przynajmniej pół godziny drogą, przy której nie ma nawet chodników.

Na stronie inwestycji czytamy też: „Sklepy, apteki, kawiarnie i punkty usługowe w sąsiedztwie osiedla sprawiają, że wszystkie codzienne sprawy załatwisz w jednym miejscu, bez konieczności długich dojazdów. Nowoczesna infrastruktura drogowa dodatkowo poprawi komfort podróżowania. Dodatkowym atutem są liczne szkoły, przedszkola i żłobki w pobliżu, dzięki czemu rodziny z łatwością zaplanują codzienny rytm dnia”.

– Czytam to i zastanawiam się, czy na pewno chodzi o inwestycję przy Meiera, bo deweloper chyba nie mówi swoim klientom całej prawdy – ironizuje Iwona, mieszkająca na osiedlu Gotyk, które znajduje się dosłownie za plotem nowej inwestycji.

• Trwa intensywna zabudowa Górki Narodowej w Krakowie
FOT. JAKUB WŁÓDEK / AGENCJA WYBORCZA.PL

kająca na osiedlu Gotyk, które znajduje się dosłownie za plotem nowej inwestycji.

– Jedyna szkoła podstawowa, którą oddano kilka lat temu, już pęka w szwach i musi odsyłać dzieci do innych położonych znacznie dalej podstawówek. Mamy dwa przedszkola samorządowe, w tym jedno działające na parterze jednego z bloków, miejskiego żłobka brak; jest prywatny – wymienia mieszkanka.

W tym roku w Krakowie ma powstać 11 żłobków samorządowych, ale ani jednego nie przewidziano na Górcie Narodowej, bo miasto nie ma tu działek, na których mogłoby budować. Również żaden z deweloperów stawiających nowe bloki przy Meiera nie planuje dodatkowej infrastruktury edukacyjnej.

Jedyny teren zielony zalewa beton

Podobnie jest z zielenią. Mieszkańcy, którzy do niedawna chętnie korzystali z okolicznych łąk, teraz ubolewają, że jedyny zielony teren, jaki znajduje się w najbliższej okolicy, jest zalewany betonem.

– Gdy startowała budowa, akurat przejeżdżałam tamtędy na rowerze. Nigdy nie zapomnę widoku przerażonego młodego zająca, który w panice uciekał przed buldożerami – mówi Iwona. – Z łąk musiały się wyprowadzić również kuropatwy i inne ptaki, które chętnie tam gniazdowały.

– Brak zieleni to chyba największa bolączka naszego osiedla – przyznaje Tomasz, który mieszkanie na Gotyku kupił 8 lat temu. – Sprawdzaliśmy wtedy różne lokalizacje i w porównaniu na przykład z osiedlem Avia na Czyżynach, Gotyk wydawał się mniej zageszczony.

Tomaszowi, oprócz zieleni, najbardziej brakuje miejsc rekreacji dla dzieci. – Z synem musimy uprawiać „turystykę placową”, jeżdżąc na przykład do Parku Lotników, bo w naszej okolicy nie ma ani jednego takiego miejsca, nie licząc brudnych piaskownic ustawionych między blokami – mówi mężczyzna.

Dzieci zwykle spędzają czas na osiedlowych drogach i betonowych parkingach kopiąc piłkę lub grając w badminton. Do dyspozycji mają trawiaste „boisko” do koszykówki i mocno sfatygowany plac do grania w nogę, z którego piłka co chwilę wypada na ulicę.

Deweloper z Katowic ma w planach coś, co nazywa parkiem linearnym, ma to być wąski pas zieleni oddzielający nowe osiedle od istniejących zabudowań.

TDJ Estate obiecuje tam stoły do tenisa i piłkarzyków, siłownię plenerową i street workout, plac zabaw, alejki i ławki.

Mieszkańcy „starego” osiedla już zastanawiają się, czy będą mogli korzystać z „parku”. Ich obawy nie są bezpodstawne. Ostatnio „Wyborcza” pisała o prywatnym parku na osiedlu Slow City na Prądniku Białym. Deweloper po urzędzeniu zielenica ogrodził go i zamknął na kłódkę, kod do bramy mają tylko mieszkańcy nowych bloków.

W biurze sprzedaży TDJ Estate usłyszeliśmy jednak, że uchwała krajoznawcza zakazuje obecnie grodzenia osiedli, więc park powinien być dostępny również dla innych mieszkańców.

Ponad 1000 nowych mieszkań. „Będzie masakra”

TDJ Estate to nie jedyny deweloper, który planuje zabudowę łąk przy ulicy Meiera. Obok do potężnych inwestycji szykuje się Dom Development. Jak obliczyliśmy, wydane już pozwolenia na budowę zakładają powstanie w tym miejscu ponad 600 nowych mieszkań. Najwyższe bloki mają mieć po 8 kondygnacji. Trzy kolejne wnioski o pozwolenie czekają na rozpatrzenie. Są na etapie usuwania nieprawidłowości w projekcie. W sumie w najbliższych latach we wschodniej czę-

Na łąkach przy ulicy księdza Meiera we wschodniej części Górki Narodowej prace budowlane idą pełną parą. Deweloper z Katowic TDJ Estate w sumie zamierza oddać 294 mieszkania o metrażu od 27 do 95 metrów kwadratowych

ści Górki Narodowej może powstać nawet ponad 1000 nowych mieszkań. Okoliczni mieszkańcy są przerażeni.

– Już teraz mamy ogromny problem z wyjazdem z osiedla, kiedy do nowych bloków wprowadzą się tysiące ludzi, będzie masakra – mówi Robert, który na Gotyku mieszka od 20 lat. Przypomina, że komunikacja osiedla z resztą Krakowa przebiega tak naprawdę jedną drogą.

Od lat Robert słyszy o budowie ulicy Iwaszki, która ma biec w północnej części osiedla i połączyć je z Aleją 29 Listopada. Jednak ta inwestycja jest na razie w fazie marzeń. Dodatkowo z planów wypadła budowa linii tramwajowej w ciągu ul. Iwaszki, na którą mieszkańcy osiedla Gotyk bardzo liczyli. Według najnowszych planów droga ma mieć tylko dwa pasy ruchu, po jednym w każdą stronę.

Przystanek Szybkiej Kolei Aglomeracyjnej

Komunikację w tej części miasta może natomiast poprawić powstający w rejonie wiaduktu kolejowego na styku ul. Reduta i ul. Węgrzeckiej przystanek Szybkiej Kolei Aglomeracyjnej. Prace już się rozpoczęły i, jak mówi poseł KO Dominik Jaśkowicz, który od lat zabiegał o tę inwestycję, muszą się zakończyć do grudnia przyszłego roku, ponieważ projekt jest współfinansowany z funduszy unijnych i do tego czasu trzeba go rozliczyć. Z nowego przystanku będzie można dotrzeć do Dworca Głównego w ok. 5 minut.

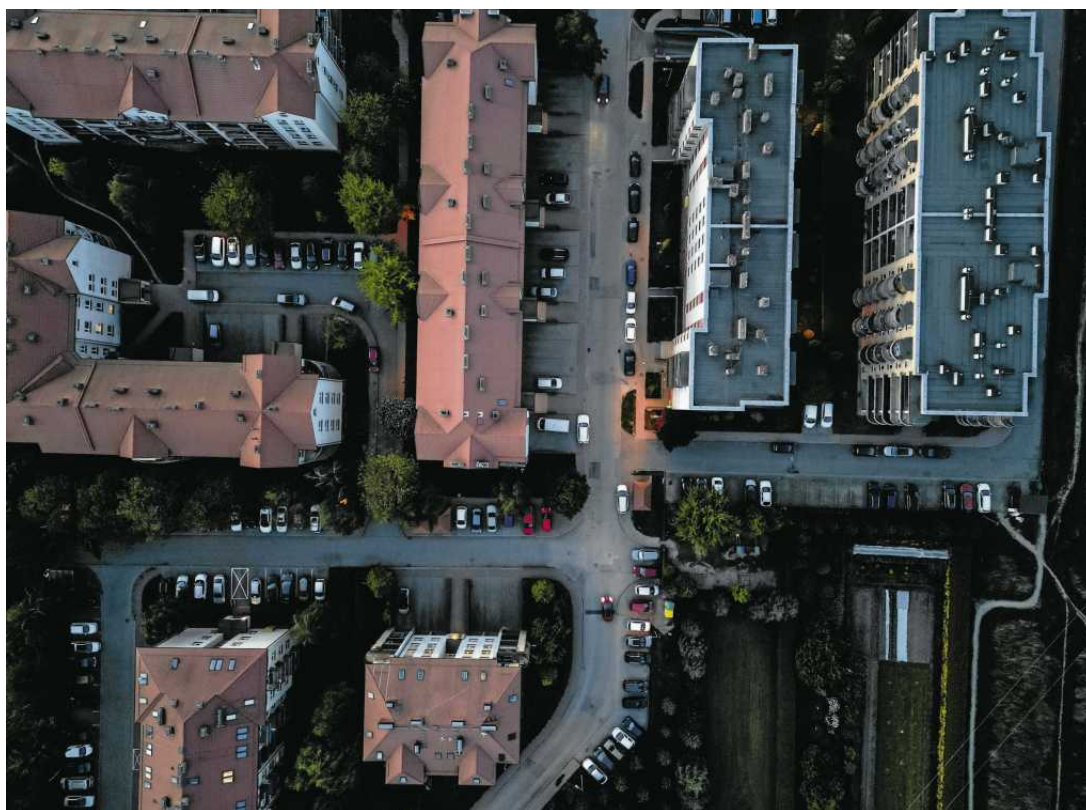
Projekt zakłada również przebudowę wiaduktów nad torami, budowę ronda, chodników, ciągów pieszo-rowerowych, kładki dla pieszych i rowerzystów oraz dwóch parkingów park&ride.

– To będzie całe centrum przesiadkowe – cieszy się poseł Jaśkowicz.

Remont ulicy Meiera. Wycięli drzewa, nowych nie ma gdzie posadzić

Miasto poinformowało również o rozpoczęciu remontu ulicy Meiera, na który mieszkańcy osiedla Gotyk czekali od blisko 10 lat. Teraz jedyna droga wyjazdowa z osiedla jest wąska i kręta, tak że nawet nie może się nią poruszać komunikacja miejska. To ma się zmienić.

Teren budowy został już oddany wykonawcy, który rozpoczął wycinanie. W sumie pod topór ma tu pójść ponad 230 drzew.

Miasto w zamian obiecuje nasadzenia zastępcze – 1040 sztuk, tyle tylko, że żadne z nich nie wyrośnie na terenie osiedla Gotyk, ani nawet Górki Narodowej, bo po prostu nie ma gdzie ich tu sadzić. Z planów wynika, że za nasze wycięte drzewa nowe nasadzenia dostaną mieszkańcy Nowej Huty i Czyżyn – irytują się mieszkańcy.

Tomasz ubolewa, że przy okazji remontu drogi nie pomyślano o budowie ścieżki rowerowej. Po przebudowie nową ulicą mają jeździć autobusy komunikacji miejskiej, a brak ścieżki spowoduje, że będzie to miejsce niebezpieczne dla rowerzystów – mówi Tomasz.

Mieszkańcy osiedla Gotyk zwracają również uwagę, że inwestycja, na którą czeka-

li od wielu lat, dziwnym trafem przyspieszyła, kiedy w okolicy zaczęły powstawać nowe bloki. Uważają, że w ten sposób miasto poszło na rękę deweloperom.

Tyle lat się nie dało, ale teraz się udało, gdy budowy ruszyły. Politycy mają wyborców za głupich, a ci laskawsi za ślepych – denerwuje się mieszkanka na jednej z osiedlowych grup.

Ktoś inny dodaje: „Zrobią nową drogę dla ciężarówek dojeżdżających do budowy nowego osiedla. Ciekawe, w jakim stanie nam ją zostawią budowlani”.

Jakub Kosek, radny Dzielnicy Prądnik Biały i jednocześnie szef krakowskiej Rady Miasta zapewnia jednak, że start inwestycji nie ma nic wspólnego z budową nowych osiedli, a opóźnienia w remoncie miały związek z przedłużającą się procedurą uzyskiwania ZRID.

– Jeśli pojazdy budowy zniszczą wyremontowaną drogę, deweloper będzie musiał na własny koszt ją wyremontować – zastrzega Jakub Kosek.

Przebudowa ul. Meiera ma kosztować ok. 18 milionów złotych, jest obecnie jedną z większych tego typu inwestycji w mieście. Jak informuje nas Zarząd Dróg Mia-

sta Krakowa, firma Dom Development, która chce stawiać w pobliżu bloki, dołoży się do tej inwestycji.

– Mamy już podpisaną z nimi umowę. Kwota będzie zależna od ostatecznej powierzchni użytkowej mieszkań inwestycji realizowanej przez dewelopera – informuje ZDMK.

Zintegrowany plan inwazyjny na Górcę Narodowej

Ogromną presję deweloperską widać też w zachodniej części Górki Narodowej. W sąsiedztwie oddanej ponad dwa lata temu pętli tramwajowej nowe bloki wyrastają jak grzyby po deszczu, zabudowywany jest niemal każdy fragment wolnej przestrzeni. A chaotyczna zabudowa często powstaje kosztem zieleni.

– To jednak nie jest wina deweloperów, tylko miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, który na to pozwala, a deweloperzy to wykorzystują. Trudno ich za to winić. Taka jest naturalna kolej rzeczy, że w mieście powstają nowe osiedla – mówi Bartek Gurgul, mieszkaniowiec osiedla Górka Narodowa przy ul. Zauchy.

Na początku lutego właściciel jednej z działek położonej w rejonie ul. Banacha wystąpił do urzędu miasta z propozycją Zintegrowanego Planu Inwestycyjnego. W zamian za pozwolenie na budowę bloku na terenie, gdzie obowiązuje zabudowa jednorodzinna, proponuje „realizację inwestycji uzupełniającej w układzie drogowym”, czyli na przykład budowę przejścia dla pieszych. Mieszkańcy uznali to za kiepski żart, bo po wprowadzeniu ZPI wartość jego działki wzrosłaby aż o 2 miliony złotych. Zwracają uwagę, że w tym miejscu znajduje się wieloletni drzewostan, a ewentualne zaakceptowanie ZPI przez Radę Miasta doprowadziłoby do wycinki zieleni i budowy w ich miejsce kolejnych dwóch bloków, wciśniętych między istniejącą zabudowę jednorodziną.

W tym tygodniu właściciel działki wycofał jednak swój wniosek o ZPI.

– To nie oznacza, że nie złożę go ponownie, być może chce go poprawić lub uzupełnić, bo to, co zaproponował w pierwotnej wersji, faktycznie było kpina – komentuje radny KO Grzegorz Stawowy, szef komisji planowania przestrzennego w Radzie Miasta. ●

Do wielkich inwestycji przy ulicy księdza Meiera we wschodniej części Górki Narodowej przygotowuje się również Dom Development. Bloki powstają kosztem jednego terenu zielonego w okolicy

REKLAMA

Kraków/34424064

Podziemny

DOLNY ŚLĄSK

Miejsca, których nie znajdziesz na zwykłych mapach.

Historia zaczyna się pod ziemią

WWW.DOLNYSLASK.TRAVEL

DOLNY ŚLĄSK

ZGŁĘBIAJ TAJEMNICE

Kard. Ryś reformuje Kościół w Krakowie

Po abp. Jędraszewskim została pustynia

– Jest ileś kłesk, które ponosimy dlatego, że przestaliśmy pracować razem – mówi kard. Grzegorz Ryś. Metropolita krakowski chce reformy Kościoła i otwiera synod. Księża komentują, że na dobre rozpoczęło się sprzątanie po abpie Jędraszewskim.

Małgorzata Skowrońska

Nigdy nie słyszałem tak dukającego księdza. Ciężko zdychał przy każdym zdaniu, a kiedy pojawił się motyw świeckich, którzy powinni współdecydować o Kościele, miałem wrażenie, że padnie przy ołtarzu i nie doczyta listu metropolity do końca – Jakub, 50-letni katolik z Krakowa, opowiada, jak wyglądała w jego parafii prezentacja zaproszenia kard. Rysia do udziału w synodzie diecezjalnym.

W Kościele synody zwoływane są po to, by świeccy i duchowni zastanowili się nad tym, co kuleje i co wymaga poprawy. W pozareligijnym języku to coś na kształt pogłębionej diagnozy i jednocześnie planu strategicznego.

W archidiecezji krakowskiej synod właśnie się rozpoczął – w sobotę 14 marca otworzyli go wspólnie kard.

• Arcybiskup Grzegorz Ryś (z prawej) podczas synodu diecezjalnego. Kraków, 14 marca 2026 roku
FOT. JAKUB WŁODEK / AGENCJA WYBORCZA.PL

Ryś i kard. Mario Grecha, sekretarz generalny Synodu Biskupów.

– Problemem Kościoła jest to, że każdy chce ewangelizować sam i po swojemu. Konieczna jest wspólna praca. Inaczej wspólnota przestanie istnieć. Nie macie ochoty niczego z tym zrobić, że życie w parafiach, w których tylko 15 procent chodzi do kościoła? – pytał na spotkaniu przed-synodalnym metropolita krakowski.

I dodał: – Znacie te 85 procent, które nie chodzą? Macie ich w domach, macie ich w szkołach, macie na studiach, macie w pracy, macie w barze, do którego chodzicie na piwo. W ja-

ki sposób chcecie do nich wyjść? Ja mam iść do baru? Jest ileś kłesk, które ponosimy dlatego, że przestaliśmy pracować razem.

Statystyki potwierdzają to, co mówi hierarcha. Liczby są dla Kościoła katolickiego w Polsce bezlitosne. Grupa świeckich badaczy, na zlecenie Klubu Inteligencji Katolickiej, trzy lata temu przeanalizowała polską religijność. Wyniki pierwszego w historii badania segmentowego, zatytułowanego publicystycznie „Smutek w Kościele. Gdzie jest Dobra Nowina”, pokazały, że ubył Kościołowi 9 mln wiernych.

W tej grupie są m.in.: 1,7 mln wierzących, którzy nie widzą miejsca dla siebie w obecnej, skompromitowanej kościelnej strukturze;

ok. 5,9 mln młodych, którzy zrazili się do instytucji przez religię w szkołach i polityczne kazania; dla nich Kościół to relikwiarz przeszłości.

Kraków i dwa podejścia do synodu

Synod zwołany przez kard. Rysia odwołuje się do tradycji, jaką zapoczątkował jako metropolita krakowski Karol Wojtyła. W tamtych czasach (synod odbywał się w latach 1972–1979) jego decyzja związana była z próbą

wprowadzenia postulatów Soboru Watykańskiego II, otwierającego m.in. Kościół na świeckich.

Na zlecenie Watykanu synod prowadził także abp Marek Jędraszewski, podobnie jak inni polscy ordynariusze. Chodziło o ocenę stanu lokalnego Kościoła i przedstawienie dekretów, które miały być programem na kolejne lata. Jednym z najistotniejszych dokumentów, jakie powinny wówczas powstać, była tzw. synteza, czyli zwięzły opis problemów i wskazań duszpasterskich dla księży oraz świeckich.

W tym przypadku doszło do kompromitacji krakowskiej kurii, bo abp Jędraszewski zablokował upublicznienie syntezy diecezjalnej. Powód? Dokument był zbyt krytyczny wobec Kościoła. Poszło m.in. o zarzuty upolitycznienia, jętrzące kazania (jak to o „tęczowej zarazie”) i „grzech Kurskiego” (hierarcha wydał zgodę na ślub prawicowego polityka w sanktuarium Bożego Miłosierdzia).

Strajk włoski proboszczów

Za przygotowanie odrzuconej przez arcybiskupa Jędraszewskiego syntezy odpowiadał biskup Janusz Mastalski. – Ten cichy i niewchodzący w konflikty człowiek po prostu wykonał swoją robotę. Nie sądził, że nara-

zi się kurii. Po tym wszystkim traktowali go na Franciszkańskiej jak pod-rzędnego sekretarza – opowiada „Wyborczej” ksiądz, który wówczas pracował w kurii.

To właśnie bpa Janusza Mastalskiego wyznaczył kard. Ryś na koordynatora nowego synodu. – Dla ekipy abpa Jędraszewskiego to jak policzek i wyraźny sygnał, że obecny metropolita negatywnie ocenia pracę poprzednika – twierdzi duchowny.

Przestrzega jednak przed zbytnim optymizmem. Kardynał ma szeroki gest i wietrzy Franciszkańską, jak tylko się da. Trzeba jednak pamiętać, że nie wszyscy księża są mu przychylni. Wielu ze starszego pokolenia, nawet jeśli nie odważą się bojkotować postanowień nowego metropolity, będą urządzali strajk włoski.

Obawy krakowskiego duchownego potwierdza Jakub. Niezrażony zachowaniem proboszcza informującego o kardynalskim zaproszeniu na synod, próbował zapisać się do jednego z zespołów roboczych. – Poszedłem do parafii, ale tam usłyszałem, że synod jest tylko dla zaangażowanych, a ja nie dałem datku na odnowienie ołtarza. Nie dyskutowałem. Wyszedłem i zapisałem się w kurii. Stałbym mnie nie odprawili. ●

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

34425768

OGŁOSZENIE PŁATNE

Kraków/34425609

REKLAMA

Kraków/34422334

NEWSLETTER

Komunikaty.pl

Dla przedsiębiorców, urzędników, zainteresowanych gospodarką.

ZAPISZ SIĘ

Wejdź na stronę komunikaty.pl lub użyj kodu QR

Odstąpię prawo do grobu ziemnego na Rakowicach.

Grób jest pusty, kwatera XIVB.

Tel. 608401941

INWESTYCJA UL. STAWOWA

DOM-BUD

SZEROKA PERSPEKTYWA MIESZKAŃ

[WWW.DOM-BUD.PL](https://www.dom-bud.pl)

KLEPSYDRA

CMENTARZ KOMUNALNY I KREMATORIUM

INFOLINIA: 12 352 44 44
CMENTARZ: +48 502 930 185
KREMATORIUM: +48 502 930 170

Nowy zielony cmentarz	Pierwsza kwatera ekologiczna
Kolumbaria na urny	Kamieniarstwo i opieka nad grobami

www.cmentarzkrakow.pl | Kraków, ul. Wielogórska 16

Poszłam na spotkanie rekrutacyjne Ryanair

Chciałam sprawdzić, czy Mic

Członkowie personelu pokładowego „wyciągają” od 40 do 50 tys. euro rocznie – mówi szef Ryanaira. Wybrałam się na spotkanie rekrutacyjne Buzz Ryanair w Krakowie.

Milena Kuchnia

Wybór miejsca nie dziwi. Kraków Airport jest największą bazą Ryanaira w Polsce, a tuż obok lotniska powstało niedawno pierwsze w kraju centrum szkoleniowe z symulatorami lotów i salami treningu bezpieczeństwa oraz procedur awaryjnych. W tym roku przewoźnik chce zatrudnić na południu Polski ponad sto osób.

Na spotkanie przyszło kilkadziesiąt młodych osób, najczęściej zaraz po studiach. Wszyscy ubrani elegancko, w starannie spiętych włosach, jakby zaraz mieli wsiąść na pokład. W rękach teczki z dokumentami i wydrukowanymi zdjęciami całej sylwetki. To wymóg przewoźnika.

Jak się okazuje, w oficjalnych komunikatach nie używa się już określenia „stewardessa”. Mówi się „członek personelu pokładowego/załogi pokładowej” lub „flight attendant”.

– To taka pozostałość z PRL-u, kiedy na pokładzie pracowały głównie kobiety, a samą pracę kojarzono z usługiwaniem innym ludziom. Między sobą mówimy jednak „steward” i „stewardessa” – mówi Wiktoria (lata już od trzech lat na trasach europejskich).

Sprawdzam dane statystyczne. Okazuje się, że to wciąż sfeminizowany zawód. W Ryanair ok. 60 proc. personelu pokładowego to kobiety.

• **Praca w Buzz.** Przewoźnik nie wymaga żadnego doświadczenia FOT. GETTY IMAGES

W polskim LOT dysproporcja jest jeszcze większa – tu stewardessy stanowią ok. 75 proc. obsługi samolotu.

ILE ZARABIA STEWARDESSA?

– Przypominam, że CV musi być precyzyjne. Jeśli mieliście przerwę w nauce czy w karierze, jakiś gap year, musimy wiedzieć, co wtedy robiliście. Daty rozpoczęcia i zakończenia kolejnych etapów muszą być podawane miesiącami, a nie samymi latami – przypomina pracownik Buzz Ryanair.

Jak tłumaczy, przerwy nie są problemem, ale firma musi mieć jasność, co działo się w tym czasie w życiu kandydata. Gdyby np. zmagał się z chorobą, mogłaby to być przeciwwskazanie do pracy na pokładzie.

Z wyświetlanej przez rekrutera prezentacji dowiadujemy się, jakie są wymagania wobec członków załogi pokładowej. To m.in.:

- wzrost między 157 a 188 cm,
- umiejętność samodzielnego przepłynięcia co najmniej 25 m,

- dobra sprawność fizyczna,
- zaświadczenie o niekaralności ze wszystkich krajów, w których mieszkali przez przynajmniej 6 miesięcy.

Okazuje się też, że personel pokładowy rywkowo musi przechodzić badania alkometrem i testy na narkotyki. Nawet niewielkie ślady używek automatycznie oznaczają zwolnienie.

Są i inne obostrzenia. „Będziesz musiał stawić się na zmianie porannej już o 5 rano, a ze zmiany popołudniowej nie wrócisz do domu wcześniej niż o północy. Jeśli nie jesteś rannym ptaszkiem, zastanów się dwa razy, zanim złożysz podanie!” – ostrzega Buzz Ryanair. System pracy to 5 dni robocze i 3 dni wolnego, w tym brak nocnych lotów. Wszyscy członkowie załogi pokładowej są zatrudniani na umowie B2B. Choć prowadzący spotkanie przedstawia samozatrudnienie jako zaletę, bo – jego zdaniem – Polska łaskawie traktuje jednoosobowe działalności gospodarcze, uczestnicy głęboko wzdychają.

– W tej branży B2B to klasyk. Etat czy umowa zlecenie to rzadkość. Zdarza się, że trzeba samemu wykupić ubezpieczenie. Pracując w samolocie, powinniśmy mieć porządne za-

bezpieczenie. To minus tej roboty – komentuje Wiktoria.

Benefity to 20 dni płatnego urlopu w roku i zniżki na loty.

Zarobki? Członkowie załogi pokładowej dostają 29 euro za godzinę lotu. Mogą latać maksymalnie 100 godzin w miesiącu. Dostają też prowizję od sprzedanych podczas rejsu alkoholu, jedzenia, kosmetyków, perfum i gadżetów. Według przedstawiciela linii, mogą w ten sposób uzbierać nawet drugą pensję (to jednak rzadkość). Usłyszeliśmy też, że za małą sprzedaż to sygnał dla „góry”, że brakuje zaangażowania w pracę. – Członkowie personelu pokładowego „wyciągają” od 40 do 50 tys. euro rocznie – mówił w wywiadzie dla „Wyborczej” szef Ryanaira Michael O’Leary.

Według badań Krajowego Centrum Edukacyjnego, najczęściej zarabia się w liniach Emirates (od 13 do 16,5 tys. zł miesięcznie), a najmniej w Ryanairze.

PRZYJMOWANIE PORODU I SKOKI DO WODY Z WYSOKOŚCI

Po części oficjalnej zaczynają się rozmowy rekrutacyjne po angielsku. Kandydaci opowiadają o sobie, swoich motywacjach i predyspozycjach. Każdy pokazuje wydrukowane zdjęcia całej sylwetki.

Tych, którzy spodobał się rekruterom podczas rozmowy kwalifikacyjnej, czeka siedem intensywnych tygodni szkolenia po osiem godzin dziennie. Nie mogą w tym czasie pracować w innym miejscu. Wymagana jest stuprocentowa obecność. Jeśli zdarzy się, że ktoś opuści choćby jeden dzień, szkolenie musi zacząć od początku. Ryanair Buzz płaci za ten okres 28 euro za dzień i nie zapewnia zakwaterowania.

Wiktoria przyznaje, że szkolenie, niezależnie od linii, łatwe nie jest: – Odbieraliśmy poród, uczyliśmy się, co robić w sytuacjach krytycznych, kiedy na pokładzie nie ma lekarza, komu i jakie leki można podać.

OGŁOSZENIE PŁATNE

Kraków/34420574

PUK KRAKÓW**KOMPLEKSOWE USŁUGI POGRZEBOWE**

TELEFONY CAŁODOBOWE:
12 411 45 02 | +48 509 246 176

Zadzwoń i dowiedz się, jak zorganizować pogrzeb bez wychodzenia z domu.

www.puk.krakow.pl | Kraków, ul. Rakowicka 35A

hael O'Leary mówi prawdę

W programie szkoleniowym jest też kurs pierwszej pomocy; wcale nie teoretyczna, bo z prawdziwym ogniem, nauka gaszenia pożaru na pokładzie i osławiony już wśród personełu basen, czyli awaryjne lądowanie w wodzie.

Wiktoria opowiada: -Podczas szkolenia musiałam skoczyć do wody z dużej wysokości, nadmuchać i założyć kamizelkę, przepłynąć 25 m, uratować pasażera, wspiąć się na tratwę i pomóc innym na nią wejść.

Po tak morderczym szkoleniu personel pokładowy irytuje się, gdy ktoś opowiada o tym, że praca w samolocie to rozdawanie kawy i herbaty.

- Ludzie nie zdają sobie sprawy z tego, jak ciężka jest ta praca. Myślą, że wchodzisz na pokład, pomachasz rękami i masz luz. Prawda jest taka, że wstajesz np. o 2 w nocy, żeby jechać na lotnisko. Innym razem latasz od 22 do rana. Godziny pracy są nieregularne. Ciągłe doświadczasz zmian ciśnienia, klimatu. Prędzej czy później przekłada się to na zdrowie - opowiada.

Szkolenie kończy się egzaminem. Ci, którzy go przejdą, dostają służbowy mundur. Każdy przewoźnik określa tzw. dyscyplinę mundurową. Zwykle to dopasowana koszula lub marynarka, wąska spódnica lub spodnie. Kto ignoruje te zasady, traci pracę.

Tuż przed wylotem personel spotyka się na odprawie. Szef lub szefowa pokładu spraw-

dza, czy wszyscy dobrze się czują, omawiają szczegóły lotu i ustalają, kto leci na jakiej pozycji.

Wiktoria: - Szef lotu odpowiada za całą grupę. Ktoś inny ma pod kontrolą sprzęt awaryjny i od razu po wejściu na pokład musi go sprawdzić; odhacza na specjalnej liście, czy wszystko się zgadza, np. czy jest tyle gaśnic, ile potrzeba, czy kod do kokpitu pilota działa i drzwi się otwierają.

Przed lotem obsługa ustala z kapitanem specjalne hasło: - To zwykle jakieś neutralne słowo. W sytuacjach zagrożenia biorę słuchawkę i wypowiadam ustalone hasło. Kapitan wie wtedy, że na przykład pod żadnym pozorem nie może otworzyć drzwi.

Jeszcze przed wypuszczeniem ludzi na pokład załoga sprawdza, czy ktoś z poprzedniego lotu nie zostawił na pokładzie podejrzanego przedmiotu i czy wszystkie miejsca mają maski oraz kamizelki.

Kiedy pasażerowie siedzą już na swoich miejscach, personel zamyka i uzbraja drzwi. - Chodzi o to, że są wówczas w trybie „gotowości”. Jeśli je otworzę, wysunie się zjeżdżalnia - tłumaczy Wiktoria.

I zdradza, że obowiązek odsłonięcia okien podczas startu i lądowania jest po to, by skrzydła samolotu były widoczne dla pasażerów: - My z naszych foteli ich nie widzimy. Jeśli np. któ-

reś zaczęłoby się palić, pasażerowie to zauważą i zaczną krzyczeć.

STEWARDESSA: „ALKOHOL TO NAJWIĘKSZY PROBLEM”

Dla Wiktorii największą zmartwieniem podczas pracy w samolocie są pijani pasażerowie. Choć większość linii zakazuje wnoszenia własnego alkoholu do samolotu, ten przepis jest notorycznie ignorowany. - Czasem czuję się, jakbym miała do czynienia z przedszkolakami. Jesteśmy odpowiedzialne za cały lot i jego bezpieczeństwo, niekoniecznie mamy czas na pilnowanie, czy dorośli ludzie nie piją wódki z plecaka - mówi stewardessa.

A pasażerowie, jak wynika z opowieści stewardessy, nie żałują sobie. Raz podczas lotu pijany mężczyzna przewrócił się na nią.

Problemem są też palacze. Wiktoria pamięta mężczyznę, który w trakcie lotu do Porto zapalił papierosa w toalecie. Obsługa pokładowa wiedziała, kto to, ale ponieważ nie złapała palacza za rękę, a pasażer wypierał się, niewiele mogli zrobić. Tym bardziej że żona zapewniała o niewinności męża. - Kiedy wychodzili, kobieta szepem przeprosiła obsługę - mówi Wiktoria.

Anna o kilkumiesięcznej przygodzie w czarterowym Enter Air mówi, że to pomysł na gap

year, czyli przerwę między studiami licencjackimi a magisterskimi. - Nie zarobiłam wiele, ale spełniłam marzenie z dzieciństwa. Po tych kilku miesiącach wiem jednak, że nie jest to praca dla mnie - mówi.

- Tylko raz, gdy pracowałam na pokładzie, udało mi się załapać na dwudniowy pobyt w Hiszpanii. Trzeba zapomnieć o kawie w Paryżu i kolacji w Miami. W rzeczywistości jesteś na pięknej wyspie, ale widzisz ją tylko z samolotu, bo zazwyczaj jednych pasażerów wypuszczasz, a drudzy za chwilę wchodzą - mówi.

Jak dodaje, w budżetowych liniach personel leci na docelowe lotnisko i od razu wraca. U przewoźników, którzy obsługują długie trasy, tzw. pobyt zazwyczaj jest formą nagrody.

- Pobyt to jednak nie jest typowy czas prywatny. Choć mamy wtedy wolne, obowiązują konkretne zasady. Nie możemy spożywać alkoholu na 12 godz. przed zaplanowanym lotem i musimy mieć włączone telefony, na wypadek, gdybyśmy zostali awaryjnie wezwani do pracy - tłumaczy Wiktoria.

Niespełna miesiąc po spotkaniu, w którym uczestniczyłam, Ryanair ogłosił kolejne dni otwarte w Krakowie i Katowicach. To wciąż nie koniec, bo następne zaplanowano na kwiecień. Wiosną spotkania rekrutacyjne w Krakowie zapowiedział także Wizz Air. Nabór prowadzą też państwowe linie lotnicze LOT. ●

OGŁOSZENIE PŁATNE

Kraków/34421607

PODARUJ

1.5%

na zakup wyposażenia potrzebnego
w leczeniu małych pacjentów

Uniwersyteckiego Szpitala Dziecięcego w Krakowie.

KRS: 0000 123 750

Nasza Fundacja od 1992 roku wspiera Uniwersytecki Szpital Dziecięcy w Krakowie. Państwa darowizny oraz odpisy podatkowe pozwalają nam stale pomagać szpitalowi. **Dziękujemy z całego serca!**

SKORZYSTAJ Z DARMOWEGO PROGRAMU
DO ROZLICZEŃ PIT: www.ozdrowiedziecka.org

 /Fundacja O Zdrowie Dziecka

 /ozdrowiedziecka

Zielona Planeta Kraków

Nowa nagroda dla tych, którzy zmieniają miasto

Inicjatywa wyróżni osoby, firmy i projekty, które łączą innowacje z odpowiedzialnością za środowisko. Zielona Planeta Kraków ma pokazywać, że ekologiczna zmiana dzieje się tu i teraz.

Małgorzata Skowrońska

Kraków od lat żyje w napięciu między tym, co było, a tym, co nadchodzi. Z jednej strony – miasto mocno osadzone w historii, świadome swojej tożsamości i kulturowego ciężaru. Z drugiej – coraz śmielej wchodzi na mapę nowych technologii i świeżych, często zaskakujących inicjatyw. Ten rozchylony most między przeszłością a przyszłością łączy jedno: zielone myślenie.

JAKI JEST KRAKÓW?

Kraków liczy dziś ponad 800 tys. mieszkańców i wciąż przyciąga nowych – studentów, specjalistów, ludzi szukających swojego miejsca. Wyróżnia się też na tle innych polskich miast stabilnym rynkiem pracy: bezrobocie należy tu do najniższych w Polsce, a pod względem wynagrodzeń w sektorze przedsiębiorstw jest w tym rankingu zaraz za Warszawą.

To również jedno z najważniejszych w Europie Środkowej centrów nowoczesnych usług biznesowych, które zatrudniają około 100 tys. osób. W ostatnich latach szybko rozwija się też środowisko startupowe – coraz częściej oparte na nowych technologiach, automatyzacji i sztucznej inteligencji.

Współczesny Kraków to także miasto, które coraz wyraźniej mierzy się ze swoją środowiskową odpowiedzialnością. Jako uczestnik unijnej misji „100 miast neutralnych klimatycznie” nie tylko planuje, ale i wdraża zmiany. Symbolem tej transformacji pozostaje wprowadzo-

ny w 2019 roku zakaz spalania węgla i drewna. Choć problem smogu nie zniknął, jakość powietrza w ostatnich latach wyraźnie się poprawiła. Miasto inwestuje też w rozwój terenów zielonych, ochronę korytarzy ekologicznych i systemy retencji wody, próbując dostosować się do wyzwań klimatycznych.

Trzecim filarem miejskiej tożsamości pozostaje kultura – żywa, różnorodna i obecna na co dzień. Setki wydarzeń rocznie, dziesiątki festiwali o międzynarodowej renomie, rozbudowana sieć muzeów i teatrów oraz silne środowisko akademickie sprawiają, że Kraków jest jednym z najważniejszych ośrodków kulturalnych w tej części Europy. Coraz częściej to także przestrzeń spotkania różnych wrażliwości – miejsce, w którym instytucje otwierają się na nowe formy i nowych odbiorców.

SPOSÓB WIDZENIA

I właśnie na styku tych trzech światów – gospodarki, ekologii i kultury – rodzi się nowa opowieść o Krakowie. Bo „zieloność” w Krakowie nie jest już tylko kolorem parków. Staje się sposobem widzenia świata. To myślenie o relacjach – człowieka z naturą, mieszkańców z ich miastem, innowacji z odpowiedzialnością. Z tej właśnie idei wyrasta nagroda Zielona Planeta Kraków.

To nie jest kolejny ranking ani plebiscyt. To zaproszenie do rozmowy o ekologii rozumianej szeroko: jako poszukiwanie równowagi między środowiskiem, kulturą, społeczeństwem i gospodarką. Chcemy pokazać, że ekologia to nie tylko segregacja śmieci. To działania, które mogą

przybierać różne formy – od projektowania przestrzeni miejskiej, przez edukację, po innowacje technologiczne i przedsięwzięcia artystyczne.

Zielona Planeta Kraków ma opowiadać historie ludzi i inicjatyw, które potrafią myśleć o przyszłości odważnie, ale i odpowiedzialnie. Tych, którzy nie boją się szukać nowych dróg, a jednocześnie pamiętają o wspólnym dobru. To nagroda dla tych, którzy widzą dalej – i działają tu, na miejscu.

WYMIARY EKOLOGII

Nagrodę będziemy przyznawali w pięciu kategoriach. Każda z nich pokazuje inny wymiar ekologii.

Pierwsza – „Zielona Przestrzeń” – dotyczy zmian, które widać na pierwszy rzut oka. To działania na rzecz czystszej powietrza, odtwarzania rzek, tworzenia parków czy budowania przestrzeni przyjaznych mieszkańcom. Kategoria bardzo „tu i teraz”, doceniająca inicjatywy, które realnie zmieniają miasto.

Druga – „Zielony Umysł” – zagląda pod powierzchnię. Tu liczy się edukacja i świadomość ekologiczna w szkołach, kulturze, mediach czy internecie. Bo żadna zmiana nie przetrwa, jeśli nie zacznie się w głowie.

Trzecia, „EKO-Twórca Biznesu”, pokazuje, że przedsiębiorczość i ekologia nie muszą się wykluczać. To przestrzeń dla start-upów i firm, które wdrażają rozwiązania oparte na zrównoważonym rozwoju – od gospodarki cyrkularnej po nowe technologie. Inspirowana ideą „green hackingu”, stawia na świeże, czasem buntownicze podejście.

Czwarte miejsce zajmuje „Generacja EKO” – kategoria dla młodych, którzy dopiero zaczynają dorosłe życie, ale już dziś potrafią zmieniać rzeczywistość. Tu mieszają się aktywizm, kreatywność i nowe technologie – od kampanii społecznych po wykorzystanie wirtualnej rzeczywistości. To energia, która nie pyta o pozwolenie, tylko działa.

Piąta kategoria to „Nagroda Czytelników Gazety Wyborczej” – wyróżnienie, o którym zdecydują mieszkańcy w internetowym głosowaniu. To przestrzeń dla inicjatyw oddolnych: ogrodów sąsiedzkich, projektów artystycznych, działań społecznych. Wszystkiego, co buduje miejską wspólnotę.

ZASADY KONKURSU

Zasady konkursu mają być proste i otwarte. Kandydatury mogą zgłaszać eksperci, instytucje, ale też sami mieszkańcy. Kapituła wybierze finalistów, a później laureatów w czterech głównych kategoriach. W piątej – głos będzie należał do czytelników. Zwycięzcy otrzymają nie tylko statuetkę i „zielony paszport”, a także publikację na łamach „Wyborczej”. To sygnał, że nagroda nie zamyka drogi, lecz otwiera kolejne. W przypadku „Generacji EKO” przewidziano także wsparcie finansowe na rozwój projektu.

Finał zaplanowano na przełom kwietnia i maja. Gala odbędzie się w Muzeum Sztuki i Techniki Japońskiej Manggha – miejscu, które w naturalny sposób łączy estetykę, technologię i wrażliwość społeczną. Tam poznamy nie tylko laureatów, ale też finalistów, którzy staną się ambasadorami zmiany.

Zielona Planeta Kraków to coś więcej niż konkurs. To deklaracja, że ekologia nie jest chwilową modą, lecz kierunkiem rozwoju. To próba budowania miejskiej dumy, opartej na odpowiedzialności. Pokazanie, że można być jednocześnie nowoczesnym, kreatywnym i uważnym na świat.

W kolejnych tygodniach będziemy przedstawiać kandydatów, opowiadać ich historie i sprawdzać, jak wygląda zielona zmiana w praktyce. Bo ta opowieść dopiero się zaczyna – i każdy z nas może ją współtworzyć. ●

Partnerami Zielonej Planety Kraków są Miasto Kraków (partner główny), Wodociągi Miasta Krakowa, Sieć Badawcza Łukasiewicz, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie.

OGŁOSZENIE

Kraków/34420178

PARTNER GŁÓWNY

REKLAMA

PARTNERZY

Opera, remik czy wycieczka

Seniorka: Chcę jeszcze coś poczuć

– Na wieczorku filmowym oglądaliśmy film „Dalej jazda” o seniorach, którzy kradną nyskę, by wyruszyć w podróż po Polsce, bo chcą jeszcze coś poczuć. My też chcemy – mówi 70-latka.

Olga Szpunar

Z panią Beatą (70 lat) niełatwo się umówić na rozmowę. Gdy do niej dzwonię po raz pierwszy, jest u znajomej. Może następnego dnia po południu? Idzie do Opery Krakowskiej na „Nabucco”. Poniedziałki, wtorki i środy też odpadają. W poniedziałek po południu gra w remika, a wcześniej ćwiczy pamięć.

We wtorek jest na zajęciach z obsługi smartfona. Dowiaduje się, jak szukać w nim potrzebnych informacji, wysyłać wiadomości, nie dać się oszukać, blokować niepożądane połączenia. W środy jest na wieczorkach filmowych, a po nich znów remik.

STARY KRAKÓW

Wszystko to w ramach krakowskiego Centrum Aktywności Seniora przy ul. Bałuckiego, do którego pani Beata chodzi już od pięciu lat. W mieście są 62 takie Centra. Finansuje je gmina, a prowadzą organizacje pozarządowe. Pierwsze CAS-y powstały w 2015 roku w ramach przyjętego przez radnych

„Programu Aktywności Społecznej i Integracji Osób Starszych”.

Kraków jest jednym z najszybciej starzejących się miast w Polsce. Blisko 23 proc. jego mieszkańców to osoby po 60. r.ż. Długość życia pod Wawelem jest wyższa niż średnia w całym kraju (83 lata dla kobiet i prawie 75 dla mężczyzn), a z danych ZUS na ten rok wynika, że żyje tu aż 231 stulatków. Analizy zjawiska mówią o lepszym dostępie do opieki medycznej i zdrowszym trybie życia, ale też o mocnym wsparciu psychicznym dla seniorów.

Działające w każdej dzielnicy CAS-y oferują im różnego rodzaju warsztaty, treningi, kursy spotkania poświęcone kulturze, tańsze wyjścia do teatrów i wycieczki jednodniowe. Tylko na aktywizację osób starszych w budżecie miasta w tym roku przewidziano ok. 16 mln zł.

MŁODZI SENIORZY

Pani Beata zajęcia z ćwiczeniami pamięci nazywa „pamięciówką” i ze wszystkich lubi je najbardziej. Razem z Kingą (koordynatorką) seniorzy oglądają stare zdjęcia Krakowa i ustalają, jak dane miejsca zmieniły się na przestrzeni lat. Rozwiązują

• W Centrum Aktywności Seniora „Super Senior” na Osiedlu Tysiąclecia
FOT. ADRIANNA BOCHENEK / AGENCJA WYBORCZA.PL

krzyżówki, rywalizują ze sobą w quizach o aktorach. Zadają pytania o role, reżyserów, wygląd, odbiór społeczny i dociekają, kogo przeciwna grupa ma na myśli.

Wieczorki filmowe organizuje dla nich Marcin (koordynator). Seniorzy proponują, co chcą zobaczyć. – Najczęściej pada na komedie romantyczne. Na miejscu mamy ekspres do kawy, herbatę, przynosimy ciastka. I czasem tak gadamy i tak się śmiejemy, że zapominamy o komedii na ekranie – mówi pani Beata.

Ostatnio koordynator zaproponował film Mariusza Kuczewskiego „Dalej jazda” z Marianem Opanią i Małgorzatą Rożniatowską. – O seniorach, którzy kradną nyskę, by wyruszyć w podróż po Polsce. Chcą jeszcze coś poczuć. My również chcemy. Nyski co prawda nie ukradliśmy, ale jeździmy gdzie się da – mówi 70-latka.

CAS organizuje seniorom jednodniowe wycieczki. Wiśnicz, Pszczyna,

Żywiec, Tarnów.... – pani Beata wylicza, gdzie udało im się dotrzeć. W ub.r. można było pojechać na dwie wyprawy, nie dalej niż 100 km od Krakowa. Teraz wycieczki mają być cztery. Odległość zwiększyła się do 300 km. Seniorzy już się zastanawiają, co wybrać. Może Sandomierz, może Kamieniec Śląski, może zamek w Mosznej, może Złota Góra?

Wanda, Irena, Anna, Krystyna, Nina, Ewa, Kazia. Pani Beata wymienia imiona koleżanek, które poznała w CAS-ie. A może to nawet przyjaciółki? Zastanawia się, czy nie powiedzieć, że są jak rodzina, ale dochodzi o wniosku, że z rodziną różnie bywa. Ona na swoją nie narzeka, ale wie, że w wielu są nieustające kłótnie. – Jest takie powiedzenie, że z rodziną najlepiej wychodzi się na zdjęciu, a i to niekoniecznie. Bo ze środka mogą cię wydrapać, po bokach uciąć. Rodziny się nie wybiera, a znajomych i owszem. To, że tu przyszedłam i poznałam tyle nowych wspaniałych osób, było dla mnie jak nowy etap w życiu. Wspólnie otwarcie – przyznaje.

JEDNO ŁÓŻKO, DWIE KOŁDRY

Z koleżankami seniorkami była już prywatnie na wakacjach w Tunezji i kilka razy w Turcji. Żeby było taniej,

biorą wspólne pokoje i śpią po dwie w wielkich małżeńskich łóżach, każda pod swoją kołdrą. Trochę jak licealistki. Chodzą na plażę, na piwo. – Mieszkamy w małych miejscowościach, gdzie z reguły nie ma większych atrakcji, jakiś bar, sklepik, cmentarz. Nam to wystarczy, bo najważniejsze, że jesteśmy razem – opowiada.

Późną wiosną i latem CAS przy Bałuckiego nieco pustoszeje. Osoby, które mają ogródki działkowe, spędzają w nich ciepłe dni. – Ja ogródka nie mam. Wolę chodzić do klubu niż siedzieć na balkonie. Chodziłabym może częściej, ale muszę też pamiętać o rodzinie. Mężu, dzieciach, wnukach. Z nimi też chcę spędzać czas, choć kusi, by jeszcze tyle rzeczy spróbować. W ofercie naszego klubu jest na przykład kurs tańca. Są szachy i brydż i część osób przygotowuje się do startu w brydżowych zawodach. Są też zajęcia manualne, malowanie akwareli. To akurat odpada, bo nie mam manualnych zdolności, za to prace koleżanek podziwiam na wystawach w krakowskim ICE. Niedługo pewnie będziemy robić kartki wielkanocne – opowiada.

Pytam ją, jakie życzenia napisze na zrobionych przez siebie kartkach dla znajomych seniorów. Po namyśle odpowiada: – Żebyśmy jak najdłużej byli razem, a nasz CAS dalej istniał. Bo jest dla nas bardzo ważny i zajmuje szczególne miejsce w naszym sercu. ●

Supermiasta i Superregiony 2026. Długowieczni

• Starzejemy się w szybkim tempie – już co czwarty Polak przekroczył sześćdziesiątkę, a jednocześnie rodzi się coraz mniej dzieci. W pierwszym kwartale 2025 roku współczynnik dzietności spadł do rekordowego poziomu 1,03, co oznacza, że statystyczna Polka urodzi w ciągu swojego życia tylko jedno dziecko (próg zastępowalności pokoleń wynosi 2,1). Dotyka nas zmiana demograficzna i stawia przed nami ważne pytania, np. jak zmienią się rynek pracy i system opieki społecznej, czy będzie nas stać na utrzymanie obecnie obowiązującego wieku przejścia na emeryturę?

• W „Wyborczej” w ramach projektu „Długowieczni” dyskutujemy o tym od lat. Wyzwaniom związanym ze starzejącym się społeczeństwem pragniemy też poświęcić rozpoczynającą się 20 marca tegoroczną edycję akcji Supermiasta i Superregiony. Przed jakimi wyzwaniami stoją duże miasta, a z czym muszą się mierzyć małe miasteczka i wsie? Co zrobić, żeby system opieki zdrowotnej był wydolny, a seniorzy jak najdłużej zachowywali sprawność? Sprawdzimy, jak zmieni się nasze otoczenie i jaki wpływ zmiana demograficzna odciśnie na polityce miast. Jaki wpływ na decyzje samorząd-

dowców będą mieli coraz starsi wyborcy?

• Pamiętajmy, że starość to nie koniec życia, to często czas na realizację swoich pasji. Zastanowimy się, jak można wykorzystać wiedzę i doświadczenie osób starszych? Jak ich zachęcać, by nie spędzali życia na kanapie przed telewizorem, jak skłonić do działania? Gdzie mają szukać wsparcia, nowych znajomości, grup rówieśniczych? Jak dotrzeć do nich z zachętą i informacją?

• Polskie miasta i regiony już z powodzeniem realizują elementy polityki społecznej, której celem jest

poprawa dobrostanu seniorów. Starają się poprawiać warunki mieszkaniowe osób starszych, dbać o ich bezpieczeństwo, zapobiegać wykluczeniu cyfrowemu.

• Bardzo liczymy na Wasze doświadczenia, spostrzeżenia i opinie (piszcie na supermiasta@wyborcza.pl).

• Naszej tegorocznej akcji będzie towarzyszył plebiscyt Supermiast i Superregionów, w którym chcemy razem z Czytelnikami wybrać najlepsze pomysły i praktyki, które wspierają seniorów, ułatwiają im życie i zapobiegają ich wykluczeniu.

OGŁOSZENIE

Kraków/34426003

REKLAMA

PARTNERZY GŁÓWNI

PARTNERZY

„Odszedłeś, lecz w sercach naszych pozostaniesz...”

Stanisław Ilcewicz

Kochany Mąż, Brat, Wujek, Stryjek,
Szwagier i Kuzyn

Przeżywszy 72 lata, po ciężkiej chorobie,
zmarł dnia 16 marca 2026 roku.

Msza Święta żałobna odprawiona zostanie
w poniedziałek, 23 marca 2026 roku o godzinie 12:20
w kaplicy na Cmentarzu Rakowickim,
po czym nastąpi odprowadzenie Zmarłego na miejsce spoczynku,
o czym zawiadamia pogrążona w smutku

rodzina

Prosimy o nieskładanie kondolencji.

www.nekrologi.wyborcza.pl/34425712

Dziel się wspomnieniami o bliskich
Wejdź na serwis odeszli.pl

Spółdzielnia Mieszkaniowa „Centrum”

przy ul. Dzińskiego 2 w Krakowie

informuje,
że prowadzi postępowanie na

OBSŁUGĘ PRAWNĄ SPÓŁDZIELNI MIESZKANIOWEJ

Szczegóły postępowania dostępne są na stronie internetowej Spółdzielni

[www.smcentrum.com.pl](https://smcentrum.com.pl)

w zakładce „Aktualności” lub pod linkiem

<https://smcentrum.com.pl/postepowanie-na-obsloge-prawna-spoldzielni/>

Kraków/34425537

MG-M.6840.7.2025

Skawina, dnia 18.03.2026 r.

INFORMACJA

Burmistrz Miasta i Gminy w Skawinie informuje,

że wykaz dot. sprzedaży nieruchomości oznaczonej jako działka nr 510/3 o pow. 0,0631 ha, poł. w Rzozowie został wywieszony w terminie 18 marca 2026 r. do dnia 7 kwietnia 2026 r. na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miasta i Gminy w Skawinie, Rynek 3 oraz zamieszczony w Internecie (na stronie internetowej www.gminaskawina.pl w zakładce Urząd i Rada - ogłoszenia urzędowe oraz w Biuletynie Informacji Publicznej) a także wywieszony na terenie miasta Skawiny.

Szczegółowe informacje zamieszczono w wykazie.

Informacji udziela Wydział Mienia i Geodezji, Urzędu Miasta i Gminy w Skawinie, Rynek 3, pok. nr 5, tel. (12) 277-01-55.

Kraków/34426140

PREZYDENT MIASTA KRAKOWA

OGŁOSZENIE Z DNIA 20 MARCA 2026 R.

o konsultacjach społecznych do projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru „Paprociowy Las – Czyżyny” wraz z niezbędną dokumentacją

Na podstawie art. 8h ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1130, 1907 i 1940, z 2025 r. poz. 527, 680, 1668, 1847 oraz z 2026 r. poz. 24) i art. 54 ust. 2 w zw. z art. 39 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112, 1881 i 1940 oraz z 2025 r. poz. 1535), a także w związku z uchwałą XXIV/560/25 Rady Miasta Krakowa z dnia 23 kwietnia 2025 r.

z a w i a d a m i a m

o konsultacjach społecznych do projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru „Paprociowy Las – Czyżyny” wraz z niezbędną dokumentacją. W związku z uzyskaniem uzgodnienia odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, prognoza oddziaływania na środowisko nie jest wymagana. Granice obszaru objętego planem szczegółowo określa załącznik graficzny. Konsultacje społeczne do projektu planu wraz z niezbędną dokumentacją zostaną przeprowadzone w dniach **od 20 marca do 16 kwietnia 2026 r.** poprzez:

- bezpośredni kontakt i obsługę obywateli w Wydziale Planowania Przestrzennego Urzędu Miasta Krakowa, ul. Mogińska 41, w godzinach:
 - wtorki, środy, czwartki i piątki 8.00-15.00,
 - w poniedziałki 10.00-18.00 (z wyjątkiem świąt);wizytę można również umówić na konkretną godzinę – mailowo pod adresem: bp.umk@um.krakow.pl lub telefonicznie pod numerami: 12 616-8526, – 8542;
- składanie uwag;
- zamieszczenie projektu planu „Paprociowy Las – Czyżyny” na stronie internetowej: www.bip.krakow.pl/planowanieprzestrzenne (w zakładce PLANY SPORZĄDZANE).

Spotkanie otwarte (dyskusja publiczna), dotyczące rozwiązań przyjętych w projekcie planu miejscowego obszaru „Paprociowy Las – Czyżyny”, zostanie przeprowadzona w dniu **31 marca 2026 r.**, w Urzędzie Miasta Krakowa, pl. Wszystkich Świętych 3-4, **sala Obrad**, początek o **godz. 15:30**.

W spotkaniu otwartym (dyskusji publicznej) można również uczestniczyć *online*, tj. za pomocą środków porozumiewania na odległość. Link do połączenia z platformą został umieszczony na stronie planu. Szczegółowe informacje są publikowane w zakładce ZA-PROSZENIA pod adresem: www.bip.krakow.pl/planowanieprzestrzenne

Dodatkowe spotkanie otwarte odbędzie się w Dzielnicy XIV Czyżyny w dniu **24 marca 2026 r.** w **Szkole Podstawowej nr 156 im. ks. kard. A. S. Sapiehy przy ul. Centralnej 39** w Krakowie, początek o **godzinie 17:30**.

Każdy ma prawo zgłoszenia uwag do projektu planu miejscowego. Uwagi należy składać w nieprzekraczalnym terminie **do dnia 16 kwietnia 2026 r.** – wyłącznie na formularzu urzędowym – z podaniem oznaczenia nieruchomości, której uwaga dotyczy, a także imienia i nazwiska albo nazwy oraz adresu zamieszkania albo siedziby.

Wzór formularza został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie internetowej: www.bip.krakow.pl/planowanieprzestrzenne (w zakładce WZORY). Można go przesłać poprzez e-doręczenia. Formularz dostępny jest również w formie elektronicznej – można go przesłać online.

LINK: [Formularz pismo dotyczące aktu planowania przestrzennego – Krakowski Portal Usług Miejskich](#)

W przypadku poczty elektronicznej – maile z formularzem należy kierować na adres: uwagi-bp@um.krakow.pl

Forma papierowa obejmuje:

- złożenie formularza na dziennikach podawczych zlokalizowanych w budynkach Urzędu Miasta Krakowa,
- wysłanie formularza drogą pocztową na adres: Urząd Miasta Krakowa, Wydział Planowania Przestrzennego, ul. Mogińska 41, 31-545 Kraków,
- przekazanie wypełnionego formularza w czasie prowadzonego spotkania otwartego (dyskusji publicznej) albo dodatkowego spotkania otwartego.

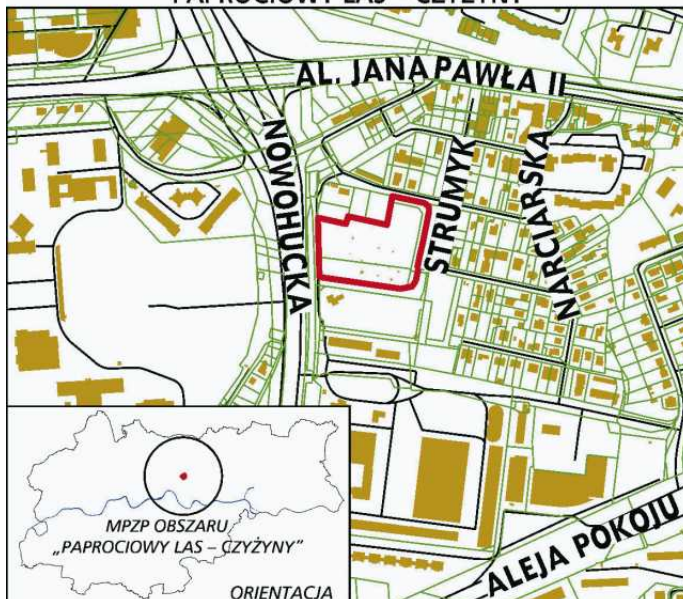
UWAGA: Liczy się data wpływu do tut. urzędu, a pisma niespełniające powyżej wskazanych warunków pozostawi się bez rozpoznania.

Informuję, że:

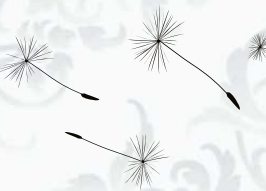
- Zgłoszenie uwagi stanowić będzie odpowiedź na niniejsze Ogłoszenie.
- Zgodnie z art. 13 ust. 1 i 2 unijnego ogólnego rozporządzenia o ochronie danych (tzw. RODO) administratorem danych osobowych jest Prezydent Miasta Krakowa z siedzibą Pl. Wszystkich Świętych 3-4, 31-004 Kraków. Z administratorem możesz się skontaktować listownie (adres jw.) lub drogą elektroniczną – adres e-mail: bp.umk@um.krakow.pl.
- Składający uwagę ma prawo do żądania od administratora dostępu do podanych danych osobowych, ich sprostowania, ograniczenia przetwarzania.
- Podane dane osobowe będą przetwarzane do czasu załatwienia sprawy, dla potrzeb której zostały zebrane, a następnie będą przechowywane przez 25 lat, po czym zostaną przekazane do Archiwum Narodowego w Krakowie.
- Składający uwagę ma prawo do wniesienia skargi do organu nadzorczego, którym jest Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych.
- Podanie danych osobowych jest wymogiem ustawowym i ma charakter obowiązkowy. Konsekwencją niepodania danych osobowych jest pozostawienie uwagi bez rozpoznania.
- Podstawę prawną przetwarzania danych stanowią przepisy ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.
- Dane kontaktowe inspektora ochrony danych – adres pocztowy – jw., e-mail: iod@um.krakow.pl.

Uwagi są rozpatrywane przez Prezydenta Miasta Krakowa. Wykaz oraz propozycja rozpatrzenia zgłoszonych uwag następuje w formie Zarządzenia Prezydenta Miasta Krakowa publikowanego w Biuletynie Informacji Publicznej Miasta Krakowa na stronie internetowej www.bip.krakow.pl/planowanieprzestrzenne.

GRANICE SPORZĄDZANEGO MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO OBSZARU „PAPROCIOWY LAS – CZYŻYNY”

Stwórz Miejsce Pamięci

Wejdź
na serwis
odeszli.pl

Dziel się
wspomnieniami
o bliskich,
których
już z nami
nie ma

pomoc@odeszli.pl
tel. 22 55 55 383
22 55 55 399
22 55 55 555

Kraków/34425839

Całodobowe wsparcie i doradztwo

Dbamy o godne pożegnanie w każdej cenie

Kompleksowe usługi pogrzebowe

Rozliczenia bezgotówkowe

Transport krajowy i międzynarodowy

Własne krematorium

Organizacja styp i pożegnań

Punkty Obsługi Klienta 10 lokalizacji w Krakowie

- ul. Rakowicka 26A 12 222 00 30
- ul. Sieroszewskiego 5B 12 686 61 45
- ul. Bieżanowska 24 12 656 21 11
- ul. Reduta 3B 12 222 50 49
- ul. Rakowicka 33A 12 421 89 83
- ul. Dolnych Młynów 3 12 632 11 22
- ul. Wrocławska 8 12 631 77 95
- ul. Ćwiklińskiej 10 606 793 279
- Cm. Batowice 12 413 63 46
- Cm. Grębałów 12 645 14 35
- Krakowskie Krematorium
- ul. Wielogórska 12 413 33 33

KRAKOWSKIE KREMATORIUM
tel. 12 413-33-33
biuro@kremacja-krakow.pl

30-398 Kraków, ul. Wielogórska 20

Gwarantujemy:

- bezpieczeństwo i profesjonalizm
- duży wybór urn
- możliwość przechowania po kremacji

Zapraszamy do współpracy
firmy pogrzebowe

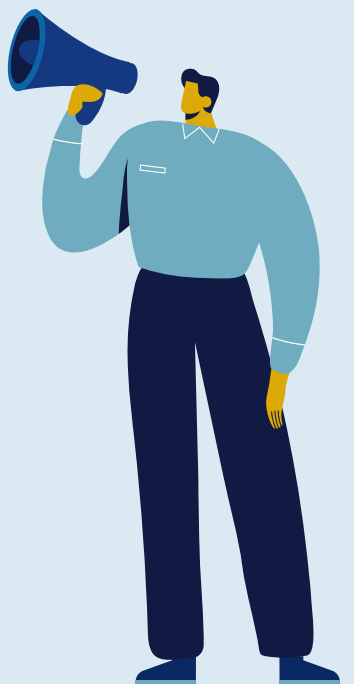
Kraków/34420543

NEWSLETTER

Nowości w przepisach,
zamówienia publiczne,
porady ekspertów,
raporty, ogłoszenia.

Dla przedsiębiorców,
urzędników,
zainteresowanych
gospodarką.

ZAPISZ SIĘ

Wejdź na stronę komunikaty.pl
lub użyj kodu QR

PREZYDENT MIASTA KRAKOWA

OGŁOSZENIE z dnia 20 marca 2026 r.

o wyłożeniu do publicznego wglądu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru „Rybitwy – rejon ulicy Strażackiej” wraz z prognozą oddziaływania na środowisko i niezbędną dokumentacją

Na podstawie art. 17 pkt 9 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1130 ze zm.), art. 67 ust. 3 pkt 4 ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1688 ze zm.) i art. 54 ust. 2 w zw. z art. 39 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112 ze zm.), a także w związku z uchwałą Nr CII/2774/22 Rady Miasta Krakowa z dnia 6 lipca 2022 r., zmienionej uchwałą Nr XXXIII/685/25 Rady Miasta Krakowa z dnia 2 lipca 2025 r.

zawiadamiam

o wyłożeniu do publicznego wglądu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru „Rybitwy – rejon ulicy Strażackiej” wraz z prognozą oddziaływania na środowisko oraz niezbędną dokumentacją. Granice obszaru objętego planem szczegółowo określa załącznik graficzny.

Projekt planu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko oraz niezbędną dokumentacją udostępniony zostanie do publicznego wglądu w dniach **od 30 marca do 28 kwietnia 2026 r.** poprzez:

- bezpośredni kontakt i obsługę obywateli w Wydziale Planowania Przestrzennego Urzędu Miasta Krakowa, ul. Mogilska 41, w godz. 8.00-15.00 (z wyjątkiem sobót, niedziel i świąt); wizytę można również umówić na konkretną godzinę – mailowo pod adresem: bp.umk@um.krakow.pl lub telefonicznie pod numerami: 12 616-8526, – 8542;
- zamieszczenie projektu planu „Rybitwy – rejon ulicy Strażackiej” wraz z prognozą oddziaływania na środowisko na stronie internetowej: www.bip.krakow.pl/planowanieprzestrzenne (w zakładce PLANY SPORZĄDZANE).

Dyskusja publiczna nad rozwiązaniami przyjętymi w projekcie planu miejscowego obszaru „Rybitwy – rejon ulicy Strażackiej” zostanie przeprowadzona w dniu **14 kwietnia 2026 r.**, w Urzędzie Miasta Krakowa, pl. Wszystkich Świętych 3-4, **sala Dietla**, początek o **godz. 15:30**.

W dyskusji publicznej można również uczestniczyć *online*, tj. za pomocą środków porozumiewania na odległość. Link do połączenia z platformą zostanie wygenerowany i umieszczony na stronie planu. Szczegółowe informacje są publikowane w zakładce ZAPROSZENIA pod adresem: www.bip.krakow.pl/planowanieprzestrzenne

Dodatkowe spotkanie otwarte na temat projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru „Rybitwy – rejon ulicy Strażackiej” odbędzie się w Dzielnicy XIII Podgórze w dniu **17 kwietnia 2026 r.** w Centrum Kultury Podgórze – Klub Rybitwy, przy ul. Rybitwy 61 o godzinie **18:00**.

Każdy ma prawo złożenia uwag do projektu planu miejscowego wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.

Uwagi należy składać w nieprzekraczalnym terminie **do dnia 12 maja 2026 r.** – z podaniem oznaczenia nieruchomości, której uwaga dotyczy, a także imienia i nazwiska albo nazwy oraz adresu zamieszkania albo siedziby.

Uwagi można wносить w formie papierowej lub elektronicznej, w tym za pomocą środków komunikacji elektronicznej, w szczególności poczty elektronicznej lub formularza zamieszczonego w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie internetowej: www.bip.krakow.pl/planowanieprzestrzenne (w zakładce WZORY) oraz za pośrednictwem platformy usług administracji publicznej oraz poprzez e-doręczenia. W przypadku poczty elektronicznej – maile należy kierować na adres: uwagi-bp@um.krakow.pl

Forma papierowa obejmuje:

- złożenie pisma z uwagą/ formularza na dziennikach podawczych zlokalizowanych w budynkach Urzędu Miasta Krakowa lub – w przypadku ograniczeń w bezpośredniej obsłudze klienta – wrzucenie do odpowiedniego pojemnika umieszczonego w pobliżu wejścia do budynku UMK,
- wystanie drogą pocztową na adres: Urząd Miasta Krakowa, Wydział Planowania Przestrzennego, ul. Mogilska 41, 31-545 Kraków,
- przekazanie wypełnionego formularza w czasie prowadzonej dyskusji publicznej.

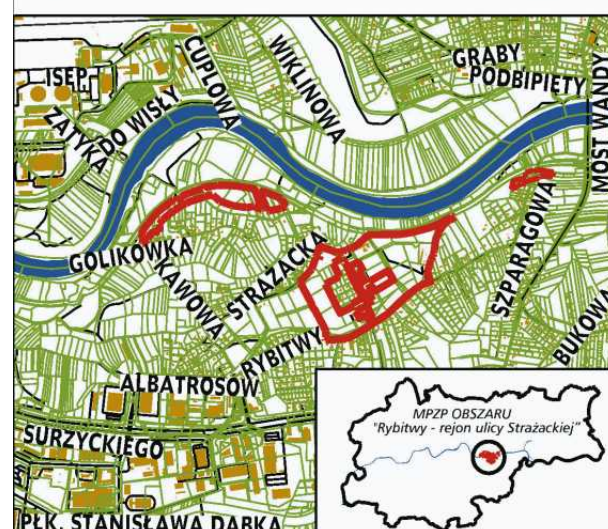
UWAGA: Liczy się data wpływu do tut. urzędu, a pisma niespełniające powyżej wskazanych warunków pozostawi się bez rozpoznania.

Informuję, że:

- Złożenie uwagi stanowić będzie odpowiedź na niniejsze Ogłoszenie.
- Zgodnie z art. 13 ust. 1 i 2 unijnego ogólnego rozporządzenia o ochronie danych (tzw. RODO) administratorem danych osobowych jest Prezydent Miasta Krakowa z siedzibą Pl. Wszystkich Świętych 3-4, 31-004 Kraków. Z administratorem możesz się skontaktować listownie (adres jw.) lub drogą elektroniczną – adres e-mail: bp.umk@um.krakow.pl.
- Składający uwagę ma prawo do żądania od administratora dostępu do podanych danych osobowych, ich sprostowania, ograniczenia przetwarzania.
- Podane dane osobowe będą przetwarzane do czasu załatwienia sprawy, dla potrzeb której zostały zebrane, a następnie będą przechowywane przez 25 lat, po czym zostaną przekazane do Archiwum Narodowego w Krakowie.
- Składający uwagę ma prawo do wniesienia skargi do organu nadzorczego, którym jest Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych.
- Podanie danych osobowych jest wymogiem ustawowym i ma charakter obowiązkowy. Konsekwencją niepodania danych osobowych jest pozostawienie uwagi bez rozpoznania.
- Podstawę prawną przetwarzania danych osobowych stanowią przepisy ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.
- Dane kontaktowe inspektora ochrony danych – adres pocztowy – jw., e-mail: iod@um.krakow.pl

Uwagi są rozpatrywane przez Prezydenta Miasta Krakowa w terminie 21 dni od dnia upływu terminu ich składania. Rozpatrzenie następuje w formie Zarządzenia Prezydenta Miasta Krakowa publikowanego w Biuletynie Informacji Publicznej Miasta Krakowa na stronie internetowej www.bip.krakow.pl/planowanieprzestrzenne

GRANICE SPORZĄDZANEGO MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO OBSZARU „RYBITWY – REJON ULICY STRAŻACKIEJ”

Kraków/34425661

PREZYDENT MIASTA KRAKOWA

OGŁOSZENIE z dnia 20 marca 2026 r.

o konsultacjach społecznych do projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru „Mistrzejowice – Zawieyskiego” wraz z niezbędną dokumentacją

Na podstawie art. 8h ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1130, 1907, 1940, z 2025 r. poz. 527, 680, 1668, 1847 oraz z 2026 r. poz. 24) i art. 54 ust. 2 w zw. z art. 39 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112, z 2025 r. poz. 1940, 1881, 1535), a także w związku z uchwałą nr XXXV/703/25 Rady Miasta Krakowa z dnia 27 sierpnia 2025 r.

zawiadamiam

o konsultacjach społecznych do projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru „Mistrzejowice – Zawieyskiego” wraz z niezbędną dokumentacją. W związku z uzgodnieniem odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, prognoza oddziaływania na środowisko nie jest wymagana.

Granice obszaru objętego planem szczegółowo określa załącznik graficzny.

Konsultacje społeczne do projektu planu wraz z niezbędną dokumentacją zostaną przeprowadzone w dniach **od 20 marca do 20 kwietnia 2026 r.** poprzez:

- bezpośredni kontakt i obsługę obywateli w Wydziale Planowania Przestrzennego Urzędu Miasta Krakowa, ul. Mogińska 41, w godzinach:

– **wtorki, środy, czwartki i piątki 8.00-14.00,**

– **w poniedziałki 10.00-18.00;**

wizytę można również umówić na konkretną godzinę – mailowo pod adresem: bp.umk@um.krakow.pl lub telefonicznie pod numerami: 12 616-8526, – 8542;

- składanie uwag;

- zamieszczenie projektu planu „Mistrzejowice – Zawieyskiego” na stronie internetowej: www.bip.krakow.pl/planowanieprzestrzenne (w zakładce **PLAN Y SPORZĄDZANE**).

Spotkanie otwarte (dyskusja publiczna) dotyczące rozwiązań przyjętych w projekcie planu miejscowego obszaru „Mistrzejowice – Zawieyskiego”, zostanie przeprowadzone w dniu **2 kwietnia 2026 r.**, w Urzędzie Miasta Krakowa, pl. Wszystkich Świętych 3-4, **sala Dietla**, początek o **godz. 15:30**.

W spotkaniu otwartym (dyskusji publicznej) można również uczestniczyć *on-line*, tj. za pomocą środków porozumiewania na odległość. Link do połączenia z platformą został umieszczony na stronie planu. Szczegółowe informacje są publikowane w zakładce **ZAPROSZENIA** pod adresem: www.bip.krakow.pl/planowanieprzestrzenne

Każdy ma prawo zgłoszenia uwag do projektu planu miejscowego. Uwagi należy składać w nieprzekraczalnym terminie **do dnia 20 kwietnia 2026 r.** – wyłącznie na formularzu urzędowym – z podaniem oznaczenia nieruchomości, której uwaga dotyczy, a także imienia i nazwiska albo nazwy oraz adresu zamieszkania albo siedziby.

Wzór formularza został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie internetowej: www.bip.krakow.pl/planowanieprzestrzenne (w zakładce **WZORY**). Można go przestać poprzez e – doręczenia. Formularz dostępny jest również w formie elektronicznej – można go przestać online. LINK: [Formularz pismo dotyczące aktu planowania przestrzennego – Krakowski Portal Usług Miejskich](#)

W przypadku poczty elektronicznej – maile z formularzem należy kierować na adres: uwagi-bp@um.krakow.pl

Forma papierowa obejmuje:

- złożenie formularza na dziennikach podawczych zlokalizowanych w budynkach Urzędu Miasta Krakowa,

- wystanie formularza drogą pocztową na adres: Urząd Miasta Krakowa, Wydział Planowania Przestrzennego, ul. Mogińska 41, 31-545 Kraków,
- przekazanie wypełnionego formularza w czasie prowadzonego spotkania otwartego (dyskusji publicznej).

UWAGA: Liczy się data wpływu do tut. urzędu, a pisma niespełniające powyżej wskazanych warunków pozostawi się bez rozpoznania.

Informuję, że:

1. Zgłoszenie uwagi stanowić będzie odpowiedź na niniejsze Ogłoszenie.
2. Zgodnie z art. 13 ust. 1 i 2 unijnego ogólnego rozporządzenia o ochronie danych (tzw. RODO) administratorem danych osobowych jest Prezydent Miasta Krakowa z siedzibą Pl. Wszystkich Świętych 3-4, 31-004 Kraków. Z administratorem możesz się skontaktować listownie (adres jw.) lub drogą elektroniczną – adres e-mail: bp.umk@um.krakow.pl.
3. Składający uwagę ma prawo do żądania od administratora dostępu do podanych danych osobowych, ich sprostowania, ograniczenia przetwarzania.
4. Podane dane osobowe będą przetwarzane do czasu załatwienia sprawy, dla potrzeb której zostały zebrane, a następnie będą przechowywane przez 25 lat, po czym zostaną przekazane do Archiwum Narodowego w Krakowie.
5. Składający uwagę ma prawo do wniesienia skargi do organu nadzorczego, którym jest Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych.
6. Podanie danych osobowych jest wymogiem ustawowym i ma charakter obowiązkowy. Konsekwencją niepodania danych osobowych jest pozostawienie uwagi bez rozpoznania.
7. Podstawę prawną przetwarzania danych stanowią przepisy ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.
8. Dane kontaktowe inspektora ochrony danych – adres pocztowy – jw., e-mail: iod@um.krakow.pl.

Uwagi są rozpatrywane przez Prezydenta Miasta Krakowa. Wykaz oraz propozycja rozpatrzenia zgłoszonych uwag następuje w formie Zarządzenia Prezydenta Miasta Krakowa publikowanego w Biuletynie Informacji Publicznej Miasta Krakowa na stronie internetowej www.bip.krakow.pl/planowanieprzestrzenne

Kraków/34425657

Słówko Literówka Quizy Sudoku Krzyżówki

Szukaj w APLIKACJI WYBORCZEJ

Zeskanuj QR kod
i pobierz aplikację

Paweł Sołtys:
Dlaczego Warszawa jest dla Niego ważna?

Randka, czyli fiasko. A może rzucić wszystko
i zostać swatką? Bo Tinder nie daje rady

Dlaczego Agatha Christie jest ciągle
w modzie – wyjaśnia Sophie Hannah,
która dopisuje kolejne śledztwa do kolekcji
Herkulesa Poirot

Najlepsze książkowe nowości przed wiosną

W SPRZEDAŻY,
RÓWNIEŻ Z DOSTAWĄ
DO PACZKOMATU

Zamów magazyn z darmową dostawą na: **Prenumerata24.pl**

Więcej na: **Wyborcza.pl/ksiazki**

• Aktorka Karolina Staniec w spektaklu „Martwe natury” Elsy Revcolevschi, pierwszej rezydentki Narodowego Starego Teatru FOT. HAWA

Premiera w Narodowym Starym Teatrze

Pokój świadkiem miłości

Narodowy Stary Teatr im. Heleny Modrzejewskiej w Krakowie oddaje głos francuskiej reżyserce Elsie Revcolevschi, która na podstawie własnego doświadczenia opowie o poszukiwaniu korzeni.

Marta Gruszecka

Elsa Revcolevschi, francuska reżyserka o polsko-żydowskich korzeniach, przyjechała do Krakowa na zaproszenie Narodowego Starego Teatru im. Heleny Modrzejewskiej i Instytutu Adama Mickiewicza. Artystka jest pierwszą zagraniczną rezydentką tej sceny.

Zaproszenie wpisuje się w idee przedstawione przez dyrekcję NST, Dorotę Ignatjew i Jakuba Skrzywanek, na konferencji inaugurującej kadencję dyrektorskiego duetu. – Chcemy, by Narodowy Stary Teatr i Kraków był centrum polskiego teatru w Europie i centrum europejskiego teatru w Polsce. By nasz teatr był wizytówką polskich artystów i artystek na świecie oraz miejscem, w którym my możemy poznawać zagranicznych twórców. Brakowało tego w ostatnich latach – mówił w grudniu 2024 roku Jakub Skrzywanek.

PISMA AUERBACH I KERTÉSHA

Pierwsza rezydentka krakowskiej sceny opowie na niej o pamięci. Dyrekcja zapowiada: – W spektaklu Elsy Revco-

levschi pamięć indywidualna i zbiorowa przemieszcza się między tym, co prywatne, i tym, co publiczne, tym, co skrywane i tym, co odgórnie narzucające, tym, co nie wypada i tym, co politycznie poprawne. Inspiracją do powstania spektaklu są m.in. pisma Racheli Auerbach oraz Imre Kertésza.

Sama reżyserka komentuje: – Punktem wyjścia mojego spektaklu jest miejsce – akcja rozgrywa się w pokoju hotelowym, w którym symbolicznie łączą i zmieniają się różne epoki. Każda zmiana czasu oznacza również zmianę statusu tej przestrzeni. Czasem pokój hotelowy jest miejscem śledztwa, innym razem krywką zakochanej pary. Pokój gra równoprawną rolę w sztuce – opowiada Elsa Revcolevschi.

Jednym z wątków, który poruszy w spektaklu, są różnice w sposobie przedstawiania w sztuce mężczyzn

i kobiet. – Bohaterów pokazuje się jako młodych, walecznych, energicznych, zaś bohaterki zazwyczaj są starsze, religijne, coś dla kogoś poświęcają. Przyglądam się przede wszystkim kobietom – temu, jak na przestrzeni lat zmienia się ich obraz, czy ulega manipulacji – komentuje reżyserka.

W HOTELOWYM LOBBY

Spektakl opowiada o pamięci, której jedynymi świadkami są przedmioty. – Otwieramy go sceną znalezienia ciała w pokoju hotelowym. Rozpoczyna się śledztwo, ale już chwilę później jesteśmy świadkami sytuacji, w której o miejscu mówi się w kontekście przestrzeni muzealnej – pokój ma bowiem zostać pokojem pamięci o kobiecie, członkini ruchu oporu, przeżywającej tutaj w czasie okupacji. Stopniowo dowiadujemy się, kim była ta bohaterka i co robiła w hotelu. Ta sytuacja uruchamia refleksję na temat pamięci – jak funkcjonuje, w jakich sytuacjach ją zawłaszczamy, kiedy przesuwamy, co z nią robimy? – opowiada reżyserka.

Reżyserka zdradza, że są też sceny, w których akcja rozgrywa się w lobby hotelowym. Kobiety spotykają się tam, by dyskutować o pokoju, przez

co staje się on jeszcze bardziej równoprawnym bohaterem spektaklu. – Zaznaczyliśmy próg wejścia do pokoju, co symbolicznie oznacza granicę pamięci i tego, co z nią robimy – wyjaśnia Elsa.

BAGAŻ EMOCJONALNY

Nie ukrywa, że „Martwe natury” są dla niej bardzo osobiste. – Jedną z bohaterek jest Francuzka, Edith, która poszukuje swoich korzeni, chce dowiedzieć się więcej na temat przodków. Kobieta wygłasza monolog o drzewie, które pochyla się, by sięgnąć do korzeni. Pochylenie jest jednak tak intensywne, że drzewo się przewraca. Pracując nad monologiem, grająca tę postać aktorka zapytała mnie, czy powrót do korzeni uszczęśliwi tę kobietę. Nie potrafiłam jej odpowiedzieć, bo jeszcze nie zdecydowałyśmy, czy Edith odnajdzie swoje miejsce. Dało mi to jednak do myślenia na temat moich osobistych doświadczeń. Po historii moich przodków – jestem Francuzką o polsko-żydowskich korzeniach – odziedziczyłam bagaż emocjonalny i traumy. Nie jechałam do Krakowa z poczuciem, że ta podróż mnie uzdrowi, nie oczekiwałam tego. Po czasie spędzonym tutaj czuję jednak, że moje emocje są lżejsze, a praca w Narodowym Starym Teatrze pozwoliła mi przepisać moje doświadczenie na sztukę. I wiele zrozumieć na mój własny temat. Między innymi to, że jestem teraz sobą w miejscu, które mogłoby być moim, gdyby historia potoczyła się inaczej – wyjaśnia reżyserka.

Spektakl buduje nie tylko historia, ale też scenografia (m.in. ściany wykonane z tkanin oraz delikatne, ruchome obiekty) i muzyka. – Brzmienia towarzyszące spektaklowi są zmienne. Muzyka kreuje poszczególne sytuacje i zmienia się wraz z przechodzeniem z jednej rzeczywistości do drugiej – zdradza reżyserka. ●

„Martwe natury”

• W rolach głównych: Bogumiła Bajor, Lidia Duda, Natalia Kaja Chmielewska i Karolina Staniec.

• Scenariusz przełożył na język polski Łukasz Musiał, a próby tłumaczyli Aleksandra Rudnicka, Monika Lichowska-Płonka i Jakub Guzik.

• Autorką dramaturgii jest Louison Ryser, scenografii i kostiumów Salomé Vandendriessche (przy asyście Grzegorza Hojdysa), a inspicjentem będzie Krzysztof Sokołowski. Reżyserce asystował Łukasz Zaleski.

• Premiera spektaklu „Martwe natury” w reż. Elsy Revcolevschi 27 marca na Nowej Scenie Narodowego Starego Teatru im. Heleny Modrzejewskiej w Krakowie (Jagiellońska 1).

• Kolejne pokazy 28 i 29 marca, 7-8 kwietnia i 5-6 maja.

• Bilety dostępne na stronie stary.pl.

Rzeźby Aliny Szapocznikow w Muzeum Narodowym w Krakowie

Ciało, które przekazuje historię

Ciało przedstawione w formie rzeźby będzie głównym bohaterem nowej wystawy Muzeum Narodowego w Krakowie. Autorką prac jest Alina Szapocznikow, polska rzeźbiarka i graficzka, żyjąca w XX wieku. Otwarcie ekspozycji 20 marca w Gmachu Głównym.

Marta Gruszecka

Alina Szapocznikow urodziła się 16 maja 1926 roku. W dniu wybuchu II wojny światowej miała zatem 13 lat. To ważna data w jej życiu – dziewczynka pochodząca z żydowskiej rodziny, czego

aryjska wizja Hitlera nie wybaczała. Nastoletnia Alina razem z mamą trafiła do getta – najpierw więziono je w Pabianicach, następnie w Łodzi. Z getta wywieziono je do obozów koncentracyjnych: Auschwitz-Birkenau, Bergen-Belsen i Theresienstadt.

Po wyzwoleniu obozu wyjechała do Pragi, gdzie jako 19-latką zaczęła rozwijać swój talent artystyczny. W Czechach kształciła się pod okiem rzeźbiarza Otokara Velimskiego, następnie została studentką Wyższej Szkoły Artystyczno-Przemysłowej. Ciesząc się talentem młodej rzeźbiarki i umożliwili jej stypendium w Paryżu pod opieką francuskiego rzeźbiarza Paula Niclausa'a.

Alina Szapocznikow szczerze o nowotworze piersi

Artystka wróciła do Polski z powodu choroby nowotworowej. Mieszkała tutaj we wczesnym PRL-u, od czasów stalinowskich do odwilży gomułkowskiej, co przekładało się na jej twórczość.

Rzeźbiarka zaczynała od stylizy, właściwej socrealizmowi, interpretując ją całkowicie po swojemu. Z czasem bardzo daleko odeszła od socrealistycznej konwencji. Swoją twórczością przepracowywała bolesną pamięć o wydarzeniach lat wojny – była nastoletnią więźniarką obozów koncentracyjnych, w wyniku Holokaustu straciła część bliskich. W 1969 roku

otrzymała diagnozę raka piersi – od razu w odważny, niespotykany wcześniej w sztuce sposób, bezpośrednio i szczerze odwoływała się do swojej choroby – komentuje Agata Małodobry, kuratorka wystawy „Szapocznikow. Osobista”, którą otworzy niebawem Muzeum Narodowe w Krakowie.

Twórczość artystki koncentruje się na ciele. Dla Aliny Szapocznikow jest ono przekazywaniem zarówno dramatycznych historii, jak i zmysłowej przyjemności. Ciało – własne i ciało obce, twarz, z której jak w zieleńniku można wyczytać całe spektrum emocji i głębi symboliki. Mimo dramatycznych doświadczeń, w swoich dziełach artystka starała się podkreślać zmysło-

• **Odlew ust, ok. 1966, kolekcja prywatna** FOT. ANNA OLCZAKOWSKA, PRACOWNIA FOTOGRAFICZNA

we i erotyczne aspekty ludzkiej egzystencji – dodaje kuratorka.

Weekend urodzinowy i warsztaty rzeźbiarskie

W jaki sposób prace Aliny Szapocznikow pokaże Muzeum Narodowe w Krakowie? – Mimo niemożności dotknięcia dzieł sztuki, wystawa ma stworzyć wrażenie cielesnej bliskości. Niewielka przestrzeń ekspozycji pozwala na prawdziwie osobisty kontakt odbiorców z wrażliwością Szapocznikow – zapowiada Agata Małodobry.

Wystawie będą towarzyszyły wprowadzania – pierwsze z nich, pod opieką kuratorki Agaty Małodobry, odbędzie się 22 marca o godz. 12, kolejne: dla osób 60+ – 23 kwietnia. Miejsce zbiórki to hol na II piętrze, przed wejściem na wystawę.

Muzeum Narodowe w Krakowie zaprasza też na „Weekend urodzinowy Aliny Szapocznikow” (16-17 maja). – Dokładnie w setną rocznicę urodzin artystki zapraszamy na wprowadzania kuratorskie i z przewodnikiem oraz warsztaty rzeźbiarskie, inspirowane jej pracami. Będzie to okazja, by przyjrzeć się z bliska ekspresyjnym formom Aliny Szapocznikow, w których ciało staje się nośnikiem emocji, pamięci i doświadczeń, a także spróbować własnych sił w tworzeniu małych form rzeźbiarskich – zapowiada Izabela Rak z Muzeum Narodowego w Krakowie.

Koordynatorką wystawy jest Gabriela Kuleczko, a za aranżację odpowiada Marta Staszko.

Wystawę „Szapocznikow. Osobista” można oglądać od 20 marca do 23 sierpnia w Gmachu Głównym Muzeum Narodowego w Krakowie. Szczegółowe informacje o wystawie, godzinach otwarcia oraz biletach znajdziemy na stronie mnk.pl.

Rzeźbiarka swoją twórczością przepracowywała bolesną pamięć o wydarzeniach lat wojny – była nastoletnią więźniarką obozów koncentracyjnych, w wyniku Holokaustu straciła część bliskich. W 1969 roku otrzymała diagnozę raka piersi

AGATA MAŁODOBRY
kuratorka wystawy
„Szapocznikow. Osobista”

OGŁOSZENIE PŁATNE

Kraków/34425929

PREZYDENT MIASTA KRAKOWA

OGŁOSZENIE Z DNIA 20 MARCA 2026 R.

o konsultacjach społecznych**do projektu zintegrowanego planu inwestycyjnego obszaru „Rejon ulicy Wielickiej”**

Na podstawie art. 37ec ust. 2 pkt 4 lit. d oraz art. 8h ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1130 ze zm.) i art. 54 ust. 2 w zw. z art. 39 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112 ze zm.), a także w związku z zarządzeniem nr 2336/2025 Prezydenta Miasta Krakowa z dnia 1 października 2025 r.

z a w i a d a m i a m

o konsultacjach społecznych do projektu zintegrowanego planu inwestycyjnego obszaru „Rejon ulicy Wielickiej”. W związku z uzgodnieniem odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, prognoza oddziaływania na środowisko nie jest wymagana. Granice obszaru objętego zintegrowanym planem inwestycyjnym szczegółowo określa załącznik graficzny.

Konsultacje społeczne do projektu zintegrowanego planu inwestycyjnego zostaną przeprowadzone w dniach **od 23 marca do 14 kwietnia 2026 r.** poprzez:

- bezpośredni kontakt i obsługę obywateli w Wydziale Planowania Przestrzennego Urzędu Miasta Krakowa, ul. Mogilska 41, w godzinach:
– poniedziałki, wtorki, czwartki i piątki 8:00-15:00 (z wyjątkiem świąt),
– w środy 10:00-18:00;
wizytę można również umówić na konkretną godzinę – mailowo pod adresem: bp.umk@um.krakow.pl lub telefonicznie pod numerami: 12 616-8526, – 8542;
- składanie uwag;
- zamieszczenie projektu zintegrowanego planu inwestycyjnego obszaru „Rejon ulicy Wielickiej” na stronie internetowej: www.bip.krakow.pl/planowanieprzestrzenne (w zakładce ZPI).

Spotkanie otwarte (dyskusja publiczna) dotyczące rozwiązań przyjętych w projekcie zintegrowanego planu inwestycyjnego obszaru „Rejon ulicy Wielickiej” zostanie przeprowadzone w dniu **7 kwietnia 2026 r.**, w Urzędzie Miasta Krakowa, pl. Wszystkich Świętych 3-4, **sala Dietla**, o godz. **15:30**. W spotkaniu otwartym (dyskusji publicznej) można również uczestniczyć online, tj. za pomocą środków porozumiewania na odległość. Link do połączenia z platformą zostanie umieszczony na stronie planu. Szczegółowe informacje są publikowane w zakładce ZAPROSZENIA pod adresem: www.bip.krakow.pl/planowanieprzestrzenne

Dodatkowe spotkanie informacyjne odbędzie się w dniu **23 marca 2026 r.**, w siedzibie Spółdzielni Mieszkaniowej „Kabel” przy **ul. Wielickiej 76** w Krakowie, początek o **godzinie 17:30**.

Każdy ma prawo zgłoszenia uwag do projektu zintegrowanego planu inwestycyjnego. Uwagi należy składać wyłącznie na formularzu urzędowym, w nieprzekraczalnym terminie **do dnia 14 kwietnia 2026 r.** – z podaniem oznaczenia nieruchomości, której uwaga dotyczy, a także imienia i nazwiska albo nazwy oraz adresu zamieszkania albo siedziby.

Wzór formularza został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie internetowej: www.bip.krakow.pl/planowanieprzestrzenne (w zakładce WZORY). Można go przestać poprzez e-doręczenia. Formularz dostępny jest również w formie elektronicznej – można go przestać online.

LINK: [Formularz pismo dotyczące aktu planowania przestrzennego – Krakowski Portal Usług Miejskich](http://www.bip.krakow.pl/planowanieprzestrzenne)

W przypadku poczty elektronicznej – maile z formularzem należy kierować na adres: uwa-gi-bp@um.krakow.pl

Forma papierowa obejmuje:

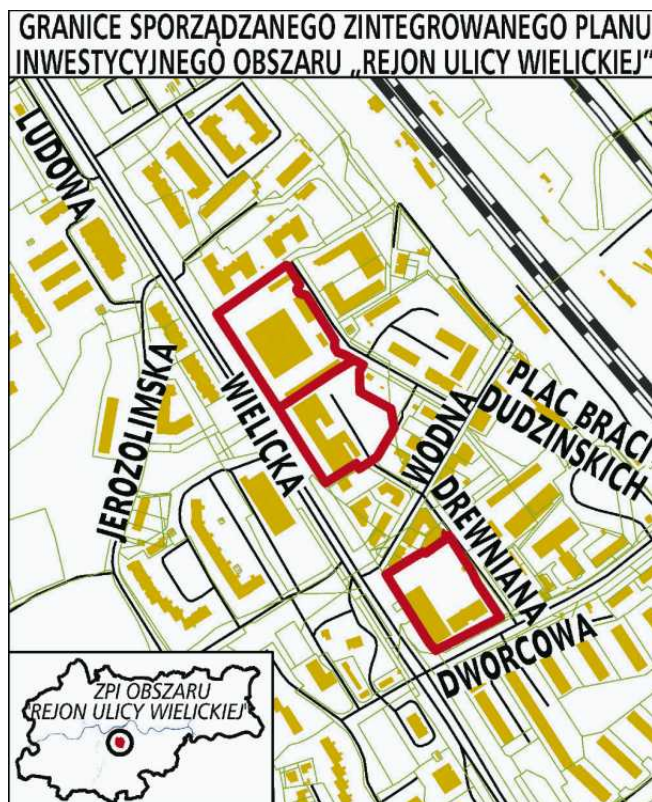
- złożenie formularza na dziennikach podawczych zlokalizowanych w budynkach Urzędu Miasta Krakowa,
- wystanie formularza drogą pocztową na adres: Urząd Miasta Krakowa, Wydział Planowania Przestrzennego, ul. Mogilska 41, 31-545 Kraków,
- przekazanie wypełnionego formularza w czasie prowadzonego spotkania otwartego (dyskusji publicznej).

UWAGA: Liczy się data wpływu do tut. urzędu, a pisma niespełniające powyżej wskazanych warunków pozostawi się bez rozpoznania.

Informuję, że:

1. Zgłoszenie uwagi stanowić będzie odpowiedź na niniejsze Ogłoszenie.
2. Zgodnie z art. 13 ust. 1 i 2 unijnego ogólnego rozporządzenia o ochronie danych (tzw. RODO) administratorem danych osobowych jest Prezydent Miasta Krakowa z siedzibą Pl. Wszystkich Świętych 3-4, 31-004 Kraków. Z administratorem możesz się skontaktować listownie (adres jw.) lub drogą elektroniczną – adres e-mail: bp.umk@um.krakow.pl.
3. Składający uwagę ma prawo do żądania od administratora dostępu do podanych danych osobowych, ich sprostowania, ograniczenia przetwarzania.
4. Podane dane osobowe będą przetwarzane do czasu załatwienia sprawy, dla potrzeb której zostały zebrane, a następnie będą przechowywane przez 25 lat, po czym zostaną przekazane do Archiwum Narodowego w Krakowie.
5. Składający uwagę ma prawo do wniesienia skargi do organu nadzorczego, którym jest Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych.
6. Podanie danych osobowych jest wymogiem ustawowym i ma charakter obowiązkowy. Konsekwencją niepodania danych osobowych jest pozostawienie uwagi bez rozpoznania.
7. Podstawę prawną przetwarzania danych stanowią przepisy ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.
8. Dane kontaktowe inspektora ochrony danych – adres pocztowy – jw., e-mail: iod@um.krakow.pl.

Uwagi są rozpatrywane przez Prezydenta Miasta Krakowa. Wykaz oraz propozycja rozpatrzenia zgłoszonych uwag następuje w formie Zarządzenia Prezydenta Miasta Krakowa publikowanego w Biuletynie Informacji Publicznej Miasta Krakowa na stronie internetowej www.bip.krakow.pl/planowanieprzestrzenne.

WROCLAW TYGODNIK

Piątek, 20 marca 2026 | Redaktor prowadzący Leszek Frelich

wroclaw.wyborcza.pl | Kontakt z redakcją: wroclaw@wyborcza.pl

Seniorzy w niezwykłym projekcie

Stańczyk i Dziewczyna z perłą ▶ 16

Polityka

Frasyniuk o wecie ws. SAFE

FOT. KRZYSZTOF ZATYCKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

– Karol Nawrocki pokazał Polakom środkowy palec, gdyż dobrze wie, że w przypadku zagrożenia Polski przez Rosję on pierwszy dostanie schronienie na Węgrzech – mówi Władysław Frasyniuk.

▶ 6

Ksiądz z Teobańkologii

Złamał tajemnicę spowiedzi?

Do komisji mającej zbadać Teobańkologię zgłaszają się kolejne osoby pokrzywdzone przez ks. Teodora Sawielewicza. Tymczasem kuria przenosi go do innej parafii.

▶ 7

Historia

Tajemnice Dorothei Philipsborn

Wraz z trzema życiowymi partnerkami stworzyła w swoim majątku na Dolnym Śląsku kolonię artystyczną. 80 lat temu mogły wziąć każda tylko 500 marek i walizkę i jak kilka milionów Niemców zostały wysiedlone.

▶ 8-9

Wrocławska afera śmieciowa

Dziwne pismo Ekosystemu do CBA

Ekosystem ogłosił, że w styczniu br. napisał „do służb”, deklarując transparentność. Ale przecież od roku trąbi, że przetarg na odpady prowadzony jest pod nadzorem aż dwóch tajnych służb. To one ciągle nie wiedzą, jak transparentna jest miejska spółka?

Rybak

Informacja o piśmie wysłanym „do służb” i to „z własnej inicjatywy” znalazła się w informacji opublikowanej w piątek, 13 marca na stronie internetowej spółki. Ma formę Q&A – odpowiedzi na różne pytania związane z przetargiem na odbiór i zagospodarowanie wrocławskich odpadów.

Przetarg ogłoszony został w marcu 2025 i do dziś nie udało się nawet przyjąć ofert. Utknął bowiem w formalnych sporach z potencjalnymi wykonawcami. Z powodu przeciągającej się procedury miejska kasa musiała już dołożyć na kontrakty z wykonawcami 42 mln zł.

W połowie stycznia ujawniliśmy w „Wyborczej”, że śmieciowym przetargiem Ekosystemu zainteresowali się funkcjonariusze rzeszowskiej delegatury CBA. Tej samej, która zajmowała się sprawą Collegium Humanum, w której prokuratura zarzuciła prezydentowi korupcję oraz że katowicki wydział Prokuratury Krajowej wszczął śledztwo w sprawie niedopełnienia obowiązków przez funkcjonariuszy publicznych. Jedno z pytań wspomnianego Q&A dotyczy tego właśnie śledztwa i marcowej akcji CBA. Na zlecenie prokuratury funk-

cjonariusze zabezpieczali dokumenty w Ekosystemie, wrocławskim magistracie ale też m.in. w klubie piłki ręcznej, związanym z lokalnymi wrocławskimi politykami. Klub był sponsorowany przez dwie firmy, dziś konkurujące o kontrakt na wrocławskie odpady.

Jak ustaliłem w biurze prasowym CBA wspomniane przez Ekosystem pismo wysłane jakoby „z własnej inicjatywy” zostało sporządzone i wysłane do służby w lutym 2026. Czyli już po ujawnieniu przez nas informacji o zainteresowaniu wrocławskim przetargiem ze strony CBA i wszczęciu śledztwa w sprawie afery śmieciowej we Wrocławiu.

Tymczasem prezes Ekosystemu Paweł Karpiński od roku opowiadał o współpracy ze służbami. Czy zatem mówił prawdę?

Warto przypomnieć, że spółka od kilkunastu miesięcy oficjalnie i nieoficjalnie zapewnia, że jest w stałym kontakcie ze „służbami”. Jesienią 2025 na posiedzeniu wrocławskiej rady miejskiej prezes Karpiński przekonywał nawet, że z owymi „służbami” konsultuje decyzje związane z przetargiem na odbiór i zagospodarowanie wrocławskich śmieci.

„Dokumentacja przetargowa jest cały czas na bieżąco badana. Przy każ-

dym odwołaniu jest analizowana przez Urząd Zamówień Publicznych, przez Krajową Izbę Odwoławczą i inne służby, które na bieżąco z nami współpracują” – mówił.

Wcześniej, w lutym 2025, na miesiąc przed ogłoszeniem śmieciowego przetargu, prezes napisał do trzech wrocławskich radnych, że „będące na ukończeniu ogłoszenie postępowania przetargowego” objęte jest szczegółowym nadzorem Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Centralnego Biura Antykorupcyjnego.

Warto podkreślenia, że zdaniem prezesa przygotowywanie przetargu nie było objęte po prostu nadzorem a „szczegółowym nadzorem”. I to – z jakiegoś powodu – aż dwóch służb specjalnych. W tym jednej, która dziś większość, jeśli nie wszyst-

kie swoje siły, koncentruje na zwalczaniu rosyjskich szpiegów i dywersantów. A zajmowanie się komunalnymi przetargami na odpady, nie należy do jej obowiązków.

Ogłaszając przetarg w marcu 2025, prezes kolejny raz mówił o CBA i ABW, z którymi miał przygotowywać przetargową dokumentację.

O służbach, które zajmują się przetargiem mówił też w radiowym wywiadzie prezydent Jacek Sutryk. Nazywając przy okazji dziennikarzy „Wyborczej”, piszących o wrocławskiej aferze śmieciowej „paradziennikarzami”.

Jeżeli te wszystkie ich opowieści o współpracy ze służbami byłyby prawdziwe to po co pismo, o którym władze Ekosystemu poinformowały 13 marca, że zostało wysłane w styczniu i że stało się to „z własnej inicjatywy” zarządu firmy? Przecież CBA powinno było od dawna wiedzieć, że miejska spółka jest transparentna. Jeżeli Ekosystem – jak mówił prezes Karpiński wrocławskim radnym – „na bieżąco” współpracował ze służbami, pokazywał dokumenty, konsultował przetargową strategię, to po co po roku pisać pismo zawierające oczywiste oczywistości?

A może prezes nie mówił wtedy prawdy? ● **Marcin Rybak**

Pogrzeb Magdaleny Majtyki

Ona nie była gwiazdą, była petardą

Na Cmentarzu Grabiszyńskim we Wrocławiu odbył się pogrzeb aktorki Magdaleny Majtyki. Koledzy z Teatru Muzycznego Capitol pożegnali ją utworem „Let the Sunshine in”, a w niebo na jej cześć wypuścili pióra.

Magdalena Majtyka urodziła się w 1984 r. Była aktorką teatralną i filmową, choreografką oraz kaskaderką, od lat związaną z wrocławskim środowiskiem artystycznym i szkołą sztuk scenicznych Lelenfant. Występowała w produkcjach filmowych i serialowych, m.in. w „Panu Samochodzik i Templariuszach”, „Kabarecie śmierci” i „Sprawiedliwych – Wydziale Kryminalnym”, „Na Wspólnej”, a także epizodycznie w „Breslau”, „1670”, „Skazanej” i „Na dobre i na złe”. Prywatnie była żoną reżysera Piotra Bartosa.

Aktorka zginęła 4 marca. Jej ciało odnaleziono dwa dni później na skraju lasu w Biskupicach Olawskich. Prokuratura Rejonowa w Olawie wszczęła śledztwo. Sekcja zwłok nie wykazała obrażeń mogących tłumaczyć przyczynę śmierci. Trwają badania toksykologiczne i histopatologiczne.

We wtorek, 17 marca aktorka Magdalena Majtyka została pochowana na cmentarzu Grabiszyńskim we Wrocławiu. Żegnała ją rodzina, koledzy

● **We wtorek Magdalena Majtyka została pochowana na cmentarzu Grabiszyńskim we Wrocławiu** FOT. KRZYSZTOF ZATYCKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

ze środowiska aktorskiego i mieszkańcy. Uroczystość miała charakter świecki. – Żegnamy człowieka, którego kochaliśmy – ukochaną żonę, cenionego i szanowanego pracownika, dobrą koleżankę, osobę pracowitą, zawsze życzliwą i pogodną. Potrafiła wsluchać się w cudze problemy, wyciągała pomocną dłoń do każdego, kto jej potrzebował. Żyła dla innych: dla rodziny, bliskich, kolegów i przyjaciół – mówił mistrz ceremonii.

Aktorkę pożegnał także dyrektor Teatru Muzycznego Capitol Konrad

Imiela. – Żegnam Magdę w imieniu społeczności teatru muzycznego Capitol. Społeczności przede wszystkim widzów, którzy oklaskiwali ją i jej wszyst-

Magdalena Majtyka
była aktorką teatralną
i filmową, choreografką
oraz kaskaderką

kie role przez niemal 20 lat, społeczności pracowników i współpracowników: artystek i artystów tego teatru. Dziękujemy ci Madzia za każdą twoją obecność na naszych scenach od harcerki w „Śmierci w górach” fruwającej pod sufitem w batalistycznej scenie walki z hipisami, przez „Hair”, gdzie sama stała się hipiską, „Czarnoksiężnika z krainy Oz”, „Błaszany benek” i w końcu twoje pełne empatii, wrażliwości, muzykalności role w teatrze małego widza – mówił.

Aktorka Emose Uhumwango dodała w imieniu zespołu Teatru Capitol, że będą wspierać rodzinę. – Madzia ciągle jest z nami na pewno duchem, a my jesteśmy fizyczni. Mamy w sobie mnóstwo miłości, mnóstwo serca, mnóstwo dobra, siły i wysyłamy wam tę miłość wielką i tą siłę i będziemy z wami i będziemy was przytulać, choćbyście chcieli od nas wszystkich już spier... – mówiła.

Monika Dawidziuk z teatru Capitol opowiadała, że myślała o Magdzie, będąc kilka dni temu w Krakowie, chciała, by ta dała jej jakiś znak i wtedy na jej głowę spadło piórko.

– Kiedyś usłyszałam, że jak anioły do nas mówią, to widzimy takie małe białe piórka. Ja wzięłam to piórko, które mi zleciało i nazwałam je Madzia – opowiadała. Te pióra stały się

częścią pożegnania. Aktorzy Capitolu wyrzucili je w niebo na cześć zmarłej aktorki. Zaśpiewali także utwór „Let the Sunshine in”.

Monika Dawidziuk wspominała Magdę Majtykę: – Ona nie była gwiazdą, była petardą i jest teraz najbardziej spetardowionym aniołem, który tam na nami jest.

W trakcie ceremonii odczytano także list męża aktorki, reżysera Piotra Bartosa: „Kochanie, piszę do ciebie ten listem rankiem, bo wtedy jest mi łatwiej. Wtedy czuję twoją obecność bardziej. Jakbyś tylko na chwilę wyszła i zaraz miała wrócić. Madziu, byłaś wspianą mamą dla naszej córki. Dalaś jej cały swój świat. Byłaś moją cudowną partnerką, a później żoną. Dzięki tobie stałem się tym, kim jestem teraz. Dalaś mi światło, które świeci dla mnie każdego dnia – naszą córeczkę Kalinkę, ty i ona, dwie miłości mojego życia. Myślałaś o wszystkich, zawsze oddawałaś całe swoje serce, a teraz wyszłaś i wiem, że już nie wrócisz. Ja i Kalina postaramy się zmieniać świat wokół nas na lepszy, uśmiechać się do ludzi tak, jak tylko ty potrafiłaś. Kocham cię.

Uroczystość zakończono modlitwą „Ojcze Nasz”. ● **Jessica Krysiak**

Odkrywaj podziemne atrakcje Dolnego Śląska

Tajemnicze sztolnie, tunele i podziemne hale, dawne kopalnie złota, uranu czy węgla, korytarze pod miastami, chodniki kontrminowe i kazamaty w twierdzach, przepiękne jaskinie. Takie atrakcje, często unikatowe, znajdziecie w całym regionie.

Niezwykle jest na pewno podziemne Kłodzko – jedna tego rodzaju trasa turystyczna znajduje się tam wysoko nad miastem, a druga nisko, pod jego najstarszą częścią.

Pierwsza z nich to podziemne chodniki kontrminowe w górującej nad Kłodzkiem, potężnej twierdzy. Pod stokami bojowymi zbudowano w sumie kilka kilometrów takich chodników. Do zwiedzania udostępniono ponad kilometr.

Druga z tych tras – o długości ok. 600 metrów – jest zlokalizowana pod kłodzkim starym miastem. Od średniowiecza budowano tam tunele i różne pomieszczenia, które służyły jako magazyny, a właściwie wielkie lodówki, bo na tej głębokości pod ziemią jest chłodno i utrzymuje się stała temperatura (sprzyjało to np. leżakowaniu piwa).

Te podziemia miały jednak dodatkową funkcję – zamieniały się w schrony dla mieszkańców w razie oblężenia. Na trasie znajdują się eksponaty i inscenizacje pozwalające poznać życie kłodzkich mieszczan sprzed wieków.

Podobna podziemna trasa turystyczna, tyle że w mniejszej skali, działa niedaleko, w Bystrzycy Kłodzkiej. To kolejny powód, by zajrzeć do tego niezwykle malowniczego miasteczka.

Podziemia najbardziej tajemnicze

50 m pod dziedzińcem Zamku Książ, w surowej skale, wykuto i wybetonowano tunele i różne pomieszczenia. Działo się to pod koniec II wojny światowej. Po co? Dlaczego akurat tam? Podziemna trasa turystyczna pod Zamkiem Książ mierzy pół kilometra, a znajdujące się po drodze prezentacje audiowizualne i spora dawka wiedzy historycznej przybliżą odpowiedzi na te pytania. Ale tylko przybliżą.

Podziemne Miasto Osówka

Wiadomo, że był to jeden z elementów Projektu „Riese”. Trzy inne podziemne obiekty tego kompleksu znajdują się w Górach Sowich, wszystkie dość blisko siebie, wokół tego samego masywu górskiego. Największym z nich są Sztolnie Włodarz w Jugowicach, a dwa pozostałe to Sztolnie Walimskie oraz Podziemne Miasto Osówka, znajdujące się bliżej Głuszycy.

Ostateczne przeznaczenie wszystkich tych budowli pozostaje do dziś tajemnicą. Czy miały tam funkcjonować odporne na bombardowanie fabryki zbrojeniowe?

A może miała się tam przenieść kwatera dowództwa III Rzeszy? Hipotez jest wiele, nic pewnego nie wiemy. Na pewno warto te miejsca zobaczyć.

Złoto, uran, węgiel i inne podziemne skarby

Przez wieki wydobywano na Dolnym Śląsku różne zasoby. Do wyobraźni na pewno przemawia złoto. Bardzo ciekawym miejscem jest dawna kopalnia tego kruszcu w Złotym Stoku. Przez podziemne korytarze i sztolnie można przejść, przejechać – pod ziemią jeździ Pomarańczowy Tramwaj, a nawet przepłynąć łodzią. Na dodatek znajduje się jedyny w Polsce podziemny wodospad.

Mniejsza kopalnia złota – „Aurelia” pod górą Św. Mikołaja – jest udostępniona w Złotoryi, choć w praktyce wydobywano tu przede wszystkim srebro i miedź. To sztolnia w bardzo starym stylu, więc można się oczuć jak górnik sprzed kilkuset lat.

Kilkusetletnią genezę ma też kopalnia w Krobicy. Dawniej wydobywano tam rudę cyny, kobalt i różne kruszce. Do zwiedzania udostępnione są sztolnie św. Leopolda z XVIII oraz św. Jana z XVI wieku. Pod ziemią przechodzi się w sumie kilkaset metrów. Kopalnia znajduje się niedaleko Świeradowa-Zdroju, więc można tam zajrzeć przy okazji wycieczki do uzdrowiska i w Góry Izerskie.

W czasach nam bliższych najważniejszym surowcem wydobywanym na Dolnym Śląsku było „czarne złoto”. Dziś działają dwie trasy turystyczne stworzone w nieczynnych kopalniach węgla kamiennego. W Wałbrzychu, na terenie dawnej kopalni węgla kamiennego „Julia”, a wcześniej „Thorez”, od kilkunastu lat działa Centrum Nauki i Sztuki Stara Kopalnia. To chyba najciekawszy obiekt turystyki postindustrialnej w Polsce! Można tu zobaczyć różne elementy dawnej kopalni – co ważne: wszystko autentyczne. Pod ziemię też się schodzi i można tam zobaczyć prawdziwe górnicze stanowiska pracy, jak również chodnik służący do transportu kamienia z zakładu przeróbki węgla. Wartością dodaną w Starej Kopalni są przewodnicy – do tej roli zaangażowano byłych górników. Można z nimi porozmawiać i wypytać o różne rzeczy związane z pracą w kopalni. Opowiadają bardzo ciekawie!

Druga „węglowa” trasa turystyczna jest udostępniona w nieczynnej kopalni w Nowej Rudzie. Tam można się przejechać prawdziwą górniczą kolejką, a do tego zobaczyć sporą ekspozycję maszyn.

Czasów tuż po wojnie sięga natomiast historia wydobycia uranu na Dolnym Śląsku. To też dość tajemniczy okres. Urobek wywożono na Wschód, a kopalnie były pilnie strzeżone. Dziś można zajrzeć do trzech kopalń uranu – jedna znajduje się w Kletnie niedaleko Stronia Śląskiego, a dwie w Kowarach, czyli niedaleko Karpacza i Jeleniej Góry. Spokojnie, licznik Geigera tam nie szaleje.

Ta jaskinia jest numerem jeden

Na pewno najbardziej znaną z dolnośląskich podziemnych atrakcji jest Jaskinia Niedźwiedzia. Kto chce ją obejrzeć, powinien wcześniej zarezerwować bilety. Tak popularne jest to miejsce i rzeczywiście robi niesamowite wrażenie.

A co można tam zobaczyć? Np. figurę lwa jaskiniowego – podobno w skali 1:1. A nad głowami zwiedzających, dość nisko, latają żywe nietoperze. Największe wrażenie robią tam jednak oczywiście stalaktyty, stalagmity czy stalagnaty, czyli różne fantastyczne formy naciekowe.

Jaskinia Niedźwiedzia, Kletno

Niektóre mają niesamowite kształty i barwy. To miejsce ma baśniowy klimat. I jeszcze jedno: celujcie w zwiedzanie po opadach deszczu. Dlaczego? Chodzi o to, że woda jeszcze dodaje jaskini kolorytu.

Już niedługo w Jaskini Niedźwiedziej będzie jeszcze bardziej spektakularne, ponieważ zostaną tam udostępnione dla zwiedzających zupełnie nowe podziemne przestrzenie. I to jakie! Wejdziemy do Sali Mastodonta – sama nazwa wskazuje, że chodzi o gigantyczną przestrzeń. Faktycznie, nie ma w tym przesady, zmieściłoby się tam nawet kilka mastodontów, bo sala ma ok. 115 metrów długości oraz do 30 metrów szerokości i wysokości. Prace nad jej udostępnieniem powinny się zakończyć w 2027 roku.

Time Gates – Bramy Czasu, Jelenia Góra

Podziemnych tras turystycznych jest więcej

Z niektórymi wiążą się naprawdę zaskakujące historie. Czy wiecie, że np. w Kamiennej Górze podczas II wojny światowej projektowano i produkowano samoloty z napędem odrzutowym?

Dziś w dawnym schronie przeciwlotniczym stworzono podziemną trasę „Projekt Arado”. Można tam zobaczyć części pocisku V-1 i rakiety V-2, niemieckiego radaru, a nawet maszyny szyfrującej Enigma. Mnóstwo tajemnic w jednym miejscu!

Kilkanaście różnego rodzaju atrakcji – zlokalizowanych w różnych przestrzeniach i na różnych głębokościach – znajdziecie na Szlaku Tajemniczych Podziemi Dolnego Śląska. To m.in. „Time Gates – Bramy Czasu” w Jeleniej Górze, podziemia Twierdzy Srebrna Góra czy Jaskinia Radochowska.

Zajrzyjcie na stronę internetową Szlaku Tajemniczych Podziemi Dolnego Śląska, żeby poznać je bliżej i wybrać coś dla siebie na najbliższą wycieczkę!

Marcin Rybak

Zbrodnia pod Wrocławiem

Strona internetowa Interpolu. Zakładka z informacjami o osobach ściganych „czerwoną notą”, czyli szczególnie niebezpiecznych, podejrzewanych o najpoważniejsze przestępstwa. Widzę twarz pięknej, młodej kobiety poszukiwanej przez Polskę.

Długie ciemne włosy, gładka błyszcząca skóra, jaskrawo czerwone usta, długie czarne rzęsy. Pod spodem informacja, co się jej zarzuca: „bezprawne pozbawienie wolności, połączone z brutalnym zabójstwem”.

Ma na imię Magdalena. Prokuratura nie zgadza się na upublicznienie jej nazwiska i wizerunku, mimo że na stronie Interpolu każdy może się z nimi zapoznać. Jej domniemani współnicy stanęli niedawno przed wrocławskim sądem okręgowym.

**NIKT NIE ZADAJE PYTAŃ,
JEST UMORZENIE**

Późne popołudnie 29 listopada 2020 roku. Mieszkaniec wioski w podwrocławskiej gminie Długoleka spaceruje z psem wzdłuż rzeki Oleśnicy. Na podmokłej łące, mniej więcej 30 metrów od rzeki, widzi ciało mężczyzny. W samych majtkach, całe ubłocone. Leżące twarzą w błocie.

Na miejsce zjeżdżają służby: policja, jej technik kryminalistyki, pogotowie i prokurator. Medycy stwierdzają zgon. Kiedy? Nie wiadomo. Ciało jest już w stanie częściowego rozkładu.

„Nie ustalono innych rzeczy takich jak ubrania, dokumenty. Nie było widocznych innych śladów, miejsce, gdzie leżały zwłoki było zadeptane przez zwierzynę” – piszą policjanci w służbowej notatce.

Dziesięć metrów od zwłok znajdują „dwa równoległe ślady wgniecionej trawy”. Prowadzą do drogi gruntowej, łączącej się z asfaltówką z Bielawy do Rakowa – dwóch wiosek w gminie Długoleka. Odstęp pomiędzy śladami 115 centymetrów.

Kryminalni z komisariatu w Długolece wypytują ludzi mieszkających i prowadzących biznes w okolicy, ale nikt niczego nie widział. 200 metrów od miejsca znalezienia zwłok od dwóch dni pracuje koparka. Ale jej operator też niczego podejrzanego nie zauważył.

Oddział policjantów przeczesuje całą okolicę, ale nie znajduje ani ubrań, ani dokumentów.

Śledczy badają odciski palców niezjącego mężczyzny. Są w policyjnej bazie. Zmarły okazuje się być 38-letnim Grzegorzem C., mieszkańcem Wrocławia.

Policja przesłuchuje jego brata. Zeznaje, że Grzegorz przez długi czas mieszkał i pracował w Austrii, potem wrócił do Polski. We wrześniu 2020 r. zadzwonił, chciał pożyczyć 300 złotych, ale brat nie miał. W październiku urwał się kontakt. Brat próbował szukać Grzegorza, ale bezskutecznie.

Śledztwo prokuratura w Oleśnicy umarza po miesiącu, nie dopatrując się przestępstwa. Wiadomo, że Grzegorz miał we krwi i moczu przeszło promil alkoholu. Umarł, bo zadławił się błotem z kałuży – orzeka lekarz po sekcji zwłok.

Tyle że na ciele zmarłego są siniaki i gojące się złamanie jednego z żeber. Skąd te siniaki? Kiedy i jak złamał żebro? A może ktoś mu złamał? Na te pytania nikt nie szuka odpowiedzi. Nikt też w policji nie zadaje sobie pytania, jak to się stało, że pod koniec listopada prawie nagi mężczyzna znajduje się na polanie nad rzeką, dobry kawałek drogi od zabudowań.

A co za „równoległe biegnącymi śladami”, w odstępach 115 centymetrów, prowadzącymi do drogi? Czy może ktoś Grze-

Grzegorza utopili, nie chciał być męską prostytutką

Grzesiu, spokojnie, tak będzie najlepiej – usłyszał. Chwilę później czyjaś ręka wsadziła mu twarz do błotnistej kałuży. Trzymała, aż przestał się ruszać.

rza na łąkę przywiózł? I dlaczego go zostawił? Czy go zabił? Nikt o to też nie pyta.

Bliscy Grzegorza nie odwołują się od tej decyzji o umorzeniu. Wydaje się więc, że tajemnicę swojej śmierci 38-latek zabrał do grobu na zawsze.

**POSZUKIWANA
PROSTYTUTKA PATRYCJA**

Listopad 2024 r. Policjanci kryminalni z Komendy Wojewódzkiej w Katowicach dowiadują się od informatora o zabójstwie jakiegoś Grzegorza. Co to za Grzegorz, informator nie wiedział. Natomiast wiedział, że zabito go gdzieś w lesie, że miał na sobie tylko bieliznę, że zabójcy wcisnęli mu głowę do błota i trzymali, aż się udusił.

Informator podaje nazwiska domniemych morderców Grzegorza – czterech mężczyzn i kobiety. To niejaka Patrycja „trudniącą się prostytutką” – czytamy w policyjnej notatce. Zostaje przekazana do Prokuratury Okręgowej w Gliwicach, ta wszczyna śledztwo i nakazuje policji zdobyć dokładniejsze informacje.

Katowiccy kryminalni szybko ustalają, że Grzegorz został zamordowany gdzieś pod Wrocławiem. Tak docierają do umorzonej w grudniu 2020 r. sprawy znalezionego na łące koło Długoleki. Przeglądają akta i kolejny raz przesłuchują brata ofiary.

Powtarza informację o telefonie z prośbą o pożyczkę 300 złotych. Dodaje szczegół, którego nie powiedział cztery lata wcześniej. Niby drobniarz, ale Grzegorz, prosząc o te 300 złotych, stwierdził, że ma „nóż na gardle”. Potem brat stracił z nim kontakt. Zaczynają się poszukiwania prostytutki Patrycji.

PRZEŁOM

Policjanci znajdują ją w mieście powiatowym na Pomorzu, niedaleko Gdańska. W maju 2025 r. katowiccy kryminalni zjawiają się u niej w domu. To jest przełom w sprawie. Patrycja ze szczegółami opowiada swoją wersję na temat śmierci Grzegorza. Zatrzymują ją i przewożą do proku-

ratury w Gliwicach na kolejne przesłuchanie. Tym razem jako podejrzaną o udział w morderstwie.

Opowieść Patrycji zaczyna się w 2016 r. w agencji towarzyskiej w Kudowie-Zdroju. Była tam barmanką. Poznała Magdalенę, menedżerkę tego biznesu. „Na prostytutkę weszłam, gdy ona się dowiedziała, że mam młodszą siostrę i mnie zastraszyła” – opowiada prokuratorowi Patrycja. I że Magdalena jej groziła zwerbowaniem nieletniej siostry do pracy jako prostytutki. „Ja w całości musiałam jej płacić, zostawało mi tylko na jedzenie” – opowiada kobieta.

Dodajmy, że podczas dwóch różnych przesłuchań – jako świadka i jako podejrzaną – Patrycja nieco inaczej przedstawia, jak poznała Magdę i jakie były ich relacje w Kudowie-Zdroju. Ale powtarza się informacja o zastraszaniu i szantażu sprostytuowaniem nieletniej siostry.

Wreszcie Patrycja opowiada, że w marcu 2020 r. poznała we Wrocławiu Grzegorza. Nie pracowała już w Kudowie-Zdroju, tylko w Bytomiu. Magdalena zaś mieszkała we Wrocławiu. Z relacji Patrycji wynika, że cały czas była jej „szefową” i odbierała zarobek z prostytutki. Grzegorz zaś to kierowca i ochroniarz Magdy. Był Patrycji przedstawiany jako „gość, który w razie czego potrafi przyp...”. Dostał od szefowej polecenie, żeby zmusił Patrycję do wydajniejszej pracy. Powiedział jej: „jak się nie zgodzisz, to skończysz w innym kraju”.

CO WIDZIAŁA PATRYCJA

Przesłuchiwana Patrycja zeznaje, że jesienią 2020 r. mieszkała i pracowała w czterogwiazdkowym hotelu w Bytomiu, w dzielnicy Łągiewniki. Zadzwoniła do niej Magda i rzuciła: „Wyjdź na parking”. Podjechało tam auto. Wysiadła Magda i drugi mężczyzna, który prowadził pod rękę Grzegorza. Ten był w samych bokserkach, miał związane ręce. „Tak skopany, że ledwo szedł” – opowiada śledczym Patrycja.

„On tu zostaje” – rozkazała jej Magda. Miał „wydobrzeć”. Potem należało zrobić mu zdjęcia i wrzucić na portal z erotycznymi anonasami, „bo on ma dług i musi go

odrobić”. Patrycja pamięta słowa: „niech tak... pracuje, jeżeli nie wie, co ma zrobić”.

Ogłoszenie – wyjaśnia dalej Patrycja na przesłuchaniu – rzeczywiście się ukazało. Dwa zdjęcia, tyłem, bez twarzy. Ale wielkiego zainteresowania nie było. Kilka dni później Patrycja i Grzegorz zostali przewiezieni do Łodzi, do apartamentu w centrum miasta. W aucie była jeszcze Magda i dwaj mężczyźni.

„Zostaliśmy wyciągnięci z samochodu, kopali nas po żebrach” – opowiada na przesłuchaniu Patrycja. To stąd podczas sekcji zwłok Grzegorza stwierdzono gojące się złamanie żebra.

Dostali w dwójkę apartament. Grzegorz miał swój pokój. Nie wychodził z niego, nie odzywał się do Patrycji. Wreszcie znalazł się jakiś klient na seksualne usługi Grzegorza. Zadzwonił, przyszedł, zapłacił 400 złotych, ale... „Grzegorz nie chciał tak pracować” – mówi Patrycja w gliwickiej prokuraturze. Klient się zdenerwował, więc Patrycja się nim zajęła zamiast Grzegorza i wzięła te 400 złotych.

Kilka dni później – według Patrycji mógł to być 13 albo 14 listopada 2020 r. – Magda kazała zabrać Grzegorza taksówką. Sama też przyjechała z dwoma mężczyznami: Markiem – szkolnym kolegą Grzegorza i Adrianem. Na pobliskiej stacji benzynowej kupili butelkę Jacka Danielsa. Magda rozlewała do papierowych kubków i częstowała Grzegorza. Sama też piła, ale mniej.

Pojechali w stronę Wrocławia. Po drodze, w jakiejś aptece Magda kazała kupić wodę utlenioną. Dołała do alkoholu, który podała Grzegorzowi. Woda utleniona – według powszechnej opinii – potęguje działanie alkoholu. Gdy zajechali do Wrocławia, Grzegorz był już mocno pijany. Przesiedli się do innego samochodu.

– Magda – ciągnie swoją opowieść przed prokuratorem Patrycja – w pewnym momencie wyciągnęła lufkę, z kieszeni jakieś „sreberko”, nabiła lufkę i kazała Grzegorzowi palić. „Strasznie śmiesznie” – wyjaśnia Patrycja. Grzegorz – dodaje – był wyczerpany fizycznie i psychicznie. Kilka dni nic nie jadł.

W końcu dojechali na jakąś polanę. „Teraz masz go zaj...” – miała usłyszeć Patry-

cja od Magdy. Najpierw szefowa kazała go rozebrać. Grzegorz zdjął ubranie. Został w samych bokserkach. Patrycja mówi, że nie chciała go zabić. Opowiada, że wycofała się do auta. Ostatnia rzecz, jaką widziała, to jak Adrian siadł na Grzegorz i go bił. A Magda trzymała Grzegorza i mówiła: „spokojnie, tak będzie najlepiej”. On błagał o życie: „Magda, ja cię kocham” – słyszała jego słowa Patrycja. Mówi, że nie chciała patrzeć, co z nim zrobili. Gdy było po wszystkim, pojechali do Wrocławia. Wcześniej spalili wszystkie ciuchy Grzegorza „na jakichś polach uprawnych”.

OPOWIEŚĆ ADRIANA

Patrycja zostaje aresztowana, a zatrzymany Adrian O., jeden z mężczyzn, któ-

ry miał uczestniczyć w zabójstwie. Ten, który – według opowieści Patrycji – na polanie pod Oleśnicą siadł na Grzegorz i go bił.

Adrian opowiada śledczym swoją wersję. Różni się mocno od relacji Patrycji. Choć w kluczowych kwestiach oboje się zgadzają. Co ważne, na przesłuchaniu w prokuraturze Adrian nie wie, że Patrycja jest w areszcie i że go obciąża.

W opowieści Adriana Magda też jest szefową seksbiznesu, a Patrycja pracującą dla niej prostytutką. Prawą ręką i ochroniarzem Magdy jest Marek, dobry kolega zamordowanego potem Grzegorza. A Adrian? Miał dług u Marka, nie miał pieniędzy i musiał odpracować. Wzięli go na kierowcę, bo Marek miał orzeczony sądowy zakaz prowadzenia pojazdów. Co prawda Adrian nie miał prawa jazdy, ale „mniej-

szy jest wyrok za jazdę bez prawa jazdy niż na zakazie”.

Adrian potwierdza, że prostytutka Patrycja oddawała Magdzie cały swój zarobek. Wie to, bo jeździł po te pieniądze razem z Magdą i Markiem. Potwierdza, że Patrycja pracowała m.in. w Łodzi. W relacji Adriana też jest, że Grzegorz „miał się dla tej Magdyprostituować” na takich samych zasadach, czyli miał oddawać cały zarobek.

Czy coś w ogóle zarobił, tego Adrian nie wie. Raz była taka sytuacja – mówi Adrian – że Grzegorz został pobity przez Marka. Adrian podejrzewa, że nie chciał pracować. „Tak mi się nasunęło” – powiada.

Niedługo po pobiciu doszło do zabójstwa. Tu relacje Adriana i Patrycji różnią się najbardziej. Adrian twierdzi, że na łące wszyscy wyszli z auta, niby zapalić. Wtedy Marek miał kazać mu wrócić do auta. Chwilę później zauważył w lusterku, jak Magda, Marek i Patrycja rzucają się na Grzegorza i przewracają go na ziemię. „Cała czwórka się turlała” – mówi Adrian na przesłuchaniu.

Gdy po chwili Magda, Patrycja i Marek wrócili do samochodu, Adrian nie spytał co z Grzegorzem. Domyślał się, że został zamordowany. – Nie chciałem skończyć jak on – kwituje.

DWIE OPOWIEŚCI MARKA

Marek jest kolejnym zatrzymanym. Zmienia wersje. Na początku przekonuje, że nie miał nic wspólnego z żadnym morderstwem. „Wiadomo mi tylko, że ten chłopak Grzegorz umarł. To był mój przyjaciel.” Magda? Była taka. Szefowa Grzegorza, on dla niej pracował. Co robiła? Chyba jakimiś restauracjami się zajmowała. Czasem prosiła Marka, żeby ją gdzieś zawiózł. Płaciła mu 500, a czasem nawet 1000 złotych.

Prostytucja? Marek nic o tym nie wie. Kojarzy jakąś dziewczynę jako „służącą” Magdy. „Wysyłała ją po kawę, takie rzeczy” – mówi na przesłuchaniu. „Nie widziałem żadnej zbrodni, nie uczestniczyłem w żadnej zbrodni, nie pcham się w takie rzeczy” – przekonuje prokuratora.

Podczas procesu we wrocławskim sądzie Marek przyznaje jednak, że w śledztwie kłamał, bo bał się o życie swoje i swoich bliskich. Bał się Magdy. „Ona jest wciąż na wolności, ma wszędzie kontakty, groziła mi już nie raz” – wyznaje sądowi.

Teraz przyznaje, że w piątkę pojechali na łąkę pod Wrocławiem, że Magda pokazywała którędy jechać. On został w samochodzie, a oni wyszli, niby zapalić. Po chwili wróciła Patrycja, a po jakimś czasie Adrian i Magda. „Spytałem, gdzie jest Grzesiu. Magda wkurzona powiedziała, że gdzieś spier..., a ja mam się zamknąć” – mówi Marek sądowi. „Później jakiś czas szukałem Grzesia, ale nigdzie go nie było.”

MAGDA ZNIKNEŁA W IRLANDII

Kim jest Magda? „To taka pani gangster” – mówi w sądzie Marek. I że przechwalała się kiedyś, że ma kontakty z policjantami i parę razy mu groziła. „Wiedziałem, że spotyka się z takimi ludźmi, że aż strach. Oprócz tego pojawiała się z bogatymi ludźmi.”

Wiadomo, że ma albo miała jakiś hotel. Marek kojarzy, że obiecywała Grzegorzowi posadę menedżera w tym hotelu. Z akt śledztwa wynika, że we Wrocławiu Magda prowadziła kwiaciarnię oraz miała apartament we wrocławskim Sky Tower.

Zameldowana jest w Krośnie, ale tam od lat nikt jej nie widział. W 2023 r. kilka razy krążyła między Polską a Irlandią. Ostatni raz 19 czerwca 2023 wyleciała z Krakowa do Dublinu. Od tego czasu wszelki ślad po niej zaginął.

CZYJA TO BYŁA RĘKA?

Patrycja, Adrian i Marek są oskarżeni o bezprawne pozbawienie wolności i zabójstwo dokonane „wspólnie i w porozumieniu z ustaloną osobą”. Każde z nich nieco inaczej opowiada całą historię. W żadnej z relacji nie ma wskazania, kto konkretnie trzymał głowę Grzegorza w błocie.

Prokuratura w akcie oskarżenia nie opisuje, jaka była rola każdej z tych osób w zdarzeniach na polanie. Ogranicza się do stwierdzenia, że wszyscy działali razem. Żeby dowieść, że są winni zabójstwa, oskarżenie musi przekonać sąd, że każda z oskarżonych osób co najmniej godziła się na śmierć Grzegorza.

Nie miałoby w takiej sytuacji znaczenia, która z nich przytrzymała jego głowę w błocie, aż umarł, która go rozbierała, a która tylko prowadziła samochód i czekała za kierownicą, aż będzie po wszystkim. ●

• **Polana nad rzeką Oleśnicą, gdzie zamordowano Grzegorza C., topiąc go w błocie**

FOT. KRZYSZTOF ZATYCKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

REKLAMA

Wrocław/34424067

Frasyniuk o wecie ws. SAFE

Nawet antyunijny Orban nie okazał się frajerem

– Karol Nawrocki pokazał Polakom środkowy palec, gdyż dobrze wie, że w przypadku zagrożenia Polski przez Rosję on pierwszy dostanie schronienie na Węgrzech.

ROZMOWA Z
WŁADYSŁAWEM FRASYNIUKIEM
legendą Solidarności

BEATA MACIEJEWSKA: „Od wczoraj Polacy są smutni, źli, Polska jest w szoku” – takimi słowami rozpoczął posiedzenie rządu premier Donald Tusk, komentując prezydenckie weto ustawy o SAFE. Jest pan w szoku?

WŁADYSŁAW FRASYNIUK: – Nie. Spodziewałem się tego weta, choć decyzja Karola Nawrockiego jest szokująca, głupia, antyeuropejska i prorosyjska. Sprzeczna z polską racją stanu, lecz pożądana przez PiS i Konfederację. Wpycha Polskę do kąta, wystawia na niebezpieczeństwo w sytuacji realnego zagrożenia ze strony Rosji. Dla polityków europejskich stajemy się drużyną, która aspiruje do gry w lidze węgierskiej.

Nie mam jednak wątpliwości, że w polskiej polityce od dawna nie ma wartości ani zasad. Politycy nie odwołują się do faktów, ale do emocji. Tylko emocje się liczą.

Emocje czy interesy partyjne?

– Negatywne emocje, które są wykorzystywane do dzielenia obywateli, podsycania agresji i budowania poparcia dla jedynie słusznej partii, niezależnie po której stronie sceny politycznej się ona znajduje. Brak jest dyskusji, wymiany argumentów, logiki, przede wszystkim brak jest jednak myślenia propaństwowego. Gdyby ośrodek badania opinii publicznej zadał Polakom proste pytanie, czy politycy myślą o sobie czy o dobru wspólnym, odpowiedź byłaby oczywista – wyłącznie o sobie.

Sytuację za wschodnią granicą mamy taką, że wojskowi mówią od dłuższego czasu zgodnie: zagrożenie inwazją rosyjską jest realne. A co robi były szef MON, Mariusz Błaszczak? Grzmi z mównicy sejmowej, że Komisja Europejska będzie mogła zablokować środki z SAFE, gdy nie przyjmimy przysyłanych nad Wisłę nielegalnych imigrantów lub gdy Polska nie uzna, że istnieje 240 plci.

Bezpieczeństwo naszych obywateli jest zagrożone, a ten opowiada bzdury. Z bezpieczeństwa państwa robi narzędzie partyjnej rozgrywki, odwołuje się do ślepej wiary i emocji wyborców.

A pan wierzy, że możemy wyjść poza rozgrywki partyjne i partykularne interesy politycznych stronnictw?

– To nie jest kwestia wiary, ale konieczności. Rzeczywistym beneficjentem weta prezydenta Nawrockiego jest Rosja. Zaciera ręce, bo dostaje ten prezent bez żadnego wysiłku. I to jest to prawdziwe „SAFE zero procent”. Istotą polityki rosyjskiej jest budowa konfliktu, a Nawrocki z dużym zaangażowaniem kreuje wewnętrzny konflikt, próbując zamknąć drogę do wzmocnienia bezpieczeństwa Polski i rozwoju jej gospodarki. Wszyscy obywatele za to zapłacą, bez względu na poglądy polityczne.

Karol Nawrocki pokazał Polakom środkowy palec, gdyż dobrze wie, że w przypadku zagrożenia on pierwszy dostanie schronienie na Węgrzech.

Karol Nawrocki zasłania się właśnie odpowiedzialnością za państwo, twierdzi, że ustawy nie podpisze, bo „godzi w polską suwerenność i niezależność, bezpieczeństwo ekonomiczne i militarne”.

– Rozumiem, że dla Karola Nawrockiego 6 procent od kredytu koreańskiego, to mniej niż 3 procent od kredytu europejskiego. Ciekawy argument...

Dobrajemy polską armię za 43 miliardy euro, pieniądze w większości trafiają do polskich firm zbrojeniowych, a prezydent

martwi się o „bezpieczeństwo ekonomiczne i militarne”? Wolne żarty.

Ja nawet gotów jestem zgodzić się z nim, gdyż sam się martwię o bezpieczeństwo ekonomiczne i militarne Polski. Ekonomiczne, bo mamy słabą gospodarkę i rozbuchane rozdawnictwo socjalne. Dodatkowo jesteśmy drugim krajem po Turcji, który ma najwięcej przedsiębiorstw państwowych, czyli rząd nie inwestuje w gospodarkę rynkową. A słaba gospodarka jest bezpośrednim zagrożeniem dla naszego bezpieczeństwa.

Natomiast to weto nie ma nic wspólnego z troską. Jest czystym koniunkturalizmem granym na melodii hymnu rosyjskiego. I tu mam olbrzymi żal do rządu Donalda Tuska oraz służb, gdyż do dzisiaj nie wiemy, kim właściwie jest Karol Nawrocki. Skąd się wziął, jaka była jego przeszłość, z kim jest powiązany. Gdyby nie śledztwa dziennikarskie, byłby białą kartą.

Ale wybraną przez prezesa PiS.

– To nie jest śmieszne. Jeśli aplikujesz do firmy na stanowisko brygadzysty, weryfikuje cię najpierw dział HR, a potem kierownik. A gdy startujesz na najważniejsze stanowisko w państwie, możesz być człowiekiem mafii, współpracownikiem służb obcych i nikt cię nie sprawdza. Nie pokazuje twojej przeszłości, twoich powiązań, interesów, które mogą wpływać na decyzje strategiczne dla państwa.

A pana zdaniem decyzja Karola Nawrockiego nie jest jego decyzją?

– Presja Nowogrodzkiej jest oczywiście bardzo widoczna, ale chciałbym wiedzieć, kto jeszcze szeptał mu do ucha. Bezpieczeństwo i obronność nigdy nie były aż tak jednoznacznie narzędziami wewnętrznej walki politycznej, nawet za PiS.

Res Futura Data House opublikował w serwisie X analizę zasięgów i nastrojów w mediach społecznościowych po ogłoszeniu weta. Wśród zwolenników decyzji prezydenta dominuje narracja, że pieniądze z SAFE trafiają głównie do niemieckich firm zbrojeniowych.

Bezpieczeństwo naszych obywateli jest zagrożone, a ten opowiada bzdury. Z bezpieczeństwa państwa robi narzędzie partyjnej rozgrywki, odwołuje się do ślepej wiary i emocji wyborców

WŁADYSŁAW FRASYNIUK
legenda Solidarności

– Ta obsesja antyniemiecka zamienia się w ciężką chorobę i ośmiesza Polskę. Prawica od zawsze gra na narodowych fobiach i kompleksach, ale zagrożenie mamy na granicy z Rosją, a nie z Niemcami. Pieniądze z SAFE zostaną w większości wpompowane w polską gospodarkę i prawica wie o tym bardzo dobrze. Nawet ich najbliższy przyjaciel, Wiktor Orban, wyciągnął po nie łapkę. Czyżby chciał, żeby Węgry znalazły się pod niemieckim butem?

Włochy też, choć Polska miałaby być największym beneficjentem programu.

– Karol Nawrocki to były bramkarz, zna środowisko przestępcze, więc zapewne zrozumiałby zdanie, że „biega za frajera”. Orban wcale nie jest od niego lepszy, tak samo antyeuropejski, ale z pewnością nie jest frajerem. Wziął europejskie pieniądze, bo wie, że to okazja. Jeśli można zdobyć pieniądze tanio, to się po nie sięga. Tani kredyt dla rozwoju, dla inwestycji, jest zawsze opłacalny.

Dla gospodarki. Ale niekoniecznie dla partii politycznej, skoro pieniądze miałyby trafić do firm w matecznikach prawicy, co byłoby uznane za sukces obecnej koalicji.

– Powtarzam, że nie można budować kapitału politycznego za cenę bezpieczeństwa kraju i wzmocnienia gospodarki. Dzisiaj liczą się tylko bogate państwa, więc dajmy szansę naszej gospodarce. Nie demonstrowujemy kompleksów wobec Niemiec i nie hodujemy antyniemieckich fobii, tylko próbujemy bez kompleksów konkurować z niemiecką gospodarką.

Karol Nawrocki twierdzi, że ma na to własny plan czyli „polski SAFE zero procent”. Zakłada on utworzenie Polskiego Funduszu Inwestycji Obronnych, finansowanego przez środki pochodzące z zysku NBP.

– Kreatywna księgowość Nawrockiego i Głapińskiego. Wcisnąją Polakom kit. Oglądaliśmy już takie konstrukcje finansowe, choćby przy okazji afery Amber Gold. Kasy nie ma i nie będzie, a my mamy uwierzyć, że NBP dozbroi Polaków na wypadek konfliktu zbrojnego.

Rząd ma jednak plan jak obejść weto wobec SAFE, więc katastrofa nie jest tak wielka i prezydent też to wie.

– Nie lubię słowa „obejść”, bo brzmi dwuznacznie. To takie załatwianie „po polsku” czyli z naciąganiem prawa, a my powinniśmy budować szacunek dla prawa. Oczywiście rząd ma narzędzia pozwalające wykorzystać unijną pożyczkę, choć jest to rozwiązanie mniej korzystne.

Natomiast w tej całej sytuacji oczywiście najbardziej szkodliwe jest wykorzystanie bezpieczeństwa Polski do niebezpiecznej rozgrywki politycznej i działania, które z pewnością wspiera kibolska Rosja Putina. ●

Rozmawiała Beata Maciejewska

Ksiądz z Teobańkologii mógł skrzywdzić więcej kobiet

Złamał tajemnicę spowiedzi?

Do komisji mającej zbadać Teobańkologię zgłaszają się kolejne osoby pokrzywdzone przez ks. Teodora Sawielewicza. Tymczasem kuria przenosi go do innej parafii.

Magda Nogaj

• ks. Teodor Sawielewicz FOT. YOUTUBE.COM/TEOBAŃKOLOGIA ZRZUT EKRANU

Teobańkologia to nazwa profilu w mediach społecznościowych, gdzie ksiądz Teodor Sawielewicz modlił się i ewangelizował. Tylko na YouTube zgromadził ponad 600 tys. subskrybentów, drugie tyle na Facebooku. Internauci codziennie odmawiali z nim różaniec i polecali mu swoje intencje. Kapłan zachęcał, by wpisywać je w komentarzach. Budował w ten sposób społeczność, ale też duże zasięgi.

„Teowieczki”, jak nazwani zostali przez księdza jego zwolennicy, złe przyjęły decyzję wrocławskiej kurii, gdy ta w grudniu 2025 r. ogłosiła, że będzie badać działalność Teobańkologii. Internauci zarzucali hierarchom, że niszczą boże dzieło, ponieważ zazdroszczą młodemu kapłanowi sukcesu duszpasterskiego.

Anna (imię zmienione) też była zła, ale z zupełnie innego powodu. W komunikacie archidiecezji nie było słowa o nadużyciach ks. Sawielewicza. Jako powód kontroli wskazano jedynie wzrastającą popularność Teobańkologii. Tymczasem Anna została przez niego skrzywdzona. Zgłosiła to kurii, ta uznała winę duchownego, ukarała go, ale nie pisała o tym słowa.

Kobieta mówi, że przedstawiciele arcybiskupa potwierdzili jej, że powstanie komisja, a wraz z nią wystosowany zostanie apel do innych potencjalnych ofiar, aby i one mogły zgłosić swoje krzywdy. Gdy tego apelu zabrakło, a powołana komisja ograniczyła się jedynie do zbadania funkcjonowania fundacji Teobańkologii, Anna postanowiła, że sama nagłośni sprawę.

Opowiedziała „Wyborczej”, jak ksiądz modlił się z nią przez telefon o uwolnienie jej od pokus seksualnych. W sms-ach pisał jej np. że ma przyłożyć krzyż do miejsca intymnego. Tłumaczył, że praktykował to także na innych kobietach. Po wszystkim pytał, czy odczuwała orgazm podczas modlitwy.

„TEOWIECZKI” RUSZAJĄ Z OBRONĄ KAPŁANA

Po tekście „Wyborczej” kapłan przepraszał, a władze kościelne przeniosły

księdza Sawielewicza z Oleśnicy do Wrocławia. Od 1 marca jest wikariuszem w parafii NMP Matki Kościoła przy ul. Kamieńskiego. W ogłoszeniach proboszcz zapraszał wiernych na mszę powitalną.

– Ta zmiana nie oznacza zatrzymania Teobańkologii. Nasze wspólne dzieło trwa i rozwija się dalej – napisał ksiądz Teodor w oświadczeniu. – Moja obecność w internecie pozostaje zawieszona. Ten czas traktuję jako możliwość większego skupienia na posłudze parafialnej i spokojnego rozeznania dalszej mojej drogi przez moich przełożonych.

W odpowiedzi na tę informację odbiorcy Teobańkologii zamieścili w sieci petycję do arcybiskupa wrocławskiego. „Teowieczki z Bożej łączki”, jak podpisali się jej autorzy, domagają się w niej, by ksiądz mógł powrócić do występów publicznych i tworzenia Teobańkologii. „Mamy obawy, że teraz gdy zabrakło naszego pasterza, to niestety rozproszą się i owce” – napisali zwolennicy kapłana. Pod apelem podpisało się ponad tysiąc osób.

„Wyborcza” spytała archidiecezję, dlaczego ksiądz został przeniesiony i jak długo. Jej rzecznik, Maciej Rajfur, nie odpowiedział na nasze pytanie.

– Myślę, że ksiądz Teodor nie wróci do działań medialnych, dlatego że sprawa wydaje się być rozwojowa. Otrzymałam informacje o co najmniej 7 osobach, które poza mną uważają, że zostały przez tego kapłana skrzywdzone – mówi nam Anna. – Odnoszę wrażenie, że skoro ksiądz arcybiskup zdecydował o tym, żeby przenieść kapłana do innego kościoła i dać mu więcej obowiązków duszpasterskich, to właśnie po to, aby działał bardziej w parafii, a nie w mediach.

Według Anny to była słuszna decyzja: – Uważam, że to dobrze, że ksiądz Teodor nie prowadzi już Teobańkologii. Reakcja części jego zwolenników na odsunięcie go wskazuje na zapędy sekciarskie tej grupy. Przez lata działalność księdza wywołał u nich pewien rodzaj niezdrowego uzależnienia emocjonalnego. Dla części z nich centrum nie stanowi Bóg, a ksiądz Teo-

dor, szczególnie gdy piszą, że „owieczki bczą za swoim pasterzem” i rezygnują z modlitwy na Teobańkologii, bo transmisje prowadzi ktoś inny. Twierdzą, że „Teobańkologia bez ks. Teodora to już nie jest to samo”, „Duch i serce teobańkologii to Ksiądz”, że jest on „Mesjaszem naszych czasów”, któremu należy pozwolić „prowadzić swój mały kościół wiernych w internecie”, a jego „przełożeni nie mają Boga w sercu, podstępem zabrali pasterza, by owce się rozproszyły”.

MÓGŁ SKRZYWDZIĆ WIĘCEJ OSÓB

Osoby, które uważają się za pokrzywdzone przez księdza, przenosiny przyjęły z ulgą.

– Wyciągnięcie go z parafii w Oleśnicy na pewno pozwoli im odetchnąć od gęstej atmosfery. Wśród pokrzywdzonych są bowiem jego parafianie. Z dwiema osobami mam kontakt. Jako rezydent nie miał tak dużo obowiązków parafialnych. Natomiast odprawiał msze św., spowiadał, przychodzili do niego wierni. On sam chciał być ich kierownikiem duchowym.

Anna rozmawiała z jedną z kobiet, której to zaproponował. – Chciał, żeby spowiadała się tylko i wyłącznie u niego. Gdy poszła do innego kapłana, dostała od ks. Teodora wiadomość, w których robił jej wyrzuty z tego powodu. Wymuszał na niej kierownictwo duchowe. Kontakt z jego stro-

Tym się powinno zająć państwo, a nie Kościół, bo to tak jakby władze mafii dokonywały oczyszczenia

ARTUR NOWAK

adwokat reprezentujący ofiary nadużyć w Kościele

ny był bardzo intensywny. Co chwilę stosował nad nią jakieś modlitwy o uwolnienie. Powiedziała mi, że była tym tak przytłoczona, że po dwóch czy trzech miesiącach odsunęła się od niego – relacjonuje Anna.

Była już parafianka przekazała jej, że napisała w tej sprawie do komisji we wrocławskiej kurii, ale nie dostała do tej pory żadnej odpowiedzi. Opowiedziała też o swoich doświadczeniach z księdzem na kanale YouTube. M.in. że gdy po paru latach przypadkowo natrafiła w konfesjonale na Sawielewicza to chciał się na niej odegrać za to, że zrezygnowała z jego duchowego przewodnictwa. Mimo że przyszła bez grzechu ciężkiego, tylko z samymi powszednimi, lawirował, żeby jej nie udzielić rozgrzeszenia.

– Szantażowanie kogoś brakiem rozgrzeszenia bez uzasadnionych powodów to jest duże nadużycie – podkreśla nasza rozmówczyni.

Z Anną skontaktowała się także inna kobieta: – Mówi, że była z nim w jakiegoś rodzaju związku. Zarzuca mu uwiedzenie emocjonalne i złamanie tajemnicy spowiedzi. W tym kontekście Annę bardzo zaniepokoiło przeniesienie księdza do parafii, gdzie ma on częściej odprawiać msze św. i spowiadać.

– Ksiądz nie powinien wykorzystywać sakramentu spowiedzi przeciwko ludziom, a zdrada tajemnicy spowiedzi grozi bardzo srogimi konsekwencjami, z ekskomuniką włącznie – tłumaczy kobieta. – Taki ksiądz nie powinien być posyłany na parafię jako wikariusz, odprawiać mszy świętej, sprawować sakramentów. W tej sytuacji wobec zarzutów o zdradę tajemnicy spowiedzi powinno się przynajmniej przeprowadzić kościelne dochodzenie wstępne i sprawdzić, czy faktycznie doszło do takiego zachowania. Komisja, przesłuchując kobietę, otrzymała te informacje. Wnioskuje jednak, że żadne postępowanie nie zostało wszczęte, skoro ksiądz jest nadal wikariuszem.

Takie dochodzenie wstępne według Anny powinno się toczyć niezależnie od prac komisji ds. Teobańkologii. – Należałoby przesłuchać tę kobietę i księdza, a jego w tym czasie odsunąć od wszelkich sakramentów, bo nie wiadomo, czy te, które sprawuje, są sprawowane godziwie i czy ów ksiądz nie łamie prawa.

Kuria nie udziela informacji na temat księdza Teodora Sawielewicza.

– Zgodnie z wydanym wcześniej przez archidiecezję wrocławską oświadczeniem, informacje o ustaleniach działania komisji zostaną podane, gdy komisja zakończy już prace – przekazał „Wyborczej” rzecznik arcybiskupa.

– Zgłoszenie tej kobiety powinno być sprawdzone. Tymczasem wygląda na to, że pozostawiono je bez reakcji. Komisja ją przesłuchiwała, a chwilę później kuria wysłała kapłana na parafię – zaznacza Anna. – Nie wiadomo, czy ta pani mówi prawdę. Jednak jeżeli są wątpliwości, to powin-

ny one zostać wyjaśnione, bo to poważna sprawa. Tajemnica spowiedzi to jedna z najważniejszych świętości w Kościele.

„Wyborcza” spytała rzecznika kurii, czym ksiądz Teodor zajmuje się we wrocławskiej parafii. Chcieliśmy wiedzieć, czy odprawia msze i spowiada. Na te pytania także nie otrzymaliśmy odpowiedzi.

– Jeżeli okazałoby się, że jest ekskomunikowany, to niegodziwie sprawuje Eucharystię. Podobnie w przypadku spowiedzi – tłumaczy Anna. – Dlatego niepokoją mnie te przenosiny. Wierni z wrocławskiej parafii pisali w mediach społecznościowych o tym, że bardzo się cieszą, że on do nich przyjdzie. Ta otwartość to niestety bardzo podatny grunt do tego, by samemu stać się skrzywdzonym przemocą duchową. Zalecam wszystkim ostrożność, a osoby, które czują się pokrzywdzone przez ks. Teodora bądź jego fundację, zachęcam do zgłaszania swoich krzywd, najlepiej listem poleconym na adres kurii wrocławskiej z dopiskiem na kopercie „Komisja ds. zbadania funkcjonowania Fundacji Teobańkologia”.

NOWAK: KOMISJE KOŚCIELNE NIE MAJĄ SENSU

Artur Nowak, adwokat reprezentujący ofiary nadużyć w Kościele: – Dla mnie takie komisje w ogóle nie mają sensu. To jest tylko sposób na przejęcie przez Kościół narracji na temat rozwiązywania kryzysu nadużyć przez duchownych. Natomiast tym się powinno zająć państwo, a nie Kościół, bo to tak jakby władze mafii dokonywały oczyszczenia. To jest niepokojące. Te komisje nie są niezależne, bo ich członkami są ludzie związani z Kościołem.

Według prawnika kuria wrocławska zareagowała w typowy dla Kościoła sposób: – Oni nie korzystają z pomocy fachowców, psychologów, ludzi, którzy zajmują się kryzysami wizerunkowymi, tylko sięgają po swoją starą sprawdzoną praktykę. Jak jest kłopot, to trzeba delikwenta po prostu schować. Dlatego zastosowali przeniesienie karne. Taką mają pragmatykę postępowania, żeby nie było zgłoszenia.

Nowak podkreśla, że złamanie tajemnicy spowiedzi jest niezgodne nie tylko z prawem kanonicznym. – Artykuł 266 Kodeksu karnego mówi, że „Kto, wbrew przepisom ustawy lub przyjętym na siebie zobowiązaniom, ujawnia lub wykorzystuje informację, z którą zapoznał się w związku z pełnioną funkcją, wykonywaną pracą, działalnością publiczną, społeczną, gospodarczą lub naukową, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat dwóch”. Jeżeli sprawa jest publiczna, prokuratura powinna się tym zająć i wszcząć postępowanie z urzędu – przekonuje prawnik. ●

Tajemnice rzeźbiarki Dorothei Philipsborn i jej trzech towarzyszek życia

Razem przeżyły wojnę,

Dorotea Philipsborn wraz z trzema życiowymi partnerkami stworzyła w swoim majątku na Dolnym Śląsku kolonię artystyczną. 80 lat temu mogły wziąć każda tylko 500 marek i walizkę i jak kilka milionów Niemców zostały wysiedlone. Zostawiła po sobie pomniki i rzeźby, będące dziś ozdobą muzeów.

Agnieszka Dobkiewicz

Z zachowanego zdjęcia z lat 30. XX wieku spogląda kilka osób. Pozują pod posągami fauna wśród kwitnących krzewów.

Są z nimi dwa cocker spaniele i biały kot. Ze środka spogląda Liesel von Schuch, niemiecka sopranistka koloraturowa, śpiewaczka opery narodowej w Saksonii. Obok trzech panów – pisarz i historyk sztuki Karl Ludwig Skutsch, poeta Jens Heimreich z Hamburga oraz poeta i pisarz Joachim von Helmersen. Z tyłu nieśmiało zagląda kucharka Gertruda Kahmann, jednego z psów trzyma guwernantka Elizabeth Hein, a kota malarka z Rygi Eva Maria Volck.

Cale to barwne towarzystwo gromadzi się wokół malarki Dorothei von Philipsborn, która w swoim majątku w niewielkich Strehlitz (dziś Strzelce w powiecie świdnickim), 45 kilometrów od Wrocławia stworzyła kolonię artystyczną. Organizowała tutaj koncerty, wernisaże i wieczorki.

Zachowane zdjęcia oddają wyjątkowy, niemal idylliczny klimat miejsca, które leżący na uboczu dworek zamienił w oazę dla artystów. W Niemczech w tym czasie do głosu dochodzili już narodowi socjaliści, a Philipsborn, w swoim majątku odgradzona od świata, otoczona przyjaciółmi i artystami tworzyła swoje dzieła.

W dworku w Strehlitz mieszkali we czwórkę. Artystce towarzyszyły zatrudniona jeszcze przez jej rodziców jako osoba do towarzystwa Hein, zwana przez nią Lilly, kucharka Kahmann, traktowana zdecydowanie nie jak służąca, a członek rodziny i malarka Volck. Przetrwali razem lata 20. XX wieku, gdy młodziutka Dorothea po śmierci rodziców odziedziczyła majątek, piękne dla nich lata 30. i połowę tragicznych 40.

W 1946 roku musiały opuścić swój dom. Podobnie jak kilka milionów innych Niemców zostały wysiedlone z terenów, które po zakończeniu II wojny światowej decyzją polityczną mocarstw przypadły Polsce jako rekompensata za ziemie utracone na wschodzie.

PO 80 LATACH NADAL SĄ KONTROWERSJE

Przymusowe przeniesienie kilku milionów Niemców, nie tylko z Polski, ale i Czech oraz Węgier do dziś wywołuje olbrzymie kontrowersje. Ludzi pozbawiano ich domów i majątków i wywożono w nieznane. Dlatego w kręgach, nie tylko niemieckich rewizjonistów, do dziś mówi się o wypędzaniu i zbrodni, jakiej dokonano na narodzie niemieckim. Wydarzeń tych nie można jednak rozpatrywać w oderwaniu od poprzedzających je czasów II wojny światowej,

której były konsekwencją. Wysiedleń dokonano w oparciu o ustalenia konferencji w Poczdamie w lipcu 1945 roku oraz planu Sojuszniczej Rady Kontroli Niemiec z listopada tego samego roku. Zgodnie z nimi 2 miliony Niemców z ziem polskich miały być wysiedlone do alianckich stref okupacyjnych, a półtora miliona do radzieckiej.

Stroną techniczną zajmował się Państwowy Urząd Reparatywny. Jednym z argumentów takich działań było utworzenie miejsca do życia dla osób przesiedlanych z polskich Kresów Wschodnich. Podnoszono także brak bezpieczeństwa na tzw. Ziemiach Odzyskanych i działanie na nich organizacji Werwolf, która miała realizować akty dywersji i sabotażu.

W Polsce, do dziś przeważa powszechny pogląd, że to, co się stało, było rodzajem sprawiedliwości dziejowej za bestialstwa Niemców podczas II wojny światowej, którą wywołali. Po okrucieństwach wojny nie wyobrażano sobie wtedy, że Polacy i Niemcy mogliby żyć obok siebie.

Planowe, administracyjne przesiedlenie rozpoczęły się 80 lat temu, w lutym 1946 roku i w pierwszej kolejności dotyczyły Dolnego Śląska i Pomorza Zachodniego.

Pół roku później swój dom w Strzelcach, stając się uchodźczyniami, opuściły cztery kobiety – rzeźbiarka Philipsborn, malarka Volck, guwernantka Hein i kucharka Kahmann. Prawdopodobnie, tak jak większość przesiedlonych z powiatu świdnickiego, dotarły na stację kolejową w Kraszowicach, która stała się punktem zbórnych wszystkich wysiedlanych z tego terenu i świadkiem ich pożegnania, najczęściej na zawsze. Mogły wziąć ze sobą najpotrzebniejsze rzeczy – z wyłączeniem kruszców szlachetnych – i 500 marek na osobę.

POMNIK WIELANDA W ŚWIDNICY

Wyjątkowa artystka i kolonia artystyczna, którą stworzyła w Strzelcach, na wiele lat zostały zapomniane.

Zostały jednak jej rzeźby. Pierwszy był Pomnik Górnoślązaków, dziś znany jako pomnik Wielanda, powstały na zlecenie

nie w 1922 roku, przyniósł młodej artystce sławę. Prawdopodobnie fakt, że przedstawiał mitycznego kowala, a więc człowieka z ludu, spowodował, że po wojnie go nie zniszczono, jak wiele innych poniemieckich rzeźb. Skuto z niego jedynie napis „Denkt an Oberschlesien” (pol. „Pamiętajcie o Górnym Śląsku”) i zmieniono nazwę.

Charakterystyczna rzeźba stała najpierw na centralnym miejskim placu Grunwaldzkim w Świdnicy, gdzie dziś stoi Pomnik Zwycięstwa, później przeniesiona została na obrzeża miasta, za rzekę Bystrycę, by ostatecznie spocząć w cieniu drzew Parku Centralnego.

Prawdopodobnie, gdyby pierwsi polscy mieszkańcy Świdnicy mieli świadomość, że pomnik upamiętnia tereny utracone przez Niemcy wskutek plebiscytu w 1920 roku i III Powstania Śląskiego, inaczej by się z nim obeszli. Wieland był przecież w mitologii germańskiej symbolem okrutnej zemsty na swoich oprawcach, a odsłonięcie pomnika w ówczesnej Schweidnitz stało się pretekstem wielkiej niemieckiej rewizjonistycznej manifestacji.

Dziś pomnik nadnaturalnej wielkości kowala jest znakiem obecności wyjątkowej artystki na tym terenie. O Philipsborn po raz pierwszy w mieście przypominano w 1995 roku, pół wieku po jej wysiedleniu. Muzeum Dawnego Kupiectwa zorganizowało jej pośmiertną wystawę.

RZEŻBY PHILIPSBORN WYCHODZĄ Z ZIEMI

W 2014 roku doszło do sytuacji niecodziennej. Podczas remontu ogrodzenia placu zabaw na terenie dawnego majątku w Strzelcach Świdnickich, wyciągnięto z ziemi posąg nagiej kobiety. Brązowy odlew, mimo że skorodowany, miał na sobie inskrypcję – Dorothea von Philipsborn, która nie pozostawiała wątpliwości co do autorstwa.

Odremontowana rzeźba trafiła później do świdnickiego muzeum, gdzie można ją dziś oglądać. Nie wiadomo, kto i z jakiego powodu zakopał ją w ziemi. Z dużym prawdopodobieństwem stało się to na zlecenie samej artystki.

W 2025 roku sytuacja się powtórzyła. Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków podał, że w Rogowie Sobóckim, w gminie Sobótka jeden z mieszkańców zgłosił rok wcześniej, iż na terenie posesji odkrył fragment rzeźby – torsu męskiego wykonanego z granitu. Okazało się, że to kolejna rzeźba Philipsborn, będąca częścią pomnika poświęconego żołnierzom I wojny światowej i przedstawiającego zmartwychwstającego żołnierza. Pomnik przekazano do Muzeum Ślązackiego im. Stanisława Dunajewskiego w Sobótce.

Tymczasem niezależnie od tych wydarzeń, które systematycznie przywracały w Polsce pamięć o rzeźbiarce ze Strzelc Świdnickich, do Muzeum Śląskiego w Görlitz przywieziono walizkę. Był rok 2009. W środku były zdjęcia i pamiątki po Philipsborn, która zmarła w 1971 roku. Dopiero wtedy niezwykła historia jej życia i twórczości, tak brutalnie przerwana wysiedleniem z rodzinnego domu, ułożyła się w całość.

PRAPRADZIADEK O ŻYDOWSKICH KORZENIACH

Miłość do sztuki u Dorothei Philipsborn zaaszczepili rodzice – rotmistrz Adolf von Philipsborn i Maria Franciszka z domu Heyder, którzy zamieszkali na Śląsku. Swoje powołanie odkryła jako zaledwie 14-latką po podróży do Włoch, gdzie zabrali ją rodzice. Być może wtedy zafascynowało ją ludzkie ciało. Była autorką rzeźb, przedstawiających sylwetki o mocno wyidealizowanych kształtach, nawiązujących do antyku, choć przedstawiała je w mało klasycznych pozach. Podczas tej podróży za-

wysiedlenie i starość

przyjaźniła się też ze swoją guwernantką Elizabeth, która stała się jej nieodłączną towarzyszką do końca życia.

Po powrocie do Strzelca rodzice zaczęli opłacać córce prywatne lekcje rysunku u samego Paula Schulza we Wrocławiu, który prowadził tu swoją pracownię już po powrocie zza granicy i był niezwykle popularny. Później kontynuowała naukę u profesora Petera Pöppelmanna w Dreźnie.

Wielki wpływ na nastoletnią Dorotheę wywarła I wojna światowa. Została pielęgniarką Czerwonego Krzyża, co było odważnym krokiem w Niemczech w przypadku młodej dziewczyny z przedrostkiem „von” przy nazwisku. Być może wzorem była dla niej mieszkająca w pobliskim Zamku Książ angielska księżna Daisy von Pless, która także włożyła fartuch pielęgniarki.

Podczas wojny zginęli też jej rodzice. W trakcie II wojny światowej nadal tworzyła, a jej dzieła były chętnie kupowane i wystawiane. Jej postawa wobec reżimu wydaje się nie do końca jednoznaczna. Być może związane to było z jej pochodzeniem.

Jak ustalił Świdnicki Portal Historyczny, jej prapradziadek od strony ojca miał korzenie żydowskie, nazywał się Benjamin Herford/Fulda i zajmował się sprzedażą ty-

• **Lata 30. XX wieku. Kolonia artystyczna u Dorothei Philipsborn w Strzelcach Świdnickich**

FOT. ZE ZBIORÓW SCHLESISCHES MUSEUM ZU GÖRLITZ

Zdjęcia pochodzą z wystawy zorganizowanej przez muzea w Weisswasser i Cottbus przy współpracy Muzeum Dawnego Kupiectwa w Świdnicy.

toniu. Jego syn nosił już nazwisko Philipsborn i był radcą w Ministerstwie Spraw Zagranicznych. Dopiero dziadek Dorothei przyjął nazwisko z przedrostkiem wskazującym na arystokratyczne pochodzenie – von Philipsborn, a jej ojciec jako emerytowany rotmistrz kupił majątek na Śląsku i przeniósł się tutaj krótko przed urodzinami córki. Żydowskie korzenie rzeźbiarki sięgają aż do XVII wieku.

NOWY DOM W ŁUŻYCACH

W dokumentach, które trafiły do Muzeum Śląskiego w Görlitz, zachowało się jeszcze jedno zdjęcie. Na schodach starego, zniszczonego domu siedzą cztery dojrzałe kobiety. Kucharka Kahmann, nieco z boku, malarka Volk i guwernantka Hein przypatrują się z uwagą dłoni, którą pokazuje im Dorothea. Elisabeth porównuje jej rękę do swojej. Na zdjęciu widać, jak są ze sobą zżyte.

Wysiedlone znalazły nowy dom najpierw w Trebendorf na Łużycach, na terenie Niemiec Wschodnich w powiecie Görlitz, a od 1953 roku w pobliskim Weisswasser.

Wtedy powstała przejmująca rzeźba dwóch złamanych w pól kobiet, które się

podtrzymują, poświęcona wszystkim przesiedleńcom.

Zachowała się relacja mówiąca o tym, w jak tragicznych warunkach te cztery kobiety znalazły się zaraz po wojnie – mieszkały w stodole, wyłożonej sianem. Równowagę życiową odzyskały, gdy Philipsborn wyrzeźbiła nowy krzyż dla parafii w Trebendorf. Wtedy zarobiła pierwsze pieniądze w nowym domu, a pozostałą część honorarium zapłacono jej w płodach rolnych.

Gdy nadarzyła się okazja, przeniosła się do Weiswasser, do zabytkowego domu, należącego do dawnej odlewni Schulze&Kluge. Dla Dorothei von Philipsborn oznaczało to początek bardzo twórczego okresu na rzecz Łużyc, które się stały jej ojczyzną. Oczywiście zamieszkały tu w czwórce, cztery wysiedlone z Dolnego Śląska. Relacja, jaka łączyła te kobiety przez kilka dekad, otoczona jest nadal tajemnicą.

W kufrze, przekazanym do Muzeum Śląskiego, było też ich zdjęcie zrobione u schyłku ich życia. Uśmiechają się na nim, przytulają i wydają się szczęśliwe.

Philipsborn odeszła w 1971 roku, Elizabeth, choć starsza, przeżyła ją o 9 lat, Eva Maria o 10 lat. Nie wiadomo, kiedy zmarła Gertruda. ●

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

34425993

OGŁOSZENIE PŁATNE

Wrocław/34426086

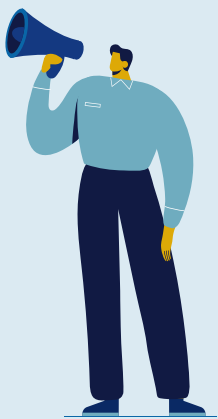
NEWSLETTER

Komunikaty.pl

Nowości w przepisach,
zamówienia publiczne,
porady ekspertów,
raporty, ogłoszenia.

Dla przedsiębiorców,
urzędników,
zainteresowanych
gospodarką.

ZAPISZ SIĘ

Wejdź na stronę **komunikaty.pl**
lub użyj kodu QR

OGŁOSZENIE

**o ponownym (trzecim) wyłożeniu do publicznego
wglądu projektu miejscowego planu zagospodarowania
przestrzennego dla obrębu Siedlec – MPZP SIEDELEC II**

Na podstawie art. 17 pkt 9 i 11 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1130 z późn. zm.), w nawiązaniu do art. 67 ust. 3 pkt 1 i 4 ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych ustaw (Dz. U. z 2023 r., poz. 1688 z późn. zm.) w związku z uchwałą Nr XL/490/22 z dnia 24 marca 2022 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia **miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obrębu Siedlec – MPZP SIEDELEC II**, a także na podstawie art. 39 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112 z późn. zm.) zawiadamiam o ponownym (trzecim) wyłożeniu do publicznego wglądu ww. projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, wykonaną w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Wyłożenie odbędzie się w dniach od **30.03.2026 r. do 30.04.2026 r.**

w siedzibie Urzędu Gminy w Długoleścu, ul. Robotnicza 12, 55-095 Długoleś, w godzinach pracy urzędu, a także w formie elektronicznej, w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy Długoleś pod adresem: <https://dlugoleka.bip.net.pl/?lang=PL>.

Dyskusja publiczna nad przyjętymi w ww. projekcie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego rozwiązaniami odbędzie się w dniu **29.04.2026 r. o godz. 17:00** w świetlicy wiejskiej w Siedlcu przy ul. Sportowej 8, 55-095 Długoleś.

Zgodnie z art. 18 pkt 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, osoby prawne i fizyczne oraz jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej mogą wnieść uwagi do projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Zgodnie z art. 39 ust. 1 pkt 3, art. 46 ust. 1 pkt 1 i art. 54 ust. 2 i 3 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, zainteresowani mogą składać uwagi i wnioski do prognozy oddziaływania na środowisko.

Uwagi do projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, a także uwagi i wnioski do prognozy oddziaływania na środowisko mogą być wnoszone w formie pisemnej na adres Urzędu Gminy Długoleś, ul. Robotnicza 12, 55-095 Długoleś, ustnie do protokołu, za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej bez konieczności opatrywania ich kwalifikowanym podpisem elektronicznym, na adres: gmina@gmina.dlugoleka.pl z podaniem imienia i nazwiska lub nazwy jednostki organizacyjnej i adresu, oznaczenia nieruchomości, której uwaga dotyczy w nieprzekraczalnym terminie **do dnia 14.05.2026 r.**

Organem właściwym do rozpatrzenia wniosków i uwag jest Wójt Gminy Długoleś.

WÓJT GMINY DŁUGOLEŚ

Klauzula informacyjna

Zgodnie z art. 13 ust. 1 i ust. 2 rozporządzenia RODO, informuję, że:

- Administratorem danych osobowych wnioskodawców jest: Wójt Gminy Długoleś, ul. Robotnicza 12, 55-095 Długoleś, tel. 71 32 30 203 e-mail: gmina@gmina.dlugoleka.pl.
- Wyznaczono Inspektora Ochrony Danych w Urzędzie Gminy Długoleś, którą jest spółka Leśny & Wspólnicy Sp. z o.o., w której jako osobę kontaktową wyznaczono Paulinę Lesiecką-Koralewską; e-mail: iod@lesny.com.pl
- Dane osobowe wnioskodawcy będą przetwarzane w celu rozpatrzenia wniosków do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Pełna treść klauzuli informacyjnej, w tym informacja dotycząca możliwości korzystania ze swoich uprawnień przez osoby fizyczne, oraz wynikającymi z przepisów prawa ograniczeń w korzystaniu z tych praw znajduje się w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Długoleś.

www.nekrologi.wyborcza.pl/34425967

Z głębokim smutkiem przyjęliśmy wiadomość, że w Berlinie,
11 marca 2026, w wieku 92 lat zmarł nasz przyjaciel

Stanisław Sitkomirski

tancerz przez dekady związany z Operą Wrocławską,
mający w dorobku kilkadziesiąt ról w przedstawieniach baletowych i operowych,
niezapomniany Girej w Fontannie Bachczysaraju Borysa Asafiewa.

Człowiek pogodny, niezwykle skromny,
do ostatnich dni zainteresowany życiem muzycznym.

Żegnamy Cię Staszku

Róża, Anna, Krystyna, Jan i Michał.

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

34425995

ODESZLI.pl

Dziel się wspomnieniami o bliskich
Wejdź na serwis odeszli.pl

OGŁOSZENIE PŁATNE

Wrocław/34416497

Zakład Opiekuńczo-Lecznicy dla Dzieci
im. Jana Pawła II prowadzony przez Zgromadzenie
Sióstr Maryi Niepokalanej
tel./fax +48 71 390 68 83 **www.zol-jaskotle.pl**
Organizacja pożytku publicznego

KRS: 0000242402

Sfinansowano z 1.5%

Konto dla darczyńców:
44 1240 1994 1111 0010 0866 7031

**Niepełnosprawne dzieci czekają
na 1,5% 1% i darowizny,
za co już pięknie dziękują !**

62. Jazz nad Odrą

Nowocześnie, różnorodnie

„Pokazać to, co najważniejsze w nowoczesnym jazzie w jego różnorodnych stylistykach w obrębie gatunku” – to idea festiwalu Jazz nad Odrą. 62. edycja tego wydarzenia odbędzie się od 22 do 26 kwietnia.

Rafał Zieliński

I Ogólnopolski Przegląd Studenckich Zespołów Jazzowych – taką nazwano „przodka” Jazzu nad Odrą. Imprezę też zorganizowała w 1964 roku grupa studentów, na czele której stali Karol Maskos, Andrzej Żurek i Aleksander Fleischer. Działo się to w klubie Pałacyk przy ul. Kościuszki 34.

Wkrótce okazało się, że siłą festiwalu jest konkurs, a wygrana na nim stała się przepustką na wielkie sceny. Dostali ją tu m.in. basista Krzysztof Ścierański, gitarzyści Jarosław Śmietana i Janusz Strobel, saksofonista Henryk Miśkiewicz, pianista Włodzimierz Nahorny, wokaliści Andrzej Zaucha i Zdzisława Sośnicka.

HISTORIA PEŁNA GWIAZD

Z czasem festiwal wprowadził Wrocław na krajową i światową mapę jazzu. Podkreślała to rozrastająca się lista gwiazd, które pojawiały się na kolejnych edycjach.

Zaczęła się ona tworzyć w latach 70., gdy na Jazzie nad Odrą wystąpili Stan Getz i Buddy Rich, dekadę potem m.in. gitarowe ikony Paco de Lucia i Pat Metheny, w latach 90. gitarzyści Al di Meola i Larry Coryell. W kolejnym wieku na JnO pojawili się m.in. wokalistka Diana Krall, saksofonista Joshua Redman, skrzypek Jean-Luc Ponty i gigant pianina Chick Corea. Na liście zagranicznych gości są też McCoy Tyner, Lee Konitz, Archie Shepp, Brad Meldhau, David Murray, Bob Mintzer, Cassandra Wilson, Kenny Garrett czy Gregory Porter.

Oczywiści do tego należy dopisać całą czołówkę polskich artystów, którzy przez ponad sześćdziesiąt edycji JnO przewinęli się przez festiwalowe sceny.

TO WCIĄŻ JEST JAZZ

62. edycja JnO zacznie się 22 kwietnia, potrwa do 26 kwietnia. Główną sceną będzie Impart Centrum, czyli budynek dawnej Filharmonii im. Witolda Lutosławskiego znajdujący się przy ul. Piłsudskiego 19. Drugim miejscem koncertowym i jednocześnie klubem festiwalowym będzie Firlej z ul. Grabiszyńskiej.

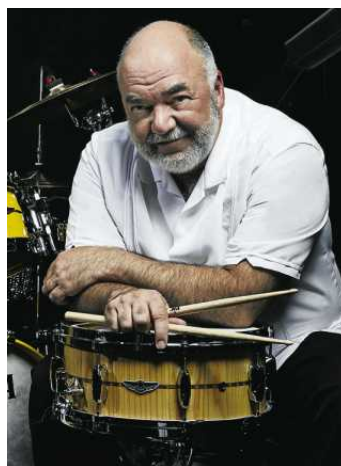
Dyrektorem artystycznym festiwalu po raz drugi jest Igor Pietraszewski, muzyk oraz autor książki „Jazz w Polsce. Wolność improwizowana” i licznych artykułów na temat jazzu.

– Pokazujemy to, co najważniejsze w nowoczesnym jazzie w jego różnorodnych stylistykach w obrębie gatunku. Zapraszamy przedstawicieli różnych pokoleń, zarówno legendy, jak i tych, którzy dopiero co wkraczają w świat

• **Terence Blanchard**

FOT. MATERIAŁY PRASOWE

• **Peter Erskine**

FOT. MATERIAŁY PRASOWE

• **Lars Danielsson Libretto**

FOT. MATERIAŁY PRASOWE

muzyki, robiąc to oczywiście z impetem. Z istotnym zastrzeżeniem, że to jest wciąż jazz, a nie jakkolwiek muzyka improwizowana – tak o idei festiwalu mówi Igor Pietraszewski.

DUŻO MUZYKI Z USA

– Na festiwalu wystąpią zarówno uznane gwiazdy, jak i muzycy wybitni, choć być może nieco mniej rozpoznawalni w Polsce – mówi Igor Pietraszewski.

Do tych pierwszych zalicza kubańskiego pianistę Gonzalo Rubalcabę, amerykańskiego trębacza Terence Blancharda i jego rodaków, saksofonistów Ravi Coltrane’a oraz Grega Osby’ego. W tym gronie dyrektor artystyczny widzi też kwartet amerykańskiego perkusisty Petera Erskina.

– Z kolei ci mniej znani to kwartet amerykańskiego saksofonisty Patricka Bartley’a i zespół wokalisty Michaela Mayo. Ten drugi skład prezentuje program z płyty „Fly”, za którą artysta dostał swoją pierwszą nominację do nagrody Grammy – mówi Pietraszewski.

Z EUROPY I Z POLSKI

Igor Pietraszewski zaznacza, że choć w programie jest sporo muzyków amerykańskich, to na JnO nie zabraknie ciekawych składów z Europy

– Do takich z pewnością zaliczam zespół niemieckiego pianisty Pablo Helda oraz skład szwedzkiego kontrabasisty Larsa Danielssona, muzyka dobrze znanego w Polsce m.in. z wieloletniej współpracy z Leszkiem Możdżerem. Będą też przedstawiciele jazzu brytyjskiego, czyli saksofoniści Leo Richardson i Alex Garnett – mówi Pietraszewski.

Oczywiście na Jazzie nad Odrą nie może nie być polskich artystów. W tym roku ze swoimi projektami pojawią się trębacz Bartosz Pernal, perkusistka Dorota Piotrowska oraz kontrabasista Michał Barański, który zaprezentuje materiał z płyty „No Return No Karma”. Z kolei w składzie New World Quartet wystąpią pianista Kuba Stankiewicz, skrzypek Mateusz Smoczyński, kontrabasista Darek Oleszkiewicz i Minno Cinelu, francuski muzyk specjalizujący się w grze na instrumentach perkusyjnych.

KU CZCI MISTRZÓW

W tym roku przypadają dwie ważne rocznice w świecie jazzu, czyli 100-lecie urodzin Johna Coltrane’a i Milesa Davisa.

– Od dawna zastanawialiśmy się, jak je godnie uczcić. Doszliśmy do wniosku, że najwspanialszym uhonorowaniem mistrzów będzie zaproszenie zespołu wspomnianych wyżej Ravi’ego Coltrane’a i Terence’a Blancharda. Pierwszy z nich twórczo niesie i rozwija dziedzictwo swoich genialnych rodziców – mówi Igor Pietraszewski.

Z kolei o Blanchardzie szef artystyczny festiwalu mówi, że łączy on pokolenia, gra nowocześnie, ciągle poszukuje nowych dróg. – Jednocześnie ma we krwi pierwiastek nowoorleańskiego DNA i szacunek dla tradycji, widoczny już przed laty w jego współpracy z Jazz Messengers Arta Blakey’a. A wiadomo, że granie w tym zespole to legitymacja najwyższej jakości w świecie jazzu. Blanchard jest przedstawicielem zarówno muzycznego dziedzictwa Davisa, jak i jego innowacyjnego sposobu poszukiwań w innych gatunkach muzyki i ciągłego rozwoju – opowiada Pietraszewski.

Zaznacza też, że wpływ Coltrane’a i Davisa na świat jazzu był tak ogromny, że inspiracje wynikające z ich twórczości będzie słychać u wielu wykonawców. – W duchu Coltra-

ne’a gra na przykład Lawrence Clark – mówi Pietraszewski.

KONKURS I UCHWYCONE W KADRZE

W programie JnO nie może zabraknąć Konkursu na Indywidualność Jazzową im. Wojtka Siwka. Zmagania młodych zespołów otworzą festiwal w środę, 22 kwietnia, rano. Laureata nagrody głównej poznamy jeszcze tego samego dnia na wieczornym koncercie w Impart Centrum.

Kolejna festiwalowa tradycja to klubowe jam session. Odbywać się będzie każdego dnia po nocnych koncertach w klubie Firlej. Składem, który będzie odpowiedzialny w tym roku za

Festiwalowi towarzyszyć będą wystawy zdjęć fotografów, którzy od lat dokumentują koncerty i życie JnO. Pierwsza to kolejna odsłona cyklu „Jazz friends” Lcha Basela w galerii Vivid. Drugą zobaczymy w Imparcie. Będzie to wystawa „20/62”, na której zobaczymy zdjęcia Sławka Przerwy. Powstały one w trakcie ostatnich 20 lat na ostatnich 20 edycji festiwalu. ●

62. Jazz Nad Odrą Program festiwalu

22 kwietnia, środa

- Konkurs na Indywidualność Jazzową im. Wojtka Siwka 2026 – Firlej, godz. 10
- Gala 62. festiwalu Jazz nad Odrą i Koncert Laureata Grand Prix, Bartosz Pernal Orchestra feat. Bob Mintzer – Impart Centrum, godz. 19
- New World Quartet: Stankiewicz, Oleszkiewicz, Smoczyński, Cinelu, jam session: Dominik Gawroński Quartet – Firlej, godz. 23

23 kwietnia, czwartek

- Lars Danielsson – Liberetto III Echomyr, Peter Erskine Quartet – Impart Centrum, godz. 19
- Michał Barański – No Return No Karma, jam session: Dominik Gawroński Quartet – Firlej, godz. 23

24 kwietnia, piątek

- Michael Mayo – Fly, Patrick Bartley Quartet – New Visions – Impart Centrum, godz. 19
- Leo Richardson Quartet feat. Alex Garnett, jam session: Dominik Gawroński Quartet – Firlej, godz. 23

25 kwietnia, sobota

- Lawrence Clark Quintet, Gonzalo Rubalcaba Trio with Ernesto Simpson & Ricky Rodriguez – Impart Centrum, godz. 19
- Dorota Piotrowska & Sound Circle feat. Greg Osby, jam session: Dominik Gawroński Quartet – Firlej, godz. 23

26 kwietnia, niedziela

- Pablo Held Trio, Terence Blanchard / Ravi Coltrane – Miles/Coltrane Legacy – Impart Centrum, godz. 19

- Jam session: Dominik Gawroński Quartet – Firlej, godz. 23

Karnety na wszystkie wydarzenia festiwalowe kosztują 1050 zł, na koncerty w Imparcie 800 zł, a na koncerty w Firleju 300 zł. Więcej informacji na temat cen biletów na www.jazznadodra.pl i www.strefakultury.pl.

Dla osób z niepełnosprawnością obowiązują bilety w regularnych cenach, ale ich opiekunom przysługują wejściówki za 1 zł. Przed zakupem biletów organizatorzy proszą o kontakt z Biurem Obsługi Widza pod adresem bow@strefakultury.pl

Posiadacze aktywnego statusu Nasz Wrocław mogą korzystać z 20 % zniżek, posiadaczom statusu Nasz Wrocław Max przysługuje 30 % zniżki.

Koleje Dolnośląskie

Po latach zniknie wielka kolejowa biała plama

Do Krainy Wygasłych Wulkanów wróć pociągi – podpisano pierwsze umowy z wykonawcami. Połączenia kolejowe odzyskają Lwówek Śląski, Złotoryja czy Świerzawa. Odbudowany zostanie układ połączeń, który powstał około 130 lat temu.

Sławomir Szymański

Niedaleko stacji Jerzmanice-Zdrój znajdują się wiszące tory. To odcinek linii, na którym Kaczawa kilkanaście lat temu podmyła nasyp. Dlatego fragment torów jest „zawieszony” w powietrzu. Dziś jest to najciekawszy element linii kolejowej między Złotoryją a Lwówkiem Śląskim. Ta „atrakcja” niedługo jednak zniknie.

KRAINA WYGASŁYCH KOLEI

Jerzmanice-Zdrój to miejscowość tuż obok Złotoryi, pełniącą kiedyś rolę lokalnego węzła kolejowego. Tu linia prowadząca z Legnicy przez Złotoryję rozgałęziała się w dwóch kierunkach – zachodnim do Lwówka Śl. (linia nr 284) oraz na południe do Świerzawy, Wojciszowa i Marciszowa (linia nr 312). W tej ostatniej miejscowości spotykała się z linią Wrocław-Walbrzych-Jelenia Góra.

Taki układ połączeń powstał pod koniec XIX wieku, a w latach 90. XX wieku został zlikwidowany.

W rezultacie na kolejowej mapie Dolnego Śląska powstała wielka biała plama, niemal w centrum regionu, w znacznej mierze pokrywająca się z Krainą Wygasłych Wulkanów.

Istnieje do dziś, już 30 lat i dłużej, w zależności od tego, kiedy zamykano poszczególne odcinki. Teraz pojawiły się konkretne informacje i daty dotyczące odtworzenia układu połączeń w tym regionie.

RUSZAJĄ Z PRACĄ

Dolnośląska Służba Dróg i Kolei (DS-DiK) podpisała umowę na rewitalizację linii nr 284. Wykonanie prac niezbędnych do przywrócenia regularnego ruchu będzie tu wyzwaniem, ponieważ stan techniczny torów jest fatalny. Wartość inwestycji wynosi 101 mln zł, a wykonawca ma 24 miesiące na realizację tego zadania. Linia, którą samorząd województwa przejął w 2019 roku,

powinna więc zostać uruchomiona w roku 2028. Jeśli wszystko pójdzie zgodnie z planem.

Równocześnie podpisano też umowę na przeprowadzenie prac przygotowawczych do rewitalizacji linii nr 312 na odcinku Nowy Kościół – Wojciechów. Natomiast sama inwestycja ma zostać zrealizowana w formule „projektuj i wybuduj”. Szacowana wartość tego przedsięwzięcia wynosi ok. 90 mln zł.

– Przywracamy kolej do Lwówka Śląskiego. Rozpoczynamy również prace na linii Nowy Kościół – Wojciechów. To kolejny krok w odbudowie regionalnej kolei w ramach naszego programu „Dolny Śląsk na dobrych torach”. Rozpoczynamy konkretne prace, aby przywrócić połączenia, na które Dolnoślązacy czekali od lat. Inwestycje w infrastrukturę kolejową pozostają wśród naszych najważniejszych priorytetów – mówi Paweł Gancarz, marszałek województwa dolnośląskiego.

Lwówek odzyska też połączenie kolejowe od strony Jeleniej Góry, prowadzące m.in. przez Pilchowice oraz Wleń. Trwają już prace przygotowawcze do rewitalizacji tej linii, czyli dawnej Kolei Doliny Bobru, jednej z najbardziej malowniczych tras na Dolnym Śląsku.

– Lwówek Śląski będzie ważnym węzłem, ponieważ z jednej strony nastąpi połączenie z Jelenią Górą, a z drugiej przez Jerzmanice w stronę Legnicy i dalej do Marciszowa – dodaje Michał Rado, wicemarszałek województwa dolnośląskiego.

Dodajmy, że odbudowana ma zostać również inna linia do Marciszowa, prowadząca ze Strzegomia przez Bolków.

PIĘĆ LAT NA 25 KM

Dodajmy, że cały czas – formalnie od końca 2023 roku – trwa remont odcinka między Legnicą a Jerzmanicami-Zdrojem, który należy do Polskich Linii Kolejowych. Jest stosunkowo krótki – to niecałe 25 km – ale bez niego sieć kolejowa w tym regionie nie może funkcjonować. Co tam się obecnie dzieje i kiedy zakończą się prace?

• Dworzec kolejowy w Lwówku Śląskim FOT. KRZYSZTOF ĆWIK / AGENCJA WYBORCZA.PL

• Pociągi do Świeradowa Zdroju wróciły w 2023 roku

FOT. KRZYSZTOF ĆWIK / AGENCJA WYBORCZA.PL

Lwówek Śląski będzie ważnym węzłem kolejowym, ponieważ z jednej strony nastąpi połączenie z Jelenią Górą, a z drugiej przez Jerzmanice w stronę Legnicy i dalej do Marciszowa

– Na linii Legnica-Złotoryja-Jerzmanice-Zdrój prowadzimy roboty budowlane, w tym korytowanie i prace torowe. Równolegle przygotowywana jest dalsza dokumentacja projektowa. Zakładamy, że w czwartym kwartale 2028 roku, po wielu latach przerwy, na trasę wrócą pociągi pasażerskie – informuje Marta Pabiańska z PLK.

Połączenia pasażerskie na tym odcinku zawieszono na Dzień Dziecka 1996 roku, czyli prawie dokładnie

30 lat temu. Co ciekawe, pod koniec lat 80. ta linia została zelektryfikowana. Nie marnowała się całkiem, bo prowadzony był tam ruch towarowy.

SZYKUJĄ POCIĄGI

Na obsługę nowych połączeń przygotowują się Koleje Dolnośląskie. W grę wchodzi tu prawie wyłącznie linie nieelektryfikowane.

– W obrębie powiatów na zachodzie Dolnego Śląska nasza praca będzie się znacząco zwiększać, bo to tutaj marszałek Dolnego Śląska odbudowuje sporą część linii. Dzięki tym inwestycjom pociągi wrócą do Lwówka Śląskiego, Kowar, Wlenia czy Bolkowa. Do przewozów na tych liniach już zamówiliśmy 10 nowych ekodiesli

z bydgoskiej fabryki Pesa, a prowadzimy też postępowanie na pojazdy z hybrydowe: elektryczne i z napędem alternatywnym, nieemisyjnym. Zabezpieczamy się taborowo, analizujemy też nowe lokalizacje na bazy serwisowe – mówi Damian Stawikowski, prezes Kolei Dolnośląskich.

UROŚNIE LEGNICKI WĘZŁ

Stacja w Legnicy staje się coraz ważniejszym węzłem kolejowym i hubem przesiadkowym dla połączeń regionalnych. Jej znaczenie jeszcze wzrośnie po uruchomieniu tras do Złotoryi, Lwówka Śląskiego i Marciszowa.

Są też plany rozwoju sieci połączeń na północ od Legnicy.

– Sieć kolejowa musi być spójna i tworzyć całość, tak by mieszkańcy bez problemu mogli przemieszczać się pociągami po całym rejonie. Rewitalizując następne linie na Dolnym Śląsku myślimy właśnie o tym, żeby była to spójna sieć, a nie tylko pojedyncze odcinki. Przedłużenie linii z Chocianowa do Przemkowa i potencjalne połączenie z województwem lubuskim może stworzyć bardzo dobry trójkąt komunikacyjny Żary-Szprotawa-Głogów z powiązaniem do Legnicy – zauważa Michał Rado. Jeśli chodzi o inne części regionu, to w najbliższych latach pociągi wrócą też do Łądko-Zdroju, Stronia Śląskiego, Srebrnej Góry, Lagiewnika czy Niemczy.

– Jako samorząd województwa prowadzimy wielki program odbudowy kolei. Inwestycje realizujemy w tempie rzadko spotykanym w skali kraju. Wiele linii już zrewitalizowaliśmy, kolejne są w trakcie odbudowy. Naszym ambitnym celem pozostaje zakończenie większości tych projektów do 2028 roku – mówi Cezary Przybylski, wiceprzewodniczący sejmiku województwa dolnośląskiego i marszałek w latach 2014-2024. ●

REKLAMA

PARTNER AKCJI

Wrocław/34425098

Dolnośląski Park Innowacji i Nauki S.A.

Wspierają kreatywność

Dla dzieci i młodzieży druk 3D może być czymś więcej, niż tylko obsługą maszyny. To połączenie zabawy z nauką, co wpływa na rozwój wyobraźni i kreatywności – podkreśla Marcin Psiuch wiceprezes DPIiN.

Artur Brzozowski

Dolnośląski Park Innowacji i Nauki S.A. promując swoją działalność podkreśla, że jest to „miejsce, gdzie projekty zrealizować mogą wszyscy, którzy chcą podejmować innowacyjne wyzwania zawodowe, a sama spółka dąży do tego, aby wdrażać obiecujące pomysły”. – Patrzymy optymistycznie w przyszłość, a towarzyszy nam hasło „Z innowacją i nauką” – można przeczytać na oficjalnej stronie DPIiN.

– Zakres naszej działalności jest różnorodny – podkreśla na wstępie Marcin Psiuch, wiceprezes zarządu. – Jednym z kluczowych naszych działań jest wspieranie małego oraz średniego innowacyjnego biznesu. Takie wsparcie dla przedsiębiorców, szczególnie tych początkujących, może im ułatwić odpowiedni start – zauważa.

KORZYSTNE POŻYCZKI DLA BIZNESU

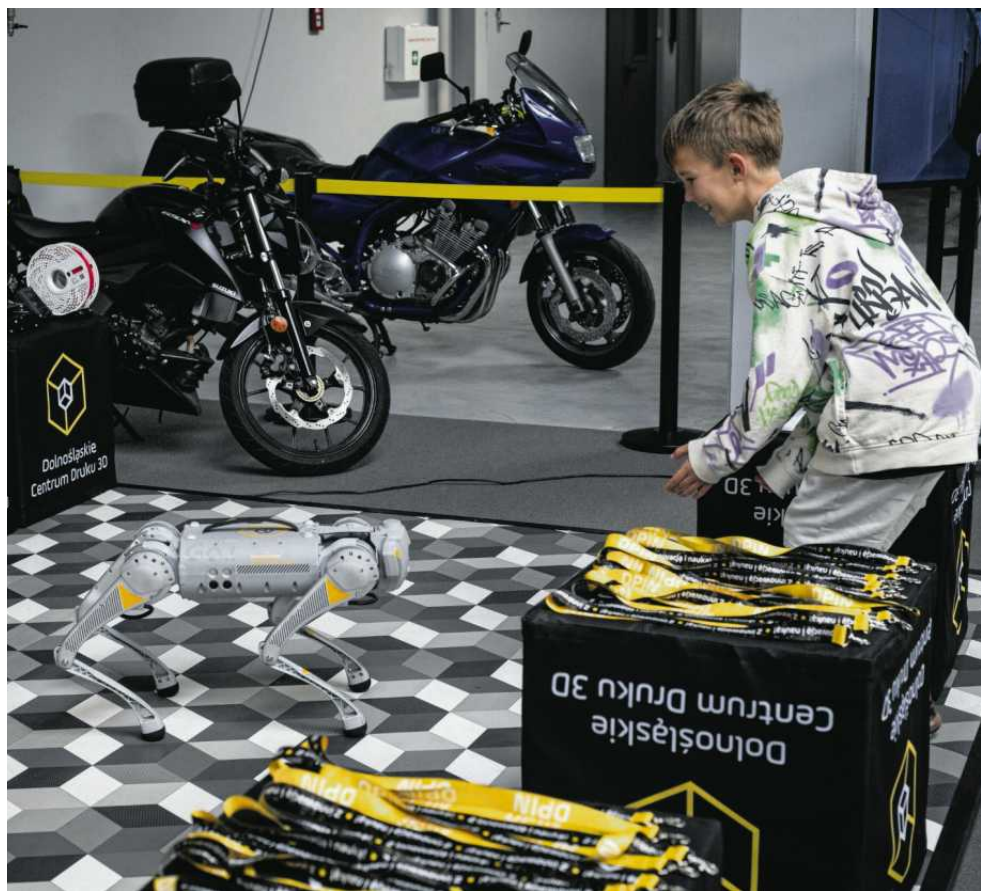
DPIiN oferuje korzystne formy finansowania umożliwiające przedsiębiorcom rozwój różnych projektów i usług. W zależności od potrzeb, klienci mogą skorzystać z pożyczek branżowych, inwestycyjnych, obrotowych, rozwojowych czy płynnościowych. W szerokim wachlarzu produktów finansowych, jakimi dysponuje spółka, znajdują się również preferencyjne pożyczki skierowane do dolnośląskich przedsiębiorców, przeznaczone na pokrycie bieżących kosztów obrotowych działalności, charakteryzujące się niskim oprocentowaniem oraz wyjątkowo korzystnymi warunkami finansowania.

Na jakie inne cele mogą jeszcze być przeznaczone środki z pożyczek?

– Na przykład na inwestycje związane m.in. z poprawą efektywności energetycznej budynków czy na wymianę w gminach oświetlenia ulicznego na bardziej ekonomiczne – wymienia wiceprezes Psiuch.

Tego typu działania realizowane są głównie na Dolnym Śląsku, ale także w innych województwach: opolskim, zachodniopomorskim i wielkopolskim.

Projekt związany z dotacjami na usługi rozwojowe dolnośląskich firm ma spowodować wzrost konkurencyjności tych przedsiębiorstw, czasami przez częściową lub nawet całkowitą zmianę profilu działalności gospodarczej. Plan obejmuje także rozwój kompetencji poszczególnych pracowników. Warto dodać, że jedną z form wsparcia jest profesjonalne doradztwo dotyczące określenia konkretnych potrzeb roz-

• **W DPIiN dla dzieci i młodzieży prowadzone są warsztaty, które mają wartość edukacyjną**

FOT. MATERIAŁY PRASOWE

wojowych przedsiębiorstwa oraz poradnictwo w wyborze usług.

– Skupiamy wokół siebie biznesy z różnych branż, w tym oczywiście start-upy i firmy specjalizujące się w nowych technologiach. Chcemy, aby biznesy się krzyżowały i spółki mieszczące się dosłownie „przez ścianę” współpracowały ze sobą i korzystały ze wspólnych doświadczeń – analizuje wiceprezes DPIiN.

Zakres działań DPIiN obejmuje również wynajem biur, sal konferencyjnych i przestrzeni produkcyjnych. Wiceprezes Psiuch podkreśla, że niedawno podpisano kontrakt na wynajem powierzchni z firmą TheusLED – innowacyjnym producentem systemów oświetleniowych LED dla przemysłu, przestrzeni komercyjnych

i biur. Firma ta łączy zaawansowaną technologię z energooszczędnością, jej produkty dostarczane są na cały świat. TheusLED współpracuje z takimi partnerami, jak Polska Grupa Zbrojeniowa, NATO oraz armia USA.

DRUK 3D MOŻE KREOWAĆ RZECZYWISTOŚĆ

Jedną z części biznesu DPIiN jest Dolnośląskie Centrum Druku 3D. Wyjaśnijmy, że druk 3D to technologia, która w ostatnich latach z ciekawostki stała się realnym narzędziem do tworzenia praktycznych, codziennie używanych przedmiotów. Pozwala szybko przejść od pomysłu do gotowego produktu – wystarczy projekt komputerowy i kilka godzin pracy drukarki, by fizyczny obiekt był gotowy. Dzięki temu możliwości są niemal nieograniczone. Inkubator Druku 3D skierowany jest w szczególności do mikro, małych i średnich przedsiębiorców, którzy rozpoczynają działalność i nie mają jeszcze swoich obiektów.

– Dzięki drukowi 3D jesteśmy w stanie kreować swoją rzeczywistość, a nie polegać na tym, co już istnieje. Druk 3D pokazuje, że każdy może tworzyć rzeczy, które mają realne zastosowanie – zauważa Marcin Psiuch.

Druk 3D umożliwia tworzenie zarówno prostych, jak i bardzo zaawansowanych przedmiotów użytkowych, m.in.: uchwytów, zawiasów, stojaków, pojemników dopasowanych do konkretnych potrzeb. Poza tym dzięki niemu można wytwarzać pomoce dydaktyczne i modele edukacyjne, to choćby modele anatomiczne, bryły geometryczne, mapy 3D. Druk 3D wykorzystuje się również przy produkcji elementów bardziej skomplikowanych: części do robotów, dronów czy projektów elektronicznych, elementów ortopedycznych, protez i rozwiązań wspierających osoby z niepełnosprawnościami.

Można przyjąć, że Centrum Druku 3D działa jak inkubator, między innymi po to, aby przedsiębiorcy przychodzili tu z pomysłami. Stworzono go z myślą przede wszystkim o firmach z sektora małych i średnich przedsiębiorstw, w tym oczywiście o start-upach, które zwykle nie mają środków na rozwój z wykorzystaniem zaawansowanych technologii. A w dolnośląskim inkubatorze mogą liczyć na skonsultowanie projektu lub na współpracę, czyli uzyskanie przestrzeni do prowadzenia działalności.

DZIAŁANIA EDUKACYJNE

Działalność Centrum Druku 3D ma również wartości edukacyjne. – Dla dzieci i młodzieży druk 3D może być czymś więcej, niż tylko obsługą maszyny. To połączenie zabawy z nauką, co wpływa na rozwój wyobraźni i kreatywności – podkreśla wiceprezes DPIiN.

Badania wykazały, że projektowanie modeli nie tylko rozwija wyobraźnię przestrzenną, ale uczy również logicznego myślenia i planowania, wspiera kreatywność i samodzielność. Poza tym, co niezwykle ważne, pokazuje jak działa proces „od pomysłu do produktu” oraz wprowadza w świat nowych technologii, programowania i inżynierii.

Młodzi „twórcy” szybko uczą się, że każdy błąd to element procesu projektowego, dlatego poprawiają modele, testują rozwiązania i wyciągają wnioski. To buduje cierpliwość, wytrwałość i poczucie sprawczości.

Dlatego w DPIiN dla dzieci i młodzieży prowadzone są warsztaty, które mają wyjątkową wartość edukacyjną. Dzieci uczą się tam podstaw projektowania w prostych programach 3D, samodzielnie tworzą własne przedmioty, pracują zespołowo nad wspólnymi projektami. W trakcie zajęć łączą wiedzę z matematyki, techniki, informatyki i plastyki. Największą satysfakcję daje moment, gdy zaprojektowany przez dziecko przedmiot staje się realny. To doświadczenie wzmacnia pewność siebie i motywuje do dalszej nauki.

Dzięki tym działaniom młodzi ludzie rozwijają swoje kompetencje, uczą się przedsiębiorczości, co może ich zainspirować do kariery w branżach technicznych i kreatywnych.

PROMOCJA ZDROWEGO STYLU ŻYCIA

Warto dodać, że Dolnośląski Park Innowacji i Nauki zarządza też Dolnośląskim Centrum Sportu na Polanie Jakuszyckiej. To ważne, kultowe miejsce dla osób uprawiających narciarstwo biegowe, zarówno amatorów, jak i zawodowców. Właśnie na trasach dookoła Jakuszyca każdego roku rozgrywany jest Bieg Piastów – Festiwal Narciarstwa Biegowego, ale także Rowery Bieg Piastów oraz Letni Bieg Piastów w biegu górskim. Wszystkie trzy imprezy są dobrą reklamą rekreacji i zdrowego trybu życia.

W kompleksie Dolnośląskiego Centrum Sportu – poza trasami narciarskimi i strzelnicą biathlonową – znajdują się m.in.: rolkostrada, hala sportowa, siłownia, kryty basen, trasa rowerowa oraz boisko piłkarskie ze sztuczną nawierzchnią i bieżnią lekkoatletyczną. Poza tym na miejscu można korzystać z szatni, kabin do smarowania nart, wypożyczalni sprzętu narciarskiego, rolek i rowerów, systemu hipoksji regulującego zawartość tlenu w pomieszczeniu i strefy odnowy biologicznej z tężnią solankową i saunami. ●

SPONSOR

Wrocław/34425984

Skupiamy biznesy z różnych branż, w tym start-upy i firmy specjalizujące się w nowych technologiach. Chcemy, aby biznesy się krzyżowały i spółki mieszczące się dosłownie „przez ścianę” współpracowały ze sobą

MARCIN PSIUCH

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI
IF-PP.747.42.2025.OP

Na podstawie art. 9q ust. 2 i 3 ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o *transporcie kolejowym* (Dz. U. 2025 r. poz. 1234; zwanej dalej *ustawą*) oraz art. 49 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. *Kodeks postępowania administracyjnego* (Dz. U. z 2025 r. poz. 1691, zwanego dalej *Kpa*) po rozpatrzeniu wniosku z dnia 18 grudnia 2025 r., uzupełnionego dnia 19 stycznia 2026 r., złożonego przez PKP Polskie Linie Kolejowe Spółka Akcyjna, reprezentowane przez Panią Katarzynę Głodek i Pana Janusza Pasierba,

zawiadamiam,

że dnia 16 marca 2026 r. Wojewoda Dolnośląski decyzją Nr I-Pk-24/26 ustalił lokalizację linii kolejowej dla inwestycji pn.: „**Budowa i przebudowa linii kolejowej nr C-E 30 (277) wraz z budową i przebudową infrastruktury towarzyszącej w związku z realizacją przedsięwzięcia pn. „Prace na linii kolejowej C-E 30 na odcinku Opole Groszowice – Jelcz – Wrocław Brochów”**”. Od km 81+328 do km 85+649 LK277 oraz od km 170+835 do km 174+258 LK132 w zakresie: S12 Stacja Siechnice od km 81+328 do km 83+941 L12 Szlak Siechnice – Wrocław Brochów WBA od km 83+941 do km 85+649.

Inwestycja realizowana będzie na następujących nieruchomościach lub ich częściach objętych wnioskiem:

Lp.	nr działki	powiat	gmina	obręb	AM
1	209/2	wrocławski	Siechnice	0001 Siechnice	-
2	209/3	wrocławski	Siechnice	0001 Siechnice	-
3	209/7	wrocławski	Siechnice	0001 Siechnice	-
4	216/4	wrocławski	Siechnice	0001 Siechnice	-
5	216/5	wrocławski	Siechnice	0001 Siechnice	-
6	217/3	wrocławski	Siechnice	0001 Siechnice	-
7	217/4	wrocławski	Siechnice	0001 Siechnice	-
8	218/10	wrocławski	Siechnice	0001 Siechnice	-
9	218/8	wrocławski	Siechnice	0001 Siechnice	-
10	219/2	wrocławski	Siechnice	0001 Siechnice	-
11	219/6	wrocławski	Siechnice	0001 Siechnice	-
12	*219/7	wrocławski	Siechnice	0001 Siechnice	-
13	230/24	wrocławski	Siechnice	0001 Siechnice	-
14	279/3	wrocławski	Siechnice	0001 Siechnice	-
15	279/4	wrocławski	Siechnice	0001 Siechnice	-
16	286	wrocławski	Siechnice	0001 Siechnice	-
17	386/1	wrocławski	Siechnice	0001 Siechnice	-
18	398/6	wrocławski	Siechnice	0001 Siechnice	-
19	551/11	wrocławski	Siechnice	0001 Siechnice	-
20	552/43	wrocławski	Siechnice	0001 Siechnice	-
21	611/2	wrocławski	Siechnice	0001 Siechnice	-
22	611/3	wrocławski	Siechnice	0001 Siechnice	-
23	612/3	wrocławski	Siechnice	0001 Siechnice	-
24	614/2	wrocławski	Siechnice	0001 Siechnice	-
25	615/10	wrocławski	Siechnice	0001 Siechnice	-
26	*615/12	wrocławski	Siechnice	0001 Siechnice	-
27	*615/14	wrocławski	Siechnice	0001 Siechnice	-
28	*615/15	wrocławski	Siechnice	0001 Siechnice	-
29	*615/19	wrocławski	Siechnice	0001 Siechnice	-
30	615/2	wrocławski	Siechnice	0001 Siechnice	-
31	*615/7	wrocławski	Siechnice	0001 Siechnice	-
32	615/8	wrocławski	Siechnice	0001 Siechnice	-
33	617	wrocławski	Siechnice	0001 Siechnice	-
34	618	wrocławski	Siechnice	0001 Siechnice	-
35	634/3	wrocławski	Siechnice	0001 Siechnice	-
36	635	wrocławski	Siechnice	0001 Siechnice	-
37	644	wrocławski	Siechnice	0001 Siechnice	-
38	648	wrocławski	Siechnice	0001 Siechnice	-
39	669	wrocławski	Siechnice	0001 Siechnice	-
40	670	wrocławski	Siechnice	0001 Siechnice	-
41	766	wrocławski	Siechnice	0001 Siechnice	-
42	*695/2	wrocławski	Siechnice	0012 Radwanice	-
43	764	wrocławski	Siechnice	0012 Radwanice	-
44	770	wrocławski	Siechnice	0012 Radwanice	-
45	861	wrocławski	Siechnice	0012 Radwanice	-
46	862	wrocławski	Siechnice	0012 Radwanice	-
47	863	wrocławski	Siechnice	0012 Radwanice	-
48	864	wrocławski	Siechnice	0012 Radwanice	-
49	865	wrocławski	Siechnice	0012 Radwanice	-
50	866	wrocławski	Siechnice	0012 Radwanice	-
51	867	wrocławski	Siechnice	0012 Radwanice	-
52	1	wrocławski	Siechnice	0017 Święta Katarzyna	-

53	44/1	wrocławski	Siechnice	0017 Święta Katarzyna	-
54	44/2	wrocławski	Siechnice	0017 Święta Katarzyna	-
55	47/1	wrocławski	Siechnice	0017 Święta Katarzyna	-
56	48/1	wrocławski	Siechnice	0017 Święta Katarzyna	-
57	*63/6	wrocławski	Siechnice	0017 Święta Katarzyna	-
58	*63/9	wrocławski	Siechnice	0017 Święta Katarzyna	-
59	64/4	wrocławski	Siechnice	0017 Święta Katarzyna	-
60	107/6	wrocławski	Siechnice	0017 Święta Katarzyna	-
61	*842/1	wrocławski	Siechnice	0017 Święta Katarzyna	-
62	901/2	wrocławski	Siechnice	0017 Święta Katarzyna	-
63	901/5	wrocławski	Siechnice	0017 Święta Katarzyna	-
64	*905/1	wrocławski	Siechnice	0017 Święta Katarzyna	-
65	912/11	wrocławski	Siechnice	0017 Święta Katarzyna	-
66	912/14	wrocławski	Siechnice	0017 Święta Katarzyna	-
67	912/17	wrocławski	Siechnice	0017 Święta Katarzyna	-
68	912/8	wrocławski	Siechnice	0017 Święta Katarzyna	-
69	1001/2	wrocławski	Siechnice	0017 Święta Katarzyna	-
70	1010/10	wrocławski	Siechnice	0017 Święta Katarzyna	-
71	1010/13	wrocławski	Siechnice	0017 Święta Katarzyna	-
72	1010/14	wrocławski	Siechnice	0017 Święta Katarzyna	-
73	1010/9	wrocławski	Siechnice	0017 Święta Katarzyna	-
74	92/3	wrocławski	Siechnice	0019 Zacharzyce	-
75	93/5	wrocławski	Siechnice	0019 Zacharzyce	-
76	95/1	wrocławski	Siechnice	0019 Zacharzyce	-
77	125/1	wrocławski	Siechnice	0019 Zacharzyce	-
78	*1	m. Wrocław	Wrocław	0009 Bieńkowice	1
79	*1/2	m. Wrocław	Wrocław	0009 Bieńkowice	2
80	*2/2	m. Wrocław	Wrocław	0009 Bieńkowice	4

Czcionką pogrubioną koloru czarnego oznaczono działki podlegające podziałowi.

* oznaczono działki będące własnością Skarbu Państwa w użytkowaniu wieczystym PKP S.A lub PLK S.A., bądź będące własnością PKP S.A. lub PLK S.A.

Zgodnie z art. 9w *ustawy* przedmiotowej decyzji został nadany rygor natychmiastowej wykonalności.

Zgodnie z art. 49 § 2 *Kpa* wskazuję dzień **20 marca 2026 r.** – data ukazania się obwieszczenia na tablicy ogłoszeń, na stronie internetowej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu, Urzędu Miejskiego w Siechnicach, Urzędu Miejskiego Wrocławia, a także w prasie o zasięgu lokalnym, jako ten w którym nastąpiło publiczne obwieszczenie. Zawiadomienie niniejsze po upływie czternastu dni od wskazanego powyżej terminu uważa się za dokonane ze skutkiem prawnym z dniem **3 kwietnia 2026 r.**

Na podstawie art. 9q ust. 3 *ustawy*, z treścią decyzji Nr I-Pk-24/26 można zapoznać się w siedzibie Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu, Wydział Infrastruktury, plac Powstańców Warszawy 1, pokój 2104, po wcześniejszym uzgodnieniu telefonicznym terminu i godziny przyjęcia (tel. 880 120 124, godz. 11.00-14.00). Treść decyzji zostanie udostępniona w Biuletynie Informacji Publicznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego w dniu 19 marca 2026 r.

Od decyzji służy stronie odwołanie do Ministra Finansów i Gospodarki za pośrednictwem Wojewody Dolnośląskiego:

- Inwestorowi w terminie 14 dni od dnia otrzymania niniejszej decyzji;
- właścicielom lub użytkownikom wieczystym nieruchomości objętych niniejszą decyzją w terminie 14 dni od dnia doręczenia zawiadomienia o jej wydaniu;
- pozostałym stronom w terminie 14 dni od dnia dokonania publicznego ogłoszenia poprzez obwieszczenie na tablicy ogłoszeń i na stronach internetowych Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu, Urzędu Miejskiego w Siechnicach, Urzędu Miejskiego Wrocławia oraz w prasie o zasięgu lokalnym.

Na podstawie art. 127a *Kpa* strona może zrzec się prawa do wniesienia odwołania wobec organu administracji publicznej, który wydał decyzję. Z dniem doręczenia organowi administracji publicznej oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania przez ostatnią ze stron postępowania, decyzja staje się ostateczna i prawomocna.

Wrocław/34425853

Paweł Sołtys:
Dlaczego Warszawa jest dla Niego ważna?

Randka, czyli fiasko. A może rzucić wszystko i zostać swatką? Bo Tinder nie daje rady

Dlaczego Agatha Christie jest ciągle w modzie - wyjaśnia Sophie Hannah, która dopisuje kolejne śledztwa do kolekcji Herkulesa Poirot

Najlepsze książkowe nowości przed wiosną

Kiedy swastyka staje się cool

Skąd biorą się pieniądze

KSIAŻKI

MAGAZYN DO CZYTANIA

Paweł Sołtys

CHCĘ PRZECHYTRYĆ ŚMIERĆ

Randkowanie to piekło

Sir Alan Hollinghurst:
Jak pokochałem gejowskie kluby

Sponsorka numeru:
Sarah Kane

W SPRZEDAŻY,
RÓWNIEŻ Z DOSTAWĄ
DO PACZKOMATU

Zamów magazyn z darmową dostawą na: **Prenumerata24.pl**

Więcej na: **Wyborcza.pl/ksiazki**

Prezydent Wrocławia

ogłoszenie

o rozpoczęciu konsultacji społecznych projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego

Zawiadamiam o rozpoczęciu konsultacji społecznych projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie ulic Topolowej, Cedrowej, Wileńskiej, Węgierskiej, Centralnej oraz linii kolejowej we Wrocławiu (nr planu 840 w SIP) wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.

Konsultacje społeczne trwają od 20 marca do 17 kwietnia 2026 r.

W trakcie konsultacji społecznych możesz złożyć uwagę oraz wziąć udział w spotkaniu otwartym i geoankiecie.

Uwagę do projektu planu miejscowego możesz złożyć w podanym powyżej terminie za pomocą formularza („Pismo dotyczące aktu planowania przestrzennego”) w formie:

- elektronicznej:
 - na adres do e-Doręczeń: **AE:PL-95179-82549-VVTFT-27**, Urzędu Miejskiego Wrocławia, pl. Nowy Targ 1-8, 50-141 Wrocław,
 - na adres mailowy Wydziału Planowania Przestrzennego: **wpl@um.wroc.pl**,
 - na skrytkę ePUAP: /umwroclaw/SkrytkaESP,
- papierowej na adres: Urząd Miejski Wrocławia, Wydział Planowania Przestrzennego, ul. Świdnicka 53, 50-030 Wrocław,
- ustnej lub pisemnej podczas spotkania otwartego.

W uwadze podaj:

- imię i nazwisko albo nazwę,
- adres zamieszkania lub siedziby oraz e-mail,
- oznaczenie nieruchomości, której dotyczy uwaga,
- czy jesteś właścicielem lub użytkownikiem wieczystym nieruchomości, której dotyczy uwaga.

Spotkanie otwarte wraz z prezentacją projektu planu miejscowego odbędzie się w dniu **7 kwietnia 2026 r. o godz. 16:00** zdalnie, czyli za pomocą środków porozumiewania się na odległość poprzez jednoczesną transmisję obrazu i dźwięku (online).

Wszystkie niezbędne dokumenty i informacje, tj. projekt planu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, a także geoankieta, formularz („Pismo dotyczące aktu planowania przestrzennego”) oraz instrukcja i link do spotkania otwartego dostępne są na stronach internetowych:

<https://bip.um.wroc.pl/artykuly/133/wylozenia-konsultacje-spoleczne>
<https://geoportal.wroclaw.pl/mpzp/840>

Niezależnie od konsultacji społecznych, projekt planu miejscowego wraz z prognozą oddziaływania na środowisko jest dostępny w Wydziale Planowania Przestrzennego, ul. Świdnicka 53, 50-030 Wrocław.

Podstawa prawna: art. 17 pkt 11 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1130, z późn. zm.) oraz uchwała Rady Miejskiej Wrocławia Nr V/58/24 z dnia 27 czerwca 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie ulic Topolowej, Cedrowej, Wileńskiej, Węgierskiej, Centralnej oraz linii kolejowej we Wrocławiu.

Wrocław, dnia 20 marca 2026 r.

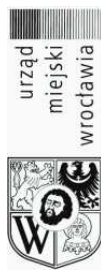
Z up. Prezydenta Wrocławia
Wiceprezydent Wrocławia
Michał Młyńczak

Informacje dotyczące przetwarzania Pani/Pana danych osobowych:

- Administratorem Pani/Pana danych osobowych jest Prezydent Wrocławia. Kontakt: Urząd Miejski Wrocławia, pl. Nowy Targ 1-8, 50-141 Wrocław, wpl@um.wroc.pl, tel. 71 777 73 25, adres e-Doręczeń: AE:PL-95179-82549-VVTFT-27,
- Będziemy przetwarzać Pani/Pana dane osobowe w celu realizacji procedury sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym i ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego.
- We wszystkich sprawach związanych z przetwarzaniem Pani/Pana danych osobowych oraz realizacją przysługujących praw, można skontaktować się z Inspektorem Ochrony Danych przez adres iod@um.wroc.pl albo numer tel. 71 777 77 24.
- Pełen zakres informacji nt. przetwarzania danych osobowych znajduje się na stronie internetowej bip.um.wroc.pl w zakładce „planowanie przestrzenne” oraz w siedzibie Administratora.

Powyższą informację przekazujemy w związku z obowiązkami, o których mowa w art. 13 ust. 1 i 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2016/679.

Wroclaw/34424474

Prezydent Wrocławia

ogłoszenie

o zamieszczeniu danych o projekcie planu miejscowego w publicznym wykazie danych

Zawiadamiam o zamieszczeniu danych o projekcie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie ulic Topolowej, Cedrowej, Wileńskiej, Węgierskiej, Centralnej oraz linii kolejowej we Wrocławiu (nr planu 840 w SIP), a także o prognozie oddziaływania na środowisko i opracowaniu ekofizjograficznym, oraz o opinii Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w publicznie dostępnym wykazie danych o dokumentach zawierających informacje o środowisku i jego ochronie na stronie internetowej: <https://bip.um.wroc.pl/karty-informacyjne-sios/139>

Uwagę i wniosek do projektu planu miejscowego wraz z niezbędną dokumentacją sprawy możesz złożyć od 20 marca do 17 kwietnia 2026 r. za pomocą formularza („Pismo dotyczące aktu planowania przestrzennego”) w formie:

- elektronicznej:
 - na adres do e-Doręczeń: **AE:PL-95179-82549-VVTFT-27**, Urzędu Miejskiego Wrocławia, pl. Nowy Targ 1-8, 50-141 Wrocław,
 - na adres mailowy Wydziału Planowania Przestrzennego: **wpl@um.wroc.pl**,
 - na skrytkę ePUAP: /umwroclaw/SkrytkaESP,
- papierowej na adres: Urząd Miejski Wrocławia, Wydział Planowania Przestrzennego, ul. Świdnicka 53, 50-030 Wrocław,
- ustnej lub pisemnej podczas spotkania otwartego.

W uwadze i wniosku podaj:

- imię i nazwisko albo nazwę,
- adres zamieszkania lub siedziby oraz e-mail,
- oznaczenie nieruchomości, której dotyczy uwaga i wniosek,
- czy jesteś właścicielem lub użytkownikiem wieczystym nieruchomości, której dotyczy uwaga i wniosek.

Spotkanie otwarte wraz z prezentacją projektu planu miejscowego odbędzie się w dniu **7 kwietnia 2026 r. o godz. 16:00** zdalnie, czyli za pomocą środków porozumiewania się na odległość poprzez jednoczesną transmisję obrazu i dźwięku (online).

Wszystkie niezbędne dokumenty i informacje, tj. projekt planu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, a także formularz („Pismo dotyczące aktu planowania przestrzennego”) oraz instrukcja i link do spotkania otwartego dostępne są na stronach internetowych:

<https://bip.um.wroc.pl/artykuly/133/wylozenia-konsultacje-spoleczne>
<https://geoportal.wroclaw.pl/mpzp/840>

Prezydent Wrocławia przedstawi propozycję rozpatrzenia złożonych w terminie wniosków i uwag.

Podstawa prawna: art. 21 ust. 2 pkt 2, 5, 7 i pkt 23 lit. d, art. 39 ust. 1 pkt 2 w związku z art. 54 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112, 1881 i 1940 oraz z 2025 r. poz. 1535) oraz uchwała Rady Miejskiej Wrocławia Nr V/58/24 z dnia 27 czerwca 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie ulic Topolowej, Cedrowej, Wileńskiej, Węgierskiej, Centralnej oraz linii kolejowej we Wrocławiu.

Wrocław, dnia 20 marca 2026 r.

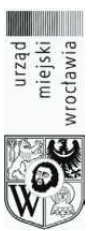
Z up. Prezydenta Wrocławia
Wiceprezydent Wrocławia
Michał Młyńczak

Informacje dotyczące przetwarzania Pani/Pana danych osobowych:

- Administratorem Pani/Pana danych osobowych jest Prezydent Wrocławia. Kontakt: Urząd Miejski Wrocławia, pl. Nowy Targ 1-8, 50-141 Wrocław, wpl@um.wroc.pl, tel. 71 777 73 25, adres e-Doręczeń: AE:PL-95179-82549-VVTFT-27,
- Będziemy przetwarzać Pani/Pana dane osobowe w celu realizacji procedury sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym i ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego.
- We wszystkich sprawach związanych z przetwarzaniem Pani/Pana danych osobowych oraz realizacją przysługujących praw, można skontaktować się z Inspektorem Ochrony Danych przez adres iod@um.wroc.pl albo numer tel. 71 777 77 24.
- Pełen zakres informacji nt. przetwarzania danych osobowych znajduje się na stronie internetowej bip.um.wroc.pl w zakładce „planowanie przestrzenne” oraz w siedzibie Administratora.

Powyższą informację przekazujemy w związku z obowiązkami, o których mowa w art. 13 ust. 1 i 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2016/679.

Wroclaw/34424476

Prezydent Wrocławia

ogłasza

przetarg ustny nieograniczony na sprzedaż wolnego lokalu mieszkalnego

TERAZ NIŻSZA CENA

ul. Grudziądzka 85 m. 3

Powierzchnia lokalu - **49,86 m²**
 Cena wywoławcza w zł - **387 000,00 zł**
 Wadium - **38 700,00 zł**

Lokal mieszkalny oglądać można w dniach: 20.04.2026 r. w godz. 9⁰⁰ – 11⁰⁰, 21.04.2026 r. w godz. 11⁰⁰ – 13⁰⁰ oraz 22.04.2026 r. w godz. 12⁰⁰ – 14⁰⁰, po uprzednim ustaleniu terminu z Centrum Obsługi Mieszkańca, ul. Namysłowska 8, 50-304 Wrocław, tel. 71 323 57 38, 71 325 35 46.

UWAGI:

- Przetarg** odbędzie się w siedzibie Urzędu Miejskiego Wrocławia, pl. Nowy Targ 1-8 w sali nr 215, o godz. 10:00 dnia **8 maja 2026 r.**
- Wadium na w/w lokal uczestnik przetargu winien wpłacić **najpóźniej do dnia 4 maja 2026 r.** na konto Gminy Wrocław – **Bank PKO BP S.A. nr 36 1020 5226 0000 6302 0417 7655**. Datą dokonania wpłaty wadium jest data uznania rachunku bankowego Gminy.
- Dowodem wniesienia wadium jest potwierdzenie z banku.
- Pełną informację dotyczącą przetargu zawiera ogłoszenie wywieszone na tablicy w siedzibie Urzędu Miejskiego Wrocławia ul. G. Zapolskiej 4, I p. Ogłoszenia o przetargach dostępne są również w internecie pod adresem: <http://bip.um.wroc.pl>
- Prezydent Wrocławia może odwołać przetarg z ważnych powodów.

Szczegółowe informacje uzyskać można w Wydziale Sprzedaży Lokali Urzędu Miejskiego Wrocławia przy ul. G. Zapolskiej 4, pok. 143 tel. 71 777 78 15.

Wroclaw/34426031

BURMISTRZ KARPACZA INFORMUJE,

że w siedzibie Urzędu Miejskiego w Karpaczu przy ul. Konstytucji 3 Maja 54

ZOSTAŁ WYWIESZONY NA OKRES 21 DNI WYKAZ:

- nieruchomości gruntowych do oddania w dzierżawę, stanowiący załącznik do Zarządzenia nr 0050.17.2026 Burmistrza Karpacza z dnia 19.03.2026 r.,
- oddania w najem części nieruchomości lokalowej, stanowiący załącznik do Zarządzenia nr 0050.18.2026 Burmistrza Karpacza z dnia 19.03.2026 r.,
- nieruchomości gruntowej przeznaczonej do sprzedaży w trybie bezprzetargowym, stanowiący załącznik do Zarządzenia nr 0050.19.2026 Burmistrza Karpacza z dnia 19.03.2026 r.,
- nieruchomości gruntowych przeznaczonych do sprzedaży w trybie przetargu ustnego granicznego, stanowiący załącznik do Zarządzenia nr 0050.20.2026 Burmistrza Karpacza z dnia 19.03.2026 r.

Wykaz zawieszono także na stronach internetowych Urzędu Miejskiego w Karpaczu, www.karpacz.pl oraz www.bip.karpacz.pl

Wroclaw/34426156

ODESZLI.pl

Dziel się wspomnieniami o bliskich

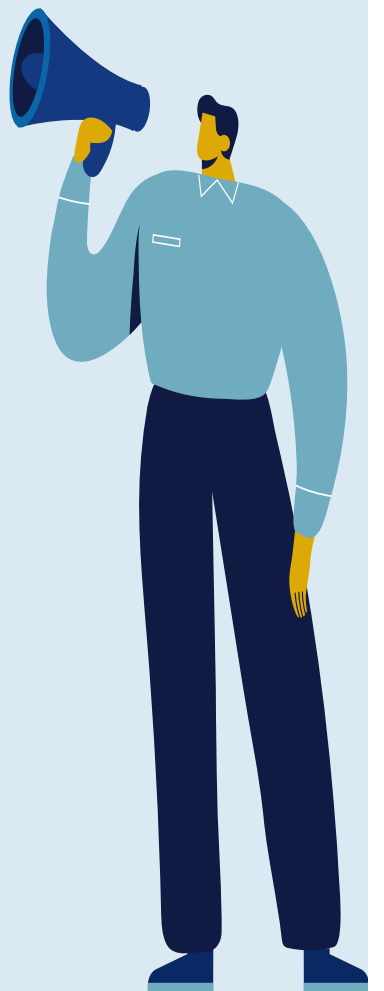
Wejdź na serwis **odeszli.pl**

NEWSLETTER

Nowości
w przepisach,
zamówienia publiczne,
porady ekspertów,
raporty,
ogłoszenia.

Dla przedsiębiorców,
urzędników,
zainteresowanych
gospodarką.

ZAPISZ SIĘ

Wejdź na stronę **komunikaty.pl**
lub użyj kodu QR

Seniorzy z Wałbrzycha w niezwykłym projekcie

Stańczyk, Dziewuczyna z perłą czy Frida Kahlo

Wałbrzyscy seniorzy
trafli do kalendarza
na 2026 rok.

Agnieszka Dobkiewicz

Walbrzyski Biały Kamień nie jest łatwą dzielnicą. To dawne tereny pokopalniane. Żyje tu wiele samotnych kobiet, bo mężczyźni pracujący na kopalniach wcześniej pumierali, a dzieci wyjechały. Tutajszyszy Klub Seniora stał się więc ważny na mapie codziennego życia.

– Wiele osób przyszło do nas ze schorzeniami duszy – mówi Marlena Kiepusa, klubowa pedagoga. – Tu nauczyły się mówić: „proszę pomóż mi”. Były tu osoby, które wstydziły się wcześniej nawet przedstawić. Dziś to inni ludzie. Słyszałam całkiem niedawno, jak jedna z pań mówiła: „zadzwoń do mnie syn, że przyjedzie w czwartek, ale ja przecież idę do szkoły, kazałam mu przyjechać w sobotę”.

Wałbrzyski Klub Seniora w ubiegłym roku zrobił projekt „Żywe obrazy”. – Nasze zadania realizujemy w pewnych blokach – mówi Wioleta Kostiańczuk-Tulikowska, kierowniczka placówki działającej w ramach wałbrzyskiego MOPS. – Jest tu także kultura i sztuka. Chciałyśmy tym razem przybliżyć naszym seniorom dzieła mistrzów malarstwa. By było to bardziej zapamiętywane czy angażujące, wymyśliłyśmy nieco inną formę.

Seniorzy mieli się zamienić w bohaterów obrazów, które sobie wybrali. – W pewnym momencie życia ludzie stają się niewidzialni, znikają. A my chcieliśmy dać im uwierzyć, że mogą być ciągle widoczni i dostrzegalni – mówi pedagoga Marlena Kiepusa.

I dodaje: – Na początku wydawało się to łatwe. Z czasem projekt się tak rozrósł, że zastanawialiśmy się, czy damy radę.

– Gdy powiedziałyśmy naszym panom i paniom, że wezmą udział w czymś takim, usłyszałam: „co ty znowu wymyślasz?” – śmieje się Wioleta Kostiańczuk-Tulikowska. – A potem powiedzieli: „nie damy rady”. Ale powolutku, powo-

lutku zaczęłyśmy pracować z pierwszymi osobami, pozostałe, gdy zobaczyły, jaka to ciekawa praca, dołączyły się.

W efekcie w projekcie „Żywe obrazy” uczestniczyli wszyscy seniorzy z Klubu Seniora na Białym Kamieniu. – Najpierw rozmawialiśmy o malarstwie, przybliżaliśmy postaci twórców, a później seniorzy wybrali sobie sami dzieła, w które chcieli się wcielić – mówi Wioleta Kostiańczuk-Tulikowska.

Rozpoczął się najciekawszy i najbardziej kreatywny okres pracy – zbieranie strojów i rekwizytów. – Wybrałam obraz, do którego mam bardzo osobisty stosunek i który bardzo lubię – mówi Aleksandra Kędzierska, która wcieliła się w „Pomarańczarkę” Aleksandra Gierymskiego. – Jego reprodukcja wisiała w moim rodzinnym domu, więc kojarzy mi się z dzieciństwem. Później, gdy dowiedziałam się, że musieliśmy ten zrabowany nam obraz odkupić, zagotowało się coś we mnie.

Pani Aleksandra ma na myśli obraz powszechnie nazywany „Pomarańczarką”. Chodzi o „Żydówkę z pomarańczami”, uważaną za jedno z najlepszych dzieł polskiego artysty. Było ono własnością Muzeum Narodowego w Warszawie, z którego zostało skradzione w 1944 roku po upadku Powstania Warszawskiego. Ostatecznie uznane zostało za zaginione i dopiero w 2010 roku znalazło się na aukcji Kunst und Auktionshaus w Buxtehude niedaleko Hamburga w 2010 roku. Ostatecznie zostało zakupione do polskich zbiorów.

EWA JAKO „DZIEWUCZYNA Z PERŁĄ”

– Gdy wysłałam nasze zdjęcia córce, powiedziała: „świetna sprawa, piękna ta „Pomarańczarka”, ale dlaczego tam nie ma ciebie?” – śmieje się pani Aleksandra. – Ona mnie nie poznała.

Sama uważa jednak, że nie do końca dobrze wybrała obraz, który ożywiła. – Jestem dumna z „Babiego lata”, czy „Matki” Whistlera – mówi, bo pomagała przy ich realizacji. – Proszę zobaczyć, czego dokonała amatorskimi siłami grupa staruszek bez wsparcia kostiumologa, charakteryzatora.

Ewa Tekieli wcieliła się z kolei w „Dziewczynę z perłą” Vermeera.

– To taka dziewczyna z perłą 50 lat później – śmieje się, gdy opowiada o swoim udziale w projekcie.

Obraz holenderskiego mistrza wybrały dla niej koleżanki. W uszy włożyła perły, które dostała od synowej. – Jestem wdową od 5 lat – mówi. – Nie umiałam się po śmierci męża odnaleźć w życiu. I tutaj znowu mi pokazano, że życie może być piękne, że nie można się zniechęcać, zamykać, ale trzeba wyjść do innych ludzi.

Grażyna Dźwigał w projekcie wcieliła się w „Kobietę z parasolem” mistrza impresjonizmu Claude Moneta. – Rodzina była zachwycona – mówi.

Podobnie jak inni uczestnicy, sama skomponowała sobie strój. – Chodziłam po lumpach czy po znajomych – mówi. Później dała pod choinkę zdjęcie każdemu członkowi rodziny. Byli zachwyceni, ale i zdziwieni.

I dodaje: – Miałam smutne życie – mówi. – Kręciło się wokół rodziny, pracy. A teraz mam tyle aktywności, wiele rzeczy w tym klubie robię pierwszy raz w życiu. To mnie po prostu uskrzydla.

„MATKA” WHISTLERA NA BIAŁYM KAMIENIU

Zdjęcia „żywych obrazów” wykonał wałbrzyski fotograf Bartłomiej Smalec. – Moja rola ograniczała się do wykonania zdjęcia – mówi, choć seniorzy podkreślają, że dzięki jego podejściu odważyli się usiąść przed aparatem fotograficznym. – Wszyscy byli wspaniale przygotowani, więc w wielu przypadkach nie wymagało to wielkiej pracy. Wielką sympatię czuję do portretu „Stara kobieta sprzedająca jajka” Bloemaerta. A zamarłem, gdy zobaczyłem „Matkę” Whistlera, bo ta pani na zdjęciu wyszła niemal identycznie jak na oryginale.

I dodaje: – Na tym polega magia fotografii. To ułamek czasu zatrzymany w kadrze. Cieszę się, że moje zdjęcia sprawiły tyle radości.

Uczestnicy Klubu Seniora na Białym Kamieniu mają powyżej 60 lat. Najstarsza członkini ma 87 lat, a jej siostra 85. Średnia wieku to 70 lat. Projekt „Żywe obrazy” skończył się nie tylko sesją zdjęciową, ale i wystawą oraz wydaniem kalendarza ściennego na 2026 rok. ●

• **Marek Puchalski (Stańczyk, Jan Matejko)** FOT. BARTŁOMIEJ SMALEC

Supermiasta i Superregiony 2026 Długowieczni

Starzejemy się w szybkim tempie – już co czwarty Polak przekroczył sześćdziesiątkę, a jednocześnie rodzi się coraz mniej dzieci. W pierwszym kwartale 2025 roku współczynnik dzietności spadł do rekordowego poziomu 1,03, co oznacza, że statystyczna Polka urodzi w ciągu swojego życia tylko jedno dziecko (próg zastępowalności pokoleń wynosi 2,1). Dotyka nas zmiana demograficzna i stawia przed nami ważne pytania, np. jak zmienia się rynek pracy i system opieki społecznej, czy będzie nas stać na utrzymanie obecnie obowiązującego wieku przejścia na emeryturę?

W „Wyborczej”, w ramach projektu „Długowieczni”, dyskutujemy o tym od lat. Wyzwaniom związanym ze starzejącym się

społeczeństwem pragniemy też poświęcić rozpoczynającą się 20 marca tegoroczną edycję akcji Supermiasta i Superregiony.

Zmiana demograficzna to szeroka przestrzeń niezwykle ważnej dyskusji o tym, jak odmieni ona nasze życie, nawyki, zwyczaje czy prawo.

W publikacjach i dyskusjach na łamach „Wyborczej” będziemy się zastanawiać m.in. czy jesteśmy przygotowani do zmiany demograficznej?

Przed jakimi wyzwaniami stoją duże miasta, a z czym muszą się mierzyć małe miasteczka i wsie? Co zrobić, żeby system opieki zdrowotnej był wydolny, a seniorzy jak najdłużej zachowywali sprawność?

Sprawdzimy, jakie działania podejmuje Kościół i jakie ma ofer-

ty? Jak samorząd tworzy przestrzeń integrującą różne grupy, np. młodzież i seniorów?

Bardzo liczymy na Wasze doświadczenia, spostrzeżenia i opinie (piszcie na supermiasta@wyborcza.pl).

Naszej tegorocznej akcji będzie towarzyszył plebiscyt Supermiast i Superregionów, w którym chcemy razem z Czytelnikami wybrać najlepsze pomysły i praktyki, które wspierają seniorów, ułatwiają im życie i zapobiegają ich wykluczeniu.

Zwieńczeniem projektu będzie konferencja o tym, jak się odnaleźć w czasach zmiany demograficznej, którą zorganizujemy w październiku w Warszawie z udziałem samorządowców i ekspertów, którzy na co dzień zajmują się tematyką zmiany demograficznej.

OGŁOSZENIE

Wrocław/34426005

SUPER MIASTA REGIONY DŁUGOWIECZNI | wyborcza.pl

REKLAMA

PARTNERZY GŁÓWNI

DOLNY ŚLĄSK **Warszawa**

PARTNERZY

Mazowsze **WARMIA MAZURY** **BG** **WALBRZYCH**

SYSTEM
KAUCYJNY

Piątek, 20 marca 2026 | Redaktorzy prowadzący Ewa Tomkowska, Aleksander Gurgul

Wyborcza.pl

System kaucyjny mogą czekać zmiany

Małpki po wódce, karton po soku, butelka po mleku

Rząd ogłosił konsultacje, które zdecydują czy będzie pobierana kaucja także za opakowania kartonowe i małpki z wódką. Z Brukselą czeka nas z kolei dyskusja, co z opakowaniami po mleku.

Leszek Kostrzewski

Mimo że system kaucyjny obowiązuje w pełni dopiero od stycznia 2026, już jest poprawiany. W połowie grudnia ministra klimatu i środowiska Paulina Hennig-Kloska poinformowała, że z systemu kaucyjnego będą wyłączone browary ze szklanymi butelkami zwrotnymi, jeśli będą samodzielnie zbierać butelki tak jak do tej pory.

Przypomnijmy, że browary już od lat mają własny system zbierania butelek. Każdy klient może przynieść butelkę zwrócić do sklepu i uzyskać zwrot kaucji. Stąd branża piwowarska naciskała na rząd, aby ten system utrzymać.

Odpowiednia ustawa przeszła przez Sejm i podpisał ją prezydent. Nowelizacja przepisów zakłada, że przedsiębiorcy, którzy mieli własny systemy zbiórki opakowań szklanych wielokrotnego użytku (butelek zwrotnych), mogą je nadal prowadzić do końca 2028 r.

Niewykluczone, że w najbliższych miesiącach będzie kolejna zmiana przepisów. Rząd myśli bowiem aby do systemu podłączyć butelki po wódce, a dokładnie tzw. małpki, które są traktowane jako jednorazówki.

– Jeżeli chodzi o (...) butelki jednorazowe, w tym małpki, (...) w tej chwili nie podjęliśmy jeszcze żadnej decyzji. Natomiast daliśmy sobie czas taki mniej więcej półroczny, żeby sprawdzić, jak system kaucyjny działa, co należy poprawić, bo niewykluczone, że jakieś drobne rzeczy trzeba będzie poprawić. I w ciągu tych pół roku podejmiemy taką decyzję na kolejne lata – powiedziała niedawno wiceministra klimatu i środowiska Anita Sowińska.

W połowie lutego wiceministra mówiła już o zmianach w sprawie małpek bardziej przekonująco: „Moim zdaniem powinniśmy też zastanowić się nad włączeniem do systemu kaucyjnego opakowań szklanych jednorazowego użytku, czyli popularnych małpek, ale to wymaga konsultacji”.

Kartony w systemie?

Do końca czerwca zdecyduje się też, co z opakowaniami kartonowymi.

Dziś nie są one objęte systemem kaucyjnym. Dlatego, co opisywaliśmy w serwisie Wyborcza.biz, kilka firm postanowiło z tego skorzystać. I tak w drogeriach Rossmann pojawiły się kartonowe opakowania napojów polskiego giganta spożywczego firmy Maspex. Chodzi o: dr Witt Protein i Vitamin Water o pojemności 500 ml, Kubus Waterrr o pojemności 500 ml i Tymbark Vital o pojemności 500 ml.

Zapytaliśmy firmę, czy wprowadziła nowe opakowania, aby ominąć system? „Zawsze staramy się dostosowywać ofertę do potrzeb konsumentów” – odpisał nam Daniel Karaś, rzecznik prasowy Maspeksu.

W Rossmannie pojawiły się też napoje w kartonowych opakowaniach firmy Oshee, producenta m.in. napojów izotonicznych. – Wprowadzenie napojów w opakowaniach typu tetra [wielowarstwowych kartonach do płynnej żywności – red.] pozwala nam dotrzeć do konsumentów również tam, gdzie sprzedaż produktów w butelkach PET nie byłaby możliwa – np. w sieciach handlowych, które całkowicie zrezygnowały z tego rodzaju opakowań i nie uczestniczą w systemie kaucyjnym – mówi Tadeusz Czarnecki z Oshee.

Co więc rząd zamierza zrobić z kartonami? – Być może powinniśmy też przyrzeć się innym frakcjom, na przykład opakowaniom wielomateriałowym – powiedziała w połowie lutego w PAP wiceministra Anita Sowińska i zapewniała, że gdy jej resort przygotowywał ustawę o systemie kaucyjnym, to producenci wielowarstwowych opakowań kartonowych chcieli, żeby były one również objęte systemem.

Rząd jednak postanowił, że na początku dobrze będzie wprowadzić butelki PET, puszki i szkło, a ewentualnie w późniejszym terminie kartony.

• „Małpki” i inne butelki w śmietniku FOT. GRZEGORZ SKOWRONEK / AGENCJA WYBORCZA.PL

Kartony i recykling

Opakowania kartonowe wzbudzają ostrą dyskusję.

W Wyborczej.biz napisaliśmy, że opakowanie kartonowe to krok wstecz. Takie opakowania przetwarzają się bardzo trudno, składają się bowiem z wielu warstw (papieru, polietylenu, aluminium), ich oddzielenie jest bardziej skomplikowane i droższe niż np. opakowań PET.

Po publikacji artykułu odezwala się do nas Fundacja ProKarton, polemizując z naszymi stwierdzeniami. Zdaniem fundacji „Recykling kartonów nie jest bardzo trudny – to prosty proces mechaniczny, prowadzony przede wszystkim w papierniach. (...) Pozostałe cienkie warstwy opakowania, czyli polietylen i aluminium, znane jako PolyAl, są przetwarzane w specjalistycznych instalacjach na granulaty, który znajduje zastosowanie

w produkcji np. pokryć dachowych, mebli i wyposażenia wnętrz, skrzyń transportowych, palet czy ogrodzeń, a nawet wyposażenia nowoczesnych aut. W Polsce powstał właśnie w Szczurczynie (woj. podlaskie) zakład zajmujący się przetwarzaniem frakcji PolyAl”.

Prezes ProKarton Łukasz Sosnowski powiedział nam też, że obecnie ewentualne rozszerzenie systemu kaucyjnego powinno być poprzedzone konsultacjami: – Warto wspólnie poszukać najlepszego rozwiązania, które pozwoli na stałe podwyższanie poziomu zbiórki i recyklingu opakowań kartonowych do płynnej żywności. Taką dyskusję – również z udziałem branży kartonów – widzimy w niektórych państwach UE. I my także, jako organizacja reprezentująca producentów takich opakowań, jesteśmy otwarci na taką analizę wspólnie z decydentami i stroną gospodarczą – mówił.

Pij mleko, kaucja nie będzie doliczana

A co z mlekiem?

Nowe punkty unijnego rozporządzenia, które kompleksowo reguluje projektowanie, wprowadzanie do obrotu oraz gospodarowanie opakowaniami zakładają włączenie niektórych opakowań po mleku do systemu kaucyjnego.

Polska się jednak temu sprzeciwia. Ministerstwo Klimatu odpisało nam, że rząd postuluje wprowadzenie zmiany w rozporządzeniu unijnym, tak aby

z systemu kaucyjnego wykluczyć „mleko i przetwory mleczne”.

Nieoficjalnie przedstawiciele ministerstwa zapewniają, że opakowania po mleku nie są kluczowe dla systemu, ponieważ akurat one zaśmiecają środowisko w minimalnym stopniu.

A co o dołączaniu kolejnych opakowań do systemu myślą eksperci?

Janusz Kamiński z firmy Eneris, ekspert rynku gospodarki odpadami i transformacji energetycznej przekonuje, że rozszerzenie systemu kaucyjnego o małe butelki po alkoholu, butelki po mleku czy opakowania kartonowe typu tetrapak, to kierunek pozytywny. Bo „im szerszy strumień selektywnie zbieranych opakowań, tym większa szansa na realne zwiększenie poziomów recyklingu i ograniczenie odpadów trafiających do środowiska”.

„Jednocześnie trzeba jasno powiedzieć, że nie jest to operacja prosta. Każdy z tych strumieni oznacza inną specyfikę materiałową, odmienną logistykę odbioru, magazynowania i przetwarzania, a także konieczność dostosowania infrastruktury i modeli finansowych systemu” – wskazuje Kamiński.

Co dziś objęte jest kaucją?

Nowy system kaucyjny obowiązuje w Polsce w pełni od 1 stycznia 2026 r.

Każdy punkt handlowy, który ma w sprzedaży butelki czy puszki, ma naliczać na nie kaucję, a każda butelka, na którą będzie naliczana kaucja, musi mieć specjalne oznakowanie. Na etykiecie jest specjalny znaczek kaucyjny. Kaucje można odebrać zwracając butelkę do sklepu przy kasie lub do butelkomatu.

A jakie dokładnie opakowania podlegają pod system kaucyjny?

- butelki plastikowe (PET) do 3 litrów,
- puszki metalowe do 1 litra,
- butelki szklane do 1,5 litra

Warto dodać, kaucja obecnie nie jest pobierana też za opakowania po produktach mlecznych (np. mleko, jogurt, kefir), lekach (syrop na kaszel) czy za butelki po winie. System nie dotyczy także produktów chemicznych, bo ponowne użycie butelek z takimi środkami jest często niemożliwe, plastik jest zbyt zanieczyszczony. W końcu nie mamy co biegać po zwrot kaucji za słoiki po gołąbkach czy po ogórkach. Podobnie kaucji nie uzyskamy po butelkach po occie i oliwie. ●

Moim zdaniem powinniśmy zastanowić się nad włączeniem do systemu kaucyjnego opakowań szklanych jednorazowego użytku, czyli popularnych małpek, ale to wymaga konsultacji

ANITA SOWIŃSKA
wiceministra klimatu i środowiska

Poradnik łowcy kaucji

Zebrałem już około 140 zł w lesie

Które opakowania najbardziej oplaca się zbierać i jak robić to bezpiecznie? Ile realnie można na tym wyciągnąć? Dzielę się spostrzeżeniami z dwóch miesięcy zbierania kaucjonowanych puszek i butelek.

Aleksander Gurgul

Zainspirował mnie starszy pan z Ukrainy, którego spotkałem pod recyklo-matem, w którym zwracam puszkę i plastikowe butelki. Pytał, kiedy za puszkę dostają 10 groszy, a kiedy 50 groszy, gdzie zbieram, jak zbieram i jak przynoszę je potem, żeby spieniężyć. No i wreszcie: ile z tego wyciągam?

W styczniu zacząłem zbierać plastikowe butelki, puszkę i szklane butelki po napojach – opakowania, które objął system kaucyjny. Z czystej ciekawości, żeby policzyć, ile jestem w stanie zebrać pieniędzy ze zwrotów (przy okazji zbierałem też inne śmieci i wyrzucałem do śmietników, o czym więcej za moment).

W pierwszej fazie (mniej więcej od połowy stycznia do połowy lutego) nie miałem

• **Opakowania po napojach, które znalazłem w moim lesie i odzyskałem za nie kaucję**

FOT. ALEKSANDER GURGUL

z tego wiele. Udało mi się zebrać łącznie około 60 zł.

Przed wszystkim dlatego, że większość znalezionych puszek i butelek nie miało jeszcze znaczka systemu kaucyjnego – warte były więc tylko 10 groszy. Tyle za każdą sztukę „starego” opakowania po napojach (wyprodukowanego przed wejściem systemu kaucyjnego w życie) daje Lidl obok mojego bloku. Godne pochwały, bo sieć nie tylko uczy w ten sposób mieszkańców nowej metody selektywnej zbiórki odpadów, ale daje za to „premię”.

Poza wszystkim w „fazie pierwszej” wiele opakowań było pod śniegiem, którego tej zimy sporo napadało w Polsce.

Teraz, gdy śnieg stopniał, sytuacja się zmieniła. Co więcej, większość wyrzucanych puszek i butelek ma już znaczek kaucji, więc za każdą dostają 50 groszy w automacie. Ten drukuje mi później błąd, który skanuję przy kasie, obniżając kwotę z zakupów.

Czysty zysk.

W kolejnym miesiącu zainkasowałem już blisko 80 zł.

Jakie są moje najważniejsze odkrycia z leśnego zbieractwa? Zebrałem je poniżej w kilku punktach.

Jak zbierać puszkę i butelki w lesie? Po pierwsze bezpieczeństwo

1 Najważniejsza zasada, która towarzyszy mi przy zbieraniu to zachowanie bezpieczeństwa. Zawsze na dłoniach mam rękawiczki (najlepiej jednorazowe, ale nosiłem też zwykłe, zimowe, tylko je wtedy częściej prałem).

Dobrze jest mieć też płyn do dezynfekcji w małym opakowaniu i użyć go po wrzuceniu wszystkich opakowań do maszyny.

W Finlandii, gdzie podróżowałem w czerwcu, w każdym markecie jest umywalka i papierowe ręczniki dla klientów, a niekiedy także właśnie podajnik ze środkiem dezynfekcyjnym (nikt przecież nie lubi robić zakupów, mając dłonie śmierdzące od resztek piwa czy energetyka).

Nie wiemy, kto używał opakowania przed nami, jak długo leżało w lesie i – niestety – jakie zwierzątka w nim poumierzały w cierpieniach. Dlatego po każdym zbieraniu dokładnie wyszorujmy ręce.

Polecam też uważać przy podnoszeniu opakowań. Szklane butelki mogą być pęknięte, a pogniecione puszkę mają ostre krawędzie – grożą skaleczeniem.

Zanim więc podniosę opakowanie, staram się sprawdzić jego stan.

Ostatnio zastanawiam się nad kupieniem chwytaka do zbierania odpadów (przyda się osobom, które mają trudności ze schylaniem się). W internecie takie urządzenie kosztuje od kilkunastu do ponad 100 zł. Warto rozważyć, jeśli zamierzamy zbierać regularnie.

Co jeszcze powinien mieć leśny łowca kaucji?

2 Do leśnego zbierania śmieci przyda się torba z długim LCA.

LCA to skrót od *Life Cycle Assessment*. Ta miara z pogranicza towaroznawstwa i ekologii oznacza wpływ produktu na środowisko. Im wyższe LCA, tym mniejsza szkoda dla natury. Kilka lat temu rozmawiałem o tym z prof. Hanną Żakowską z Instytutu Badawczego Opakowań COBRO. Z analiz ekspertów wynikało, że najlepiej używać niebieskich toreb wielokrotnego użytku z tworzywa sztucznego, podobnych do tych z sieci IKEA.

Przypomniałem to sobie, gdy w Helsinkach spotkałem Indikę, emigranta z Indii (szacował, że miewa dni, gdy z koszy na śmieci i parków wyciąga 30-40 euro), który chodził z taką właśnie torbą. Korzyści z niej płyną różnorakie:

Jest pojemna i płytka, więc łatwo z niej wyciągnąć puszkę i butelkę przy maszynie. Ma dwie pary uszu o różnej długości. Za te krótsze wygodnie można ją zawiesić na kolku. W taki kotek wyposażone są np. automaty firmy TOMRA.

Torbę łatwo jest potem splukać, jeśli wyleje się do niej coś z puszek czy butelek.

Jak się nie pobrudzić resztkami płynów?

Najlepiej każdą podnoszoną puszkę i butelkę dokładnie opróżnić, żeby napój potem nie rozlał się nam na ręce, kiedy będziemy wrzucać opakowania do maszyny.

Na spacerze z psem, zazwyczaj robię pętlę, co sprawia, że w lesie najpierw stawiam puszkę i butelki do góry nogami, a zbieram w drodze powrotnej, kiedy są już puste.

Niestety w zimie, zwłaszcza przy dużym mrozie, był z tym kłopot, bo część napoju (zwłaszcza po mroźnej nocy) zamieniała się w lód.

Dlaczego to takie ważne, żeby opakowania zostały dokładnie opróżnione? Bo jak wyjaśnia Kuba Chelmiński (w tekście zalinkowanym poniżej), resztki płynów mogą też zepsuć recykloemat.

Jakie opakowania opłaca się zbierać najbardziej?

Najmniej opłaca się zbierać „stare” opakowania bez znaczka kaucji, bo za takie dostaniemy tylko 10 groszy.

Które zatem opakowania opłaca się zbierać najbardziej? Mam dwojakie obserwacje.

Wyższa kaucja (1 zł) naliczana jest na szklane butelki. W lesie czasem znajduję ich kilka w jednym miejscu, gdzie – mogę się tylko domyślić – wieczór wcześniej odbyło się spotkanie towarzyskie.

Na efektach nocnej nasiadowki „zarobilem” kiedyś 9 zł.

Takie „strzały” trafiają się jednak rzadko, zazwyczaj w sobotnie poranki.

Minus szklanych butelek? Są ciężkie, więc zabranie dziewięciu sztuk wymagało ode mnie pewnej determinacji.

Ale trafia się także znacznie łatwiejszy „towar”, na którym można niezłe zarobić. W części parku, którą uczniowie podążają do okolicznych szkół, znajduję małe puszkę po napojach gazowanych albo energetykach (250 albo 330 ml). Mają one taką samą wartość kaucyjną (50 groszy), jak duże 1,5-litrowe butelki po wodzie mineralnej, a zajmują znacznie mniej miejsca w torbie i są lekkie.

Wystarczy zebrać 10 takich małych puszek, by zarobić 5 zł na jednym spacerze.

Na marginesie: napój w tej najmniejszej puszcze (250 ml) wychodzi najdrożej. Jeśli ktoś coś takiego kupuje (z kaucją), a potem wyrzuca do kosza albo (gorzej) do lasu, chyba powinien przemyśleć strategię zakupową.

Zmieniaj sklepy i ekspedientki, bądź dla nich miły, czasem też coś u nich kup

O ile puszkę i plastiki odnosi się do maszyny i ta bez grymaszenia drukuje kupon, to już ze szklanymi butelkami tak prosto nie jest (od razu zaznaczyć, że z psem do dużego, zatłoczonego marketu nie chcę wchodzić).

Na szczęście na osiedlu ma dwie Żabki, Lewiatan i mały rodzinny sklep monopolowy, do których można wejść i szybko załatwić sprawę. Jeszcze niedawno ekspedientki broniły się przed przyjmowaniem leśnych zbiorów sakramentalnym „a para-

Z moich obserwacji wynika, że obecnie wielkim utrapieniem na ławkach i w lesie są tzw. małpki, które jak najszybciej należałoby włączyć do systemu kaucyjnego

gonik jest?” albo „u nas było kupowane?”. Na szczęście te czasy minęły.

Większość z nich, co prawda wciąż grymasi, ale przyjmują.

Nie chcąc jednak narażać się na słowne docinki, staram się oddawanie butelek rotować. W każdym sklepie są minimum dwie zmiany personelu w ciągu dnia, co przy tej liczbie sklepów daje mi osiem opcji, że ponownie nie trafię na tę samą osobę.

Ponadto szklane butelki staram się oddawać na początku i na końcu tygodnia, żeby za często ich nie nosić (o tym za moment więcej).

I jeszcze porada: warto być uprzejmym dla ekspedientów i ekspedientek, a czasem po prostu coś kupić u nich za pieniądze odzyskane z kaucji. Żeby nie mieli pretensji, że służą tylko za magazyn na butelki (choć z drugiej strony przecież te butelki właśnie oni dystrybuują, ale nie musimy im tego w nerwach przypominać).

Baczenie obserwuj otoczenie – antysystemowcy przynoszą regularny „dochód pasywny”

Od kiedy mamy psa, chodzę codziennie po tym samym kawałku lasu, więc nauczyłem się już rozpoznawać towarzystwo, które do niego zagląda. Najczęściej na murek nad strumieniem, który przecina las, gdzie oddają się konsumpcji. Być może nie chce im się odnosić butelek/puszek, a być może nie wiedzą nawet, że w napoje wliczono kaucję. A być może (i to moja ulubiona teoria) są to antysystemowcy kontestujący wszelkie wynalazki ze „zgniłego Zachodu”. Nie wiem, co jest prawdą, powiem też uczciwie, że boję się ich pouczać – omijam ich szerokim łukiem i pilnuję psa. Paradoksalnie to właśnie dzięki tej ekipie mam stały dochód! W domu śmieję się, że prawie „dochód pasywny”, choć jakąś pracę w to jednak muszę włożyć, by odzyskać kilka złotych kaucji. Ale ponieważ i tak chodzę tam z psem, to czemu nie?

Leśny łowca kaucji powinien więc baczenie obserwować otoczenie. Uczniowie idący do szkoły i wyrzucający małe puszkę po energetykach to kolejna moja ulubiona grupa dostarczająca pieniędzy do domowego budżetu. Nie winię za to dzieciaków. Szwedzi i Finowie systemu kaucyjnego uczą się od kilku dekad.

Może polska szkoła powinna przynajmniej jedną lekcję w roku poświęcić na naukę tego, jak działa kaucja?

Sami musicie się przekonać, jak sytuacja wygląda w waszej okolicy. Ale jest pewien warunek.

Bądź systematyczny. To procentuje

Na tym etapie ktoś z czytelników pewnie już sobie pomyślał: „Łatwo ci mówić, masz psa, więc i tak musisz chodzić na regularne spacery. Ja rzadko kiedy mam na to czas”.

Zgoda.

Dlatego... polecam adoptować psa ze schroniska!

A na poważnie – leśne łowy kaucyjne wymagają oczywiście systematyczności. Duża kwota (raczej) nie zrobi się na jednym wyjściu do lasu. Choć zdarzają się jednorazowe „strzały” po kilka złotych.

Radzę więc potraktować zbieranie jako formę ruchu dla zdrowia, czyli upiec dwie pieczenie na jednym ogniu. Spacer w lesie to forma relaksu, warto na nią znaleźć czas w ciągu dnia, zwłaszcza jeśli prowadzimy siedzący tryb życia, np. pracując zdalnie.

Penetrowanie krzaków i zarośli sprawi też, że wzrok oderwie się od ekranu komputera. Wasze oczy podziękują wam za to.

Wiosną, a potem latem będzie zyskowniej, bo kończą się zapasy „starych” opakowań.

Mój osobisty rekord jednego dnia to 15 zł na trzech spacerach.

Jaki jest twój? Pochwal się w mailu: aleksander.gurgul@wyborcza.pl

Nie trzeba chodzić do automatu codziennie

Żeby nie zaczynać z wysokiego C, można ułożyć harmonogram dwóch wypadów w ciągu tygodnia. Po jakimś czasie odkryłem, że odnośnienie puszek i butelek codziennie do maszyny nie ma większego sensu (na zakupy szedłem z sześcioma kwitkami, a na każdym 2-4 złote).

A przecież w spacerze po lesie chodzi o to, by się nim nacieszyć. Dlatego polecam znaleźć miejsca, w których można zgromadzić „towar” z 2-3 dni, a potem wynieść i zamienić na kupony albo gotówkę (to tak że sprawi, że rzadziej będziemy narażać się na grymasy ekspedientów!).

Najważniejsze: dlaczego w ogóle zbieram?

Oczywiście, że nie robię tego dla pieniędzy, choć zdaję sobie sprawę, że dla osób w kryzysie bezdomności to może być jedno z istotnych źródeł dochodu.

Do naszego lasu także takie osoby zaglądają.

Prawdziwych powodów, dla których zbieram śmieci w lesie, jest kilka:

Śmieci szpecą krajobraz, a jak się je sprzątnie, to jest przyjemniej na spacerze. Dlatego zbieram też śmieci, które nie

są objęte kaucją i odnoszę do pobliskiego kosza na śmieci. Z moich obserwacji wynika, że obecnie wielkim utrapieniem na ławkach i w lesie są tzw. małpki, które jak najszybciej należałoby włączyć do systemu kaucyjnego.

Leśne śmieci są śmiertelną pułapką dla zwierząt (więcej o tym w tekście zalinkowanym poniżej).

Zbieram puszkę i butelki (zwłaszcza szklane), żeby mój pies nie skaleczył się, biegając po zielonych terenach w okolicy bloku. Wizyta u weterynarza na opatrzenie rany to koszt nawet kilkuset złotych. O cierpieniu psa nie wspominając.

Jak Polacy zarabiają na systemie kaucyjnym

W ostatnich tygodniach do redakcji „Wyborczej” zgłaszali się czytelnicy, którzy znaleźli sposoby na to, by zarobić na puszkach i butelkach.

Pan Tomasz, zamiast 0,5 zł za opakowanie, odbiera po kilkanaście groszy więcej. Zorientował się, że puszkę i butelki w jego markecie mają taki znaczek jak na Słowacji (mieszka przy granicy). Wozi więc opakowania za granicę i zarabia na różnicy w kursie waluty.

Pan Marek dogadał się z właścicielami lokali, które organizują wesela i chrzciny. Odbiera od nich opakowania i odwozi hurtowo.

Więcej o nich przeczytacie na Wyborcza.pl

Rekord zwrotu opakowań padł na Podhalu. Do Biedronki w Białce Tatrzańskiej pewien mężczyzna odniósł 735 butelek i puszek. Otrzymał za to voucher na zakupy na 367,5 zł. ●

Rekord zwrotu opakowań

735

• Tyle butelek i puszek odniósł do Biedronki w Białce Tatrzańskiej pewien mężczyzna. Otrzymał za to voucher na zakupy na 367,5 zł. To rekordowy zwrot opakowań

Piotr Okurowski, prezes zarządu, Kaucja.pl dla „Wyborczej” Kaucja przestanie być postrzegana jako ekologiczny obowiązek

Wdrażaniu powszechnego systemu kaucyjnego w Polsce towarzyszy dziś wiele emocji, często niepotrzebnie. Tymczasem w tle dokonuje się ogromna transformacja. Operatorzy systemów, handel i producenci wspólnie przeprowadzają jedną z największych zmian infrastrukturalnych w polskiej gospodarce obiegu zamkniętego.

Jako Kaucja.pl patrzę na rok 2026 i kolejne lata nie tylko przez pryzmat wskaźników czy ton zebranych opakowań. Widzę przede wszystkim proces budowania nowej kultury cyrkularnej i zmiany sposobu myślenia o opakowaniu jako o surowcu, który nigdy nie powinien stać się odpadem.

W perspektywie 2030 roku widzę Polskę jako lidera regionu, kraj, który osiąga unijny cel 90-procentowego poziomu zbiórki opakowań. Nasz system nie będzie już wtedy jedynie siecią automatów zwrotnych. Stanie się inteligentnym

• **Piotr Okurowski**
FOT. MATERIAŁY PRASOWE

ekosystemem danych, zintegrowanym z systemami Rozszerzonej Odpowiedzialności Producenta. Kaucja przestanie być postrzegana jako ekologiczny obowiązek i stanie się naturalnym elementem codziennych zakupów, równie oczywistym jak karta płatnicza w portfelu.

Kluczowe pytanie brzmi jednak: co dalej?

Dziś system koncentruje się na butelkach PET, puszkach i szkle wielorazowym. To dopiero pierwszy krok. Realna zmiana w gospodarce materiałowej wymaga odwagi, aby sięgać po trudniejsze frakcje, jednakże decyzja o włączeniu kolejnych frakcji opakowań wymaga rozważań i namysłu, należy uwzględnić interesy producentów, handlu i podmiotów

z szeroko pojętej branży odpadowej.

Z perspektywy środowiskowej i społecznej jednym z priorytetów powinno być szkło jednorazowe. Jego włączenie do systemu jest możliwe w perspektywie kilku najbliższych lat, choć oznaczałoby kolejną logistyczną rewolucję, zarówno dla sklepów, jak i dla przemysłu szklarskiego.

Technologicznie gotowe do objęcia systemem są również opakowania wielomateriałowe, takie jak kartony do napojów, jednakże tutaj zachęcamy do głębszej dyskusji całą branżę i wysłuchania wszystkich stanowisk zanim podjęta zostanie decyzja co do daty ewentualnego rozszerzenia systemu kaucyjnego o te opakowania. W przypadku opakowań po mleku potrzebna jest większa ostrożność ze względu na wymogi sanitarne, jednak w dłuższej perspektywie standardowe butelki HDPE również powinny znaleźć swoje miejsce w systemie.

Na tę dyskusję coraz silniej nakła-

da się jednak kontekst geopolityczny. Widzimy wyraźnie, że sytuacja międzynarodowa wpływa na podejście decydentów do polityk środowiskowych. W świecie zerwanych łańcuchów dostaw, niestabilnych rynków surowców i wysokich cen energii priorytety gospodarcze często przesuwają się na pierwszy plan.

Dlatego dziś recykling nie może być przedstawiany wyłącznie jako „ratowanie planety”. Musi być postrzegany także jako element bezpieczeństwa surowcowego państwa i odporność gospodarki. Właśnie w tym kontekście system kaucyjny pokazuje swoją prawdziwą wartość, ponieważ pozwala budować stabilne, krajowe źródło surowców i zmniejszać zależność od globalnych rynków.

I to jest, moim zdaniem, jego najważniejsza rola w nadchodzącej dekadzie. ●

Piotr Okurowski
prezes zarządu, Kaucja.pl – Krajowy System Kaucyjny S.A.

KAUCJA **PL****ZBIERZ
ZWRÓĆ
ZADBAJ**

INNOWACJA W RECYKLINGU OPAKOWAŃ PO NAPOJACH

Kaucja.pl wprowadza nowoczesny system
kaucyjny dla opakowań po napojach.

Prosty zwrot butelki lub puszki to więcej recyklingu,
mniej odpadów i realny wpływ na środowisko.

Wspólnie z producentami i handlem budujemy system,
który zamyka obieg opakowań w Polsce.

wyborcza

wyborcza.pl

TV

20-26

MARCA
2026

VOD: Netflix | Disney+ | HBO Max | Prime
CANAL+ | SkyShowtime | Player | Apple

„MARSHALS:
HISTORIA Z YELLOWSTONE”.
DUTTON ZNÓW WSKOCZYŁ NA SIODŁO
S. 2-3

ALICJA SZEMPLIŃSKA
WYSTĄPI NA EUROWIZJI
S. 3

„PARADISE”.
KIEDY KOŃCZY SIĘ ŚWIAT
S. 6

WŁADCA MUCH

Chłopcy znów na bezludnej wyspie S. 4-5

Dutton znów wskoczył na siodło

*Za mało Sheridana w tym Sheridanie. Co zostało z najlepszej opery mydlanej na **Dzikim Zachodzie**?*

Kayce Dutton, szuka swojego nowego początku w serialu „Marshals: historia z Yellowstone”

FOT. SKYSHOWTIME

Po wydarzeniach z finałowego sezonu „Yellowstone” i sprzedaży rancha Duttonów, najmłodszy syn Johna (Kevin Costner), Kayce Dutton, szuka swojego nowego początku w serialu „Marshals: historia z Yellowstone”.

Jego żona, Monica, nie żyje, nastoletni syn Tate chce żyć po swojemu i Kayce (powracający do roli Luke Grimes), teraz wdowiec, który stracił przez ostatnie lata większość rodziny, orientuje się, że zaczyna zachowywać się jak ojciec.

John Dutton, twardy kowboj z Montany, który trzymał za twarz cały stan, a także wątki fabularne „Yellowstone” – typ makiaweliczny, prawdziwy piewca amerykańskiego stylu życia – nie żyje, a jednak wciąż wywiera wpływ na syna.

Takie przynajmniej wrażenie mają odnieść widzowie „Marshals: historia z Yellowstone”, nowego serialu ze świata stworzonego przez Taylora Sheridana, który przy tej produkcji był jedynie producentem wykonawczym. To widać. Za mało Sheridana w tym Sheridanie, a więcej sztampy z typowego serialu akcji.

„Marshals: historia z Yellowstone” bardziej przypomina policyjny serial wypchany procedurami niż epicką szekspirowską tragedię i sagę rodzinną z cłtami i ujeżdżaniem koni w tle.

Kayce Dutton traci grunt pod nogami

Nowy serial ze świata „Yellowstone” to spin-off – a więc produkcja kontynuująca wątki z oryginału, ale śledząca jedną z postaci.

W oryginale Kayce Dutton był wdzięcznym bohaterem: skonfliktowanym z ojcem i jego stylem życia, zapierającym się przed przejęciem rancha oraz moralności Duttonów. Służył w wojsku, poślubił rdzenną Amerykankę z fikcyjnego rezerwatu Broken Rock w Montanie. W „Yellowstone” najciekawszy był, kiedy nieskutecznie walczył z rodzinnym fatum oraz swoim dziedzictwem.

Jako bohater własnej produkcji traci grunt pod nogami. Wciąż świetnie wygląda na koniu i na tle krajobrazu Montany, okazuje się jednak, że najlepszy był w relacjach z innymi postaciami. Pozbawiony tej dynamiki serial obnaża psychologiczne ubóstwo najmłodszego Duttona.

Na nieszczęście nie ma to większego znaczenia. W najnowszej produkcji ze świata „Yellowstone” Kayce Dutton, by zacząć od nowa, przyjmuje ofertę dawnego kumpla z pola bitwy, Pete’a (Logan Marshall-Green), i staje się policjantem stanowym w szeregach US Marshals. Do pasa przypina odznakę, a swoje celne oko oraz doświadczenie wojskowe ma teraz wykorzystać w służbie obywateli stanu. Czy zgodził się, by, jak wielu Duttonów przed nim, służyć ojczyźnie? A może, w stylu iście duttonowym, ma w tym swój interes?

Po trzech odcinkach „Marshals: historia z Yellowstone” mogę powiedzieć tylko, że jest mi naprawdę wszystko jedno.

Pod szyldem „Yellowstone”

Twórcą serialu jest Spencer Hudnut, który na koncie ma m.in. „SEAL Team” – o amerykańskich komandosach podejmujących się niebezpiecznych misji. „Marshals: historia z Yellowstone” to na razie coś w tym guście. Kayce Dutton i jego drużyna zapobiegają wybuchom bomb bractw aryjskich, ratują kobiety i dzieci, powstrzymują dostawy fentanylu.

Fajnie, ale czy trzeba było o tym opowiadać pod szyldem „Yellowstone”? Czy do snucia tej historii potrzebny był Kayce Dut-

ton, postać z potencjałem na to, by być kimś więcej? Chwilami „Marshals...” jest wręcz żenujące. Nie dlatego, że to serial na granicy parodii – jest po prostu schematyczny i płaski, ale takich produkcji jest na pęczki. Chodzi o to, że po „Yellowstone”, a także sheridanowskich prequelach serii, znakomitych „1883” i „1923”, a także „Landman”, przyzwyczaiłam się już do rozmachu narracyjnego Sheridana, jego świetnie napisanych postaci, piętrzących się przeszkód oraz psychologicznych konfliktów. Nawet jeśli miały telenowelowy sznyt, to była to najlepsza opera mydła na Dzikim Zachodzie.

„Marshals: historia z Yellowstone” to serial, w którym wszystko mam podane na tacy. Jeśli Kayce w pierwszych scenach nie może dogadać się z synem, wiadomo, że w finale odcinka muszą mieć męską rozmowę. A gdy najmłodszy Dutton w kolejnym odcinku zabiera ze sobą na akcję konia, jasne jest, że to właśnie na nim będzie ścigał uciekających terrorystów.

Dla spragnionych znajomych twarzy z „Yellowstone” są też dobre wiadomości. Na drugim planie powracają m.in. Gil Birmingham, czyli wódz rezerwatu Broken Rock, problematyczny sąsiad Duttonów z oryginału oraz Mo Brings Plenty jako jego wierny ochroniarz i kierowca. Mam jednak wrażenie, że wrócili tylko po to, by uprawomocnić istnienie „Marshals: historia z Yellowstone” i przekonać widzów, że faktycznie mają do czynienia z kontynuacją jednego z największych serialowych fenomenów ostatnich lat.

Mnie nie przekonali.

MARTA GÓRNA

MARSHALS: HISTORIA Z YELLOWSTONE

dramat, western, USA 2026, tw. Taylor Sheridan, David Glasser, wyk. Luke Grimes, Logan Marshall-Green, Gil Birmingham, Brecken Merrill, Ash Santos, Arielle Kebbel, Brett Cullen, Mo Brings Plenty

odc. 3/13, SkyShowtime

Kolejne odcinki w poniedziałki

FOT. ARTUR ZAWADZKI/REPORTER

Alicja wystąpi na Eurowizji

Do trzech razy sztuka. To ona może wyśpiewać Polsce pierwsze zwycięstwo.

W niedzielę 8 marca, w programie „Pytanie na śniadanie”, ogłoszono nazwisko artystki, która będzie reprezentowała Polskę w 70. Konkursie Piosenki Eurowizji.

Zgodnie z przewidywaniami polskie preselekcje wygrała Alicja Szemplińska. Piosenkarka powiedziała, że nie spała przed ogłoszeniem wyników polskich preselekcji. Dodała, że spełniła właśnie swoje marzenia. – Długo walczyłam, żeby dojść do tego momentu i zrobiłam to w zgodzie z samą sobą.

Zdobyła ponad 32 proc. głosów od widzów, którzy oddawali je SMS-owo i przez aplikację VOD Telewizji Polskiej.

Szemplińska zaśpiewa podczas Eurowizji utwór „Pray”: przełamaną elementami rapowymi i elektronicznymi gospelową balladą zrealizowaną wspólnie z Veirą i Malcolmem Sinclairem.

Polskiemu Radiu o utworze mówiła tak: – Ja tam nie pojadę jako piosenkarka z jednym numerem. Mam gotową całą płytę. To numer o odzyskiwaniu siły.

Po sobotnim koncercie finałowym wyemitowanym przez

Telewizję Polską, Szemplińska uznawana była za faworytkę.

Alicja Szemplińska ma 24 lata, pochodzi z Ciechanowa. Na koncie ma liczne wygrane w programach talent show: w 2016 roku zwyciężyła w „Hit, Hit, Hurra!”, trzy lata później w formatach „The Voice of Poland” i „Szansa na sukces. Eurowizja 2020”. Wygrana w tym ostatnim show pozwoliła jej reprezentować Polskę w Konkursie Piosenki Eurowizji 2020, ale konkurs został odwołany z powodu trwającej wówczas pandemii koronawirusa.

W 2023 roku znów startowała w polskich preselekcjach, ale wówczas nasz kraj ostatecznie reprezentowała Blanka. W 2024 roku Szemplińska wydała swój debiutancki album zatytułowany „Nie wracam”.

70. Konkurs Piosenki Eurowizji odbędzie się w Wiedniu. Półfinały zobaczymy 12 maja (tego dnia wystąpi reprezentantka lub reprezentant Polski) i 14 maja, finał zaś odbędzie się 16 maja.

Z powodu obecności Izraela z udziału w konkursie zrezygnowały takie kraje jak Hiszpania, Irlandia, Holandia, Słowenia i Islandia.

MARTA GÓRNA

VOD

CHŁOPCY

znów na bezludnej wyspie

Któż lepiej nadawałby się do adaptacji „Władcy much” niż twórca „Dojrzewania”, Jack Thorne? Tak mogło się wydawać.

Skradł moje serce, jak tylko pojawił się na ekranie. Piegus w okularach i bermudach na szelkach, samotnie przedzierający się przez dżunglę w poszukiwaniu innych, którzy – tak jak on – ocaleli z katastrofy samolotu. W pierwszych kontaktach z pozostałymi chłopcami daje się poznać jako wrażliwy, zaskakująco odpowiedzialny i przewidyjący.

Prosiaczek z miniseriału na podstawie „Władcy much” Williama Goldinga nie jest kolejnym ekranowym wcieleniem irytującego, przemądrzałego kujona-przegrywa. Ma w sobie raczej znajomy rys pierwszego dziecka w rodzinie, które wychowywało się

wśród dorosłych, przysłuchując się ich rozmowom. Może stąd właśnie ta wyczuwalna bliskość? Albo chodzi o świadomość, jaki czeka go los...

Więcej niuansów i empatii

Debiutant David McKenna, 13-latek z Belfastu, jako Prosiaczek wypada niezwykle wiarygodnie (zobaczmy go też w nowych „Opowieściach z Narnii”). A jego północnoirlandzki akcent rysuje linię podziału między Prosiaczkiem a bufoniastym Jackiem, hersztem grupki chórzystów, którzy mianują się myśliwymi i stopniowo porzucają wszelkie zasady. W tej roli sprawdza się z kolei Lox Pratt, który będzie także nowym Draco Malfoyem.

W ogóle młoda obsada, świetnie poprowadzona przez reżysera Marca Mundena, wydaje się największym atutem ekranizacji „Władcy much” zrealizowanej dla BBC i australijskiej platformy streamingowej Stan.

W ramach pracy domowej Munden polecił McKennie przesłuchać komediowe piosenki Groucho Marxa. Jedną z nich nuci na ekranie. To właśnie na Prosiaczku koncentruje się pierwszy z czterech odcinków. Serial nie tyle zderza różne perspektywy, ile podąża za wybranymi bohaterami na kolejnych etapach wydarzeń. Momentami można ulec złudzeniu, że oglądamy przyrodniczy dokument i czekamy, aż w kadrze pojawi się David Attenborough.

Kamera studiuje piękno tropikalnej scenarii, w której ujawnia się pierwotne instynkty.

Pomysłodawca i scenarzysta serialu Jack Thorne podkreśla w wywiadach, że w zbiorowej pamięci „Władca much” zapisał się w formie skrajnie pesymistycznej interpretacji ze szkoły i stał się synonimem opowieści o ciemnej stronie ludzkiej natury.

Gdy jednak wrócił do powieści po latach, dostrzegł znacznie więcej niuansów i empatii. Inaczej spojrzał choćby na demonizowaną postać Jacka. Wydała mu się znacznie bardziej złożona, dlatego próbował pokazać wewnętrzną walkę, jaka się w tym chłopcu rozgrywa. O ile jednak w znakomitym „Dojrzwaniu” Thorne konfrontował widza z trudnymi pytaniami i zostawiał w poczuciu niepokoju, tutaj podsuwa – mam wrażenie – zbyt proste wyjaśnienia.

Każdemu z czwórki głównych bohaterów (Prosiaczek, Ralph, Jack, Simon) zarysowuje tło, żebyśmy mogli lepiej zrozumieć – a w niektórych przypadkach wręcz usprawiedliwić – jego późniejsze zachowanie. Jakby choroba matki w jednym domu, a przemoc i manipulacje ojca w innym

z góry skazywały chłopców na konkretne role na wyspie.

Kruchy sojusz rozsądku i autorytetu

Być może to wyobrażenie, o którym mówi Thorne, ale Ralph wydawał mi się urodzonym przywódcą. W serialu nie ma jednak aż tyle charyzmy, staje się liderem z przypadku, coraz bardziej bezradnym, w dużej mierze dlatego, że do końca wierzy w umowę społeczną. Większość rozwiązań podsuwa mu Prosiaczek, głos rozsądku, którego inaczej nikt by nie słuchał. A to dlatego, że jego wygląd i kondycja fizyczna czynią go w oczach towarzyszy słabym. W dodatku podczas gdy resztę pociąga wizja polowań i popisów, on uparcie wraca do zasad, kieruje się odpowiedzialnością. Brzmi jak „nudny dorosły”.

Ralph nie unika zabaw, a przy tym może budzić respekt: jest wysoki, silny, bardzo sprawny. Tak zawiązuje się kruchy sojusz rozsądku i autorytetu. Kruchy, bo choć chłopcy wzajemnie się uzupełniają, obaj pozbawieni są argumentu, który okaże się decydujący. Gdy narasta zbiorowa psychoza, lęk przed wymyśloną bestią, górę

biorą populistyczne hasła, a w końcu najprostsza odpowiedź: argument siły.

Prosiaczek nie boi się nazywać rzeczy po imieniu, przez co nieuchronnie naraża się innym. Pierwszy akt przemocy, którego na wyspie dopuszcza się Jack, nie bierze się wcale z żądzy władzy czy poczucia wyższości, lecz ze strachu i wstydu. Ze strachu przed własną słabością, którą ktoś publicznie nazywa. Łatwiej uciszyć kogoś, kto zmusza do konfrontacji z prawdą, niż w dojrzały sposób się z nią zmierzyć.

Rzeczywistość dogoniła metaforę

Serialowy „Władca much” jest solidnie zrealizowany i dopracowany wizualnie. Psychodeliczna sekwencja polowania na świnie przywołuje skojarzenia z filmowymi obrazami wojny w Wietnamie. Z pomalowanymi twarzami chłopcy wyglądają jak dziecięce wersje kapitana Willarda z „Czasu Apokalipsy”. Działają niczym w transie. Dopiero po chwili dociera do nich, co zrobili.

Innym razem ekran tonie w krwistej czerwieni, obraz się rozmywa. Można odnieść wrażenie, że to przesycenie miało maskować pewne niedostatki fabuły. Jakby zabrakło treści do wypełnienia każdego odcinka. Stąd biorą się narracyjne przestoje. Co gorsza, opowieść wytraca emocjonalny impet i siłę rażenia. Na niewiele zdają się dramatyczne brzmienia smyczków i złowieszcze chóry. Czy taka historia powinna pozostawiać widza obojętnym? No właśnie.

Thorne wierzy w siłę telewizji. Ma nadzieję, że serial zachęci dzieci do rozmowy z rodzicami o tym, co przeżywają. Tak jak dla niego przed laty ważne okazały się odcinki „EastEnders” oglądane z mamą. Pytanie tylko, czy młodych widzów zainteresuje alegoryczna opowieść o chłopcach odciętych od cywilizacji? Skoro rzeczywistość, z którą mierzą się na co dzień – pełna niepokoju (chaos pandemii, widmo wojny, katastrofy klimatycznej), samotności, presji i przemocy rówieśniczej – jest wystarczająco bliska dżungli.

Nie wspomnę o tym, że ostatnie produkcje Thorne’a podsuwają wątpliwość, czy będą miały z kim taki serial obejrzeć. W świecie, który pokazał w „Dojrzwaniu”, ale także tutaj, dzieci cierpią m.in. z powodu deficytu uwagi dorosłych. Ci, nawet jeśli są obok, nie wiedzą, jak się do takiej rozmowy zabrać.

PIOTR GUSZKOWSKI

Serialowy „Władca much” jest solidnie zrealizowany i dopracowany wizualnie

WŁADCA MUCH

serial dramatyczny, Wielka Brytania 2026, tw. Jack Thorne, wyk. Winston Sawyers, David McKenna, Lox Pratt, Ike Talbut, Thomas Connor, Cassius Flemyng, Noah Flemyng, Cornelius Brandreth, Harrison Metcalfe

4 odc., HBO Max

„WYBORCZĄ TV” redaguje zespół działu Kultura; Projekt makiety „Wyborczej TV”: Dorota Jezierska i Tomasz Lebioda; Grafiki: Magdalena Birska; Wydawca: Wyborcza Sp. z o.o., ul. Czerna 8/10, 00-732 Warszawa, tel. 22 555 66 00, e-mail: kultura@wyborcza.pl, Licencje na treści: licencje@wyborcza.pl; Naświetlanie i druk: Quad/Graphics Europe Sp. z o.o.; Okładka: J Redza/Elven/Sony Pictures Television; Serwis telewizyjny przygotowuje media-press.tv. Za zmiany w programie wprowadzone przez stacje po wysłaniu numeru gazety do drukarni redakcja nie odpowiada.

Kiedy kończy się świat

**Oglądając „Paradise”
zapominałam o oddychaniu.
Co za serial!**

Pierwszy odcinek jest tak doskonały, jak występy Elvisa Presleya w czasach jego największej chwały. I nie bez powodu wspominam o królu rock and rolla, bo wstęp do 2. sezonu serialu „Paradise” to fantasmagoryczna zabawa, żonglerka mitem Presleya i tym, co oznacza dla Ameryki. I głębsza refleksja na temat tego, ile jest warta ta legenda, kiedy kończy się świat.

Po wydarzeniach z sezonu pierwszego znów cofamy się do dnia, w którym nadeszła zagłada. Większość ludzkości wyginęła, najbogatsi i najbardziej uprzywilejowani, chronią się w gigantycznym bunkrze pod górami w Colorado, podziemnym mieście, którego mieszkańcy grzeją się w sztucznym słońcu i pozorują normalność.

„Paradise” w drugim sezonie zaczyna się od zupełnie nowej bohaterki: Annie (Shailene Woodley), dziewczyny, która odpadła ze studiów medycznych, nie ma rodziny, a sens życia odnalazła jako przewodniczka wycieczek po Graceland w Memphis, siedzibie amerykańskiego półboga, domu Elvisa Presleya, mekke Amerykanów. Właśnie tam przebywa Annie, kiedy kończy się świat.

Kolejne trzy lata spędza samotnie, odizolowana od świata zewnętrznego w zabytkowych ubraniach, przykryta koncertowymi pelerynami Króla jak ko-

cami, napięta jak struna, milcząca i czujna.

Więcej refleksji o człowieczeństwie

Błyszczące, taftowe i kosztowne sanktuarium Annie nawiedza grupka mężczyzn, których misją jest zabezpieczanie elektrowni jądrowych na terenie kraju. A przynajmniej tak mówią. Z jednym z nich, Linkiem (Thomas Doherty) Annie spędza noc, choć bardziej poruszają sceny przed tą łóżkową. Przez trzy lata Annie zdążyła zapomnieć, jak to jest być przytuloną przez kogoś.

Kiedy zakochany Link naciśka, by razem z nim wyjechała z Graceland, Annie wybiera swoją samotność. Wraca do utartych schematów i rutyny. Ale tylko na chwilę.

W pierwszym sezonie twórcy dali nam uwierzyć początkowo, że oglądamy klasyczny kryminał, w którym dzielny agent musi schwytać mordercę prezydenta. W drugim sezonie okazało się jednak, że „Paradise” to owszem, kryminał, ale science-fiction, z elementami thriller politycznego i społecznego.

Collins, nim znajdzie go Annie, wpada np. na grupkę dzieciaków, pozostawionych samych sobie, brudnych i zapomnianych. W dniu końca świata wyjechały na wycieczkę szkolną, dorośli zginęli, od lat więc muszą walczyć o przetrwanie.

W swojej naiwności i uprzywilejowaniu – koniec świata

W „Paradise” obok akcji ważne są też pytania o człowieczeństwo, jego granice i tzw. dobro ogółu

przeżył w ciepłarnianych warunkach – Collins chce im przeczytać książkę swojego syna, którą zabrał ze sobą, by dodać mu otuchy. Kiedy jego propozycja spotyka się z pytaniem o to, czy jeśli umrze, będzie miał coś przeciwko temu, by dzieciaki wzięły jego kurtkę, wreszcie zaczyna rozumieć: przez trzy lata świat bardzo się zmienił.

Więcej pytań niż odpowiedzi

Twórcy zabierają widzów do utopijnego miasteczka w bunkrze. Intryganci nie próżnowali, Sinatra po postrzale w finale ostatniego odcinka pierwszego sezonu właśnie odzyskała przytomność, na fotelu prezydenckim w zastępstwie nieco aroganckiego, ale przecież uroczego Bradforda, zasiada teraz bufon i pozer. Po sielskiej na pierwszy rzut oka okolicy grasują grupki anarchistów.

Na razie pytań jest więcej niż odpowiedzi: kim naprawdę jest Link? Czy Annie można ufać? Co jeszcze szykuje dla swoich przeciwników, w imię przetrwania cywilizacji, Sinatra? Atmosfera gęstnieje z każdą sceną, a twórcy „Paradise” niechętnie odsłaniają wszystkie karty. Drugi sezon serialu klimatem przypomina najlepsze odcinki „Zagubionych”, widać też, że swoją wizję końca świata twórcy „Paradise” chcą rzucić rękawicę realizatorom „The Last of Us” – postapokaliptycz-

nego hitu HBO Max na podstawie gier wideo.

W „Paradise” obok akcji ważne są też pytania o człowieczeństwo, jego granice i tzw. dobro ogółu, na które tak często powołują się antagoniści. Nawet oni jednak nakreśleni są starannie, mają życie, marzenia i sumienie. Pewnie właśnie dlatego tak trudno darzyć ich nienawiścią.

Wymyślił to wszystko Dan Fogelman, który do tej pory raczej nie tykał poważniejszego repertuaru: napisał np. disneyowskich „Zapłatanych” i musicalowego, parodiującego bajkowe animacje – i przeznaczanego dla dorosłych – „Galavanta”. Oprócz tego, na koncie ma nagrodzony czterema statuetkami Emmy serial obyczajowy „Tacy jesteście”.

Pierwszy sezon „Paradise” w ubiegłym roku zgarnął cztery nominacje do statuetek Emmy i jedną do Złotego Globu – dla Sterlinga K. Browna jako najlepszego aktora w serialu dramatycznym. Będę bardzo zdziwiona, jeśli za sezon drugi nie posypią się kolejne nominacje.

MARTA GÓRKA

PARADISE

thriller kryminalny, USA 2025-, tw. Dan Fogelman, wyk. Sterling K. Brown, Julianne Nicholson, Sarah Shahi, Nicole Brydon Bloom, Kryss Marshall

2 sezony, Disney+

Kolejne odcinki w poniedziałki

PIĄTEK 20.03

KOSZYKÓWKA

- ORLEN BASKET LIGA
Energia Trefl Sopot – MKS Dąbrowa Górnicza
17:25 | POLSAT SPORT 2

LEKKOATLETYKA

- HALOWE MISTRZOSTWA ŚWIATA W TORUNIU
09:55 | 19:30 | TVP SPORT
18:10 | TVP 2

NARCIARSTWO ALP.

- PUCHAR ŚWIATA W VAL MARTELLO Sprint
12:00 | EUROSPORT 2

PIŁKA NOŻNA

- BUNDESLIGA
RB Lipsk – TSG 1899 Hoffenheim
20:20 | ELEVEN SPORTS 3

- LALIGA EA SPORTS
Villarreal CF – Real Sociedad
20:55 | ELEVEN SPORTS 2

- PKO BP EKSTRAKLASA
Piast Gliwice – Radomiak Radom
17:55 | CANAL+ SPORT 3 HD
Motor Lublin – KGHM Zagłębie Lubin
20:25 | CANAL+ SPORT 3 HD

- PREMIER LEAGUE
AFC Bournemouth – Manchester United
20:55 | CANAL+ EXTRA 1

- SERIE A ENILIVE
Cagliari Calcio – SSC Napoli
18:25 | ELEVEN SPORTS 1
Genoa CFC – Udinese Calcio
20:40 | ELEVEN SPORTS 1

SOBOTA 21.03

KOLARSTWO

- MEDIOLAN-SAN REMO
UCI World Tour
10:00 | 14:30 | EUROSPORT 2

KOSZYKÓWKA

- ORLEN BASKET LIGA
Legia Warszawa – WKS Śląsk Wrocław
17:25 | POLSAT SPORT 2

LEKKOATLETYKA

- HALOWE MISTRZOSTWA ŚWIATA W TORUNIU
09:55 | 19:50 | TVP SPORT
18:15 | TVP 2

LOTY NARCIARSKIE

- PUCHAR ŚWIATA MĘŻCZYZN W VIKERSUND
1. konkurs indywidualny na skoczni HS 240
17:00 | EUROSPORT 1

NARCIARSTWO ALP.

- PUCHAR ŚWIATA KOBIET W LILLEHAMMER
Zjazd
12:00 | EUROSPORT 1

- PUCHAR ŚWIATA MĘŻCZYZN W LILLEHAMMER
Zjazd
10:30 | EUROSPORT 1

PIŁKA NOŻNA

- BETCLIC 1. LIGA
Odra Opole – Wisła Kraków
13:55 | TVP SPORT

- BUNDESLIGA
1. FC Heidenheim 1846 – Bayer 04 Leverkusen
15:20 | ELEVEN SPORTS 2
1. FC Köln – Borussia Mönchengladbach
15:20 | ELEVEN SPORTS 3
Bayern Monachium – 1. FC Union Berlin
15:20 | ELEVEN SPORTS 1
Borussia Dortmund – Hamburger SV
18:20 | ELEVEN SPORTS 2

- LALIGA EA SPORTS
CA Osasuna – Girona FC
18:25 | ELEVEN SPORTS 3

- PKO BP EKSTRAKLASA
Cracovia – GKS Katowice
14:40 | CANAL+ SPORT 3 HD
Lechia Gdańsk – Pogoń Szczecin
17:25 | CANAL+ SPORT 3 HD
Jagiellonia Białystok – Wisła Płock
20:10 | CANAL+ SPORT 3 HD

- PREMIER LEAGUE
Brighton & Hove Albion – Liverpool FC
13:25 | CANAL+ EXTRA 1
Fulham FC – Burnley FC
15:55 | CANAL+ EXTRA 1
Everton FC – Chelsea FC
18:25 | CANAL+ EXTRA 1
Leeds United – Brentford FC
20:55 | CANAL+ EXTRA 1

- SERIE A ENILIVE
AC Milan – Torino FC
17:55 | ELEVEN SPORTS 1
Juventus FC – US Sassuolo Calcio
20:40 | ELEVEN SPORTS 1

SIATKÓWKA

- PLUSLIGA
Aluron CMC Warta Zawiercie – ZAKSA Kędzierzyn-Koźle
14:35 | POLSAT SPORT 1
InPost ChKS Chelme – PGE Projekt Warszawa
17:30 | POLSAT SPORT 1
BOGDANKA LUK Lublin – Steam Hemarpol
Politechnika Częstochowa
20:00 | POLSAT SPORT 1

NARCIARSTWO ALPEJSKIE. Sezon Pucharu Świata kończy się zawodami w Lillehammer. Transmisja z zawodów w Eurosporcie. Na zdjęciu: Marco Odermatt
• FOT. REUTERS / BORUT ZIVULOVIC

NIEDZIELA 22.03

KOSZYKÓWKA

- NBA
Denver Nuggets – Portland Trail Blazers
22:00 | TVP SPORT

- ORLEN BASKET LIGA
Anwil Włocławek – Arriva LOTTO Twarde Pierniki Toruń
12:25 | POLSAT SPORT 1
Górniki Zamek Książ Wałbrzych – AMW Arka Gdynia
17:25 | POLSAT SPORT 2

LEKKOATLETYKA

- HALOWE MISTRZOSTWA ŚWIATA W TORUNIU
09:55 | 20:00 | TVP SPORT
17:40 | TVP 2

LOTY NARCIARSKIE

- PUCHAR ŚWIATA MĘŻCZYZN W VIKERSUND
2. konkurs indywidualny na skoczni HS 240
17:15 | EUROSPORT 1

NARCIARSTWO ALP.

- PUCHAR ŚWIATA KOBIET W LILLEHAMMER
Supergigant
10:30 | EUROSPORT 1

- PUCHAR ŚWIATA MĘŻCZYZN W LILLEHAMMER
Supergigant
12:00 | EUROSPORT 1

PIŁKA NOŻNA

- BUNDESLIGA
1. FSV Mainz 05 – Eintracht Frankfurt
15:20 | ELEVEN SPORTS 4
FC St. Pauli – SC Freiburg
17:20 | ELEVEN SPORTS 4
FC Augsburg – VfB Stuttgart
19:20 | ELEVEN SPORTS 3

- LALIGA EA SPORTS
FC Barcelona – Rayo Vallecano
13:55 | ELEVEN SPORTS 1

- PKO BP EKSTRAKLASA
Korona Kielce – Arka Gdynia
12:10 | CANAL+ SPORT 3 HD
Lech Poznań – Bruk-Bet Termalica Nieciecza
14:40 | CANAL+ SPORT 3 HD
Widzew Łódź – Górnik Zabrze
17:25 | TVP SPORT
17:25 | CANAL+ PREMIUM, CANAL+ SPORT 3 HD
Legia Warszawa – Raków Częstochowa
20:10 | CANAL+ SPORT 3 HD

- PREMIER LEAGUE
Newcastle United – Sunderland AFC
12:55 | CANAL+ EXTRA 1
Aston Villa – West Ham United
15:10 | CANAL+ EXTRA 1
Tottenham Hotspur – Nottingham Forest
15:10 | CANAL+ EXTRA 2

- SERIE A ENILIVE
Como 1907 – Pisa SC
12:25 | ELEVEN SPORTS 2
Atalanta BC – Hellas Weronia
14:55 | ELEVEN SPORTS 2
Bologna FC 1909 – SS Lazio
14:55 | ELEVEN SPORTS 3
AS Roma – US Lecce
17:55 | ELEVEN SPORTS 1
ACF Fiorentina – Inter Mediolan
20:40 | ELEVEN SPORTS 2

SIATKÓWKA

- PLUSLIGA
JSW Jastrzębski Węgiel – Indykpol AZS Olsztyn
14:45 | POLSAT SPORT 1
Asseco Resovia Rzeszów – Ślepsk Malow Suwałki
17:30 | POLSAT SPORT 1
PGE GiEK Skra Bełchatów – Cuprum Stilon Gorzów
20:00 | POLSAT SPORT 1

PONIEDZIAŁEK 23.03

KOLARSTWO

- WYŚCIG DOOKOŁA KATALONII
UCI World Tour – 1. etap
15:20 | EUROSPORT 2

SIATKÓWKA

- PLUSLIGA
Barkom Każany Lwów – Energia Trefl Gdańsk
17:30 | 20:00 | POLSAT SPORT 1

WTOREK 24.03

KOLARSTWO

- WYŚCIG DOOKOŁA KATALONII
UCI World Tour – 2. etap
15:20 | EUROSPORT 2

NARCIARSTWO ALP.

- PUCHAR ŚWIATA KOBIET W LILLEHAMMER
Slalom
10:30 | 13:30 | EUROSPORT 1

- PUCHAR ŚWIATA MĘŻCZYZN W LILLEHAMMER
Gigant
09:15 | 12:15 | EUROSPORT 1

ŚRODA 25.03

KOLARSTWO

- WYŚCIG DOOKOŁA KATALONII
UCI World Tour – 3. etap
15:50 | EUROSPORT 2

NARCIARSTWO ALP.

- PUCHAR ŚWIATA KOBIET W LILLEHAMMER
Gigant
09:15 | 12:15 | EUROSPORT 1

- PUCHAR ŚWIATA MĘŻCZYZN W LILLEHAMMER
Slalom
10:30 | 13:30 | EUROSPORT 1

SIATKÓWKA

- LIGA MISTRZÓW CEV
Cucine Lube Civitanova – Aluron CMC Warta Zawiercie
20:15 | POLSAT SPORT 1

CZWARTEK 26.03

KOLARSTWO

- WYŚCIG DOOKOŁA KATALONII
UCI World Tour – 4. etap
15:20 | EUROSPORT 2

PIŁKA NOŻNA

- ELIMINACJE MISTRZOSTW ŚWIATA STREFY UEFA
Turcja – Rumunia
17:50 | POLSAT SPORT 1
Polska – Albania
20:35 | TVP 1, TVP SPORT
Czechy – Irlandia
20:35 | POLSAT SPORT 3
Ukraina – Szwecja
20:35 | POLSAT SPORT 1

SIATKÓWKA

- PLS 1. LIGA
Nowak-Mosty MKS Będzin – Karton-Pak Astra Nowa Sól
20:00 | POLSAT SPORT FIGHT

Od A do Z

ANATOMIA

MORDERSTWA ★★★★★

film sens., USA 1959, reż. Otto Preminger, wyk. James Stewart, Lee Remick, Ben Gazzara

20:05 | **tv** **kultura**

Istota amerykańskiego systemu prawnego: proces sądowy jako wielki teatr kreowany zarówno przez prokuratora, jak i adwokata i sędziów przysięgłych, gdzie od prawdy ważniejsze są emocje i własne ambicje.

GUNNER ★★

film sens., USA 2024, reż. Dimitri Logothetis, wyk. Luke Hemsworth, Morgan Freeman, Mykel Shannon Jenkins

20:00 | **tv** **puls**

Bohater wojenny zabiera synów na kemping, by odbudować nadwątlone relacje. Chłopcy zostają uprowadzeni przez motocyklowy gang handlarzy narkotyków. Ojciec sięga po broń i wojenne doświadczenia. Rutyna.

HALLOWEEN ★★★

horror, USA 2007, reż. Rob Zombie, David Gordon Green, wyk. Malcolm McDowell, Brad Dourif, Tyler Mane

20:00 | **cinemax**

Rob Zombie próbuje remake'u kultowego dzieła Johna Carpentera w chichotliwym stylu obecnej dekady i zaciera koszmarnie wrażenie, jakie zostało po siedmiu (!) chybionych sequelach.

KAMERDYNER ★★★

dramat historyczny, Polska 2018, reż. Filip Bajon, wyk. Janusz Gajos, Anna Radwan, Sebastian Fabijański

20:00 | **kino** **polska**

Zrealizowana z epickim rozmachem i gwiazdorską obsadą opowieść o relacjach prusko-kaszubsko-polskich na Pomorzu Gdańskim w okresie 1900-45 na tle burzliwej historii przetracającej się przez te ziemie.

KRWAWA FORSA ★★

thriller, USA 2017, reż. Lucky McKee, wyk. Eleana Coltrane, Willa Fitzgerald, Jacob Artist

20:10 | **ale kino+** **hd**

Historia jak ze „Skarbu Sierra Madre”: podczas wyprawy w dzicz trzej mężczyźni z wielkiego miasta przejmują łup ukrywającego się w górach bandyty, lecz nie umieją powstrzymać dżęczącej ich chciwości.

Seksmisja

KOMEDIA

POLSKA 1984, REŻ. JULIUSZ MACHULSKI, WYK. OLGIERD ŁUKASZEWICZ, JERZY STUHR, BOŻENA STRYKÓWNA

LOS NUMEROS ★★

komedial, Polska 2011, reż. Ryszard Zatorski, wyk. Lesław Żurek, Justyna Schneider, Tamara Arciuch

23:40 | **warner** **tv**

Kiedy policjant zdobywa główną wygraną w telewizyjnej loterii, odkrywa, że popularna gra jest jednym wielkim oszustwem. Pieniądze są mu jednak potrzebne, by ratować nadwątloną reputację supergliny. Szkoda czasu.

MIDNIGHT

EXPRESS ★★★★★

dramat krym., USA /Wlk. Brytania 1978, reż. Alan Parker, wyk. Brad Davis, Irene Miracle, Bo Hopkins

20:05 | **tv** **historia**

Oscary za scenariusz i muzykę dla opartej na faktach drastycznej opowieści Alana Parkera o młodym Amerykaninie skazanym w Turcji za przemyt narkotyków.

NEONOWA

DROGA ★★

dramat obycz., USA 2024, reż. William Wages, wyk. Beau Bridges, Rob Mayes, Sam Hennings

23:20 | **cinemax**

Robotnik, niegdyś piosenkarz, po latach spotyka zapomnianego idola, gotowego jeszcze nagrać dobrą – nawet cudzą – piosenkę. Choć branża dawno go odrzuciła, fan zrobi wszystko, by spełnić jego życzenie.

OGNIE ★★★

thriller, Islandia 2025, reż. Uglá Hauksdóttir, wyk. Vigdís Hrefna Pálsdóttir, Pílou Asbæk, Jói Johannsson

20:00 | **hbo**

Kino kobiece po islandzku: ceniłono wulkanolożka w obliczu podwójnego nieszczęścia: erupcji wulkanu, która zagraża stolicy, i nagłego wybuchu uczucia, które może zniszczyć jej małżeństwo.

RÓŻYCZKA ★★★

dramat obycz., Polska 2010, reż. Jan Kidawa-Błoński, wyk. Andrzej Seweryn, Magdalena Boczańska, Robert Więckiewicz

22:35 | **tv** **1**

Miłosny trójkąt na politycznym tle Warszawy drugiej połowy lat 60. ubiegłego stulecia: młoda kobieta między wolnomyślicielem i ubekiem. Grand Prix w Gdyni i nagroda za reżyserię w Moskwie.

TOŻSAMOŚĆ

BOURNE'A ★★★

thriller, USA/Niemcy/Czechy 2002, reż. Doug Liman, wyk. Matt Damon, Franka Potente, Chris Cooper

19:05 | **canal+** **premium**

Bestseller Roberta Ludluma na dużym ekranie: dotknięty amnezją tajny agent na tropie własnej tożsamości, próbując jednocześnie dociec okoliczności utraty pamięci. Plus Matt Damon i Franka Potente.

20:00 | **stopklatka**

★★★★★

Poddani hibernacji mężczyźni budzą się w następnym stuleciu – w postapokaliptycznym świecie kobiet, pozbawionym pierwiastka męskiego. Wielki przebój od czasów kinowej premiery: nie starzeje się.

MYZ

WIERNY OGRODNIK ★★★★★

thriller, Wlk. Brytania/Niemcy/Kenia/Francja/USA/Szwajcaria 2005, reż. Fernando Meirelles, wyk. Ralph Fiennes, Rachel Weisz, Hubert Koundé

21:55 | **canal+** **premium**

Czytając Johna Le Carré: brytyjski dyplomata, wyjaśniając okoliczności zamordowania swojej żony (Oscar dla Rachel Weisz!) ujawnia praktyki koncernów farmaceutycznych w krajach Trzeciego Świata.

ZAGINIONA

DZIEWCZYNA ★★★★★

thriller, USA 2014, reż. David Fincher, wyk. Ben Affleck, Rosamund Pike, Neil Patrick Harris

21:45 | **hbo**

David Fincher czyta powieść Gilliana Lynna: w piątą rocznicę ślubu znika młoda żona, a sąsiedzi i otoczenie natychmiast wydają wyrok na jej męża pisarza – jest mordercą. Czyżby mieli rację? Błyskotliwe.

ZŁODZIEJSKA SZTUKA ★★★

kom. krym., USA/Kanada 2013, reż. Jonathan Sobol, wyk. Kurt Russell, Matt Dillon, Jay Baruchel

21:50 | **cinemax**

Kurt Russell jako doświadczony złodziej dzieł sztuki, który decyduje się na swój ostatni wielki skok, nie wiedząc, że to dopiero początek planu obmyślonego przez młodszego brata. Pojawia się też Matt Dillon.

KONRAD J. ZARĘBSKI

TVPI D3

08:00 Serwis Info
08:20 Zaraz wracam
08:50 Ranczo IX (10)
09:45 Komisarz Alex XXIV (6)
10:40 Ojciec Mateusz VIII (1/13)
11:30 Okrasa łamie przepisy
12:00 Serwis Info
12:10 Agrobiznes
12:35 Magazyn rolniczy (745)
12:55 Borneo – cudowna dzungla – film dok. Francja 25
14:00 Złoty chłopak
15:00 Serwis Info
15:15 Reporterzy (488)
15:35 Gra słów. Krzyżówka
16:05 Dziedzictwo
17:00 Teleexpress
17:25 Jaka to melodia? (5871)
17:55 Klan – telenowela
18:20 Zaraz wracam
18:55 Akacjowa 38
19:30 19.30 – wiadomości
19:55 Pytanie dnia

20:30 Głina. Nowy rozdział – serial krym. Polska 25, wyk. Jacek Braciak
21:30 Sekielski wieczorową porą (30) – magazyn
22:35 Różyczka – dramat obyczajowy Polska 2010, reż. Jan Kidawa-Błosiński, wyk. Andrzej Seweryn (125 min)
00:40 Wojna zastępcza – serial sens. Polska 26
01:40 Wyrok na Franciszka Kłosa – dramat woj. Polska 2000, reż. Andrzej Wajda (105 min)

MEZZO

11:20 Festiwal Muzyki Kameralnej w Jerozolimie 2022
12:35 Intermezzo
13:30 Ludwig van Beethoven: Fidelio – opera Holandia 2024
16:00 Martha Argerich, Maxim Vengerov, Mischa Maisky wykonują utwory Beethovena i Saint-Saënsa
17:05 Intermezzo
17:30 A to Jazz Festival 2019: John McLaughlin & The 4th Dimension – koncert
19:00 Marc Ribot – Banlieues Bleues – koncert Francja 2023
20:30 Suity dla cierpiącego świata: Tanja Tetzlaff
21:35 Pierre Boulez, Filharmonicy Wiedeńscy: Bruckner, Symfonia nr 8
22:55 Richard Wagner: Götterdämmerung – opera Szwajcaria 2024

TVP2 D3

05:30 M jak miłość
06:20 Anna Dymna – spotkajmy się (435) – dyskusja
06:55 Barwy szczęścia
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7499) – mag.
07:55 Pytanie na śniadanie (7499) – mag. Polska 2026
11:40 Operacja zdrowie (73)
12:10 Wstęp wolny (22)
12:30 Koło fortuny (2166)
13:15 Panna młoda (16)
14:05 Va banque (1030)
14:35 Na sygnale
15:05 La Promesa – pałac tajemnic (112) – telenowela
16:00 Koło fortuny (2167)
16:35 Familiada (3056)
17:20 Panna młoda (17)
18:10 Lekkoatletyka: Halowe Mistrzostwa Świata w Toruniu: 1. dzień – sesja wieczorna (na żywo)

20:05 Barwy szczęścia – serial obycz. Polska 2026
20:45 Kocham Cię, Polsko! (3) – quiz Polska 2026
22:20 Postaw na milion (381) – teleturniej
23:20 To jest grane (84)
23:55 Uwężeni w raju – film przyg. Niemcy 2017, reż. Felix Herzogenrath (105 min)
01:40 Ślub na medal (The Wedding Contest) – komedia romantyczna Kanada 2023, reż. Panta Mosleh (100 min)

PULS 2

10:50 Tomek i przyjaciele
11:10 Gigantozaur (15,20/26)
11:30 Dinopociąg (15/40)
12:00 Smerfy – serial anim.
13:00 Gumisie V (6,5/9)
14:00 Kacze opowieści
15:00 Miraculous V (17,18/27)
16:00 My Little Pony II
17:00 Tomek i przyjaciele: Naprzód lokomotywy! XXVII
17:10 Blue (11,12/52)
17:40 Świnka Peppa II (22/52)
17:45 Bing (61/78)
18:15 Masza i niedźwiedź VII
18:35 Myszka Miki: Frajdomek II (15/30)
19:00 Gwiazdy Mazurskiej Nocy Kabaretowej (16)
20:00 Przepis na zbrodnię (5–8) – serial krym. Polska 25
00:00 Kod zła – thriller USA/Kanada 2024, reż. Oz Perkins, wyk. Maika Monroe

POLSAT D3

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień – mag.
08:00 Halo tu Polsat (2690)
11:30 Gliniarze XII (22–24/60) – serial fab.-dok.
14:40 Dlaczego ja? 33 (13) – serial fab.-dok. Polska 2026
15:50 Wydarzenia
16:20 Interwencja (5861) – mag. reporterów Polska 26
16:30 Na ratunek 112 XVIII (14) – serial fabularno-dok.
17:00 Gliniarze XX (15) – serial fabularno-dok. Polska 2026
18:00 Pierwsza miłość 50 (9) – serial obycz. Polska 2026, wyk. Aneta Zając, Dąbrowka Kruk, Aleksandra Zienkiewicz
18:50 Wydarzenia, sport, pogoda – wiadomości
19:20 Gość „Wydarzeń” (320)
19:25 Sport – Polska 2026
19:40 Pogoda – Polska 2026

19:55 Farma (175) – reality show Polska 2025
21:00 Must Be The Music (128) – show Polska 25
23:05 Predator: Prey – horror USA 2022, reż. Dan Trachtenberg, wyk. Amber Midthunder, Dakota Beavers, Dane DiLiegro (130 min)
01:15 Człowiek z Toronto (The Man from Toronto) – komedia sensacyjna USA 2022, reż. Patrick Hughes, wyk. Kevin Hart (145 min)

TV4

07:55 Bogaty dom – biedny dom XIII (3) – serial dok.
08:55 Policjantki i policjanci VII (57,58/65) – serial obycz.
10:55 Na ratunek 112 XVIII (15) – serial fabularno-dok.
11:55 Dlaczego ja? 33 (15)
12:50 Trudne sprawy XX (29,30,31/40) – serial fab.-dok.
15:55 Łowcy karbów. Kto da więcej (47, 48)
18:00 Policjantki i policjanci XXIV (14,15) – serial obycz.
20:00 A na deser... (4) – mag. kulinarny Polska 2026
20:05 Diamentowa afra – komedia sensacyjna USA/Niemcy 1999, reż. Les Mayfield
22:05 Gwiazdy kabaretu (171, 170) – kabaret i satyra
00:05 STOP Drogówki (364)
01:05 Love Island III
02:10 Hardcorowy Lombard

TVN D3

05:35 Uwaga! (7953) – mag. reporterów Polska 2026
05:50 Ukryta prawda (60/60)
06:45 Kuchenne rewolucje: Gdańsk – „Mio Gastro” XXVII (5) – reality show Polska 2023
07:45 Dzień Dobry TVN (5660)
11:25 Kuchenne rewolucje: Restauracja „Cuda wianki”, Kraków XVII (2) – reality show
12:35 Kuchenne rewolucje: Lublin – Pizzalover 31 (3) – reality show Polska 2025
13:40 Ukryta prawda (4,5/60) – serial fabularno-dok.
15:45 Młode gliny (26/50) – serial krym. Polska 2026
16:50 Szpital św. Anny III (15) – serial obycz. Polska 2026
17:55 Detektywi VI (15) – serial fab.-dok. Polska 2026
19:00 Fakty, sport, pogoda
19:50 Uwaga! (7954) – mag.

20:00 Bliźniak (Gemini Man) – film sens. USA/Chiny/Kolumbia 2019, reż. Ang Lee, wyk. Will Smith, Mary Elizabeth Winstead, Clive Owen, Ralph Brown (160 min)
22:40 W nieskończoność (Infinite) – film s.f. USA 2021, reż. Antoine Fuqua, wyk. Mark Wahlberg, Chiwetel Ejiofor (130 min)
00:50 Kuba Wojewódzki (3)
02:00 Szpital św. Anny (23/50) – serial obycz.

METRO D3

07:50 SOS. Ekipy w akcji (59/60) – telenowela dok.
08:45 Szpital (29,30/72)
10:45 Sędzia Anna Maria Wesołowska – serial fab.-dok.
12:45 Szkoła (10/67)
13:45 Przepis na życie II
14:40 Zapukaj do moich drzwi
15:40 The Floor (13, 14)
17:00 Ciężarówka przez Stany V (6/9) – serial dok.
18:01 Prawo Agaty
19:00 Kartoteka V
20:00 36 Quai des Orfèvres (36) – film sens. Francja 04, reż. Olivier Marchal, wyk. Daniel Auteuil, Gérard Depardieu
22:25 The Traitors. Zdrajcy (4) – reality show Polska 2026
23:50 Darkland – film sens. Dania 2017, reż. Fenar Ahmad, wyk. Dar Salim, Ali Sivandi
02:10 Ślub last minute (9)

TV PULS D3

06:00 Nash Bridges V (19,20/22) – serial sens. USA 2000, wyk. Don Johnson
08:00 Kobra – oddział specjalny XVII (3,6/15)
10:00 Triumf miłości – telenowela Meksyk 2011
12:00 Nie igraj z aniołem – telenowela Meksyk 2008
13:00 Wspaniałe stulecie II (62) – serial obycz. Turcja 2013, wyk. Halit Ergenç
14:00 Lombard. Życie pod zastaw XIII (13,16)
16:00 Ranczo IX (4) – serial komediowy Polska 2015
18:00 Lombard. Życie pod zastaw XVIII (14,15) – serial obyczajowy Polska 2025

20:00 Gunner – film sens. USA 2024, reż. Dimitri Logothetis, wyk. Luke Hemsworth, Morgan Freeman (130 min)
22:10 Rambo II (Rambo: First Blood Part II) – film sens. USA/Meksyk 1985, reż. George P. Cosmatos (115 min)
00:05 Ostateczna rozgrywka (Final Score) – thriller Wlk. Brytania 2018, reż. Scott Mann (130 min)
02:15 Lombard XVIII (10)

TVN7 D3

05:20 Ten moment
05:55 Szkoła (1,26,27/68) – serial fab.-dok. Polska 2018
08:45 Ukryta prawda (49,19,20/73) – serial fab.-dok.
11:55 W-11 Wydział Śledczy
14:00 Detektywi (43/56) – serial fab.-dok. Polska 2023
15:00 Szpital św. Anny III (5) – serial obycz. Polska 2026
16:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska – serial fab.-dok.
17:00 Zapisane w gwiazdach (5) – serial fabularno-dok.
18:00 Opowieści małżeńskie (14/24) – serial fabularno-dok.
19:00 Ukryta prawda (45/48) – serial fab.-dok. Polska 2024, wyk. Agnieszka Czeakańska

20:00 Wielki Mike (The Blind Side) – dramat obycz. USA 2009, reż. John Lee Hancock, wyk. Sandra Bullock, Tim McGraw (160 min)
22:40 Królowa przetwarzania (3) – reality show
00:05 Z ust do ust (Rumor Has It...) – komedia USA/Niemcy/Australia 2005, reż. Rob Reiner, wyk. Jennifer Aniston, Mark Ruffalo (125 min)
02:10 Hotel Paradise (12) – real tv Polska 2026

STOPKLATKA

08:35 Wojciech Cejrowski – boso przez świat (5)
09:00 Robert Makłowicz (120, 151) – magazyn
10:50 Wojny magazynowe: Kanada (1,2/12)
11:55 Wojny kontenerowe II (9,10/13) – serial dok.
13:00 Katastrofy w przestworzach XXV (10,11,2/11) – serial dok.
16:00 MacGyver VII (7,8/14) – serial sensacyjny
18:00 Wojny magazynowe: Kanada (5,6/12)
19:10 Wojny kontenerowe (5,6/16) – serial dok.
20:00 Seksmisja – komedia Polska 1984, reż. Juliusz Machulski, wyk. Olgiard Łukaszewicz, Jerzy Stuhr, Bożena Strykowski (155 min)
22:35 RoboCop – film s.f. USA ** 2014, reż. José Padilha, wyk. Joel Kinnaman, Gary Oldman, Michael Keaton, Abbie Cornish, Jackie Earle Haley (145 min)
01:00 Sen (Slumber) – horror ** Wlk. Brytania/USA 2017, reż. Jonathan Hopkins, wyk. Maggie Q, Will Kemp, Sophia Wiseman, Kristen Bush (115 min)

KINO POLSKA

08:05 Zwierzęta Wajraka III (7)
08:40 Polska Kronika Filmowa 11A/71 – film dok. Polska 1971
08:50 To nie ze mną II (3)
09:15 Ranking Naj Polskiego Kina – serial dok. Polska 2024
10:00 Podróże Pana Kleksa: Wyspa Wynalazców (2) – film dla dzieci ZSRR/Polska 1985, reż. Krzysztof Gradowski
11:45 Basia sama w domu – komedia Polska 2021, reż. Marek Rebacz
13:45 Żegnaj, Ameryko! – komediodramat Niemcy/Polska 1993, reż. Jan Schütte, wyk. Ya'akov Bodo
15:40 Noce i dnie (2) – dramat obyczajowy Polska 1975, reż. Jerzy Antczak, wyk. Stanisława Celińska, Jerzy Bińczycki
17:40 Stawka większa niż życie – serial wojenny
20:00 Kamerdyner – dramat historyczny Polska 2018, reż. Filip Bajon, wyk. Janusz Gajos, Anna Radwan, Sebastian Fabijański, Marianna Zydek
22:55 Legiony – film wojenny Polska 2019, reż. Dariusz Gajewski, wyk. Bartosz Gelner, Wiktoria Wołańska
01:55 Róża – dramat hist. Polska 2011, reż. Wojciech Smarzowski, wyk. Marcin Dorociński, Agata Kulesza

ALE KINO+

09:35 Wyjechać – film krótkom. F 2021 (40 min)
10:15 Grantchester IX (7,8/8) – serial krym. Wlk. Brytania 2024
12:20 Vera XIV (2)
14:10 Nasze córki (Voor de meisjes) – dramat obycz. Holandia/Austria/Belgia 2025, reż. Mike Van Diem (125 min)
16:15 Marokańskie wakacje (Ocho apellidos marroquís) – komedia Hiszpania 2023, reż. Álvaro Fernández Armero (125 min)
18:20 Vera (1/4) – serial krym. Wlk. Brytania 2011
20:10 Krwawa forsa (Blood Money) – thriller USA 2017, reż. Lucky McKee, wyk. Ellar Coltrane, Willa Fitzgerald (110 min)
22:00 Niebezpieczna miłość (Dis-moi juste que tu m'aimes) – thriller Francja/Belgia 2024, reż. Anne Le Ny, wyk. Omar Sy (130 min)
00:10 Simpatico – komediodramat Wlk. Brytania/Francja/USA 1999, reż. Matthew Warchus, wyk. Nick Nolte (115 min)

POLSAT FILM

08:30 Przyjaciółki XV (3,4/12)
10:25 Świat według Kiepskich 12:00 Jak rozpętałem II wojnę światową: Wśród swych – komedia Polska 1970
13:45 Do zakochania siedem lat – komedia romantyczna USA/Wlk. Brytania 2012
15:50 Niewidzialny – film sensacyjny USA 2005
18:25 Szklana pułapka III – film sensacyjny USA 1995
21:00 Najlepszy – film biograficzny Polska 2017
23:10 Con air – Lot skazańców – film sens. USA 1997

KINO TV

07:30 Kojak II (16/25)
08:35 Zagadki kryminalne panny Fisher III (1,2/8)
11:00 Poirot V (1/8)
12:05 Poirot: Przegrany gość – film kryminalny Wlk. Brytania 1993, reż. John Bruce
13:10 Panna Marple VI (1/3)
15:15 Zagadki kryminalne panny Fisher III (3,4/8)
17:55 Poirot (5,6/10)
20:00 Kuloodporni – komedia kryminalna USA 1996
21:50 Wall Street – pieniądze nie śpi – film sens. USA 2010
00:45 Mgła – horror USA 2007, reż. Frank Darabont

TVP KULTURA

09:00 Pan wzywał, Milordzie? III (6/13)
10:00 Siedmiu wspaniałych nadjeżdża – western USA 1972 (110 min)
11:50 Franz Kafka – Pisarz między światami
12:55 Kulturalni (9) – mag.
13:50 Ogłoszenie matrymonialne – komedia Polska 1972 (65 min)
14:55 Paryżanka (A Woman of Paris: A Drama of Fate) – melodramat USA 1923 (100 min)
16:35 Naprawdę jaka jesteś... (7) – magazyn
17:20 Popis mistrzowski Ireny Kwiatkowskiej
18:30 Kolekcja (9) – magazyn
18:50 Dzień, w którym umarła gwiazda rocka
19:25 Mistrzowie wideo (5)
20:00 Wstęp do filmu (576)
20:05 Anatomia morderstwa – film sens. USA 59, reż. Otto Preminger, wyk. James Stewart (170 min)
22:55 Tygodnik kulturalny
23:50 Przygody Sherlocka Holmesa (3/13)
00:55 Wstęp do filmu (575)
01:00 Pan Tadeusz – komedia obyczajowa Polska/Francja 1999 (165 min)

WARNER TV

07:55 J.A.G. VI (14/24)
08:55 Bajer z Bel-Air V
09:55 Za głosem serca
11:00 Pełna chata II (5,6/22)
12:00 J.A.G. VI (15,18/24)
13:55 Bajer z Bel-Air V
15:55 Pełna chata II
17:55 Facet z ogłoszenia – komedia romant. USA 2005
20:00 Godziny szczytu II – film sens. USA/Hongkong 2001
21:40 Jackie Chan: Przyjemniaczek – komedia kryminalna Hongkong 1998
23:40 Los numeros – komedia Polska 2011, reż. R. Zatorski

PARAMOUNT

09:15 Policyjna grupa pościgowa XXI (1/15) – serial dok.
10:00 Pingwiny z Madagaskaru
11:00 Star Trek V: Ostatnia granica – film s.f. USA 1989
13:10 Star Trek: Nemezis – film s.f. USA 2002
15:50 Igraszki losu – komedia romant. USA/Kanada 2001
17:45 Szybki jak błyskawica – film sensacyjny USA 1990
20:00 Raport mniejszości – film s.f. USA 2002
23:05 Wojna światów – film s.f. USA 05, reż. Steven Spielberg
01:25 Szeregowiec Ryan – film wojenny USA 1998

HBO

08:55 Człowiek z bieguna – komediodramat USA 2014 (85 min)
10:20 Stado – film dok.
11:45 Na planie (12) – mag.
12:15 Sound of Metal – dramat obyczajowy USA 2019 (120 min)
14:15 Romans pachnący drewnem – romans USA 2024 (85 min)
15:40 Te dni – komedia USA 2025, reż. Lawrence Lamont (100 min)
17:20 Blade Runner 2049 – thriller USA/Kanada/Hiszpania 2017, reż. Denis Villeneuve, wyk. Ryan Gosling (160 min)
20:00 Ognie – thriller Islandia 2025, reż. Uglu Hauksdóttir, wyk. Vigdís Hrefna Pálsdóttir, Píluu Asbæk (105 min)
21:45 Zaginiona dziewczyna – thriller USA 2014, reż. David Fincher, wyk. Ben Affleck (145 min)
00:10 Schowek 234 – thriller USA 2024, reż. Andy Tennant (85 min)
01:35 Bezsensowność – thriller USA/Wlk. Brytania 2002, reż. Christopher Nolan, wyk. Al Pacino (115 min)

CINEMAX

12:55 Ricky Bobby: Demon prędkości – komedia USA 2006
14:40 Ciche życie – dramat obycz. F/Grecja/Niemcy/Estonia/Szwecja/Finlandia 24
16:20 Pan i pani Smith – komedia sensacyjna USA 05
18:20 Belfast – film historyczny Wlk. Brytania 2021
20:00 Halloween – horror USA 2007, reż. Rob Zombie, David Gordon Green
21:50 Złodziejska sztuka – kom. krym. USA/Kanada 13
23:20 Neonowa droga – dramat obyczajowy USA 2024

ROMANCE TV

09:40 Górski lekarz (1/7)
10:40 Miłość zagubiona w dżungli – komedia romantyczna USA 2021, reż. John Lyde
12:25 Miłość na Tahiti – komedia romantyczna USA 2023
14:20 Bliźniacza miłość – romans USA 2021
16:20 Miłość jak ze snu? – dramat obycz. USA 2019
18:05 Górscy ratownicy
19:00 Górski lekarz (2/7)
20:00 Wielka prawdziwa miłość – komedia USA 2022
21:50 Portret miłości – film obyczajowy USA 2022
23:45 Górski lekarz (2/7)

CANAL+ PREMIUM

09:10 Fuks – komedia sens. Polska 1999, reż. Maciej Dutkiewicz (85 min)
10:35 W pokoju obok – dramat obyczajowy Hiszpania/USA/Francja 2024 (105 min)
12:20 Wróbel – dramat obycz. Polska 2024, reż. Tomasz Gąssowski (105 min)
14:05 The Office PL (2,3/12) – serial kom. Polska 2021
15:05 Każda mała rzecz
16:40 Anna Karenina – dramat obycz. Wlk. Bryt./USA 2012 (125 min)
18:45 Łap-Ćapu
18:50 Premierowa jazda
19:05 Tożsamość Bourne'a – thriller USA/Niemcy/Czechy 2002, reż. Doug Liman (115 min)
21:00 Brygada II (4/8) – serial sens. Francja 2025
21:55 Wierny ogrodnik – thriller Wlk. Brytania/Niemcy/Kenia/Francja/USA/Szwajc. 2005, reż. Fernando Meirelles, wyk. Ralph Fiennes (125 min)
00:00 Stara wariatka – horror Argentyna/Hiszpania 2025, reż. Martín Mauregui (95 min)
01:35 Druga szansa – film dok.

TVN FABUŁA

08:45 Papiery na szczęście
09:50 Przepis na życie II
10:50 Szpital św. Anny (15/26)
11:50 Magda M. (2,3)
13:50 Teraz albo nigdy! II (7)
14:50 19+ – serial fab. -dok.
15:25 Papiery na szczęście
16:30 Seriale: Rozmowy (5)
17:15 Sposób na teściową – komedia romant. USA/Niemcy 05, reż. Robert Luketic
19:25 Ukryta prawda (35)
20:00 Batman – film sens. USA 2022, reż. Matt Reeves
23:40 Jestem na tak – komedia romant. USA/Wlk. Brytania 08

AMC

09:05 Syn smoka (2) – film fantasy USA/Chiny 2007
10:55 Za wszelką cenę – dramat obycz. USA 2004
13:35 Przypadkowy mąż – komedia USA/Irlandia 2008
15:10 K-19 – film sens. Wlk. Bryt./Niemcy/Kanada/USA 02
17:50 Alex i Emma – komedia romantyczna USA 2003
19:45 Granice czasu (Linia czasu) – film przyg. USA 2003, reż. Richard Donner
22:00 Wolf Creek – horror Australia 05, reż. Greg McLean
23:55 Sator – film przyg. Japonia/Hongkong 2008

AXN

08:20 Agenci NCIS XI (6/24)
09:20 Castle III (18,19/24)
11:15 Detektyw Monk II (7,8/16) – serial krym. USA 03
13:15 Rekrut VI (9,10/10)
15:15 FBI: International II (18,19/22) – serial akcji
17:10 Castle III (20,21/24)
19:10 FBI II (2,3/19) – serial sensacyjny USA 2019
21:05 Iluzja II – thriller USA/Hongkong 2016, reż. Jon M. Chu
23:35 Uprowadzona – thriller Francja/USA/Wlk. Bryt. 2008
01:25 FBI II (2/19) – serial sens.

EPIC DRAMA

08:35 Agenci NCIS XVI (19/24)
09:30 Wszystkie stworzenia duże i małe III (6/6)
10:35 Poirot: Karty na stół X
12:35 Lekarze na start
13:20 Agenci NCIS XVI (19/24)
14:15 Panna Scarlet i komisarz IV (4/6) – serial krym.
15:20 Daigleish (1/6)
17:20 Poirot: Karty na stół X: Po pogrzebie (3) – film kryminalny Wlk. Brytanii 2005
19:20 Lekarze na start
20:05 Agenci NCIS XVI (20/24)
21:00 Kobiety na wojnie (1/8)
22:10 Sherlock i córka (1)
23:10 Robin Hood (1)

TVN STYLE

08:25 Dorota was urządzi IV (5/12) – serial dok. Polska 2016
09:05 Tu jest pięknie III (3/9)
09:50 Magda gotuje Internet
10:25 Bez kompleksów (1)
11:25 Ugotowani (9, 10)
13:30 Kuchenne rewolucje
15:35 Czas na zmianę (5, 6)
16:40 Jestem z Polski VIII
18:45 Kuchenne rewolucje
20:50 Bitwa o gości (1) – reality show Polska 2026
21:50 Jestem z Polski VIII (11,3)
23:45 Niezwykłe Stany Prokopa VI (3/8) – serial dok.
00:45 Skąd pochodzę?

TVN TURBO

08:15 Nic do zgłoszenia V
09:15 Fani czterech kółek XVII
11:15 Złomowisko PL XI
12:15 Naprawy nie do naprawy
13:00 Zawodowi handlarze
14:30 Wojny samochodowe
16:30 Jeździć, obserwować III
18:00 Raport Turbo (4943)
18:15 Moto Fachury (3)
19:00 Po raz trzeci! Sprzedane
19:45 Moto kombat (3) – mag.
20:30 Motolini mechanicy (7)
21:15 Naprawy nie do naprawy
22:00 Raport Turbo (4943)
22:20 Z drugiej ręki (3) – mag.
23:05 Zawodowi handlarze (3)
23:50 The Grand Tour (3)

BBC FIRST

08:40 Lewis III (6/8)
09:40 Ojciec Brown VI (5/10)
10:40 Śmierć pod palmami II
11:50 Powrót do rajów II (3/6)
12:55 Tajemnice Brokenwood
14:50 Ojciec Brown XII (9/10)
15:50 Lewis III (6/8)
16:55 My Life is Murder II
17:50 Morderstwa w Midsomer
19:55 Śmierć pod palmami II (6/8) – serial kryminalny
21:00 Bzrodnie Saint-Pierre
22:00 Śmierć pod palmami XV
23:05 Tajemnice Brokenwood
01:00 Śmierć pod palmami II

FX

08:15 Dr House V (5/23)
09:10 Kości X (6,7,8/22)
11:55 FBI (21,22/22)
13:45 Castle III (21,22/24)
15:35 Agenci NCIS (5,6/23)
17:25 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XIII (15/22)
18:20 CSI: Kryminalne zagadki Miami II (9,10/24)
20:10 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku XII (15,16/18)
22:00 Grey's Anatomy: Chirurdzy XXII (3) – serial obcy.
22:55 Anakonda – thriller USA/Brazylia/Peru 1997
00:35 Zabójcze umysły XVIII (6/10) – serial kryminalny

HGTV

08:10 Kupujemy dom na plaży
09:05 Remontujemy dom na plaży V – serial dok.
10:05 Letnia chata na lata XIII
11:05 Zarobić na remoncie VIII
12:00 Na ratunek Las Vegas (8)
13:00 Nieoczywiste miejsca
14:00 House Hunters (6, 7)
15:10 Mieszkanie na miarę IV
17:05 Polowanie na ogród II
18:15 Weekendowa metamorfoza (7, 8) – reality show
20:10 Zróbmy sobie dom (3) – program rozrywkowy
21:10 Dorota was urządzi IV
22:40 House Hunters (4–7)

BBC LIFESTYLE

12:10 Wielkie brytyjskie wypieki (4) – program rozrywk.
13:20 Najpiękniejsze domy: Nowa Zelandia – serial dok.
14:20 Winnice Australii i Gary Barlow – serial dok.
15:40 Zapraszam do stołu: wielka porcja (4) – reality show
17:45 Włoski remont Amandy i Alana (1, 2) – reality show
18:50 Mistrzowie ceramiki (8)
19:50 Wielkie brytyjskie wypieki (5) – program rozrywk.
21:00 Hotel Four Seasons przy Park Lane – serial dok.
22:00 Hiszpański remont Amandy i Alana (3, 4)

COMEDY CENTRAL

08:00 Dwóch i pół III (7,8/24)
08:55 Przyjaciele VII (11–16/24) – serial kom. USA 00
11:55 Teoria wielkiego podrywu X (17–22/24) – serial kom.
14:30 Dwóch i pół III (9–12/24) – serial kom.
16:30 Przyjaciele VII (17–22/24) – serial kom. USA 00
19:30 Teoria wielkiego podrywu X (23,24,1–4/24)
22:00 The Office PL (3,4/12)
23:05 Comedy Club (6, 7)
00:05 Miasteczko South Park
01:00 Pracoholicy IV (7/13)

TVP SERIALE

08:30 Komisarz Alex VII (4)
09:20 Rodzinka.pl
09:50 Klan – telenowela
10:25 Ranczo II (11/13)
11:20 Rodzinka.pl XVIII (2,3)
12:20 Pan Mama (12/20)
12:55 Zaraz wracam II (45)
13:35 Ojciec Mateusz XXIV
15:30 Komisarz Alex VII (5)
16:20 Na sygnale
17:25 Ranczo II (12,13/13)
19:30 Ojciec Mateusz XXIV (5,9) – serial krym. Polska 2020
21:30 Ranczo III (1,2/13)
23:30 Ojciec Mateusz XXIV (6)
00:25 Miłość jak miód – komedia Polska 24, reż. Maciej Miślas

CANAL+ KUCHNIA

10:35 U sąsiadów w kuchni XI
11:35 Comfort Food (14,15)
12:25 Jamie Oliver (14, 15)
13:20 Podróż przez smaki Chin
14:25 Tajemnice indyjskich smaków (5) – program rozrywk.
14:55 Zgrillowani (5, 6)
15:50 Jedz, podróżuj, smakuj
16:45 Azjatycka kuchnia Ewy Pau (1, 2) – mag. kulinarny
17:35 Jamie Oliver (9, 10)
18:30 Zgrillowani (3)
18:55 mi jak mięso (1, 2, 3)
20:15 Jakubik rozgryza Małgę
21:15 Anthony Bourdain VI
00:45 David w Europie (18)

CANAL+ DOMO

12:05 Kupcie sobie zamek! (41)
13:00 Cztery pory roku w ogrodach Kew II (4)
14:00 Cudotwórcy VI (4)
14:50 Wielkie projekty: Australia XI – serial dok.
16:00 Room service. Hotele od kuchni (4,5/6) – serial dok.
17:00 Kupcie sobie zamek!
18:00 Ucieczka na wieś XXIV
19:00 Wielkie projekty: Australia XI (4,10) – serial dok.
20:10 Daleko od miasta XIII (6)
21:00 Cudotwórcy VI (5/26)
22:00 Wiejskie domy do liftingu (7, 8) – reality show
23:50 Bitwa o wnętrza (8)

PLANETE+

14:50 Piesze wędrówki po świecie (4/8) – serial dok.
15:50 Niezwykłe podróże koleją X (2/5) – serial dok.
16:55 Premiera: Dokąd dzisiaj?
18:10 Świat z góry (8)
18:45 Boris Becker. Wzlot i upadek imperium (2)
19:45 Ernst Degner
20:50 Niezwykłe podróże koleją VII (6/7) – serial dok.
22:00 Premiera: Pomyśl, zanim zjesz! (2) – serial dok.
23:00 Penelope Cruz – blask namietności – film dok.

DISCOVERY CHANNEL

09:00 Gorączka złota: rzeka skarbów II (1/10)
10:00 Klan z Alaski III (10/32)
11:00 Dwa oblicza survivalu: Meksyk – serial dok. USA 2024
12:00 Fani czterech kółek II
13:00 Nagi instynkt przetrwania VI – film dok. USA 2020
15:00 Złomowisko PL VII
16:00 Bimbrownicy XIII (14)
17:00 Celnicy na straży Europy VII (5,6/20) – serial dok.
18:00 Kolejarze – serial dok.
19:00 Złomowisko PL VIII
21:00 Truckerki III (7)
22:00 Hazardziści II (8/8)
23:00 Ed Stafford: inicjacja

TVP HISTORIA

11:30 Podziemne Włochy
12:45 Starożytny Egipt – kroniki imperium (6/8)
13:45 Królowie (56)
14:25 Stawka większa niż życie – serial wojenny
15:30 Sensacje XX wieku
17:40 Czas honoru II (3/13)
18:35 Encyklopedia II wojny światowej (80, 82)
19:30 Królowie (15)
20:05 Midnight Express – dramat krym. USA/Wlk. Bryt. 1978
22:10 Historia w postaciach zapisana (7/9) – serial dok.
00:15 Sensacje XX wieku

HISTORY

13:05 Starożytni kosmici XVI
14:00 UFO: szlakiem bliskich spotkań (2/9) – serial dok.
14:55 Niewyjaśnione tajemnice świata VII (7/18)
15:50 Gwiazdy lombardu XIII
16:15 Pogromca tajemnic III
17:10 Tajemnice, które miały trwać wiecznie (2,3/8)
19:05 Starożytni kosmici XVI (12,9,5/20) – serial dok. USA 23
21:00 Starożytni kosmici XVII
22:00 Jak to wyjaśnić: tajemnice armii (3) – serial dok.
23:00 Najbardziej zabójcze historie świata (2) – serial dok.
00:50 Pogromca tajemnic III

NATIONAL GEOGRAPHIC

14:00 Strzegąc granic X
15:00 Morski patrol: Hiszpania II – serial dok.
16:00 Majowie: tajemnicza cywilizacja (1/4) – serial dok.
17:00 Inkowie: powstanie i upadek imperium (2)
18:00 Historia Związku Radzieckiego (1/3) – serial dok.
19:00 Krwawe pieniądze (1)
20:00 Katastrofa w przestworzach XXIII (5/10) – serial dok.
21:00 Premiera: Utracone bomby zimnej wojny
23:00 Kluczowe tygodnie wojny

FOCUS TV

08:00 48 h. Zaginięni (64)
08:50 Wehikuł czasu
09:00 Galileo – pr. popularn.
10:00 Gwiazdy lombardu XII
12:00 Superfabryki II (4/8)
13:00 Poszukiwacze historii V
14:00 Czołgi: Ewolucja machiny wojennej – serial dok.
16:00 Kryptonim szef XI
18:00 Rolnicy. Podlasie VII
20:00 Galileo – pr. popularn.
21:00 Stalingrad – ani kroku w tył! (2) – serial dok. Francja 14
22:00 Czołgi: Ewolucja machiny wojennej – serial dok.
00:00 Korea Północna: cyberterror – film dok. USA 2020

BBC EARTH

11:10 Niezwykłe wyspy tropikalne (1/3) – serial dok.
12:15 Błękitna Planeta: powrót
13:20 Największe zagadki nauki (3/6) – serial dok.
14:30 W okowach mrozu X
15:30 Życie na pustkowiu VIII
16:30 Królestwo zwierząt
17:35 Niezwykłe wyspy tropikalne (1/3) – serial dok.
18:40 Błękitna Planeta II (4/7)
19:45 Program rozrywkowy
20:45 Mroźna planeta II: kulisy
20:55 Życie na pustkowiu VIII
21:55 W okowach mrozu X (14)
22:55 Zabójcza pogoda VI (10)

POLSAT VIASAT HISTORY

13:00 II wojna światowa: cena imperium (9/13) – serial dok.
14:10 Historia Troi – serial dok.
15:20 Cienna strona starożytnej Grecji (3) – serial dok.
16:30 Wielkie budowle Rzymian (3/3) – serial dok.
17:40 Tajne bazy nazistów IV
18:50 Wojna światowa: 1914–1945 (3/8) – serial dok.
19:50 II wojna światowa: cena imperium (9/13) – serial dok.
21:00 Historia sprawiedliwości (3) – serial dokumentalny
22:00 Konkwistadorzy: upadanie i upadek (1/6)
23:00 Dzikie Zachód (3/6)

Od A do Z

12 GODZIN ★★

film sens., USA 2012, reż. Simon West, wyk. Nicolas Cage, Josh Lucas, Malin Åkerman

20:00 | stopklatka

Gangsterskie porachunki z przeszłości: Nicolas Cage ma 12 godzin na odnalezienie córki porwanej przez psychopatę – dawnego współnika. Szkoda charyzmy Cage'a na takie kino, a może już nie?

24 GODZINY

W LE MANS ★★

film sens., USA 1971, reż. Lee H. Katzin, wyk. Steve McQueen, Siegfried Rauch, Elga Andersen

21:15 | tvp historia

Ci wspaniali mężczyźni: w swych szalejących maszynach: niemal dokumentalny zapis sławnego wyścigu Le Mans z udziałem najlepszych samochodów i kierowców. Plus Steve McQueen za kierownicą porsche.

ANATOMIA

MORDERSTWA ★★

film sens., USA 1959, reż. Otto Preminger, wyk. James Stewart, Lee Remick, Ben Gazzara

23:20 | tvp kultura

Istota amerykańskiego systemu prawnego: proces sądowy jako wielki teatr kreowany zarówno przez prokuratora, jak i adwokata i sędziów przysięgłych, gdzie od prawdy ważniejsze są emocje i własne ambicje.

APOLLO 13 ★★

film katas., USA/Wlk. Brytania/Kanada/Japonia 1995,

reż. Ron Howard, wyk. Tom Hanks, Bill Paxton, Kevin Bacon

20:00 | cinemax

Kosmiczna psychodrama: statek kosmiczny „Apollo 13” ulega awarii w locie na Księżyc. Walor autentyczny na 9 nominacji do Oscara (statuetki za montaż i dźwięk). Plus doborowa obsada pod dowództwem Toma Hanksa.

BLACK ADAM ★★

film s.f., USA/Kanada/Nowa Zelandia/Węgry 2022, reż. Jaume Collet-Serra, wyk. Dwayne Johnson, Aldis Hodge, Pierce Brosnan

23:05 | tvn 7

Z kolejną wizytą w uniwersum DC Comics, gdzie po 5 tysiącach lat powraca staroegipski potężny heros, gotów wymierzać swoiście pojmovaną sprawiedliwość. Ale czy świat XXI wieku jest na nią gotowy?

Cudowny chłopak

FOT. MATERIAŁY PRASOWE

DRAMAT OBYCZ.

USA/HONGKONG/KANADA 2017, REŻ. STEPHEN CHBOSKY, WYK. JULIA ROBERTS, OWEN WILSON, JACOB TREMBLAY

BRUNET WIECZOROWĄ PORĄ ★★

komedial, Polska 1976, reż. Stanisław Bareja, wyk. Krzysztof Kowalewski, Bożena Dykiel, Mirosława Krajewska

20:00 | kino polska

Sensacyjna intryga pióra Stanisława Barei i ukrytego pod pseudonimem Stanisława Tyma obnaża paradoksy polskiej rzeczywistości dekady sukcesu. Ciągłe śmiesz.

CWANIAKI Z HOLLYWOOD ★★

komedial, USA/Wlk. Brytania 2020, reż. George Gallo, wyk. Robert De Niro, Tommy Lee Jones, Morgan Freeman

23:45 | tvp 2

Starzejący się producent (Robert De Niro) musi spłacić mafijne dług, więc rozkręca produkcję filmu ze starym aktorem (Tommy Lee Jones). Niby chodzi tylko o forszę, ale powstaje dzieło życia obu weteranów.

CZŁOWIEK, KTÓRY SPRZEDAŁ SWOJĄ SKÓRĘ ★★

dramat, Francja/Tunezja/Niemcy/Belgia/Szwecja 2020, reż. Kaouther Ben Hanla, wyk. Yahya Mahayni, Dea Liane, Koen De Bouw

20:00 | tvp kultura

Nominowana do Oscara opowieść o syryjskim uchodźcy, którego plecy zostają pokryte mistrzowskim, wartym miliony tatuażem, stającym się obiektem pożądania wielu gotowych na wszystko kolekcjonerów.

MISSION: IMPOSSIBLE – ROGUE NATION ★★

film sens., USA 2015, reż. Christopher McQuarrie, wyk. Tom Cruise, Jeremy Renner, Simon Pegg

22:20 | cinemax

Po rozwiązaniu swej agencji Ethan Hunt odnotowuje wzmożoną aktywność Syndykatu – organizacji byłych agentów, dążących do przejęcia władzy. Postrzymać ją może tylko zespół Hunta. Plus cały sztafaż cyklu.

OKIEM OSCARA ★★

dramat obycz., USA 2024, reż. Jay Silverman, wyk. Beau Bridges, Miguel Gabriel, Jessica Parker Kennedy

20:00 | hbo

Nowy w miasteczku dziewięciolatek, niepotrafiący mówić, zanosí swój fotoaparat do warsztatu złotej rączki, co staje się początkiem przyjaźni, która w efekcie otworzy chłopcu drogę do serc sąsiadów.

PROBLEMISTA ★★

komedial, USA 2023, reż. Julio Torres, wyk. Julio Torres, Tilda Swinton, RZA

21:00 | canal+ premium

Surrealistycznie o życiu artysty w Nowym Jorku: projektant zabawek z Salwadoru traci uznanie firmy, która go zaprosiła, więc musi znaleźć innego sponsora wizy, co oznacza jazdę wariackim torem przeszkód.

PROTEKTOR ★★

film sens., USA 2012, reż. Boaz Yakin, wyk. Jason Statham, Catherine Chan, Chris Sarandon

21:25 | tvp 1

Dziewczynka, która zna tajemniczy kod, obiekt zainteresowania całego przestępczego świata, szuka pomocy i znajduje ją w osobie skompromitowanego policjanta, który pragnie odzyskać dobre imię.

PRZEKLEŃSTWO WYSPY ★★

thriller, USA/Francja/Kanada 2002, reż. Kathryn Bigelow, wyk. Elizabeth Hurley, Catherine McCormack, Sean Penn

22:35 | ale kino+ hd

Kathryn Bigelow bawi się konwencją: dziennikarka wraz z mężem i szwagrem z narzeczoną próbuje zrekonstruować okoliczności morderstwa sprzed stu lat, nie dostrzegając w porę, że historia lubi się powtarzać. Solidne.

UNTIL DAWN ★★

horror, USA/Węgry 2025, reż. David F. Sandberg, wyk. Ella Rubin, Michael Cimino, Odessa A'zion

23:40 | hbo

Ekranizacja gry wideo: grupa dwudziestolatków wyrusza na poszukiwanie przyjaciółki, by w tajemniczym centrum poszukiwań utknąć w pętli czasowej: każdy zamordowany wraca do życia następnego dnia.

KONRAD J. ZARĘBSKI

21:45 | tvn

★★★★★

TVPI D3 I

05:45 Tacy byliśmy (6)
06:20 Balans bieli (128)
07:00 Msza święta
07:40 Rok w ogrodzie (1157)
08:05 Rok w ogrodzie extra
08:20 Pełnosprawni
08:55 Ranczo IX
09:55 Komisarz Alex XXIV (7)
10:55 Ojciec Mateusz VIII
11:50 Porwana przez Komanczów – western USA 1960, reż. Budd Boetticher
13:15 Las Kolorów – Góry Tenasserim – film dok.
14:25 Okrasa łamie przepisy
15:00 Sanatorium miłości (75)
16:05 Dziedzictwo – serial obyczajowy Turcja 2020
17:00 Teleexpress
17:35 Ojciec Mateusz 34 (9)
18:40 Jaka to melodia? (5872)
19:30 19.30 – wiadomości
19:55 Pytanie dnia

20:25 Komisarz Alex XXV (3) – serial krym. Polska 26
21:25 Protektor (Safe) – film sens. USA 2012, reż. Boaz Yakin, wyk. Jason Statham (105 min)
23:10 Rambo: Ostatnia krew – film sens. USA/Hongkong/Francja/Bulg./Hiszpania/Szwecja/Portugalia 2019 (115 min)
01:05 Różyczka – dramat obyczajowy Polska 2010, reż. Jan Kidawa-Błoński (125 min)

MEZZO

12:35 Intermezzo
13:30 Jimmy Witherspoon Quartet i Rozaa Wortham
14:10 Dizzy Gillespie Quartet – Berliner Jazztage 1974
14:55 Oregon – Berliner Jazztage – koncert Niemcy 80
15:35 Gil Evans Orchestra & McCoy Tyner Sextet – Berliner Jazztage – koncert Niemcy 76
16:20 Intermezzo
16:45 London Symphony Orchestra pod batutą Simona Rattle'a: Jolas, Messiaen
18:25 London Symphony Orchestra pod batutą Simona Rattle'a wykonuje utwory Sibeliusa i Brucknera
20:30 Hector Berlioz: Potępienie Fausta – opera Monaco 2022
22:45 Verdi: Requiem – muzyka klasyczna Francja 22

TVP2 D3 I

05:10 Barwy szczęścia
06:25 M jak miłość
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7500) – mag.
07:55 Pytanie na śniadanie (7500) – mag. Polska 2026
08:55 Ranczo IX
09:55 Komisarz Alex XXIV (7)
10:55 Ojciec Mateusz VIII
11:50 Porwana przez Komanczów – western USA 1960, reż. Budd Boetticher
13:15 Las Kolorów – Góry Tenasserim – film dok.
14:25 Okrasa łamie przepisy
15:00 Sanatorium miłości (75)
16:05 Dziedzictwo – serial obyczajowy Turcja 2020
17:00 Teleexpress
17:35 Ojciec Mateusz 34 (9)
18:40 Jaka to melodia? (5872)
19:30 19.30 – wiadomości
19:55 Pytanie dnia

20:00 Rodzinka.pl XVIII (4) – serial kom. Polska 26
20:30 The Voice Kids (7, 8) – program rozrywkowy Polska 2026
22:50 Gabi Drzewiecka zaprasza (3) – talk-show
23:45 Cwaniaki z Hollywood (The Comeback Trail) – komedia USA/Wlk. Brytania 2020, reż. George Gallo (115 min)
01:40 Uwężeni w raju – film przygodowy Niemcy 2017, reż. Felix Herzogenrath (105 min)

PULS 2

08:30 Katak: Podwodna przygoda – film anim. Kanada 2023
10:00 Miraculous: Biedronka i Czarny Kot. Film – film animowany Francja/USA/Japonia/Chiny/Kanada 2023
12:00 Wojciech Cejrowski. Boso Luizjana – serial dok.
13:45 Gwiazdy Mazurskiej Nocy Kabaretowej (7, 8)
15:45 Kukania, kraina pieczonych gołąbków – film fantasy Niemcy 2015
17:15 O żabie i złotej kuli – film fantasy Niemcy/Czechy 2022
19:00 Zadziwiający kot Maurycy – film anim. Wlk. Brytania/Niemcy/USA 2022
20:55 Cienki Bolek – komedia USA 2015, reż. Etan Cohen
22:55 Teren prywatny – thriller USA 2001, reż. H. Becker
00:30 Wstydlive choroby VI

POLSAT D3 I

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień – magazyn
08:00 Halo tu Polsat (2697)
11:30 Ewa gotuje (564) – mag. kulinarny Polska 2026
12:00 Rolniczki (3) – serial dokumentalny Polska 2024
13:00 Karate Kid II – film sens. USA 1986, reż. John G. Avildsen, wyk. Ralph Macchio, Pat Morita, Martin Kove, Tamlyn Tomita (150 min)
15:30 Ninja vs Ninja (82) – show Polska 2025
17:30 Awantura o kasę (276) – teleturniej Polska 2026
18:50 Wydarzenia, sport, pogoda – wiadomości
19:15 Prezydenci i premierzy (443) – program publicystyczny Polska 2026, program prowadzi Jarosław Gułaga
19:30 Sport – Polska 2026

19:55 Kabaret na żywo. Chyba Czesław (167) – kabaret i satyra
21:55 Szybcy i wściekli VII (Furious 7) – film przyg. USA/Chiny/Japonia/Kanada/Arabia Saudyjska 2015, reż. James Wan, wyk. Vin Diesel (180 min)
00:55 Predator: Prey – horror USA 2022, reż. Dan Trachtenberg, wyk. Amber Midthunder, Dakota Beavers, Dane DiLiegro (130 min)

TV4

07:00 Galileo – pr. popularn.
09:05 #jesteśmyDlaDzieci (321) – mag. Polska 2026
09:30 A na deser... (4) – mag.
09:35 Gwiazdy kabaretu (2)
09:55 Galileo – program popularnonaukowy Polska 24
12:55 Quest – film sens. USA/Kanada 1996, reż. Jean-Claude Van Damme, wyk. Jean-Claude Van Damme, Roger Moore, James Remar, Janet Gunn
14:55 Policjantki i policjanci XXIV (6–10) – serial obycz. Polska 2026, wyk. Mariusz Węgliński, Paweł Kowalczyk
20:00 Sprawiedliwi – wydział kryminalny XX (9–12) – serial krym. Polska 2026, wyk. Marek Włodarczyk, Michał Mrozek
00:00 Gwiazdy kabaretu (169, 63) – kabaret i satyra
02:05 STOP Drogówka (338)

TVN D3 I

05:35 Uwaga! (7954) – mag. reporterów Polska 2026
05:50 Ukryta prawda (1/40)
06:45 Kuchenne rewolucje: Bytom – Restauracja „Pod Orzechem” XXVII (6)
07:45 Dzień Dobry TVN (5661)
11:30 Na Wspólnej – serial obyczajowy Polska 2026
13:25 Ella zaklęta (Ella Enchanted) – film fantasy USA/Irlandia/Wlk. Brytania 2004, reż. Tommy O'Haver, wyk. Anne Hathaway (130 min)
15:35 Kuchenne rewolucje: Kraków – Larysonki 32 (3) – reality show Polska 2026
16:45 Studio Pucharu Świata
17:05 Loty narciarskie: Puchar Świata mężczyzn w Vikersund (na żywo)
19:00 Studio Pucharu Świata
19:15 Fakty, sport, pogoda

19:45 Mam Talent! (5) – program rozrywkowy Polska 2026
21:45 Cudowny chłopak (Wonder) – dramat obycz. USA/Hongkong/Kanada 2017, reż. Stephen Chbosky, wyk. Julia Roberts, Owen Wilson (140 min)
00:05 Obecność 2 (The Conjuring 2) – horror USA/Kanada/Wlk. Brytania 2016, reż. James Wan, wyk. Vera Farmiga (165 min)

METRO D3 I

07:05 Przystanek Bieszczady (4) – serial dok. Polska 2016
08:00 Klan z Alaski V (9,10/15)
10:00 The Floor (6)
11:05 Złomowisko PL III
13:05 Gwiazdy lumpeksów (4)
13:55 Herkules (5,6/8) – serial kryminalny Polska 2022
15:55 Makłowicz w drodze (3)
16:30 Magda gotuje Internet
17:00 Mam Talent! (4)
18:55 Milionerzy (754, 755)
20:00 Słodkich snów – thriller Hiszpania/Meksyk 2011, reż. Jaume Balagueró, wyk. Luis Tosar, Alberto San Juan
22:10 Matrix – film s.f. USA 1999, reż. Andy Wachowski, Larry Wachowski, wyk. Keanu Reeves, Laurence Fishburne
00:55 Kuba Wojewódzki (3)
02:05 Anka testuje internety (2) – magazyn Polska 2024

TV PULS D3 I

06:00 Kobra – oddział specjalny XVII (5,7,4/15) – serial sensacyjny Niemcy 2012
09:00 Taki jest świat (12)
09:35 Wojciech Cejrowski. Boso – Meksyk/Paragwaj (10)
10:00 Lombard. Życie pod zastaw XIII – serial obycz. Polska 2023, wyk. Zbigniew Buczkowski, Henryk Gołębiewski. Patryk nie radzi sobie w relacjach z dziewczynami. Gdy po raz kolejny podpada koleżance, na której mu zależy, jego kolega mówi mu, że nie ma szans u płci przeciwnej. Wzbudza w nim zainteresowanie wlogiem prowadzonym przez niejakiego Włada.

20:00 Rambo III – film sens. USA 1988, reż. Peter MacDonald, wyk. Sylvester Stallone, Marc De Jonge (125 min)
22:05 Urowadzona (Taken) – thriller Francja/USA/Wlk. Brytania 2008, reż. Pierre Morel, wyk. Liam Neeson (110 min)
23:55 21 mostów (21 Bridges) – film sens. USA/Chiny 2019, reż. Brian Kirk, wyk. Sienna Miller (125 min)
02:00 Taki jest świat (12)

TVN7 D3 I

06:00 Wiza na miłość: pierwsze spotkanie (7/14)
06:55 Bugs Bunny Builders
07:10 Duma: Podróż do domu – film przyg. USA 2005, reż. Carroll Ballard, wyk. Alex Michaelides, Campbell Scott
09:20 Ukryta prawda (11,12/20) – serial fab.-dok.
11:25 Mówię Wam (6) – mag.
12:40 Ukryta prawda (13,14/20) – serial fab.-dok.
14:40 Detektywi VI (5)
15:40 The Floor (1, 2)
16:55 W krzywym zwierciadle (National Lampoon's Vacation) – komedia USA 1983, reż. Harold Ramis (125 min)
19:00 Detektywi VI (6)

20:00 Władca Pierścieni. Pierścienie władzy (7,8/8) – serial przygodowy USA 2022, wyk. Tyroe Muhafidin
23:05 Black Adam – film s.f. USA/Kanada/Nowa Zelandia/Węgry 2022, reż. Jaume Collet-Serra, wyk. Dwayne Johnson (150 min)
01:35 Blade: Mroczna Trójca (Blade: Trinity) – horror USA 2004, reż. David S. Goyer, wyk. Wesley Snipes (140 min)

STOPKLATKA

- 08:00 Komisarz Rex X** (4,5/10) – serial krym.
10:00 Hudson i Rex IV (11,12/16) – serial krym.
12:00 Kłamca, kłamca (Liar Liar) – komedia USA 1997, reż. Tom Shadyac, wyk. Jim Carrey (110 min)
13:50 SexiPistols (Bandidas) – western Francja/Meksyk/USA 2006, reż. Joachim Rønning, Espen Sandberg (110 min)
15:40 Miłość, szmaragd i krokodyl (Romancing the Stone) – film przygodowy USA/Meksyk 1984 (130 min)
17:50 Stawka większa niż życie – serial wojenny
20:00 12 godzin (Stolen) – film sens. USA 2012, reż. Simon West, wyk. Nicolas Cage, Josh Lucas, Malin Akerman (160 min)
22:40 Predator II: Starcie w miejskiej dżungli (Predator II) – film s.f. USA 1990, reż. Stephen Hopkins (130 min)
00:50 Saga Wikingów – film przygodowy Szwajcaria/Niemcy/RPA/Wlk. Brytania 2014, reż. Claudio Fäh (170 min)

KINO POLSKA

- 08:10 Reksio** – serial anim.
08:20 Bolek i Lolek (5,6/13)
08:55 Nie ma róży bez ognia – komedia Polska 1974, reż. Stanisław Bareja
11:00 Wielka majówka – film muzyczny Polska 1981, reż. Krzysztof Rogulski
12:55 C.K. dezertjerzy, cz. 1 – komedia Polska/Węgry 1986, reż. Janusz Majewski
14:50 C.K. dezertjerzy, cz. 2 – komedia Polska/Węgry 1986, reż. Janusz Majewski
16:30 Ziemia obiecana – dramat obycz. Polska 1975, reż. Andrzej Wajda, wyk. Daniel Olbrychski, Wojciech Pszoniak
20:00 Brunet wieczorową porą – komedia Polska 1976, reż. Stanisław Bareja, wyk. Krzysztof Kowalewski, Bożena Dykiel, Mirosława Krajewska
22:00 Sztos – komedia sensacyjna Polska 1996, reż. Olaf Lubaszenko, wyk. Jan Nowicki, Cezary Pazura, Krzysztof Zaleski, Leon Niemczyk
23:50 Job, czyli ostatnia szara komórka – komedia Polska 2006, reż. Konrad Niewolski, wyk. Borys Szyc
01:55 Kret – thriller Polska/Francja 2010, reż. Rafał Lewandowski, wyk. Borys Szyc, Marian Dziędziel

ALE KINO+

- 08:00 The Office PL II (1,2,3)**
09:50 Trzej muszkietierowie – film przygodowy USA/Hiszpania/Wlk. Brytania 1973 (130 min)
12:00 Między światami (Rabbit Hole) – dramat obycz. USA 2010, wyk. Nicole Kidman (115 min)
13:55 Tunel (Tunnelen) – film katas. Norwegia 2019, reż. Pål Øie (125 min)
16:00 Obcy: decydujące starcie – kulisy
18:10 Winnetou II – Ostatni renegaci – film przyg. Niemcy/Francja/Włochy/Jugosławia 1963–65 (120 min)
20:10 Eskorta (The Homesman) – western USA/Francja 2014, reż. Tommy Lee Jones, wyk. Tommy Lee Jones, Hilary Swank (145 min)
22:35 Przekleństwo wyspy (The Weight of Water) – thriller USA/Francja/Włochy 2002, reż. Kathryn Bigelow, wyk. Elizabeth Hurley (135 min)
00:50 Depresje kiler (Les Complices) – komedia kryminalna Francja/Belgia 2023 (110 min)

POLSAT FILM

- 12:45 Hop** – film anim. USA/Japonia/Wlk. Bryt./Kanada 11
14:40 Karate Kid IV: Mistrz i uczennica – dramat obycz. USA 1994, wyk. Hilary Swank
16:50 Epoka lodowcowa IV: Wędrówka kontynentów – film animowany USA 2012
18:40 Venom – film sens. USA/Chiny 2018, reż. R. Fleischer
21:00 King's Man: Pierwsza misja – film sensacyjny USA/Wlk. Brytania 2021
23:45 Escape Room: Najlepsi z najlepszych – horror USA/RPA/Węgry/Kanada 2021

KINO TV

- 08:45 Pierwsza liga** – komedia USA 1989, reż. David S. Ward
11:10 Flicka – film przyg. Wlk. Brytania/USA 2006
12:55 Klejnot Nilu – film przyg. USA 1985, reż. Lewis Teague
15:05 Kokon – film s.f. USA 1985, reż. Ron Howard
17:40 Cztery wesela i pogrzeb – komedia romant. Wlk. Bryt. 1994, reż. Mike Newell
20:00 K-Pax – film s.f. USA/Niemcy 2001, reż. Iain Softley
22:35 Zaginiona dziewczyna – thriller USA 2014
02:35 Sędzia Dredd – film s.f. USA/Holandia/Wlk. Bryt. 1995

TVP KULTURA

- 09:00 Wydarzenie aktualne**
09:40 Informacje kulturalne
10:10 Co nam w duszy gra (6)
11:10 Kolekcja (9) – mag.
11:30 Giganci sztuki (2/3)
12:35 Z biegiem lat, z biegiem dni – serial obycz.
13:50 Cztery pory tańca – taniec Francja 2024
14:45 Wydarzenie aktualne
15:20 Ella Fitzgerald: Tylko jedna z tych rzeczy
17:00 Tamte lata, tamte dni
17:40 Paryżanka (A Woman of Paris: A Drama of Fate) – melodramat USA 1923, reż. Charles Chaplin, wyk. Edna Purviance (100 min)
19:20 Dzień z życia artysty
20:00 Kozłowiek, który sprzedał swoją skórę (The Man Who Sold His Skin) – dramat Francja/Tunezja/Niemcy/Belgia/Szwecja 20, reż. Kaouther Ben Hania (120 min)
22:00 Ella Fitzgerald: Live At Montreux 1969
23:20 Anatomia morderstwa (Anatomy of a Murder) – film sens. USA 59, reż. Otto Preminger, wyk. James Stewart (170 min)
02:10 Dobry tytuł (39) – mag.

WARNER TV

- 09:35 W aromacie kawy** – komedia romant. USA 2023
11:25 Facet z ogłoszenia – komedia romant. USA 2005
13:25 Los numeros – komedia PL 2011, reż. Ryszard Zatorski
16:55 Godziny szczytu II – film sens. USA/Hongkong 2001
18:35 Mój biegun – film obyczajowy Polska 2013
20:20 Rewolwer i melonik – film sensacyjny USA 1998, reż. Jeremiah S. Chechik
22:00 Wrogie niebo II (8,9/10)
23:50 Oszukać przeznaczenie IV – horror USA 2009

PARAMOUNT

- 10:55 Pełzaki szaleją** – film animowany USA/Wlk. Brytania/Korea Południowa 2003
12:40 Dora i Miasto Złota – film przygodowy USA/Australia/Wlk. Brytania 2019
14:50 Terminal – komedia romantyczna USA 2004
17:30 Poszukiwacze zaginionej arki – film przyg. USA 1981
20:00 Indiana Jones i Świątynia Zagłady – film przygodowy USA 1984
22:30 Uciekinier – film s.f. USA 1987, reż. Paul Michael Glaser
00:25 Raport mniejszości – film s.f. USA 2002

HBO

- 09:00J Ahmet** – komedia Czechy/Serbia/Chorwacja/Macedonia 2025 (95 min)
10:35 Fantastyczne zwierzęta i jak je znaleźć – film przygodowy Wlk. Brytania/USA/Kanada 2016 (130 min)
12:45 Dziewczyna ze zdjęć – romans USA/Kanada 2023 (90 min)
14:15 What a feeling – komedia Austria 2024 (110 min)
16:05 Kochanek królowej – dramat historyczny Dania/Szwecja/Czechy/Niemcy 2012 (135 min)
18:20 Leonardo. Odkrywcą – film anim. Ir./Francja/USA/Iran 2023 (100 min)
20:00 Okiem Oscara – dramat obycz. USA 2024, reż. Jay Silverman, wyk. Beau Bridges (110 min)
21:50 Złodziej z przypadku – komedia kryminalna USA 2025 (110 min)
23:40 Until Dawn – horror USA/Węgry 2025, wyk. Ella Rubin (100 min)
01:20 Niezamierzone ofiary – dramat obyczajowy Dania 2025 (95 min)

CINEMAX

- 10:40 Belfast** – film historyczny Wlk. Brytania 2021
12:20 Już cię nie Kocham – dramat obycz. Czechy/Słowacja/Rumunia 2023
14:15 Złodziejska sztuka – kom. krym. USA/Kanada 13
15:45 Stażyści – komedia USA 2013, reż. Shawn Levy
17:45 Valmont – melodramat USA/Francja/Wlk. Brytania 89
20:00 Apollo 13 – film katas. USA/Wlk. Bryt./Kan./Japonia 95
22:20 Mission: Impossible – Rogue Nation – film sens. USA 15, reż. Christopher McQuarrie

ROMANCE TV

- 12:20 Käthe i ja: Podrutek** – dramat obycz. Niemcy 2019
14:15 Statek marzeń
16:15 Rosamunde Pilcher: Złodziejaski i kapitan – romans Niemcy 2022
18:05 Katie Fforde: Moja szalona rodzina – komedia romantyczna Niemcy 2017
20:00 Kryminał z Bolzano – serial krym. Niemcy 2017
21:55 Lato na Lanzarote – romans Niemcy 2016
23:50 Rosamunde Pilcher: Odziedziczone szczęście – film obyczajowy Niemcy 2018
01:45 Kryminał z Bolzano

CANAL+ PREMIUM

- 08:00 Yintah** – film dok.
10:05 Łap-Łap-Łap
10:20 Gru i Minionki: Pod przykrywką – film anim. USA 2024 (95 min)
11:55 Bałtyk – film dok.
13:00 Notting Hill – komedia romantyczna Wlk. Brytania/USA 1999, reż. Roger Michell (125 min)
15:05 Jutro będzie nasze – komediodramat Włochy 2023, reż. Paola Cortellesi (115 min)
17:00 Making of C+
17:10 Mamma Mia! – komedia muz. USA/Wlk. Brytania/Niemcy 2008, reż. Phyllida Lloyd (110 min)
19:00 Saga «Zmierzc» – Zaćmienie – film fantasy USA 2010, reż. David Slade (120 min)
21:00 Problemista – komedia krym. USA 2023, reż. Julio Torres, wyk. Julio Torres, Tilda Swinton (105 min)
22:45 Sirat – dramat społ. Francja/Hiszpania 2025, reż. Oliver Laxe, wyk. Sergi López (115 min)
00:40 21 gramów – dramat krym. USA 2003, reż. Alejandro González Iñárritu (120 min)

TVN FABUŁA

- 07:50 Kryminalni** – serial krym.
08:55 Brzydula – serial obycz.
10:35 Przygoda na Alasce – film przygodowy USA 1996
12:55 Tedi i szmaragdowa tablica – film anim. Hiszp. 2022
14:50 Faceci od kuchni – komedia Francja/Hiszp. 2012
16:35 Transformers: Wiek zagłady – film s.f. USA/Chiny/Hongkong 2014
20:00 Transformers: Ostatni Rycerz – film s.f. USA/Chiny/Kanada 2017, reż. Michael Bay
23:20 Efekt motyla – thriller USA/Kanada 2004

AMC

- 08:45 Tajemnica Stonehenge** – film s.f. Kanada 2010
10:35 Granice czasu (Linia czasu) – film przyg. USA 2003
12:50 Kuloodporny – film fantasy USA/Kanada 2003
14:50 Poza zasięgiem – film sens. USA/Polska 2004
16:25 Aleksander – dramat hist. USA/Wlk. Bryt./Niemcy/Holandia/Francja/Włochy 04
19:50 Iluzjonista – thriller USA/Czechy 2006
22:00 Martwa rzeka – thriller Australia 07, wyk. Diana Glenn
23:45 Tożsamość – thriller USA 2003, reż. James Mangold

AXN

08:05 FBI VI (9/13)
09:05 FBI: Most Wanted III (21/22) – serial krym.
10:05 Detektyw Monk (12,13,1,2,3/13) – serial krym.
15:05 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas VI (6,7,8,9,10/24)
20:00 Świat w płomieniach – thriller USA 2013
22:55 Uprawdazona II – film sens. F/USA/Turcja/Wlk. Bryt. 12
00:30 Resident Evil: Apokalipsa – horror Niemcy/Wlk. Bryt./USA/Kanada/Francja 04, reż. Alexander Witt

EPIC DRAMA

08:00 Panna Scarlet i komisarz IV (2/6) – serial krym.
09:05 Lekarze na start
10:40 Poirot: Śmierć na Nilu IX (3/4) – serial kryminalny
12:50 Poirot IX (4/4) – serial krym. Wlk. Brytania 2004
14:55 Sprawy pana Booka (3,4,5/6) – serial kryminalny
18:15 Agenci NCIS XVI (15,16,17/24) – serial krym.
21:00 Komisarz Maigret: Maigret zastawia sidła (1/2) – serial krym. Wlk. Brytania 16
22:55 Niebezpieczne związki (1/8) – serial obycz. USA 2022
00:15 Panna Marple VI (1/3)

TVN STYLE

11:30 Kuchenne rewolucje (5)
12:30 Jestem z Polski VIII
15:30 Ostre cięcie (3)
16:30 Złoty remont (1)
17:30 Bitwa o gości (1)
18:30 Magda gotuje Internet (8) – talk-show Polska 2026
19:05 Kuchenne rewolucje (3, 4) – serial show Polska 19
21:05 Królowa przetrwania (3) – reality show Polska 2026
22:30 Skok na głęboką wodę (3) – reality show Polska 2026
23:35 Wakacje dla bogaczy
00:40 Martyna i kobiety świata (4/8) – cykl reportaży

TVN TURBO

08:45 Fani czterech kółek XVII
09:45 Po raz trzeci! Sprzedane
10:30 Moto kombat (3)
11:15 Ciężarówka przez Indie (3/12) – serial dok. Polska 2025
12:15 Moto Fachury (3)
13:00 Z drugiej ręki (4, 5, 6, 7) – mag. motoryzacyjny
16:00 Wojny samochodowe (13, 15) – program rozrywkowy
18:00 Ciężarówka przez RPA (2,3/9) – serial dok. Polska 23
20:00 Ciężarówka przez RPA (4,5/9) – serial dok. Polska 23
23:00 Jeździć, obserwować V (7) – serial dok. Polska 2025
01:15 Zawodowi handlarze (7)

BBC FIRST

08:30 Duchy II (4/6)
09:10 Ale akcja! – serial kom.
10:25 Morderstwa w Midsomer
12:15 Ojciec Brown IV
15:20 Zagadki doktora Blake'a
16:35 Z pamiętnika położnej
18:50 Śmierć pod palmami XV (1,7/8) – serial kryminalny
21:00 Diabelski szczyt (3/5) – serial krym. RPA 2023
22:05 Milczący świadek XXVII (5,6/10) – serial kryminalny
00:15 Zbrodnie Saint-Pierre (7/10) – serial krym. Kanada 25
01:15 Diabelski szczyt (3/5)

FX

08:50 CSI: Kryminalne zagadki Miami II (2,3/24) – serial krym.
10:40 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VIII (7,8,9/18)
13:25 Tropiciel III (6)
14:20 Genialna Morgan (11/13)
15:15 Dzień Niepodległości – film s.f. USA 96, reż. Roland Emmerich, wyk. Will Smith
18:15 Karmazynowy przypływ – film sens. USA 95, reż. Tony Scott, wyk. Denzel Washington
20:40 Olimp w ogniu – film sens. USA 2013, reż. Antoine Fuqua, wyk. Gerard Butler
23:05 Terminator II – Dzień sądu – film s.f. USA/F 1991

HGTV

08:55 Najdroższe rezydencje Ameryki (1/8) – serial dok.
09:55 Na ratunek Las Vegas (8) – reality show USA 2025
10:55 Zrobmy sobie dom (3)
11:55 Odlotowy ogród (1, 2, 3)
13:40 Patent na dom (4, 5, 6)
16:35 House Hunters (6, 7, 8, 1)
18:50 Złoty remont (5) – reality show Polska 2020
19:50 Weekendowa metamorfoza (1, 3) – reality show
21:40 Mieszkanie na miarę IV (2,3) – serial dok. Polska 2023
23:35 Letnia chata na lata XIII – serial dok. USA 2025

BBC LIFESTYLE

08:45 Bake off: zawodowcy (4)
09:50 Włoski remont Amandy i Alana (8) – reality show
10:30 Hiszpański remont Amandy i Alana (1, 2)
11:40 Wielkie brytyjskie wypieki (1, 2, 3)
15:20 Mistrzowie ceramiki (9)
16:30 Zapraszam do stołu: wielka porcja (5) – reality show
18:30 Wielkie projekty VII
19:30 Bake off: zawodowcy
21:30 Winnice Australii i Gary Barlow – serial dokumentalny
22:30 Kobiety, skalpel i lipo-sukcja (2/3) – serial dok.
23:30 Wstydlive choroby IV (2)

COMEDY CENTRAL

08:05 Teoria wielkiego podrywu X (2–11/24) – serial kom.
12:33 Teoria wielkiego podrywu X (12,13/24)
13:30 Przyjaciele VI (18–25,1,2/25) – serial kom.
18:30 Przyjaciele VII (3/24) – serial kom. USA 2000
19:00 DMV – Ci od prawka (3,5,4) – serial kom. USA 2025
21:00 Colin from Accounts (5,6/8) – serial obyczajowy
22:15 The Office PL (5/12)
23:00 Comedy Club (8, 9)
00:00 Miasteczko South Park

TVP SERIALE

08:05 Na sygnale
10:25 Na dobre i na złe
11:25 Komisarz Alex XXV (2)
12:15 Rodzinka.pl XVIII (2,3)
13:20 Ojciec Mateusz XXIII
15:15 U Pana Boga w Królowym Moście (1/12)
16:15 Ranczo II (9/13)
17:15 Czerdziejstoletek
18:10 Na sygnale
19:40 U Pana Boga w Królowym Moście (2/12)
20:40 Ojciec Mateusz XXIII (13,1) – serial krym. Polska 20
22:35 Ranczo II (10,11/13) – serial kom. Polska 2007
00:30 Głina. Nowy rozdział (2)

CANAL+ KUCHNIA

13:50 Bosacka daje radę (8)
14:45 Comfort Food (21,22)
15:40 m jak mięso (4, 5, 6)
16:55 Gotuj taniej z Jamiem (1)
17:55 Jakubiak rozgryza Chorwację (1, 2) – magazyn
18:50 Tajemnice indyjskich smaków (6, 7)
19:50 Kulinarna mapa Wielkiej Brytanii (1, 2) – magazyn
20:45 Podróż przez smaki Chin
21:45 Jakubiak rozgryza... (1)
21:55 Podróż przez smaki Chin
23:00 Kulinarne szlaki: Południowa Afryka (4)
23:30 Jamie Oliver (14, 15, 16)

CANAL+ DOMO

10:05 Przekopimy Ci ogródek
10:30 Ucieczka na wieś XXIV
12:20 Cudotwórcy VI
14:05 Cuda z drewna (3/12)
15:00 Nasz nowy dom w Grecji
16:00 Przekopimy Ci ogródek
16:30 Tomasz Pałowski (2)
17:05 Room service. Hotele od kuchni (5,6/6) – serial dok.
18:00 Daleko od miasta XV
19:00 Podzielić M2 (3, 4)
20:00 Projekty marzeń – Nowa Zelandia (2/12)
21:00 Wielkie Projekty: Szwecja IV (1/6) – serial dok.
22:00 Kupiliśmy sobie zamek – damy radę (1) – reality show

PLANETE+

13:35 Wążki – film dok.
14:40 Sekretny taniec węgorzy – film dok. Holandia 2024
15:50 Wieloryby pamiętają harpuni – film dok.
17:00 Premiera: Podróż do wnętrza chmur (1) – serial dok.
18:00 Świat z góry IX (13/14)
18:40 Polska z góry (2,3)
19:45 Ciekawy przypadek Brada Pitta – film dok. F 2022
20:50 Felix Kersten. Zagadka III Rzeszy – serial dok.
22:00 Premiera: Shirley MacLaine. Niepowstrzymana

DISCOVERY CHANNEL

08:00 Ed Stafford z rodziną w dziczy – film dokumentalny
09:00 Gorączka złota XVI (17)
10:00 Złoto drwali II (6/8)
11:00 Śmierć w cieniu Everestu – film dokumentalny
12:00 Celnicy na straży Turcji
13:00 Złomowisko PL XI
15:00 Nic do zgłoszenia IV (2/8)
16:00 Lotnisko (6/8)
17:00 Porty – serial dok.
18:00 Truckerki III (7)
19:00 Celnicy na straży Turcji
20:00 Hazardziści II (8/8)
21:00 Ed Stafford: inicjacja
22:00 Bimbrownicy XIV (3)
23:00 Morze złota XIII (6)

TVP HISTORIA

11:50 Wszystkie kolory świata
12:55 Magiczny Adriatyk
14:00 Ex libris – mag. Polska 26
14:30 Pułkownik Kwiatkowski – komediodramat Polska 1995
16:45 Tajemnice kultowych seriali (2) – mag. filmowy
17:35 Lalka (1) – serial obycz.
19:05 Starożytne mocarstwa
20:10 Największe mity europejskich monarchii – serial dok.
21:15 24 godziny w Le Mans – film sensacyjny USA 1971
23:10 Midnight Express – dramat kryminalny USA/Wlk. Brytania 1978, reż. Alan Parker

HISTORY

11:10 Najbardziej zabójcze historie świata (2) – serial dok.
12:05 Starożytni kosmici XVII
13:05 Straż graniczna: USA II
14:30 Wyjaśnić niewyjaśnione
15:20 Gwiazdy lombardu XXIV
16:15 Największe tajemnice świata VI (1/20) – serial dok.
17:10 Starożytni kosmici: najlepsze historie (2) – serial dok.
19:05 Starożytni kosmici (13,10) – serial dok. USA 2023
21:00 Starożytni kosmici: geneza II (7/12) – serial dok.
23:00 Niewyjaśnione tajemnice świata III (2,14/22)
00:50 Starożytni kosmici XVII

NATIONAL GEOGRAPHIC

08:00 Ekstremalne zagrożenia (6,7/10) – serial dok. USA 2024
10:00 Katastrofa w przestworzach: raport specjalny V
16:00 Premiera: Służby ratownicze: Jukon (7,8)
18:00 Złapać przemytnika: misja na Karaibach (7,8/10)
20:00 Megametro (1/4)
21:00 III Rzesza: droga do upadku V (5,6/6) – serial dok.
23:00 Zapomniani bohaterowie II wojny światowej (3/4)
00:00 Ciemna strona świata V (8,9/10) – serial dok. USA 2024

FOCUS TV

09:00 Podglądacze przyrody
11:00 Świat z góry. Parki narodowe: Walia (3)
12:00 Wioski wiosieczki
13:00 Rolnicy. Podlasie VII
16:00 Kryptonim szef PL (4)
17:00 Wielkie wycieczkowce
18:00 Planeta skarbów (1/6)
19:00 Jak to wyjaśnić II (2/28)
19:25 TOP 10 Największe tajemnice świata – serial dok.
20:00 Poza kontrolą
21:00 Stalingrad – ani kroku w tył! (3) – serial dok.
22:00 Czołgi – serial dok.
00:00 Udowodnić niewyjaśnione (9/10) – serial dok.

BBC EARTH

10:00 Królestwo zwierząt
11:05 Szpiedzy w oceanie
12:15 W okowach mrozu X (15)
13:15 Ziemia (1/5) – serial dok.
14:25 Mroźna planeta II: kulisy
14:35 Brytyjskie fabryki IX
15:40 Mroczne dzieje Pompejów (1) – serial dok.
16:40 Program rozrywkowy
17:40 W okowach mrozu X (15)
18:40 Dzikie połow (4/8)
19:55 Wielka australijska przygoda (6/6) – serial dok.
21:00 Ziemia (1/5) – serial dok.
22:05 W okowach mrozu X (15)
23:05 Królestwo zwierząt (4/6)

POLSAT VIASAT HISTORY

09:05 Zapomniana wojna Churchilla – film dok.
10:15 Tajemnice machiny wojennej nazistów – serial dok.
11:15 Czołg: najważniejsza broń II wojny światowej
12:20 II wojna światowa: cena imperium (5–9/13)
17:55 Naziści: korzenie zła (6)
19:00 Życie prywatne przywódców Rzeszy (1/4)
20:00 Naziści: ściśle tajna nauka (3) – serial dok.
21:00 Czołg: najważniejsza broń II wojny światowej
22:10 Tajemnice machiny wojennej nazistów – serial dok.

Od A do Z

7 UCZUĆ ★★★

komediodramat, Polska 2018, reż. Marek Kotowski, wyk. Michał Kotowski, Marcin Dorociński, Katarzyna Figura
20:00 | kino polska
Marek Kotowski jeszcze raz o Adasiu Miauczyńskim – ironiczne, aczkolwiek niepozbawione nostalgii, spojrzenie na lata 60. XX wieku: czas dojrzewania i kształtowania postaw. Plus Michał Kotowski jako Adaś.

AD ASTRA ★★★

film s.f., USA/Chiny/Brazylia 2019, reż. James Gray, wyk. Brad Pitt, Liv Tyler, Ruth Negga
22:00 | cinemax

Brad Pitt wyrusza na krańce Układu Słonecznego, by zbadać zakłócenia zagrażające życiu na Ziemi, a przy okazji poznać tajemnicę zaginięcia jego ojca w kosmosie. Plus nieco filozofii do przemyslenia.

ATOMIC BLONDE ★★★

film sens., USA/Niemcy/Szwecja/Węgry 2017, reż. David Leitch, wyk. Charlize Theron, James McAvoy, Eddie Marsan
21:55 | tv puls
Z komiksu na ekran. Efektowna Charlize Theron jako superagentka rzucona do przegrodzonego murem Berlina, by pomścić przyjaciela i odzyskać cenną listę, która nie może trafić w niepowołane ręce.

BATMAN ★★★★★

film sens., USA 2022, reż. Matt Reeves, wyk. Robert Pattinson, Zoë Kravitz, Paul Dano
20:00 | tvn 7
Mroczniejsza niż zazwyczaj odsłona opowieść o legendarnym bohaterze. Tym razem z Robertem Pattinsonem, który odkrywa wstydlivy sekret z dziejów rodziny, mający wpływ na przestępczość w Gotham.

GORĄCY POŚCIG ★★

film sens., USA 2014, reż. Anne Fletcher, wyk. Reese Witherspoon, Sofia Vergara, Matthew del Negro
22:20 | tvp 2
Niezbýt rozgarnięta policjantka musi dowiedzieć na rozprawę świadka koronnego – wdowę po groźnym handlarzu narkotyków, ściganą zarówno przez gangsterów, jak i skorumpowanych policyjantów. Rutyna, niestety.

Dziewczyna z perłą

FOT. MATERIAŁY PRASOWE

DRAMAT WLK. BRYTANIA/LUKSEMBURG/FRANCJA/BELGIA/USA 2003, reż. Peter Webber, wyk. Scarlett Johansson, Colin Firth, Tom Wilkinson

INWAZJA ★★★

thriller, USA/Australia 2007, reż. Oliver Hirschbiegel, wyk. Nicole Kidman, Daniel Craig, Jeremy Northam
23:55 | tvn 7
Jeszcze raz „Inwazja porywaczy ciał”, tym razem z Nicole Kidman w roli psychiatry, która postanawia powstrzymać inwazję kosmitów próbujących podboju Ziemi. Ale i tak liczą się głównie efekty specjalne.

JAK NIGDY ★★★

dramat obycz., Francja/Niemcy/Luksemburg/Norwegia 2022, reż. Emily Atef, wyk. Vicky Krieps, Gaspard Ulliel, Bjørn Floberg
22:15 | ale kino+ hd
Cierpiąca na wymagającą przeszczepu chorobę płuc kobieta odrzuca optymistyczne diagnozy lekarzy i najbliższych, by szukać wsparcia u ludzi w podobnej sytuacji, szukających recepty na godne umieranie.

NA ZAGINIONYCH ZIEMIACH ★★

film s.f., USA/Kanada/Niemcy/Szwajcaria 2025, reż. Paul W.S. Anderson, wyk. Milla Jovovich, Dave Bautista, Arly Jover
23:10 | canal+ premium
Czas „Resident Evil” przeminał, ale Paul W.S. Anderson znów wysyła waleczną Millę Jovovich w mroczne ostępy, by walczyła ze wszelkim złem. Tym razem według idei George’a R.R. Martina, twórcy „Gry o tron”.

NOE: WYBRANY PRZEZ BOGA ★★★

film przyg., USA 2014, reż. Darren Aronofsky, wyk. Russell Crowe, Jennifer Connelly, Ray Winstone
22:00 | hbo
Pełna epickiego rozmachu ekranizacja biblijnej przypowieści o potopie: Russell Crowe jako Noe, który na polecenie Boga buduje arkę, dzięki której uda się ocalić życie na Ziemi.

PUŁKOWNIK KWIATKOWSKI ★★★★★

komediodramat, Polska 1995, reż. Kazimierz Kutz, wyk. Marek Kondrat, Renata Dancewicz, Zbigniew Zamachowski
23:20 | tvp historia
Romans lotrzykowski z połowy lat 40. ubiegłego stulecia: polski oficer, podając się za funkcjonariusza bezpieki, próbuje naprawić świat. Właściwy koniec Szkoły Polskiej. Obowiązkowo!

THE ORDER: CICHE BRATERSTWO ★★★

thriller, USA/Wlk. Brytania/Kanada 2024, reż. Justin Kurzel, wyk. Jude Law, Nicholas Hoult, Tye Sheridan
20:00 | hbo
Inspirowane faktami: agent federalny odkrywa, że seria napadów na banki nie jest wariackim dziełem grupy ryzykantów, ale celowym działaniem organizacji terrorystycznej, której celem jest przejęcie władzy.

20:00 | tvp kultura
★★★★★

Spekulacje wokół okoliczności powstania tytułowego obrazu Johannes’a Vermeera. Ujmujące, wręcz na granicy arcydzieła, zważywszy kongenialne, oddające charakterystyczną dla tamtego malarstwa grę światłem zdjęcia Eduardo Serry oraz delikatną Scarlett Johansson w roli tytułowej.

MYZ

ULTIMATUM BOURNE’A ★★★★★

film sens., USA/Niemcy/Francja/Hiszpania 2007, reż. Paul Greengrass, wyk. Matt Damon, Julia Stiles, David Strathairn
19:30 | canal+ premium
Matt Damon jako Jason Bourne powraca do gry, by zniszczyć ośrodek decyzyjny odpowiedzialny za przygotowywanie podobnych mu agentów i przeprowadzanie operacji z ich udziałem. Brawurowe kino akcji!

WESELE ★★★

dramat obycz., Polska/Lotwa 2021, reż. Wojciech Smarzowski, wyk. Robert Więckiewicz, Agata Kulesza, Andrzej Chyra
23:45 | tvn
Wocień Smarzowski sięga po wypróbowaną w swoim debiucie formułę, by tym razem skupić się na meandrach relacji polsko-żydowskich – w czasie wojny i obecnie. Plus kilka gorzkich słów prawdy o Polakach.

WSTRZĄS ★★★

dramat obycz., Wlk. Brytania/Australia/USA 2015, reż. Peter Landesman, wyk. Will Smith, Alec Baldwin, Albert Brooks
20:00 | cinemax
Na faktach: pochodzący z Nigerii i praktykujący w USA patolog odkrywa chorobę mózgu, dotyczącą głównie futbolistów amerykańskich, co oznacza nieuchronny konflikt z potężnym związkiem sportowym.

KONRAD J. ZARĘBSKI

TVPI **D3**

06:20 Słownik polsko@polski
06:55 Słowo na niedzielę
07:00 Msza święta
08:00 Tydzień (1073)
08:30 Życie po „Sanatorium miłości” (2) – cykl reportaży
08:55 Zmieniony (13)
10:05 Ojciec Mateusz VIII
11:00 Komisarz Alex XXV (3)
11:55 Między ziemią a niebem
12:00 Anioł Pański
12:15 Między ziemią a niebem
12:45 Nowe życie (2)
13:05 Serengeti III (3/6)
14:10 Dom – serial obycz.
16:05 Dziedzictwo – serial obyczajowy Turcja 2020
17:00 Telexpress
17:35 Daję słowo – Maciej Orłoś (34) – talk-show
18:40 Jaka to melodia? (5873)
19:30 19.30 – wiadomości
19:55 Pytanie dnia, pogoda

20:25 Wojna zastępcza – serial sensacyjny Polska 2026
21:25 Sanatorium miłości
22:15 „Sanatorium miłości” – kulisy programu VIII (3) – felieton
22:20 Życie po „Sanatorium miłości” (3)
22:45 Smaki miłości (Feast of Love) – melodramat USA 2007, reż. Robert Benton (115 min)
00:40 Protektor (Safe) – film sens. USA 2012, reż. Boaz Yakin (105 min)

MEZZO

10:00 Robin Mckelle: Hold dla Elii Fitzgerald – koncert USA 24
11:15 McCoy Tyner: Piano Solo – koncert Niemcy 1983
12:05 Mel Lewis Jazz Orchestra – koncert
12:55 Intermezzo
13:30 Orkiestra Paryska, Esa-Pekka Salonen, Aliisa Neige Barrière – muzyka klasyczna
15:10 Brahms: Niemieckie requiem – muzyka klasyczna
16:30 Intermezzo
17:20 Wolfgang Amadeus Mozart: Wesele Figara – opera Austria 2023
20:30 Orkiestra symfoniczna z Montrealu, Dalia Stasevska, Bruce Liu: Goubaidoulina, Sibelius, Chopin – muzyka klas.
22:05 Steinway & Sons
22:20 Lucas Debargue w Filharmonii Paryskiej

TVP2 **D3**

05:10 Barwy szczęścia – serial obyczajowy Polska 2025, wyk. Marek Molak
06:25 M jak miłość – serial obyczajowy Polska 2026, wyk. Teresa Lipowska
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7501) – mag.
07:55 Pytanie na śniadanie (7501) – mag. Polska 2026
11:15 Jak to się mówi, czyli Kasia u Bralczyka
11:50 The Voice Kids (7, 8) – program rozrywkowy
14:00 Familiada (3114) – teleturniej Polska 2026
14:35 Koło fortuny (2169)
15:10 Pytanie na śniadanie – szansa na sukces. Opole 2026 (4) – show
16:15 Tak to leciało! (81) – teleturniej Polska 2025
17:15 Lekkoatletyka

17:40 Lekkoatletyka: Halowe Mistrzostwa Świata w Toruniu: 3. dzień – sesja wieczorna (na żywo)
21:20 Kwiatki polskie duże
22:20 Gorący pościg (Hot Pursuit) – film sens. USA 2014, reż. Anne Fletcher (100 min)
00:00 Krucjata. Prawo sepii II (2) – serial krym.
01:00 Cwaniaki z Hollywood (The Comeback Trail) – komedia USA/Wlk. Brytania 20 (115 min)

PULS 2

08:00 Aukcja w ciemno II (8,9/13) – serial dok. USA 2012
09:00 Wojciech Cejrowski. Boso Luizjana – serial dok.
11:30 Człowiek orkiestra – komedia Włochy/Francja 69
13:20 Sławna restauracja – komedia Francja 1966
15:15 Sekret Johanki – film fantasy Kanada/Islandia/Wlk. Brytania/USA/Australia 2015, reż. Zoltan Spirandelli
20:00 Beowulf – Droga do sprawiedliwości – film fantasy Kanada/Islandia/Wlk. Brytania/USA/Australia 2005
22:05 Dzielnica strachu X (5,6,7,8) – serial krym.
02:00 Lombard. Życie pod zastaw VIII – serial obycz.

POLSAT **D3**

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień – mag. informacyjny Polska 2026
08:00 Halo tu Polsat (2704)
12:00 Hotel Transylwania III (Hotel Transylvania Summer Vacation) – film anim. USA/Korea Południowa 2018, reż. Genndy Tartakovsky (125 min)
14:05 Must Be The Music (128) – show Polska 2025, program prowadzi Patricia Kazadi, Maciej Rock, Adam Zdrójkowski
16:15 Nasz nowy dom (363)
17:30 Awantura o kasę (277) – teleturniej Polska 2026
18:50 Wydarzenia, sport, pogoda – wiadomości
19:35 Państwo w państwie (604) – program publicystyczny Polska 2026, program prowadzi Przemysław Talkowski

19:55 Dancing with the Stars. Taniec z gwiazdami (177) – program rozrywkowy
22:45 Ojcostwo (Fatherhood) – komedia USA 2021, reż. Paul Weitz, wyk. Kevin Hart, Alfre Woodard, Lil Rel Howery (140 min)
01:05 Być jak Kazimierz Deyna – komedia Polska 2012, reż. Anna Wiczur-Bluszcz, wyk. Aleksander Staruch, Marcin Korcz (125 min)

TV4

08:05 Ewa gotuje (468)
08:35 Galileo – pr. popularn.
10:40 Robin Hood, książę złodziei – film przygodowy USA 1991, wyk. Kevin Costner
13:40 Diamentowa afeta – komedia sensacyjna USA/Niemcy 1999, reż. Les Mayfield
15:40 Czesy ostateczne: Pozostawieni – film s.f. USA/Kanada/Japonia/Wlk. Brytania 2014, reż. Vic Armstrong
17:55 Uroczysko V (9–12) – serial krym. Polska 2026, wyk. Antoni Królikowski
20:00 Sprawiedliwi. Trójmiasto III (9–12) – serial kryminalny Polska 2026, wyk. Jerzy Zelnik, Artur Dziurman
00:00 STOP Drogowka (339)
01:00 Koszty wojny (2/6)
02:15 Powrót do przeszłości (1/12) – serial dok. USA 2022

TVN **D3**

05:35 Uwaga! (7700) – mag. reporterów Polska 2025
05:50 Ukryta prawda (2/40)
06:45 Bitwa o gości (3) – reality show Polska 2026
07:45 Dzień Dobry TVN (5662) – magazyn Polska 2026
11:30 Niezwykłe Stany Prokopa VI (4/8) – serial dok.
12:35 Co za tydzień (1236) – magazyn Polska 2026
13:10 Mam Talent! (5) – program rozrywkowy Polska 26
15:10 Kraina cudów (Wonder Park) – film animowany Hiszpania/USA 2019, reż. Dylan Brown (105 min)
16:55 Studio Pucharu Świata
17:15 Loty narciarskie: Puchar Świata mężczyzn w Vikersund (na żywo)
19:10 Studio Pucharu Świata
19:20 Fakty, sport, pogoda

19:50 The Traitors. Zdrajcy (5) – reality show Polska 2026
21:35 Piłkarski poker – komedia Polska 1988, reż. Janusz Zaorski, wyk. Janusz Gajos, Małgorzata Pieczyńska (130 min)
23:45 Wesele – dramat obycz. Polska/Lotwa 2021, reż. Wojciech Smarzowski, wyk. Robert Więckiewicz, Agata Kulesza (165 min)
02:30 Superwizjer (1338)

METRO **D3**

07:05 Przystanek Bieszczady (6) – serial dok. Polska 2016
08:00 Klan z Alaski V (11,12/15) – serial dok. USA 20
10:00 The Floor (7)
11:05 Uwolnić orkę – film przyg. USA/Francja/Meksyk 1993, reż. Simon Wincer, wyk. Jason James Richter
13:30 Kamil Stoch – najlepszy raz – serial dok. Polska 26
14:00 Milionerzy
15:30 Kryminalni II (13)
18:50 Milionerzy (761)
19:25 Magda gotuje Internet (8) – talk-show Polska 2025
20:00 Sama przeciw wszystkim – thriller Francja/USA/Wlk. Brytania/Kanada 16, reż. John Madden, wyk. Jessica Chastain
22:50 Spartakus: Krew i piach (5,6/13) – serial sensacyjny
01:00 Wiza na miłość (5,6/19)

TV PULS **D3**

06:00 Taki jest świat (12)
06:40 Kobra – oddział specjalny XVII (3,6/15) – serial sensacyjny Niemcy 2012
08:50 Ranczo IX (4,5,6,8)
13:50 Był sobie pies (A Dog's Purpose) – film przygodowy USA/Indie 2017, reż. Lasse Hallström (125 min)
15:55 Był sobie pies 2 (A Dog's Journey) – film przyg. USA/Chiny/Indie/Hongkong 2019, reż. Gail Mancuso, wyk. Dennis Quaid (145 min)
18:20 Taxi II – komedia sensacyjna Francja 2000, reż. Gérard Krawczyk, wyk. Samy Naceri, Frédéric Diefenthal, Marion Cotillard (100 min)

20:00 Urowadzona II (Taken 2) – film sens. Francja/USA/Turcja/Wlk. Bryt. 12, reż. Olivier Megaton (115 min)
21:55 Atomic blonde – film sens. USA/Niemcy/Szwecja/Węgry 2017, reż. David Leitch, wyk. Charlize Theron, James McAvoy (130 min)
00:05 Bez twarzy (Face/Off) – film sens. USA 1997, reż. John Woo, wyk. John Travolta, Nicolas Cage (175 min)

TVN7 **D3**

06:00 Wiza na miłość: pierwsze spotkanie (8/14)
06:55 Bugs Bunny Builders – serial anim. USA 2022
07:25 Kosmiczny mecz – komedia USA 1996, reż. Joe Pytko, wyk. Michael Jordan, Wayne Knight, Bill Murray
09:10 Ukryta prawda (15–19/20) – serial fab.-dok.
14:10 Detektywi VI (7,8)
16:10 The Floor (3, 4) – teleturniej Polska 2026
17:25 Pamiętnik (The Notebook) – dramat obyczajowy USA 2004, reż. Nick Cassavetes, wyk. Ryan Gosling, Rachel McAdams, James Garner (155 min)

20:00 Batman (The Batman) – film sens. USA 2022, reż. Matt Reeves, wyk. Robert Pattinson, Zoë Kravitz (220 min)
23:40 Dobry chłopiec – making of – reportaż
23:55 Inwazja (The Invasion) – thriller USA/Australia 07, reż. Oliver Hirschbiegel, wyk. Nicole Kidman (130 min)
02:05 Small World – film sens. Polska 2021, reż. Patryk Vega, wyk. Piotr Adamczyk (140 min)

STOPKLATKA

08:00 Komisarz Rex X (7,8/10) – serial krym.
10:00 Hudson i Rex IV (13–15/16) – serial krym.
13:00 Lassie – film przyg. USA
 *** 1994, reż. Daniel Petrie, wyk. Tom Guiry, Helen Slater (120 min)
15:00 Seksmisja – komedia
 **** Polska 1984, reż. Juliusz Machulski, wyk. Olgierd Łukaszewicz, Jerzy Stuhr (145 min)
17:25 Czerwcy pancerni i pies (1,2) – serial wojenny
20:00 Zdarzenie (The Happening) – thriller USA/Indie 2008, reż. M. Night Shyamalan, wyk. Mark Wahlberg (110 min)
21:50 Czerwony świt (Red Dawn) – film sens. USA 2012, reż. Dan Bradley, wyk. Chris Hemsworth, Josh Peck (110 min)
23:40 Przebudzenie (Awake) – thriller USA 2007, reż. Joby Harold, wyk. Hayden Christensen, Jessica Alba (95 min)
01:15 Stara baśń. Kiedy słońce było Bogiem – film historyczny Polska 2003, reż. Jerzy Hoffman (155 min)

KINO POLSKA

08:30 Reksio II – serial anim.
09:05 Bolek i Lolek (7,8/13)
09:40 Podróż za jeden uśmiech – film przyg. Polska 1972, reż. Stanisław Jędryka, wyk. Henryk Golebiewski
11:35 W pustyni i w puszczy – film przyg. Polska 2001, reż. Gavin Hood, wyk. Adam Fidusiewicz, Karolina Sawka
14:15 Krzyżacy – film przygodowy Polska 1960, reż. Aleksander Ford, wyk. Urszula Modrzyńska, Grażyna Staniszevska
17:45 Mała wielka miłość – komedia romantyczna Polska/USA 2008, reż. Łukasz Karwowski, wyk. Agnieszka Grochowska, Joshua Leonard
20:00 7 uczuć – komediodramat Polska 2018, reż. Marek Koterski, wyk. Michał Koterski, Marcin Dorociński, Katarzyna Figura, Małgorzata Bogdańska
22:45 Zabawa, zabawa – dramat obyczajowy Polska 2018, reż. Kinga Dębska, wyk. Agata Kulesza, Maria Dębska
00:20 Misja Afganistan (13) – serial wojenny Polska 2012
01:40 Wszyscy jesteśmy Chrystusami – dramat obycz. Polska 2006, reż. Marek Koterski, wyk. Marek Kondrat, Andrzej Chyba, Michał Koterski

ALE KINO+

08:00 The Office PL II (4,5,6)
09:50 Cztery muszkieterowie – film przyg. Wlk. Brytania/USA/Panama/Hiszpania 1974 (130 min)
12:00 King Kong żyje (King Kong Lives) – film przyg. USA 1986, reż. John Guillermin (125 min)
14:05 Georgie ma się dobrze (Scraper) – komediodramat Wlk. Brytania 2023 (105 min)
15:50 Czwarła władza (The Post) – film biograficzny USA 2017, reż. Steven Spielberg, wyk. Meryl Streep (140 min)
18:10 Paw zwyczajny (Pfau – Bin ich echt?) – komediodramat Austria/Niemcy 2024 (120 min)
20:10 Crá. Torfowiska (5,6/6) – serial krym. Wlk. Brytania/Irlandia 2025
22:15 Jak nigdy (Plus que jamais) – dramat obyczajowy Francja/Niemcy/Luksemburg/Norwegia 2022 (140 min)
00:35 Trzy kilometry do końca świata – thriller Rumunia 2024, reż. Emanuel Părvu (115 min)

POLSAT FILM

08:55 Byli sobie odkrywcy
10:00 Epoka lodowcowa IV: Wędrówka kontynentów – film animowany USA 2012
11:50 Małolaty na obozie – komedia USA 2007
13:30 50 pierwszych randek – komedia romant. USA 2004
15:45 Szklana pułapka III – film sensacyjny USA 1995
18:30 Piąty element – film s.f. Francja 1997, reż. Luc Besson
21:00 Con air – Lot skazańców – film sens. USA 1997
23:30 Bez urazy – komedia USA 23, reż. Gene Stupnitsky

KINO TV

09:00 Kokon – film s.f. USA 1985, reż. Ron Howard
11:40 Ściągany – komedia sensacyjna USA/Niemcy 1998
13:30 Hudson Hawk – komedia sensacyjna USA 1991
15:30 Klejnot Nilu – film przyg. USA 1985, reż. Lewis Teague
17:45 Miłość, szmaragd i krokodyl – film przygodowy USA/Meksyk 1984
20:00 Czeski patriotów – film sensacyjny USA 1992
22:30 Czarny deszcz – film sensacyjny USA 1989
01:50 Wieźień Brubaker – dramat USA 80, reż. S. Rosenberg

TVP KULTURA

08:00 Liturgia prawosławna w Fastach – transmisja
09:05 Przysłań nad Biblią (3)
09:25 Paryska 27 – film dok.
10:05 Piotruś i wilk – film anim. Wlk. Brytania/Polska/Norwegia/Meksyk 2006 (45 min)
10:50 Pan z wywał, Milordzie? III (6/13)
11:55 Giganci sztuki (2/3)
13:00 W poszukiwaniu dobrego filmu (37)
13:40 Ogłoszenie matrymonialne – komedia Polska 1972 (65 min)
14:45 Siedmiu wspaniałych nadjeżdża – western USA 1972 (110 min)
16:35 Dobry tytuł (40)
17:15 Studio Kultura (692)
18:10 Szlakiem Kolberga (19)
18:45 Muzyka na dobry wieczór (19)
20:00 Dziewczyna z perłą (Girl with a Pearl Earring) – dramat Wlk. Brytania/Luksemburg/Francja/Belgia/USA 2003 (110 min)
21:50 Kulturalni (10) – mag.
22:45 Michel Gondry: zrób to sam – film dok.
00:20 Rondo – film anim. Polska 1966 (10 min)

WARNER TV

10:55 Mój bieg – film obycz. Polska 13, reż. Marcin Głowacki
12:45 W aromacie kawy – komedia romant. USA 2023
14:30 Godziny szczytu II – film sens. USA/Hongkong 2001
16:15 Rewolwer i melonik – film sensacyjny USA 1998
17:55 Miłość jak narkotyk – komedia romant. USA 1997
20:00 Uznany za niewinnego – film sensacyjny USA 1990
22:30 Zabójcza broń – komedia sensacyjna USA 1987
00:40 Czarownice z Eastwick – komedia USA 1987

PARAMOUNT

10:30 Igraszki losu – komedia romantyczna USA/Kanada 01
12:25 Dzień zagłady – film katastroficzny USA 1998
14:55 Top Gun – film sens. USA 1986, reż. Tony Scott
17:20 Indiana Jones i ostatnia krucjata – film przygodowy USA/Włochy/Hiszpania/Wlk. Brytania/Jordania 1989
20:00 Indiana Jones
21:00 Wojna światów – film s.f. USA 05, reż. Steven Spielberg

HBO

09:20 Marsjanin – film s.f.
 **** USA/Wlk. Bryt. 2015, reż. Ridley Scott (140 min)
11:40 Okiem Oscara – dramat
 *** obycz. USA 2024, reż. Jay Silverman (110 min)
13:30 Łowca i Królowa
 *** Lodu – film fantasy USA 2016, reż. Cedric Nicolas-Troyan (110 min)
15:20 Nieoczekiwane
 ** szczęście – film obycz. USA 2023, reż. Linda-Lisa Hayter (85 min)
16:45 Makbet – dramat
 *** wojenny Wlk. Brytania/Francja 2015 (110 min)
18:35 Locke – dramat obycz.
 *** Wlk. Brytania/USA 2013, reż. Steven Knight, wyk. Tom Hardy (85 min)
20:00 The Order: Ciche braterstwo – thriller USA/Wlk. Brytania/Kanada 2024, reż. Justin Kurzel, wyk. Jude Law (120 min)
22:00 Noe: wybrany przez Boga – film przyg.
 *** USA 2014, reż. Darren Aronofsky (135 min)
00:15 W stronę słońca – film
 *** s.f. USA/Wlk. Brytania 2007, reż. Danny Boyle, wyk. Cliff Curtis, Cillian Murphy (110 min)

CINEMAX

12:05 Dziewięć Królowych – film krym. Argentyna 2000
14:00 Wszystkie wyjaśnione – dramat obycz. Węgry/Słowacja 23, reż. Gábor Reisz
16:30 Wybuchowa para – komedia sensacyjna USA 10
18:20 Co się zdarzyło w Las Vegas – komedia romantyczna USA 2008, reż. Tom Vaughan
20:00 Wstrząs – dramat obycz. Wlk. Bryt./Australia/USA 15, reż. Peter Landesman
22:00 Ad Astra – film s.f. USA/Chiny/Brazylia 2019
00:00 Kontra (7,8/10)

ROMANCE TV

11:45 Czarodziejski flet – film fantasy Niemcy 2023
13:00 Księżniczka na ziarnku grochu – film fantasy Niemcy 2010, reż. Bodo Fürneisen
14:20 Kryminał z Bolzano (3)
16:15 Rosamunde Pilcher: Rocznicza służy – film obycz. Niemcy 22, reż. Karola Meeder
18:05 Statek marzeń
20:00 Zabójcza układanka (3) – serial krym. Wlk. Bryt. 2025
22:00 Dzikie fale – nic się nie ukryje (1/4) – serial obycz.
23:55 Lilly Schönauer: Dobrze zaplanowana miłość – dramat obycz. Niemcy/Austria 2007

CANAL+ PREMIUM

09:30 Lilly i Kangurek
 *** – komedia Australia 25, reż. Kate Woods, wyk. Rachel House (110 min)
11:20 Azył – film biograficzny
 ** USA/Wlk. Brytania/Czechy 2017 (125 min)
13:25 Fukushima: atomowy koszmarny – film dok.
14:55 47 roninów – film fantasy USA/Wlk. Brytania/Japonia/Węgry 2013, reż. Carl Rinsch (120 min)
16:55 Wstęp do meczu
17:25 Piłka nożna: PKO BP Ekstraklasa: Widzew Łódź – Górnik Zabrze (na żywo)
19:30 Ultimatum Bourne'a
 **** – film sensacyjny USA/Niemcy/Francja/Hiszpania 2007 (115 min)
21:25 Klucze do koszmaru
 *** – horror USA/Niemcy 05, reż. Iain Softley, wyk. Kate Hudson (105 min)
23:10 Na zaginionych ziemiach – film s.f. USA/Kanada/Niemcy/Szwajcaria 25, reż. Paul W.S. Anderson (100 min)
00:50 Egzorcyzm – horror
 ** USA 2024, reż. Joshua John Miller, wyk. Russell Crowe (95 min)

TVN FABUŁA

09:50 Pokemon: Detektyw Pikachu – film fantasy USA/Japonia/Wlk. Brytania/Kanada 2019, reż. Rob Letterman
12:10 Bardzo Dzikie Zachód – film sens. USA 1999
14:25 Nigdy w życiu! – komedia romantyczna Polska 2004
16:45 Transformery: Ostatni Rycerz – film s.f. USA/Chiny/Kanada 2017, reż. Michael Bay
20:00 Bumblebee – film s.f. USA/Chiny 2018
22:25 Sposób na teściową – komedia romantyczna USA/Niemcy 05, reż. Robert Luketic

AMC

09:00 Mordercza miłość – thriller USA 2023
10:45 10,5 w skali Richtera (1) – film katastroficzny USA 2004
12:20 10,5 w skali Richtera (2) – film katastroficzny USA 2004
13:55 Iluzjonista – thriller USA/Czechy 2006
15:55 Wybuchowa para – komedia sensacyjna USA 2010, reż. James Mangold
18:05 Ślepy traf – dramat kryminalny USA 2013
20:00 Alienoid – film s.f. Korea Południowa 2022
22:50 Quest – film sensacyjny USA/Kanada 1996

AXN

08:05 Doktor Larsen (7/10)
09:00 Zabójcza broń II (8/22)
10:00 Detektyw Monk II (4,5,6,7,8/16) – serial krym.
15:00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas VI (11–15/24)
20:00 John Wick 4 – film sens. USA/Niemcy 2023, reż. Chad Stahelski, wyk. Keanu Reeves
23:30 Uprawdazona III – film sens. USA/Hiszpania/Francja 2014, reż. Olivier Megaton
01:45 Resident Evil: Zaświaty – film sens. Niemcy/Kanada/USA 10, reż. Paul W.S. Anderson

EPIC DRAMA

08:45 Sprawy pana Booka (5,6/6) – serial kryminalny
11:05 Poirot: Tajemnica Błękitnego Ekspresu X (1/4)
13:05 Poirot: Karty na stół X (2/4) – serial kryminalny
15:05 Lekarze na start
18:15 Agenci NCIS XVI (18,19/24) – serial krym.
20:00 Grantchester IV (1/6)
21:00 A.B.C. (1/4) – serial kryminalny Wlk. Brytania 2018
22:00 Poirot: Karty na stół X: Po pogrzebie (3) – film kryminalny Wlk. Brytania 2005
00:00 Grantchester IV (1/6)
01:00 Poirot: Śmierć na Nilu IX

TVN STYLE

11:30 Ostre cięcie (1)
12:30 Babski biznes (7/8)
13:30 Jestem z Polski VIII (12,11,3) – serial dok. Polska 21
16:35 Do zobaczenia II (3/11)
17:10 Bitwa o gości (2)
18:10 Ugotowani w parach (1)
19:10 Kuchenne rewolucje (5, 6) – reality show Polska 19
21:05 Ostre cięcie (1)
22:05 Skąd pochodzę?
23:15 Wakacje dla bogaczy (7/8) – serial dok. Australia 25
00:15 Niezwykłe Stany Prokopa III (1,2/8) – serial dok.
01:15 Ambasadory luksusu (4)

TVN TURBO

10:45 Wojny samochodowe (4)
11:45 Z drugiej ręki (8) – mag.
12:30 Jeździć, obserwować VII
13:15 Moto kombat (4) – mag.
14:00 Zawodowi handlarze
15:30 Prawko na świecie. Jazda bez zasad (1) – mag.
16:15 Mobilni mechanicy (8)
17:00 Raport końcowy (810)
17:30 Wojny samochodowe
19:30 Uwaga! Pirat (5)
20:15 Nic do zgłoszenia V
21:15 Jeździć, obserwować VII
22:00 Moto kombat (4) – mag.
22:45 Uwaga! Oszust: Ścieżka do ogłoszenia (2/16) – serial dok.
23:15 Moto Facyury (4) – mag.

BBC FIRST

08:35 Śmierć pod palmami XV
09:45 Lewis V (3,4/4)
11:45 Co ludzie powiedzą? III
12:25 Ale akcja! – serial kom.
13:45 Śmierć pod palmami II
14:55 Zbrodnie Saint-Pierre
15:55 Tajemnice Brokenwood
17:50 Z pamiętnika położnej
18:55 Zabójcze arcydzieła
19:55 Śmierć pod palmami II (8/8) – serial kryminalny
21:00 Tajemnice Brokenwood
22:55 Diabelski szczyt (3/5)
00:00 Milczący świadek XXVII (5,6/10) – serial kryminalny

FX

08:50 CSI: Kryminalne zagadki Miami II (5,6/24) – serial krym.
10:40 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VIII (10,11/18)
12:30 Elsbeth II (18/20)
13:25 Grey's Anatomy XXII (3)
14:20 9–1–1 IX (2)
15:15 Spider-Man III – film akcji USA 2007, reż. Sam Raimi
17:55 Dzień Niepodeległości – film s.f. USA 1996
20:55 Londyn w ogniu – film sens. USA/Wlk. Bryt./Bułg. 16
23:00 Uprawdazona – thriller Francja/USA/Wlk. Brytania 08
00:50 Bez twarzy – film sens. USA 1997, reż. John Woo

HGV

08:05 Remontujemy dom na plaży IX – serial dok. USA 2024
09:00 Nowa Maja w ogrodzie (17,18) – mag. poradnikowy
10:05 Polowanie na ogród II
11:40 Letnia chata na lata XIII
13:40 Zrobmy sobie dom (3)
14:40 Weekendowa metamorfoza (2, 6) – reality show
16:35 House Hunters (2–5)
18:35 Odlotowy ogród (2)
19:05 Dorota inspiruje (7, 8)
21:00 Patent na dom (5, 4, 5) – mag. poradnikowy Polska 21
23:50 Najdroższe rezydencje Ameryki (8,1/8) – serial dok.

BBC LIFESTYLE

08:45 Bake off: zawodowcy (6)
09:50 Hiszpański remont Amandy i Alana (1, 2, 3, 4)
12:15 Wielkie brytyjskie wypieki (3, 4, 5)
15:35 Mistrzowie ceramiki (10)
16:45 Wielkie Taneczne show (19, 20) – program rozrywkowy
18:40 Maledzja dla smakoszy z Justine Schofield (4)
19:15 Wielkie projekty VII
20:15 Mistrzowie ceramiki (10)
21:20 Hotel Four Seasons przy Park Lane – serial dok.
22:15 Liftingi i wypelniazce
23:30 Wstydliwe choroby: zmiana płci – film dok.

COMEDY CENTRAL

08:05 Teoria wielkiego podrywu X (17–24,1,2/24)
12:40 Teoria wielkiego podrywu XI (3,4/24)
13:30 Przyjaciele VII (8–16/24) – serial kom. USA 2000, wyk. Jennifer Aniston
18:00 Tata ma plan (4,6,7,8/22)
20:00 Tata ma plan (10,9,11,12/22) – serial kom. USA 2016, wyk. Matt LeBlanc
22:00 Colin from Accounts (5,6/8) – serial obyczajowy
23:25 Comedy Club (11)
00:00 Miasteczko South Park

TVP SERIALE

08:15 Janosik (4,5/13)
10:15 Ranczo II (11/13)
11:20 Miłość jak miód – komedia Polska 2024, reż. Maciej Migas, wyk. Agnieszka Suchora
13:10 Ojciec Mateusz XXIII (13,1) – serial kryminalny
15:10 Komisarz Alex XXV (3)
16:10 Ranczo II (12/13)
17:15 Janosik (6/13) – serial przygodowy Polska 1973
18:05 Na sygnale
19:40 Ojciec Mateusz 34 (9,2,3) – serial krym. Polska 26
22:30 Ranczo II (13,1/13) – serial kom. Polska 2007
00:25 Rodzinka.pl XVIII (3,4)

CANAL+ KUCHNIA

13:50 Sekrety świata przypraw III (1) – serial dok.
14:45 Tajemnice indyjskich smaków (6, 7)
15:40 Gotuj taniej z Jamiem (1)
16:35 Bosacka daje radę
17:30 Dzień dobry, obiad (2, 3)
18:25 Jakubiak rozgryza Tajlandię i Kambodżę (8)
18:50 Jakubiak rozgryza Małtę
19:45 Zgrillowani (1)
20:10 m jak mięso (1, 2)
21:00 Nie bój ryby! (1, 2)
21:50 W drodze z Carltonem McCoy'em (5/6) – serial dok.
22:40 Podróż przez smaki Chin

CANAL+ DOMO

12:25 Ucieczka na wieś XXIV
14:15 Wielkie Projekty: Szwecja IV (1/6) – serial dok.
15:15 Kupiliśmy sobie zamek – damy radę (1) – reality show
16:10 Najbrzydszy dom na naszej ulicy (6) – reality show
17:05 Wiejskie domy do liftingu (1) – reality show
18:00 Tomasz Pągowski (2)
18:25 Room service (6/6)
19:00 Ucieczka na wieś XXIV
21:00 Nasz nowy dom w Grecji
21:55 Wielkie projekty: transformacje (5) – reality show
23:00 Cudotwórcy VI (10,24/13) – serial dok.

PLANETE+

14:40 Człowiek okiem orangutana – film dok. Austria 20
15:50 Podróż do wnętrza chmur (1) – serial dok.
17:00 Premiera: Podróż do wnętrza chmur (2) – serial dok.
18:00 Świat z góry IX (14/14)
18:40 Polska z góry. Zamki, dworki, pałace (4,5)
19:45 Ai Weiwei. Grając z systemem – film dok.
20:50 Shirley MacLaine. Niepowstrzymana – film dok.
22:00 Premiera: Skradzione dzieci NRD (4) – serial dok.

DISCOVERY CHANNEL

08:00 Ciężarówką przez Indonezję (1) – serial dok.
09:00 Złomowisko PL XI
11:00 Kolejarze – serial dok.
12:00 Polacy na tropie złota
13:00 Ciężarówką przez Indonezję (2) – serial dok.
14:00 Gorączka złota XVI (17)
15:00 Złoto drwali II (6/8)
16:00 Truckerki III (7)
17:00 Nic do zgłoszenia IV
18:00 Smakotyki z fabryki
19:00 Dorwać komandosa
20:00 Morze złota XIII (6)
21:00 Gorączka złota XVI (17)
22:00 Najszybsze pościgi Ameryki (5/6) – serial dok.

TVP HISTORIA

10:45 Podziemne Włochy II
11:55 Wszystkie kolory świata
13:00 Wyspy Kanaryjskie (3/5)
14:00 Flesz historii (753)
14:30 24 godziny w Le Mans – film sensacyjny USA 1971
16:25 Starożytny Egipt – kroniki imperium (6/8) – serial dok.
17:25 Lalka – serial obycz.
19:10 Kroniki Hitlera (4)
20:15 II wojna światowa w kolorze (4/10) – serial dok.
21:25 Zemsta – komedia Polska 02, reż. Andrzej Wajda
23:20 Pułkownik Kwiatkowski – komediodramat Polska 1995

HISTORY

12:55 Nowyjaśnione tajemnice świata VII (14/18)
13:55 Kursk: pierwsza katastrofa Putina (1/2) – serial dok.
14:55 Tajemnice Dolnego Śląska II (6) – serial dok.
15:20 Na lodowym szlaku XII
16:20 II wojna światowa: planeta w ogniu (1,2) – serial dok.
18:10 Absurdy przeszłości: historie pełne ryzyka (1)
19:05 Starożytni kosmici XVI (14,11/20) – serial dok. USA 23
21:00 Najbardziej zabójcze historie świata – serial dok.
22:00 Tajemnice, które miały trwać wiecznie II (1/11)

NATIONAL GEOGRAPHIC

13:00 Megametro (2/4)
14:00 Miasta w liczbach (8/8)
15:00 Premiera: Klucz do przepowiadania (2) – serial dok.
16:00 Gladiatory: starożytni wojownicy (2/6) – serial dok.
17:00 Najdziwniejsze przedmioty III (3,4) – serial dok.
19:00 Zabić Hitlera (2/3)
20:00 Top Guns: następne pokolenie (5/6) – serial dok.
21:00 Uwaga, katastrofa! II
22:00 Maszyny wagi ciężkiej IV
23:00 Tajemnicze wyspy (7/10)
00:00 Ostatni lot (8)

FOCUS TV

08:00 Rolnicy. Podlasie V
09:00 Podglądacze przyrody (2, 3, 4, 5) – mag. przyrodniczy
11:00 Z klimatem i z pasją (16)
11:30 Wojny magazynowe II (34,34,35,12/35) – serial dok.
13:00 Galileo – pr. popularn.
16:00 Kryptonim szef XI (5/9)
17:00 Rolnicy. Podlasie VIII
21:00 Wioski wiosieczki
21:30 Górale IX – serial dok.
22:00 Zielenski: historia prawdziwa – film dok. Francja 2022
23:00 Pogromcy mafii (8)
00:00 Największe śledztwa CBSP – serial dok. Polska 2024
01:00 Rolnicy. Podlasie VI (4/3)

BBC EARTH

11:00 Królestwo zwierząt
12:05 W okowach mrozu X (16)
13:05 Program rozrywkowy
14:05 Planeta Ziemia III: kulisy
14:20 Wielka australijska przygoda (6/6) – serial dok.
15:20 Fenomeny współczesnego życia II (3/6) – serial dok.
16:30 Ziemia (1/5) – serial dok.
17:40 W okowach mrozu X (16)
18:40 Szpiedzy w oceanie
19:50 Dzikie Karaiby z Liz Bonnin (1/4) – serial dok.
21:00 Królestwo zwierząt
22:05 W okowach mrozu X (16)
23:05 Dzikie półow (4/8)

POLSAT VIASAT HISTORY

11:05 Tajemnica mumii z bagien – film dok.
12:15 Tajemnice mumii
13:15 Tajemnice jeziora Iznik
14:25 Historia Troi – serial dok.
15:40 Cienna strona starożytnej Grecji (3) – serial dok.
16:50 Wielkie budowle Rzymian (3/3) – serial dok.
18:00 Historia sprawiedliwości
19:00 Konkwistadorzy (1/6)
20:00 Dzikie Zachód (3/6)
21:00 Naziści: korzenie zła (6)
22:10 Życie prywatne przywódców Rzeszy (1/4)
23:10 Naziści: ściśle tajna nauka (3) – serial dok.

Od A do Z

ESKORTA ★★★

film sens., Chiny/USA/Kolumbia 2018, reż. Peter Berg, wyk. Mark Wahlberg, Iko Uwais, Lauren Cohan

20:00 | tv puls

Mark Wahlberg jako dowódca elitarnej jednostki CIA, która otrzymuje zadanie przetransportowania ważnego informatora z ambasady amerykańskiej w nieprzyjaznym kraju na lotnisko: czekają ich 22 mile grozy.

GODZINA ZEMSTY ★★★

film sens., USA 1999, reż. Brian Helgeland, wyk. Mel Gibson, Gregg Henry, Maria Bello

21:00 | tvn 7

Wystawiony do wiatru przez nieoljalnego wspólnika Mel Gibson rzuca wyzwanie szefom mafii, która ochrania oszusta. Mroczne, mocne, krwawe, lecz nie pozbawione ironicznego dystansu.

GUNNER ★★

film sens., USA 2024, reż. Dimitri Logothetis, wyk. Luke Hemsworth, Morgan Freeman, Mykel Shannon Jenkins

22:00 | tv puls

Bohater wojenny zabiera synów na kemping, by odbudować nadwątlone relacje. Chłopcy zostają uprowadzeni przez motocyklowy gang handlarzy narkotyków. Ojciec sięga po broń i wojenne doświadczenia. Rutyna.

JACK REACHER:**NI GDY NIE WRACAJ ★★**

film krym., USA/Chiny 2016, reż. Edward Zwick, wyk. Tom Cruise, Cobie Smulders, Aldis Hodge

22:40 | tvn

Tom Cruise jeszcze raz jako bohater cyklu powieści Lee Childa: superdetektyw i były oficer żandarmerii na tropie rządowego spisku, mającego tuszować nielegalny handel bronią. Znowu nieznosne.

JUDY ★★★★★

film biograficzny, Wlk. Brytania/Francja/USA 2019, reż. Rupert Goold, wyk. Renée Zellweger, Jessie Buckley, Finn Wittrock

23:55 | tvp 2

Renée Zellweger sięga po drugiego Oscara, wcielając się w postać legendarnej i tragicznej zarazem gwiazdy kina i estrady Judy Garland w ostatnich miesiącach życia, gdy decyduje się na piątę małżeństwo.

Diamenty są wieczne

FOT. MATERIAŁY PRASOWE

FILM SENS.

WLK. BRYTANIA 1971, REŻ. GUY HAMILTON, WYK. SEAN CONNERY, JILL ST. JOHN, CHARLES GRAY

20:00 | tvp kultura

★★★★★

Sean Connery żegna się na lata z rolą Bonda, pozostawiając niedościgły wzór postaci z ironicznym dystansem do samego siebie. Jego charyzma zwalnia od śledzenia podobnej do innych fabuły.

MYZ

KAC VEGAS III ★★

komedial, USA 2013, reż. Todd Phillips, wyk. Bradley Cooper, Zach Galifianakis, Ed Helms

23:15 | tvn 7

Jeszcze raz to samo, jakkolwiek bez ślubnej okazji. Doświadczona w Vegas i Bangkoku paczka szuka porwanego przez mafię przyjaciela, odkrywając po drodze przyczynę większości swoich kłopotów.

KAMIENIE**NA SZANIEC ★★**

dramat wojenny, Polska 2014, reż. Robert Gliński, wyk. Tomasz Ziętek, Marcel Sabat, Kamil Szeptycki

20:00 | kino polska

Ekranizacja kultowej książki Aleksandra Kamińskiego w bardzo młodej obsadzie, odtwarzająca okoliczności odbicia Jana Bytnara „Rudego” z rąk gestapo. Budzi tęsknotę za „Akcją pod Arsenałem”.

KSIĘŻYC ★★★

thriller, Austria 2024, reż. Kurdwin Ayub, wyk. Florentina Holzinger, Celina Sarhan, Andria Tayeh

21:35 | cinemax

Mistrzynie sztuk walki zostaje ściągnięta na Bliski Wschód, by trenować trzy dziewczyny. Okazuje się jednak, że dziewczęta nie są zainteresowane sportem, ale ich zamożny dom oka ze się złotą klatką.

LADY BIRD ★★★★★

komediodramat, USA 2017, reż. Greta Gerwig, wyk. Saoirse Ronan, Laurie Metcalf, Tracy Letts

20:00 | cinemax

Aktorka i reżyserka Greta Gerwig brutalnie szczerze o dojrzewaniu w kalifornijskim Sacramento: rok z życia zbuntowanej maturzystki. Plus nominacje do Oscara, w tym za film roku, scenariusz i reżyserię.

MANODROM ★★

thriller, Wlk. Brytania/USA 2023, reż. John Trengove, wyk. Jesse Eisenberg, Adrien Brody, Odessa Young

22:05 | hbo

Nieśmiały młody mężczyzna bez celu w życiu, w dodatku zakłopotany swoją seksualnością, od kiedy jego dziewczyna jest w ciąży, spotyka na siłowni grupę mężczyzn, kultuwujących prawdziwą męskość.

MISTRZ ★★★

film biograficzny, Polska 2020, reż. Maciej Barczewski, wyk. Piotr Glowacki, Jan Szydłowski, Marcin Bosak

22:25 | kino polska

Piotr Glowacki jako przedwojenny mistrz bokserski Tadeusz „Teddy” Pietrzykowski, który trafia do Auschwitz z pierwszym transportem więźniów, a w obozie stacza kilkadziesiąt walk, stając się żywą legendą.

NA DNIĘ PIEKŁA ★★

film sens., USA/Kanada 2010, reż. Daniel Zirilli, wyk. Tony Schiena, Rashad Evans, Vinnie Jones

22:00 | stopklatka

Falszywie oskarżony skuteczny gliniarz trafia do więzienia: przywróci swoje dobre imię, jeśli przeżyje nielegalny turniej mieszanych sportów walki. Naprawdę można sobie darować.

POWRÓT**SATURNA ★★★**

dramat obycz., Hiszpania/Francja 2024, reż. Isaki Lacuesta, Pol Rodríguez, wyk. Daniel Ibáñez, Stéphanie Magnin, Cristallino

23:10 | cinemax

Inspirowana (choć nie do końca) karierą hiszpańskiego zespołu rockowego „Los Planetas” opowieść o scenie muzycznej Granady połowy lat 90. XX wieku. Jak odciągnąć utalentowanego gitarzystę od narkotyków?

PRZYMIERZE ★★★★★

film sens., USA/Wlk. Brytania/Hiszpania 2023, reż. Guy Ritchie, wyk. Jake Gyllenhaal, Dar Salim, Sean Sagar

23:40 | hbo

Po wyjściu Amerykanów z Afganistanu niedawny weteran wraca tam, by odnaleźć porzuconego na pastwę talibów miejscowego tłumacza, który uratował mu życie w trakcie niebezpiecznej misji.

KONRAD J. ZARĘBSKI

TVPI D3 II

07:00 Msza święta
07:30 Studio Raban (4/24)
08:00 Serwis Info
08:25 Zaraz wracam
09:05 Ranczo IX (12)
10:00 Komisarz Alex XXIV (8)
11:00 Ojciec Mateusz VIII (4/13)
12:00 Serwis Info
12:10 Agrobiznes - magazyn
12:40 Rok w ogrodzie extra
12:50 Serengeti III (3/6)
14:00 Złoty chłopak
15:00 Serwis Info - mag.
15:15 Reporterzy (489)
15:35 Gra słów. Krzyżówka
16:05 Dziedzictwo
17:00 Teleexpress
17:25 Jaka to melodia? (5874)
17:55 Klan - telenowela
18:20 Zaraz wracam
18:55 Akacyjowa 38
19:30 19.30 - wiadomości
19:55 Pytanie dnia

20:30 Rewizor - spektakl teatralny Polska 1977, reż. Jerzy Gruza
22:30 Balans bieli (129)
23:15 Tętno 3 - film dok.
00:25 Zwerbowana miłość *** - film sens. Polska 2010, reż. Tadeusz Król, wyk. Joanna Orleańska (100 min)
02:05 Porwana przez Komanczów (Comanche Station) - western USA 1960, reż. Budd Boetticher, wyk. Randolph Scott (80 min)

MEZZO

08:20 Rachmaninow w nowej odsłonie - film dok. USA 2020
09:15 Intermezzo
10:00 Orkiestra Paryska, Esa-Pekka Salonen, Aliisa Neige Barrière - muzyka klasyczna
11:40 Brahms: Niemieckie requiem - muzyka klasyczna
13:00 Intermezzo
13:30 Giuseppe Verdi: Falstaff - opera Francja 2023
15:40 Bomsori Kim, Camerata Salzburg: I-IV koncert skrzypcowy Mozarta
17:20 Międzynarodowy Konkurs Pianistyczny w Leeds
20:30 Yehudi Menuhin, skrzypce stulecia - Francja 94
22:25 B'Rock Orchestra, René Jacobs: Bach, Pergolesi
23:45 Tarik O'Regan: Mata Hari, balet w choreografii Teda Brandsena - balet Holandia 15

TVP2 D3 II

05:30 M jak miłość
06:25 Rodzina (nie od) święta
06:55 Barwy szczęścia
07:30 Pytanie na śniadanie - pobudka (7502) - mag.
07:55 Pytanie na śniadanie (7502) - mag. Polska 2026
11:40 Okrasa tamie przepisy
12:15 Kolekcja (4) - mag. kulturalny Polska 2025
12:30 Koło fortuny (2169)
13:15 Panna młoda (18/50)
14:05 Na sygnale
15:05 La Promesa - pałac tajemnic (113) - telenowela
16:00 Koło fortuny (2170)
16:35 Familiada (3057)
17:20 Panna młoda (19/50) - serial obycz. Turcja 2024
18:15 Va banque (1031)
18:50 Jeden z dziesięciu (11)
19:25 Barwy szczęścia
19:55 Przepis dnia (123)

20:05 Barwy szczęścia - serial obycz. Polska 2026
20:40 Kulisy serialu „M jak miłość” (1652)
20:55 M jak miłość - serial obycz. Polska 2026
21:55 Na sygnale
22:55 Na przekór losowi (4/8) - serial obycz.
23:55 Judy - film biograf. *** Wlk. Brytania/Francja/USA 2019, reż. Rupert Goold, wyk. Renée Zellweger (130 min)
02:05 Instykt (12) - serial krym. Polska 2011

PULS 2

11:10 Gigantozaur (14,24/26)
11:30 Dinopociąg (16/40)
12:00 Smerfy - serial anim.
13:00 Gumisie V (7,6/8)
14:00 Kacze opowieści
15:00 Miraculous V (20,21/27)
16:00 My Little Pony II
17:00 Tomek i przyjaciele: Naprzód lokomotywy! XXVII
17:10 Blue (13,14/52)
17:40 Świnka Peppa II (23/52)
17:45 Bing (63,64/78)
18:15 Masza i niedźwiedź VII
18:35 Myszką Miki: Frajdomek II (16/30)
19:00 Kacze opowieści
19:25 Ale numer! (9)
20:00 Dzielnica strachu X (9) - serial krym. Polska 2025
21:00 Przepis na zbrodnię (9)
22:00 Dzielnica strachu X (8)
23:00 Wstydliwe choroby VI
01:00 Dzielnica strachu X (6)

POLSAT D3 II

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień - mag.
08:30 Malnowskii Partnerzy V (20,21) - serial fab.-dok.
09:30 Trudne sprawy XXI (17,18/40) - serial fab.-dok.
11:35 Gliniarze XII (25-27/60) - serial fab.-dok. Polska 2022
14:40 Dlaczego ja? 33 (14) - serial fab.-dok. Polska 2026
15:50 Wydarzenia
16:20 Interwencja (5862)
16:30 Na ratunek 112 XVIII (15) - serial fabularno-dok.
17:00 Gliniarze XX (16)
18:00 Pierwsza miłość 50 (10) - serial obyczajowy Polska 2026, wyk. Aneta Zając
18:50 Wydarzenia, sport, pogoda - wiadomości
19:15 Gość „Wydarzeń” (323)
19:20 Sport - Polska 2026
19:55 Milionerzy (73)

20:30 Farma (176) - reality show Polska 2025
21:40 Oppenheimer - film biograficzny USA/Wlk. Brytania 2023, reż. Christopher Nolan, wyk. Cillian Murphy, Emily Blunt, Matt Damon (220 min)
01:20 Mumia (The Mummy) ** - film sens. USA/Chiny/Japonia 2017, reż. Alex Kurtzman, wyk. Tom Cruise, Russell Crowe (145 min)
03:45 Ewa gotuje (547)

TV4

07:00 Strażnik Teksasu (7/24)
07:55 Bogaty dom - biedny dom XIII (4) - serial dok.
08:55 Policjantki i policjanci VII (59,60/65) - serial obycz.
10:55 Na ratunek 112 XVIII (16) - serial fabularno-dok.
11:55 Dlaczego ja? 33 (16)
12:55 Trudne sprawy XX (32,33,34/40) - serial fab.-dok.
15:55 Łowcy skarbów. Kto da więcej (48, 49)
18:00 Policjantki i policjanci XXIV (15,16) - serial obycz.
20:00 Uroczysko V (13) - serial kryminalny Polska 2026
20:30 Sprawiedliwi - wydział kryminalny XX (13)
21:30 Sprawiedliwi. Trójiasto III (13) - serial krym.
22:40 Azyl - thriller USA 2002, reż. David Fincher
00:55 Love Island III

TVN D3 II

05:35 Uwaga! (7701) - mag. reporterów Polska 2025
05:50 Ukryta prawda (3/40)
06:45 Kuchenne rewolucje XXVII (7) - reality show
07:45 Dzień Dobry TVN (5663)
11:20 Doradca smaku (1)
11:25 Kuchenne rewolucje: Kraków - Larysonki 32 (3) - reality show Polska 2026
12:35 Kuchenne rewolucje: Mroków - Bistro Kociółek 31 (4) - reality show Polska 2025
13:40 Ukryta prawda (6,7/60) - serial fabularno-dok.
15:45 Młode gliny (27/50) - serial krym. Polska 2026
16:50 Szpital św. Anny III (16) - serial obycz. Polska 2026
17:55 Detektywi VI (16) - serial fab.-dok. Polska 2026
19:00 Fakty, sport, pogoda
19:55 Uwaga! (7955) - mag.

20:15 Na Wspólnej - serial obycz. Polska 2026
20:50 The Floor (5)
21:30 Bitwa o gości (4) - reality show Polska 2026
22:40 Jack Reacher: Nigdy nie wracaj (Jack Reacher: Never Go Back) ** - film kryminalny USA/Chiny 2016, reż. Edward Zwick (145 min)
01:05 Bliźniak (Gemini ** Man) - film sens. USA/Chiny/Kolumbia 2019, reż. Ang Lee, wyk. Will Smith (145 min)

METRO D3 II

07:50 SOS. Ekipy w akcji (60)
08:45 Szpital (31,32/72)
10:45 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
11:45 Magda gotuje Internet (6, 8) - talk-show Polska 2025
12:45 Szkoła (11/67)
13:45 Przepis na życie II
14:40 Zapukaj do moich drzwi
15:40 The Floor (15, 16)
17:00 Ciężarówką przez Stany V (7/9) - serial dok.
18:00 Prawo Agaty (8)
19:00 Kartoteka V - serial fabularno-dok. Polska 2014
21:05 Kryminalni (10,11) - serial krym. Polska 2004
23:15 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XII (6/22)
00:15 The Traitors. USA (1) - reality show USA 2023
01:20 Ach, ten ślub! (1)
02:20 Anka testuje internety

TV PULS D3 II

06:00 Nash Bridges V (20,21/22) - serial sens. USA 2000, wyk. Don Johnson
08:00 Kobra - oddział specjalny XVII (6,2/15) - serial sensacyjny Niemcy 2013
10:00 Triumf miłości - telenowela Meksyk 2011
12:00 Nie igraj z aniołem - telenowela Meksyk 2008
13:00 Wspaniałe stulecie II (63) - serial obycz. Turcja 2013
14:00 Lombard. Życie pod zastaw XIII (16) - serial obycz.
16:00 Ranczo IX (4,5) - serial komediowy Polska 2015
18:00 Lombard. Życie pod zastaw XVIII (15,16) - serial obyczajowy Polska 2025

20:00 Eskorta (Mile 22) *** - film sens. Chiny/USA/Kol. 2018, reż. Peter Berg, wyk. Mark Wahlberg (120 min)
22:00 Gunner - film sens. ** USA 2024, reż. Dimitri Logothetis, wyk. Luke Hemsworth, Morgan Freeman (125 min)
00:05 Polowanie na łowcę (The Frozen Ground) - thriller USA/Wlk. Brytania/Niemcy 2013 (125 min)

02:10 Dzielnica strachu X

TVN7 D3 II

05:20 Ten moment
05:55 Szkoła (4,28,29/68) - serial fab.-dok. Polska 2018
08:45 Ukryta prawda (50,1,2/73) - serial fab.-dok.
11:55 W-11 Wydział Śledczy - serial fab.-dok. Polska 2011
14:00 Detektywi (44/56) - serial fab.-dok. Polska 2023
15:00 Szpital św. Anny III (6) - serial obycz. Polska 2026
16:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
17:00 Zapisane w gwiazdach (6) - serial fabularno-dok.
18:00 Opowieści małżeńskie (15/24) - serial fabularno-dok.
19:00 Ukryta prawda (46/48) - serial fab.-dok. Polska 2024

20:00 Hotel Paradise (13) - real tv Polska 2026
21:00 Godzina zemsty (Payback) *** - film sens. USA 1999, reż. Brian Helgeland, wyk. Mel Gibson (135 min)
23:15 Kac Vegas III (The Hangover Part III) ** - komedia USA 2013, reż. Todd Phillips, wyk. Bradley Cooper, Zach Galifianakis (130 min)
01:25 Skok na głęboką wodę (3) - reality show
02:30 Mówię Wam (6)

STOPKLATKA

08:35 Wojciech Cejrowski – boso przez świat (6)
09:00 Robert Makłowicz (147, 159) – magazyn
10:50 Wojny magazynowe: Kanada (2, 3/12)
11:55 Wojny kontenerowe II (10, 11/13) – serial dok.
13:00 Katastrofy w przestworzach XXV (1, 2, 3/10) – serial dok.
16:00 MacGyver VII (8, 9/14)
18:00 Wojny magazynowe: Kanada (2, 3/12)
19:10 Wojny kontenerowe (6, 7/16) – serial dok.
20:00 Legionista (Legionnaire) – film sensacyjny USA 1998, reż. Peter MacDonald, wyk. Jean-Claude Van Damme, Steven Berkoff (120 min)
22:00 Na dnie piekła (Locked Down) – film sensacyjny USA/Kanada 2010, reż. Daniel Zirilli, wyk. Tony Schiena, Rashad Evans, Vinnie Jones (120 min)
00:00 Dziewiąte wrota (The Ninth Gate) – thriller Francja/Hiszpania/USA 1999, reż. Roman Polański, wyk. Johnny Depp (175 min)

KINO POLSKA

08:15 Zwierzęta Wajraka III (8)
08:55 Polska Kronika Filmowa 10A/71 – film dok. Polska 1971
09:05 To nie ze mną II (4)
09:45 Pan Anatol szuka miliona – komedia Polska 1959
11:15 Komedia małżeńska – komedia Polska 1993, reż. Roman Załuski, wyk. Ewa Kasprzyk, Jan Englert
13:20 Z pacynką i w pasiaku
14:25 Szumy i fonia – film krótkom. Polska 2024
14:55 Stara baśń. Kiedy słońce było Bogiem – film historyczny Polska 2003, reż. Jerzy Hoffman
17:15 Stawka większa niż życie – serial wojenny
18:45 Pogranicze w ogniu (1)
20:00 Kamienie na szaniec – dramat wojenny Polska 2014, reż. Robert Gliński, wyk. Tomasz Ziętek, Marcel Sabat
22:25 Mistrz – film biograficzny Polska 2020, reż. Maciej Barczewski, wyk. Piotr Głowacki, Jan Sztybel
00:05 Ach śpij kochanie – thriller Polska 2017, reż. Krzysztof Lang, wyk. Karolina Gruszka, Andrzej Chyra
02:25 Drogówka – film krym. Polska 2013, reż. Wojciech Smarzowski, wyk. Bartłomiej Topa, Marian Dziędziel

ALE KINO+

09:40 Mother Dear – film krótkom. PL 21 (35 min)
10:15 Vigil II (1, 2/6) – serial krym. Wlk. Brytania 2023
12:45 Vera (1/4) – serial krym.
14:35 Opadające liście (Kulløet lehdet) – komediodramat Finlandia/Niemcy 2023, reż. Aki Kaurismäki, wyk. Alma Pöysti (100 min)
16:15 Tunel (Tunnelen) – film katas. Norwegia 2019, reż. Pål Øie, wyk. Thorbjørn Harr, Ylva Fuglerud (125 min)
18:20 Vera (2/4) – serial krym. Wlk. Brytania 2011
20:10 Walden – thriller USA 2023, reż. Mick Davis, wyk. Kelli Garner, Mick Davis, Shane West, Emile Hirsch, Tania Raymonde (130 min)
22:20 Dziewczyna, która zniknęła (1, 2/4) – serial obyczajowy Finlandia 2023, wyk. Saga Sarkola, Johannes Holopainen
00:15 Rekin (Shark) – film krótkometrażowy Australia 2021 (25 min)
00:40 Tatuś (Mon p'tit papa) – film krótkometrażowy Francja 2022 (20 min)

POLSAT FILM

07:30 Doktor Martin VI (1/8)
08:30 Przyjaciółki XV (5, 6/12)
10:25 Świat według Kiepskich
14:30 Parasol bezpieczeństwa – film sensacyjny USA 2003
16:10 Venom – film sens. USA/Chiny 2018, wyk. Tom Hardy
18:40 Pasażerowie – film s.f. USA/Australia/Hongkong 2016
21:00 Escape Room: Najlepsi z najlepszych – horror USA/RPA/Węgry/Kanada 2021
22:50 Hitman: Agent 47 – thriller USA/Wlk. Brytania/Niemcy/Kanada 2015
00:50 Gliniarze VI (28)

KINO TV

08:35 Zagadki kryminalne panny Fisher III (3, 4/8)
11:00 Poirot V (3, 4/8)
13:10 Panna Marple VI (2/3)
15:15 Zagadki kryminalne panny Fisher III (5, 6/8)
17:50 Poirot: Zagadka na morzu (7/10) – serial krym.
18:55 Poirot: Niewiarygodna kradzież (8/10) – serial krym.
20:00 Spacer w chmurach – melodramat USA/Meksyk 95
22:10 Wall Street – pieniądź nie śpi – film sens. USA 2010
01:00 Przychodzą z ciemności – horror USA/Kolumbia/Hiszpania/Arabia Saudyjska 14

TVP KULTURA

08:25 W poszukiwaniu dobrego filmu (37)
09:00 Pogranicze w ogniu
10:15 Młyn i krzyż – dramat historyczny Polska/Szwecja 2010, reż. Lech Majewski (105 min)
12:00 Ella Fitzgerald: Tylko jedna z tych rzeczy
13:35 Skutki noszenia kape- lusza w maju – komedia Polska 1993 (95 min)
15:10 Dobre strony (2)
15:25 Tamte lata, tamte dni
16:05 Profesor na drodze – komediodramat Polska 1973, reż. Zbigniew Chmielewski (70 min)
17:15 Pogranicze w ogniu
18:25 Tygodnik kulturalny
19:20 Poszukiwacze zaginionych arcydzieł
20:00 Dentyści są wiecz- ne (Diamonds Are Forever) – film sens. Wlk. Brytania 1971, reż. Guy Hamilton (130 min)
22:10 Porozmawiajmy szczerze (11) – rozmowa
22:50 Dziewczyna z perłą – dramat Wlk. Brytania/Luksemburg/Francja/Belgia/USA 2003, reż. Peter Webber (110 min)
00:40 Dzień z życia artysty

WARNER TV

08:00 J.A.G. VI (15/24)
09:00 Bajer z Bel-Air V (6, 7/25)
10:00 Za głosem serca
11:00 Pełna chata II (7, 8/22)
12:05 J.A.G. VI (18, 19/24)
13:55 Bajer z Bel-Air V
15:55 Pełna chata II (7, 8, 9, 10/22) – serial kom.
17:55 Dzień ojca – komedia romantyczna USA 1997
19:55 Krzysztof – dramat obyczajowy Polska 2010
22:00 13. dzielnica – ultimatum – film sens. Francja 2009
00:00 Płonący wieżowiec – film katastroficzny USA 1974

PARAMOUNT

07:30 Elementary V (19, 20/24)
09:20 Star Trek VI: Wojna o pokój – film s.f. USA 1991
11:35 Złap mnie, jeśli potrafisz – film biograf. USA/Kanada 2002, wyk. Leonardo DiCaprio
14:45 Poszukiwacze zaginionej arki – film przygodowy USA 1981, reż. Steven Spielberg
17:20 Terminal – komedia romantyczna USA 2004, reż. Steven Spielberg
20:00 Transformers – film s.f. USA 2007, reż. Michael Bay, wyk. Shia LaBeouf, Megan Fox
23:05 Raport mniejszości – film s.f. USA 2002

HBO

09:20 Królewska wystawa – film obyczajowy USA 2025 (85 min)
10:45 PS Kocham Cię – melo- dramt USA 2007, wyk. Hilary Swank (125 min)
12:50 Do diabła z miłością – komedia romant. USA/Niemcy 2003 (100 min)
14:30 Spiając z innymi – komedia romantyczna USA 2015 (100 min)
16:10 Pewny kandydat. Jak nie zostać prezydentem – film biograficzny USA/Kanada 2018, reż. Jason Reitman (115 min)
18:05 Priscilla – film biograficzny USA/Włochy/Wlk. Brytania 2023 (115 min)
20:00 Chętni na seks (4) – serial kom. USA 2026
21:05 Rooster (3) – serial kom.
21:35 Wielki powrót III (1/8) – serial kom. USA 2026
22:05 Manodrom – thriller Wlk. Brytania/USA 2023 (95 min)
23:40 Przymierze – film sens. USA/Wlk. Brytania/Hiszpania 2023, reż. Guy Ritchie (120 min)
01:40 River Wild – film sens. USA/Węgry 2023, reż. Ben Ketai (90 min)

CINEMAX

12:35 Starfuckers – film krótkometrażowy USA 2022
12:50 Wielkie nic – kom. krym. Wlk. Brytania/Kanada/USA 06
14:15 Joika – film biograficzny USA/Nowa Zelandia/Polska 23
16:05 Czarny pies – thriller Chiny 2024, reż. Hu Guan
17:55 Mission: Impossible III – film sensacyjny USA 2006
20:00 Lady Bird – komediodramat USA 17, reż. Greta Gerwig
21:35 Księżyc – thriller Austria 2024, reż. Kurdwin Ayub
23:10 Powrót Saturna – dramat obycz. Hiszp./Francja 24

ROMANCE TV

08:30 Górscy ratownicy
09:25 Górski lekarz (2/7)
10:25 Bella dilemma – komedia romantyczna Niemcy 2013
12:20 Cały czas prosto – komedia Niemcy 2021
14:15 Zabójcza układanka (2)
16:15 Tak łatwo się nie umiera – komedia Niemcy 2019
18:05 Górscy ratownicy
19:00 Górski lekarz (2/7)
20:00 Wiza do miłości – komedia USA 24, reż. Brian Brough
21:50 Inga Lindström: Szalone czasy – film obycz. Niemcy/Szwecja 21, wyk. Leonie Rainer
23:45 Górski lekarz (2/7)

CANAL+ PREMIUM

08:00 Dahomej – film dok.
09:10 Wszyscy Święci – dramat obycz. Polska 2002, reż. Andrzej Barański, wyk. Teresa Szmigielówna (80 min)
10:30 Święta na opak – komedia F 2023, reż. Clément Michel, wyk. Franck Dubosc (85 min)
11:55 Chopin, Chopin! – dramat obyczajowy Polska 2025, reż. Michał Kwieciński (130 min)
14:05 The Office PL (3, 4/12) – serial kom. Polska 2021
15:05 Agent szczęścia
16:40 Mój jedyny wróg – film krótkometrażowy Polska 2024 (20 min)
17:00 Mamma Mia! Here We Go Again! – musical Wlk. Brytania/USA 2018, reż. Ol Parker (110 min)
18:50 Lapu-Capu
18:55 Kaskader – film sensacyjny USA/Kanada/Australia 2024, reż. David Leitch (125 min)
21:00 Godzina zero – serial krym. Wlk. Brytania 2025
22:35 Opętany – thriller USA/Węgry 2023, reż. Conor Allyn, wyk. Amber Heard (445 min)

TVN FABUŁA

09:50 Przepis na życie II
10:50 Szpital św. Anny (16/26)
11:50 Magda M. (4, 5/15)
13:50 Teraz albo nigdy! II (8)
14:50 19+ – serial fab.-dok.
15:25 Papiery na szczęście
16:30 Top 100: filmy wszech czasów (3) – mag. filmowy
17:05 Pokemon: Detektyw Pikachu – film fantasy USA/Japonia/Wlk. Bryt./Kanada 19
19:25 Ukryta prawda (46)
20:00 Rocketman – film biograf. Wlk. Bryt./USA/Kanada 19
22:45 Godzilla minus 1 – film sensacyjny Japonia 2023

AMC

09:35 Alex i Emma – komedia romantyczna USA 2003
11:30 Tajemnica Stonehenge – film s.f. Kanada 2010
13:20 Za wszelką cenę – dramat obyczajowy USA 2004
15:55 Kto pierwszy, ten lepszy – komedia romantyczna Niemcy/USA 2002
17:55 Przypadkowy bohater – komediodramat USA 1992
19:50 Wyścig z czasem – film s.f. USA 2011, reż. Andrew Niccol, wyk. Justin Timberlake
22:00 Szept mroku IV (6)
22:55 Poza zasięgiem – film sensacyjny USA/Polska 2004

AXN

08:25 Agenci NCIS XI (8/24)
09:25 Castle III (20,21/24)
 - serial krym. USA 2011
11:25 Detektyw Monk II (9,10/16) - serial krym.
13:25 Rekrut VII (1,2/18)
15:20 FBI: International II (20,21/22) - serial akcji
17:20 Castle III (22,23/24)
19:10 FBI II (4,5,10/19) - serial sensacyjny USA 2019
22:05 FBI: Most Wanted III (22/22) - serial krym. USA 22
23:00 Castle III (22,23/24)
00:40 FBI II (4/19)

EPIC DRAMA

08:35 Agenci NCIS XVI (20/24)
09:30 Wszystkie stworzenia duże i małe III - serial obycz.
10:35 Poirot: Karty na stół X: Po pogrzebie (3) - film kryminalny Wlk. Brytania 2005
12:35 Lekarze na start
13:20 Agenci NCIS XVI (20/24)
14:15 Panna Scarlet i komisarz IV (5/6) - serial krym.
15:25 DaGlish (2/6)
17:15 Poirot X (4/4)
19:20 Lekarze na start
20:05 Agenci NCIS XVI (21/24)
21:00 Robin Hood (2)
22:20 A.B.C. (1/4) - serial krym.
23:15 Panna Marple VI (3/3)

TVN STYLE

08:00 Makłowicz w drodze (4)
08:30 Dorota w urzędzie IV (7,8/12) - serial dok. Polska 16
10:00 nie opuszczaj Cię aż do ślubu (3, 4) - reality show
11:25 Ugotowani (1, 2)
13:30 Kuchenne rewolucje (7, 6) - reality show Polska 19
15:35 Bitwa o gości (5)
16:40 Jestem z Polski VIII (16,12) - serial dok. Polska 21
18:45 Kuchenne rewolucje (7, 8) - reality show Polska 19
20:50 Babski biznes (7/8)
21:50 Jestem z Polski IX (4,5)
23:45 Hotel Paradise (13)

TVN TURBO

08:15 DeFacto (10, 11)
09:15 Fani czterech kółek XVII
11:15 Złomowisko PL XI
12:15 Naprawy nie do naprawy
13:00 Zawodowi handlarze
14:30 Wojny samochodowe
16:30 Jeździć, obserwować III
18:00 Raport Turbo (49/44)
18:15 Wojny samochodowe (4)
19:15 Gadżet 4.0 (10) - mag.
19:45 Ciężarówką przez Indie
20:45 Naprawy nie do naprawy (6) - mag. motoryzacyjny
21:30 Uwaga! Oszust: Ścieżka z ogłoszenia (2/16) - serial dok.
22:00 Raport Turbo (49/44)
22:20 Zawodowi handlarze (5)

BBC FIRST

08:40 Lewis III (7/8)
09:45 Ojciec Brown VI (6/10)
10:45 Śmierć pod palmami XV
11:50 Powrót do raju II (4/6)
12:55 Tajemnice Brokenwood
14:50 Ojciec Brown XII (10/10)
15:50 Lewis III (7/8)
16:50 My Life is Murder II
17:50 Morderstwa w Midsomer
19:55 Śmierć pod palmami III (1,2/8) - serial kryminalny
22:05 Annika II (3,4/6) - serial krym. Wlk. Brytania 2023
00:00 Zabójcze arcydzieła
01:00 Śmierć pod palmami III

FX

08:15 Dr House V (7/23)
09:10 Kości X (9,10/22)
11:00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XIII (15/22)
11:55 FBI (22,1/22)
13:45 Castle III (23,24/24)
15:35 Agenci NCIS (7/8/23)
17:25 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XIII (16/22)
18:20 CSI: Kryminalne zagadki Miami II (11,12/24)
20:10 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VIII (17,18/18)
22:00 Tropiciele III - serial krym.
22:55 Bad Boys - komedia sensacyjna USA 1995
01:20 9-1-1 IX (2)

HGTV

08:10 Kupujemy dom na plaży
09:05 Remontujemy dom na plaży V - serial dok.
11:00 Zrobić na remoncie VIII
12:00 Tu jest pięknie VII
12:50 Nieoczywiste miejsca
13:55 House Hunters (2, 3)
15:05 Mieszkanie na miarę IV
17:00 Zróbmy sobie dom (3)
18:00 Weekendowa metamorfoza (8, 1) - reality show
19:55 Dorota inspiruje (1)
20:55 Dorota w urzędzie IV (7,8/12) - serial dok. Polska 16
22:25 House Hunters
00:35 Kupujemy dom na plaży

BBC LIFESTYLE

13:40 Włoski remont Amandy i Alana (1, 2) - reality show
14:45 Królowie smaku: Big Zuu & AJ Tracey - serial dok.
15:45 Zapraszam do stołu: wielka porcja (6) - reality show
17:45 Włoski remont Amandy i Alana (3, 4) - reality show
18:50 Mistrzowie ceramiki (9)
19:55 Wielkie brytyjskie wypieki (6) - program rozrywkowy
21:00 Hiszpański remont Amandy i Alana (5, 6)
22:10 Kobiety, skalpel i liposukcja (3/3) - serial dok.
23:10 Wstydlive choroby IV
00:10 Ratunek dla skóry (1/3)

COMEDY CENTRAL

08:00 Dwóch i pół III (11,12/24)
08:55 Przyjaciele VII (17-22/24) - serial kom.
11:55 Teoria wielkiego podrywu X (23,24,1-4/24)
14:30 Dwóch i pół III (13-16/24) - serial kom.
16:30 Przyjaciele VII (23,24,1-4/24) - serial kom.
19:30 Teoria wielkiego podrywu XI (5-10/24) - serial kom.
22:00 The Office PL (6,7/12)
23:05 Comedy Club (13, 14)
00:05 Miasteczko South Park
01:00 Pracoholicy IV (9/13)

TVP SERIALE

08:35 Komisarz Alex VII (5)
09:25 Rodzinka.pl
09:55 Klan - telenowela
10:30 Ranczo II (12/13)
11:25 M jak miłość
12:25 Komisarz Alex XXV (3)
13:25 Kulisy serialu „Ojciec Mateusz” (4) - felieton
13:35 Ojciec Mateusz XXIV (4,5)
15:30 Komisarz Alex VII (6)
16:20 Na sygnale
17:25 Ranczo II (13,1/13)
19:30 Ojciec Mateusz XXIV (6,10) - serial krym. Polska 20
21:30 Ranczo III (2,3/13)
23:30 Ojciec Mateusz XXIV (7)
00:20 Na sygnale

CANAL+ KUCHNIA

10:35 U sąsiadów w kuchni XI
11:35 Comfort Food (15,16)
12:25 Jamie Oliver (15, 16)
13:20 Podróż przez smaki Chin
14:25 ABC gotowania - kuchnia meksykańska (5) - mag.
14:55 Zgrillowani (6, 7)
15:50 Jedz, podróżuj, smakuj
16:45 Jakubiak rozgryza... (1)
17:10 Jamie Oliver (10, 11, 12)
18:30 Zgrillowani (4)
18:55 m jak mięso (2, 3, 4)
20:15 Kulinarne mapa Wielkiej Brytanii (1, 2) - magazyn
21:15 Anthony Bourdain VI
23:55 Anthony Bourdain VII

CANAL+ DOMO

10:55 Wielkie projekty: Australia XI - serial dok.
12:05 Kupcie sobie zamek!
13:00 Cztery pory roku w ogrodach Kew II - serial dok.
14:00 Cudotwórcy VI (5/26)
14:50 Wielkie projekty: Australia XI (4/10) - serial dok.
16:00 Tomasz Pałowski. Remont u ciebie (1, 2)
17:00 Po pierwsze: lokalizacja!
18:00 Ucieczka na wieś XXIV
19:00 Wielkie projekty XI
20:10 Daleko od miasta XIII
21:00 Cudotwórcy VI
22:00 Wielkie Projekty: Szwecja IV (1/6) - serial dok.

PLANETE+

13:45 Miasta z ruin (1,3/4)
15:50 Niezwykłe podróże koleją X (1/8) - serial dok.
16:55 Premiera: Dokąd dzisiaj?
18:15 Mam zamek III (2)
18:45 Premiera: Mam zamek III (3) - serial dok. Polska 2025
19:15 Ogień. Azjatycka tradycja (2/4) - serial dok.
19:45 Traktaty rzymskie. Jak rodziła się Unia - film dok.
20:50 Niezwykłe podróże koleją VII (7/7) - serial dok.
22:00 Premiera: Ramzes II. 66 lat panowania (3) - serial dok.

DISCOVERY CHANNEL

09:00 Gorączka złota: rzeka skarbów II (2/10)
10:00 Klan z Alaski III (11/32)
11:00 Dwa oblicza survivalu: Meksyk - serial dok. USA 2024
12:00 Fani czterech kółek XI
13:00 Nagi instykt przetrwania VI (3,4/17) - serial dok.
15:00 Złomowisko PL VII
16:00 Bimbrownicy XIII
17:00 Celnicy na straży Turcji
18:00 Kolejarze - serial dok.
19:00 Złomowisko PL VIII (12)
21:00 Nic do zgłoszenia IV
22:00 Od samochodu do domu II (1) - serial dok.
23:00 Celnicy na straży Turcji

TVP HISTORIA

10:00 Siostra - film dok.
11:25 Magiczny Adriatyk
12:35 Starożytne mocarstwa
13:40 Królowie (57)
14:15 Stawka większa niż życie - serial wojenny
15:15 Sensacje XX wieku
17:05 Czas honoru II (4/13)
18:05 Oto człowiek - rzecz o Henryku Sławiku i Józefie Antallu - film dok. Polska 2019
19:10 Królowie (16)
19:45 O7 zgłoś się (4/5)
21:20 Narodziny nazizmu II
22:30 Kroniki Hitlera (4)
23:35 Sensacje XX wieku

HISTORY

14:00 UFO: szlakiem bliskich spotkań (5/9) - serial dok.
14:55 Nowyjaśnione tajemnice świata VII (8/18)
15:50 Gwiazdy lombardu XIII
16:15 Gwiazdy lombardu: skarby Ameryki (4) - serial dok.
17:10 Skarby nazistów: U-Booty pełne złota (4)
18:10 Na lodowym szlaku XII (6) - serial dok. USA/Kanada 25
19:05 Starożytni kosmici XVI (15,12,11/20) - serial dok.
21:00 Starożytni kosmici XVII
22:00 Nowyjaśnione tajemnice świata VII (15,2/18)
00:50 Starożytni kosmici XVII

NATIONAL GEOGRAPHIC

14:00 Strzegąc granic X (3,4)
15:00 Strażnicy z Karaibów
16:00 Majowie: tajemnicza cywilizacja (2/4) - serial dok.
17:00 Inkowie: powstanie i upadek imperium (3)
18:00 Historia Związku Radzieckiego (2/3) - serial dok.
19:00 Krwawe pieniądze (2)
20:00 Katastrofa w przestworzach XXII (8/10) - serial dok.
21:00 Premiera: Katastrofa w przestworzach XXV (3)
22:00 Premiera: Ikony lotnictwa - serial dokumentalny

FOCUS TV

08:00 48 h. Zaginięni (65)
08:50 Wehikuł czasu
09:00 Galileo - pr. popularn.
10:00 Gwiazdy lombardu XIII
12:00 Superfabryki II (5/8)
13:00 Poszukiwacze historii V
14:00 Człogi: Ewolucja machiny wojennej - serial dok.
16:00 Kryptonim szef XI
18:00 Rolnicy. Podlasie VII
20:00 Galileo - pr. popularn.
21:00 Koszty wojny (1/6)
22:00 Człogi: Ewolucja machiny wojennej (9) - serial dok.
23:00 Niezamowite wynalazki starożytności IV - serial dok.
00:00 Starożytni kosmici XV

BBC EARTH

09:20 W okowach mrozu V (7)
11:20 Niezwykłe wyspy tropikalne (2/3) - serial dok.
12:25 Błękitna Planeta: powrót
13:35 Największe zagadki nauki (4/6) - serial dok.
14:35 W okowach mrozu X (14)
15:35 Życie na pustkowiu VIII
16:35 Program rozrywkowy
17:35 Niezwykłe wyspy tropikalne (2/3) - serial dok.
18:40 Błękitna Planeta II (5/7)
19:45 Ziemia (2/5) - serial dok.
20:55 Życie na pustkowiu VIII
21:55 W okowach mrozu X (17)
22:55 Program rozrywkowy

POLSAT VIASAT HISTORY

13:40 II wojna światowa: cena imperium (10/13) - serial dok.
14:45 Historia sprawiedliwości (3) - serial dokumentalny
15:45 Konkwistadorzy: powstanie i upadek (1/6)
16:45 Dziki Zachód (3/6)
17:45 Tajne bazy nazistów IV
18:50 Wojna światowa: 1914-1945 (4/8) - serial dok.
19:55 II wojna światowa: cena imperium (10/13) - serial dok.
21:00 Naziści: korzenie zła (7)
22:10 Życie prywatne przywódców Rzeszy (2/4)
23:10 Naziści: ściśle tajna nauka (4) - serial dok.

Od A do Z

28 LAT PÓŹNIEJ ★★★

horror, Wlk. Brytania/USA/
Kanada 2025, reż. Danny Boyle,
wyk. Aaron Taylor-Johnson,
Jodie Comer, Alfie Williams

23:05 | hbo

Danny Boyle wraca do pomysłu sprzed lat, znajdując inspirację w niedawnej pandemii: Wielka Brytania zamieniona w królestwo zombie, gdzie mutują zarówno zakażeni wirusem, jak i pozornie zdrowi.

8 ★★

dramat obycz., Hiszpania 2025,
reż. Julio Medem, wyk. Ana
Rujas, Javier Rey, Tamar Novas

22:00 | cinemax

Kobieta i mężczyzna urodzeni tego samego dnia 1931 roku i ich osiem spotkań na przestrzeni 90 lat: hiszpańska historia, naznaczona „od zawsze” do republikańską, to znowu faszystowska przeszłością.

ANOTHER END ★★★

film s.f., Włochy/Francja/Wlk.
Brytania 2024, reż. Piero Messina,
wyk. Gael García Bernal,
Renate Reinsve, Bérénice Bejo

22:10 | ale kino+ hd

Czy miłość może przekroczyć granicę śmierci? Gael García Bernal jako pogrążony w żalu po śmierci ukochanej, który korzysta z technologii dającej możliwość ożywienia wspomnień zmarłej w innej postaci.

CISZA ★★

film obycz., Polska 2010, reż.
Sławomir Pstronig, Natalia Sie-
kierska, wyk. Edyta Olszówka,
Marcin Perchuć, Przemysław
Sadowski

20:05 | warner tv

Wokół głośnej sprawy nauczyciela, który w 2003 roku poprowadził szkolną wycieczkę w góry w momencie zagrożenia lawinowego. Widziane z perspektywy matki jednej z ofiar: poruszające.

DRUHNIE NA MEDAL ★★

komedial, USA 2024,
reż. Jocelyn Moorhouse,
wyk. Susan Sarandon, Bette
Midler, Megan Mullally

22:45 | canal+ premium

Dwie starsze panie dostają zaproszenie na ślub dawnej przyjaciółki. Podekscytowane perspektywą spotkania podstępem zwabiają na ślub jeszcze jedną koleżankę, od lat śmiertelnie skłóconą z panną młodą.

Zakochany bez pamięci

• FOT. MATERIAŁY PRASOWE

DRAMAT

USA 2004, REŻ. MICHEL GONDRI, WYK. JIM CARREY, KATE WINSLET, KIRSTEN DUNST

GAME OVER ★★

dramat obycz., Polska 2024,
reż. Paweł Powolny, Nicolas
Durand, wyk. Mikołaj
Chroboczek, Aleksandra Justa,
Krzysztof Stelmaszyk

20:00 | kino polska

Bezrobotny 30-latek bez planów musi nagle dorosnąć, gdy matka, u której mieszka, doznaje paraliżu. A to oznacza prozaiczną konieczność zdobywania pieniędzy na życie, opiekunkę i kosztowną rehabilitację.

JOKER ★★

film sens., USA 2015,
reż. Simon West,
wyk. Jason Statham,
Michael Angarano, Dominik
García-Lorido

20:00 | tv puls

Jason Statham jako uzależniony od hazardu ochroniarz z Las Vegas, który zyskuje szansę życiowej naprawy – jeśli pomści zgwałconą przez potężnego mafiosa przyjaciółkę, nie ściągając przy tym podejrzeń.

KŁAMCA, KŁAMCA ★★

komedial, USA 1997,
reż. Tom Shadyac, wyk. Jim
Carrey, Maura Tierney,
Justin Cooper

22:35 | stopklatka

Jim Carrey jako nałogowy kłamczuch, który obiecuje małemu synkowi dochowanie prawdomówności. Jeśli nawet przerysowane, to bardzo prawdziwe. No i ten Carrey, który potrafi być aktorem.

OCZY SMOKA ★★

film sens., USA 2012,
reż. John Hyams,
wyk. Jean-Claude Van Damme,
Cung Le, Luis Da Silva Jr.

21:50 | tv puls

Jean-Claude van Damme się nie poddaje – tym razem jako mentor młodzieńca, który siłą własnych pięści zaprowadzi porządek w złej dzielnicy. Plus Wietnamczyk Cung Le jako potencjalny następcę.

PTAKI NOCY
(I FANTASTYCZNA
EMANCYPACJA PEWNEJ
HARLEY QUINN) ★★★

film sens., USA 2020,
reż. Cathy Yan, wyk. Margot
Robbie, Mary Elizabeth
Winstead, Jurnee Smollett

21:00 | tvn 7

Babskie kino z kręgu DC Comics: Harley Quinn (żywiolowa Margot Robbie), odrzucona narzeczona Jokera, organizuje kobiecy gang i rzuca wyzwanie zdominowanemu przez mężczyzn światu zbrodni w Gotham City.

STAN WYJĄTKOWY ★★★

komediadramat, Chorwacja/
Serbia/Polska 2019, reż. Vinko
Brešan, wyk. Krešimir Mikić,
Lazar Ristovski, Nikša Butijer

23:25 | tvp 2

Śmiech przez łzy nad Bałkanami, które nie potrafią rozliczyć się z przeszłością: Daniel Olbrychski jako prezydent niewydolnego państwa, postawiony wobec kradzieży trumny ze zwłokami swego poprzednika.

21:00 | canal+ premium

★★★★★

Oscar za scenariusz dla Charliego Kaufmana: zaskakująca opowieść o parze zakochanych, która poddaje się eksperymentowi usunięcia z pamięci wspomnień o swoim związku. Plus Kate Winslet i Jim Carrey.

MYZ

SZYFRY
WOJNY ★★★

dramat wojenny, USA 2002,
reż. John Woo, wyk. Nicolas
Cage, Adam Beach, Peter
Stormare

21:20 | tvp 1

John Woo o wojnie na Pacyfiku: Indianie Navajo jako żywe amerykańskie maszyny szyfrujące, co oznacza, że jeśli wpadną w ręce wroga, muszą zginąć. I Nicolas Cage jako ich ochroniarz.

UZNANY
ZA NIEWINNEGO ★★

film sens., USA 1990,
reż. Alan J. Pakula,
wyk. Harrison Ford, Brian
Dennehy, Raul Julia

23:55 | warner tv

Prokurator przed sądem – oskarżony o zamordowanie swej koleżanki z pracy i jednocześnie kochanki. Ale Harrison Ford mordercą być nie może. Mimo to intrygujące.

WSTRZĄS ★★★

dramat obycz., Wlk. Brytania/
Australia/USA 2015,
reż. Peter Landesman,
wyk. Will Smith, Alec Baldwin,
Albert Brooks

20:00 | cinemax

Na faktach: pochodzący z Nigerii i praktykujący w USA patolog odkrywa chorobę mózgu, dotykającą głównie futbolistów amerykańskich, co oznacza nieuchronny konflikt z potężnym związkiem sportowym.

KONRAD J. ZARĘBSKI

TVPI D3 I

07:30 Kościół z bliska (710)
08:00 Serwis Info, pogoda
08:20 Zaraz wracam
09:00 Ranczo IX (13)
10:00 Komisarz Alex XXIV (9)
11:00 Ojciec Mateusz VIII
12:00 Serwis Info
12:10 Agrobiznes - magazyn
12:40 Magazyn rolniczy (750)
12:55 Nurt życia. Opowieść o rzece - film dok. Niemcy 23
14:00 Złoty chłopak
15:00 Serwis Info
15:15 Reporterzy (490)
15:35 Gra słów. Krzyżówka
16:05 Dziedzictwo
17:00 Teleexpress
17:25 Jaka to melodia? (5875)
17:55 Klan - telenowela
18:20 Zaraz wracam
18:55 Akacyjowa 38
19:30 Jaka to wiadomości
19:55 Pytanie dnia

20:30 Omnibus - szybcy i mądzy (9) - teletur-niej Polska 2026
21:20 Szyfry wojny (Windtalkers) - dra-mat woj. USA 2002, reż. John Woo (145 min)
23:45 Igła (Eye of the Needle) - thriller Wlk. Brytania 1981, reż. Richard Marquand, wyk. Kate Nelligan (120 min)
01:45 Smaki miłości (Feast of Love) - melodramat USA 2007, reż. Robert Benton (115 min)

MEZZO

08:55 Intermezzo
10:00 Wolfgang Amadeus Mozart: Wesele Figara - opera Austria 23, reż. François-René Martin, wyk. André Schuen
12:55 Intermezzo
13:30 Verdi: Requiem
14:50 Królewska Orkiestra Filharmonii w Liège, Gergely Madaras: „Błogosławieństwa” Césara Francka - muzyka klas.
17:10 Glenn Gould: Poza czasem - portret muzyka
18:55 Théotime Langlois de Swarte, Orkiestra Opery Królewskiej w Wersalu: Bach
20:30 Felix Mendelssohn-Bartholdy, György Ligeti: Sen nocny leciej - balet Niemcy 21
22:30 Orkiestra Paryska, Esa-Pekka Salonen, Gautier Capuçon: Szościakowicz, Bruckner - muzyka klasyczna

TVP2 D3 I

05:30 M jak miłość
06:20 Przysłań nad Biblią
06:55 Barwy szczęścia
07:30 Pytanie na śniadanie - pobudka (7503) - mag.
07:55 Pytanie na śniadanie (7503) - mag. Polska 2026
11:40 Rosół polski (28)
12:15 Którędy po sztukę
12:30 Koło fortuny (2170)
13:15 Panna młoda (19/50)
14:05 Va banque (1031)
14:35 Na sygnale
15:05 La Promesa - pałac tajemnic (114) - telenowela
15:50 Przepis dnia (123)
16:00 Koło fortuny (2171)
16:35 Familiada (3058)
17:20 Panna młoda (20/50)
18:15 Va banque (1032)
18:50 Jeden z dziesięciu (12)
19:30 Barwy szczęścia
19:55 Przepis dnia (124)

20:05 Barwy szczęścia - se-rial obycz. Polska 2026
20:40 Kulisy serialu „M jak miłość” (1653)
20:55 M jak miłość
21:55 Na sygnale
22:25 Magazyn Ekspresu Reporterów
23:25 Stan wyjątkowy - komediodramat Chorwacja/Serbia/Polska 2019 (125 min)
01:30 Gorący pościg (Hot Pursuit) - film sens. USA 2014, reż. Anne Fletcher (100 min)

PULS 2

11:10 Gigantozaur (14,13/26)
11:30 Dinopociąg (17/40)
12:00 Smerfy - serial anim.
13:00 Gumisie V (8,7/8)
14:00 Kacze opowieści
15:00 Miraculous V
16:00 My Little Pony II
17:00 Tomek i przyjaciele: Naprzód lokomotywy! XXVII
17:10 Blue (15,16/52)
17:40 Świnka Peppa II (24/52)
17:45 Bing (65,66/78)
18:15 Masza i niedźwiedź VII
18:35 Myszka Miki: Frajdomek II (17/30)
19:00 Kacze opowieści
19:25 Ale numer! (10)
20:00 Dzielnica strachu X (10)
21:00 Przepis na zbrodnię
22:00 Dzielnica strachu X (9)
23:00 Ekstrakt - komedia kryminalna USA 2009
00:50 Dzielnica strachu X (7)

POLSAT D3 I

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień - mag. informacyjny Polska 2026
08:30 Malanowski i Partnerzy V (22,23) - serial fabularno-dokumentalny
09:30 Trudne sprawy XXI (19,20/40) - serial fab.-dok.
11:35 Gliniarze XII (28-30/60) - serial fab.-dok.
14:40 Dlaczego ja? 33 (15)
15:50 Wydarzenia
16:20 Interwencja (5863)
16:30 Na ratunek 112 XVIII (16) - serial fabularno-dok.
17:00 Gliniarze XX (17) - serial fabularno-dok. Polska 2026
18:00 Pierwsza miłość 50 (11) - serial obycz. Polska 2026
18:50 Wydarzenia, sport
19:15 Gość „Wydarzeń” (324)
19:30 Sport - Polska 2026
19:55 Milionerzy (74)

20:30 Farma (177) - reality show Polska 2025
21:30 Ninja vs Ninja (83) - show Polska 2025
23:35 Predators - film s.f. *** USA 2010, reż. Nimród Antal, wyk. Adrien Brody, Laurence Fishburne, Topher Grace (145 min)
02:00 Nie oddychaj (Don't Breathe) - thriller **** Węgry 2016, reż. Fede Alvarez, wyk. Stephen Lang, Jane Levy (160 min)

TV4

07:00 Strażnik Teksasu (9/24)
07:55 Bogaty dom - biedny dom XIII (5) - serial dok.
08:55 Policjantki i policjanci VII (61,62/65) - serial obycz.
10:55 Na ratunek 112 XVIII (17) - serial fabularno-dok.
11:55 Dlaczego ja? 33 (17)
12:55 Trudne sprawy XX (35-37/40) - serial fab.-dok.
15:55 Łowcy skarbów. Kto da więcej (49, 50)
18:00 Policjantki i policjan-ci XXIV (16,17) - serial obycz.
20:00 Uroczysko V (14) - serial kryminalny Polska 2026
20:30 Sprawiedliwi - wydział kryminalny XX (14)
21:30 Sprawiedliwi. Trójiasto III (14) - serial krym.
22:40 Air Force One - film sensacyjny USA/Niemcy 1997
01:10 Love Island III

TVN D3 I

05:35 Uwaga! (7955)
05:50 Ukryta prawda (4/40)
06:45 Kuchenne rewolucje: Grudziądz, bar „Pierozek” XXVII (8) - reality show
07:45 Dzień Dobry TVN (5664)
11:20 Doradca smaku (2)
11:25 Kuchenne rewolucje: „Biała karczma”, Grudziądz XVII (3) - reality show
12:35 Kuchenne rewolucje: Mysłowice - La Farina 31 (5) - reality show Polska 2025
13:40 Ukryta prawda (8,9/60) - serial fabularno-dok.
15:45 Młode gliny (28/50) - serial krym. Polska 2026
16:50 Szpital św. Anny III (17) - serial obycz. Polska 2026
17:55 Detektywi VI (17) - serial fab.-dok. Polska 2026
19:00 Fakty, sport, pogoda
19:55 Uwaga! (7956) - mag.

20:15 Na Wspólnej - serial obycz. Polska 2026
20:50 The Floor (6) - teletur-niej Polska 2026
21:30 Skok na głęboką wodę (4) - reality show Polska 2026
22:40 Kuba Wojewódzki (4) - talk-show Polska 26
23:40 Superwizjer (1339)
00:15 Obecność 2 (The Conjuring 2) - horror *** USA/Kanada/Wlk. Brytania 2016, reż. James Wan (165 min)
03:00 Uwaga! (7956) - mag.

METRO D3 I

07:50 Sekrety życia (1/40)
08:45 Szpital (33,34/72)
10:45 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
12:45 Szkoła (12/67)
13:45 Przepis na życie II
14:40 Zapukaj do moich drzwi - telenowela Turcja 2020
15:40 The Floor (17, 18)
17:00 Ciężarówka przez Stany V (8/9) - serial dok.
18:00 Prawo Agaty
19:00 Kartoteka V (1) - serial fabularno-dok. Polska 2014
21:05 Kryminalni (12,13) - serial krym. Polska 2004
23:15 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XII (7/22) - serial krym. USA/Kanada 2011
00:15 The Traitors. USA (2)
01:30 Ach, ten ślub! (2)
02:30 Anka testuje internety (4) - mag. Polska 2024

TV PULS D3 I

06:00 Nash Bridges V (21,22/22) - serial sens. USA 2000, wyk. Don Johnson
08:00 Kobra - oddział specjalny XVII (2,10/15) - serial sens. Niemcy 2013
10:00 Triumf miłości - telenowela Meksyk 2011
12:00 Nie igraj z aniołem - telenowela Meksyk 2008
13:00 Wspaniałe stulecie II - serial obycz. Turcja 2012
14:00 Lombard. Życie pod zastaw XIII (19) - serial obycz.
16:00 Ranczo IX (5,6) - serial komediowy Polska 2015
18:00 Lombard. Życie pod zastaw XVIII (16,17) - serial obyczajowy Polska 2025

20:00 Joker (Wild Card) ** - film sens. USA 2015, reż. Simon West, wyk. Jason Statham, Michael Angarano (110 min)
21:50 Oczy smoka (Dragon Eyes) ** - film sens. USA 2012, reż. John Hyams, wyk. Jean-Claude Van Damme (100 min)
23:30 Na tropie zabójcy (Cult Killer) - film sens. USA/Wlk. Bry-tania 2024, reż. Jon Keeyes (120 min)
01:30 Dzielnica strachu X

TVN7 D3 I

05:20 Ten moment
05:55 Szkoła (5,30,31/68) - serial fab.-dok. Polska 2018
08:45 Ukryta prawda (51,3,4/73) - serial fab.-dok.
11:55 W-11 Wydział Śledczy - serial fab.-dok. Polska 2011
14:00 Detektywi (45/56) - serial fab.-dok. Polska 2023
15:00 Szpital św. Anny III (7) - serial obycz. Polska 2026
16:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
17:00 Zapisane w gwiazdach (7) - serial fabularno-dok.
18:00 Opowieści małżeńskie (16/24) - serial fabularno-dok.
19:00 Ukryta prawda (47/48) - serial fab.-dok. Polska 2024

20:00 Hotel Paradise (14) - real tv Polska 2026
21:00 Ptaki nocy (i fanta-styczna emancypacja pewnej Harley Quinn) - film sens. USA 2020, reż. Cathy Yan, wyk. Margot Robbie, Jurnee Smollett (140 min)
23:20 Blade: Mroczna Trójca (Blade: Trinity) ** - horror USA 2004, reż. David S. Goyer, wyk. Wesley Snipes, Jessica Biel (145 min)
01:45 Hotel Paradise (13)

STOPKLATKA

08:35 Wojciech Cejrowski – boso przez świat (7)
09:00 Robert Makłowicz (154, 118) – magazyn
10:50 Wojny magazynowe: Kanada (3,4/12)
11:55 Wojny kontenerowe II (11,13/13) – serial dok.
13:00 Katastrofy w przestworzach XXV (2,3,4/11) – serial dok.
16:00 MacGyver VII (9,10/14) – serial sensacyjny USA/Kanada 1991
18:00 Wojny magazynowe: Kanada (7,8/12)
19:10 Wojny kontenerowe (7,8/16) – serial dok.
20:00 Z archiwum X (The X Files) – thriller USA 1998, reż. Rob Bowman, wyk. David Duchovny, Gillian Anderson, John Neville (155 min)
22:35 Kłamca, kłamca (Liar Liar) – komedia USA 1997, reż. Tom Shadyac, wyk. Jim Carrey, Maura Tierney, Justin Cooper, Cary Elwes (110 min)
00:25 Kroll – film sensacyjny Polska 1991, reż. Władysław Pasikowski, wyk. Olaf Lubaszenko, Bogusław Linda (135 min)

KINO POLSKA

08:05 Zwierzęta Wajraka III (9)
08:40 Polska Kronika Filmowa 09/47 – reportaż Polska 1947
08:50 To nie ze mną II (5)
09:25 Faleńicka Atlantyda
10:40 Tęgo się nie robi kotu – film krótkom. Polska 2022
10:50 Lekarstwo na miłość – komedia Polska 1966
12:55 Konsul – komedia sensacyjna Polska 1989, reż. Mirosław Bork
15:10 Halo Szpicbródka, czyli ostatni występ króla kasiarzy – komedia muzyczna Polska 1978, reż. Janusz Rzeszewski, Mieczysław Jahoda
17:20 Pogranicze w ogniu (1,2)
20:00 Game Over – dramat obyczajowy Polska 2024, reż. Paweł Powolny, Nicolas Durand, wyk. Mikołaj Chroboczek, Aleksandra Justa
21:45 Polityka – dramat obycz. Polska 2019, reż. Patryk Vega, wyk. Iwona Bielska, Ewa Kasprzyk, Marcin Bosak
00:35 Ostatnia wieczerza – horror Polska 2022, reż. Bartosz M. Kowalski, wyk. Piotr Żurawski, Olaf Lubaszenko, Sebastian Stankiewicz
02:35 Enen – thriller Polska 2009, reż. Feliks Falk, wyk. Borys Szczyg, Grzegorz Wolf, Magdalena Walach

ALE KINO+

09:35 The Hero – film krótkom. PL 2021 (40 min)
10:15 Vigil II (3,4/6) – serial krym. Wlk. Brytania 2023
12:40 Vera (2/4) – serial krym.
14:30 Winnetou II – Ostatni renegaci – film przyg. Niemcy/Francja/Włochy/Jugosławia 1963–65 (110 min)
16:20 Arktyka (Arctic) – film przyg. Islandia/USA 2018, reż. Joe Penna, wyk. Mads Mikkelsen, Maria Thelma Smáradóttir (120 min)
18:20 Vera (3/4) – serial krym. Wlk. Brytania 2011
20:10 Raport z Auschwitz (The Auschwitz Report) – dramat woj. Słowacja/Czechy/Polska/Niemcy 2021, reż. Peter Bebjak, wyk. Noé Czuczor (120 min)
22:10 Another End – film s.f. Włochy/Francja/Wlk. Brytania 2024, reż. Piero Messina, wyk. Gael García Bernal (140 min)
00:30 Sezon na zabijanie (Killing Season) – thriller USA/Belgia/Bulgaria 2013, reż. Mark Steven Johnson (105 min)

POLSAT FILM

08:30 Przyjaciółki XV (7,8/12)
10:25 Świat według Kiepskich 14:25 Śniadanie do łóżka – komedia romant. Polska 10
16:00 Piąty element – film s.f. Francja 1997, reż. Luc Besson
18:40 Jumanji: Przygoda w dżungli – film przygodowy USA 2017, reż. Jake Kasdan
21:00 Bez urazy – komedia USA 2023, reż. Gene Stupnitsky, wyk. Jennifer Lawrence, Matthew Broderick
23:15 Jerry Maguire – dramat obycz. USA 1996, reż. Cameron Crowe, wyk. Tom Cruise

KINO TV

07:30 Kojak II (18/25)
08:35 Zagadki kryminalne panny Fisher III (5,6/8)
11:00 Poirot V (5,6/8)
13:10 Panna Marple VI (3/3)
15:15 Zagadki kryminalne panny Fisher III (7,8/8)
17:55 Poirot (9,10/10)
20:00 Szalona odwaga – dramat wojenny USA 1996, reż. Edward Zwick, wyk. Denzel Washington, Meg Ryan
22:35 Kuloodporni – kom. krym. USA 1996, reż. Ernest R. Dickerson, wyk. Adam Sandler
00:10 Na fali – film sensacyjny Japonia/USA 1991

TVP KULTURA

08:20 Dobry tytuł (40)
09:00 Pogranicze w ogniu
10:05 Pavoncello – film krótkom. Polska 69 (40 min)
10:45 Profesor na drodze – komediodramat Polska 1973, reż. Zbigniew Chmielewski (75 min)
12:00 Poszukiwacze zaginionych arcydzieł
12:40 Carmen – film muzyczny Hiszpania 1983, reż. Carlos Saura (110 min)
14:30 Hala odlotów (53)
15:30 Cyrk (The Circus) – komedia USA 1928, reż. Charles Chaplin, wyk. Harry Crocker (85 min)
16:55 Pogranicze w ogniu
18:10 Mody Polskie (4)
18:50 Jerzy Stuh. Sam ze sobą – film dok.
20:00 Zbrodnia i kara – spektakl teatralny Polska 1987, reż. Andrzej Wajda
22:20 Dziewczyny do wzięcia – komedia Polska 1972, reż. Janusz Kondratiuk, wyk. Jan Stawarz (60 min)
23:20 Johnny i ja – podróż w czasie z Johnem Heartfieldem
01:15 W poszukiwaniu dobrego filmu (37)

WARNER TV

08:05 J.A.G. VI (18/24)
09:05 Bajer z Bel-Air V
10:05 Za głosem serca
11:05 Pełna chata II (9,10/22)
12:05 J.A.G. VI (19,20/24)
14:00 Bajer z Bel-Air V
16:00 Pełna chata II
18:05 Willy Wonka i fabryka czekolady – film fantasy USA/Wlk. Brytania 1971
20:05 Cisza – film obyczajowy Polska 2010
22:00 Szalony Koń – western USA 1996, reż. John Irvin
23:55 Uznany za niewinnego – film sensacyjny USA 1990

PARAMOUNT

07:30 Elementary V (21,22/24)
09:25 Star Trek: Pokolenia – film s.f. USA 1994
12:00 Dzień zagłady – film katastroficzny USA 1998
14:30 Indiana Jones i Świątynia Zagłady – film przyg. USA 84, reż. Steven Spielberg
17:00 Transformers – film s.f. USA 2007, reż. Michael Bay
20:00 Transformers: Zemsta Upadłych – film s.f. USA 09, reż. Michael Bay, wyk. Shia LaBeouf
23:10 Straszny film – komedia USA 2000, wyk. Anna Faris
00:55 Szeregowiec Ryan – film wojenny USA 1998

HBO

09:10 Opowieść wigilijna – film obycz. Wlk. Brytania 2022 (70 min)
10:20 Pewny kandydat. Jak nie zostać prezydentem – film biograf. USA/Kanada 2018 (110 min)
12:10 Przegląd tygodnia: Wieczór z Johnem Oliverem (5)
13:10 Wolfgang – dramat obyczajowy Hiszpania 2025 (110 min)
15:00 Człowiek z bieguna – komediodramat USA 2014 (85 min)
16:25 Nowy początek – film s.f. USA/Kanada 2016 (115 min)
18:20 Tajemnica złotnika – dramat obycz. Hiszpania 2025 (100 min)
20:00 tak po prostu... III (12/12) – serial obycz.
20:35 Ród smoka (6/10) – serial przyg. USA 2022
21:40 Nóż w Nocnej Ciszy – horror USA/Wlk. Bryt./Kanada 2023 (85 min)
23:05 28 lat później – horror Wlk. Brytania/USA/Kanada 2025 (110 min)
00:55 Źródło – film s.f. USA/Kanada 2006, reż. Darren Aronofsky (95 min)

CINEMAX

12:05 Malpiniarna – komedia Izrael/Włochy 2023
14:10 Francuski minister – komedia Francja/USA/Senegal 2013, reż. B. Tavernier
16:05 Sprawa Kramerów – dramat obycz. USA 1979
17:50 Mission: Impossible – Ghost Protocol – film sens. USA 2011, reż. Brad Bird
20:00 Wstrząs – dramat obycz. Wlk. Bryt./Australia/USA 15
22:00 8 – dramat obycz. Hiszpania 25, reż. Julio Medem
00:05 Ciało i dusza – western Luksemburg/Belgia 2023

ROMANCE TV

10:30 Rosamunde Pilcher: W połowie życia – film obyczajowy Niemcy/Austria 2012
12:25 Gdy kobiety odchodzą – komedia Niemcy 2017
14:20 Zabójstwo nad Morzem Wattowym: Na zawsze matiasy – komedia Niemcy 2024
16:15 Rodzina to nie koncert życzeń – film obycz. Niemcy 17
18:05 Górscy ratownicy
19:00 Górski lekarz (3/7)
20:00 Rosamunde Pilcher: Żagle miłości – film obyczajowy Niemcy/Austria 2004
21:55 Lena Lorenz (2/4)
23:50 Górski lekarz (3/7)

CANAL+ PREMIUM

09:10 Długi weekend – film obycz. Polska 2004, reż. Robert Gliński (75 min)
10:25 Łapu-Capu
10:30 Elfy rozrabiają – film anim. Niemcy 24 (75 min)
11:45 Wolna krowa – film krótkom. PL 23 (30 min)
12:15 Wróbel – dramat obycz. Polska 2024, reż. Tomasz Gąssowski (105 min)
14:00 The Office PL (4,5)
15:00 Rave – film dok.
16:20 Premierowa jazda
16:35 Morderstwo w ambasadzie – film sens. Wlk. Brytania 2025 (85 min)
18:00 Łapu-Capu
18:05 Tożsamość Bourne'a – thriller USA/Niemcy/Czechy 2002, reż. Doug Liman (115 min)
20:00 Coldwater (6/6) – serial krym. Wlk. Brytania 2025
20:50 Making of C+
21:00 Zakochany bez pamięci – dramat USA 2004 (105 min)
22:45 Druhny na medal – komedia USA 2024, reż. J. Moorhouse (95 min)
00:20 Skok stulecia – film sens. USA 2018, reż. Christian Gudegast, wyk. Gerard Butler (135 min)

TVN FABUŁA

09:50 Przepis na życie II
10:50 Szpital św. Anny (17/26)
11:50 Magda M. (6,7)
13:50 Teraz albo nigdy! II (9)
14:50 19+ – serial fab.-dok.
15:25 Papiery na szczęście
16:30 Seriale: Rozmowy (6)
17:15 Nigdy w życiu! – komedia romantyczna Polska 2004
19:25 Ukryta prawda (1/17)
20:00 Terminator: Genisys – film s.f. USA/Kanada 2015
22:45 Zeszłej nocy – dramat obycz. USA/Francja 2010
00:30 Batman – film sens. USA 2022, reż. Matt Reeves

AMC

10:15 Syn smoka (1) – film przygodowy USA/Chiny 2007
12:05 Syn smoka (2) – film przygodowy USA/Chiny 2007
13:55 Godzina do tyłu – romans USA 2017
15:45 Most przeznaczenia – dramat obycz. Wlk. Brytania/Francja/Hiszpania/USA 2004
18:10 Wybuchowa para – komedia sensacyjna USA 2010, reż. James Mangold
20:15 Zbroja boga – film sensacyjny Hongkong/Jugosławia 1986, reż. Jackie Chan
22:00 Ostatnie zlecenie – film sens. USA/Czechy/Tajlandia 08

AXN

08:20 Agenci NCIS XI (10/24)
09:20 Castle III (22,23/24)
11:20 Detektyw Monk II (11,12/16) – serial krym.
13:15 Rekrut VII (3,4/18)
15:10 FBI: International II (22,1/22) – serial akcji
17:10 Castle III (24,1/24)
19:10 FBI II (6,7/19)
21:05 Rekrut VII (14/18) – serial krym. USA 2025
22:05 Walker: Strażnik Teksasu III (7/13) – serial krym.
23:00 Castle III (24,1/24)
00:45 FBI II (6/19)

EPIC DRAMA

08:40 Agenci NCIS XVI (21/24)
09:40 Wszystkie stworzenia duże i małe IV (1/6)
10:40 Poirot X (4/4)
12:40 Lekarze na start
13:25 Agenci NCIS XVI (21/24)
14:25 Panna Scarlet i komisarz IV (6/6) – serial krym.
15:30 Daigliesh (5/6)
17:25 Poirot XI (1/4)
19:25 Lekarze na start
20:15 Agenci NCIS XVI (22,23/24) – serial krym.
22:00 Niebezpieczne związki (2/8) – serial obycz. USA 2022
23:15 Jane Eyre (1/4)
00:20 Kobiety na wojnie (1/8)

TVN STYLE

08:30 Dorota was urządzi IV
10:00 I nie opuszczę Cię aż do ślubu (5, 6) – reality show
11:25 Ugotowani (3, 4)
13:30 Kuchenne rewolucje (9, 8) – reality show Polska 19
15:35 Bitwa o gości (6)
16:40 Jestem z Polski VIII (14,15) – serial dok. Polska 21
18:45 Kuchenne rewolucje (9, 10) – reality show Polska 19
20:50 Ostre cięcie (1) – reality show Polska 2026
21:50 Jestem z Polski IX (6,7/15) – serial dok. Polska 22
23:45 Hotel Paradise (14)

TVN TURBO

08:45 Najdziwniejsze samochody świata (3) – magazyn
09:15 Fani czterech kółek XVII
11:15 Złomowisko PL XI
12:15 Naprawy nie do naprawy
13:00 Zawodowi handlarze
14:30 Wojny samochodowe
16:30 Jeździć, obserwować IV
18:00 Raport Turbo (4945)
18:15 Z drugiej ręki (8) – mag.
19:00 Moto kombat (4) – mag.
19:45 Moto Fachuery (4) – mag.
20:30 Prawko na świecie. Jazda bez zasad (1) – magazyn
21:15 Jeździć, obserwować VII
22:00 Raport Turbo (4945)
22:20 Zawodowi handlarze

BBC FIRST

08:40 Lewis III (8/8)
09:40 Ojciec Brown VI (7/10)
10:40 Śmierć pod palmami III
11:50 Powrót do raję II (5/6)
12:55 Tajemnice Brokenwood
14:50 Ojciec Brown (1/10)
15:55 Lewis III (8/8)
16:50 My Life is Murder IV (1)
17:50 Morderstwa w Midsomer
19:55 Śmierć pod palmami III (2/8) – serial kryminalny
21:00 Zabójcze arcydzieła
22:00 Annika II (5,6/6)
23:55 My Life is Murder II
00:55 Śmierć pod palmami III

FX

08:15 Dr House V (9/23)
09:10 Kości X (11,12/22)
11:00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XIII (16/22)
11:55 FBI II (1,2/19)
13:45 Alert: Wydział Osób Zaginionych (1,2/10)
15:35 Agenci NCIS (9,10/23)
17:25 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XIII (17/22)
18:20 CSI: Kryminalne zagadki Miami II (13,14/24)
20:10 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku IX (1,2/17)
22:00 9-1-1 IX (3)
22:55 Anakonda – thriller USA/Brazylia/Peru 1997

HGTV

08:10 Kupujemy dom na plaży
09:05 Remontujemy dom na plaży V – serial dok.
11:00 Zarobić na remoncie VIII
12:00 Tu jest pięknie VIII (2/8)
12:50 Nieoczywiste miejsca II
14:00 House Hunters (4, 5)
15:05 Mieszkanie na miarę
17:00 Polowanie na ogród III
18:10 Zrobmy sobie dom (3)
19:05 Weekendowa metamorfoza (3) – reality show
20:05 Dorota inspiruje (2)
21:00 Dorota was urządzi IV (9,10/12) – serial dok.
22:30 House Hunters (4–7)

BBC LIFESTYLE

09:15 Mistrzowie ceramiki (9)
10:20 Zapraszam do stołu (6)
12:15 Wielkie brytyjskie wypieki (6) – program rozrywk.
13:25 Włoski remont Amandy i Alana (3, 4) – reality show
14:35 Mistrzowie ceramiki (9)
15:45 Zapraszam do stołu (7)
17:45 Włoski remont Amandy i Alana (5, 6) – reality show
18:50 Mistrzowie ceramiki (10)
19:55 Wielkie brytyjskie wypieki (7) – program rozrywk.
21:00 Winnice Australii i Gary Barlow – serial dokumentalny
22:00 Program rozrywkowy (1)
23:05 Wstydlive choroby IV

COMEDY CENTRAL

08:00 Dwóch i pół III (15,16/24)
08:55 Przyjaciele VII (23,24,1–4/24) – serial kom.
11:55 Teoria wielkiego podrywu XI (5–10/24) – serial kom.
14:30 Dwóch i pół III (17–20/24) – serial kom.
16:30 Przyjaciele VIII (5–10/24) – serial kom.
19:30 Teoria wielkiego podrywu XI (11–16/24) – serial kom.
21:00 The Office PL (8,9/12)
23:05 Comedy Club (15, 1)
00:05 Miasteczko South Park
01:00 Pracoholicy IV (11/23)

TVP SERIALE

08:45 Komisarz Alex VII (6)
09:35 Rodzinka.pl II
10:05 Klan – telenowela
10:40 Ranczo II (13/13)
11:30 M jak miłość
12:30 Pan Mama (13/20)
13:05 Zaraz wracam
13:40 Ojciec Mateusz XXIV (5,6) – serial krym. Polska 2020
15:35 Komisarz Alex VII (7)
16:25 Na sygnale (29)
17:30 Ranczo III (1,2/13)
19:35 Ojciec Mateusz XXIV (7,11) – serial krym. Polska 19
21:30 Ranczo III (3,4/13)
23:30 Ojciec Mateusz XXIV (8)
00:25 Na dobre i na złe

CANAL+ KUCHNIA

11:35 Comfort Food (16,17)
12:25 Jamie Oliver (16, 17)
13:20 Podróż przez smaki Chin
14:25 ABC gotowania – kuchnia meksykańska (6) – mag.
14:55 Zgrillowani (7, 8)
15:50 Jedz, podróżuj, smakuj
16:45 Jakubiani rozgryza Tajlandię i Kambodżę (2)
17:10 Jamie Oliver (12, 13, 14)
18:30 Zgrillowani (5)
18:55 m jak mięso (3, 4, 5)
20:15 Podróż piekarza z Hebrydów (4) – magazyn
21:15 Anthony Bourdain VII
00:45 David w Europie (1)

CANAL+ DOMO

12:05 Kupcie sobie zamek!
13:00 Cztery pory roku w ogrodach Kew II (6)
14:00 Cudotwórcy VI
14:50 Wielkie projekty: Australia XI (5/10) – serial dok.
16:00 Przekopimy Ci ogródek
17:00 Po pierwsze: lokalizacja!
18:00 Ucieczka na wieś XXIV
19:00 Wielkie projekty: Australia XI (6/10) – serial dok.
20:10 Daleko od miasta XIII (9)
21:00 Cudotwórcy VI (7/13)
22:00 Pokochaj lub sprzedaj – Wielka Brytania (7)
22:55 Wiejskie domy do liftingu (8) – reality show

PLANETE+

13:45 Jak przetrwać w Australii (1) – serial dok.
14:50 Piesze wędrówki po świecie II (1) – serial dok.
15:50 Niezwykłe podróże koleją (1/8) – serial dok.
16:55 Premiera: Dokąd dzisiaj?
18:10 Świat z góry (8)
18:45 Tajemnice Picassa
19:45 Żywność. Energia. Woda
20:50 Niezwykłe podróże koleją VIII (3/7) – serial dok.
21:50 Krótka historia miłości
23:05 Od 0 do 9. Wielka historia liczb – serial dok. F 2025

DISCOVERY CHANNEL

10:00 Klan z Alaski III (12/32)
11:00 Dwa oblicza survivalu: Meksyk – serial dok.
12:00 Fani czterech kółek II
13:00 Nagi instynkt przetrwania VI (6,8/17) – serial dok.
14:00 Złomowisko PL VII
16:00 Bimbrownicy XIII (16)
17:00 Celnicy na straży Europy VII (7,8/20)
18:00 Operacja: LOT (1)
19:00 Złomowisko PL VIII (14)
21:00 Najszybsze pościgi Ameryki (3/6) – serial dok.
22:00 Jesus, brytyjski król kokainy (1/2) – serial dok.
23:00 Bimbrownicy XIV (4)

TVP HISTORIA

12:35 Narodziny nazizmu II
13:35 Królowie (58)
14:05 Stawka większa niż życie – serial wojenny
15:10 Sensacje XX wieku
17:05 Czas honoru II (5/13)
18:00 Przykazanie miłości. Historia rodziny Ulmów z Markowej – film dok. Polska 23
19:10 Królowie (17)
19:45 07 zgłoś się (5/5)
21:25 Nieznana wojna na Północy (1/6) – serial dok.
22:30 Il wojna światowa w kolorze: Droga do zwycięstwa (4/10) – serial dok.

HISTORY

14:00 UFO: szlakiem bliskich spotkań (6/9) – serial dok.
14:55 Niewyjaśnione tajemnice świata VII (9/18)
15:50 Gwiazdy lombardu XVII
16:15 Gwiazdy lombardu: skarby Ameryki (5) – serial dok.
17:10 Skarby nazistów: U-Booty pełne złota
18:10 Największe tajemnice świata VI (8/20) – serial dok.
19:05 Starożytni kosmici XVI
21:00 Niewyjaśnione tajemnice wszechświata (8/8)
22:00 Kłątwa Wyspy Dębów
23:00 Niewyjaśnione tajemnice świata (15/26)

NATIONAL GEOGRAPHIC

15:00 Strażnicy z Karaibów
16:00 Majowie: tajemnicza cywilizacja (3/4) – serial dok.
17:00 Inkowie: powstanie i upadek imperium (4)
18:00 Historia Związku Radzieckiego (3/3) – serial dok.
19:00 Wielkie konstrukcje III Rzeszy VI (2/6) – serial dok.
20:00 Katastrofa w przestworzach XXIII (7/10) – serial dok.
21:00 Strefa 51: tajne archiwa CIA – film dok. USA 2014
22:00 Krwawe zagadki przeszłości (1/8) – serial dok.

FOCUS TV

08:00 48 h. Zaginięni (66)
08:50 Wehikuł czasu
09:00 Galileo – pr. popularn.
10:00 Gwiazdy lombardu XIII
12:00 Superfabryki II (6/8)
13:00 Poszukiwacze historii V
14:00 Człowiek: Evolucja machiny wojennej (9) – serial dok.
15:00 Niesamowite wynalazki starożytności IV (1) – serial dok.
16:00 Kryptoniim szef XI
18:00 Rolnicy. Podlasie VII
20:00 Galileo – pr. popularn.
21:00 Koszty wojny (2/6)
22:00 Niesamowite wynalazki starożytności IV (1) – serial dok.
00:00 Starożytni kosmici XV

BBC EARTH

12:25 Błękitna Planeta II (1/7)
13:30 Największe zagadki nauki (5/6) – serial dok.
14:35 W okowach mrozu X (17)
15:35 Życie na pustkowiu VIII
16:35 Mroczne dzieje Pompejów (1) – serial dok.
17:35 Niezwykłe wyspy tropikalne (3/3) – serial dok.
18:40 Błękitna Planeta II (6/7)
19:45 Królestwo zwierząt
20:55 Życie na pustkowiu VIII
21:55 W okowach mrozu X (18)
22:55 Demencja: cicha epidemia – film dok. Wlk. Bryt. 2024
23:55 Chirurgi – serial dok.

POLSAT VIASAT HISTORY

13:35 Il wojna światowa: cena imperium (11/13) – serial dok.
14:40 Naziści: korzenie zła (7)
15:50 Życie prywatne przywódców Rzeszy (2/4)
16:45 Naziści: ściśle tajna nauka (4) – serial dok.
17:45 Tajne bazy nazistów IV
18:50 Wojna światowa: 1914–1945 (5/8) – serial dok.
19:55 Il wojna światowa: cena imperium (11/13) – serial dok.
21:00 Człowiek: najważniejsza broń Il wojny światowej – serial dokumentalny Australia 2025
22:10 Tajemnice maszyny wojennej nazistów – serial dok.

Od A do Z

57 SEKUND ★★

film s.f., USA 2023, reż. Rusty Cundieff, wyk. Morgan Freeman, Josh Hutcherson, Greg Germann

22:05 | tv puls

Zdarta płyta: blogger, który dotarł do guru współczesnej technologii (Morgan Freeman, a jakże), wchodzi w posiadanie pierścienia dającego możliwość cofnięcia się w czasie o niespełna minutę.

BRZEZINA ★★★★★

dramat psychologiczny, Polska 1970, reż. Andrzej Wajda, wyk. Olgierd Łukaszewicz, Daniel Olbrychski, Emilia Krakowska

23:30 | tvp 1

Wajda czyta Iwaszkewicza jakby oglądał obrazy Malczewskiego: opowieść o miłości i umiarności, obsypana deszczem nagróżd w kraju i za granicą. Koniecznie.

CIENKA

CZERWONA LINIA ★★★★★

dramat wojenny, USA/Kanada 1998, reż. Terrence Malick, wyk. Sean Penn, Jim Caviezel, Adrien Brody

20:00 | cinemax

Terrence Malick powraca do kina po 20 latach, by na kanwie powieści Jamesa Jonesa o wojnie na Pacyfiku dać studium bezsilności człowieka wobec wojennej maszyny. Wciska w fotel.

CZAS ZEMSTY ★★★★★

film sens., USA 2013, reż. Niels Arden Oplev, wyk. Colin Farrell, Noomi Rapace, Terrence Howard

21:20 | tvp 1

Mężczyzna, który związał się z mafią, by pomóc doznane od niej krzywdy, staje się ofiarą szantażu ze strony kobiety, która szuka własnej zemsty. Niezła obsada, ale niespełniona obietnica.

DUNKIERKA ★★★★★

dramat wojenny, Wlk. Brytania/USA/Francja/Holandia 2017, reż. Christopher Nolan, wyk. Fionn Whitehead, Mark Rylance, Tom Glynn-Carney

21:00 | tvn 7

Christopher Nolan mistrzowsko eksperymentuje z czasem ekranowym, ukazując z lądu, morza i powietrza ostatnie dni operacji "Dynamo" – ewakuacji brytyjskiego korpusu z Francji w czerwcu 1940 roku.

Zimna wojna

FOT. MATERIAŁY PRASOWE

DRAMAT OBYCZ. POLSKA/WLK. BRYTANIA/FRANCJA/BELGIA/INDIE 2018,
REŻ. PAWEŁ PAWLIKOWSKI, WYK. JOANNA KULIG, TOMASZ KOT, BORYS SZYC

EX MACHINA ★★★★★

film s.f., Wlk. Brytania/USA 2015, reż. Alex Garland, wyk. Alicia Vikander, Domhnall Gleeson, Oscar Isaac

22:50 | cinemax

Oscar za efekty i nominacja za scenariusz dla opowieści o informatyku, któremu przychodzi sprawdzić doskonałość sztucznej inteligencji zainstalowanej w androidzie o wyglądzie atrakcyjnej kobiety.

GANG DZIKICH

WIEPRZY ★★★★★

komedial, USA 2007, reż. Walt Becker, wyk. Tim Allen, John Travolta, Martin Lawrence

22:45 | polsat

Z przemyśleniem oka: czwórka niedzielnych harleyowców z amerykańskich przedmieść staje twarzą w twarz z autentycznym gangiem motocyklowym. Na ekranie galeria gwiazd z Johnem Travoltą i Timem Allenem.

JESTEM BOGIEM ★★★★★

thriller, USA 2011, reż. Neil Burger, wyk. Bradley Cooper, Robert De Niro, Abbie Cornish

20:00 | tv puls

Wypalony pisarz odkrywa nowy narkotyk, który pozwala zrealizować najskrytsze plany, dając nieoczekiwane możliwości, ale i uzależniając zarówno od specyfiku, jak i jego dostawców. Jednak ku przestrodze.

MICKEY 17 ★★★★★

komedial, USA/Korea Południowa 2025, reż. Bong Joon-ho, wyk. Robert Pattinson, Naomi Ackie, Steven Yeun

23:05 | hbo

Bong Joon-ho („Parasite”) wraca za kamerę, by wskazać paradoksy podboju kosmosu. Robert Pattinson jako klon do szczególnie trudnych zadań ze zdolnością regeneracji wyrusza na podbój obcej planety.

OBYCII ★★★★★

film s.f., USA 1992, reż. David Fincher, wyk. Sigourney Weaver, Charles S. Dutton, Charles Dance

20:00 | stopklatka

Sigourney Weaver jeszcze raz w roli pogromczynie krwiożerczych kosmitów, tym razem na planecie więziennej. Gratka dla fanów serii i tych, którzy poddadzą się przynębiającej wizji plastycznej.

SKRZYDLATE

ŚWINIE ★★★★★

film obycz., Polska 2010, reż. Anna Kazejak, wyk. Paweł Małaszyński, Piotr Rogucki, Olga Bołądź

20:00 | kino polska

Nie tylko o kibicach: gdy ukochana drużyna spada z ligi, stojący dotąd na straży honorowego kodeksu kibic – wobec wyzwania wieku dojrzałego – zgadza się organizować doping drużynie odwiecznego rywala.

20:00 | tvp kultura

★★★★★

Paweł Pawlikowski z nagrodą za reżyserię z Cannes opowiada o swoich rodzicach uwikłanych w „miłość niemożliwą” na tle dwóch dekad historii Europy po 1945 r. Wspaniali Joanna Kulig i Tomasz Kot.

MYZ

TAMMY ★★★★★

komedial, USA 2013, reż. Ben Falcone, wyk. Melissa McCarthy, Susan Sarandon, Dan Aykroyd

22:55 | tvn

Uciekająca przed gorzką rzeczywistością Melissa McCarthy odnajduje sens życia w opiece nad swoją babcią alkoholizką, którą nieopatrznie zgodziła się zawieźć nad Niagarę. Na ekranie brawurowa Susan Sarandon.

TAXI II ★★★★★

komedial sensacyjna, Francja 2000, reż. Gérard Krawczyk, wyk. Samy Naceri, Frédéric Diefenthal, Marion Cotillard

20:15 | warner tv

Kaskadersko-pirotechniczny majstersztyk o taksówkarzu opętany demonem szybkości, który pomaga przyjacielowi policjantowi w schwytaniu japońskich terrorystów we Francji. Dla tygrysów.

UPADEK ★★★★★

thriller, USA/Francja/Wlk. Brytania 1993, reż. Joel Schumacher, wyk. Michael Douglas, Robert Duvall, Barbara Hershey

22:00 | warner tv

Rewelacyjny Michael Douglas jako frustrat, który rusza na miasto ze strzelbą: czy inspektor Robert Duvall zdoła go powstrzymać, zanim dopełni zemsty na rzeczywistości? Mocne wrażenia i dużo satysfakcji!

KONRAD J. ZARĘBSKI

TVPI D3 II

07:00 Msza święta
07:30 Rodzina (nie od) święta
08:00 Serwis Info
08:25 Zaraz wracam
09:05 Ranczo X (1)
10:05 Komisarz Alex XXIV (10)
11:05 Ojciec Mateusz VIII
12:00 Serwis Info
12:10 Agrobiznes – magazyn
12:40 Program rolny
12:55 Gra słów. Krzyżówka
16:05 Dziedzictwo
17:00 Teleexpress
17:25 Jaka to melodia? (5876)
17:55 Klan – telenowela
18:20 Zaraz wracam
18:55 Akcyjowa 38
19:30 19.30 – wiadomości
19:55 Pytanie dnia

20:30 Omnibus – szybcy i mądzy (10) – teleturniej Polska 2026
21:20 Czas zemsty (Dead Man Down) – film sens. USA 2013, reż. Niels Arden Oplev (130 min)
23:30 Brzezina – dramat psychologiczny Polska 1970, reż. Andrzej Wajda, wyk. Olgierd Łukaszewicz (105 min)
01:15 Szifyr wojny (Windtalkers) – dramat woj. USA 2002, reż. John Woo (145 min)

MEZEO

11:00 Monteverdi – Nieszpory Maryjne
13:00 Monteverdi z Mantui do Wenecji – muzyka klas.
15:10 Martha Argerich, Maria João Pires, Orkiestra Szwajcarii Romańskiej, Daniel Harding: Mozart, Mahler – muzyka klas.
16:55 „Betroffenheit”, balet w choreografii Crystal Pite – balet Wlk. Brytania 2017
18:40 Królewska Orkiestra Filharmonii w Liège i Gergely Madaras: Dvořák, Franck
20:30 Giacomo Puccini: Manon Lescaut – opera Monaco 2022, reż. Gabriel Grinda, aut./abbé Prévost
22:40 Gil Evans Orchestra & McCoy Tyner Sextet – Berliner Jazztage – koncert Niemcy 76
23:20 Dizzy Gillespie Quartet – Berliner Jazztage 1974

TVP2 D3 II

05:30 M jak miłość
06:25 Pozyteczni.pl (374)
06:55 Barwy szczęścia
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7504) – mag.
07:55 Pytanie na śniadanie
11:40 Gwiazdorska kuchnia Ani (13) – mag. kulinarny
12:10 Rzecz Polska (4)
12:30 Koło fortuny (2171)
13:15 Panna młoda (20/50)
14:05 Va banque (1032)
14:35 Na sygnale
15:05 La Promesa – pałac tajemnic (11) – telenowela
15:50 Przepis dnia (124)
16:00 Koło fortuny (2172)
16:35 Familiada (3059)
17:20 Panna młoda (21/50)
18:15 Va banque (1033)
18:50 Jeden z dziesięciu (13)
19:25 Barwy szczęścia
19:55 Przepis dnia (125)

20:05 Barwy szczęścia – serial obycz. Polska 2026
20:40 Przepis dnia
20:55 Na dobre i na złe – serial obycz. Polska 2026
21:55 Na sygnale
22:55 Peakay Blinders VI (4/6) – serial gangsterski Wlk. Brytania 2022
00:05 Ciasteczko dla księcia (The Royal Bake Off) – komedia romantyczna Kanada/USA 2023 (100 min)
01:45 Na przekór losowi (4/8) – serial obycz.

PULS 2

11:10 Gigantozaur (16,16/26)
11:30 Dinopociąg (18/40)
12:00 Smerfy
13:00 Gumisie VI (1,8/18)
14:00 Kacze opowieści
15:00 Miraculous V
16:00 My Little Pony II
17:00 Tomek i przyjaciele: Naprzód lokomotywy! XXVII (17,18/52)
17:40 Świnka Peppa II (25/52)
17:45 Bing (67,68/78)
18:15 Masza i niedźwiedź VII
18:35 Myszka Miki: Frajdomek II (18)
19:00 Kacze opowieści
19:25 Ale numer! (11)
20:00 Dzielnica strachu X (11)
21:00 Przepis na zbrodnię (11)
22:00 Dzielnica strachu X (10)
23:00 Teren prywatny – thriller USA 01, reż. Harold Becker
00:50 Dzielnica strachu X (8)

POLSAT D3 II

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień
06:30 Malanowski i Partnerzy V (24,25) – serial fabularno-dokumentalny
09:30 Trudne sprawy XXI (21,22/40) – serial fab.-dok.
11:35 Gliniarze XII (31–33/60) – serial fabularno-dok.
14:40 Dlaczego ja? 33 (16) – serial fabularno-dok.
15:50 Wydarzenia
16:20 Interwencja (5864)
16:30 Na ratunek 112 XVIII (17) – serial fabularno-dok.
17:00 Gliniarze XX (18)
18:00 Pierwsza miłość 50 (12) – serial obycz. Polska 2026
18:50 Wydarzenia, sport, pogoda – wiadomości
19:15 Gość „Wydarzeń” (325)
19:40 Pogoda – Polska 2026
19:55 Milionerzy (75)

20:30 Farma (178) – reality show Polska 2025
21:30 Bez pudru, czyli Kabaret plus... (4) – program rozrywkowy
22:45 Gang dzikich wieprzy (Wild Hogs) – komedia USA 2007, reż. Walt Becker, wyk. Tim Allen, John Travolta, Martin Lawrence (125 min)
00:50 Dwóch gniewnych ludzi (Anger Management) – komedia USA 2003, reż. Peter Segal (135 min)

TV4

07:00 Strażnik Teksasu (11/24)
07:55 Bogaty dom – biedny dom XIII (6) – serial dok.
08:55 Policjantki i policjanci VII (63,64/65) – serial obycz.
10:55 Na ratunek 112 XVIII (18)
11:55 Dlaczego ja? 33 (18)
12:55 Trudne sprawy XX (38,39,40/44) – serial fab.-dok.
15:55 Łowcy skarbów. Kto da więcej (50, 51)
18:00 Policjantki i policjanci XXIV (17,18) – serial obycz.
20:00 Uroczysko V (15) – serial kryminalny Polska 2026
20:30 Sprawiedliwi – wydział kryminalny XX (15)
21:30 Sprawiedliwi. Trójięmiasto III (15) – serial krym.
22:40 Purpurowe rzeki – thriller Francja 2000, reż. Mathieu Kassovitz
00:50 Love Island III

TVN D3 II

05:35 Uwaga! (7956) – mag.
05:50 Ukryta prawda (5/40)
06:45 Kuchenne rewolucje: Pizzeria „Hot Devil Pizza”, łódź XXVII (9) – reality show
07:45 Dzień Dobry TVN (5665)
11:20 Doradca smaku (3)
11:25 Kuchenne rewolucje: Restauracja „Sielsko Anielsko”, Sieradz XVII (4)
12:35 Kuchenne rewolucje: Garwolin – Pod Orłem 31 (6) – reality show Polska 2025
13:40 Ukryta prawda (10,11/60) – serial fab.-dok.
15:45 Młode gliny (29/50) – serial krym. Polska 2026
16:50 Szpital św. Anny III (18) – serial obycz. Polska 2026, wyk. Jolanta Fraszyńska
17:55 Detektywi VI (18)
19:00 Fakty, sport, pogoda
19:55 Uwaga! (7957) – mag.

20:15 Na Wspólnej – serial obycz. Polska 2026
20:50 The Floor (7) – teletur-niej Polska 2026
21:30 Królowa przetrwania (4) – reality show
22:55 Tammy – komedia USA 13, reż. Ben Falcone, wyk. Melissa McCarthy, Susan Sarandon, Dan Aykroyd (125 min)
01:00 Kuchenne rewolucje: Mroków – Bistro Kociołek 31 (4)
02:10 Szpital św. Anny (26/50) – serial obycz.

METRO D3 II

07:50 Sekrety życia (2/40)
08:45 Szpital (35,36/72)
10:45 Sędzia Anna Maria Wesołowska – serial fab.-dok.
12:45 Szkoła (13/67)
13:45 Przepis na życie II
14:40 Zapukaj do moich drzwi (103) – telenowela Turcja 2020
15:40 The Floor (19, 20)
17:00 Ciężarówką przez Stany V (9/9) – serial dok.
18:00 Prawo Agaty – serial obyczajowy Polska 2012
19:00 Kartoteka VII (2,3)
21:05 Kryminalni II (1,2/13) – serial krym. Polska 2005
23:15 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XII (8/22) – serial krym. USA/Kanada 2011
00:15 The Traitors. USA (3)
01:30 Ach, ten ślub! (3)
02:30 Anka testuje internety (5) – mag. Polska 2024

TV PULS D3 II

06:00 Nash Bridges V (22,1/22) – serial sens. USA 2000, wyk. Don Johnson
08:00 Kobra – oddział specjalny XVIII (10,9/15) – serial sens. Niemcy 2012
10:00 Triumf miłości – telenowela Meksyk 2011
12:00 Nie igraj z aniołem – telenowela Meksyk 2008
13:00 Wspaniałe stulecie II (65) – serial obycz. Turcja 2013
14:00 Lombard. Życie pod zastaw XIII (19,18)
16:00 Ranczo IX (6) – serial komediowy Polska 2015
18:00 Lombard. Życie pod zastaw XVIII (17,18) – serial obyczajowy Polska 2025

20:00 Jestem Bogiem (Limitless) – thriller USA 2011, reż. Neil Burger, wyk. Bradley Cooper (125 min)
22:05 57 sekund (57 Seconds) – film s.f. USA 2023, reż. Rusty Cundieff, wyk. Morgan Freeman (115 min)
00:00 Kod zła (Longlegs) – thriller USA/Kanada 2024, reż. Oz Perkins, wyk. Maika Monroe, Nicolas Cage (130 min)
02:10 Dzielnica strachu X

TVN7 D3 II

05:20 Ten moment
05:55 Szkoła (6,32,33/68) – serial fab.-dok. Polska 2018
08:45 Ukryta prawda (52,5,6/73) – serial fab.-dok.
11:55 W-11 Wydział Śledczy – serial fab.-dok. Polska 2011
14:00 Detektywi (46/56) – serial fab.-dok. Polska 2023
15:00 Szpital św. Anny III (8) – serial obycz. Polska 2026
16:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska – serial fab.-dok.
17:00 Zapisane w gwiazdach (8) – serial fabularno-dok.
18:00 Opowieści małżeńskie (17/24) – serial fabularno-dok.
19:00 Ukryta prawda (48/48) – serial fab.-dok. Polska 2024

20:00 Hotel Paradise (15) – real tv Polska 2026
21:00 Dunkierka (Dunkirk) – dramat wojenny Wlk. Brytania/USA/Francja/Holandia 2017, reż. Christopher Nolan, wyk. Fionn Whitehead, Mark Rylance (140 min)
23:20 Godziny szczytu (Rush Hour) – film sensacyjny USA 1998, reż. Brett Ratner, wyk. Jackie Chan, Chris Tucker (130 min)
01:30 Hotel Paradise (14)

STOPKLATKA

08:30 Wojciech Cejrowski – boso przez świat (8)
09:00 Robert Makłowicz (181, 151) – magazyn
10:50 Wojny magazynowe: Kanada (4, 5/12)
11:55 Wojny kontenerowe II (13, 12/13) – serial dok.
13:00 Katastrofy w przestworzach XXV (3, 4, 5/10) – serial dok.
16:00 MacGyver VII (10, 11/14)
18:00 Wojny magazynowe: Kanada (4, 5/12)
19:10 Wojny kontenerowe (8, 9/16) – serial dok.
20:00 Obcy III (Alien³) *** – film s.f. USA 1992, reż. David Fincher, wyk. Sigourney Weaver, Charles S. Dutton, Charles Dance (150 min)
22:30 Zdarzenie (The Happening) – thriller USA/Indie 2008, reż. M. Night Shyamalan, wyk. Mark Wahlberg, Zoëy Deschanel, John Leguizamo (95 min)
00:05 Oblawa – dramat ***** wojenny Polska 2012, reż. Marcin Krzyształowicz, wyk. Marcin Dorociński, Maciej Stuhr (140 min)

KINO POLSKA

08:00 Zwierzęta Wajraka III (10) – serial dok. Polska 2022
08:35 Polska Kronika Filmowa 22B/60 – reportaż Polska 1960
08:45 To nie ze mną II (6)
09:30 Książę – film krótkometrażowy Polska 2021
09:35 Zegnaj, Ameryko! – komediodramat Niemcy/Polska 1993, reż. Jan Schütte
11:25 Agent nr 1 – dramat wojenny Polska 1971, reż. Zbigniew Kuźmiński
13:35 Rachunek szczęścia
15:05 Piłsudski – film biograficzny Polska 2019, reż. Michał Rosa, wyk. Borys Szyc
17:20 Pogranicze w ogniu (2, 3)
20:00 Skrzydlate świnię – film obycz. Polska 2010, reż. Anna Kazejak, wyk. Paweł Małaszyński, Piotr Rogucki, Olga Bołądź, Cezary Pazura
22:05 Brunet wieczorową porą – komedia Polska 1976, reż. Stanisław Bareja, wyk. Krzysztof Kowalewski, Bożena Dykiel, Mirosława Krajewska
00:00 Job, czyli ostatnia szara komórka – komedia Polska 2006, reż. Konrad Niewolski, wyk. Borys Szyc
02:15 Ściera po polsku – komedia Polska 2021, reż. Mariusz Pujasz, wyk. Mariusz Pujasz, Grzegorz Halama

ALE KINO+

09:45 Astra – film krótkom. PL/Meksyk 22 (30 min)
10:15 Vigili II (5, 6/6) – serial krym. Wlk. Brytania 2023
12:45 Vera (3/4) – serial krym. Wlk. Brytania 2011
14:30 Nasze córki (Voor de meisjes) – dramat obycz. Holandia/Austria/Belgia 2025, reż. Mike Van Diem, wyk. Fedja van Huët, Noortje Herlaar, Thekla Reuten (125 min)
16:35 Decydująca godzina (Lakewood) ** – thriller USA 2022, reż. Phillip Noyce, wyk. Naomi Watts (105 min)
18:20 Vera (4/4) – serial krym. Wlk. Brytania 2011
20:10 Dziewczyna, która zniknęła (3, 4/4) – serial obyczajowy Finlandia 2023, wyk. Saga Sarkola, Johannes Holopainen
22:00 Crá. Torfowiska (5, 6/6) – serial krym. Wlk. Brytania/Irlandia 2025, wyk. Dónall Ó Héalaí, Hannah Mae Brady
00:00 Fatalny rejs (7, 8/8) – serial kryminalny Norwegia/Dania 2023
01:45 Chatka – film krótkom. Polska 2021 (25 min)

POLSAT FILM

07:30 Doktor Martin VI (3/8)
08:30 Przyjaciółki XV (9, 10/12)
10:25 Świat według Kiepskich 14:30 Wyszczekani – komedia USA/Wlk. Brytania 2018
16:10 Pasażerowie – film s.f. USA/Australia/Hongkong 2016
18:40 Terminator: Ocalenie – film s.f. USA/Niemcy/Wlk. Brytania/Włochy 2009
21:00 Hitman: Agent 47 – thriller USA/Wlk. Brytania/Niemcy/Kanada 2015
23:00 Pierwszy człowiek – film biograf. USA/Japonia/Chiny 2018, reż. Damien Chazelle

KINO TV

07:30 Kojak II (19/25)
08:35 Zagadki kryminalne panny Fisher III (7, 8/8)
11:00 Poirot V: Lusterko nieboszczyka (7) – film kryminalny Wlk. Brytania 1993
12:05 Poirot V (8/8)
13:10 Panna Marple (1/4)
15:15 Zagadki kryminalne panny Fisher (1, 2/13)
17:50 Poirot II (2, 3/10)
20:00 SexiPistols – western Francja/Meksyk/USA 2006
22:00 Wojna państwa Rose – komedia USA 1989
00:35 Legionista – film sens. USA 1998, reż. P. MacDonald

TVP KULTURA

09:00 Pogranicze w ogniu
10:15 Cyrk (The Circus) **** – komedia USA 1928, reż. Charles Chaplin (80 min)
11:35 Pavoncello – film krótkom. Polska 69 (45 min)
12:20 Jerzy Stuhr. Sam ze sobą – film dok.
13:25 Parasolki (Umbrellas) – film anim. Hiszpania/Francja 2020 (20 min)
13:45 Tygodnik kulturalny
14:40 Dziewczyna i gołębie *** – film obyczajowy Polska 1974, reż. Barbara Sass (60 min)
15:40 Przyjęcie na dziesięć osób plus trzy – film obycz. Polska 1973, reż. Jerzy Gruza (70 min)
16:50 Pogranicze w ogniu
18:05 Dobre strony (3)
18:30 Informacje kulturalne
18:55 Reżyserzy VI (1/10)
20:00 Zimna wojna – dramat ***** obycz. Polska/Wlk. Brytania/Francja/Belgia/Indie 2018, reż. Paweł Pawlikowski (100 min)
21:40 Przygody Sherlocka Holmesa (4/13) – serial krym. Wlk. Brytania 1984
22:50 Hala odlotów (53)
23:50 Jan Ptaszyn Wróblewski i przyjaciele – koncert

WARNER TV

08:20 J.A.G. VI (19/24)
09:15 Bajer z Bel-Air V
10:15 Za głosem serca
11:20 Pełna chata II (11, 12/22)
12:20 J.A.G. VI (20, 21/24)
14:15 Bajer z Bel-Air V (10–13/25) – serial kom.
16:10 Pełna chata II (11–14/22) – serial kom.
20:15 Taxi II – komedia sensacyjna Francja 2000, reż. Gérard Krawczyk, wyk. Samy Naceri
22:00 Upadek – thriller USA/Francja/Wlk. Brytania 1993
00:10 13. dzielnica – ultimatum – film sens. Francja 2009

PARAMOUNT

07:30 Elementary V (23, 24/24)
09:15 Star Trek: Pierwszy kontakt – film s.f. USA 1996
11:30 Star Trek – film s.f. USA/Niemcy 2009, reż. J.J. Abrams
14:05 Indiana Jones i ostatnia krucjata – film przygodowy USA/Włochy/Hiszpania/Wlk. Brytania/Jordania 1989
16:55 Transformers: Zemsta Upadłych – film s.f. USA 2009
20:00 Transformers III – film s.f. USA 2011, reż. Michael Bay
23:10 Straszny film II – komedia USA/Kanada 2001
00:45 Wyspa tajemnic – film sensacyjny USA 2010

HBO

09:45 Czekając na Dalego **** – komediodramat Hiszpania 2023 (115 min)
11:40 Do granic – dramat **** obycz. Hiszpania/Belgia 2022, reż. Alejandro Rojas, Juan Sebastián Vasquez (75 min)
12:55 DJ Ahmet – komedia **** Czechy/Serbia/Chorwacja/Macedonia 2025 (100 min)
14:35 Jasełka w szwach czarów – komedia USA/Kanada 2024 (100 min)
16:15 Bezsenność – thriller **** USA/Wlk. Brytania 2002, reż. Christopher Nolan, wyk. Al Pacino (120 min)
18:15 W potrzasku – western **** USA 2025, reż. Carlyle Eubank, wyk. Wyatt Russell (105 min)
20:00 The Order: Ciche braterstwo – thriller USA/Wlk. Brytania/Kanada 2024, reż. Justin Kurzel, wyk. Jude Law (120 min)
22:00 Chętni na seks (4)
23:05 Mickey 17 – komedia **** USA/Korea Południowa 2025 (140 min)
01:25 Ognie – thriller **** Islandia 2025, reż. Uglá Hauksdóttir (110 min)

CINEMAX

10:15 Mission: Impossible – Ghost Protocol – film sens. USA 2011, reż. Brad Bird
12:25 Wstrząs – dramat obycz. Wlk. Brytania/Australia/USA 15
14:25 Hulk – film sensacyjny USA 2003, reż. Ang Lee
16:40 Wszystko, czym jesteś – dramat obycz. Niemcy/Hiszp. 2024, wyk. Aenne Schwarz
18:25 Krok dziewiąty – dramat obyczajowy Litwa 2022
20:00 Cienka czerwona linia – dramat woj. USA/Kanada 98
22:50 Ex Machina – film s.f. Wlk. Brytania/USA 2015

ROMANCE TV

08:45 Górscy ratownicy
09:40 Górski lekarz (3/7)
10:40 Przyjaźń to coś więcej
12:30 Statek marzeń
14:25 Rosamunde Pilcher: Letnie marzenie – romans Austria/Niemcy 2004
16:15 Inga Lindström: Skok w szczęście – romans Niemcy 05
18:05 Górscy ratownicy
19:00 Górski lekarz
20:00 Familie Bundschuh: Jesteście oczywiście zaproszeni – film obycz. Niemcy 18
21:55 Tęgo tylko brakowało! – komedia Niemcy 2024
23:50 Górski lekarz

CANAL+ PREMIUM

09:05 Kiler – komedia Polska **** 1997, reż. Juliusz Machulski (105 min)
10:50 W pokoju obok – dramat obycz. Hiszpania/USA/Francja 24 (105 min)
12:35 Łąpu-Capu
12:40 Premierowa jazda
12:55 Moje pieczone kurczaki – film obycz. Polska 2002 (65 min)
14:00 The Office PL (5, 6/12)
15:00 Ostatni bój. Legenda 300 Spartan – film dok.
15:55 Jutro będzie nasze **** – komediodramat Włochy 2023, reż. Paola Cortellesi (115 min)
17:50 Łąpu-Capu
17:55 Anna Karenina – dramat obycz. Wlk. Bryt./USA 2012 (125 min)
20:00 Kłangor II (4/8) – serial kryminalny Polska 2025
20:55 Making of C+
21:00 Para z sąsiedztwa (6/6) – serial sens.
21:50 Problemista – komedia **** USA 2023, reż. Julio Torres (105 min)
23:35 Cleaner – film sens. Wlk. Brytania 2025 (100 min)
01:15 Zabójczy lot – film sensacyjny USA/Wlk. Brytania 2024 (100 min)

TVN FABUŁA

08:45 Papiery na szczęście
09:50 Przepis na życie II
10:50 Szpital św. Anny (18/26)
11:50 Magda (8, 9/15)
13:50 Teraz albo nigdy! II (10)
14:50 19+ – serial fab. dok.
15:25 Papiery na szczęście
16:30 Top 100: filmy wszech czasów (1) – mag. filmowy
17:15 Bardzo Dzikie Zachód
19:25 Ukryta prawda (16/17)
20:00 Sposób na teściową – komedia romant. USA/Niemcy 05, reż. Robert Luketic
22:20 Wytańczyć marzenia – dramat obycz. USA 2006

AMC

08:30 W 80 dni dookoła świata (3) – serial przyg. USA/Włochy/Niemcy/Jugosławia 1989
12:10 Przypadkowy bohater – komediodramat USA 1992
14:10 Wyścig z czasem – film s.f. USA 2011, reż. A. Niccol
16:15 Tajemnica Stonehenge – film s.f. Kanada 2010
18:00 Quest – film sens. USA/Kanada 96, wyk. Roger Moore
20:00 Peacemaker – film sens. USA 1997, reż. Mimi Leder
22:25 W odwiecie za śmierć – thriller USA 2010
00:20 Ciche miejsce – horror USA 2018, reż. John Krasinski

AXN

08:20 Agenci NCIS XI (12/24)
09:20 Castle III (24,1/24)
11:15 Detektyw Monk II (13,14/16) - serial krym. USA 04
13:15 Rekrut VII (5,6/18)
15:15 FBI: International III (2,3/13) - serial akcji USA 2024
17:10 Castle IV (2,3/23)
19:05 FBI II (8,9/19) - serial sensacyjny USA 2019
21:05 Doktor Larsen (8/10) - serial obycz. USA 2025
22:05 Zabójcza broń II (9/22)
23:05 Castle IV (2,3/23)
00:40 FBI II (8/19)

EPIC DRAMA

08:35 Agenci NCIS XVI (22/24)
09:30 Wszystkie stworzenia duże i małe IV (2/6)
10:30 Poirot XI (1/4)
12:30 Lekarze na start
13:15 Agenci NCIS XVI (22/24)
14:15 Panna Scarlet V (1/6)
15:20 Dalglish II (1/6)
17:15 Poirot XI (2/4)
19:20 Lekarze na start
20:10 Agenci NCIS XVI (24/24) - serial krym. USA 2018
21:00 Sherlock i córka (2)
22:00 Robin Hood (2) - serial przygodowy USA 2025
23:20 Komisarz Maigret (1/2)
01:10 Lekarze na start

TVN STYLE

08:35 Dorota was urządzi IV
10:05 I nie opuszczę Cię aż do ślubu (7) - reality show
10:50 W czym do ślubu? (1)
11:25 Ugotowani (5, 6)
13:25 Kuchenne rewolucje (11, 10) - reality show Polska 19
15:25 Bitwa o gości (7)
16:30 Jesteśmy z Polski K (5,13)
18:25 Kuchenne rewolucje (11, 12) - reality show Polska 19
20:20 Wielkanoc ze smakiem - film dok. Polska 2018
21:20 Wielkanoc palce liżać
21:50 Jestem z Polski IX (8,9)
23:45 Hotel Paradise (15)

TVN TURBO

08:15 Farma Clarksona III (4/8)
09:15 Fani czterech kółek XVII
11:15 Złomowisko PL XI
12:15 Naprawy nie do naprawy
13:00 Zawodowi handlarze
14:30 Wojny samochodowe
16:30 Jeździć, obserwować IV
18:00 Raport Turbo (4946)
18:15 Zawodowi handlarze (4)
19:00 Naprawy nie do naprawy (6) - mag. motoryzacyjny
19:45 Uwaga! Oszust: Ściema z ogłoszenia (2/16) - serial dok.
20:15 Jeździć, obserwować VII
21:00 Wojny samochodowe (4)
22:00 Raport Turbo (4946)
22:20 Zawodowi handlarze (7)

BBC FIRST

08:40 Lewis IV (1/8)
09:45 Ojciec Brown VI (8/10)
10:45 Śmierć pod palmami III
11:50 Powrót do rajy II (6/6)
12:55 Tajemnice Brokenwood
14:50 Ojciec Brown (2/10)
15:50 Lewis IV (1/8)
16:55 My Life is Murder IV
17:50 Morderstwa w Midsomer
19:55 Śmierć pod palmami III (3/8) - serial kryminalny
21:00 My Life is Murder II
22:00 Shakespeare i Hathaway: prywatni detektywi V
23:00 Tajemnice Brokenwood

FX

09:10 Kości X (13,14/22)
11:00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XIII (17/22)
11:55 FBI II (2,3/19)
13:45 Alert: Wydział Osób Zaginionych (3,4/10)
15:35 Agenci NCIS (11,12/23)
17:25 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XIII (18/22)
18:20 CSI: Kryminalne zagadki Miami II (15,16/24)
20:10 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku IX (3,4/17)
22:00 Elsbeth II (19/20)
22:55 Bad Boys II - film sens. USA 2003, reż. Michael Bay
01:55 The Hunting Party (1/10)

HGTV

08:10 Kupujemy dom na plaży
09:05 Remontujemy dom na plaży V - serial dok.
10:00 Design w australijskim stylu (3/6) - serial dok.
11:00 Zarobić na remoncie VIII
12:00 Tu jest pięknie VIII (4/8)
12:45 Nieoczywiste miejsca II
13:55 House Hunters (1, 2)
15:05 Mieszkanie na miarę (1)
17:00 Polowanie na ogród IV
18:10 Weekendowa metamorfoza (4, 5) - reality show
20:05 Dorota inspiruje (3)
21:00 Dorota was urządzi IV
22:30 House Hunters

BBC LIFESTYLE

10:20 Zapraszam do stołu: wielka porcja (7) - reality show
12:10 Wielkie brytyjskie wypieki (7) - program rozrywk.
13:20 Włoski remont Amandy i Alana (5, 6) - reality show
14:35 Mistrzowie ceramiki (10)
15:45 Zapraszam do stołu (8)
17:45 Włoski remont Amandy i Alana (7, 8) - reality show
18:50 Mistrzowie ceramiki (1)
19:55 Wielkie brytyjskie wypieki (8) - program rozrywk.
21:00 Wielkie amerykańskie wypieki (1) - program rozrywk.
22:00 W 80 kilo dookoła świata (1) - serial dok. Wlk. Bryt. 24

COMEDY CENTRAL

08:00 Dwóch i pół III (19,20/24)
08:55 Przyjaciele VIII (5-10/24) - serial kom.
11:55 Teoria wielkiego podrywu XI (11-16/24) - serial kom.
14:30 Dwóch i pół III (21-24/24) - serial kom.
16:30 Przyjaciele VIII (11-16/24) - serial kom.
19:30 Teoria wielkiego podrywu XI (17-22/24) - serial kom.
22:00 The Office PL (10,11/12)
23:05 Comedy Club (2, 3)
00:05 Miasteczko South Park
01:00 Pracholichy IV (13/13)

TVP SERIALE

08:40 Komisarz Alex VII (7)
09:30 Rodzinka.pl II
10:05 Klan - telenowela
10:35 Ranczo III (1/13)
11:25 Na dobre i na złe
12:25 Pan Mama (14/20)
13:05 Zaraz wracam
13:40 Ojciec Mateusz XXIV (6,7)
15:35 Komisarz Alex VII (8)
16:20 Na sygnale (29)
17:30 Ranczo III (2,3/13)
19:30 Ojciec Mateusz XXIV (8,12) - serial krym. Polska 20
21:30 Ranczo III (4,5/13) - serial kom. Polska 2008
23:30 Ojciec Mateusz XXIV (9)
00:25 Pan Mama - serial kom.

CANAL+ KUCHNIA

10:35 U sąsiadów w kuchni XI
11:35 Comfort Food (17,18)
12:25 Jamie Oliver (17, 18)
13:20 Podróż przez smaki Chin
14:25 ABC gotowania - kuchnia meksykańska (7) - mag.
14:55 Zgrillowani (8, 1) - mag.
15:50 Jedz, podróżuj, smakuj
16:45 Jakubiak rozgryza Tajlandię i Kambodżę (3)
17:10 Jamie Oliver (14, 15, 16)
18:30 Zgrillowani (6) - mag.
18:55 m jak mięso (4, 5, 6)
20:15 Ziemia, ogień i smak (4)
21:15 Anthony Bourdain VII
00:45 David w Europie (2)

CANAL+ DOMO

09:00 Ucieczka na wieś XXIV
10:55 Wielkie projekty: Australia XI (5/10) - serial dok.
12:05 Kupcie sobie zamek!
13:00 Cztery pory roku w ogrodach Kew II - serial dok.
14:00 Cudotwórcy VI (7/13)
14:50 Wielkie projekty XI (6/10)
16:00 Meblokreacje (7, 8)
17:00 Po pierwsze: lokalizacja!
18:00 Ucieczka na wieś XXIV
19:00 Wielkie projekty XI
20:10 Daleko od miasta XIV
21:00 Cudotwórcy VI (8/13)
22:00 Tomasz Pałowski. Remont u ciebie (2) - mag.
22:30 Przekopimy Ci ogródek

PLANETE+

13:45 Jak przetrwać w Australii (2) - serial dok.
14:50 Piesze wędrówki po świecie II (2) - serial dok.
15:50 Niezwykłe podróże koleją (2/8) - serial dok.
16:55 Premiera: Dokąd dzisiaj?
18:10 Świat z góry (1)
18:45 Tajemnice Picassa
19:45 Pomyśl, zanim zjesz! (2)
20:50 Niezwykłe podróże koleją VIII (2/7) - serial dok.
21:50 Stój! (2) - film dok.
23:00 Premiera: Krótka historia miłości (3) - serial dok.

DISCOVERY CHANNEL

09:00 Gorączka złota: rzeka skarbów II (4/10) - serial dok.
10:00 Klan z Alaski III (13/32)
11:00 Dwa oblicza survivalu: Meksyk - serial dok. USA 2024
12:00 Fani czterech kółek
13:00 Samochody marzeń II (9/10)
13:00 Nagi instynkt przetrwania VI - film dok. USA 2020
15:00 Złomowisko PL VII
16:00 Od samochodu do domu
17:00 Celnicy na straży Europy VII (9,10/20)
18:00 Operacja: LOT (2)
19:00 Złomowisko PL XI
22:00 Ed Stafford: inicjacja (6)
23:00 Dorwać komandosa

TVP HISTORIA

12:45 Nieznana wojna na Północy (1/6) - serial dok.
13:45 Królowie (59)
14:25 Stawka większa niż życie (18/18) - serial wojenny
15:25 Sensacje XX wieku
17:25 Czas honoru II (6/13)
18:20 Encyklopedia II wojny światowej (1)
19:00 Fake czy historia?
19:40 Królowie (18)
20:15 07 zgłoś się
21:35 Putin i Zachód (3/3)
22:45 Tajemnice kultowych seriali (3) - mag. filmowy
23:45 Sensacje XX wieku

HISTORY

14:00 UFO: szlakiem bliskich spotkań (7/9) - serial dok.
14:55 Niewyjaśnione tajemnice świata VII (10/18)
15:50 Gwiazdy lombardu XVII
16:15 Gwiazdy lombardu: skarby Ameryki (6) - serial dok.
17:10 Skarby nazistów: U-Booty pełne złota (6)
18:10 Niewyjaśnione tajemnice świata VII (15/18)
19:05 Starożytni kosmici XIV
20:00 Starożytni kosmici: geneza II (8/12) - serial dok.
22:00 Pogromca tajemnic III
23:00 Niewyjaśnione tajemnice świata (17/26) - serial dok.

NATIONAL GEOGRAPHIC

14:00 Strzegąc granic X
15:00 Strażnicy z Karaibów
16:00 Majowie: tajemnicza cywilizacja (4/4) - serial dok.
17:00 Zaginione miasta (2/2)
18:00 Tajemnice wojennych wraków (1/8) - serial dok.
19:00 Wielkie konstrukcje III Rzeszy VI (4/6) - serial dok.
20:00 Katastrofa w przestworzach XXII (7/10) - serial dok.
21:00 Premiera: Miasta w liczbach (5/8) - serial dok.
22:00 Premiera: Porzucone konstrukcje XIII (11) - serial dok.

FOCUS TV

08:00 48 h. Zaginieni (67)
08:50 Wehikuł czasu
09:00 Galileo - pr. popularn.
10:00 Gwiazdy lombardu XIII
12:00 Superfabryki II (7/8)
13:00 Poszukiwacze historii V
14:00 Niesamowite wynalazki starożytności IV (1) - serial dok.
16:00 Kryptonim szef XI (2/9)
17:00 Kryptonim szef - celebryci - serial dok. USA 2018
18:00 Rolnicy. Podlasie VII
20:00 Galileo - pr. popularn.
21:00 Koszty wojny (3/6)
22:00 Niesamowite wynalazki starożytności IV (2,5)
00:00 Starożytni kosmici XV

BBC EARTH

11:20 Najwspanialsze rzeki świata (1/3) - serial dok.
12:25 Błękitna Planeta II (2/7)
13:30 Największe zagadki nauki (6/6) - serial dok.
14:35 W okowach mrozu X (18)
15:30 Życie na pustkowiu VIII
16:30 Brytyjskie fabryki IX
17:35 Najwspanialsze rzeki świata (1/3) - serial dok.
18:40 Błękitna Planeta II (7/7)
19:45 Mroczne dzieje Pompejów (2) - serial dok.
20:55 Życie na pustkowiu VIII
21:55 W okowach mrozu X (19)
22:55 Brytyjskie fabryki IX

POLSAT VIASAT HISTORY

13:20 II wojna światowa: cena imperium (12) - serial dok.
14:30 Człot: najważniejsza broń II wojny światowej
15:35 Tajemnice maszyny wojennej nazistów - serial dok.
16:35 Tajne bronie II wojny światowej (1/6) - serial dok.
17:45 Tajne bazy nazistów IV
18:50 Wojna światowa: 1914-1945 (6/8) - serial dok.
19:50 II wojna światowa: cena imperium (12) - serial dok.
21:00 Odnaleziona: tajemnica szamanki - film dok. Niemcy 25
22:10 Tajemnice mumii - serial dokumentalny USA 2019

Od A do Z

EKSTRAKT ★★★

komedialna kryminalna, USA 2009, reż. Mike Judge, wyk. Jason Bateman, Mila Kunis, Kristen Wiig

23:40 | tv puls

Właściciel małej firmy gorątkowo szuka wyjścia z patowej sytuacji, jaka zdaje się paraliżować jego życie zawodowe i osobiste. Plus Mike Judge, twórca kultowego „Beavis i Butthead”, za kamerę.

GODZINY SZCZYTU II ★★

film sens., USA/Hongkong 2001, reż. Brett Ratner, wyk. Jackie Chan, Chris Tucker, John Lone

22:40 | tvn

Powtórka z dynamicznej rozrywki w nowych dekoracjach: wygimnastykowany Jackie Chan i złotousty Chris Tucker jako para policyjnych detektywów kontra hongkońska triada po obu stronach Pacyfiku.

GREYSTOKE:

LEGENDA TARZANA, WŁADCY MAŁP ★★★

film przyg., Wlk. Brytania/USA 1984, reż. Hugh Hudson, wyk. Christopher Lambert, Ralph Richardson, Ian Holm

20:00 | warner tv

Jeszcze raz od początku: odnaleziony w dżungli, wychowany przez małpy potomek starego angielskiego rodu staje twarzą w twarz z cywilizacją. Christophera Lamberta pierwszy krok do sławy.

KAMERDYNER ★★★

dramat historyczny, Polska 2018, reż. Filip Bajon, wyk. Janusz Gajos, Anna Radwan, Sebastian Fabijański

21:55 | kino polska

Zrealizowana z epickim rozmachem i gwiazdorską obsadą opowieść o relacjach prusko-kaszubsko-polskich na Pomorzu Gdańskim w okresie 1900-45 na tle burzliwej historii przetrzymywanej przez te ziemie.

KLEJNOT NILU ★★

film przyg., USA 1985, reż. Lewis Teague, wyk. Michael Douglas, Kathleen Turner, Danny DeVito

20:00 | stopklatka

„Miłość, szmaragd i krokodyl” powtórzone w pustynnej scenarii północnej Afryki. Ta sama obsada, ale bez Roberta Zemeckisa za kamerą całość szybko traci wdzięk i tempo. Szkoda.

Wielki Mike

FOT. MATERIAŁY PRASOWE

DRAMAT OBYCZ.

USA 2009, reż. John Lee Hancock, wyk. Sandra Bullock, Tim McGraw, Quinton Aaron

KRYPTONIM

U.N.C.L.E. ★★★

komedialna sensacyjna, USA/Wlk. Brytania 2015, reż. Guy Ritchie, wyk. Henry Cavill, Armie Hammer, Alicia Vikander

22:40 | warner tv

Guy Ritchie bierze pod lupę kultowy serial z lat 60. XX wieku: w samym środku zimnej wojny agenci CIA i KGB biorą udział we wspólnej akcji przeciwko organizacji, dążącej do pozyskania broni jądrowej.

NA WŁASNYCH

WARUNKACH ★★★

dramat obycz., Francja/Tajwan 2025, reż. Régis Wargnier, wyk. Julia de Nunez, Clovis Cornillac, Julien de Saint-Jean

20:10 | ale kino+ hd

Régis Wargnier powraca po 10 latach: renowowany szef kuchni znika w niewyjaśnionych okolicznościach. Jego restaurację przejmują córka, a po dwóch latach dostaje tajemnicze zaproszenie na Tajwan.

PAN I PANI KILER ★★

komedialna sensacyjna, USA 2010, reż. Robert Luketic, wyk. Ashton Kutcher, Katherine Heigl, Tom Selleck

21:45 | tv puls

Małżeńska idylla zamienia się w piekło, kiedy okazuje się, że małżonek jeszcze niedawno był agentem specjalnym, który udał się na emeryturę – wbrew woli zwierzchników gotowych uciśzyć go na zawsze.

RUST.

LEGENDA ZACHODU ★★★

western, USA 2024, reż. Joel Souza, wyk. Travis Fimmel, Alec Baldwin, Frances Fisher

22:40 | canal+ premium

Alec Baldwin jako starzejący się znużony rewolwerowiec, który uwalnia spod szubienicy wnuka, skazanego za zabicie lokalnego ranczera. Film głośny ze względu na przypadkową śmierć operatora na planie.

SZTOS ★★★

komedialna sensacyjna, Polska 1996, reż. Olaf Lubaszenko, wyk. Jan Nowicki, Cezary Pazura, Krzysztof Zaleski

20:00 | kino polska

„Żądło” po polsku w kolorach polskiego Wybrzeża lat 70.: reżyserki debiut Olafa Lubaszenki, jako Redford – Cezary Pazura, w roli Newmana – świetny Jan Nowicki. Ma swój smak, choć nie każdego zadowoli.

TATARAK ★★★★★

dramat obycz., Polska 2009, reż. Andrzej Wajda, wyk. Krystyna Janda, Jan Englert, Julia Pietrucha

21:05 | tvp kultura

Andrzej Wajda sięga po prozę Iwaszkiewicza, by zadumać się nad przemijaniem, a jednocześnie uchylić rąbka tajemnicy filmowej kuchni. Plus Krystyna Janda wspominająca ostatnie dni męża Edwarda Kłosińskiego.

23:10 | tvn 7

★★★★★

Warta Oscara kreacja Sandry Bullock w roli białej kobiety, która przyjęła do rodziny czarnoskórego chłopca po głębokich przeżyciach, by wychować go na wysokiej klasy futbolistę. Na faktach.

MYZ

TORNADO ★★★

film sens., Wlk. Brytania 2025, reż. John Maclean, wyk. Kôki, Tim Roth, Jack Lowden

21:40 | cinemax

Pod koniec XVIII wieku, podróżująca po Anglii Japonka widzi śmierć swego ojca, lalkarza wystawiającego spektakl samurajski, z rąk bandytów. Wychowana w duchu samurajskiej tradycji szuka zemsty.

ZANIM ODEJDA

WODY ★★★

komedialna, USA 2010, reż. Todd Phillips, wyk. Robert Downey Jr., Zach Galifianakis, Michelle Monaghan

21:00 | tvn 7

Za sprawą splotu dziwnych okoliczności przyszły ojciec, spieszący się na rodzinny poród, musi przebyć autostopem pół Stanów w towarzystwie człowieka, który zdaje się sprawcą wszystkich jego nieszczęść.

ZŁA KOBIETA ★★

komedialna, USA 2011, reż. Jake Kasdan, wyk. Cameron Diaz, Lucy Punch, Jason Segel

23:10 | cinemax

Zepsuta dziewczyna zostaje nauczycielką, lecz nie interesuje jej wychowanie młodzieży, ale możliwość poślubienia bogatego kolegi ze szkoły zaręczzonego z inną. Jakoś mało śmieszne.

KONRAD J. ZARĘBSKI

TVPI D3 II

07:30 Pełnia wiary (111)
08:00 Serwis Info
08:20 Zaraz wracam
09:00 Ranczo X (2)
10:00 Komisarz Alex XXIV (11)
11:00 Ojciec Mateusz VIII (7/13)
12:00 Serwis Info
12:10 Agrobiznes – magazyn
12:40 To się opłaca (226)
12:55 Dzika Argentyna (2/3)
14:00 Złoty chłopak
15:00 Serwis Info
15:15 Reportery (492)
15:35 Gra słów. Krzyżówka
16:05 Dziedziczo
17:00 Teleexpress
17:25 Jaka to melodia? (5877)
17:55 Klan – telenowela
18:20 Zaraz wracam
18:55 Akacja 38
19:30 19.30 – wiadomości
19:55 Pytanie dnia
20:25 Studio piłki nożnej

20:35 Piłka nożna: Eliminacje Mistrzostw Świata strefy UEFA: Baraż – półfinał: Polska – Albania (na żywo)
23:15 Mundial Białe – Czerwonych: Trzej przyjaciele z boiska – film dok. Polska 2006
00:20 Głina. Nowy rozdział – serial krym. Polska 25
01:20 Igła (Eye of the Needle) – thriller Wlk. Brytania 1981, reż. Richard Marquand, wyk. Kate Nelligan (120 min)

MEZEO

10:00 Scott Ross – Ślady spadającej gwiazdy 1951 – 1989
11:25 Wielka Msza h-moll Bacha pod batutą Johna Eliota Gardinera – muzyka sakralna
13:30 Orkiestra symfoniczna z Montrealu: Koncert otwierający sezon: Ravel, Mercure, Szostakowicz – muzyka klas.
14:55 La grande danza – balet Włochy 2017
16:20 Intermezzo
17:00 Antonio Sartorio: Orfeusz – opera Francja 2023
20:30 Naïssam Jalal: Landscapes of Eternity – Jazz sous les Pommiers
21:25 Matteo Mancuso – Międzynarodowy Festiwal Jazzowy w Montrealu
22:15 Franco Ambrosetti Quintet na Lugano Jazz Festival

TVP2 D3 II

05:30 M jak miłość
06:20 Operacja zdrowie (73)
06:55 Barwy szczęścia
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7505) – mag.
07:55 Pytanie na śniadanie (7505) – mag. Polska 2026
11:40 Dzień z życia artysty (4)
12:10 Informacje kulturalne
12:30 Koło fortuny (2172)
13:15 Panna młoda (21/50)
14:05 Va banque (1033)
14:35 Na sygnale
15:05 La Promesa – pałac tajemnic – telenowela
15:50 Przepis dnia (125)
16:00 Koło fortuny (2173)
16:35 Familiada (3060)
17:20 Panna młoda (22/50)
18:15 Va banque (1034)
18:50 Jeden z dziesięciu (14)
19:25 Barwy szczęścia
19:55 Przepis dnia (126)

20:05 Barwy szczęścia – serial obycz. Polska 2026
20:40 Super Gary. Gotuj z Bosacką! (4) – mag.
21:15 Tak to leciało! (81)
22:15 Niepewne sytuacje (25) – program rozrywk.
22:45 Syn (7,8/10) – serial USA 2017, wyk. Pierce Brosnan, Jacob Lofland
00:20 Rodzinka.pl XVIII (4) – serial kom. Polska 26
01:00 Stan wyjątkowy – komediodramat Chorwacja/Serbia/Polska 2019 (125 min)

PULS 2

12:00 Smerfy – serial anim.
13:00 Gumisie VI (2,1/18)
14:00 Kacze opowieści
15:00 Miraculous V
16:00 My Little Pony II
17:00 Tomek i przyjaciele: Naprzód lokomotywy! XXVII
17:10 Blue (19,20/52)
17:40 Świnka Peppa II (26/52)
17:45 Bing (69,70/78)
18:15 Masza i niedźwiedź VII
18:35 Myszką Miki: Frajdomek II (19/30)
19:00 Kacze opowieści
19:25 Ale numer! (12)
20:00 Dzielnica strachu X (12)
21:00 Przepis na zbrodnię
22:00 Dzielnica strachu X (11)
23:00 Beowulf – Droga do sprawiedliwości – film fantasy Kanada/Islandia/Wlk. Brytania/USA/Australia 2005
01:05 Dzielnica strachu X (9)

POLSAT D3 II

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień (790)
06:30 Malanowski i Partnerzy V (26,27)
09:30 Trudne sprawy XXI (23,24/40) – serial fab. – dok.
11:35 Gliniarze XII (34–36/60) – serial fab. – dok.
14:40 Dlaczego ja? 33 (17)
15:50 Wydarzenia
16:20 Interwencja (5865)
16:30 Na ratunek 112 XVIII (18) – serial fabularno-dok.
17:00 Gliniarze XX (19) – serial fabularno-dok. Polska 2026
18:00 Pierwsza miłość 50 (13) – serial obycz. Polska 2026
18:50 Wydarzenia, sport, pogoda – wiadomości
19:15 Gość „Wydarzeń” (326) – program publicystyczny
19:30 Sport – Polska 2026
19:55 Milionerzy (76)

20:30 Farma (179) – reality show Polska 2025, program prowadzi Marcelina Zawadzka, Ilona Krawczyńska, Milena Krawczyńska
21:30 Nasz nowy dom (355) – reality show Polska 2025
22:55 Sortownia – serial krym. Polska 2023, wyk. Andrzej Chyra, Natalia Jędrus, Marcin Czarnik, Olga Goldys
23:55 Sortownia (5) – serial krym. Polska 2023

TV4

07:55 Bogaty dom – biedny dom XIII (7) – serial dok.
08:55 Policjantki i policjanci VII (65,1/65) – serial obycz.
10:55 Na ratunek 112 XVIII (19) – serial fabularno-dok.
11:55 Dlaczego ja? 33 (19)
12:55 Trudne sprawy XXI (1,2,3/40) – serial fab. – dok.
15:55 Łowcy skarbów. Kto da więcej (51, 52) – reality show
18:00 Policjantki i policjanci XXIV (18,19) – serial obycz.
20:00 Uroczysko V (16) – serial kryminalny Polska 2026
20:30 Sprawiedliwi – wydział krym. XX (16)
21:30 Sprawiedliwi. Trójięstwo III (16) – serial krym.
22:40 Piekarcz – film sens. USA/Kanada 22, reż. Jonathan Sobol, wyk. Ron Perlman
00:50 Interwencja (5864)

TVN D3 II

05:35 Uwaga! (7957) – mag. reporterów Polska 2026
05:50 Ukryta prawda (6/40)
06:45 Kuchenne rewolucje: „Jani Sushi”, Tarnów XXVII (10)
07:45 Dzień Dobry TVN (5666)
11:20 Doradca smaku (4)
11:25 Kuchenne rewolucje: Bar „Czerwony kapturek”, Poznań XVII (5) – reality show
12:35 Kuchenne rewolucje: Warszawa – Bar Alpejski 31 (7) – reality show Polska 2025
13:40 Ukryta prawda (12,13/60) – serial fab. – dok.
15:45 Młode gliny (30/50) – serial krym. Polska 2026
16:50 Szpital św. Anny III (19) – serial obycz. Polska 2026, wyk. Jolanta Fraszyńska
17:55 Detektywi VI (19)
19:00 Fakty, sport, pogoda
19:55 Uwaga! (7958) – mag.

20:15 Na Wspólnej – serial obycz. Polska 2026
20:50 The Floor (8) – teleturniej Polska 2026
21:30 Kuchenne rewolucje: Łódź 32 (4)
22:40 Godziny szczytu II (Rush Hour 2) – film sens. USA/Hongkong 2001, reż. Brett Ratner, wyk. Jackie Chan, Chris Tucker (115 min)
00:35 Skok na głęboką wodę (4) – reality show
01:40 Szpital św. Anny (27/50) – serial obycz.

METRO D3 II

07:50 Sekrety życia (3/40)
08:45 Szpital (37,38/72)
10:45 Sędzia Anna Maria Wesołowska – serial fab. – dok.
12:45 Szkoła (14/67)
13:45 Przepis na życie II
14:40 Zapukaj do moich drzwi – telenowela Turcja 2020
15:40 The Floor (1, 2) – teleturniej Polska 2025
17:00 Ciężarówką przez Route 66 (1/7) – serial dok.
18:00 Prawo Agaty
19:00 Kartoteka VII (4,5) – serial fab. – dok. Polska 2014
21:05 Kryminalni II (3/13) – serial krym. Polska 2005
23:15 Kuba Wojewódzki (4) – talk-show Polska 2025
00:30 The Traitors. USA (4) – reality show USA 2023
01:45 Ach, ten ślub! (4) – program rozrywkowy Polska 2019

TV PULS D3 II

06:00 Nash Bridges VI (1,2/22) – serial sens. USA 2000, wyk. Don Johnson, Cheech Marin
08:00 Kobra – oddział specjalny XVIII (9,11/15) – serial sens. Niemcy 2013
10:00 Triumf miłości – telenowela Meksyk 2011
12:00 Nie igraj z aniołem – telenowela Meksyk 2008
13:00 Wspaniałe stulecie II (66) – serial obycz. Turcja 2013
14:00 Lombard. Życie pod zastaw XIII (18) – serial obycz.
16:00 Ranczo IX (8) – serial komediowy Polska 2015
18:00 Lombard. Życie pod zastaw XVIII (18,19) – serial obyczajowy Polska 2025

20:00 Taxi III – komedia sens. ** Francja 2003, reż. Gérard Krawczyk, wyk. Samy Naceri, Frédéric Diefenthal (105 min)
21:45 Pani i pan Kiler (Killers) – komedia sensacyjna USA 2010, reż. Robert Luketic (115 min)
23:40 Ekstrakt (Extract) – komedia kryminalna USA 2009, reż. Mike Judge, wyk. Jason Bateman (105 min)
01:25 Dzielnica strachu X

TVN7 D3 II

05:20 Ten moment
05:55 Szkoła (7,34,35/68) – serial fab. – dok. Polska 2018
08:45 Ukryta prawda (53,7,8/73) – serial fab. – dok.
11:55 W-11 Wydział Śledczy – serial fabularno-dok.
14:00 Detektywi (47/56) – serial fab. – dok. Polska 2023
15:00 Szpital św. Anny III (9) – serial obycz. Polska 2026
16:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska – serial fab. – dok.
17:00 Zapisane w gwiazdach (9) – serial fabularno-dok.
18:00 Opowieści małżeńskie (18/24) – serial fabularno-dok.
19:00 Ukryta prawda (24/48) – serial fab. – dok. Polska 2024
20:00 Hotel Paradise (16) – real tv Polska 2026
21:00 Zanim odejdą wody (Due Date) – komedia USA 2010, reż. Todd Phillips, wyk. Robert Downey Jr., Zach Galifianakis (130 min)
23:10 Wielki Mike (The Blind Side) – dramat obycz. USA 2009, reż. John Lee Hancock, wyk. Sandra Bullock, Tim McGraw, Quinton Aaron (160 min)
01:50 Hotel Paradise (15)

STOPKLATKA

08:35 Wojciech Cejrowski – boso przez świat (9)
09:00 Robert Makłowicz (122, 162) – magazyn
10:55 Wojny magazynowe: Kanada (5, 6/12)
11:55 Wojny kontenerowe II (12, 1/13) – serial dok.
13:00 Katastrofy w przestworzach XXV (4, 5, 6/10) – serial dok.
16:00 MacGyver VII (11, 12/14) – serial sensacyjny
18:00 Wojny magazynowe: Kanada (9, 10/12)
19:10 Wojny kontenerowe (9, 10/16) – serial dok.
20:00 Klejnot Nilu (The Jewel of the Nile) – film przyg. USA 1985, reż. Lewis Teague, wyk. Michael Douglas, Kathleen Turner, Danny DeVito, Spiros Focás (130 min)
22:10 Zabójca (War) – film sens. USA/Kanada 2007, reż. Philip G. Atwell, wyk. Jet Li, Jason Statham, John Lone, Devon Aoki, Luis Guzmán (145 min)
00:35 Polityka – dramat obycz. Polska 2019, reż. Patryk Vega, wyk. Iwona Bielska, Ewa Kasprzyk, Marcin Bosak (160 min)

KINO POLSKA

08:15 Polska z góry. Zamki, dworki, pałace III (1/8)
08:50 To nie ze mną (7)
09:30 Pan Kleks w kosmosie, cz. 1: Porwanie Agnieszki – film przygodowy Polska/Czechosłowacja 1988
11:05 Paragon, gola! – komedia Polska 1969, reż. Stanisław Jędrzyka, wyk. Józef Nalberczak
13:30 Mała matura 1947 – dramat obycz. Polska 2010, reż. Janusz Majewski, wyk. Adam Wróblewski, Marek Kondrat
15:50 Powstanie warszawskie
17:45 Pogranicze w ogniu (3, 4)
20:00 Sztos – komedia sensacyjna Polska 1996, reż. Olaf Lubaszenko, wyk. Jan Nowicki, Cezary Pazura, Krzysztof Zaleski, Leon Niemczyk
21:55 Kamerdyner – dramat historyczny Polska 2018, reż. Filip Bajon, wyk. Janusz Gajos, Anna Radwan, Sebastian Fabijański, Marianna Zydek
00:55 Róża – dramat historyczny Polska 2011, reż. Wojciech Smarzowski, wyk. Marcin Dorociński, Agata Kulesza, Kinga Preis
03:00 Kamienne tablice – melodramat Polska 1984, reż. Ewa Petelska, Czesław Petelski, wyk. Krzysztof Chamiec, Laura Łącz

ALE KINO+

09:45 Problem – film krótkom. Polska 2020 (30 min)
10:15 Bestia (1, 2/6)
12:15 Vera (4/4) – serial krym. Wlk. Brytania 2011
14:00 Czwarła władza (The Post) – film biograficzny USA 2017, reż. Steven Spielberg, wyk. Meryl Streep, Tom Hanks, Sarah Paulson (135 min)
16:15 Alfa (Alpha.) – film sens. Holandia/Szwajcaria 2024, reż. Jan-Willem Van Ewijk, wyk. David Urankar (125 min)
18:20 Vera (1/4) – serial krym. Wlk. Brytania 2012
20:10 Na własnych warunkach (La Réparation) – dramat obycz. Francja/Tajwan 2025, reż. Régis Wargnier, wyk. Julia de Nunez (130 min)
22:20 Jej twarz (The Last Face) – dramat obyczajowy USA 2016, reż. Sean Penn, wyk. Charlize Theron (150 min)
00:50 Niesłusznie oskarżona (The Trials of Cate McCall) – dramat obycz. USA 2013, reż. Karen Moncrieff, wyk. Kate Beckinsale (105 min)

POLSAT FILM

07:30 Doktor Martin VI (4/8)
08:30 Przyjaciółki XV
10:25 Świat według Kiepskich
13:55 Karate Kid IV: Mistrz i uczennica – dramat obycz. USA 1994, wyk. Hilary Swank
16:05 Jumanji: Przygoda w dżungli – film przyg. USA 2017, reż. Jake Kasdan
18:40 Pod słońcem Toskanii – komedia USA/Włochy 2003, reż. Audrey Wells
21:00 Jerry Maguire – dramat obycz. USA 1996, reż. Cameron Crowe, wyk. Tom Cruise
23:50 Ślad III (3/26)

KINO TV

07:30 Kojak II (20/25)
08:35 Zagadki kryminalne panny Fisher (1, 2/13)
11:00 Poirrot VI (1/4)
13:10 Panna Marple (2/4)
15:15 Zagadki kryminalne panny Fisher (3, 4/13)
17:55 Poirrot II (5, 6/10)
20:00 Joker – film sens. USA 2015, reż. Simon West, wyk. Jason Statham, Hope Davis
22:00 Spacer w chmurach – melodramat USA/Meksyk 1995, reż. Alfonso Arau
00:10 Omen – horror USA/Wlk. Brytania 1976, reż. Richard Donner, wyk. Gregory Peck

TVP KULTURA

09:00 Pogranicze w ogniu
10:10 Dziewczyna i gołębie – film obyczajowy Polska 1974 (65 min)
11:15 Przyjęcie na dziesięć osób plus trzy – film obycz. Polska 73 (65 min)
12:20 Reżyserzy VI (1/10)
13:10 Kolekcja (10) – mag.
13:20 Wydarzenie aktualne
13:55 Studio Kultura – niedziela z... (518)
14:55 Statysci – komedia Polska 2006, reż. Michał Kwieciński (130 min)
17:05 Pogranicze w ogniu
18:10 Wydarzenie aktualne
18:40 Ktorędy po sztukę (4)
18:55 Tintoretto. Człowiek, który zabił malarstwo
20:00 Hala odlotów (54)
21:00 Wstęp do filmu (577)
21:05 Tatarak – dramat obycz. Polska 2009, reż. Andrzej Wajda (95 min)
22:40 Dzień, w którym umarła gwiazda rocka
23:10 Video Killed the Radio Star: Steve Barron (6)
23:45 Zimna wojna – dramat obycz. Polska/Wlk. Brytania/Francja/Belgia/Indie 2018 (105 min)
01:30 Jan Ptaszyn Wróblewski i przyjaciele – koncert

WARNER TV

10:15 Za głosem serca
11:20 Pełna chata II (13, 14/22)
12:20 J.A.G. VI (21, 22/24)
14:10 Bajzer z Bel-Air V
16:10 Pełna chata II
18:15 Na słodko – komedia romantyczna USA 2023
20:00 Greystoke: legenda Tarzana, władcy małp – film przyg. Wlk. Brytania/USA 1984
22:40 Kryptonim U.N.C.L.E.
23:50 Kryptonim U.N.C.L.E. – komedia sensacyjna USA/Wlk. Brytania 2015
00:55 Jackie Chan: Przyjemniaczek – kom. krym. Hongkong 1998, reż. Sammo Hung

PARAMOUNT

07:30 Elementary VI (1, 2/21)
09:15 Star Trek: Insurekcja – film s.f. USA 1998
11:25 W ciemności. Star Trek – film s.f. USA 2013
14:05 Indiana Jones i Królestwo Kryształowej Czaszki – film przyg. USA 2008
16:50 Transformers III – film s.f. USA 2011, reż. Michael Bay
20:00 Transformers: Wiek zagłady – film s.f. USA/Chiny/Hongkong 2014
23:25 Straszny film III – komedia USA/Kanada 2003
01:00 Star Trek – film s.f. USA/Niemcy 2009, reż. J.J. Abrams

HBO

09:05 Grinch – film animowany Francja/Japonia/USA 2018 (85 min)
10:30 Okiem Oscara – dramat obycz. USA 2024, reż. Jay Silverman (110 min)
12:20 Drużyna AA – dramat obycz. Polska 2024, reż. Daniel Jaroszek (130 min)
14:30 Ostatnie wielkie dzieło – dramat historyczny USA/Holandia 2019, reż. Dan Friedkin (115 min)
16:25 Well Done! – komedia Francja/Luksemburg 2023, reż. Gilles Legardinier (110 min)
18:15 Letnia szkoła, 2001 – dramat obycz. Czechy/Wietnam 2025, reż. Duzan Duong (105 min)
20:00 Sprawa Friedy – dramat obycz. Szwajcaria 2024, reż. Maria Brendle, wyk. Julia Suzanne Buchmann (105 min)
21:45 Ja, Rosiński – film dok.
23:15 Mroczny fajter – film sensacyjny USA 2023, reż. Graham Phillips, Parker Phillips (115 min)
01:10 River Wild – film sens. USA/Węgry 2023, reż. Ben Ketaj, wyk. Leighton Meester (90 min)

CINEMAX

13:10 Wszystkie kolory świata pomiędzy czernią a bielą – dramat obycz. Nigeria 2023
14:50 Gdybyśmy tylko mogli zapaść w sen zimowy – dramat obyczajowy Mongolia/Francja/Szwajcaria/Katar 2023
16:30 Nomadland – dramat obyczajowy USA 2020
18:20 Liberators II – film sens. USA 1995, reż. Geoff Murphy
20:00 Kontra (9, 10/10)
21:40 Tornado – film sensacyjny Wlk. Brytania 2025
23:10 Zła kobieta – komedia USA 2011, reż. Jake Kasdan

ROMANCE TV

10:40 Rosamunde Pilcher: Niania pilnie potrzebna – film obyczajowy Niemcy 2018
12:30 Pastorka – melodramat Niemcy 2013, reż. J. Broecker
14:25 Jak wygrać wojnę rozwojową – film obycz. Niemcy 15
16:20 Rodzice kłamią lepiej – komedia Niemcy 2017
18:05 Górscy ratownicy
19:00 Górski lekarz
20:00 Inga Lindström: Zapomniany ślub – film obyczajowy Niemcy 24, reż. O. Diekmann
21:55 Käthe i ja: Córeczka tatusia – dramat obycz. Niemcy 20
23:50 Górski lekarz

CANAL+ PREMIUM

08:35 Wiraz – film dok.
09:55 Nadzieja – dramat obyczajowy Niemcy/Polska 2007 (100 min)
11:35 Łąpu-Capù
11:40 Pies na medal – film przyg. Australia 24, reż. John Sheedy (90 min)
13:10 Miss mokrego podkoszulka – komedia Polska 2002 (55 min)
14:05 The Office PL (6, 7/12)
15:05 Iran: Pokolenie Z – między wolnością a represją – film dok.
16:00 Warcraft: początek – film fantasy USA 2016 (120 min)
18:00 Hollywood Buzz (43)
18:25 Łąpu-Capù
18:30 Król kręgli – komedia USA 2024, wyk. D'Arcy Carden (90 min)
20:00 Eksperyment: Odsiadka (5) – serial dok.
20:50 Making of C+
21:00 Shadow Force – film sens. USA 2025, reż. Joe Carnahan (100 min)
22:40 Rust. Legenda Zachodu – western USA 2024 (135 min)
00:55 Dotyk śmieci – film sens. USA 2024, reż. Asif Akbar (95 min)

TVN FABUŁA

08:45 Papiery na szczęście
09:50 Przepis na życie II
10:50 Szpital św. Anny (19/26)
11:50 Magda M. (10, 11)
13:50 Teraz albo nigdy! II (11)
14:50 19+ – serial fab. dok.
15:25 Papiery na szczęście
16:30 Absolwenci (1)
17:10 Bumblebee – film s.f. USA/Chiny 2018
19:25 Ukryta prawda (14/17)
20:00 Jack Ryan: Teoria chaosu – thriller USA/Rosja/Wlk. Bryt. 14, reż. Kenneth Branagh
22:20 Batman – film sens. USA 2022, reż. Matt Reeves

AMC

10:45 Alex i Emma – komedia romantyczna USA 2003
12:40 Zbroja boga – film sens. Hongkong/Jugosławia 1986
14:20 Syn smoka (1) – film przygodowy USA/Chiny 2007
16:10 Syn smoka (2) – film przygodowy USA/Chiny 2007
18:00 Granice czasu (Linia czasu) – film przyg. USA 2003
20:20 Życie przed oczami – dramat obyczajowy USA 2007, reż. Vadim Perelman
22:00 Za cenę bólu – film krym. USA/Kanada 2008
00:00 Wolf Creek – horror Australia 2005, reż. G. McLean

AXN

08:25 Agenci NCIS XI (14/24)
09:20 Castle IV (2,3/23)
11:20 Detektyw Monk II (15,16/16) – serial krym. USA 05
13:15 Rekrut VII (7,8/18)
15:10 FBI: International III (4,5/13) – serial akcji USA 2024
17:10 Castle IV (4,5/23)
19:05 FBI II (10,11/19)
21:05 Agenci NCIS XX (6/22) – serial krym. USA 2022
22:00 Agenci NCIS: Hawaje (17/22) – serial krym. USA 2022
22:55 Castle IV (4,5/23)
00:40 FBI II (10/19)

EPIC DRAMA

08:35 Agenci NCIS XVI (24/24)
09:30 Wszystkie stworzenia duże i małe IV (3/6)
10:30 Poirot XI (2/4)
12:30 Lekarze na start
13:15 Agenci NCIS XVI (24/24)
14:15 Panna Scarlet V (2/6)
15:25 Dalglish II (3/6)
17:20 Poirot XI (3/4)
19:20 Lekarze na start
20:05 Agenci NCIS XVII (1/20) – serial krym. USA 2019
21:00 Jane Eyre (2/4)
22:10 A.B.C. (2/4) – serial krym. Wlk. Brytanii 2018
23:10 Panna Marple (1/4)
01:05 Lekarze na start

TVN STYLE

08:30 Dorota was urządził III (1,2/13) – serial dok. Polska 15
10:00 I nie opuszczę Cię aż do ślubu (8,1) – reality show
11:25 Ugotowani (7,8)
13:30 Kuchenne rewolucje (13,12) – reality show Polska 19
15:35 Bitwa o gości (8)
16:40 Jestem z Polski IX (2,1) – serial dok. Polska 2022
18:45 Kuchenne rewolucje (13,1) – reality show Polska 19
20:50 Zgłoś remont (1) – reality show Polska 2026
21:50 Jestem z Polski IX (12,13)
23:45 Hotel Paradise (16)

TVN TURBO

08:15 Nic do zgłoszenia V
09:15 Fani czterech kółek XVII
11:15 Złomowisko PL XI
12:15 Naprawy nie do naprawy
13:00 Zawodowi handlarze
14:30 Wojny samochodowe
16:30 Jeździć, obserwować IV
18:00 Raport Turbo (4947)
18:15 Samochód marzeń: Kup i zrób (10) – magazyn
19:00 Mobilni mechanicy (8)
19:45 Prawko na świecie. Jazda bez zasad (1) – magazyn
20:30 Zawodowi handlarze (4)
21:15 Z drugiej ręki (8)
22:00 Raport Turbo (4947)
22:20 Zawodowi handlarze (8)

BBC FIRST

08:50 Lewis IV (2/8)
09:40 Ojciec Brown VI (9/10)
10:40 Śmierć pod palmami III
11:45 Ludwíg (1/6)
12:55 Tajemnice Brokenwood
14:50 Ojciec Brown (3/10)
15:50 Lewis IV (2/8)
16:50 My Life is Murder IV (3)
17:50 Morderstwa w Midsomer
19:55 Śmierć pod palmami III (4/8) – serial kryminalny
21:00 Milszacy świadek XXVII (7,8/10) – serial kryminalny
23:10 Zbrodnie Saint-Pierre
00:10 Tajemnice Brokenwood

FX

08:15 Dr House V (13/23)
09:10 Kości X (15,16/22)
11:00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XIII (18/22)
11:55 FBI II (3,4/19)
13:45 Alert: Wydział Osób Zaginionych (5,6/10)
15:35 Agenci NCIS (13,14/23)
17:25 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XIII (19/22)
18:20 CSI: Kryminalne zagadki Miami II (17,18/24)
20:10 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku IX (5,6/17)
22:00 Genialna Morgan (12/13)
22:55 Bez twarzy – film sens. USA 1997, reż. John Woo

HGTV

08:10 Kupujemy dom na plaży
09:00 Remontujemy dom na plaży V (20) – serial dok.
10:00 Letnia chata na lata XIII
11:00 Zarobić na remoncie VI
12:00 Tu jest pięknie VIII (6/8)
12:45 Nieoczywiste miejsca II
13:55 House Hunters (6,7)
15:10 Mieszkanie na miarę II
17:05 Polowanie na ogród IV
18:15 Weekendowa metamorfoza (6,7) – reality show
20:05 Dorota was urządził IV (5,6/12) – serial dok. Polska 16
21:35 Zróbmy sobie dom (4)
22:35 House Hunters (2–5)

BBC LIFESTYLE

09:20 Mistrzowie ceramiki (1)
10:30 Zapraszam do stołu (8)
12:30 Wielkie brytyjskie wypieki (8) – program rozrywkowy
13:35 Włoski remont Amandy i Alana (7,8) – reality show
14:50 W 80 kilo dookoła świata (1) – serial dokumentalny
15:50 Zapraszam do stołu (9)
17:45 Hiszpański remont Amandy i Alana (1,2) – reality show Wlk. Brytanii 2025
18:55 Mistrzowie ceramiki (2)
19:55 Wielkie brytyjskie wypieki (9) – program rozrywk.
21:00 Wielkie Tanczące show
23:15 Ratunek dla skóry

COMEDY CENTRAL

08:00 Dwóch i pół III (23,24/24)
08:55 Przyjaciele VIII (11–16/24) – serial kom.
11:55 Teoria wielkiego podrywu XI (17–22/24) – serial kom.
14:30 Dwóch i pół IV (1–4/24)
16:30 Przyjaciele VIII (17–22/24) – serial kom.
19:30 Teoria wielkiego podrywu XI (23,24,1–4/24) – serial komediowy USA 2018
22:00 The Office PL (12,1/12)
23:05 Comedy Club (4,5)
00:05 Miasteczko South Park
01:00 Pracoholicy V (2/13)

TVP SERIALE

08:45 Komisarz Alex VII (8)
09:35 Rodzinka.pl II
10:05 Klan – telenowela
10:40 Ranczo III (2/13)
11:30 Ojciec Mateusz 34 (9)
12:25 Pan Mama (15/20)
13:00 Zaraz wracam
13:35 Ojciec Mateusz XXIV (7,8)
15:30 Komisarz Alex VII (9)
16:20 Na sygnale
17:25 CSI: Kryminalne zagadki (3,4/13)
19:30 Ojciec Mateusz XXIV (9)
20:30 Komisarz Alex XXV (3)
21:30 Ranczo III (5,6/13)
23:30 Ojciec Mateusz XXIV (10)
00:30 Wojna zastępcza
01:25 PiłBull – serial sens.

CANAL+ KUCHNIA

11:35 Comfort Food (18,19)
12:25 Jamie Oliver (1/4)
13:20 Podróż przez smaki Chin
14:25 ABC gotowania – kuchnia meksykańska (8) – mag.
14:55 Zgrillowani (1,2)
15:50 Kulinarne szlaki: Południowa Afryka (1,2)
16:40 Jakubiak rozgryza Tajlandię i Kambodżę (4)
17:05 Jamie Oliver (16,17,18)
18:30 Zgrillowani (7)
18:55 m jak mięso (5,6,1)
20:15 Bosacka daje radę
21:15 Anthony Bourdain VII
00:45 David w Europie (3)

CANAL+ DOMO

09:00 Ucieczka na wieś XXIV
10:55 Wielkie projekty: Australia XI (6/10) – serial dok.
12:05 Kupcie sobie zamek!
13:00 Po pierwsze: lokalizacja!
14:00 Cudotwórcy VI (8/13)
14:50 Wielkie projekty: Australia XI – serial dok.
16:00 Daleko od miasta XI (8)
17:00 Po pierwsze: lokalizacja!
18:00 Ucieczka na wieś XXIV
19:00 Wielkie projekty: Australia XI – serial dok.
20:10 Daleko od miasta XIV
21:00 Cudotwórcy VI (9)
22:00 Przekopiemy Ci ogródek
23:00 Gardeners' World (4)

PLANETE+

14:50 Piesze wędrówki po świecie II (3) – serial dok.
15:50 Niezwykłe podróże kolejną – serial dok. Francja 22
16:55 Premiera: Dokąd dzisiaj?
18:10 Świat z góry (2)
18:45 Historia łuku Triumfalnego – film dok.
19:45 Ramzes II (3) – serial dok.
20:50 Niezwykłe podróże kolejną VIII (4/7) – serial dok.
22:00 Premiera: Liban 1982. Anatomia masakry – film dok.
23:00 Partyzant z aparatem Leica – film dok. Izrael 2022

DISCOVERY CHANNEL

09:00 Gorączka złota: rzeka skarbów II (5/10)
10:00 Klan z Alaski III (14/32)
11:00 Potwór z Alaski (2/8)
12:00 Fani czterech kółek II
13:00 Nagi instynkt przetrwania VI (13,14/17) – serial dok.
15:00 Złomowisko PL VII
16:00 Od samochodu do domu
17:00 Celnicy na straży Europy VII (11,12/20)
18:00 Operacja: LOT (3)
19:00 Złomowisko PL VIII
21:00 Gorączka złota XVI
22:00 Złoto drwali II (7/8)
23:00 Morze złota XIII (7)
00:00 Fani czterech kółek

TVP HISTORIA

11:45 Salme: łodzie wikingów
12:50 Putin i Zachód (3/3)
14:00 Królowie (60)
14:35 Cztery pancerni i pies (1) – serial wojenny Polska 66
15:40 Sensacje XX wieku
17:40 Czas honoru II (7/13)
18:40 Encyklopedia II wojny światowej (2)
19:10 Flesz historii (754)
19:35 Królowie (19)
20:10 07 zgłoś się
21:30 Największe mity europejskich monarchii – serial dok.
22:30 Szalenie odważna hrabina – film dok. Polska 2024

HISTORY

12:10 Gwiazdy lombardu: skarby Ameryki II (7)
13:05 Starożytni kosmici XVI
14:00 UFO: szlakiem bliskich spotkań (8/9) – serial dok.
14:55 Niewyjaśnione tajemnice świata VII (11/18)
15:50 Gwiazdy lombardu XVII
17:10 Naziści na tropie skarbów (1/6) – serial dok.
18:10 Starożytni kosmici II
20:00 Starożytni kosmici XVII (14) – serial dok. USA 2025
21:00 Na lodowym szlaku XII
22:00 Sekretne życie seksualne Hitlera (2/4) – serial dok.
23:00 Gwiazdy lombardu XXV

NATIONAL GEOGRAPHIC

12:00 Wojna widziana z powietrza II (5,6/6)
14:00 Strzegąc granic X
15:00 Strażnicy z Karaibów
16:00 Starożytne Ameryki
18:00 Tajemnice wojennych wraków (2/8) – serial dok.
19:00 Wielkie konstrukcje III Rzeszy VI (3/6) – serial dok.
20:00 Katastrofa w przestworzach XXII (9/10) – serial dok.
21:00 Premiera: Największe katastrofy budowlane III (9/10)
22:00 Premiera: Megametro (3/4) – serial dok. Australia 20

FOCUS TV

08:00 48 h. Zaginięni
08:50 Wehikuł czasu
09:00 Galileo – pr. popularn.
10:00 Gwiazdy lombardu XIII
12:00 Superfabryki II (8/8)
13:00 Poszukiwacze historii V
14:00 Niesamowite wynalazki starożytności IV (5) – serial dok.
16:00 Kryptonim szef – celebryci – serial dok. USA 2018
18:00 Rolnicy. Podlasie VII
20:00 Galileo – pr. popularn.
21:00 Koszty wojny (4/6)
22:00 Niesamowite wynalazki starożytności IV (12,7/13)
00:00 Starożytni kosmici XV
01:00 Rolnicy. Podlasie VII (7)

BBC EARTH

11:20 Najwspanialsze rzeki świata: Nil (2/3) – film dok.
12:25 Błękitna Planeta II (3/7)
13:25 Zjawiskowa Ziemia (1/4)
14:30 W okowach mrozu X (19)
15:30 Życie na pustkowiu VIII
16:30 Ziemia (2/5) – serial dok.
17:35 Najwspanialsze rzeki świata: Nil (2/3) – film dok.
18:40 Błękitna Planeta II – kulisy – serial dok.
19:45 Dzikie potów (5/8)
20:55 Życie na pustkowiu VIII
21:55 W okowach mrozu XI
22:55 Michael Mosley: sekrety naszych zakupów – serial dok.

POLSAT VIASAT HISTORY

11:10 Tajne bazy nazistów IV
12:15 Wojna światowa (7/8)
13:20 II wojna światowa: cena imperium (13/13) – serial dok.
14:25 Odnaleziona: tajemnica szamanki – film dok. Niemcy 25
15:35 Tajemnice mumii
16:35 Europejska kolebka ludzkości – film dok.
17:45 Tajne bazy nazistów IV
18:50 Wojna światowa: 1914–1945 (7/8) – serial dok.
19:55 II wojna światowa: cena imperium (13/13) – serial dok.
21:00 Historia Troi – serial dok.
22:10 Cienna strona starożytności Grecji (4) – serial dok.

szyfropanorama

obserwowany przez wędkarza		ludożerca		ma dziś urodziny	w wierszu sieć dla rybaka		wiatrem podszyci	dyscyplina z ciosami	21	włoska wyspa lub model Forda	zjazd na miotłach		spiraliki z włosów		napisał „Błaszany bębenek”	żyje z procentów od kapitału		łan rosnących roślin
np. grafik								bada Pacyfik	16	15								
uwiodła Samsona		typowa sytuacja (potocznie)					10	4	8	10	postrzępione wybrzeże morskie		koniec trwania czegoś tarowana					np. neolit
							11		6	11	12	10						
czzerwono-czarni z Serie A		niewyraźna mowa azotan srebra		18	8	16	9		12	7	9	10	to preria					
				1	zniesienie napięcia mięśni	10	9	16	1	7	10		altowiolistka					
pięknie pisze			4	7	13	12	10	3			6	9	10	4	odpowiedź na apel			lśniące drobinki
ryba na filety	szal judaisty		brzozowy gaj	5		11	odwołanie w mini	17	2	10				9				
					11	7	10		12	hańba, niesława	20	6	9		... Kristoferson, aktor			śpiewają „Africa”
						14	bywa drażliwy	9	14	19	10	9	brytyczyk z Glasgow					
beztroskie bieganie		pracuje heblem					10	12	5	do puszczenia zajączka	4							
						cherubin		10	1	7			cięty – w wazonie					
feler w maszynie		miasto w powiecie białogardzkim							16	dopływ Wisły lub Dunaju					toastowa liczba			

Tu wpisz litery z pól oznaczonych cyframi

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	

Rozwiązanie krzyżówki

15	5	14	12	20	16	1	10		15	14	13	18	10
21	17	2	16	20	4	10	1	10					

sudoku

			4	1		3		5
	8			5			6	
5		2	6		8		7	
	5	3	8	7			9	
	2	8		4	5			3
1			3	2		8	5	7
	4						2	
		6	5					
	7		2			a		6

		4		1	3	2		
5	3					6		
9				6		1	3	
2	9	6	4					b
				8	6			
	7			5				
7		9					4	
					8	9	7	6
	6			4	7		1	3

Jak rozwiązać szyfropanoramę?

Część „panoramyczną” należy rozwiązać jak zwykłą krzyżówkę panoramiczną. Przy okazji część liter z wpisywanych hasel wypełni niektóre pola zaznaczone kolorem, czyli te należące do szyfrokrzyżówki.

W niej każdej liczbie odpowiada inna litera. „Rozkodowane” litery można wpisywać do pustych pól pod diagramem (pola 1-21).

Aby odczytać hasło trzeba przepisać litery do odpowiednich krątek w polu „rozwiązanie krzyżówki”.

Rozwiązanie z 13 marca:
SYRENKA NA SZOSIE

Jak rozwiązać sudoku?

W każdym rzędzie, w każdej kolumnie i w każdym małym kwadracie obwiedzionym grubą linią powinno się znaleźć dziewięć różnych cyfr od 1 do 9.

Prawidłowe cyfry z poprzedniego numeru (edycja 13 marca): a6; b5

Zapraszamy na podcast **Sobotni Seans**

Dostępne na platformach Spotify, Apple Podcasts, na YouTube, TokFM.pl,

a także na Wyborcza.pl/Podcast

Informacje o serialowych i filmowych nowościach w telewizji i serwisach VoD:

Wyborcza.pl/kultura

PROSTO Z POLSKI
TYGODNIK

Piątek, 20 marca 2026 | Redaktor prowadzący Przemysław Jedlecki

Jak firma PV Technik wykorzystała program Czyste powietrze

Setki poszkodowanych

Miały być nowe drzwi i okna, piece i ocieplone poddasza, ale nie ma. Jest za to strach i nerwowe wyczekiwanie na wezwanie do zwrotu pieniędzy z programu Czyste Powietrze, których właściciele domów nie widzieli na oczy, bo zaufali firmie realizującej termomodernizację.

Anna Gorczyca

– Pan Piotr, który namawiał nas na podpisanie umowy, reprezentował firmę, która oferowała klientom m.in. termomodernizację oraz montaż instalacji fotowoltaicznych – mówi pani Elżbieta z okolicy Rzeszowa.

W 2024 roku na swoim profilu na Facebooku firma, z którą się zetknęła, zachęcała klientów do korzystania z programu Czyste Powietrze, pokazywała, jak kotłownia ze starym piecem zamieniła się w sterylne pomieszczenie z pompą ciepła. „Nie martw się formalnościami, bo w PV Technik zajmujemy się kompleksową pomocą w uzyskaniu dotacji, aby cały proces przebiegł sprawnie i bez stresu” – czytamy na facebookowej stronie PV Technik wpis z 18 listopada 2024 roku.

– Pan Piotr siedział u nas ze dwie albo trzy godziny i przekonywał nas, że nie poniesiemy żadnych kosztów, bo spełniamy kryteria na 100 proc. dopłaty – wspomina pani Elżbieta.

Mężczyzna przekonał ją. Rodzina pani Elżbiety podpisała pełnomocnictwo firmie PV Technik, by w ich imieniu załatwiała formalności w Wojewódzkim Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Firma miała wykonać prace finansowane z programu Czyste Powietrze a po ich zakończeniu rozliczyć je. – Pełnomocnictwo podpisaliśmy u notariusza. Wcześniej dzwoniłam do Wojewódzkiego Funduszu w Rzeszowie. Pytałam, czy można takie pełnomocnictwo podpisać. Odpowiedzieli mi, że ich to nie obchodzi, komu dajemy pełnomocnictwo – wyjaśnia pani Elżbieta.

Zakres prac, który zaakceptował WFOŚiGW obejmował m.in. ocieplenie poddasza, montaż dwóch rekuperatorów. Przyznano im dotację z programu Czyste Powietrze w wysokości około 80 tys. zł. – Fundusz przełał PV Technik pierwszą transzę w wysokości 35 tys. zł. Myśmy tych pieniędzy nie zobaczyli na oczy. Czekaliśmy, aż pojawi się ekipa wynajęta przez firmę i że do końca 2024 roku te prace zostaną wykonane, ale się nie doczekaliśmy. W 2025 roku Wojewódzki Fundusz wezwał nas do zwrotu pieniędzy. – mówi pani Elżbieta. Kobieta wyjaśnia, że nie ma takich pieniędzy. – Wzięliśmy kredyt na remont starego domu. Kolejnego nikt nam nie da – mówi.

Pieniądze na koncie firmy

Pani Grażyna również mieszka niedaleko Rzeszowa. Ma do siebie wielki żal, że dała się zla-

• Z programu „Czyste Powietrze” można otrzymać dofinansowanie m.in. na wymianę okien FOT. KAMIL GOZDAN / AGENCJA WYBORCZA.PL

mać. Naganiacz, bo tak trzeba nazwać ludzi, którzy zdobywali dla PV Technik pełnomocnictwa upoważniające firmę do przejęcia pierwszej transzy z kwoty przyznanej klientom, przyjeżdżał do jej domu kilkakrotnie. – Długo nie chciałam podpisać pełnomocnictwa. Bałam się. Mój mąż jest od 40 lat niepełnosprawny. Ma 1710 zł renty chorobowej. W 2023 roku byłam bezrobotna, dopiero od niedawna mam emeryturę 2190 zł – wyjaśnia.

Zanim podpisała pełnomocnictwo, sprawdziła, co to za firma. W 2023 roku firma z Goleniowa wydawała się wiarygodna. – PV Technik dostała ponad 32 tys. zł jako pierwszą transzę i 18 miesięcy na wykonanie prac. Dostaliśmy dofinansowanie na wymianę drzwi wejściowych, docieplenie poddasza, wymianę okien na poddaszu – wylicza pani Grażyna. Podkreśla, że gdyby nie ten program, to nie pomyślałaby o takich remontach.

Opowieść pani Agnieszki spod Sanoka jest bardzo podobna. – Dostaliśmy dotację na modernizację dwóch budynków. Zakres prac był dość duży. Firma Pro Technik dostała blisko 110 tysięcy we wrześniu 2024 roku. Nas fundusz w ogóle nie powiadomił, że przełał im pieniądze. Czekaliśmy na rozpoczęcie robót, ale nikt z firmy się nie pojawił – mówi kobieta. Zaczęła więc wydzwaniać do przedstawicieli firmy, do głównej siedziby w Goleniowie. To samo robiły panie Elżbieta i Grażyna. – Najpierw zapewniano nas, że na pewno ekipa się pojawi, że zaraz roboty się zaczną.

Ministerstwo Klimatu i Środowiska wspólnie z NFOŚiGW przygotowały projekt ustawy o pomocy beneficjentom, osobom fizycznym poszkodowanym w związku z realizacją programu „Czyste Powietrze”

Firma zmienia właścicieli, problemy pozostały

Potem nie odbierano od nas telefonów – opowiadają. – Od prawniczki, która mi pomaga, dowiedziałam się, że będziemy musieli spłacić pieniądze, które dostała firma PV Technik. Stanowisko funduszu było takie, że nie ma mowy ani o rozłożeniu tej kwoty na raty, ani tym bardziej o umorzeniu – mówi pani Elżbieta.

– To niesprawiedliwe, bo przecież nie widzieliśmy ani złotówki z tego, co dostała firma. Ta sprawa mnie wykańcza, schudłam siedem kilo. Córka mnie pociesza, że wiele osób dało się oszukać. A ja jestem zła na siebie, że tak dałam się oszukać – mówi pani Grażyna.

– To prawda, że nie tylko my dałyśmy się oszukać. Ludzie zaczęli pisać na Facebooku i okazało się, że jest nas bardzo dużo – dodaje pani Agnieszka. Na zamkniętej grupie oszukanych przez PV Technik jest ponad 800 osób.

Sprawa trafia do prokuratury

Poszkodowani powiadomili policję i prokuraturę. – Powiedziano nam, że sprawę przekazano do Szczecina, bo tam była główna siedziba firmy – wyjaśnia pani Agnieszka.

We wrześniu 2025 roku Prokuratura Okręgowa w Szczecinie poinformowała, że nadzoruje postępowanie przygotowawcze w sprawie nadużyć przy realizacji programu „Czyste powietrze”. – Śledztwo ma charakter ogólnopolski. Występuje w nim ponad stu pokrzywdzonych. Ponadto ustalono, że w okresie od 2022 roku do grudnia 2024 r. łączna wysokość wyrządzonej szkody na rzecz pokrzywdzonych wyniosła kilkadziesiąt milionów złotych – brzmi komunikat prokuratury.

W październiku sprawa została przekazana do Biura Delegowanego Prokuratora Europejskiego w Katowicach. Prokurator nie udziela informacji o postępach śledztwa.

700 zgłoszeń o nieuczciwych firmach

PV Technik nie była jedyną firmą, która brała pieniądze, i nie wywiązywała się z zobowiązań. – Do NFOŚiGW wpłynęły sygnały zgłaszane m.in. przez beneficjentów oraz WFOŚiGW, dotyczące nieprawidłowości w zakresie działań podejmowanych przez wykonawców uczestniczących we wdrażaniu przedsięwzięć w progra-

mie priorytetowym Czyste Powietrze. NFOŚiGW odnotował łącznie prawie 700 zgłoszeń dotyczących postępowań prowadzonych przez odpowiednie organy ścigania lub inne uprawnione organy w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa w związku z realizacją przedsięwzięć w Programie. Dane mogą ulegać zmianie w związku z toczącymi się postępowaniami i aktualizacjami po stronie właściwych organów – informuje biuro prasowe NFOŚiGW.

Niestety, stanowisko NFOŚiGW i WFOŚiGW w sprawie zwrotu wypłaconych transz jest niekorzystne dla beneficjentów, czyli pani Grażyny, Elżbiety i Agnieszki.

– Z punktu widzenia funduszu, stroną umowy o dofinansowanie jest beneficjent. Jeśli środki zostały wypłacone, a inwestycja nie została zrealizowana, co stanowi naruszenie warunków umowy dotacji, Fundusz jest zobligowany do dochodzenia zwrotu pieniędzy od beneficjenta. Rozliczenia między beneficjentem a nieuczciwym wykonawcą leżą w sferze prawa cywilnego i karnego – wyjaśnia Alicja Dubas z WFOŚiGW w Rzeszowie.

Ustawa pomoże beneficjentom?

Problem oszukanych beneficjentów stał się tak poważny, że Ministerstwo Klimatu i Środowiska wspólnie z NFOŚiGW przygotowały projekt ustawy o pomocy beneficjentom, osobom fizycznym poszkodowanym w związku z realizacją programu Czyste Powietrze. Ustawa zakłada zawieszenie spłaty przez beneficjentów, wprowadzenie mechanizmów umożliwiających ściąganie należności bezpośrednio od wykonawców. Wojewódzkie fundusze mogłyby uzyskać status pokrzywdzonego w procesie karnym. W projekcie znalazł się również zapis, że zawieszenie działań przez WFOŚiGW nastąpi, gdy zostanie złożone zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa lub wszczęto z urzędu postępowanie karne. Będzie również możliwe umorzenie należności.

– Gdyby ta ustawa została uchwalona, odechnęlibyśmy – mówią poszkodowani przez PV Technik. Zastanawiają się, czy firma będzie miała z czego spłacić pobrane zaliczki. Wiadomo, że jeszcze istnieje. PV Technik był na 9 miejscu na liście najbardziej zadłużonych firm, wobec których w sierpniu 2025 roku otwarto postępowanie restrukturyzacyjne. Suma zobowiązań wynosiła 26,7 mln zł. 11 marca Sąd Rejonowy w Bielsku-Białej otworzył postępowanie sanacyjne wobec firmy i wyznaczył zarządcę.

Próbowałam wielokrotnie skontaktować się z firmą. Chciałam zapytać, dlaczego nie wywiązali się z umów, co stało się z pieniędzmi, które przełał im fundusz. Chciałam zapytać, czy prawdą jest informacja, którą można znaleźć w internecie, że dyrektor w PV Technik może zarabiać nawet 100 tys. zł. Interesowało mnie również, w jaki sposób nowi właściciele chcą rozwiązać problemy firmy. Niestety, tak jak moim rozmówczynom nie udało się skontaktować z nikim z firmy. ●

Krajobraz po wyborach w świętokrzyskiej KO

Deficyt przywódców

– Z bycia kojarzoną z KO Agata Wojda nie ma, jak do tej pory, żadnych korzyści – ocenia Aleksandra Kuształ, politolożka z Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach.

Grzegorz Walczak

Wewnętrzne wybory KO w Świętokrzyskiem nie przyniosły wielkich niespodzianek. Szefem struktur wojewódzkich został znów poseł Artur Gierada. Był jedynym kandydatem – zdobył 96 procent głosów. Walkę o schedę po Agacie Wojdzie, która zrezygnowała z szefowania partii w Kielcach, wygrał Michał Piasecki. Miejski radny zdeklasował radnego sejmiku Gerarda Pedrycz, otrzymując 92 procent głosów.

**WALKA O SCHEDE
PO AGACIE WOJDZIE**

– Nie żałuje pan? – pytam Pedrycz, który w wyborach doznał sromotnej porażki.

– Z perspektywy samego rezultatu być może żałuję tego, że nie zadzwoniłem do paru osób. Pewnie wtedy wynik byłby bardziej zrównoważony – mówi.

W „Wyborczej” pisaliśmy, że to Piasecki był zdecydowanym faworytem. Miał za sobą poparcie kieleckich radnych. Pozostaje bliżej Agaty Wojdy, która jest „naturalnym liderem środowiska KO w Kielcach”. Gerard Pedrycz takiego zaplecza w kieleckich strukturach partii nie zbudował. Niektórzy w partii dziwili się nawet, że rzucił rękawicę Piaseckiemu. – Może chce zaistnieć, może zbudować swoją popularność? – sugerowali.

– Spodziewałem się, że nie zostanę wybrany, ale chciałem dać członkom partii demokratyczny wybór, a jednocześnie zaprezentować swoją wizję polityki opartej na dialogu z wyborcami oraz moje niezmienne w niej priorytety, jak gospodar-

ka czy bezpieczeństwo – przekonuje Gerard Pedrycz.

Z tą prezentacją nie do końca wyszło. Piasecki i Pedrycz nie potrafili się dogadać co do terminu wspólnej debaty. W efekcie zaprosili członków KO na dwa odrębne spotkania. Pedrycz przyznaje zresztą, że frekwencja u niego była skromna. – To, co było, zostawiamy. Jesteśmy jedną drużyną, mamy wspólne cele. Pogratulowałem Michałowi zwycięstwa. Teraz liczy się współpraca – deklaruje radny sejmiku, który na niedzielnej konferencji lokalnych działaczy KO podsumowującej wyniki wyborów nie był jednak obecny.

– Miałem rodzinne obowiązki. To nie była absolutnie żadna demonstracja – zastrzega.

**NOWY SZEF KO
W KIELCACH:
NIESNASEK NIE MA**

Pozytywnie zaskoczony tak swoją wysoką wygraną jest Michał Piasecki. – To bardzo silny mandat społeczny od członków partii w Kielcach – ocenia.

Zachwała Agatę Wojdę, prezydentkę Kielc i ustępującą szefową partii w mieście. – Poprządkę zawiesiła bardzo wysoko. Nigdy wcześniej nie mieliśmy tylu sukcesów w Kielcach – mówi i w tym kontekście wymienienia m.in. zwycięstwo w wyborach pre-

• **Na pierwszym planie poseł Artur Gierada, szef KO w świętokrzyskim**

FOT. WOJCIECH HABDAS/
AGENCJA WYBORCZA.PL

zydenckich w 2024 roku i wprowadzenie do 25-osobowej rady miasta 10 radnych.

I dodaje: – Obecna większość w radzie miasta jest niestabilna, dlatego w przyszłych wyborach liczymy na więcej, nawet na bezwzględną większość – celem będzie 13 mandatów. Chcemy też poprawić wynik w wyborach do sejmiku województwa.

KO w 30-osobowym sejmiku ma sześć mandatów, w tym dwa wywalczone w okręgu kieleckim. Rządzi PiS – ma 16 mandatów.

O rywalizacji z Gerardem Pedryczem mówi, że to już zamknięty rozdział: – Niesnasek nie ma. Jesteśmy poważnymi ludźmi. Jest między nami synergia, a nie konflikt.

Surowszą ocenę sytuacji ma dr Aleksandra Kuształ, politolożka z Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach. – Wybory w KO potwierdzają, że wewnętrzna rywalizacja w partii niemal nie istnieje, co przekłada się na utratę dynamiki – mówi.

Wylicza, że w dziewięciu świętokrzyskich powiatach w ogóle nie było alternatywy, a w czterech startowało po dwóch kandydatów. – Oczywiście, można przyjąć, że wszyscy są zachwyceni obecnym przywództwem, ale ja uważam, że to bardziej dowód na to, że w KO brakuje rywalizacji. Partia w regionie cierpi na deficyt przywódców – uważa Aleksandra Kuształ.

Artur Gierada partią w Świętokrzyskim rządzi od ośmiu lat. Nikt nie zdecydował się rzucić mu rękawicy. – To raczej świadectwo braku alternatywy, a nie wyraz szczególnego uznania dla kompetencji leaderskich Artura Gierady – ocenia zwycięstwo tego ostatniego Aleksandra Kuształ. – Świętokrzyskie przez lata jego rządów wciąż jest postrzegane jako region PiS-owski. Niewiele udało się zrobić, by to zmienić. Politycy PiS-u dalej dominują na jarmarkach, piknikach, festiwalach. Rozumiem, że działacze KO mogą czuć się w takim środowisku niekomfortowo, ale całkowicie oddają pole PiS-owi. Nie potrafią dotrzeć do jego bardziej „chwijnych” wyborców. Po słowie partii ze Świętokrzyskiego nie są tu szczególnie aktywni.

Naturalnym nowym liderem KO wydawała się być Agata Wojda – zwłaszcza po tym, jak wiosną 2024 roku wygrała wybory prezydenckie w Kielcach. Teraz jednak zrezygnowała z kierowania partią w mieście. „To przemyślana decyzja, wynikająca z priorytetu, jakim jest dla mnie miasto, jakim są dla mnie Kielce” – wytłumaczyła swoją decyzję. Zapewniła przy tym, że dalej pozostanie członkinią Koalicji Obywatelskiej.

– Bardzo wiele zależy od tego, jak ona sama widzi swoją przyszłość. Czy wejdzie

do polityki krajowej, czy wystartuje np. w wyborach do Sejmu? – zastanawia się Aleksandra Kuształ.

Nie dziwi się, że Agata Wojda zrezygnowała z przewodzenia partii w Kielcach. – Jej prezydentura dla części wyborców jest na pewno sporym rozczarowaniem. To PiS jest w ofensywie, a ona musi teraz skupić się nie na partii, a na ratuszu i utracie większości w radzie miasta – mówi Aleksandra Kuształ.

Przywólcę odwołania wiceprezenta Bartłomieja Zapalę, zwolnienia grupowe w MOPR, czy utratę koalicjanta – klubu Perspektywy Macieja Burszteina. W efekcie tego ostatniego PiS doprowadził do odwołania przewodniczącego rady miasta z KO.

Zwraca też uwagę, że „z bycia kojarzoną z KO Agata Wojda nie ma jak do tej pory żadnych korzyści”. – Choć przecież KO rządzi w kraju i wydawało się, że po linii rządowej Kielce będą mieć realne zyski. Tak się nie stało, ja przynajmniej tych zysków nie widzę. Wręcz przeciwnie, Wojda z uwagi na swoją przynależność partyjną daje jeszcze kolejny powód do ataku dla swoich przeciwników – mówi Aleksandra Kuształ.

I przewiduje: – Wyobrażam sobie, że w następnych wyborach – jeśli zdecyduje się na reelekcję – Agata Wojda może wystartować z własnego komitetu wyborczego, choć z poparciem Koalicji Obywatelskiej.

**TO NIE CZAS NA
PRZEGRUPOWANIE SIŁ**

Michał Piasecki nie zgadza się z tym, że w świętokrzyskiej KO brakuje rywalizacji i mocnych liderów.

– Jeśli idzie o wybory, jesteśmy aż do bólu demokratyczni. W większości partii to delegaci wybierają władzę, a u nas to są wybory, w których każdy członek może oddać głos. Nawet jeśli na lidera partii w regionie zgłosi się jeden kandydat, to inni dokonują jego oceny. Mogą wyrazić swoją opinię, mogą go nie poprzeć – mówi.

I zwraca uwagę na miejsce, w którym obecnie znajduje się KO: – Uzyskaliśmy władzę w kraju, prowadzimy w sondażach, co przekłada się w nastroje wewnątrz partii. To naturalne, że największe rozczarowanie jest wtedy, gdy partia znajduje się w opozycji. To wówczas następuje przegrupowanie sił. Sami to przerabialiśmy za czasów Grzegorza Schetyny czy Borysa Budki. Widać to w PiS. Przecież największe walki frakcyjne odbywają się tam właśnie teraz. ●

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

34426178

**NEWSLETTERY
WYBORCZEJ**

wyborcza.pl

Wszystkie piszą ludzie, nie maszyny
Nasi najlepsi redaktorzy.

Możesz wybrać z bogatej oferty
ponad **40** różnych newsletterów.

Zapisz się na:
wyborcza.pl/newsletters

OBWIESZCZENIE

Na podstawie art. 38b ust. 2 pkt 4 i 5 oraz art. 8g, art. 8h, art. 8i ust. 1 pkt 1, pkt 2 i pkt 5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1130, z późn. zm.) oraz Uchwały nr CCXXII/4354/2026 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 11 marca 2026 r. w sprawie konsultacji społecznych projektu Audytu krajobrazowego województwa lubelskiego, zawiadamia się o rozpoczęciu konsultacji społecznych projektu Audytu krajobrazowego województwa lubelskiego.

Termin konsultacji społecznych ustala się w dniach **od 23 marca 2026 r. do 19 kwietnia 2026 r.**

Projekt Audytu krajobrazowego województwa lubelskiego zostanie udostępniony we wskazanym terminie:

1. Na stronie internetowej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego w Lublinie pod adresem <https://umwl.bip.lubelskie.pl/> w zakładce Polityka regionalna / Audyt krajobrazowy.
2. W siedzibie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego w Lublinie, w Departamencie Strategii i Rozwoju, ul. Artura Grottgera 4, 20-029 Lublin, w pokoju 454 (IV piętro), w godzinach od 9.00 do 13.00.

Konsultacje społeczne prowadzone będą w następujących formach:

1. **Zbieranie uwag** do projektu Audytu krajobrazowego województwa lubelskiego w okresie konsultacji społecznych,
2. **Spotkania otwarte** poprzedzone prezentacją projektu Audytu krajobrazowego województwa lubelskiego odbędą się dniami: **2.04.2026 r. (czwartek) od godz. 16.00 do godz. 18.00** oraz **7.04.2026 r. (wtorek) od godz. 16.00 do godz. 18.00** w siedzibie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego w Lublinie, ul. Artura Grottgera 4, 20-029 Lublin, sala 069A (parter),
3. **Diżury projektanta** odbędą się dniami: **2.04.2026 r. (czwartek) od godz. 18.00 do godz. 19.00** oraz **7.04.2026 r. (wtorek) od godz. 18.00 do godz. 19.00** w siedzibie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego w Lublinie, ul. Artura Grottgera 4, 20-029 Lublin, sala 069A (parter).

Uwagi należy składać do **Zarządu Województwa Lubelskiego wyłącznie za pomocą obowiązującego formularza pisma dotyczącego aktu planowania przestrzennego**, w następujący sposób:

- na piśmie utrwalonym w postaci papierowej, w Kancelarii Ogólnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego w Lublinie (parter), lub pocztą na adres: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, ul. Artura Grottgera 4, 20-029 Lublin,
- na piśmie utrwalonym w postaci elektronicznej, za pomocą środków komunikacji elektronicznej, w szczególności: poczty elektronicznej na adres: krajobraz@lubelskie.pl lub za pomocą skrzynki do e-Doręczeń: AE:PL-50810-20039-CIIGV-27,
- osobiście podczas przewidzianych spotkań otwartych lub diżurów projektanta.

Wzór formularza jest dostępny:

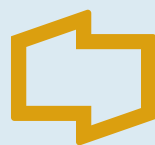
- pod adresem <https://umwl.bip.lubelskie.pl/> w zakładce Polityka regionalna / Audyt krajobrazowy,
- pod adresem <https://www.gov.pl/web/rozwoj-technologie/formularz-pisma-dotyczacego-aktu-planowania-przestrzennego>,
- w Departamencie Strategii i Rozwoju UMWL w Lublinie, ul. Artura Grottgera 4, 20-029 Lublin, w pokoju 454 (IV piętro), w godzinach od 9.00 do 13.00.

Uwagi złożone po upływie wskazanego terminu zostaną pozostawione bez rozpatrzenia.
Organem właściwym do rozpatrzenia zgłoszonych uwag jest **Zarząd Województwa Lubelskiego**.

Marszałek Województwa Lubelskiego
Jarosław Stawiarski

Lublin/34425800

NEWSLETTER

Komunikaty.pl

Nowości
w przepisach,
zamówienia publiczne,
porady ekspertów,
raporty,
ogłoszenia.

Dla przedsiębiorców,
urzędników,
zainteresowanych
gospodarką.

ZAPISZ SIĘ

Wejdź na stronę **komunikaty.pl**
lub użyj kodu QR

ODESZLI.pl

Dziel się
wspomnieniami
o bliskich

Żyją, póki
pamiętamy

Wejdź
na serwis
odeszli.pl

ODER-CENTER
ZAKUPY W SCHWEDT

Kinder czekoladki lub Yogurette
1 kg = 11,10 €
n.c. = 1,69 €
opak. 100 g

34% TANIEJ
SUPER CENA
1.11

Kinder kulki czekoladowe nadziewane
różne rodzaje
1 kg = 36,56 €
opak. 90 g

SUPER CENA
3.29

Żelki Trolli Bunkky party
1 kg = 6,65 €
opak. 600 g

SUPER CENA
3.99

Duplo Knusperlen kulki czekoladowe z nadzieniem
1 kg = 28,76 €
opak. 97,5 g

SUPER CENA
2.79

Milka zając czekoladowy
różne rodzaje
1 kg = 22,11/20,95 €
n.c. = 2,99 €
sztuka 90/95 g

34% TANIEJ
SUPER CENA
1.99

Lindt Zając czekoladowy
różne rodzaje
1 kg = 39,80 €
n.c. = 3,29 €
sztuka 50 g

40% TANIEJ
SUPER CENA
1.99

Milka wianek wielkanocny
różne rodzaje
1 kg = 30,25 €, n.c. = 7,99 €
opak. 198 g

25% TANIEJ
SUPER CENA
5.99

EDEKA center • Landgrabenpark 1 • 16303 Schwedt/Oder • godziny otwarcia: pon. – sob. 8:00 – 20:00

Wydawca: Dritte EDEKA-Markt Minden-Hannover GmbH, Wittelsbacherallee 61, 32427 Minden

FACEBOOK

Wszystkie ceny w euro, n.c. = najniższa cena z ostatnich 30 dni.

Świebodzin

Brutalna interwencja policji

Policjant ze Świebodzina prysnął gazem w oczy mężczyźnie, a potem bił pałką po plecach tak długo, aż ten osunął się na ziemię. Sprawę bada wydział kontroli lubuskiej komendy i prokuratura.

Maja Sałwacka

Film z interwencji, która rozegrała się na ulicach lubuskiego Świebodzina, ma kilka tysięcy wyświetleń. Bulwersuje. Upublicznił go jeden z mieszkańców, który przyglądał się pracy policjantów.

Na nagraniu widać, jak do ok. 50-letniego mężczyzny, stojącego na skwerku pod blokiem, podchodzi policyjny patrol. Na mężczyznę, ubranego w czarną kurtkę i beżowe spodnie, wskazuje palcem inny mieszkaniec miasteczka. Mężczyzna nie ucieka, stoi lekko kołysząc się. Wygląda na pijanego, ale nie widać, by przejawiał agresję. Czeką cierpliwie aż podejda do niego policjanci. Jeden z nich staje tuż przed mężczyzną, wyciąga rękę w kierunku oczu mężczyzny i pryska w nie gazem z odległości dwóch, trzech centymetrów. Dopiero wtedy mężczyzna porusza się, w geście obrony zasłania się rękoma.

Potem policjant przechodzi do ataku – wyciąga pałkę i zaczyna z furią bić mężczyznę po plecach. Zadaje kilka, być może kilkanaście ciosów. Mężczyzna z bólu osuwa się na ziemię. Jego ciało na dalszej

część nagrania, zasłania żywoplot. Można jedynie domyślać się, że policjanci w tym czasie zakładają mężczyźnie kajdanki. Nie wiadomo, czy kładą się na nim, dociskają i dalej go biją. Po kilku minutach, ledwie trzymającego się na nogach, wloką do radiowozu.

SPRAWĄ BADA PROKURATURA

W czwartek 5 marca świebodzińska komenda wydała oświadczenie. Przyznała, że interwencja miała miejsce w środę 4 marca w Świebodzinie. Tego dnia dyżurny komendy otrzymał zgłoszenie dotyczące agresywnego zachowania mężczyzny, dlatego policjanci podjęli „interwencję publiczną”. Na miejscu okazało się, że mężczyzna był pijany.

– Wcześniej miał obnażać się przed przechodniami, także dziećmi. Zdaniem świadków mężczyzna blokował ruch, kopał w zaparkowane pojazdy, a także miał atakować szarpać i uderzać przechodniów – mówi asp. szt. Marcin Ruciński, rzecznik prasowy świebodzińskiej komendy. Na nagraniu z interwencji nie wi-

dać agresji mężczyzny, nie widać także, by był roznegliżowany. Świadkowie mówią, że mężczyzna obsikał zaparkowane auta. Komenda nie wyjaśnia tego, nie ocenia także zachowania policjantów i prawidłowości przebiegu interwencji. Mają to zbadać specjaliści.

– Komendant polecił wszcząć postępowanie dyscyplinarne wobec policjanta, który używał środków przymusu bezpośredniego oraz postępowanie wyjaśniające wobec drugiego z policjantów – wyjaśnia aspirant Ruciński. Lubuski komendant zlecił policjantom z wydziału kontroli, by zbadali szerszy wycinek pracy patrolu. Sprawę zbada także prokuratura – także z wniosku lubuskiej komendy.

– Materiały już są zarejestrowane w Prokuraturze Rejonowej w Świebodzinie, ale po przeprowadzeniu czynności nie cierpiących zwłoki będziemy przekazywać je do innej jednostki, by uniknąć zarzutów

o stronniczość. Policjanci i prokuratorzy na co dzień ze sobą współpracują – przyznaje Ewa Antanowicz, rzecznik Prokuratury Okręgowej w Zielonej Górze.

Policjanci mogą odpowiadać z art. 231 Kodeksu karnego, przekroczenia uprawnień przez funkcjonariusza publicznego. Agresywny policjant może odpowiedzieć także za pobicie – za co grozi 8 lat więzienia.

TO KOLEJNE ŚLEDZTWO WOBEC POLICJANTÓW

To nie jedyne śledztwo, które toczy się przeciwko policjantom świebodzińskiej komendy. Prokuratura Okręgowa w Poznaniu bada pracę policjantów, którzy interweniowali w domu rodzinnym 7-miesięcznego Wojtka. Policjanci zatrzymali na noc matkę chłopca w związku ze sprawą drobnej kradzieży (zarzut finalnie okazał się fałszywy), pozostawiając niemowlę pod opieką agresywnego ojca. Policjanci wiedzieli, że w domu dochodziło do awantur i przemocy, oraz że sąd rodzinny polecił pół roku wcześniej umieścić dzieci tej pary w rodzinie zastępczej. Policjanci zbagatelizowali także ostrzeżenia i prośby kobiety, by mogła wrócić do domu i ochronić dziecko przed agresywnym partnerem.

Rano babcia chłopca powiadomiła pogotowie, że dziecko nie oddycha. Chłopiec nie żył już od kilku godzin. Ojciec uciszał go ciosami w głowę, bo chłopiec płakał po szczepieniu. Sąd skazał mężczyznę na 26 lat więzienia. ●

Komendant polecił wszcząć postępowanie dyscyplinarne wobec policjanta, który używał środków przymusu bezpośredniego oraz postępowanie wyjaśniające wobec drugiego z policjantów

MARCIN RUCIŃSKI

rzecznik prasowy świebodzińskiej komendy

W miejskim szpitalu w Częstochowie zabrakło lekarzy

Jest wniosek o zamknięcie interny

Rada Społeczna Miejskiego Szpitala Zespołowego w Częstochowie zgodziła się, aby przez najbliższe pół roku zaprzestął działalności oddział wewnętrzny. Ostateczna decyzja należy do wojewody.

Marek Mamor

Miejski Szpital Zespołowy w Częstochowie kieruje do wojewody śląskiego wniosek o zgodę na czasowe zawieszenie oddziału wewnętrznego przy ul. Mickiewicza. Z uwagi na drastyczne braki kadry lekarskiej na oddziale wewnętrznym, dyrekcja placówki złożyła wcześniej wniosek do Rady Społecznej o czasowe – do 6 miesięcy – zaprzestanie działalności tego oddziału.

Zgodnie z ustawą o działalności leczniczej podmiot leczniczy może czasowo zaprzestać wykonywania działalności w zakresie świadczeń zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych na okres nieprzekraczający 6 miesięcy. Rada Społeczna

• **Miejski Szpital Zespołowy w Częstochowie - jego część przy ul. Mickiewicza** FOT. GRZEGORZ SKOWRONEK / AGENCJA WYBORCZA.PL

na posiedzeniu 11 marca, biorąc pod uwagę problem z personelem lekarskim, pozytywnie zaopiniowała ten wniosek.

Na oddziale interny zostało zaledwie dwóch lekarzy, którzy nie są w stanie zapewnić ciągłości udzielania świadczeń zdrowotnych i właści-

wej opieki nad przebywającymi tam pacjentami.

Kilka dni i przed posiedzeniem rady społecznej pracownicy oddziału internistycznego przy ul. Mickiewicza alarmowali, że decyzja o wygaszaniu 40-lóżkowej interny w tym szpitalu była zaskakująca. Ich zdaniem panował

chaos, a pielęgniarki były zaskoczone obrotem sprawy.

Związki zawodowe w piśmie do władz miasta wyraziły zaniepokojenie zawieszeniem działalności oddziału. W dokumencie czytamy, że działania dyrekcji, które nie były konsultowane ani ze stroną społeczną, ani z urzędem miasta, ani z NFZ, godzą w bezpieczeństwo zdrowotne mieszkańców Częstochowy i okolic.

– Dobrym rozwiązaniem byłoby, żeby jednak lekarze interniści pojawili się w szpitalu. Natomiast, jak usłyszałem od ordynatora, na dziś takiej możliwości nie ma. Pozostaje nadzieja – przyznaje wiceprezydent Zdzisław Wolski odpowiedzialny m.in. za służbę zdrowia

Dyrekcja Szpitala zapewnia, że wszyscy pacjenci znajdują opiekę w szpitalnych jednostkach przy ul. Mirowskiej 15 i Bony 1/3. Trafi tam również pozostający w pracy personel oddziału wewnętrznego.

Miasto rokrocznie wspiera szpital, którego działalność lecznicza opiera się na kontrakcie z NFZ, m.in. poprzez zakupy sprzętowe, środki na remonty

czy wsparcie w aplikowaniu o środki zewnętrzne. Mimo napiętej sytuacji budżetowej pokrywa także roczne straty szpitala. W ubiegłym roku radni na wniosek władz miasta zdecydowali o pokryciu ujemnego bilansu Miejskiego Szpitala Zespołowego za 2024 rok w wysokości ponad 22 mln zł. Teraz Miejski Szpital Zespołowy w Częstochowie poszukuje w trybie pilnym lekarzy i lekarzek posiadających specjalizację w zakresie chorób wewnętrznych. Ofertę zamieszczono też na stronie internetowej częstochowskiego magistratu.

Przypomnijmy. W styczniu 2025 roku w szpitalu miejskim zamknięto oddział położniczy. Powód? Zbyt mała liczba urodzin i wysokie koszty

Jak wynika z odpowiedzi dyrekcji szpitala na interpelację radnego PiS Piotra Wrony, na dzień 30 listopada 2025 roku zobowiązania podlegające zapłacie wynosiły 105 869 756 zł. W tym zobowiązania długoterminowe – 70 659 535 zł, zobowiązania krótkoterminowe – 35 210 221 zł. Zobowiązania wymagalne wynosiły – 3 664 232 zł. ●

Zakopane wprowadza Kartę Turysty

Cyfrowy bat na nielegalne noclegi

Od 1 maja 2026 Zakopane dołączy do grona europejskich kurortów, oferujących własną Kartę Turysty. Cyfrowy system ma ułatwić gościom poruszanie się po mieście, zapewnić informacje o atrakcjach i jednocześnie pomóc w walce z nielegalnym wynajmem noclegów.

Marek Podmokły

Podstawą nowego systemu jest całkowita cyfryzacja poboru opłaty miejscowej. Miasto rezygnuje z papierowych kwitariuszy, zastępując je elektronicznym systemem obsługi turystów. – Ucywilizowaliśmy w końcu system pobierania opłaty miejscowej. Po latach mamy wreszcie system cyfrowy. To pierwszy krok. Karta Turysty będzie powiązana właśnie z opłatą miejscową, dzięki czemu przedsiębiorcy będą mogli łatwo zachęcać gości do korzystania z niej – tłumaczy burmistrz Łukasz Filipowicz.

Wdrożenie systemu Travel Host kosztowało miasto kilkanaście tysięcy złotych, a uruchomienie samej karty – kilkadziesiąt tysięcy. W praktyce zmiany są jednak dla budżetu niemal neutralne, bo obsługa papiero-

wych dokumentów generowała podobne koszty.

„Inteligentny asystent” dla turystów

Jak podkreślają władze miasta, Karta Turysty nie ma być wyłącznie zbiorem zniżek. Jej twórcy chcą, aby stała się cyfrowym przewodnikiem po regionie. – Chcemy, żeby była takim inteligentnym asystentem pobytu w Zakopanem. W aplikacji znajdą się informacje o zabytkach, trasach turystycznych, interaktywne mapy czy audioprzewodniki. Turysta będzie miał wszystko w jednym miejscu – mówiła wiceburmistrz Iwona Grzebyk-Dulak podczas konferencji prasowej.

Oficjalna promocja projektu rozpocznie się w kwietniu. W mieście pojawią się także punkty informacyjne, gdzie turyści i przedsiębiorcy będą mogli uzyskać pomoc w korzystaniu z systemu.

Jednym z najważniejszych celów projektu jest uporządkowanie rynku wynajmu krótkoterminowego. Z Karty Turysty będą mogli korzystać wyłącznie goście, nocujący w obiektach legalnie zarejestrowanych i odprowadzających opłatę miejscową.

Już sama zapowiedź wprowadzenia systemu przyniosła zaskakujące efekty. Od początku 2026 roku baza

• Zakopane
FOT. MAREK PODMOKŁY / AGENCJA WYBORCZA.PL

Już zapowiedź wprowadzenia systemu przyniosła zaskakujące efekty. Od początku 2026 roku baza noclegowa Zakopanego powiększyła się o 1779 nowych, oficjalnie zgłoszonych miejsc noclegowych

noclegowa Zakopanego powiększyła się o 1779 nowych, oficjalnie zgłoszonych miejsc noclegowych. Wiele właścicieli zdecydowało się wyjść z szarej strefy, aby ich obiekty mogły uczestniczyć w miejskim programie.

Na początku oferta Karty Turysty będzie budowana w oparciu o aktualną opłatę miejscową, wynoszącą 2 zł za dobę. Przy takiej stawce trudno od razu zapewnić darmową komunikację czy bezpłatne wejścia do atrakcji, ale system ma rozwijać się stopniowo.

Na razie skromna oferta, ale duże plany

Miasto liczy także na zmiany w przepisach, które umożliwią w przyszłości zwiększenie opłaty turystycznej i finansowanie z niej szerszej oferty dla gości. – Gdy przepisy się zmienią, będziemy mogli stworzyć kartę z bardzo bogatą ofertą i finansować ją właśnie z opłaty turystycznej – zapowiada burmistrz Filipowicz.

Władze Zakopanego nie wykluczają, że w przyszłości karta mogłaby objąć nie tylko samo miasto, ale cały powiat tatrzański. Część gmin już zadeklarowała chęć współpracy przy wspólnej strategii promocji regionu.

Jeśli ten pomysł się powiedzie, Podhale może w przyszłości doczekać się regionalnej karty turystycz-

nej na wzór tych, które od lat działają w największych kurortach Europy.

Inspiracja z Alp i Słowacji

Podobne rozwiązania od lat funkcjonują w wielu europejskich regionach turystycznych. W dolinie Chamonix we Francji czy Val di Sole we Włoszech turyści otrzymują kartę gościa, umożliwiającą darmowe przejazdy lokalną koleją oraz zniżki na lokalne atrakcje.

W regionie Orava turyści wykupują Orava Card, która oferuje rabaty na atrakcje, muzea i wyciągi narciarskie. Rodzinna karta na 730 dni kosztuje 14 euro, dając zniżki u 35 partnerów. – Karty są w postaci plastikowej oraz aplikacji w telefonie. Korzystając z aplikacji, otrzymujemy nie tylko zniżki, ale i informacje o wydarzeniach w regionie – mówi Marosz Badań z Orava Card. Z kolei na słowackim Liptowie działa Liptov Region Card, oferująca ponad 70 zniżek, między innymi w aquaparkach, ośrodkach narciarskich czy restauracjach.

– Karta lub aplikacja współpracuje z naszą stroną, która jest także w języku polskim, gdzie możemy sobie zaplanować cały pobyt w zależności od naszych preferencji i zainteresowań – mówi Katarína Sarafinova z Organizacji Turystycznej Regionu Liptov. ●

OGŁOSZENIE PŁATNE

Kraj/34415988

Masz problemy w domu, pracy na uczelni?
Niepokoisz się, że ich przyczyna bądź skutkiem jest choroba lub zaburzenie psychiczne?
Zgłoś się do punktu zgłoszeniowo-koordynacyjnego.
Najpóźniej w ciągu 72 godzin znajdziesz tam profesjonalną pomoc.

Centrum Zdrowia Psychicznego w Gorzowie Wlkp.,
ul. Walczaka 42,
tel. 95 782 78 76

Wielospecjalistyczny
Szpital Wojewódzki
w Gorzowie Wlkp. Sp. z o.o.

**CENTRUM
ZDROWIA PSYCHICZNEGO
W GORZOWIE WIELKOPOLSKIM**

OGŁOSZENIE PŁATNE

Bydgoszcz-Toruń/34425855

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

34425912

INFORMACJA

Wójt Gminy Osielsko ogłasza drugi ustny przetarg nieograniczony na sprzedaż nieruchomości stanowiących własność Gminy Osielsko

Na podstawie art. 38 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997r. o gospodarce nieruchomościami (tj. Dz. U. z 2024r. poz. 1145 ze zm.), § 3, § 6 i § 13 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 września 2004r. w sprawie sposobu i trybu przeprowadzania przetargów oraz rokowań na zbycie nieruchomości (tj. Dz. U. z 2021r. poz. 2213) Wójt Gminy Osielsko ogłasza drugi ustny przetarg nieograniczony na sprzedaż niezabudowanych nieruchomości gruntowych.

Lp.	LOKALIZACJA	Nr księgi wieczystej	Nr działki	Powierzchnia w m ²	Cena wywoławcza	Wadium
1.	OŚIELSKO , ul. Krzywa	BY1B/00064675/5	2/22	1136	353 800,00	35 380,00
2.	OŚIELSKO , ul. Krzywa	BY1B/00064675/5	2/27	837	299 300,00	29 930,00

Pierwszy przetarg na zbycie ww. nieruchomości odbył się dnia 20 listopada 2025r.

Termin i miejsce przetargów: 24 kwietnia 2026r. godz. 09:00
Urząd Gminy Osielsko ul. Jana Pawła II 28, Osielsko – sala obrad Rady Gminy
Wadium: wpłaty do dnia 20 kwietnia 2026r.

UWAGA – Licytacja nieruchomości odbędzie się w kolejności podanej w ogłoszeniu

Pełna treść ogłoszeń została zamieszczona na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Gminy Osielsko (<http://bip.osielsko.pl/>) oraz na stronie internetowej www.osielsko.pl

Przetargi mogą być odwołane z ważnych powodów, o czym organizator przetargu powiadomi poprzez zamieszczenie informacji w prasie i na stronie internetowej Urzędu Gminy: www.bip.osielsko.pl.

Dodatkowych informacji udziela
Urząd Gminy Osielsko, Referat Gospodarki Gruntami i Rolnictwa, tel. (52) 324 18 32

Słówko • Literówka
Quizy • Sudoku
Krzyżówki

Szukaj w **APLIKACJI WYBORCZEJ**

Zeskanuj QR kod i pobierz aplikację

Supermiasta i Superregiony 2026

Jak Opole wspiera seniorów

Opole konsekwentnie rozwija politykę senioralną, budując przestrzeń dla osób w dojrzałym wieku, w której edukacja, kultura, sport i wsparcie społeczne łączą się w spójną ofertę.

Piotr Zapotoczny

Tuż przed pandemią koronawirusa Opole zostało wpisane na listę miast przyjaznych starzeniu się przygotowywaną przez Światową Organizację Zdrowia. Zaświadcza to o tym, że miasto umie aktywizować seniorów, wspierając ich w tym, co sami chcą robić. – Działań związanych z najstarszą grupą społeczną mamy w Opolu bardzo dużo. Karta Seniora, mieszkania senioralne, nowe, niskopodłogowe i niskoemisyjne autobusy, mnóstwo kampanii społecznych, prężna działalność Domów Seniora oraz Centrum Informacyjno-Edukacyjnego „Senior w Opolu” to tylko pierwsze

z brzegu przykłady. Oferta dla tej grupy społecznej jest wielka, ale też zaangażowanie seniorów w działalność miasta ogromne – mówił prezydent Arkadiusz Wiśniewski.

OPOLSKIE DNI SENIORA

To właśnie w Opolu ponad ćwierć wieku temu zorganizowano pierwsze w Polsce takie święto, które posłużyło innym samorządom za wzór. W tym roku, w maju, odbędzie się już 29. edycja tej imprezy.

Organizatorzy tego wydarzenia przekonują: „Seniorów trzeba wysłuchać. Oni sami opowiadają nam o swoich potrzebach, problemach. Chcemy im uświadomić, że starość to jest coś nieuniknionego i wszyscy musimy przygotować się do tego, by ta starość była dobra. Stąd też pomysł na organizowanie integracyjnej imprezy międzypokoleniowej”.

– To jest grupa, która wiele zrobiła dla Opoli. Przez lata je budowali, dzięki temu to Opole jest takie piękne. A teraz jeszcze dodatkowo tę energię, którą mają, cały czas dokładają, więc to jest bardzo mile – mówił Arkadiusz Wiśniewski podczas jednej z poprzednich edycji tego święta.

W różnych aspektach życia społecznego, edukacyjnego i aktywności obywatelskiej opolskim seniorom pomaga Centrum Informacyjno-Edukacyjne „Senior w Opolu”. To miejsce wsparcia

• Dni Seniora w Opolu

FOT. MATERIAŁY UM
W OPOLU

i aktywizacji dojrzałych mieszkańców – działające jako placówka miejska.

Instytucja działa od poniedziałku do piątku, oferując seniorom szeroki wybór zajęć: naukę języków obcych, taniec, gimnastykę, jogę, rękodzieło, szachy, Tai Chi czy soft boules. Centrum prowadzi też bezpłatną wypożyczalnię sprzętu rehabilitacyjnego: wózków, balkoników i kuli, które można wypożyczyć na trzy miesiące z możliwością przedłużenia. Seniorzy angażują się również w wolontariat: odwiedzają osoby samotne, pomagają w zakupach i wspierają sąsiadów.

W lutym instytucja zainaugurowała obchody 10-lat swojej działalności. W tym czasie Centrum „Senior” zyskało nie tylko na popularności wśród mieszkańców, ale również znacząco rozbudowało swoją ofertę zajęć. Sprzyjało temu przeniesienie siedziby do nowoczesnego budynku przy ulicy Krakowskiej 32.

– To wyjątkowe miejsce na mapie naszego miasta. Pełne uśmiechu, śpiewu, pasji i energii, której wszy-

scy możemy pozazdrościć seniorom i pracownikom tej wspaniałej aktywizującej instytucji – pisał Arkadiusz Wiśniewski.

ZNIŻKI I DOSTĘP DO KULTURY

„Opolski Senior” to bezpłatna karta dla mieszkańców Opoli, która pozwala korzystać z licznych zniżek i promocji w instytucjach miejskich oraz w wybranych punktach usługowych i instytucjach kulturalnych. Program skierowany jest do kobiet powyżej 60. roku życia i mężczyzn powyżej 65. roku życia.

Posiadacze karty mogą korzystać z atrakcyjnych ofert w całym mieście. Wśród przywilejów znajdują się m.in.: tańsze bilety do teatrów, filharmonii i muzeów, wejścia do Opolskiego Zoo w promocyjnej cenie, zniżki na baseny, lodowisko, kluby fitness oraz rabaty w lokalach gastronomicznych i usługowych współpracujących w ramach programu.

Program obejmuje też ponad stu prywatnych partnerów, którzy oferują zniżki na wizyty lekarskie, fizjoterapię, porady prawne czy kursy językowe.

– Karta „Opolski Senior” jest realnym wsparciem finansowym i zachętą

do korzystania z oferty kulturalnej i rekreacyjnej miasta – komentuje na stronie miasta Małgorzata Jarosz-Basztabin, kierowniczka Centrum „Senior”.

KOMFORT I NOWOCZESNOŚĆ

Dwa lata temu w Opolu otwarto nowoczesny Dom Pomocy Społecznej przy ul. Chmielowieckiej 74. Obiekt dysponuje 80 komfortowymi pokojami i jest wolny od barier architektonicznych. Placówka oferuje dostęp do biblioteki, przychodni POZ oraz szerokiego zakresu zajęć rekreacyjnych i edukacyjnych. Co ważne, wspomniana biblioteka nie służy jedynie do czytania książek, ale jest przestrzenią warsztatów, spotkań i zajęć integracyjnych, które pozwalają naszym podopiecznym aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym.

– To inna jakość i inny standard. Szerokie przestrzenie, możliwość manewrowania wózkami. Pomieszczenia są dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. Klimatyzowane pomieszczenia, nowoczesne łóżka – wyliczała Dorota Rutkowska, ówczesna naczelnik Wydziału Polityki Społecznej UM Opoli (obecnie dyrektorka Departamentu Zdrowia i Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego).

Inwestycja pochłonęła 60 milionów złotych, z czego połowę stanowiło dofinansowanie z rządowego programu Polski Ład. – Bez tych zewnętrznych pieniędzy, ta inwestycja by nie ruszyła – mówił prezydent Arkadiusz Wiśniewski, dodając: – Ruszyła również z wkładem budżetu miasta, czyli mieszkańców. A te inwestycje są niezwykle ważne z punktu widzenia polityki senioralnej. ●

Supermiasta i Superregiony 2026 Długowieczni

Starzejemy się w szybkim tempie – już co czwarty Polak przekroczył sześćdziesiątkę, a jednocześnie rodzi się coraz mniej dzieci. W pierwszym kwartale 2025 roku współczynnik dzietności spadł do rekordowego poziomu 1,03, co oznacza, że statystyczna Polka urodzi w ciągu swojego życia tylko jedno dziecko (próg jedności pokoleń wynosi 2,1). Dotyka nas zmiana demograficzna i stawia przed nami ważne pytania, np. jak zmieniać się rynek pracy i system opieki społecznej, czy będzie nas stać na utrzymanie obecnie obowiązującego wieku przejścia na emeryturę?

W „Wyborczej”, w ramach projektu „Długowieczni”, dyskutujemy o tym od lat. Wyzwaniom związanym ze starzejącym się społeczeń-

stwem pragniemy też poświęcić rozpoczynając się 20 marca tegoroczną edycję akcji Supermiasta i Superregiony.

W publikacjach i dyskusjach na łamach „Wyborczej” będziemy się zastanawiać m.in. czy jesteśmy przygotowani do zmiany demograficznej?

Przed jakimi wyzwaniami stoją duże miasta, a z czym muszą zmierzyć małe miasteczka i wsie? Co zrobić, żeby system opieki zdrowotnej był wydolny, a seniorzy jak najdłużej zachowywali sprawność? Sprawdzimy, jak zmieni się nasze otoczenie i jaki wpływ zmiana demograficzna odcisnie na polityce miast. Jaki wpływ na decyzje samorządowców będą mieli coraz starsi wyborcy?

Pamiętajmy, że starość to nie koniec życia, to często czas na realizację swoich pasji. Zastanowimy się, jak można wyko-

rzystać wiedzę i doświadczenie osób starszych? Jak ich zachęcać, by nie spędzali życia na kanapie przed telewizorem, jak skłonić do działania? Jak sprawić, by osoby starsze mogły czuć się potrzebne i spełnione? Gdzie mają szukać wsparcia, nowych znajomości, grup rówieśniczych?

Polskie miasta i regiony już z powodzeniem realizują elementy polityki społecznej, której celem jest poprawa dobrostanu seniorów. Sprawdzimy, jakie działania podejmuje Kościół i jakie ma oferty. Jak samorząd tworzy przestrzeń integrującą różne grupy, np. młodzież i seniorów? W wielu miejscach sprawdzają się wspierane przez samorządy pomysły, np. uzupełniające wiedzę uniwersytety trzeciego wieku, telefony zaufania dla seniorów, prowadzone przez ich rówieśników, miesz-

kania, w których osoby w podobnym wieku mogą razem żyć i się wspierać, usługi „złotej rączki”, kluby, warsztaty, spotkania... Bardzo liczymy na Wasze doświadczenia, spostrzeżenia i opinie (piszcie na supermiasta@wyborcza.pl).

Naszej tegorocznej akcji będzie towarzyszył plebiscyt Supermiast i Superregionów, w którym chcemy razem w Czytelnikami wybrać najlepsze pomysły i praktyki, które wspierają seniorów, ułatwiają im życie i zapobiegają ich wykluczeniu.

Zwinięciem projektu będzie konferencja „Coraz bardziej srebrna Polska: Jak się odnaleźć w czasach zmiany demograficznej”, którą zorganizujemy w październiku w Warszawie z udziałem samorządowców i ekspertów, którzy na co dzień zajmują się tematyką zmiany demograficznej. ●

OGŁOSZENIE

Kraj/34423765

REKLAMA

PARTNERZY GŁÓWNI

PARTNERZY

Po rozstrzygnięciu konkursu na nowy Teatr Współczesny

„Powstanie piękny budynek”

– Moim marzeniem jest, żeby ludzie idący wzdłuż nabrzeża, chcieli się przy nas zatrzymać, wjechać na górę, napić się kawy, porozmawiać. To byłoby coś – mówi Mirosław Gawęda, dyrektor Teatru Współczesnego w Szczecinie.

Andrzej Kraśnicki jr

W piątek 13 marca w Bałtyckim Porcie Kultury, czyli dawnym cieletniku na Łasztowni, ogłoszono wyniki konkursu architektonicznego. Pierwsze miejsce sąd konkursowy przyznał pracowni architektonicznej SAAW z Warszawy. Chwilę po ogłoszeniu wyników rozmawialiśmy z prezydentem, architektami i dyrektorami Teatru Współczesnego. Oto jak oceniają zwycięski projekt.

DLA „WYBORCZEJ”
PIOTR KRZYTEK
prezydent Szczecina

Myślę, że to nie było wbrew pozorom łatwe miejsce do przygotowania projektu. Trzeba pamiętać, że teatr ma

• **Koncepcja autorstwa pracowni architektonicznej SAAW z Warszawy wygrała międzynarodowy konkurs na koncepcję nowej siedziby Teatru Współczesnego na Łasztowni w Szczecinie** FOT. CEZARY ASZKIEŁOWICZ / AGENCJA WYBORCZA.PL

swoje wymagania, tzn. budowa sceny, „kieszeni” i tego całego zaplecza, to jest pewne wyzwanie. Obudować to ciekawą architekturą nie jest proste. Filharmonia pod tym względem była prostsza.

Zwycięski projekt jest dwustronny, to znaczy jest równie ciekawy nie tylko od strony Odry, ale także od strony ulicy Władysława IV. Jest też prze-

**Zlokalizowana
w jednym z budynków
scena społeczna jest
czymś wyjątkowym**

strzeń między budynkami, którą można ciekawie wykorzystać. Nie jestem architektem, ale widzę pewne elementy, które nawiązują do tego, co już mamy w Szczecinie. To na przykład kręcone schody, takie jak w filharmonii. Podoba mi się wykorzystanie drewna na elewacji. To jest coś ponadczasowego.

Wyda mi się też, że pod względem realizacji, nie będzie to jakoś wyjątkowo trudny projekt. Naszym marzeniem jest by zakończyć inwestycję do końca grudnia 2030 roku. Dobrą informacją jest też to, że zwyciężyło polskie biuro. To ułatwienie na etapie przygotowywania projektu.

MIROSŁAW GAWĘDA
dyrektor Teatru Współczesnego

Jestem może nie tyle wzruszony, co po prostu dumny z faktu, że ludzie, mimo różnych przeciwności i to w bardzo dużym natężeniu, które przeżywamy od dwóch lat, potrafią myśleć o sztuce. I to nie tylko w takich kategoriach „przeczytam książkę” lub „zobaczę przedstawienie teatralne”, ale decydują się w tę sztukę zainwestować pieniądze. Po to, żebyśmy za pięć lat mogli przyjść do teatru w Szczecinie i zobaczyć kolejne opowieści o tym,

jak wspaniały może być człowiek. I to jest dla mnie budujące. Jestem dumny z tego, że uczestniczymy dzisiaj wszyscy w tego typu wydarzeniu.

Dwa budynki teatru nie są wyzwaniem, wręcz przeciwnie. Tak właśnie sugerowaliśmy w naszej koncepcji programowej, że być może oddzielenie sceny społecznej od głównej bryły ze sceną główną i kameralną, stworzy nam dodatkowe możliwości na granie pomiędzy tymi budynkami. I ten projekt świetnie realizuje to założenie.

PIOTR ŚMIERZEWSKI
sędzia referent, sędzia konkursowy
Stowarzyszenia Architektów
Polskich – SARP O/Szczecin

Można powiedzieć, że dwa budynki teatru to bardzo trafne rozwiązanie. Dlatego, że zlokalizowana w jednym z nich scena społeczna jest czymś wyjątkowym. Nikt takiej sceny jeszcze nie ma. I ta wyjątkowość w tym projekcie jest bardzo ładnie pokazana. Plac między budynkami jest fantastyczną przestrzenią do inscenizacji. Można ją bardzo intensywnie zazielenić, a na tym bardzo zależało dyrekcji teatru. Ta praca jest jedną z nielicznych to umożliwiających. ●

REKLAMA

Opole/34422219

Jak elastyczne formy zatrudnienia pomagają przyciągnąć i zatrzymać najlepsze talenty w firmie?

Elastyczne formy zatrudnienia stają się kluczowym narzędziem w przyciąganiu i zatrzymywaniu najlepszych talentów w firmach. Praca zdalna, hybrydowa, elastyczne godziny czy job sharing pozwalają organizacjom lepiej odpowiadać na indywidualne potrzeby pracowników.

Dzięki temu firmy nie tylko zwiększają efektywność, ale także budują pozytywny wizerunek nowoczesnego pracodawcy, co jest niezwykle ważne w walce o talenty na rynku pracy. Elastyczne formy zatrudnienia pomagają zatrzymać ekspertów, którzy mogą w ten sposób pogodzić zatrudnienie np. z pracą naukową, badawczą czy pracą w innych organizacjach.

Badania potwierdzają, że elastyczne modele pracy znacząco podnoszą satysfakcję i zaangażowanie pracowników. Możliwość dostosowania godzin pracy sprzyja wyższej satysfakcji z wykonywanych obowiązków, większemu zaangażowaniu oraz zmniejszeniu poziomu stresu. Pracownicy, którzy mają wpływ na swój styl pracy, są bardziej lojalni wobec firmy i rzadziej rozważają zmianę miejsca zatrudnienia. Elastyczność pozwala im lepiej godzić życie zawodowe z prywatnym, co przekłada się na wyższy poziom dobrostanu i mniejsze ryzyko wypalenia zawodowego.

Korzyści finansowe dla firm wynikają m.in. z obniżenia kosztów operacyjnych, na przykład poprzez zmniejsze-

nie potrzeby utrzymywania dużych biur. Elastyczne modele pracy pomagają także zatrzymać najlepsze talenty, co ogranicza koszty rekrutacji i wdrożenia nowych pracowników. Firmy wdrażające elastyczne rozwiązania są postrzegane jako bardziej atrakcyjne na rynku pracy, co wzmacnia ich markę pracodawcy i przyciąga kolejnych kandydatów.

Przykłady dużych organizacji pokazują, że elastyczność przestaje być benefitem, a staje się standardem. Nawet w sektorze produkcyjnym wdrażane są

elastyczne grafiki zmianowe czy równoważny czas pracy. Kluczowe jest jednak odpowiednie zarządzanie zespołami rozproszonymi, sprawna komunikacja i budowanie poczucia wspólnoty w organizacji.

Podsumowując, elastyczne formy zatrudnienia to nie tylko odpowiedź na oczekiwania pracowników, ale także realna szansa na rozwój firmy i budowanie jej pozytywnego wizerunku. Więcej inspiracji znajdziesz na stronie elastyczni.opole.pl – bądźmy Elastyczni w pracy.

Danusi Bednarczyk

z powodu śmierci

Mamy

głębokie wyrazy współczucia

składają

Zarząd, Dyrekcja oraz Koleżanki i Koledzy
z grona pedagogicznego i administracji
Międzynarodowych Szkół Paderewski w Lublinie

www.nekrologi.wyborcza.pl/34425819

Wyrazy głębokiego żalu i współczucia

Panu

Jackowi Protasowi

Posłowi do Parlamentu Europejskiego

z powodu śmierci

Żony

składa

Marszałek Województwa Podlaskiego Łukasz Prokorym
z Zarządem Województwa Podlaskiego

34426110

Stwórz Miejsce Pamięci
Wejdź na serwis odeszli.pl

Dziel się wspomnieniami o bliskich
Wejdź na serwis odeszli.pl

Radom, dnia 16.03.2026r.

**Radomska Spółdzielnia Mieszkaniowa
im. J. Grzeczmarowskiego w Radomiu
ogłasza przetarg ustny
na pierwszeństwo zawarcia umowy o ustanowienie
i przeniesienie prawa odrębnej własności
dla niżej wymienionych lokali mieszkalnych:**

- ul. SPORTOWA 7 m 29
mieszkanie o powierzchni użytkowej 35,33 m² (1p+k+pp+ł z wc) parter w budynku 4 piętrowym na osiedlu XV lecia
- cena wywoławcza **193.000 zł**
- wadium **9.650 zł**
Przetarg odbędzie się w dniu **09.04.2026r.** w siedzibie Spółdzielni w Radomiu ul. **Zbrowskiego 104** o godzinie 11⁰⁰ przetarg nieograniczony dla wszystkich zainteresowanych.
- ul. CHROBREGO 13 m 20
mieszkanie o powierzchni użytkowej 29,70 m² (1p+k+pp+ł z wc) VI piętro w budynku 10 piętrowym na Osiedlu XV lecia.
- cena wywoławcza **226.000 zł**
- wadium **11.300 zł**
Przetarg odbędzie się w dniu **09.04.2026r** w siedzibie Spółdzielni w Radomiu ul. **Zbrowskiego 104** o godzinie 11¹⁵ przetarg nieograniczony dla wszystkich zainteresowanych.
- ul. Miła 26 m 2
mieszkanie o powierzchni użytkowej 38,83 m² (2p+k+pp+ł z wc) parter w budynku 4 piętrowym na Osiedlu XV lecia.
- cena wywoławcza **224.000 zł**
- wadium **11.200 zł**
Przetarg odbędzie się w dniu **09.04.2026r,** w siedzibie Spółdzielni w Radomiu ul. **Zbrowskiego 104** o godzinie 11³⁰ przetarg nieograniczony dla wszystkich zainteresowanych.
- ul. SPORTOWA 3 m 28 A
mieszkanie o powierzchni użytkowej 33,90 m² (1p+k+pp+ł z wc) V p (poddasze) w budynku 4 piętrowym na Osiedlu XV lecia.
- cena wywoławcza **179.000 zł**
- wadium **8.950 zł**
Przetarg odbędzie się w dniu **09.04.2026r,** w siedzibie Spółdzielni w Radomiu ul. **Zbrowskiego 104** o godzinie 11⁴⁵ przetarg nieograniczony dla wszystkich zainteresowanych.

Przetarg zostanie przeprowadzony zgodnie z obowiązującym w Spółdzielni *Regulaminem zbywania praw do lokali*, z którym można zapoznać się w Dziale Członkowsko-Mieszkaniowym w siedzibie Spółdzielni lub na stronie internetowej www.rsm.radom.pl w zakładce *Przetargi*.

Kwotę postąpienia ustala się w wysokości 1.000 zł.

Warunkiem dopuszczenia do udziału w przetargu jest wpłacenie podanej wyżej kwoty wadium na konto Spółdzielni Nr **20 9132 0001 0002 6104 2000 0010** do dnia **07.04.2026**.

Kupujący nabywa lokal w stanie technicznym z dnia przetargu. W lokalach nie ma osób zameldowanych. Uczestnikami przetargu mogą być **wyłącznie** osoby legitymujące się dowodem wpłaty wadium na lokal będący przedmiotem przetargu. Kupujący ponosi koszty zawarcia aktu notarialnego, umowy ustanowienia prawa odrębnej własności.

Lokale można oglądać w dniach od **23.03.2026 do dnia 07.04.2026** w godz. 10⁰⁰-12⁰⁰ po uprzednim zgłoszeniu się do ADM os. XV Lecia przy ul. Sportowej 5 w Radomiu tel. (48) 383-07-40 i 41.

Zarząd RSM w Radomiu zastrzega prawo unieważnienia przetargu, bez podania przyczyn, na każdym etapie postępowania, aż do zawarcia aktu notarialnego przeniesienia lokalu w odrębną własność, bez prawa dochodzenia jakichkolwiek roszczeń przez uczestników postępowania przetargowego. Wszelkich dodatkowych informacji udziela Dział Członkowsko - Mieszkaniowy Spółdzielni w Radomiu ul. Zbrowskiego 104 pok. 12 telefon (48) 384 03 66 .

Radom/34425972

OBWIESZCZENIE

PREZYDENTA MIASTA LUBLIN

**o wszczęciu postępowania w sprawie wydania decyzji
o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej**

Na podstawie art. 11d ust. 5 ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (Dz. U. z 2024 r., poz. 311) zawiadamiam **o wszczęciu postępowania administracyjnego** na wniosek złożony przez:

**Prezydenta Miasta Lublin reprezentowanego przez
Dyrektora Zarządu Dróg i Transportu Miejskiego w Lublinie**

w sprawie wydania decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej:
rozbudowy ul. Mariana Smoluchowskiego (drogi powiatowej nr 2393L) i ul. Zbigniewa Herberta (drogi powiatowej nr 2361L) w zakresie budowy drogi dla rowerów wraz z przebudową chodnika oraz infrastrukturą przystankową w ul. Mariana Smoluchowskiego na odcinku od wysokości posesji Mariana Smoluchowskiego 1 do ul. Budowlanej oraz w ul. Zbigniewa Herberta na odcinku od ul. Budowlanej do ul. Ksawerego Dunikowskiego wraz z budową i przebudową infrastruktury technicznej, na działkach:

1. W LINIACH ROZGRANICZAJĄCYCH INWESTYCJI

pod rozbudowę drogi powiatowej nr 2393L – ul. Mariana Smoluchowskiego
Miasto Lublin, obręb 43 – Wrotków
ark. 3 11/7, 11/9, 11/10, 11/11
ark. 4 2, 43, 12/10, 13/9, 13/12 (13/14), 15/6 (15/8), 16/7 (16/9), 17/6 (17/7), 18/6, 19/6, 20/1

w nawiasach podano działki po podziale

pod rozbudowę drogi powiatowej nr 2361L – ul. Zbigniewa Herberta
Miasto Lublin, obręb 43 – Wrotków
ark. 14 76/9 (76/36), 76/16 (76/34), 76/31, 76/6, 76/7
Miasto Lublin, obręb 9 – Dziesiąta II
ark. 14 72/7, 72/9, 100/20 (100/23)

w nawiasach podano działki po podziale

2. POZA LINIAMI ROZGRANICZAJĄCYMI TEREN INWESTYCJI

pod przebudowę innych dróg publicznych – drogi wojewódzkiej nr 835 – ul. Wrotkowskiej
Miasto Lublin, obręb 43 – Wrotków
ark. 3 4/24

pod przebudowę innych dróg publicznych – drogi gminnej nr 106311L – ul. Inżynierskiej
Miasto Lublin, obręb 43 – Wrotków
ark. 4 1/4

pod przebudowę innych dróg publicznych – drogi gminnej nr 106872L – ul. Budowlanej
Miasto Lublin, obręb 43 – Wrotków
ark. 14 70/6

pod przebudowę innych dróg publicznych – drogi gminnej nr 106244L – ul. Ksawerego Dunikowskiego
Miasto Lublin, obręb 10 – Dziesiąta Stara
ark. 6 3

pod przebudowę innych dróg publicznych – drogi gminnej nr 106589L – ul. Jacka Przybylskiego
Miasto Lublin, obręb 9 – Dziesiąta II
ark. 6 153/2

pod budowę i przebudowę sieci uzbrojenia terenu
Miasto Lublin, obręb 9 – Dziesiąta II
ark. 14 76

pod przebudowę zjazdów
Miasto Lublin, obręb 9 – Dziesiąta II
ark. 14 78/3, 100/20 (100/24)

w nawiasach podano działki po podziale

Zgodnie z art. 49 Kodeksu postępowania administracyjnego, zawiadomienie niniejsze uważa się za dokonane po upływie czternastu dni od dnia publicznego ogłoszenia, tj. od daty ukazania się obwieszczenia na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Miasta Lublin, stronie internetowej Urzędu oraz w prasie lokalnej.

Strony niniejszego postępowania mogą się zapoznać z aktami oraz składać uwagi i wnioski w przedmiotowej sprawie w Wydziale Architektury i Budownictwa Urzędu Miasta Lublin przy ul. Wieniawskiej 14 (X piętro, pok. 1000, tel. 81-466-22-40) w terminie 7 dni od dokonania zawiadomienia.

W sprawach, w których niezbędne jest stawiennictwo osobiste oraz w przypadku zamiaru zapoznania się z aktami sprawy osobiście, ze względów organizacyjnych i w trosce o Państwo bezpieczeństwo należy wcześniej umówić wizytę telefonicznie.

Lublin/34425750

nekrologi.wyborcza.pl

Zamieść
nekrolog

Złóż
kondolencje

Dodaj
wspomnienie

nekrologi@wyborcza.pl
pomoc@odeszli.pl
tel. 22 55 55 383,
22 55 55 399,
22 55 55 555